

מקורות חברת מים בע"מ

דוח תקופתי לשנת 2020

תוכן העניינים:

פרק א' - תיאור עסקי החברה

פרק ב' - דוח הדירקטוריון על מצב ענייני החברה

פרק ג' - דוחות כספיים

פרק ד' - פרטים נוספים על החברה

פרק ה' – אפקטיביות הבקרה הפנימית

נספח - חוות דעת אקטואר החברה

מקורות חברת מים בע"מ

(“החברה”)

דוח תקופתי ליום 31 בדצמבר 2020

תוכן עניינים

1	מבוא	1.1
1	הגדרות	1.2
2	פעילות החברה ותיאור סביבתה העסקית והתפתחות עסקיה	1.3
6	הסביבה הכלכלית-רגולטורית	1.4
6	4.1 סביבה רגולטורית	1.4.1
8	מבנה האחזקות של קבוצת מקורות	1.5
8	5.1 תיאור מבנה קבוצת מקורות	1.5.1
15	תחומי פעילות	1.6
15	6.1 אספקת מים	1.6.1
16	6.2 חברת הייזום	1.6.2
16	6.3 שירותים נוספים בתחום המים	1.6.3
16	השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה	1.7
16	ייעוד רווחים וחלוקת דיבידנדים	1.8
16	8.1 חלוקת דיבידנד	1.8.1
18	8.2 מידע כספי לגבי תחומי הפעילות	1.8.2
18	סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות החברה	1.9
18	9.1 סביבה כלכלית	1.9.1
19	9.2 שוק המים הגלובלי	1.9.2
19	9.3 שוק המים בישראל	1.9.3
19	9.4 רגולציה	1.9.4
21	9.5 החלטות ממשלה	1.9.5
21	9.6 זכויות שימוש במקרקעין	1.9.6
22	9.7 הסביבה התחרותית בה פועלת החברה	1.9.7
23	תחום אספקת מים	1.10
23	10.1 כללי	1.10.1
24	10.2 מבנה תחום הפעילות והתחרות בו	1.10.2
25	10.3 מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים, החלים על התחום	1.10.3
26	10.4 שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיותו	1.10.4
26	10.5 התפתחויות בשווקים של תחום הפעילות, או שינויים במאפייני הלקוחות שלו	1.10.5
27	10.6 שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על תחום אספקת המים	1.10.6
28	10.7 גורמי הצלחה קריטיים והשינויים החלים בהם	1.10.7
28	10.8 שינויים במערך הספקים וחומרי הגלם לתחום הפעילות	1.10.8
28	10.9 חסמי הכניסה והיציאה העיקריים של תחום הפעילות	1.10.9
29	10.10 תחליפים למוצרי תחום הפעילות	1.10.10
29	10.11 מבנה התחרות בתחום הפעילות ושינויים החלים בו	1.10.11
29	10.12 מוצרים ושירותים	1.10.12
34	10.13 הכנסות	1.10.13
34	10.14 לקוחות	1.10.14
35	10.15 תחרות	1.10.15
36	10.16 עונתיות	1.10.16
37	10.17 פיתוח והקמה של מפעלי מים	1.10.17
46	10.18 מחקר ופיתוח	1.10.18
47	10.19 חומרי גלם וספקים	1.10.19
52	10.20 תכנון	1.10.20
54	חברת הייזום	1.11
54	11.1 מידע כללי על תחום הפעילות	1.11.1
56	11.2 מגבלות ופיקוח החלים על תחום פעילות הייזום	1.11.2
57	11.3 שינויים בהיקף הפעילות בתחום וההתפתחויות בשווקים	1.11.3
58	11.4 גורמי ההצלחה הקריטיים	1.11.4
58	11.5 מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של תחום הפעילות ושינויים החלים בהם	1.11.5
58	11.6 תחליפים למוצרי תחום הפעילות ושינויים החלים בהם	1.11.6
59	11.7 מבנה התחרות בתחום ושינויים החלים בו	1.11.7
59	11.8 מוצרים ושירותים	1.11.8
63	11.9 פילוח הכנסות ורווחיות	1.11.9
63	11.10 לקוחות	1.11.10
64	11.11 שיווק והפצה	1.11.11
64	11.12 תחרות	1.11.12
64	11.13 עונתיות	1.11.13
64	11.14 כושר ייצור	1.11.14
65	11.15 רכוש קבוע ומקרקעין	1.11.15
65	11.16 ספקים	1.11.16
65	11.17 מימון	1.11.17
68	11.18 סיכונים סביבתיים ורגולציה סביבתית - כללי	1.11.18
71	11.19 הסכמים מהותיים	1.11.19
77	11.20 הליכים משפטיים	1.11.20
81	11.21 אסטרטגיה עסקית ויעדים	1.11.21
81	11.22 צפי להתפתחות בשנה הקרובה	1.11.22

81	11.23	דיון בגורמי סיכון
86	12	שירותים נוספים בתחום המים
86	12.1	כללי
87	12.2	התקשרויות עם גורמי חוץ
88	12.3	הכנסות מעבודות גורמי חוץ
88	13	נושר ייצור
88	13.1	הולכת ואספקת מים
88	13.2	ייצור והפקת מים
90	14	רישיונות, היתרים וזיכיונות
90	14.1	רישיונות
94	15	רכוש קבוע ומקרקעין
94	15.1	רכוש קבוע
95	15.2	מקרקעין
97	16	ביטוח
98	17	בטיחות
98	17.1	מערך הבטיחות
98	17.2	שלום הציבור
98	17.3	כבאות
98	18	ביקורת פנימית בחברה
98	19	נכסים לא מוחשיים
98	19.1	כללי
99	20	הון אנושי
99	20.1	מבנה ארגוני
102	20.2	מצבת העובדים בחברה
102	20.3	תלות בעובדים
102	20.4	היתר להעסקה בשבת ועבודה בשעות נוספות
102	20.5	מפעל חיוני
102	20.6	מערך יחסי העבודה בקבוצת מקורות
107	20.7	עובדים
109	20.8	נציגות העובדים
109	20.9	הסכמי עובדים בכירים וזכויותיהם
109	20.10	הליכי קליטה
110	20.11	התחייבויות החברה בגין סיום יחסי עובד-מעסיק
110	20.12	תוכניות תגמול לעובדים בכירים
110	20.13	שינויים במצבת נושאי משרה
111	20.14	חברת הייזום
112	20.15	חברת שח"מ
112	21	הון חוזר בחברה
112	21.1	אשראי ספקים ולקוחות
113	21.2	מדיניות רכישת מלאי
114	22	השקעות
114	22.1	השקעות שבוצעו בחברות הזנק
114	22.2	השקעות בחברות בת
115	23	מימון
115	23.1	מימון פעילות החברה
116	23.2	אגרות חוב
116	23.3	הלוואות לזמן ארוך מתאגידים בנקאיים של מקורות מים
116	23.4	הלוואות לזמן קצר מתאגידים בנקאיים של מקורות מים
116	23.5	שיעור הריבית הממוצעת
116	23.6	דירוג אשראי
116	23.7	שעבודים
117	23.8	ערבויות
117	23.9	מיסוי
117	24	סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם
117	24.1	סיכונים סביבתיים ורגולציה סביבתית – כללי
118	24.2	מדיניות סביבתית וניהול סיכונים סביבתיים:
118	24.3	סקרים סביבתיים
119	24.4	השבת מים לטבע
119	24.5	יישום התכנית האסטרטגית לפיתוח בר קיימא
119	24.6	הזרמות לסביבה
120	24.7	היתרי רעלים
121	24.8	רעש, ריח ופליטות לאוויר
122	24.9	הפלת מים
122	24.10	מו"ח
123	24.11	קולחים ושפכי תעשייה
124	24.12	שפכי תעשייה
125	24.13	הליכים משפטיים בתחום איכות הסביבה
125	25	מגבלות ופיקוח על פעילות החברה
125	25.1	רגולציה מכוח חוק החברות הממשלתיות ומעמד החברה כחברה ממשלתית
125	25.2	רגולציה נוספת המשפיעה על החברה בתחום המים
130	25.3	תקינה
136	25.4	רגולציה נוספת החלה על החברה
136	26	הסכמים מהותיים
136	26.1	הסכם גמר התחשבות
137	26.2	הלוואות צמיתות
137	26.3	הסכם מקורות – שח"מ
138	26.4	הסכם מקורות – חברת הייזום
138	26.5	הסכם אספקת מים לירדן
139	26.6	הסכם עם הרשות הפלסטינית
139	26.7	הסכם תפעול שפד"ן

139	הסכם עם חברת נתיבי תחבורה עירוניים להסעת המונים בע"מ	26.8
140	התקשרות עם נתיבי ישראל	26.9
140	הסכם עם רכבת ישראל	26.10
140	התקשרות עם קבלן התכנון והביצוע DB CONTRACTOR מיזם משותף ED. ZUBLIN AG & JAGER BAU GMBH	26.11
141	הסכם שותפות מט"ש כרמיאל	26.12
142	הסכם שיתוף פעולה עם קבוצת ברן בע"מ	26.13
142	הסכם שיתוף פעולה עם אפיקי מים ביחס לניהול מפעל המים בית שאן	26.14
142	הסכם תחזוקה ותפעול – פרויקט אגירה שאובה צוק מנרה	26.15
143	הליכים משפטיים	27
143	יעדים ואסטרטגיה עסקית	28
143	אסטרטגיה	28.1
144	יעדי החברה הכלליים	28.2
144	יעדי החברה בשנים הקרובות	28.3
145	צפי להתפתחות בשנה הקרובה	29
145	דיון בגורמי סיכון	30
145	ניהול סיכונים בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות	30.1
146	גורמי סיכון מאקרו כלכליים	30.2
147	גורמי סיכון ענפיים	30.3
153	גורמי סיכון ייחודיים	30.4
157	דירוג גורמי הסיכון	30.5
159	נספח א'	

מקורות חברת מים בע"מ

(“החברה”)

פרק א' – תיאור עסקי החברה

חלק ראשון – תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי התאגיד

1. **מבוא**
- 1.1. פרק א' זה כולל את תיאור עסקי החברה ליום 31 בדצמבר 2020, ואת התפתחות עסקיה, כפי שחלו בשנה זו (להלן: “תקופת הדוח”). הדוח נערך בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש”ל-1970.
- 1.2. מהותיות המידע הכלול בדוח זה, ובכלל זאת תיאור חברות הבת ותיאור עסקיהן, נבחנה מנקודת מבטה של החברה, כאשר בחלק מן המקרים הורחב התיאור כדי לתת תמונה מקיפה של הנושא המתואר.
- 1.3. את הפרק יש לקרוא יחד עם פרקי הדוח השנתי האחרים שלו, לרבות הביאורים לדוחות הכספיים השנתיים.
2. **הגדרות**
- למען הנוחות, בדוח זה תהיינה לקיצורים הבאים המשמעות הרשומה לצידם, אלא אם נאמר אחרת במפורש:
אירו של האיחוד המוניטרי האירופאי;	“אירו”
אשדוד התפלה בע”מ;	“אשדוד התפלה”
אשדוד התפלה – תפעול בע”מ;	“אשדוד תפעול”
הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע”מ;	“בורסה”
הדוחות הכספיים השנתיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2020	“הדוחות הכספיים או הדוחות הכספיים השנתיים”
דולר ארה”ב;	“דולר”
החלטת ממשלה מס’ 2306 מיום 30 ביולי 2002;	“החלטה 2306”
החלטת ממשלה מס’ 2318 מיום 26 באוגוסט 2007;	“החלטה 2318”
החלטת ממשלה מס’ 4341 מיום 18 בדצמבר 2008;	“החלטה 4341”
החלטת ממשלה מס’ 4514 מיום 24 בפברואר 2019;	“החלטה 4514”
החלטת ממשלה מס’ 3866 מיום 10 ביוני 2018;	“החלטה 3866”
ועדה מייעצת להסדרת רגולציה כלכלית ארוכת טווח למשק המים בראשותו של רם בלינקוב, שמונתה על ידי מנהל רשות המים בחודש אוקטובר 2012;	“ועדת בלינקוב”
מקורות חברת מים בע”מ;	“החברה” או “מקורות” או “מקורות מים”
מקורות המוביל הארצי ונכסים בע”מ;	“חברת המפא”ר”
חוק החברות, התשנ”ט-1999;	“חוק החברות”
חוק החברות הממשלתיות, התשל”ה-1975;	“חוק החברות הממשלתיות”
חוק המים, התשי”ט-1959;	“חוק המים”
חוק ניירות ערך, התשכ”ח-1968;	“חוק ניירות ערך”
חוק תאגידי מים וביוב התשס”א-2001;	“חוק תאגידי מים”
מקורות פיתוח וייזום בע”מ;	“ייזום” או “חברת הייזום” או “מקורות ייזום”
כללי המים (חישוב עלויות והכנסות, הכרה בפיתוח מפעלי מים וחובות דיווח החלות על מקורות), התשע”א-2011;	“הכללים” או “כללי הרגולציה”
31 בדצמבר 2020;	“מועד הדוח”
מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב;	“המועצה”
ממשלת ישראל;	“הממשלה”
מתקני המים;	“מפעלי המים”
החברה, שח”מ וחברת הייזום (כהגדרתן לעיל ולהלן);	“הקבוצה” או “קבוצת מקורות”
רשות החברות הממשלתיות;	“הרשות” או “רשות החברות הממשלתיות”
הרשות הממשלתית למים וביוב;	“הרשות הממשלתית” או “רשות המים”
שקל חדש;	“ש”ח”
שח”מ מקורות ביצוע בע”מ;	“שח”מ” או “חברת הביצוע”
תקני דיווח כספי בינלאומיים;	“IFRS”
תשקיף להשלמה של הנפקה ראשונה לציבור שמשמש גם כתשקיף מדף של החברה שפורסם בתאריך 27 במאי 2019 ונושא תאריך 28 במאי 2019 (מס’ אסמכתא: 2019-01-044937).	“התשקיף” או “תשקיף החברה”

החברה הינה חברה ממשלתית אשר התאגדה בשנת 1937 במטרה לפתח את מקורות המים בארץ ישראל ולספקם לתושביה. החברה הוסמכה בשנת 1961 כ"רשות מים ארצית", בהתאם לסעיף 46 לחוק המים וניתנה לה ההרשאה, בהתאם לסעיף 52 לחוק המים, לבצע את תפקידי רשות המים הארצית. בהתאם לסעיף 48 לחוק המים, תפקידיה של רשות המים הארצית הם: להקים את מפעל המים הארצי (הידוע בכינויו "המוביל הארצי"), לנהל, לספק מים ממנו ולהחזיקו במצב תקין, לשפרו, להרחיבו ולעשות כל פעולה אחרת הדרושה לאספקת מים ממנו. מקורות הוכרה כזרוע הביצוע של משרד האנרגיה בכל הקשור להסכם העלויות¹. יצוין כי, בחוק המים (תיקון 27), התשע"ז-2017 (להלן: "תיקון 27")², הורחבו תפקידי רשות המים הארצית כך שהיא מוסמכת לבצע גם פעולות נוספות לפי אותו התיקון. כמו כן, בהתאם לסעיף 80 לחוק המים רשאית רשות המים הארצית, בין השאר, לרכוש ולחכור מקרקעין המיועדים לפי תכנית מפעל המים לתפיסה צמיתה, מיד כשהם חופשיים מכל שיעבוד, עיקול או זכות אחרת בהם, והמקרקעין או זכות החכירה יירשמו על שם המדינה. בנוסף למפעל המים הארצי, החברה הקימה מפעלי מים איזוריים והוסמכה כרשות מים אזורית לפי חוק המים.

בהתאם לסעיף 47(א) לחוק המים, בתזכיר ההתאגדות של רשות המים הארצית ובתקנונה, תובטח לשר התשתיות הלאומיות או למי שימנה לכך, זכות הכרעה בכל הנוגע להנהלה ולניהולה של רשות המים הארצית. עם כניסתו לתוקף של חוק החברות הממשלתיות, בשנת 1975, סווגה מקורות כחברה ממשלתית בהתאם לחוק, מכוח סעיף 61(א)(1) לחוק החברות הממשלתיות. לפרטים אודות בעלי המניות של החברה ראו פרק ד לדוח זה.

בחודש מאי 2019, פרסמה החברה לראשונה תשקיף, על-פיו הונפקו ונרשמו למסחר בבורסה אגרות חוב של החברה והחברה הפכה לחברת אגרות חוב, כהגדרתה בחוק החברות. מניות החברה אינן רשומות למסחר בבורסה, ועל אף היותה חברה פרטית בבעלות ממשלתית, היא כפופה להוראות סעיף 36 לחוק ניירות ערך והינה תאגיד מדווח.

קבוצת מקורות עוסקת בעיקר בתחום פעילות של אספקת מים. במסגרת זו עוסקת החברה בהפקת מים, קידוחים, איגום, טיפול באיכותם, הולכתם ואספקתם ברחבי המדינה, והכל תוך שמירתם ואבטחתם של מקורות המים. בנוסף, החברה עוסקת באחזקת מתקני המים השונים המשמשים לאספקת מים ובהקמתם (להלן: "מפעלי מים"), לרבות מפעלי מים של חברת המפא"ר, במסגרת מערכת אספקת המים הארצית. בנוסף, לקבוצה פעילויות נוספות הכוללות מתן שירותי ייעוץ, הקמה, תפעול וייזום של פרויקטים בתחום המים.

בהחלטה 2318 משנת 2007 נקבע כי מקורות מים לא תהיה רשאית לבצע, הן בעצמה והן בשותפות עם גורם נוסף, כל פעילות שחורגת מאספקת מים לצרכניה כמשמעותם בחוק המים למעט הפעילות המפורטת בהחלטה כאמור ופעולות אחרות שביצוען יאושר מראש על ידי שר האוצר ושר האנרגיה. לעניין זה, "אספקת מים" – כל פעולה של ספק המים הכרוכה בהבטחת אספקת מים לפי חוק המים המבוצעת עד לתחום החיבור של צרכניו, לרבות הפקתם, הובלתם, החדרתם, הטיפול בהם ומתן שירותי תשתית לפי הוראות החוק האמור, ולמעט פעילות התפלת מים במתקני התפלה חדשים. על אף האמור לעיל, מקורות רשאית לבצע פעילות נוספת בתחום השבת קולחים והתפלת מים מליחים וכן להעניק שירותי ייעוץ ופיקוח בחו"ל, והכל בהתאם לתנאי החלטת הממשלה כאמור. בנוסף, על פי החלטה 2318, מקורות רשאית לבצע פעילות עבור גורמי חוץ, לרבות באמצעות שותפויות וחברות בנות, ככל שיהיו, ולמעט חברת הייזום, במגבלות המפורטות בהחלטה 2318 לענין עבודות חד פעמיות ועבודות מתמשכות. יובהר, כי עבודות ופעולות עבור גורמי חוץ כמפורט לעיל משמעותן כל עבודה או פעולה עבור גורם מסוים המבוצעת מעבר לתחום חיבור הצרכן של מקורות מים. על פי החלטה 4514, מחודש פברואר 2019, אשר תיקנה את החלטה 2318, נקבע כי מקורות לא תבצע פרויקטים, לרבות באמצעות חברות בנות, חברות קשורות ושותפויות (למעט שח"מ שעליה יחולו ההגבלות כמפורט בהחלטה 4514), אלא תנהל, תתכנן, תייעץ ותנהל מכרזים במשק המים. זאת, למעט ביצוע עבודות לגורמי חוץ בהיקף שנתי כולל שלא יעלה על 37 מיליון ש"ח. למען הסר ספק, הסכום האמור כולל הן עבודות מתמשכות והן עבודות חד פעמיות, למעט עבודות במפעל השפד"ן. לפרטים נוספים על החלטה 4514, ראו סעיף 41.6 לנספח א' לפרק זה.

¹ ראו הוראת תכ"מ ה-7.3.6.4.1 "רשימת החברות הממשלתיות שהוכרו כזרוע ביצוע לתחומי התמחותן". יצוין כי משנת 1993 ועד לחודש יוני 2009 פעלה החברה במסגרת הסכמי העלויות שקבעו את אופן חישוב עלויות המוכרות, לצורך התחשבות עם הממשלה לקבלת תמיכות, בגין ההפרש שבין סל העלויות הנורמטיבי המוכר לבין ההכנסות המוכרות, כפי שהוגדרו בהסכמי העלויות. לאחר פקיעת תוקף הסכם העלויות (חודש יוני 2009) ועד לחודש דצמבר 2010, פעלה החברה בהתאם להחלטות מועצת רשות המים, לפיהן עד לכניסתם לתוקף של כללי הרגולציה, הסכם העלויות יהווה בסיס לאופן הפיקוח של רשות המים על מקורות וכן נקבע שהסכם העלויות ימשיך לחול על אופן כיסוי הפער שבין העלויות המוכרות להכנסות המוכרות של החברה. החל משנת 2011 נכנסו לתוקפם כללי הרגולציה אשר החליפו את הסכמי העלויות. לפרטים נוספים על כללי הרגולציה, ראו סעיף 4.1 להלן.

² סעיף 48 לחוק המים. יצוין כי על פי החלטת ממשלה מס' 29 המתוארת בסעיף 41.10 לנספח א' לפרק זה, סמכויות שר האנרגיה בפיקוח על החברה עברו לשר למשאבי מים.

בשנים האחרונות, משק המים בישראל התמודד עם בצורת מתמשכת, חרף עונת גשמים גשומה מהרגיל בשנים 2019-2020 וזאת בראי בצורת בת שש השנים עובר לשנים 2019-2020. במסגרת החלטה 3866, קיבלה הממשלה החלטה על הקמה של שני מתקני התפלת מי-ים נוספים אשר אמורים לסייע להתמודד עם המחסור במים. תכנית הפיתוח התלת-שנתית של החברה שאושרה על ידי מועצת רשות המים לשנים 2019-2017 קבעה כי בשנת 2019 אושרו למקורות פרויקטים לביצוע בהיקף של כ-1.2 מיליארד ש"ח. יחד עם זאת, כחלק מהתמודדות עם השלכות הבצורת, במסגרת החלטת הממשלה 4514, נרשמה הודעת דירקטוריון מקורות מיום 20 בפברואר 2019, כי החברה תגדיל את היקף הפיתוח שלה בשנת 2019 ל-1.4 מיליארד ש"ח, בהתחשב, בין היתר, במצבה הפיננסי ובתמיכה הרגולטורית שתינתן וכן הנחיות רשות המים בהתאם לצרכי הפיתוח. מקורות מימשה פרויקטים בהתאם להחלטה בסך של כ-1.4 מיליארד ש"ח בשנת 2019. כמו כן, במסגרת החלטת הממשלה נרשמה הודעת מנהל רשות המים כי להערכת גורמי המקצוע ברשות המים כי נדרשת הגדלה משמעותית של תכניות הפיתוח במשק המים הארצי עד לסך כ-1.8 מיליארד ש"ח בשנה בשנים 2020-2022. בהתאם להחלטת רשות המים, בנובמבר 2019 אושרה למקורות על ידי מועצת רשות המים תכנית פיתוח תלת שנתית לשנים 2020-2022 בהיקף של 1.5 מיליארד ש"ח לשנה ובחודש דצמבר 2019 דירקטוריון החברה אישר את מסגרת התקציב לתכנית הפיתוח בשנת 2020 תוך מעקב של הדירקטוריון, לרבות באשר ליישום המהלכים שנקבעו בהחלטת ממשלה 4514 על ידי גורמי המדינה והרגולציה. בהתאם לכך, בשנת 2020 השלימה החברה ביצוע פרויקטים בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח. לפרטים נוספים על החלטה 4514, ראו סעיף 41.6 לנספח א' לפרק זה.

במסגרת החלטה 4514 הוחלט גם על הקמת צוות בראשות מנהל רשות החברות ומנהל רשות המים ובהשתתפות גורמי מדינה נוספים, אשר הוטל עליו להמליץ על יעדי איתנות פיננסית למקורות לצורך תמיכה בתכנית הפיתוח. בכוונת החברה לבצע התייעלות תפעולית במטרה להגדיל את יכולת המימון, ולצורך כך בוצעו התאמות במבנה הארגוני ובאופן ניהול פעילותה השוטפת כמפורט בסעיף 20.1.1 (ד) להלן. יצוין כי מדובר במהלכים שנותנים מענה חלקי ליכולת העמידה של החברה לממן את היקפי השקעות הני"ל, ונדרשים מהלכים משלימים מצד גורמי המדינה. לעמדת החברה, ביצוע השקעות בהיקפים הני"ל עלול לחייב התאמות שונות במודל ההכרה בעלויות למקורות, על מנת לאפשר לחברה לשמור על איתנותה הפיננסית. בהמשך להחלטה 4514, ביום 26 בדצמבר 2019, אישר דירקטוריון החברה מסגרת תקציב תכנית פיתוח בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח בשנת 2020. ביום 2020 אישר דירקטוריון החברה מסגרת תקציב פיתוח של כ-1.5 מיליארד ש"ח בשנת 2021. תכנית הפיתוח תמומן באמצעות גיוס חוב ובאמצעות מקורות עצמיים הקיימים בחברה. לפרטים על גיוס חוב שביצעה החברה בתקופת הדוח ראו סעיף 7 בפרק ד' לדוח זה.

בנוסף, בהמשך להמלצות צוות האיתנות הפיננסית שהוקם על פי החלטת ממשלה 4514 ולהמלצות רשות החברות הממשלתיות, אימץ דירקטוריון החברה ביום 26 בדצמבר 2019 מתווה יעדים פיננסיים שנתיים כדלקמן (להלן: "התוואי המוסכם"): (א) יחס FFO (funds from operation) לחוב מותאם של החברה שלא יפחת מ-8% החל משנת 2020, מ-9% החל משנת 2026 ויעד של 10% בשנת 2030; (ב) יחס מינוף (יחס חוב מתואם להון עצמי וחוב מתואם) מרבי שלא יעלה על 70% החל משנת 2022, תוך שאיפה להגיע ל-65%; (ג) יחס FFO + הוצאות ריבית חלקי הוצאות ריבית שלא יפחת מ-3 החל משנת 2020 ואילך; ו-ד) תשואה על הון מועסק שלא יפחת מ-3% החל משנת 2020 (תוך שאיפה להגיע ליעד של 5% בטווח הארוך). לפרטים נוספים ראו סעיף 4.3 לדוח הדירקטוריון של החברה.

יצוין, כי נמסר לחברה, כי בחינת היחסים הפיננסיים כאמור בסעיפים א' ו-ב' לעיל בלבד תבצע אחת לשנה על ידי צוות האיתנות הפיננסית על בסיס הדוחות הכספיים. ככל שהתוצאות יחרגו מהתוואי המוסכם לעיל, יבחן הצוות לאיתנות פיננסית כאמור, את הסיבות לחריגה ויפעל במגוון הכלים העומדים לרשותו על מנת שבשנה העוקבת החברה תחזור לעמוד בתוואי המוסכם. יובהר, כי אימוץ התוואי המוסכם לעיל מותנה בקיום התנאים הדרושים לחברה על מנת שהחברה תוכל לעמוד בתוואי המוסכם ובתכנית הפיתוח, וכן בתנאי שלא יחול שינוי בהנחות, בנתונים, בתחזיות, בהערכות החברה ובמצב משק המים. במאי 2020 דן צוות האיתנות הפיננסית בתוצאות היחסים הפיננסיים לשנת 2019. במסגרת הדיון הוסכם כי הצוות ידון ויבחן את הפער שבגישות לחישוב יחס ה-FFO בין החברה לבין גורמי המדינה. במסגרת דיון שהתקיים בחודש יוני 2020, החברה הציגה בפני רשות המים את מתודולוגיית חישוב יחס ה-FFO שעל פיה ביצעה את החישוב ושלעמדתה משקפת את היחסים הפיננסיים.

בנוסף, אימוץ היעדים לעיל כפוף לבחינת החברה אודות עמידה בתוואי המוסכם, לרבות בהתאם לדוחותיה הכספיים של החברה. במידת הצורך, החברה תפנה לגורמי המדינה והרגולציה לגיבוש אמצעים שיאפשרו למקורות עמידה בתוואי המוסכם כאמור. ככל שלא יבוצעו מהלכים נדרשים מטעם גורמי המדינה והרגולציה, יבחן דירקטוריון מקורות את יכולת העמידה בתוואי המוסכם לעיל. אין כל ודאות שהחברה תעמוד בתוואי המוסכם אשר מותנה בין היתר בגורמים נוספים, ואינו בשליטתה הבלעדית של החברה. דירקטוריון החברה קבע במסגרת החלטתו מיום 26 בדצמבר 2019, כי יבצע מעקב ויבחן את יישום תכנית הפיתוח, בין היתר, בהתאם לשיקולי האיתנות הפיננסית, עמידה בתוואי המוסכם ובהתאם לפעילות הממשלה כאמור. דירקטוריון החברה ביסס את החלטתו על כך שגורמי המדינה והרגולציה יפעלו בהתאם להחלטה 4514, ויפעלו לגיבוש צעדים משלימים נדרשים, אשר יאפשרו לחברה לעמוד הן ביעדי התוואי המוסכם האמור והן ביעדי ביצוע השקעות פיתוח משק המים. לאור זאת, ככל שלא ינקטו צעדים משלימים מצד גורמי המדינה והרגולציה, דירקטוריון החברה יבחן מחדש את החלטתו לעניין היקף הפיתוח המאושר ולעניין עמידה ביעדי התוואי המוסכם.

הערכות החברה לעיל הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות על הערכות ותחזיות החברה, נכון למועד הדוח, ביחס לעדכון תכנית הפיתוח, ולהשפעה של השקעות החברה על החברה וכן לעניין החלטות רשות המים כמתואר בסעיף זה. הערכות אלו עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה.

בנוסף, במסגרת החלטה 4514 הוסדר, בין היתר, שינוי מבני של קבוצת מקורות מים להתמודדות עם הבערות כמפורט בסעיף 20.1 להלן; שינוי בכללי הרגולציה על מנת להרחיב את התחרות בביצוע תכנית הפיתוח כמפורט בסעיף 10.17.2 להלן; מתווה סגירת חברת הייזום ולוחות זמנים לביצוע הפעולות; התייעלות וחזוק איתנותה הפיננסית של מקורות, בין היתר, באמצעות שינוי מבני פנימי, הפחתת תקנים ומו"מ עם נציגות העובדים; עריכת תכנון סטטוטורי של תשתית הולכה שתאפשר הגדלת יכולת הזרמת המים לימת הכנרת מהמערכת הארצית; תיקון החלטת ממשלה 3837 בענין השקעה בחברות הזנק כך שלא תדרש בכל מקרה הסכמתו של שר האנרגיה להשקעות מעין אלו; תיקון החלטה 2318 והסדרת חלקה של מקורות במשק הקולחים בישראל והקמה לצורך כך של שתי חברות למפעלי השבה בעמק יזרעאל ובעמק חפר, שמקורות תחזיק במחצית מהוון; הסדרת עבודות ושירותים של מקורות מים לגורמי חוץ בהיקף שנתי כולל שלא יעלה על 37 מיליון ש"ח; הסדרת נכסי המפא"ר; מינוי צוותי יישום שיעקבו אחר יישום ההחלטות שהתקבלו והקמת צוות לגיבוש תכנית להשבחה, השבה או מכירה של קרקעות ונכסים שלגביהם למקורות יש זכויות (נכון למועד הדוח, הכוונה בעיקר למכירת מבני משרדים, שטחים לוגיסטיים וכן נכסי אספקת מים בודדים שהינם ברי חלופה מבחינת אספקת המים). לפרטים נוספים אודות החלטה 4514 ראו סעיף 41.6 לנספח א' לפרק זה.

בכל הקשור לקידום ההיבט של התכנון הסטטוטורי, יצוין כי פרויקט הזרמת מים לימת הכנרת בכמות של 120 מלמ"ק לשנה נמצא בשלב הביצוע ואילו פרויקט הנחת קו מקביל לתעלת המוביל ולכלל המפעל, לשם הגדלת היכולת לכמות של 300 מלמ"ק לשנה, יבוצע על סמך התכנון הסטטוטורי של הקו שנמצא בביצוע, מיד עם קבלת אישור לתכנון מפורט מרשות המים. עבודת התכנון כאמור צפויות להסתיים במהלך החציון הראשון של 2021. יצוין כי רשות המים התנתה את מתן האישור כאמור, בעבודה מקדימה שתוכיח את יכולת קו המוביל לשאת במשימה זו.

ביחס לחיבור אזורים מנותקים למערכת הארצית ושימור הכנרת כאוגר אסטרטגי, ביום 30 בספטמבר 2020 אישרה מועצת רשות המים כדלקמן: (1) מעלה כנרת – איגום באזור מעלה כנרת וכן חיבור של האזור בצינור מדרום לאזור מעלה כנרת. (2) עמקים מזרחיים – החברה תחבר את העמקים המזרחיים (חרוד, עמק המעינות ובקעת הירדן) לכנרת וכן למערכת הארצית בכפר יהושע דרך צומת נבות בכמויות שלא תפחתנה מהכמויות המינמאליות כמפורט בהחלטת מועצת רשות המים. שני החיבורים ייצאו להשלמת תכנון ולביצוע בהקדם האפשרי כדי לתת מענה למצוקת המים בעמקים המזרחיים. התוכניות לביצוע יובאו לאישור מועצת רשות המים במסגרת אישור תכנית הפיתוח התלת שנתית של החברה. החברה נערכת ליישום החלטת מועצת רשות המים כאמור. יצוין כי לפי החלטת המועצת רשות המים מיום ה-30 בספטמבר 2020, על רשות המים היה להציג עד לחודש נובמבר 2020 תכנית לחיבור מעלה כנרת. בהתאם, ביום 7 באוקטובר 2020 פנתה מקורות לקבלת אישור רשות המים לביצוע תכנון כללי לחיבור העמקים המזרחיים למערכת הארצית. ביום 15 בנובמבר 2020 אישרה רשות המים למקורות עריכה של תכנית כללית עד למחלף נבות. אישור ביצוע הקטע מנבות ועד צומת תחתונה טרם התקבל על ידי רשות המים.

בהקשר זה יצוין כי ביום 22 במרץ 2021 החברה הגישה עתירה דחופה למתן צו על תנאי לבית המשפט העליון בירושלים בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק (להלן: "**בית המשפט**"), נגד מנהל הרשות הממשלתית למים ולביוב (להלן: "**מנהל רשות המים**"), נגד מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב (להלן: "**מועצת רשות המים**"), הרשות הממשלתית למים ולביוב (להלן: "**רשות המים**"), נגד המשרד למשאבי מים ונגד המשרד להגנת הסביבה. במסגרת עתירה זו התבקש בית המשפט ליתן צו על תנאי, המופנה כלפי מנהל רשות המים, מועצת רשות המים ורשות המים, ולהורות להם לבוא וליתן טעם (1) מדוע לא ימנע מנהל רשות המים, מלקבל החלטות, להשתתף או לטפל בכל צורה אחרת, במישרין או בעקיפין, בנושא חיבור האזורים המנותקים למים, וזאת בשל ניגוד העניינים בו הוא נתון; (2) מדוע לא תביא מועצת רשות המים בפני רשות המים את החלופה שמציעה החברה לחיבור האזורים המנותקים למים באמצעות מערכת המים הארצית; ו-(3) מדוע לא תבחר מועצת רשות המים בחלופה של החברה לחיבור האזורים המנותקים למים באמצעות מערכת המים הארצית. בעתירה נטען, בין היתר, כי בניגוד לקבוע בהחלטת ממשלה מספר 3866 מיום 10 ביוני 2018, יש לחבר את האזורים המנותקים (בקעת הירדן, רמת הגולן, הגליל המערבי וכו') למערכת המים הארצית לטובת יצירת אמינות מלאה לאספקת מי שתיה, מקדמים מנהל רשות המים ורשות המים תכנית שאינה תואמת את החלטת הממשלה, לחיבור האזורים המנותקים למי הכינרת, לחקלאות בלבד, באמצעות אגודות מים פרטיות בלתי מפוקחות. בית המשפט התבקש ליתן צו על תנאי כאמור, ולאחר קבלת תשובת המשיבים לעתירה, להורות על הפיכתם למוחלטים.

כמו כן, במסגרת החלטה 4514 רשמה הממשלה את החלטת דירקטוריון מקורות באשר ליעול יכולת הוצאת מכרזי הביצוע, ניהול הפרויקטים ורכש של מקורות לצורך עידוד התחרות למכרזי ביצוע במשק המים, ובכלל זאת: הנחיה לחברה לפעול להקמה והרחבה של מאגרי מנהלי פרויקטים גדולים וקבלנים בתחום התשתיות, בישראל ובחו"ל; תגבור יחידת הרכש בחברה להתמודדות עם הגידול הצפוי בכמות החומרים הנדרשת; תגבור יחידת המכרזים והיעוץ המשפטי להוצאת מכרזי הביצוע בכמות ובהיקף הנדרשים בהתאם לגידול בתכנית הפיתוח ולצמצום הפטור לחברת שח"מ; והתקשרויות באמצעות הסכמי מסגרת עם יועצים חיצוניים בתחום ההנדסה, הכלכלה והמשפטים לצורך סיוע בהכנת מכרזים, בין היתר, הפונים למציעים בינלאומיים. נכון למועד זה, החברה ביצעה ונערכת לעריכת מכרזים

נוספים לשם התקשרויות עם נותני שירותים, מנהלי פרויקטים גדולים וקבלנים בתחום התשתיות, בישראל ובח"ל כאמור, וכן מבצעת התאמות בפעילותה לטובת התמודדות עם הגידול בהיקף המכרזים. יצוין כי בהתאם להחלטת הממשלה, מקורות עדכנה את הצוות הבין-משרדי אשר הוקם לפי סעיף 10 להחלטת ממשלה מס' 4514 לעקוב אחר יישום ההחלטה, בדבר הערכותה לביצוע מכרזים בינלאומיים עתידיים. עם זאת, לאור ההתפתחויות בעולם בקשר עם התפשטות נגיף ה"קורונה", ייתכן עיכוב ביישום. במהלך שנת 2020 בוצעו שני הליכי מיון מוקדם (PQ) בינלאומיים, והחברה מקדמת את הליכי המשך של כל אחד מהליכי המיון המוקדם האמורים. כמו כן החברה מקדמת מכרז בינלאומי נוסף בגליל המערבי, שעתיד להתפרסם בחציון הראשון של שנת 2021. לפרטים נוספים ראו סעיף 10.17.

ביום 19 במאי 2019, אושרה החלטת ממשלה מספר 4567 בנושא אישור החלפת תזכיר התאגדות ותקנון של החברה ואישור לפי סעיף 11(א)(9) לחוק החברות הממשלתיות להכללה בשטר הנאמנות של תניה המאפשרת העמדת אגרות החוב לפירעון מידי אם המדינה חדלה להיות בעלת השליטה בחברה. על פי החלטת הממשלה כאמור, במסגרת ההנפקות לציבור תהיה רשאית החברה בשנים 2019-2022 לגייס אגרות חוב בסכום של עד 7 מיליארד ש"ח. מתוך סכום זה החברה גייסה בחודש יוני 2019, גיוס אחד של שתי סדרות בסך של כ-998,000,000 ש"ח. בנוסף, ביום 13 בפברואר 2020, השלימה החברה גיוס נוסף באמצעות הרחבת שתי סדרות אגרות חוב, בסך כולל של כ-1,150,000,000 ש"ח. כמו כן, ביום 10 בפברואר 2021, השלימה החברה גיוס נוסף באמצעות הרחבת שתי סדרות אגרות חוב, בסך כולל של כ-1,104,000,000 ש"ח. לפרטים נוספים על גיוסי החברה המתוארים לעיל ראו סעיף 7 בפרק ד' לדוח זה. עוד נקבע בהחלטת הממשלה כאמור, להטיל על צוות בראשות משרד האנרגיה ובהשתתפות משרד המשפטים, משרד האוצר ורשות המיס, לבחון, בתוך 90 ימים, ולהציע לממשלה, אמצעים אחרים למימוש אחריות וסמכות שר האנרגיה במשק המיס בהמשך לאישור התיקון לתקנון החברה. בהקשר זה יצוין כי לחברה נמסר שהצוות כאמור טרם גיבש את המלצותיו לממשלה. לפרטים נוספים אודות החלטת הממשלה האמורה ראו סעיף 41.6 בנספח א' לפרק זה.

ביום 11 באפריל 2019 אישרה מועצת רשות המיס למקורות, לפי סעיף 54 לחוק המיס (להלן: **"אישור מועצת רשות המיס"**), ליטול הלוואות בהיקף כספי של עד 7 מיליארד ש"ח בשלוש השנים הקרובות, בדרך של הנפקה לציבור של מספר סדרות של אגרות חוב, בכפוף לתנאים הבאים ולאישור מראש ובכתב של מנהל הרשות המיס לכל הנפקה: (1) אגרות החוב לא יובטחו בבטוחה כלשהי; (2) ייעוד תמורת ההנפקה יוגבל לביצוע תכנית פיתוח שאישרה מועצת רשות המיס או מיחזור חוב; (3) ייעוד תמורת ההנפקה, תנאי אגרות החוב ותנאי ההצעה לציבור יאושרו מראש ובכתב בידי מנהל רשות המיס. אישור מועצת רשות המיס תקף להנפקות שיושלמו עד ליום 31 במרץ 2022. בהמשך לאישור מועצת רשות המיס, ביום 21 במאי 2019, אישר מנהל רשות המיס למקורות, לבצע הנפקה לציבור של אגרות חוב בהיקף כספי של עד 1.1 מיליארד ש"ח עד ליום 31 בדצמבר 2019, בכפוף לתנאים הבאים: (1) אגרות החוב לא יובטחו בבטוחה כלשהי; (2) ייעוד תמורת ההנפקה יהא לביצוע תכנית פיתוח שאישרה מועצת רשות המיס או מיחזור חוב. ביום 6 בפברואר 2020 אישר מנהל רשות המיס למקורות לבצע הנפקה לציבור של אגרות חוב בהיקף כספי של עד 1.2 מיליארד ש"ח עד ליום 31 במרץ 2020 באותם תנאים. ביום 24 בינואר 2021 אישר מנהל רשות המיס למקורות לבצע הנפקה לציבור של אגרות חוב בהיקף כספי של עד 1.5 מיליארד ש"ח עד ליום 31 במרץ 2021 באותם תנאים. על פי אישור רשות המיס ייעוד תמורת ההנפקה הוא ביצוע תכנית הפיתוח שאישרה מועצת הרשות הממשלתית למיס ולביוב או מיחזור חוב. כאמור החברה גייסה הון באמצעות הנפקת ניירות ערך בשתי סדרות ראו סעיף 23.2.

ביום 9 בנובמבר 2020 אישר דירקטוריון החברה כי החברה תפתח בהליך מכרזי למכירת חלקה של החברה בנכס המשמש את מטה החברה ברח' לינקולן 9 בתל אביב (להלן: **"הנכס בלינקולן"**) וכן בנכס המשמש לפעילות שח"מ ברח' הפלד 1 בחולון (להלן: **"הנכס בחולון"**) וזאת בדרך של מכרז פומבי (להלן: **"ההליך המכרזי"**). בהתאם למתווה שאושר על ידי הדירקטוריון כאמור, החברה תמכור בהליך המכרזי את מלוא זכויותיה בנכס בלינקולן, כאשר רוכש הנכס בלינקולן יהיה מחויב לבנות מבנה לצורך שימוש מטה החברה ושח"מ, בשטח הנכס בחולון שיוותר בבעלות החברה, כמפורט להלן. יובהר כי העברת מטה החברה לנכס בחולון תבוצע רק לאחר הקמת המבנה כאמור. כמו כן, החברה תמכור את זכויותיה בנכס בחולון, למעט כ-12 דונם מתוך הנכס בחולון אשר יישארו בבעלות החברה. יצוין כי מכירת הנכסים תהא כפופה לקבלת כל ההסכמות והאישורים הנדרשים על פי דין.

הערכות החברה לעיל ביחס להליך המכרזי ומכירת הנכסים בלינקולן ובחולון הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות על הערכות, תוכניות ותחזיות החברה נכון למועד פרסום דיווח זה. הערכות אלו עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה, בין היתר, כתוצאה מהצורך בהסכמתם של צדדים שלישיים למכירה, אי קבלת אישורים הנדרשים להשלמת המכירה, עיכובים הקשורים בהימשכות ההליך המכרזי או גורמים חיצוניים שעשויים להשפיע על השלמת ההליך.

לפרטים אודות חברות הבת של החברה והמגבלות על מתן שירותים בתוך הקבוצה ראו סעיף 5.1 וסעיף 12 להלן.

סביבה רגולטורית

4.1.

החל משנת 2011 פועלת החברה על פי כללי המים (חישוב עלויות והכנסות, הכרה בפיתוח מפעלי מים וחובות דיווח החלות על מקורות), התשע"א-2011 (להלן: "הכללים" או "כללי הרגולציה") אשר מעגנים את מודל ההתחשבות בין מקורות לרשות המים ומגדירים מנגנון מוסדר לעדכון תעריפי המים, כך שעלויותיה המוכרות של מקורות יכוסו במלואן על ידי תעריפי המים.

בהתאם לסעיף 1 לכללי הרגולציה, מטרת הכללים הינה, בין היתר, לקבוע את העלויות המוכרות למקורות לשם פעילות אספקת מים, כמפורט להלן ואת ההכנסות המוכרות של מקורות, לצורך הכרתן בתעריפי המים ועדכון תעריפי המים בהתאם.

מרבית רכיבי העלות המוכרת לחברה מבוססים על פרמטרים נורמטיביים שנועדו לשקף את גובה ההוצאה שרשות המים מצאה לנכון להכיר לחברה בגין כל רכיב ו/או לתמרץ את החברה להתייעלות. ככל שההוצאות בפועל של החברה הינן נמוכות/גבוהות יותר מהעלות הנורמטיבית, ייווצר לחברה רווח/הפסד בגין רכיבי עלות אלו, בהתאמה.

ניתן לחלק את העלויות המוכרות לחברה לשלוש קבוצות עיקריות:

- **עלויות משתנות** – בקבוצה זו נכללות הוצאות האנרגיה של החברה, עלויות הכימיקלים וכן עלויות רכישת המים מאחרים (בעיקר ממתקני התפלת מי-ים וממפיקים אחרים). בעוד שהעלות המוכרת בגין רכישת מים מאחרים מוכרת לחברה במלואה, עלויות האנרגיה והכימיקלים מבוססות על הכרה לפי פרמטרים נורמטיביים לכל מ"ק שהפיקה ו/או סיפקה החברה, כך שלחברה פוטנציאל רווח/הפסד אל מול עלויות נורמטיביות אלו, בהתחשב ברשת ביטחון דו-כיוונית בסעיף האנרגיה שמגדרת את הרווח או ההפסד הפוטנציאלי.

- **עלויות קבועות** – בקבוצה זו נכללות העלויות של מקורות שאין להן זיקה ישירה לכמויות המים שהפיקה ו/או סיפקה החברה בשנה נתונה והיא כוללת רכיבי הוצאה כגון שכר, אחזקה, ארנונה ועוד. ההכרה בגין הוצאות אלו הינה על בסיס עלות נורמטיבית שקבעה רשות המים, לרבות מקדם התייעלות שהסתיים בשנת 2019. לחברה פוטנציאל רווח/הפסד אל מול עלויות נורמטיביות אלו.

- **עלויות ההון** – עלויות ההון כוללות 3 רכיבים:

- **פחת** – מהווה החזר של ההשקעות המוכרות שמבצעת מקורות בפיתוח משק המים, בפריסה לכ-33 שנים בממוצע. הפחת משמש את החברה כמקור להחזר הקרן בגין אגרות החוב שהיא מגייסת לטובת מימון השקעות הפיתוח.

- **ריבית** – לחברה מוכרת עלות ריבית נורמטיבית המחושבת כמכפלה של 65% מעלות ההשקעה המוכרת המופחתת. עלות ההשקעה מחולקת ל-4 קבוצות בהתאם למועד ההכרה ברכוש, ובהתאם לשיעור הריבית המוכרת לכל קבוצה. שיעור הריבית המוכרת להשקעות חדשות (השקעות שהוכרו החל משנת 2017), משקף ציטוט לריבית בדירוג האשראי של החברה במח"מ 10. עלות מוכרת זו נועדה לשמש מקור להחזר תשלומי הריבית של החברה כנגד אגרות החוב שהיא מגייסת. נכון למועד הדוח, שיעור הריבית הממוצע לפיו החברה גייסה אגרות חוב גבוה מהריבית המוכרת לה.

- **תשואה** – לחברה מוכרת עלות ריבית נורמטיבית בשיעור 5.5% לפני מס בגין 35% מעלות ההשקעה המוכרת המופחתת. התשואה הינה למעשה רכיב רווח המובנה במודל.

ההכנסות המוכרות של מקורות מורכבות בעיקר מהכנסותיה ממכירת מים, מחיובי הסליקה מתוקף תיקון 27 לחוק המים וכן חלק יחסי של הכנסות מביצוע עבודות לאחרים והכנסות אחרות. ככלל, ככל שיש פער, חיובי או שלילי, בין העלויות המוכרות של מקורות לבין ההכנסות המוכרות (עודף או חוסר תזרימי), מעדכנת מועצת רשות המים את תעריפי המים של מקורות לשנה העוקבת בהתאם.

כמו כן, הכללים מסדירים את הליך אישור פרויקטי פיתוח מפעלי אספקת המים ואת מנגנון ההכרה בהשקעות שבוצעו, תוך קביעת לוחות זמנים ברורים בכל שלב, החל בתכנון הפרויקט ועד לסיום הביצוע, וכן את חובות הדיווח החלות על מקורות כספק מים לצורך יישום הכללים. החברה מבצעת השקעות בפיתוח משק המים בהתאם לאישורי רשות המים והשקעות אלו מוכרות לחברה בהתאם למנגנון הקבוע בכללים ומהוות את הבסיס לחישוב עלויות ההון המוכרות כמתואר לעיל. יובהר כי כללי הרגולציה מתייחסים למקורות מים ולא לחברות בנות של מקורות מים.

לפרטים נוספים אודות כללי הרגולציה ראו סעיף 25.3.1 להלן.

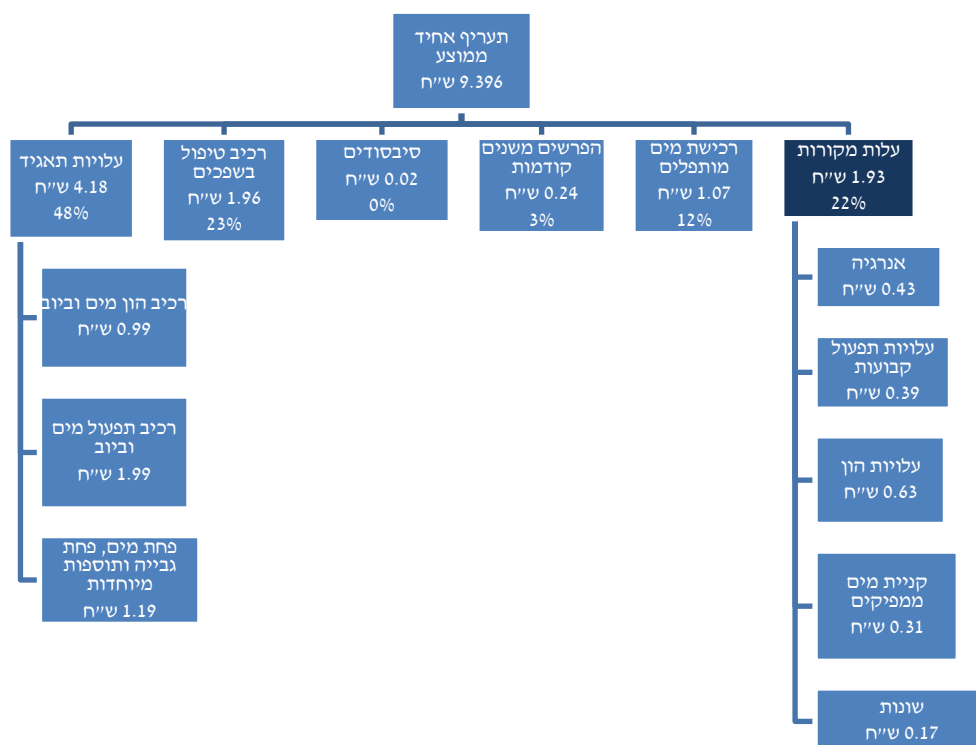
לפרטים אודות שינויים מבניים ושינויים מתוכננים במשק המים ראו סעיף 9.4.2 להלן.

4.1.1. עקרונות מערכת תעריפי המים

(א) תעריפי המים המסופקים מאת מקורות נקבעים על ידי מועצת רשות המים במסגרת כללי המים (תעריפי מים המסופקים מאת מקורות), התשמ"ז-1987 (להלן: "כללי התעריפים"). ישנם שלושה מאפיינים מרכזיים עליהם מבוססים תעריפי המים: (א) איכות המים – שפירים, קולחים (שניוני ושלישוני), מליחים ועוד; (ב) סוג שימוש – מים לשימוש חקלאי ומים לכל שימוש אחר (ביתי ותעשייתי). יצוין, כי עד לשנת 2015 היה תעריף נפרד למים לשימוש תעשייתי, כאשר בהתאם לכללי התעריפים, תעריפי המים לתעשייה הושוו בשנת 2015 לתעריף החל על כל צריכה אחרת; (ג) סוג ספק/צרכן – תאגיד מים וביוב, רשות מקומית (חד-רשותי או רב-רשותי) וכיוב'. בהתאם לעקרונות הרפורמה בתעריפי המים שנכנסה לתוקף בחודש ינואר 2010, תעריפי המים הינם אחידים ברמה הארצית לכל סוגי הצרכנים ותעריפי המים לצרכני המים הביתיים הינם מדורגים: מדרגה ראשונה לכמות מים בסיסית בתעריף נמוך יותר וכל כמות נוספת בתעריף גבוה יותר. תעריפי המים נקבעים על פי עקרון העלות הריאלית כך ששך ההכנסות ממכירת המים אמורות לכסות את סך העלויות הנורמטיביות המוכרות של כלל ספקי המים (בעיקר מקורות ותאגידי המים והביוב). יצוין, כי נכון למועד הדוח, עיקר מכירות המים וההכנסות ממים הינן בגין מים שפירים.

(ב) לפרטים אודות הכנסות החברה (לרבות בגין תיקון 27), ראו סעיפים 25.2.1 להלן.

להלן גרף המתאר את מבנה תעריף המים לצרכן (תעריף אחיד ממוצע) ובו חלקה של מקורות יחד עם מפקים נוספים החל מינואר 2020³:

התרשים לעיל מציג את רכיבי העלות של המים השפירים לצרכני הקצה בתאגידי המים (ממוצע בין התעריף הגבוה לתעריף הנמוך). יצוין, כי הרכיב העיקרי בתעריף המתואר לעיל הינו תאגידי המים (כ-48%), כאשר חלקה של מקורות הינו כ-22%. רכיבים משמעותיים נוספים הינם הטיפול בשפכים ורכישת מי-ים מותפלים.

(ג) להלן פירוט אודות עיקרי המנגנון לקביעת תעריף המים המסופקים על ידי מקורות וקביעת הכמויות בהתאם לסוג השימוש של המים:

³ בהתבסס על פרסומי אתר רשות המים נכון למועד הדוח: https://www.gov.il/BlobFolder/reports/rates-archive-2020a/he/rates_2020_rates-componenet.xlsx

(1) מי קולחים ושפד"ן (מים לחקלאות ושימוש אחר) – התעריף וכמויות המים לחקלאות שמספקת החברה נקבעים על ידי רשות המים.

(2) מים שפירים ומליחים (מים לחקלאות) – התעריף נקבע על בסיס מתווה שנקבע בתיקון 27 לחוק המים שפורסם בפברואר 2017. בהתאם לתיקון החוק כאמור, נקבע תעריף יעד אשר מייצג את העלות הממוצעת באספקת מים לחקלאות בכלל המשק לרבות מפיקים פרטיים, וכן נקבעו מדרגות להתאמה הדרגתית של תעריף המים עד לגובה תעריף היעד. יצוין, כי קביעת הכמויות של מים לחקלאות שמספקת החברה מתבססת על הקצבות שקובעת רשות המים מעת לעת.

(3) מים שפירים – מים לכל שימוש אחר (בעיקר בית ותעשייה) (להלן: "מים לצריכה ביתית" או "מים שפירים") כמפורט בסעיף 10.14 להלן, עיקר המים שמספקת מקורות לצריכה ביתית הינם לספקים אחרים (תאגידי מים ורשויות מקומיות), אשר הם אלו אשר מוכרים את המים לצרכני הקצה. בקביעת התעריפים לצריכה ביתית רשות המים משקללת תחזית צריכת המים לשימושים השונים, את העלויות המוכרות של מקורות ושל הספקים האחרים ואת ההכנסות הצפויות ממכירת מים לחקלאות ולאיוזורים קרובים (ירדן ורשות פלסטינית). כל זאת, כאמור, תחת האילוץ כי ההכנסות ממכירת מים לצריכה ביתית, יחד עם הכנסות ממכירת מים לשימושים אחרים, יכסו את סך העלויות המוכרות של משק המים, וכי התעריף לצרכן הסופי לכל איכות מים וסוג שימוש, יהיה אחיד, ככל הניתן, ברמה הארצית. בהתחשב בעובדה כי העלויות המוכרות לכל תאגיד הינן שונות, וכאמור, יש הכרח כי התעריף לצרכן הסופי יישאר זהה, מקורות למעשה מוכרת מים בתעריף שונה לכל תאגיד וכתוצאה מכך למקורות כמה מאות תעריפים שונים, הנקבעים כאמור על ידי מועצת רשות המים בכללים, בהם היא מוכרת מים לספקים אחרים. יצוין, כי בהתאם לכללי התעריפים, החל מיום 1 בינואר 2016, מכירת מים לספק מקומי רשותי מבוצעת בתעריפים שונים לכל ספק כאמור. בנוסף, למיטב ידיעת החברה, בהתבסס על הנתונים שפורסמו עבור שנת 2020 על ידי רשות המים, חלקה של מקורות בתעריף לצריכה הביתית של הצרכן הסופי הינו כ-22%. לעניין מבנה תעריפי המים, קיימת מדרגת תעריף נמוכה לפי חישוב נורמטיבי של 4 מ"ק/נפש/חודש ולא פחות מ-7 מ"ק ליחידת דיור (כמות מוכרת), וכל כמות מעבר לכמות המוכרת הינה במדרגת תעריף גבוהה יותר. כמו כן, בהתאם לתוספת שנקבע בכללים ביום 1 בינואר 2021, עודכנו תעריפיהם של צרכנים שאינם ספקים, של תאגידיים ושל רשויות שטרם התאגדו עד ליום 28 בפברואר 2021. דירוג התעריף מתקיים הן במכירה על ידי מקורות לספקים והן במכירה על ידי הספקים לצרכני הקצה.

בנוסף, ישנם תעריפים נוספים שקובעת מועצת רשות המים בהתחשב בתנאים הייחודיים הרלוונטיים, כדוגמת שימוש בצווי הולכה.

5. מבנה האחזקות של קבוצת מקורות

5.1 תיאור מבנה קבוצת מקורות

5.1.1 המבנה התאגידי של קבוצת מקורות הינו כדלקמן:

(א) החברה

מקורות עוסקת בעיקר בכל האספקטים של אספקת מים, בהקמה, בתפעול ובתחזוקת מפעלי מים. בהתאם להחלטה 2318, וכפי שעודכן בהחלטה 4514, נקבע כי מקורות מים לא תהיה רשאית לבצע, הן בעצמה והן בשותפות עם גורם נוסף, כל פעילות שחורגת מאספקת מים לצרכניה כמפורט בהחלטות האמורות, למעט הפעילות המפורטת בהחלטות האמורות ופעולות אחרות שביצוען יאושר מראש על ידי שר האוצר ושר האנרגיה⁴ (לפרטים אודות הגדרת "אספקת מים" וכן פעילויות נוספות המותרות לחברה בהתאם להחלטה 2318 ולהחלטה 4514, ראו סעיף 41.6 לנספח א' לפרק זה).

(ב) מקורות פיתוח וייזום בע"מ

(1) כללי

חברת הייזום הקימה ו/או מתפעלת פרויקטים של התפלה, טיפול בשפכים, וכן שירותי ייעוץ בארץ ובחו"ל. החברה מחזיקה בכ-99.7% מהון מניות חברת הייזום ויתרת המניות מוחזקות על ידי המדינה. בהתאם להחלטת

⁴ יצוין כי על פי החלטת ממשלה מס' 29 המתוארת בסעיף 41.10 לנספח א' לפרק זה, סמכויות שר האנרגיה בפיקוח על החברה עברו לשר למשאבי מים.

ממשלה 4341 מיום 18 בדצמבר 2008,⁵ הקימה חברת הייזום את מתקן ההתפלה באשדוד על מנת לספק מים מותפלים בהיקף של 100 מלמ"ק לשנה. יצוין, כי המתקן מופעל במסגרת שתי ישויות משפטיות נפרדות בשליטת חברת הייזום והינו בעל רישיון הפעלה זמני. בנוסף, לחברת הייזום פרויקטי BOT, תפעול ופיתוח עסקי נוספים (כגון פרויקט לימסול, לרנקה), אשר מבוצעים באמצעות ישויות משפטיות נפרדות בשיתוף עם גורמים אחרים.

(2) בשים לב למצבה הפיננסי של חברת הייזום, כמפורט בסעיף 11.1(א) להלן, במסגרת החלטה 4514, הוחלט, בין היתר, לאשר החלטת דירקטוריון חברת הייזום מיום 21 בפברואר 2019, למכור את כל המניות המוחזקות על ידי חברת הייזום באשדוד התפלה ובאשדוד תפעול בהליך מכרזי, לרשום הודעתה של חברת מקורות ייזום על החלטת מבט"י לבטל את הסכם הזיכיון להקמה ותפעול המתקן לטיהור שפכים באגן האוג, נבי מוסא, שבוצע כמפורט בסעיף 11.8.3 להלן, ולהביא לאישור ועדת השרים לענייני הפרטה הצעת החלטה להפרטת חברת הייזום בדרך של מכירת 100% ממניות חברת הייזום. זאת ובלבד שהליך ההפרטה יבוצע כך שלא תיפגע מכירת אשדוד התפלה כמתואר לעיל, והליך ההפרטה יושלם רק לאחר השלמת מכירת אשדוד התפלה. כמו כן, אם לאחר 3 שנים מיום החלטה לא יושלם הליך ההפרטה, תוכל חברת הייזום למכור את נכסיה בעצמה וזאת מבלי לגרוע מן האמור ביחס להליך מכירת אשדוד התפלה המתואר לעיל. נכון למועד זה החברה החלה בהליך פנימי לשם ביצוע החלטת הממשלה בקשר עם הפרטת חברת הייזום.

(3) בהמשך להחלטה 4514 כאמור, ביום 1 באוקטובר 2020 החליטה ועדת שרים לענייני הפרטה להפריט את מקורות ייזום בדרך של מכירה פרטית למשקיע או לקבוצת משקיעים מהארץ ו/או מחו"ל של כל מניות המדינה במקורות ייזום, לרבות זכויות המדינה לקבלת מניות נוספות של מקורות ייזום (להלן: "אחזקות המדינה"), וכל מניות החברה במקורות ייזום (להלן: "מניות מקורות") והכל כמקשה אחת (להלן בהתאמה: "הליך ההפרטה" ו-"החלטת ההפרטה"). בהתאם להחלטת ההפרטה, הליך ההפרטה יבוצע כך שלא תיפגע מכירת המניות באשדוד התפלה ובאשדוד תפעול, בהתאם להחלטה 4514 (להלן: "מכירת אשדוד התפלה"), והפרטת החברה תושלם רק לאחר השלמת מכירת אשדוד התפלה ומיד לאחר השלמת המכירה האמורה. כמו כן, על פי החלטת ההפרטה, ככל שהליך מכירת אשדוד התפלה לא יושלם תוך שלוש שנים ממועד קבלת החלטה 4514, קרי עד ליום 23 בפברואר 2023, החלטת ההפרטה תבוטל. ככל שתתבטל החלטת ההפרטה, תהיה רשאית מקורות ייזום לפעול למכירת נכסי מקורות ייזום וזאת בכפוף לאמור לעיל ביחס להליך מכירת אשדוד התפלה. תאגידים ממשלתיים, לרבות חברות ממשלתיות, חברות בנות ממשלתיות וחברות מעורבות לא יורשו להשתתף בהליך ההפרטה, במישרין או בעקיפין, לבדם או ביחד עם אחרים. כמו כן, הועדה למכירת מניות המדינה בחברות ממשלתיות תשקול מתן פטור ממכרז למכירת אחזקות המדינה יחד עם מניות מקורות לרוכש שיבחר על ידי מקורות בהליך מכירה שוויוני, תחרותי ופומבי, שתערוך מקורות. עד למועד הגשת הצעת המחיר בהליך ההפרטה, ניתן יהיה להורות, בהתאם לתנאי החלטת ההפרטה, על מנת למנוע פגיעה בביטחון מדינת ישראל או ביחסי החוץ שלה, על הפסקת השתתפות של משתתף ו/או מרכיב ממרכיבי הליך ההפרטה, או להתנות בתנאים. כמו כן, במסגרת החלטת ההפרטה נקבע כי כל החלטה לאחר קבלת החלטת ההפרטה, הדורשת אישור שר הדיגיטל הלאומי לפי חוק החברות הממשלתיות, תהא טעונה תיאום עם שר משאבי מים. ועדת השרים לענייני הפרטה הסמיכה את רשות החברות הממשלתיות לבצע את כל הפעולות הנדרשות לדעתה להשלמת הליך ההפרטה בהתאם להחלטת ההפרטה והכל כמפורט בהחלטת ההפרטה. עוד נקבע במסגרת החלטת ההפרטה כי החלטת ההפרטה מהווה גם אישור ממשלה לכל האמור בה, ככל שנדרש בהתאם לחוק החברות הממשלתיות. ביום 11 באוקטובר 2020 פורסמה ברשומות הודעה בדבר קבלת החלטת הפרטה של מקורות ייזום על ידי ועדת השרים לענייני הפרטה מיום 1 באוקטובר 2020. ביום 28 בינואר 2021 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את מכירת מניות אשדוד התפלה ואשדוד תפעול, וכן את דרך הפרטת מקורות ייזום (בהתאם להחלטת ההפרטה). לפרטים נוספים אודות החלטת הממשלה האמורה ראו סעיף 41.6 לנספח א' לפרק זה.

נכון למועד זה, פועלת חברת הייזום בהיקף מצומצם מבחינת כוח האדם. בהקשר זה יצוין כי, ביום 29 במאי 2019, מונה אלון רוז, כמנכ"ל בפועל של חברת הייזום וכי כהונתו מתחדשת אחת לשלושה חודשים. בנוסף בהתאם להחלטת דירקטוריון מקורות ייזום, מקורות ייזום לא צפויה להיכנס לפעילויות מהותיות חדשות.

(4) השקעות בחברת הייזום

בהחלטה 2318 נקבע כי החברה רשאית להשקיע, במהלך שלוש שנים ממועד קבלת החלטת הממשלה כאמור, בחברת הייזום סכום שלא יעלה על 251 מיליון ש"ח מתוך סכום ההשקעה כאמור, מקורות רשאית להשקיע 150 מיליון ש"ח במקורות ייזום וזאת כנגד הקצאת הון מניות למקורות. החברה תהיה רשאית להשקיע את יתרת הסכום בסכום של 101 מיליון ש"ח לאחר קבלת האישורים הנדרשים על פי כל דין. בהחלטה 4341 מיום 18 בדצמבר 2008 אושרה הגדלת הון המניות הרשום של חברת הייזום ל-830 מיליון מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. וזאת לצורך הקמתו והפעלתו של מתקן ההתפלה באשדוד. בנוסף לסכום של 150 מיליון ש"ח שנקבע בהחלטה 2318 כמפורט לעיל, מקורות מים תהא

⁵ ראו החלטה מספר חכ/165 של וועדת שרים לענייני חברה וכלכלה (קבינט חברתי-כלכלי) מיום 2 בדצמבר 2008 אשר צורפה לפרוטוקול החלטות ממשלה וקיבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 18 בדצמבר 2008 ומספרה הינו 4341 (חכ/165).

רשאית, לצורך הקמתו והפעלתו של מתקן ההתפלה באשדוד בלבד, להשקיע בחברת הייזום סכום נוסף כנגד הקצאת הון מניות בכפוף לסך ההון הרשום שנקבע בהחלטה כאמור.

בנוסף, נקבע בהחלטת ממשלה 4341, כפי שתוקנה בהחלטת ממשלה 1700 מיום 21 ביולי 2016, כי מקורות לא תיתן כל תמיכה, סיוע או מענק, בכסף או בשווה כסף, להקמתו ותפעולו של מתקן ההתפלה באשדוד שיש בהם כדי לסבסד באופן ישיר או עקיף את פרויקט ההתפלה ולא תשקיע בפרויקט האמור, למעט השקעה בהון המניות של חברת הייזום כאמור בהחלטת הממשלה. מקורות מים תהא רשאית להעמיד, לתקופת ביניים, ערבויות חלף ההשקעה בהון המניות של חברת הייזום, עד לא יאוחר מהמועד שבו ייפרע מלוא החוב למדינה בגין הפיצויים המוסכמים של האיחור בהפעלת מתקן ההתפלה באשדוד או עד תום 6 חודשים ממועד השלמת עבודות ההקמה וקבלת PTO (היתר הפעלה ללא תנאים) קבוע, לפי המאוחר. החלטת ממשלה 4514 קבעה כי על אף האמור בהחלטות ממשלה מספר 2318, 4341 ו-1700, תוכל מקורות לפעול כאמור: (1) לצורך יישום מתווה מכירת מתקן ההתפלה באשדוד בלבד, כפי שיאושר על ידי מנהלת ההתפלה, להשקיע בחברת הייזום, אשדוד התפלה ואשדוד תפעול ו-(2) לערוב להתחייבות לשיפוי של חברת הייזום לנושאי המשרה בחברת הייזום במסגרת גיוס אג"ח סחיר של החברה, עד סך של 550 מיליון ש"ח, בכפוף לכללים המקובלים למתן שיפוי לנושאי משרה בחברות ממשלתיות. לפרטים נוספים על החלטה 4514 ראו סעיף 41.6 בנספח א' לפרק זה.

בהתאם לאמור לעיל, במהלך שנת 2020 הקצתה חברת הייזום בסך הכל 6,758,550 מניות בנות 1 ש"ח ערך נקוב למקורות מים לצורך מימון פרויקט אשדוד.

נכון ליום 31 בדצמבר 2020, סך השקעות מקורות מים בחברת הייזום עמדו על סך של כ-554 מיליון ש"ח כנגד הון מניות, וסך הערבויות שהעמידה לחברת הייזום ולחברת אשדוד תפעול עמדו על כ-135 מיליון ש"ח (מתוך סכום זה חולט עד למועד זה סכום בסך של כ-10 מיליון ש"ח אשר כנגדו העומד על ידי מקורות מים פקדון בסכום זה). לפרטים נוספים בדבר השקעותיה של מקורות מים בחברת הייזום כנגד הון מניות ראה סעיף 6.1.8.2 לדוח הדירקטוריון.

לפרטים אודות בחינת הליך מכירת אשדוד התפלה ראו סעיף 11 להלן.

(5) העברת נכסים ומתן שירותים לחברת הייזום

בהמשך להחלטות ממשלה מספר 2306 ו-2318, בתחילת שנת 2009 חתמו חברת מקורות וחברת הייזום על הסכם שמטרתו הסדרה של העקרונות הקבועים בהחלטות הממשלה. בהתאם, במסגרת ההסכם כאמור הוגדרה מערכת היחסים בין החברות והוסדרה העברת נכסים לחברת הייזום כנגד הקצאת מניות וקביעת מנגנון לרכישת שירותים בין החברות. לפרטים נוספים אודות ההסכם, ראו סעיף 26.4 להלן וביאור 7.א(2) לדוחות הכספיים השנתיים. יצוין, כי על אף האמור בהחלטות הממשלה ובהסכם עם חברת הייזום, ישנם מספר נושאים שנקבעו בהחלטות ממשלה אשר, נכון למועד הדוח, טרם הוסדרה השלמתם, לפרטים נוספים ראו סעיף 3 לעיל. החל משנת 2017 העבירה החברה לחברת הייזום את האחריות על תפעול מתקן טיהור השפכים בכרמיאל, אך לא הועבר חלקה של מקורות בשותפות כרמיאל (יחד עם איגוד ערים אזור כרמיאל) למקורות ייזום בשל המורכבות והיקף הבוררות שהתנהלה בין מקורות מים ובין איגוד ערים כרמיאל כמפורט בביאור 25.ב(1) לדוחות הכספיים השנתיים ובסעיף 11.8.5 להלן.

לפרטים נוספים אודות חברת הייזום ראו תחום פעילות הייזום בסעיף 11 להלן.

(ג) ש"מ מקורות ביצוע בע"מ

ש"מ הינה חברה בת בבעלות מלאה של מקורות העוסקת בעיקר בביצוע עבודות פיתוח וחיידוש של מפעלי מים עבור מקורות, עבודות אחזקה למקורות ועבודות נוספות עבור גורמי חוץ, לרבות עבודות בתחום הייצור (למשל ייצור משאבות מים ושיפוצ), בתחום האלקטרו-מכניקה (למשל ייצור לוחות חשמל ולוחות פיקוד, הגנה קתודית), בתחום הקידוחים (למשל ביצוע קידוחי מים רדודים ועמוקים עד 1,600 מטר, פירוק והרכבה של מערכות קידוח, שאיבות ניסיון, שיקום קידוחים וציוד מכני כבד (הפעלת כלים מכניים כבדים וציוד ייחודי לצרכי פיתוח שונים של מפעלי מים) ובתחום הנחת קווי מים עד 108", הקמת תחנות שאיבה, שיקום בריכות, מבנים ועוד. יצוין, כי בנוסף לתחומי פעילות אלה, ש"מ פעילה גם בתחום הגברת המטר, במסגרתו היא מבצעת (בשיתוף עם צדדים שלישיים) פעילות מחקר וביצוע של "זריעת עננים" המזרזת יצירת משקעים, בדרך של פיזור יודיד הכסף (באמצעות מטוסים ותנורים קרקעיים). במסגרת זו מספקת ש"מ גם פתרונות לדיכוי היווצרות ברד ומניעת נזקיו. בחודשים האחרונים הוצגו למנהל רשות המים תוצאות הניסוי שהראו על אפקטיביות גבולית לפעילות. מנהל רשות המים החליט על בסיס זה שלא להמשיך בשלב זה עם פעילות הגברת המטר, וש"מ קיבלה על כך הודעה בסוף אוגוסט 2020. ש"מ נערכה בהתאם לסגירת הפעילות בנושא בכל הנוגע לציוד, שכירות, הסכמים עם ספקים וכ"א, והפעילות הופסקה.

למועד דוח זה כ-95% מעבודות ש"מ הן בעבור מקורות; והיתרה - בעבור צדדים שלישיים שאינם קשורים למקורות. יש לציין, כי על פי ההסכם הקיבוצי מחודש יוני 2008, שנחתם בין מקורות, ש"מ ובין ארגון העובדים והסתדרות

העובדים הכללית, מקורות מחויבת כי מתוך תקציב הפיתוח וח"ש יופנו לשח"מ עבודות בסכום של 220 מיליון ש"ח בכל שנת תקציב, אשר יהיה צמוד למדד יוקר המחיה.

ביום 30 ביוני 2019 פורסם תיקון כלכלי הרגולציה החלים על מקורות, במסגרתו מיושמים העקרונות להפחתת חלקה של שח"מ בביצוע עבודות פיתוח משק המים עבור מקורות שנקבעו בהחלטת ממשלה 4514, באופן הדרגתי בין השנים 2020-2023. לפרטים אודות השלכות תיקון כללי הרגולציה על היקפי ביצוע עבודות פיתוח של שח"מ למקורות ראו סעיף 25.3.1 להלן.

יצוין, כי בהתאם להסכם קיבוצי מחודש יוני 2008 בין מקורות, שח"מ ובין ארגון העובדים והסתדרות העובדים הכללית, הועברו כל עובדי אגף הביצוע של מקורות ממקורות לשח"מ. נכון למועד הדוח, פועלים במסגרת המרחבים השונים של החברה כ-10 עובדים אשר הינם עובדים זמניים המועסקים במקורות באמצעות שח"מ. יצוין, כי על פי ההסכם האמור, במקרה של הפסקת פעילות שח"מ מכל סיבה שהיא, יועברו במועד הפסקת הפעילות כל עובדי שח"מ הממלאים משרה תקנית באותה עת להיות עובדי מקורות, ויחולו אותן ההוראות החלות לעניין העברת עובדי מקורות לשח"מ, כמפורט בהסכם זה, בשינויים ובתיאומים המחויבים. למען הסר ספק, אם מקורות תחפוץ לפטר עובדים קבועים עקב האמור, כי אז יפעלו הצדדים בעניין זה בהתאם להוראות ההסכמים הקיבוציים כפיטורים מחמת חוסר תעסוקה. בנוסף, בחודש מרץ 2009 נחתם הסכם (שהוארך מעת לעת) בין מקורות לבין שח"מ אשר מסדיר את העבודות שמבצעת שח"מ עבור מקורות ואת אופן ההתחשבות בין הצדדים בגין עבודות אלה, כמו גם בגין הוצאות מטה ודמי שימוש בציוד. תוקף ההסכם הינו עד ליום 31 בדצמבר 2019. ביום 22 במרץ 2020 אישר דירקטוריון החברה הסכם חדש בין החברות שיסדיר את מערכת היחסים ביניהן בהתאם לרפורמה שבכללי המים החדשים בעקבות החלטת ממשלה 4514. לפרטים נוספים ראו סעיף 26.3 להלן וביאור 7.א(3) לדוחות הכספיים השנתיים.

(ד) חברות בנות נוספות

יצוין, כי נכון למועד הדוח, לחברה חברות בנות נוספות אשר פעילותן אינה מהותית למקורות וחלקן אף אינן פעילות כלל. עוד יצוין, כי חלק מחברות בנות כאמור הינן הבעלים של מספר נכסי מקרקעין עליהם ממוקמים חלק ממתקני החברה.

(ה) חברת המפא"ר

(1) כללי

חברת המפא"ר היא חברה פרטית ממשלתית מוגבלת במניות, בבעלות מלאה של המדינה. בהתאם להחלטת ועדת שרים לענייני כלכלה מספר כל/15 מיום 24 באוקטובר 1996, ובהתאם להחלטות הממשלה מס' 733 (כל/15) מיום 13 בנובמבר 1996 ומס' 4390 (כל/122) מיום 1 באוקטובר 1998 ומס' 2306 מיום 30 ביולי 2002 ומס' 836 מיום 15 בספטמבר 2003 ומס' 2318 מיום 26 באוגוסט 2007, נקבע כי בחברת המפא"ר ירוכזו כל "הנכסים המוחזקים" כהגדרת מונח זה בהחלטת ממשלה מס' 2306 מיום 30 ביולי 2002, ובכלל זה כל נכסי המקרקעין והמחוברים להם הידועים בשם המוביל הארצי, כל נכסי הממשלה המיועדים והמשמשים לאספקת מים ומוחזקים על ידי מקורות עבור הממשלה (כל הנכסים הנמצאים ביהודה ושומרון שהקמתם אושרה עד ליום 31 בדצמבר 2006, וכן כל הנכסים שבאזור חבל עזה וברמת הגולן, שהוקמו בעבר על חשבון מדינת ישראל וכן נכסים שונים נוספים שמשקלם היחסי מסך הנכסים אינו גבוה) (להלן: "הנכסים המוחזקים"). עוד נקבע בהחלטה 2318, כי כל עבודות הניהול, ההפעלה, הפיתוח והתחזוקה של המוביל הארצי תמשכנה להתבצע באופן בלעדי באמצעות עובדי מקורות, וזאת כל עוד מקורות מהווה רשות המים הארצית לפי חוק המים.

חברת המפא"ר התאגדה ביום 2 ביולי 2003, למעט כינוס של מספר ישיבות דירקטוריון בעבר, חברת המפא"ר איננה פעילה ואף לא מונו לה נושאי משרה. לחברה נמסר מרשות החברות הממשלתיות כי העברת הבעלות המשפטית של הנכסים לחברת המפא"ר לא בוצעה. יחד עם זאת, שוויים של הנכסים מוצג בביאור 3 לדוחות הכספיים (ביאור הפרופורמה של המפא"ר), שכן ההטבה הכלכלית בגין הנכסים הינה של חברת המפא"ר, בצורת דמי שימוש המשולמים בגין נכסים אלה על ידי החברה. החברה עושה שימוש בנכסים הרשומים בחברת המפא"ר לטובת פעילות אספקת המים של החברה ובגין כך זכאית המפא"ר לדמי שימוש שנתיים מהחברה, בהתאם לאופן חישובם כקבוע בכללי הרגולציה. דמי שימוש אלה מהווים חלק מהעלות המוכרת למקורות במסגרת כללי הרגולציה ונכללים בתעריפי המים שקובעת מועצת רשות המים לכיסוי העלויות המוכרות של מקורות. עוד נקבע בהחלטה 2318, כי חברת המפא"ר תהיה בבעלות מלאה של המדינה וכי כל עבודות הניהול, ההפעלה, הפיתוח והתחזוקה של המוביל הארצי תמשכנה להתבצע באופן בלעדי באמצעות עובדי מקורות וזאת כל עוד מקורות מהווה רשות המים הארצית לפי חוק המים.

(2) העברת נכסי המפא"ר

במסגרת החלטות ממשלה מס' 2306 ו-836, המפורטות לעיל, נקבע כי הנכסים המוחזקים שהוקמו בעבר על ידי החברה עבור המדינה ובמימונה, יועברו בחכירה לחברת המפא"ר.

בנוסף, נקבע בהחלטות הממשלה האמורות כי, כל עבודות הניהול, ההפעלה, הפיתוח והתחזוקה של המוביל הארצי תמשכנה להתבצע באופן בלעדי באמצעות עובדי מקורות בהתאם להסכם שייחתם בין חברת המפא"ר לבין מקורות, וזאת כל עוד מקורות מהווה "רשות המים הארצית" לפי חוק המים, וכן כי העמדת המוביל הארצי לשימוש והולכת מים תיעשה כנגד תשלום דמי שימוש לחברת המפא"ר. יצוין, כי נכון למועד הדוח אין הסכם בין חברת המפא"ר לחברה. על אף שההסכם לא נחתם, לאורך השנים (החל משנת 1993) קבע משרד האוצר, ולאחר מכן קבעה רשות המים, את דמי השימוש המוכרים לחברת המפא"ר והן את העלויות הנורמטיביות המוכרות למקורות בגין הפעילויות שתוארו לעיל. עוד יצוין כי בהחלטה 2318 נקבע, כי על מנת לשנות את מעמדה של מקורות כרשות המים הארצית תידרש החלטה של מליאת הכנסת, וכן כי חוק המים יתוקן בהתאם. למיטב ידיעת החברה, נכון למועד הדוח אין הצעה לתיקון החוק בהקשר זה.

בהמשך למפורט לעיל בסעיף 3 וכחלק ממכלול הנושאים הנזכרים בסעיף זה והנדונים בין הנהלת מקורות לנציגי הממשלה, נבחנת האפשרות של העברת/איחוד/מיזוג נכסי המפא"ר עם נכסי מקורות וזאת במסגרת המגעים מול המדינה על תכנית התייעלות תפעולית והגדלת יכולת המימון. יצוין כי בחוות דעתו של היועץ המשפטי לממשלה השופט בדימוס אליקים רובינשטיין, הועלו קשיים משפטיים בהעברת נכסי המפא"ר לחברת מקורות ואולם לעמדת החברה השתנו הנסיבות ובמועד זה אין מניעה להעברה כאמור. יצוין, כי במסגרת העברה/איחוד/מיזוג של נכסים כאמור נבחנות על ידי החברה גם השלכות המקרקעין הכרוכות בכך והשלכות מיסוי אפשריות.

עוד יצוין, כי עמדת המדינה הינה כי הבעלות המשפטית על נכסי המפא"ר הינה של מדינת ישראל. המדינה, באמצעות החשב הכללי במשרד האוצר, פעלה לרישום מקרקעי המוביל הארצי בתחום מרחב התכנון של הועדה המחוזית צפון על שם המדינה, בהתאם לחוק המים, כאשר הרישום כאמור הסתיים בתחילת שנת 2020.

יובהר כי האמור לעיל הינו בהתאם למידע והערכות החברה נכון למועד הדוח, ואין ודאות כי הדיונים בין גורמי הממשלה ונציגי החברה יבשילו לכדי העברת נכסי המפא"ר לחברה, לרבות בהתאם למתווה האמור לעיל. עוד יובהר, כי העברה כאמור טעונה בכל מקרה החלטת ממשלה, ואישור ועדת כספים של הכנסת.

בהחלטה 4514 הוחלט, בין היתר, (א) להטיל על צוות בראשות נציג החשכ"ל הכולל את נציג רמ"י אשר יהיה ממלא מקום ראש הצוות וירכז את עבודת הצוות, ונציגי רשות החברות הממשלתיות, אגף התקציבים, רשות המים, משרד האנרגיה ובשיתוף חברת מקורות לגבש בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-180 יום תכנית להשבחה, השבה או מכירה של קרקעות ונכסים שלגביהם למקורות יש זכויות ובהסכמתה במתחמים שונים ברחבי הארץ. במסגרת זו, רמ"י ומקורות יגבשו הסכם מסגרת עבור הקרקע הקיימת והדרושה לפעילות החברה. הכללים שייקבעו בהסכם בין רמ"י למקורות יהיו לחברת מקורות בלבד, אלא אם כן אושר על ידי רמ"י אחרת. נציג היועץ המשפטי לממשלה יצטרף לדיוני הצוות לעניין נכסי המפא"ר כאמור בסעיף קטן (ג) שלהלן. נכון למועד זה, מתקיימים דיונים של הצוות בראשותו של נציג החשכ"ל אשר הוקם בהתאם להחלטת הממשלה 4514 ובשיתוף החברה, לגיבוש תכנית להשבחה או מכירה של קרקעות ונכסים שלגביהם למקורות יש זכויות, לרבות סיום ביצוע מיפוי נכסים והוחל בביצוע הליכי בדיקת שוויים. לפרטים נוספים אודות החלטת דירקטוריון החברה כי החברה תפתח בהליך מכרזי למכירת חלקה של החברה בנכסים בלינקולן ובחולון, ראו סעיף 3 לעיל. (ב) לרשום הודעת מועצת רשות המים מיום 7 בפברואר 2019 לגבי כוונתה לתקן את כללי חישוב עלות מקורות בעניין אופן ההכרה בהכנסות מנכסים כאמור, כמפורט בכללים שפורסמו לשימוע, ובכפוף לשמיעת עמדות הציבור. הכללים כאמור תוקנו, לפרטים, ראו סעיף 26.2.1 (ב) להלן. (ג) הצוות יקדם, כחלק מהאמור בסעיף קטן א' לעיל, מתווה שיאפשר רישום נכסי המפא"ר, כולם או חלקם, בספרי מקורות מים, אולם בכל מקרה הנכסים יהיו בבעלות המדינה. מתווה זה יובא לאישור הממשלה. נכון למועד זה הצוות והחברה בדיונים מתקדמים אודות גיבוש המתווה ויישומו באופן שיאפשר רישום נכסי המפא"ר בספרי מקורות מים. (ד) קידום המתווה כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ג) לעיל יהיה בכפוף ליישום אבני דרך, אשר ייושמו כולם בתקופה שלא תעלה על 36 חודשים, כמפורט להלן: (1) יישום תכנית התייעלות במקורות מים ובשח"מ כאמור בסעיף 4 להחלטה זו; לפרטים אודות יישום תכנית התייעלות, ראו סעיף 20.8.1 (ד) להלן. (2) הודעת מקורות על כוונתה לבצע את תכנית הפיתוח לשנת 2019 כאמור בסעיף 1(א) להחלטה זו; לפרטים אודות עמידת החברה בתכנית הפיתוח ראו ביאור 3.6.1 בדוח הכספי. (3) חתימה על הסכם מפורט עם מבט"י לביטול הסכם הזיכיון וביצוע הפעולות הנדרשות לקידום מכירת נכסי החברה והפרטתה כאמור בסעיף 3 להחלטה זו; כאמור בסעיף 11.8.3 חברת הייזום חתמה על הסכם מפורט עם מבט"י לביטול הסכם הזיכיון וביום 31 במרץ 2019, הושלמה העסקה. לפרטים, ראו סעיף 11.8.3 להלן. (4) הודעה של חברת מקורות מים לצוות היישום על יכולתה לפרסם מכרזי ביצוע לגורמים שאינם ישראלים כאמור בסעיף 8(ב) להחלטה זו; (5) פדיון מפעלי השבה שבעלות מקורות מים, כאמור בסעיף 7(א) להחלטה זו; (6) הסכמה על תכנית להשבחה או מכירה של קרקעות ונכסים כאמור בסעיף 9(א) לעיל; כאמור לעיל, נכון למועד זה, הצוות בראשותו של נציג החשכ"ל מקיים יחד עם החברה דיונים לשם גיבוש תכנית להשבחה או מכירה של קרקעות ונכסים אשר למקורות יש זכויות בהם. לפרטים נוספים אודות החלטת דירקטוריון החברה כי החברה תפתח בהליך מכרזי למכירת חלקה של החברה בנכסים בלינקולן ובחולון, ראו סעיף 3 לעיל. (7) אימוץ יעדי איתנות פיננסית למקורות מיום שייקבעו כאמור בסעיף 4(ד) לעיל, על ידי דירקטוריון מקורות; לפרטים אודות מתווה יעדים פיננסיים שנתיים שהומלצו על ידי צוות האיתנות הפיננסית ואומצו בדירקטוריון החברה ראו סעיף 3 לעיל. (8) השלמת העברת מניות על שם המדינה במסגרת פשרה בת"א 2376-00 קיבוץ אורים-אגודה שיתופית בע"מ נ' מדינת ישראל ומקורות. יצוין כי נכון למועד זה הושלמה העברת המניות כאמור. לפרטים נוספים על החלטה 4514, ראו סעיף 41.6 לנספח א' לפרק זה.

כאמור, למעט פדיון מפעלי ההשבה שבבעלות מקורות מים, החברה עמדה בכל יתר התנאים המתלים לקידום מתווה רישום נכסי המפא"ר המפורטים בסעיף 9(ד) להחלטה 4514. לפיכך, פנתה מקורות ליועמ"ש בבקשה להעברת מפעלי הקולחים לאחזקת המדינה, אשר תחזיק בהם כנכסי ציבור, עד להשלמת האסדרה ומכירתם לרוכשים, ובכך להסיר את חסם זה ולקדם את השלמת מתווה העברת המפא"ר כאמור לעיל. לפרטים נוספים ראו סעיף 10.12.2(ב) להלן.

(3) דחיית הכרה בדמי שימוש 2009-2011

במסגרת קביעת תעריפי המים בשנים 2009-2011, החליטה רשות המים, באישור משרד האוצר, על דחיית חלק מדמי השימוש השנתיים המוכרים בגין נכסי המפא"ר לאותן שנים, תוך כוונה להחזירם בשנים מאוחרות יותר.

במקביל לתיקון כללי הרגולציה, החל משנת 2012 דמי השימוש המשולמים בגין נכסי המפא"ר, משקפים תשלום תשואה בלתי מוגבל על העלות המופחתת של נכסיה ליום 31 בדצמבר 2011, בתוספת עלות ההשקעות בכל שנה משנת 2012 ואילך. במסגרת זו הוצג במועצת רשות המים כי מנגנון הכרה דומה יחול גם על סך דמי השימוש שתשלומם נדחה כמתואר לעיל.

(4) שינוי שיטת ההכרה בדמי השימוש

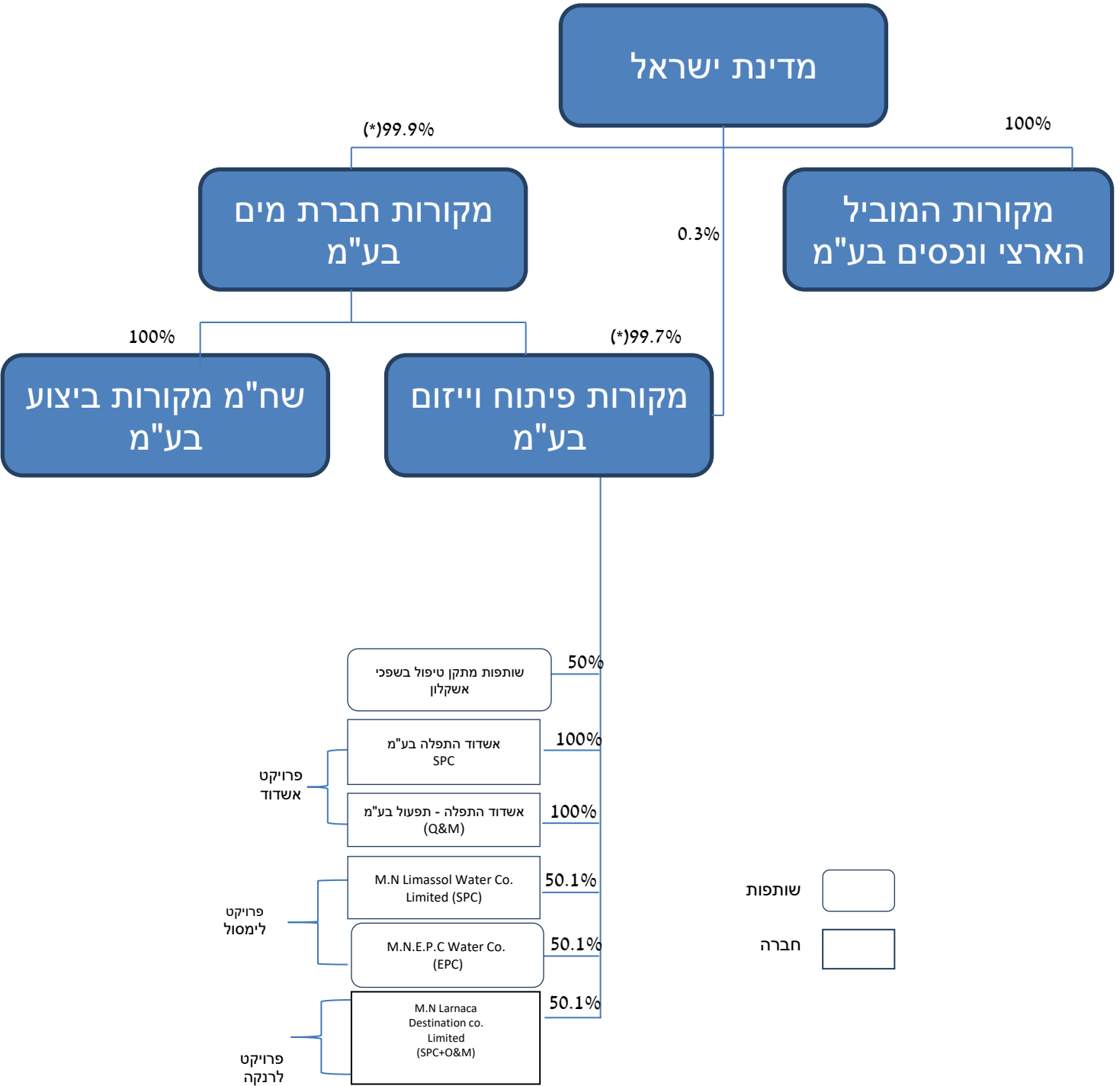
החל מיום 1 בינואר 2012, במסגרת תיקון של כללי הרגולציה, שונתה שיטת ההכרה בדמי השימוש באופן שנקבע כי דמי השימוש לשנה המוכרים במפא"ר יהיו שווים למכפלה של ההשקעה המוכרת במפא"ר (הכוללת מרכיב קבוע של העלות המופחתת של נכסי המפא"ר ליום 31 בדצמבר 2011, בתוספת ההשקעות בכל שנה⁶), בתשואה השנתית, כהגדרתה בכללי הרגולציה בתוספת 0.675%. למיטב ידיעת החברה, שינוי זה נעשה על בסיס מכתב שנשלח ביום 25 באוקטובר 2011 ממשרד האוצר לרשות המים, בהמשך לפניו וניירות עמדה שנתקבלו מרשות המים בנושא ובו הוחלט על הפחתת דמי השימוש למפא"ר. יובהר כי עמדה זו עשויה להשתנות כך שדמי השימוש יעלו או ירדו. כמו כן, יצוין כי לעמדת רשות המים, ההכרה בדמי השימוש הינה בסמכותה וכי לא נדרשת הסכמה של גורם נוסף. השינוי כאמור הביא לירידה משמעותית בסכום דמי השימוש השנתיים של חברת המפא"ר מכ-300 מיליון ש"ח לכ-70 מיליון ש"ח במועד ההפחתה (ינואר 2012). נכון לשנת 2020, דמי השימוש בגין נכסי המפא"ר יחד עם התשלום בגין דמי שימוש בגין שנים קודמות שלא שולמו במלואם, נאמדים בכ-42 מיליון ש"ח. יוער כי שינוי השיטה הביא לתנודתיות בדמי השימוש, שכעת תלויים בעיקר בגובה התשואה לפדיון של אג"ח ממשלת ישראל לטווח ארוך.

יובהר, כי עמדת החשב הכללי הינה כי ההפחתה כאמור בוצעה בהסכמתו, אך בסמכותו לשנות את דמי השימוש, ללא קשר האם תקבל מועצת רשות המים החלטות לעניין שינוי דמי השימוש המוכרים בהתאם או לאו. במקרה כאמור, עשויה להיווצר לחברה חשיפה בגובה הפער בין גובה דמי השימוש שתדרוש חברת המפא"ר לבין גובה דמי השימוש אשר יוכרו על ידי מועצת רשות המים.

בעקבות הפחתת דמי השימוש של המפא"ר החל משנת 2012, החברה ביצעה בחינת ירידת ערך לרכוש הקבוע המופיע בדוחות הפרופורמה של המפא"ר בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, ובוחנת מחדש מדי תקופה בהתאם לצורך. לפרטים נוספים ראו ביאור 3 לדוחות הכספיים השנתיים. למיטב ידיעת החברה, המדינה לא ביצעה ירידת ערך של רכוש המפא"ר בספריה, שכן לעמדת המדינה, לפי התקינה החשבונאית ההממשלתית הפחתת דמי השימוש אינם מהווים סממן לירידת ערך מאחר והמבחן הוא פוטנציאל השימוש ולפיכך לא הוכרה ירידת ערך בספרי המדינה. לפרטים אודות הפחתת דמי השימוש למפא"ר ראו ביאור 1.ב.2 לדוחות הכספיים השנתיים.

(5) ריבית

עמדת החברה, בהתבסס, בין היתר, על חוות דעת שקיבלה החברה מיועציה המשפטיים, הינה כי יתרת החוב למפא"ר צמודה למדד המחירים לצרכן, אך אינה חייבת בריבית, גם אם נראה בה כ"הלוואה" של המפא"ר למקורות, שכן לא נקבע שיתרת החוב ו/או דמי השימוש יישאו ריבית. בנוסף, בהתאם לחוות הדעת כאמור, עומדות למקורות טענות נוספות הפוטרות את מקורות מחובת תשלום הריבית, ככל שהייתה, ובכלל זאת טענת השתק ומניעות וכן זכות לקיזוז הריבית כנגד דמי הניהול המגיעים לחברה בגין פיתוחם, תחזוקתם וניהולם של נכסי המפא"ר. לעמדת רשות המים, החוב לעניין זה, אינו בעל חשיבות שכן יתרות המזומנים משמשות את המפא"ר בשוטף, וככל שיהיה איחוד בין מקורות למפא"ר אז ממילא החוב (המלא) יתבטל. לפרטים ראו ביאור 22 לדוחות הכספיים השנתיים.

* התרשים הנ"ל כולל שותפויות וחברות פעילות. לחברה החזקות בשותפויות וחברות נוספות, שאינן פעילות ולא צוינו בתרשים הנ"ל.

**ציון כי מקורות הינה שותפה בשותפות מט"ש כרמיאל. לפירוט ראו סעיף 11.8.5.

משנת 2008 ועד למועד הדוח לא בוצעו מיזוג או רכישה מהותיים בקבוצת מקורות. במסגרת החלטה 4514, כמפורט בסעיף 41.6 בנספח א' לפרק זה, אושר ביצוע שינוי מבני של מקורות, שיכלול, בין היתר, הקמת חטיבת תפעול שתכלול את פעילויות המרחבים, כך שכלל המרחבים במקורות יוכפפו לסמנכ"ל התפעול וכן כי מקורות ושח"מ יבצעו התייעלות, לפיה יופחתו 170 תקנים (נטו) ביחס לתקנים המתקצבים בשנת 2018, זאת בנוסף להפחתת כ-94 תקנים שאינם מתקצבים. לפרטים נוספים על החלטת הממשלה האמורה, ראו סעיף 41.6 לנספח א' לפרק זה. ביום 25 ביוני 2019 חתמה החברה על הסכם קיבוצי ליישום שינוי מבני, אשר בוצע במהלך שנת 2020, לפרטים נוספים אודות השינוי המבני, ראו סעיף 20.6.1 להלן. כמו כן, ביום 20 בינואר נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין החברה להסתדרות העובדים הכללית החדשה ולארגון עובדי החברה למטרת יישום השינוי מבני המפורט בחברה ובחברת שח"מ. לפרטים נוספים אודות השינוי המבני, ראו סעיף 20.6.1 להלן. יצוין כי נכון למועד פרסום הדוח, ארגוני העובדים אישרו את התכנון המפורט של יישום ההסכם. נכון למועד זה החברה הקימה חטיבת תפעול המרכזת את פעילויות המרחבים והיא בתהליך הגדרת ממשקים ותהליכים הנובעים מכך. לפירוט בדבר ההסכם הקיבוצי מיום 25 ביוני 2019 ליישום שינוי מבני, ראו סעיף 20.8.1 (ד) להלן ולפירוט בדבר ההסכם הקיבוצי המיוחד מיום 20 בינואר 2021 ראו סעיף 20.6.2 להלן.

החלטת ממשלה בדבר הנפקת מיעוט בחברה

ביום 5 באוקטובר 2014 התקבלה החלטה מס' חכ/42 של ועדת השרים לענייני חברה וכלכלה (קבינט חברתי-כלכלי) אשר צורפה לפרוטוקול החלטות הממשלה וקיבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 19 באוקטובר 2014 ומספרה הוא 2103(חכ/42), שעניינה תכנית רב שנתית לביצוע הנפקות מיעוט בחברות ממשלתיות. בהתאם להחלטת הממשלה כאמור בסעיף זה, החברה נמנית על החברות הממשלתיות שבהן למדינה אינטרס בשמירה על שליטה ממשלתית לטווח הארוך, לגביהן הוחלט כי יימכרו חלק מאחזקות המדינה באמצעות הצעה או הצעות לציבור, לבד או בשילוב עם גיוס הון לחברה, בדרך של הנפקת ניירות ערך לציבור, על פי תשקיף בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, בשיעור כולל שבין 25%, בדילול מלא, לבין 49%, בדילול מלא, מהון המניות של החברות (להלן: "הנפקת מיעוט"). ביחס למקורות, נקבע באותה החלטת ממשלה, כי בשנת 2016 יקודם מהלך של הנפקת מיעוט אשר מהווה מהלך של "הפרטה", כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות. עוד נקבע, כי יוקם צוות בין משרדי בהשתתפות גורמי המדינה הנוגעים בדבר, אשר יבחן את מבנה הענף ואופן ביצוע ההפרטה. הצוות יגיש את המלצותיו בנושא לשרים, ובאין הסכמה בין השרים, יועבר לראש הממשלה.

יובהר, כי הנפקת מיעוט כאמור טעונה החלטת הפרטה של ועדת השרים לענייני הפרטה לפי חוק החברות הממשלתיות. נכון למועד הדוח החלטה כאמור טרם התקבלה. כמו כן, הנפקת מיעוט כאמור טעונה אישורים נוספים, לרבות עמידה בכלל התנאים המפורטים בחוק החברות הממשלתיות וקבלת אישורים או החלטות של גורמים נוספים, לרבות אישור רשות ניירות ערך לפרסום התשקיף ואישור הבורסה לרישום ניירות הערך למסחר.

יצוין, כי בין היתר, במסגרת החלטה 2103(חכ/42) הונחה מנהל רשות החברות הממשלתיות לפעול לכך שהחברות הנכללות בתכנית לביצוע הנפקות מיעוט בחברות ממשלתיות (ובכלל זה מקורות), תחלקנה דיבידנד לתקציב המדינה בהיקף של כ-500 מיליון ש"ח בכל אחת מהשנים 2015 עד 2017, והכל בכפוף להתקדמות הליכי ההפרטה בהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו ובכפוף למבחני החלוקה ולאישורים הנדרשים על פי כל דין ולתיקוני חקיקה, ככל שיידרשו. נכון למועד הדוח, למיטב ידיעת החברה, אין כוונות ומהלכים ממשיים המתבצעים על ידי רשות החברות הממשלתיות בעניין זה בהקשר לחברה. יצוין כי על פי סעיף 33(ג) לחוק החברות הממשלתיות החלטת דירקטוריון בדבר חלוקת דיבידנד טעונה אישור רשות החברות הממשלתיות. כמו כן יובהר, כי במשך שנים, המדינה לא משכה דיבידנד מחברת מקורות כך שהרווחים מופנים על ידי החברה לטובת תכנית ההשקעות במשק המים.

לפרטים אודות בחינת הפרטת חברת הייזום ומכירת הנכסים ראו סעיף 5.1.1(ב) לעיל.

תחומי פעילות

עיקר פעילות החברה הינו בכל הקשור באספקת מים. בנוסף, מבצעת קבוצת מקורות פעילויות נוספות. להלן פירוט תחומי הפעילות:

אספקת מים

במסגרת תחום פעילותה העיקרי, מקורות הינה מפיקה וספקית המים הגדולה והעיקרית במדינת ישראל. החברה מפיקה כ-40% מסך המים המופקים, המטוהרים והמותפלים בישראל, וכן מוליכה ומספקת כ-69% מסך אספקת המים בישראל (לרבות אספקת מים לממלכת ירדן ולרשות הפלסטינית) וכ-81% מהצריכה הביתית, על פי נתוני מקורות ונתוני רשות המים כפי שמופיעים בסקר צריכת המים הכללית בשנת 2019. כמויות המים הנותרות מסופקות

על ידי אגודות מים, תאגידי מים וביוב, רשויות מקומיות, מושבים, קיבוצים וחקלאים או גורמים פרטיים המפיקים מים לצריכה פרטית. לפרטים ראו סעיף 10.2 להלן.

במסגרת אספקת המים, החברה עוסקת בהפקת מים, איגום, טיפול באיכותם, הולכתם ואספקתם בכל רחבי המדינה והכל תוך שמירתם ואבטחתם של מקורות המים. יש להדגיש כי לרוב מקורות מספקת מים עד פתח העיר או היישוב ומשם מסופקים המים לצרכן הסופי. כמו כן, החברה עוסקת בהקמה, חידוש, תפעול ואחזקה של מתקנים שונים המשמשים לאספקת מים (להלן: "מפעלי מים"), לרבות מפעלי מים המיועדים דה יורה להעברה לחברת המפא"ר, ובקידום היכולות הטכנולוגיות, לשיפור וייעול מערכות אספקת המים ושיפור איכות המים. זאת, בין היתר, באמצעות המרכז לזימות טכנולוגית - WaTech. לפרטים ראו סעיף 10.18 להלן.

כמו כן, החברה מתפילה מים (הן במישרין והן באמצעות אשדוד התפלה) ורוכשת מים מותפלים ממתפילים. לפרטים ראו סעיף 10.19.1 להלן.

6.2 חברת הייזום

תחום זה כולל שירותי הקמה, תפעול, ייעוץ וייזום של פרויקטים בתחום המים (בעיקר התפלת מים) בארץ ובעולם, ובכלל זה בזכינות בשיטת BOT. לפרטים נוספים, ראו סעיף 11 להלן.

6.3 שירותים נוספים בתחום המים

פעילויות אלו כוללות ביצוע עבודות קבלניות חד פעמיות ועבודות שוטפות שעיקרן העתקת תשתיות וכן תפעול ותחזוקה, על ידי מקורות או שח"מ, של מתקני מים וביוב עבור צדדים שלישיים (גורמי חוץ), בהם גופים מוניציפאליים שונים. לתיאור פעילויות אלה של החברה, ראו סעיף 12 להלן.

7 השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה

לא בוצעו השקעות בהון החברה או עסקאות במניותיה של החברה בשנתיים האחרונות.

בנוסף, יצוין כי על פי הסכם גמר ההתחשבות מחודש יולי 2014 (להלן: "הסכם גמר ההתחשבות"), הוסכם להמיר את ההלוואות הצמיתות שהעמידה המדינה לחברה (אשר ערכם הנומינלי ליום 31 בדצמבר 2012 הינו 4,958 מיליון ש"ח) בתוך 60 יום ממועד חתימת ההסכם, והכל בכפוף לתנאי ההסכם (לרבות קביעת כמות וסוג המניות). נכון למועד הדוח, טרם הושלמה המרת ההלוואות כאמור.

עוד הוסכם במסגרת הסכם גמר ההתחשבות על זכות השמורה למדינה להמיר שטרי הון שהנפיקה המדינה לחברה בשנת 2008 (אשר ערכם הנומינלי ליום 31 בדצמבר 2012 הינו 127.2 מיליון ש"ח). זכות ההמרה כאמור לעיל לא תיכנס לתוקף כל עוד לא נקבעו כמות וסוג המניות. נכון למועד הדוח, ההמרה כאמור טרם הושלמה. יצוין כי, על פי חוק החברות הממשלתיות, המרה להון טעונה אישור ועדת הכספים של הכנסת. לפרטים נוספים אודות הסכם גמר ההתחשבות, ראו סעיף 26.1 להלן וביאור 3.ב.1 א ו-14.ד-ה לדוחות הכספיים השנתיים.

יצוין, כי זכות ההמרה של המדינה למניות ביחס להלוואות הצמיתות ולשטרי ההון תהיה תקפה רק במועד בו יקבע יחס המרה קבוע ועד לאותו מועד אין למדינה תביעות כלפי החברה ביחס לסכומים אלו.

8 ייעוד רווחים וחלוקת דיבידנדים

8.1 חלוקת דיבידנד

8.1.1 כללי

ככלל, חלוקה, כהגדרתה בחוק החברות, טעונה את אישורו של דירקטוריון החברה, וזאת בהתאם לסעיף 307 לחוק החברות. בנוסף, בהתאם להוראות סעיף 33(ג) לחוק החברות הממשלתיות, טעונה החלטת דירקטוריון חברה ממשלתית בדבר ייעוד הרווחים של החברה או בדבר חלוקה, כהגדרתה בחוק החברות, אישור של רשות החברות הממשלתיות; ואולם, במקרה של מחלוקת בין דירקטוריון החברה לבין רשות החברות הממשלתיות, חברה ממשלתית מסוגה של החברה (שאינה חברה בהפרטה), תפעל על פי החלטת רשות החברות הממשלתיות, כפי שאישרה אותה הממשלה. יודגש, כי במקרה של מחלוקת סביב חברה בהפרטה, ומקורות אינה כזו בשלב זה, הגורם המאשר את החלטת רשות החברות הממשלתיות הינו שר האוצר (ולא הממשלה).

כמו כן, החלטה בדבר חלוקת רווחים על ידי תאגיד, כפופה למבחני החלוקה המפורטים בחוק החברות, ובכלל זה למבחן הרווח ולמבחן יכולת הפירעון. נוסף על הוראות חוק החברות בדבר מבחני החלוקה, חברה ממשלתית כפופה להוראות חוזר רשות החברות הממשלתיות 2018-5-2 "חוזר חלוקה וייעוד רווחים בחברות ממשלתיות" (מיום 16 בדצמבר 2018) (להלן: "חוזר חלוקה וייעוד רווחים"), המתווספות על הוראות חוק החברות כאמור לעיל. לפרטים, ראו סעיף 8.1.3 להלן.

8.1.2 פריטים בדבר דיבידנדים שחילקה החברה בשלוש השנים שקדמו למועד הדוח

בשלוש השנים האחרונות החברה לא חילקה דיבידנד.

8.1.3 ייעוד רווחים

בהתאם להוראות סעיף 33 לחוק החברות הממשלתיות מחויבת החברה בכל שנה לקבוע, במסגרת דוח רווח והפסד, ייעוד רווחים (כהגדרת מונח זה להלן). קביעה זו של החברה טעונה אישור של רשות החברות הממשלתיות. יצוין, כי נכון למועד הדוח, החברה מייעדת את רווחיה לחיזוק הונה העצמי המאפשר את פיתוח משק המים.

(א) מדיניות ייעוד רווחים של רשות החברות הממשלתיות

לפרטים אודות החלטת ממשלה 2103(חכ/42) בדבר חלוקת דיבידנד על ידי החברות הכלולות בתכנית לביצוע הנפקת מיעוט ראו סעיף 5.1.4 לעיל.

ביום 16 בדצמבר 2018, פרסמה רשות החברות הממשלתיות חוזר מעודכן בנושא ייעוד רווחים אשר החליף וביטל חוזרים קודמים בנושא. על פי החוזר, בין היתר, על חברה ממשלתית לייעד מדי שנה לפחות 50% מהרווחים השוטפים, לפני תשלום בonus מתוך הרווחים לעובדים, לצורך חלוקת דיבידנד במזומן. כמו כן, על פי החוזר, רשות החברות הממשלתיות תהיה רשאית לקבוע מדיניות חלוקה שונה לחברה ממשלתית מסוימת או לקבוצה של חברות ממשלתיות ביחס לרווחים השוטפים שלה, וכן רשאית רשות החברות הממשלתיות לקבל החלטה לגבי חברה מסוימת או קבוצת חברות כאמור החורגת מהמדיניות האמורה, בנסיבות פרטניות של החברה או של קבוצת חברות.

עוד קובע החוזר כי על דירקטוריון של חברה ממשלתית לקיים דיון ולקבל החלטה בדבר חלוקה או ייעוד הרווחים השוטפים והצבורים של החברה לפחות אחת לשנה ולכל המאוחר במועד אישור הדוחות הכספיים השנתיים. כמו כן, על פי החוזר, על יו"ר הדירקטוריון של חברה ממשלתית לפנות לרשות החברות הממשלתיות בכתב על מנת לקבל אישור להחלטת דירקטוריון הנוגעת לחלוקה או לייעוד רווחים, לרבות לקבל את אישור רשות החברות הממשלתיות להחלטה שלא לחלק או שלא לייעד רווחים, והכל תוך 21 ימים ממועד קבלת ההחלטה על ידי דירקטוריון החברה הממשלתית. ככל שאישרה רשות החברות הממשלתיות את החלטת הדירקטוריון כאמור, תודיע רשות החברות הממשלתיות ליו"ר דירקטוריון החברה הממשלתית על החלטתה לאשר את החלטת הדירקטוריון בנושאים האמורים. ככל שרשות החברות הממשלתיות החליטה שהיא חולקת על החלטת דירקטוריון החברה הממשלתית, היא תפרט את עמדתה ותעביר את עמדתה לאישור הגורמים המוסמכים לכך, על פי סעיף 33(ג) לחוק החברות הממשלתיות. התקבלה הכרעה לפי סעיף 33(ג) לחוק החברות הממשלתיות, בקשר למחלוקת כאמור, תודיע רשות החברות הממשלתיות ליו"ר דירקטוריון החברה הממשלתית לצורך ביצועה. ביום 4 בנובמבר 2018 התקבלה החלטה בהנהלת מקורות לבקשת פטור מרשות החברות בקשר לחלוקת רווחים. על פי החלטת הנהלת מקורות, הסיבות לבקשת הפטור הן, בין היתר, השקעתה של מקורות מדי שנה כמיליארד שקלים בפיתוח משק המים וכן כי בשל הבצורת אשר פקדה את ישראל בשנים האחרונות, תדרש הגדלה משמעותית בהיקפי השקעות הפיתוח מידי שנה.

(ב) עיקרי הוראות תקנון החברה לעניין חלוקת דיבידנד

על פי תקנון החברה, למניות הבכורה זכות בדרגה ראשונה לקבלת דיבידנד בכורה קבוע ומצטבר בשיעור של 5% לשנה. עוד קובע התקנון, כי לבעלי מניות היסוד א', ב' ו-ג', לבעלי מניות רגילות א' ו-ב' ולבעלי המניות המיוחדות זכות לקבלת דיבידנד בדרגה שווה עד כדי שיעור של 5% מהסכום שסולק על אותן מניות ובכפוף לזכות בדרגה ראשונה של מניות הבכורה. כמו כן, קובע התקנון כי לבעלי מניות רגילות ג', זכות בדרגה שלישית לקבלת דיבידנד עד שיעור של 5% מהסכום שסולק על אותן מניות.

בנוסף לזכויות המפורטות לעיל, על פי התקנון, יתרת הרווחים של אותה שנה, העומדים לחלוקה כדיבידנד (אם תהיה כזו) תחולק כפי שתורה האסיפה הכללית ברוב של 75%. האסיפה הכללית תוכל להחליט שאותה יתרה תחולק בין בעלי מניות יסוד, המניות הרגילות א', ב' ו-ג' והמניות המיוחדות בשיעור שווה או בשיעורים שונים, או שתחולק רק לאחד או לשניים, לשלושה או לארבעה מבין חמשת סוגי המניות האלה, ובלבד שלא ישולם מתוך אותה יתרת דיבידנד לבעלי המניות הרגילות ג', אלא אם משתלם מתוכה דיבידנד גם לבעלי המניות המיוחדות בשיעור שאינו קטן משיעור הדיבידנד המשתלם מתוך אותה יתרה לבעלי המניות הרגילות ג'.

להלן נתונים כספיים של החברה לשנת 2019 לגבי תחומי הפעילות (במיליוני ש"ח):

סה"כ	שירותים נוספים בתחום המים	חברת הייזום	אספקת מים	
				הכנסות (מחיצוניים):
4,147	-	-	4,147	מכירות מים
229	(9)		229	תנועה בחשבונות נדחים רגולטוריים
504	306	198	-	ביצוע עבודות
4,871	297	198	4,376	סה"כ הכנסות
(4,420)	(304)	(208)	(3,908)	סה"כ עלויות
451	(7)	(10)	468	רווח גולמי
15,558	145	1,208	14,205	סה"כ נכסים
(12,246)	(812)	(1,193)	(10,241)	התחייבויות

להלן נתונים כספיים של החברה לשנת 2020 לגבי תחומי הפעילות (במיליוני ש"ח):

סה"כ	שירותים נוספים בתחום המים	חברת הייזום	אספקת מים	
				הכנסות (מחיצוניים):
4,367	-	-	4,367	מכירות מים
(175)	(10)	-	(165)	תנועה בחשבונות נדחים רגולטוריים
528	340	188	-	ביצוע עבודות
4,720	330	188	4,202	סה"כ הכנסות
(4,149)	(276)	(164)	(3,709)	סה"כ עלויות
571	54	24	493	רווח גולמי
16,438	179	1,205	15,054	סה"כ נכסים
(12,949)	(782)	(1,156)	(11,011)	התחייבויות

להסבר ההתפתחויות שחלו בנתונים המובאים בדוחות הכספיים, ראו דוח הדירקטוריון של החברה המצורף לדוח זה.

סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות החברה

9

להלן תיאור המגמות, האירועים וההתפתחויות העיקריות בסביבה המקרו-כלכלית של החברה, שיש להן או צפויה להיות להן, למיטב ידיעת החברה והערכתה, השפעה מהותית על התוצאות העסקיות של החברה וכן התפתחויות בחברה או בתחום הפעילות והשלכותיהן על החברה.

האמור בסעיף זה מבוסס על מידע הקיים בחברה נכון למועד הדוח, וכולל הערכות או כוונות של החברה הנכונות למועד הדוח. הערכות אלו הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות על הערכות ותחזיות החברה, נכון למועד הדוח, ביחס להשפעת הגורמים המתוארים בסעיף זה. הערכות אלו עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה. הגורמים העיקריים שעשויים להשפיע על כך הינם אופן ומידת היישום של החלטות הממשלה (או יישום חלקי שלהן או שינוי במתווה), שינויים בתנאי השוק, שינויים רגולטוריים/או התממשות איזה מגורמי הסיכון המפורטים בסעיף 30 להלן.

סביבה כלכלית

9.1

פעילות מקורות וחברת הבת שח"מ הינה רובה ככולה מקומית, ולכן כמעט ואינה מושפעת מהסביבה הכלכלית הגלובאלית. בנוסף, פעילות החברה בתחום אספקת המים בישראל וברשות הפלסטינית מושפעת באופן מועט יחסית מהמצב הכלכלי בישראל, שכן הביקוש לשירותיה של החברה קשיח באופן יחסי. עיקר הפעילות העסקית והיזמית בחו"ל התבצעה בשנים האחרונות על ידי חברת הייזום, אך כאמור בסעיף 5.1.1 לעיל, חברת הייזום לא צפויה להרחיב משמעותית היקפי פעילותה. יצוין כי בהמשך לאמור בהחלטה 4514, חברת מקורות רשאת לספק שירותי ייעוץ בחו"ל. לפיכך, תיתכן השפעה של מצב המשקים העולמי על פעילותה של חברת הייזום ועל הביקוש לפרויקטים ושירותים

שהיא מציעה וכן על הביקוש לשירותי ייעוץ מצד מקורות. לפרטים נוספים על החלטה 4514, ראו סעיף 41.6 לנספח א' לפרק זה.

9.2. שוק המים הגלובלי

הפעילות העולמית בתחום המים מתבצעת הן על ידי חברות תשתית ממשלתיות והן על ידי חברות פרטיות, הפועלות בתחומים שונים: טכנולוגיות לטיפול ולהובלת מים וציוד נלווה ושירותים לרשויות מוניציפליות ולמגזר התעשייתי. חברות פרטיות פועלות יותר ויותר בתחום המים בעיקר באמצעות הסכמי זיכיון BOT להקמה ותפעול מתקני התפלה ומתקנים להשבת קולחים ולטיפול בשפכים, ובכך גדלה התחרות בשוק המים הגלובלי ובישראל (לאור המחסור ההולך וגדל של מים, קיימת מגמה במדינות רבות בעולם של גידול והרחבה של פרויקטים בתחום מערכות אספקת המים, התפלה, טיפול בשפכים ועוד). הקבוצה רואה את הפוטנציאל לניצול הידע והניסיון שבידיה לפיתוח עסקי לשווקים חדשים בחו"ל.

9.3. שוק המים בישראל

מדינת ישראל שוכנת על סף המדבר, אזור שאיננו משופע במקורות מים טבעיים. עונת הגשמים בארץ קצרה ושינויי אקלים מתבטאים לעיתים ברצף שנים שחונות. בעקבות המחסור במים החלה מדינת ישראל לפעול לפיתוח מקורות המים שלה כבר עם קום המדינה וזאת כשאחת ממטרותיה העיקריות הינה פיתוח ההתיישבות והפרחת השממה. עם השנים פותחו מקורות המים עד לכדי ניצול כמעט מקסימאלי של מאגרי המים הטבעיים. משק המים בישראל מתאפיין בתנאי אקלים מדבריים כאשר היצע המים הטבעיים הולך ופוחת במקביל לגידול בביקושים הנובע מגידול אוכלוסין ועלייה ברמת החיים. בשנים האחרונות עלתה הצריכה במגזר הביתי והצריכה לנפש דווקא ירדה בעקבות הקמפיינים של ההסברה בשנים האחרונות. הצריכה במגזר הביתי שכוללת גם רכיבים נוספים – עלתה, לצד כמות משקעים נמוכה מהממוצע שהובילה לירידת מפלסים משמעותית בכנרת ובאקוויפרים, אם כי עונות החורף בשנתיים האחרונות היו ברוכות בגשמים ומפלס הכנרת עלה משמעותית, לאחר 5 שנות בצורת שלא נודע כדוגמתן שנים רבות. הפער בין היצע המים הטבעיים לביקוש למים הולך וגדל וזאת בעיקר עקב הגידול באוכלוסייה ושינוי האקלים. המענה לפער בין צריכת המים לבין כמות המים הטבעיים הזמינים הינו הודות למתקני ההתפלה אשר הוקמו לאורך חוף הים התיכון ובנוסף מתקני ההתפלה של המים המליחים.

כמו כן, השטחים הפוטנציאליים הזמינים ברמה התכנונית להקמת מתקני התפלת מי-ים הולכים וקטנים וזאת במקביל לקשיים הסטטוטוריים לאתר ולאשר שטחים אלו. עם פתיחת שוק המים לתחרות, בעיקר בתחום ההתפלה וטיהור השפכים, נדרשת קבוצת מקורות להתמודד, בשנים האחרונות, עם מתחרים פרטיים מקומיים ובינלאומיים, שזיהו את הפוטנציאל העסקי, ונכנסו לשוק. לפרטים נוספים, ראו סעיף 10.15 להלן. ביום 10 ביוני 2018, התקבלה החלטת ממשלה מס' 3866 להתמודדות עם תקופת בצורת במשק המים בשנים 2018-2030. על פי החלטה, בין היתר, יוקמו שני מתקני התפלה בגליל המערבי ובשורק. כמו כן, ישנה היתכנות כי יחל פרויקט הקמת מתקן ההתפלה בעקבה, שממנו אמורה מדינת ישראל לרכוש כ-35 מלמ"ק בשנה לטובת אספקת מים לחקלאות בערבה. יצוין כי נכון למועד הדוח, אין ודאות לגבי הקמתו של המתקן האמור. יצוין כי לפי החלטת רשות המים, על מנת לגשר על הפער שנוצר בגין אי מימוש פרויקט מתקן עקבה, מקורות מקדמת הקמת מודול התפלת מי ים בסבחה בהיקף של 10 מלמ"ק, עם הכנות להוספת 35 מלמ"ק נוספים שיבוצעו ככל שתתקבל החלטה לביטול פרויקט מתקן עקבה.

9.4. הרגולציה

9.4.1. כללי

פעילותה של החברה כפופה לרגולציה ענפה הכוללת בין היתר, חוקים, תקנות וצווים בתחומים שונים, ומושפעת משינויים ברגולציה זו. הרגולציה מטפלת בהיבטים משמעותיים של פעילות החברה, הכוללים, בין היתר, מחיר השירות אותו רשאית החברה לגבות מלקוחותיה, פרויקטים בפיתוח, מינוי נושאי משרה בחברה, איכות המים וכמויות המים המסופקות, בטיחות, הגנת הסביבה, אחזקת מבנים ורגולציה הקשורה להיותה חברה ממשלתית. שינויים בהוראות הרגולציה החלות על החברה יכולים להשפיע באופן מהותי לחיוב או לשלילה על פעילות החברה ותוצאותיה העסקיות. לפרטים נוספים בנושא זה, ראו סעיף 26 להלן ונספח א' לפרק זה. עוד יצוין, כי במהלך השנים האחרונות חלה החמרה משמעותית בתקנים החלים על פעילות החברה בתחום רישוי עסקים, איכות הסביבה ובאכיפת התקנים בנושאים אלו ותקני איכות המים. להערכת החברה, מגמה זו צפויה להימשך ואף להחמיר בשנים הבאות. לפרטים נוספים, ראו סעיף 24.1 להלן.

בחודש ינואר 2007 הוקמה רשות המים ומועצת רשות המים, המופקדות על ניהול מקורות המים, שיקומם, רישיונות הפקה ואספקה, פיקוח, רישוי, הסדרה, חקיקת המשנה וקביעת העלויות המוכרות והתעריפים של משק המים, ובכלל כד קביעת כללי רגולציה על מקורות ותעריפי המים המסופקים על ידי מקורות. כמו כן, מפקחת רשות המים על הביצוע של מפעלי מים, ובכלל כד היא מאשרת את תכנית הפיתוח התלת-שנתית של מקורות ומפקחת על ביצוע תכנית הפיתוח של החברה ועל הליכי הרישוי והקצאות המים.

החל משנת 2011, פועלת החברה על פי כללי הרגולציה אשר מעגנים את מודל ההתחשבות בין מקורות לרשות המים ומגדירים מנגנון מוסדר להכרה בעלויות וההכנסות של החברה, כך שעלויותיה המוכרות של מקורות יכוסו במלואן על ידי תעריפי המים. כללים אלו קובעים, בין היתר, את העלויות המוכרות למקורות, הנקבעות ברובן על בסיס פרמטרים נורמטיביים והכוללות, בין היתר, הכרה בעלויות משתנות, עלויות קבועות ועלויות הון. כמו כן, הכללים מסדירים את הליך אישור פרויקטי פיתוח מפעלי אספקת המים ואת מנגנון ההכרה בהשקעות שבוצעו, תוך קביעת לוחות זמנים ברורים בכל שלב, החל באישור הצורך בפרויקט ועד לסיום הביצוע, ואת חובות הדיווח החלות על מקורות כספק מים לצורך יישום הכללים ואת ההכנסות המוכרות לחברה. לפרטים נוספים אודות כללי הרגולציה כאמור, ראו סעיף 26.3.1 להלן.

יצוין כי, נכון למועד הדוח קיימים מספר נושאים אשר במחלוקת עם רשות המים, לרבות בעניין, הכרה בעלויות ופחת הגבייה בגין גביית דמי מים (תיקון 27 לחוק המים) במסגרת הסליקה על ידי מקורות כמפורט בסעיף 25.2.1(ב) להלן, הכרה בעלויות תוספת דמי חכירה במסגרת הארכת ההסכם הגג עם רמ"י כמפורט בסעיף 9.6 להלן, הכרה בעלויות התפלה במסגרת כללי הרגולציה כמפורט בסעיף 24.9 להלן, מכירת מפעלי קולחים לאגודות מים פרטיות ללא מכרז והעברת המפא"ר, הסדרי אגודת המים עמק הירדן, וחיבור האזורים המנותקים לכנרת בשליטת אגודות מים פרטיות וחוקיות צווים כמפורט בסעיף 10.12.2(ב).

לפרטים אודות הרגולציה הקובעת את מבנה תעריף המים ראו סעיף 4.1.1 לעיל.

9.4.2 שינויים מתוכננים מהותיים נוספים במשק המים

למיטב ידיעת החברה, נכון למועד הדוח, מתוכננים על ידי רשות המים מספר הליכי רגולציה, שבאם יתממשו, צפויים לדעת החברה, להשפיע מהותית על מבנה משק המים בישראל בכלל ועל חברת מקורות בפרט. מהלכים אלה כוללים:

(א) העברת צרכני קצה ממקורות לתאגידי המים

כיום ישנם בחברה צרכנים סופיים אשר נמצאים בשטח השיפוט של העיר/מועצה בה פועל תאגיד מים, אך מסיבות היסטוריות ותפעוליות הינם צרכנים ישירים של החברה (ולא של התאגיד). ביולי 2016, במסגרת הדיונים של מקורות עם רשות המים על מודל רגולציה ארוך טווח הגיעו הצדדים להסכמות לעניין העברת הצרכנים לאספקת המים דרך התאגיד. בהתאם להסכמות, ביום 21 ביולי 2016 התקבל במקורות מכתב מרשות המים בו נקבע על ידי הרשות מתווה ההעברה של הצרכנים כאמור, מדורג על פני מספר שנים. במקורות נשמרת הזכות להביע טענותיה בעת העברת הצרכנים ואלה ישקלו במכלול השיקולים שיבחנו בעת קבלת החלטה. כן הוסכם, כי העברת תשתיות, ככל שתידרש, תיעשה רק לאחר תשלום תמורה מלאה בגינם. נכון למועד זה, רשות המים הנחתה על העברת מספר צרכנים לתאגידי מים ממקורות. ככל שהעברת הצרכנים תיעשה בהתאם למתווה מוסכם כאמור לעיל, ובכפוף לעמדת החברה בכל הנוגע להעברת תשתיות, למהלך העברת צרכני הקצה לא צפויה להיות השפעה מהותית על החברה.

לפירוט נוסף בנושא העברת צרכנים, ראו ביאור 1.4(4) לדוחות הכספיים השנתיים.

(ב) הסדרת אספקת מים לצריכה ביתית ולתעשייה במרחב הכפרי

אספקת המים בתחומי המועצות האזוריות מתבצעת כיום לרוב על ידי היישובים עצמם/אגודות מים עצמאיות. כפי שנמסר לחברה, רשות המים בחנה אסדרה מבנית אחרת מהקיים היום לאספקת המים למשקי הבית בתחום המועצות האזוריות.

להערכת החברה, נכון למועד הדוח, למהלך זה לא צפויה השלכה ישירה על מקורות שכן החברה אינה עוסקת בחלוקת המים הפנים יישובית. יחד עם זאת, לדעת החברה המהלך הנדון צפוי להביא להקמתם של תאגידי מים נוספים במגזר הכפרי ולכך השפעה עקיפה על פעילות החברה.

לשינויים נוספים במשק המים כפי שאושרו בהחלטת ממשלה 4514 ראו סעיף 41.6 לנספח א'.

ההערכות בדבר השינויים המתוכננים במשק המים והשפעתם על החברה הינם מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות על הערכות ותחזיות החברה, נכון למועד הדוח, ביחס לשינויים המתוארים בסעיף זה. הערכות אלו עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה. הגורמים העיקריים שעשויים להשפיע על כך הינם החלטות רגולטוריות, מצב פוליטי-מדיני, ספקי מים אחרים במשק וכדומה ו/או התממשות איזה מגורמי הסיכון המפורטים בסעיף 30 להלן.

סטאטוס אישורי יתרות מול רשות המיס בגין שנים קודמות

בשנת 2014 חתמה החברה על הסכם גמר התחשבות מול ממשלת ישראל, אשר סיים הליך של הכרה בעלויות מוכרות למקורות עד לסוף שנת 2007 למעט מספר נושאים כמפורט בביאור 1.3.ב.א לדוחות הכספיים השנתיים. לפירוט בדבר הסכם גמר ההתחשבות ראו סעיף 26.1 להלן.

ביום 16 במרץ 2020 אישר דירקטוריון החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת של החברה מיום 16 במרץ 2020, את מכתבי חטיבת הכלכלה ברשות המיס, בדבר אישור הפרש ההכנסות המוכרות על העלויות המוכרות לחברה לשנים 2008-2010 ולשנים 2011-2015 (להלן: "מכתבי רשות המיס"). מכתבי רשות המיס התקבלו לאחר ביקורת רשות המיס ודיונים עם החברה על העלויות המוכרות וההכנסות המוכרות של החברה, והם מהווים סיכום מאושר של הפרש לכל אחת מהתקופות האמורות. במכתבי רשות המיס נקבעו הוראות להתחשבות עתידית נוספת בגין שינויים בעלויות המוכרות או בהכנסות המוכרות של החברה כתוצאה מהליכים משפטיים אשר הוגשו כנגד מקורות בין השנים 2008-2010 ובין השנים 2011-2015 וכלולים ברשימת התביעות המפורטת במכתבי רשות המיס, וכן כתוצאה מהליכים משפטיים שיוגשו (אם יוגשו) כנגד מקורות בגין השנים 2012-2015 בנושאים מסוימים המצוינים במכתבי רשות המיס ושיכללו ברשימת תביעות נוספות שתגיש מקורות לרשות המיס מידי שנה, ביחס ל-7 שנים אשר בגינן הוגש ההליך המשפטי. עיקרי הסעיפים בהם חל שינוי ביחס לרשום בספרי החברה כתוצאה מההפרשים האמורים הינם סיכום מנגנון חישוב הריבית המוכרת והריבית על הנכסים הרגולטוריים, עדכון העלויות המוכרות בגין מתקני התפלת מים מליחים ועדכון העלויות המוכרות בגין הוצאות הארנונה.

נכון למועד הדוח, החברה קיבלה אישור ראשוני מרשות המיס לסגירת ההתחשבות של החברה מול רשות המיס ביחס לשנים 2016-2020 כמפורט בביאור 1(ב)(3)(ג) לדוחות הכספיים השנתיים.

החלטות ממשלה

9.5

פעילות החברה כפופה להחלטות ממשלה. לפרטים ראו סעיף 3 לעיל, נספח א' לפרק זה וביאור 1 לדוחות הכספיים השנתיים.

זכויות שימוש במקרקעין

9.6

החברה עושה שימוש בהיקף נרחב בשטחי מקרקעין לצורך פעילותה השוטפת וכן לצורך פרויקטים בפיתוח אותם היא מקדמת. לחברה הסכמי חכירה עם רמ"י לגבי מתקני המיס, כמפורט בסעיף 15.2 להלן. במסגרת המגעים בין מקורות למדינה לגבי המתווה הכולל, אשר יאפשר למקורות לבצע את כל המשימות הדרושות להתמודדות עם הבצורת לצד שמירה על יציבותה ואיתנותה הפיננסית כמפורט בסעיף 3 לעיל, התקיימו דיונים בין מקורות לבין רמ"י, במטרה לבחון את השטחים שיש ביכולתה של מקורות לפנות לטובת יעדים אחרים של המדינה, כדוגמת הגדלת היצע הדיור, וכן התמורה החזויה לחברה ותרומתה ליכולת פיתוח משק המיס על ידי מקורות. במסגרת זו נבחנה אפשרות של העברת נכסים לרמ"י אשר לא צלחה, לפיכך אישר דירקטוריון החברה את מכירת שני הנכסים באופן עצמאי במכרז כמפורט בסעיף זה להלן.

לחברה יש סוגיות בדיון מול רמ"י שעיקריהן התנאים במסגרת חידוש הסכם הגג, אשר מסתיים ביום 31 במרץ 2021. בדיונים שהתקיימו בין החברה לרמ"י בנושא, הוסכם על הארכה אוטומטית של הסכם הגג ככל שהמשא ומתן בנושא חידוש הסכם הגג ותנאיו לא יסתיים עד למועד סיום הסכם הגג הנוכחי. יצוין כי עמדת רמ"י, כפי שנמסרה בעבר לחברה, הינה כי יתכן שבמסגרת חידוש הסכם הגג תדרש תוספת מהותית לדמי החכירה.

בהקשר זה יצוין כי מקורות פנתה לרשות המיס לשם הכרה בעלויות הכרוכות שידרשו לחידוש ההסכם כאמור, אולם אין ודאות כי עלות זו תוכר, ובאם תוכר, באיזה שיעור. לעמדת רשות המיס, כפי שזו נמסרה לחברה, יש לפעול לחדש את הסכמי החכירה ללא תוספת עלות משמעותית.

יצוין, כי שטחי מקרקעין אחרים מוכרים למקורות החל משנת 2000 מכוח הסכמי חכירה מהוונים בהתאם לשומה פרטנית לתקופה של 49 שנים כל אחד (כמפורט בסעיף 15.2.3 להלן).

בנוסף למתקנים המוחזקים על ידי החברה בחכירה, בערך כ-150 מתקני מים נמצאים בבעלות פרטית של החברה כאשר בערך כ-80% ממתקנים אלה רשומים בלשכת רישום המקרקעין, כמפורט בסעיף 15.2.3 להלן.

בנוסף, לחברה משרדים ומתקנים לוגיסטיים, אשר חלקם נמצאים בבעלות החברה וחלקם נמצאים בחכירת החברה, כמפורט בסעיף 15.2.3 להלן. לפרטים נוספים אודות החלטת דירקטוריון החברה כי החברה תפתח בהליך מכרזי למכירת חלקה של החברה בנכסים בלינקולן ובחולון, ראו סעיף 3 לעיל.

כמו כן, החברה מתפעלת מפעלי מים של חברת המפא"ר, הכולל את מתקני המוביל הארצי, כמפורט בסעיף 5.1.1(ה)1 להלן.

9.7. הסביבה התחרותית בה פועלת החברה

לפרטים על מבנה תחום התחרות והפעילות בו ראו סעיף 10.2 להלן.

חלק שני – תיאור עסקי התאגיד לפי תחומי פעילות

תחום אספקת מים

.10

כללי

.10.1

מקורות פועלת בתחום אספקת המים ובכלל זה הפקת מים, קליטת מים מספקים פרטיים, הולכתם, איגומם, טיפול באיכותם, אספקתם בכל רחבי המדינה עד לפתח הרשות המקומית והיישוב, שמירה ואבטחה של מקורות המים וכן בהקמה, חידוש ואחזקה של מתקני המים השונים המשמשים לאספקת מים וקידום היכולת הטכנולוגית של החברה לצורך שיפור וייעול מערכת אספקת המים ושיפור איכות המים, בין היתר באמצעות המרכז ליזמות טכנולוגית WaTech.

מקורות מספקת, מפיקה, מייצרת או קולטת (לפי העניין) מים באמצעות מערכות מים אזוריות מסועפות ומערכת ארצית הקולטת מים ממקורות שונים: הכנרת, אקוויפרים, מים מליחים מותפלים ומי-ים מותפלים. בנוסף, מקורות מטפלת ומטהרת שפכים, מבצעת השבת קולחים, ויש לה פעילות של תפיסת שיטפונות, החדרה והגברת המטר. הכול, תוך מתן מענה לדרישות המחמירות של איכות המים, כמפורט בסעיף 25 להלן. נכון למועד הדוח, מקורות מפיקה עצמאית כ-76% מהמים המסופקים על ידה ויתר המים המסופקים על ידה מופקים על ידי צדדים שלישיים. המערכת מווסתת ומניידת את המים ומאפשרת גמישות תפעולית בהתאם לדרישות.

ככלל, מקורות מספקת מים ללקוחותיה על פי רישיון מרשות המים, אשר קובע, בין היתר, מי יהיו לקוחות החברה ואת הכמות שעל מקורות לספק לכל לקוח. לחברה הסכמי אספקת מים עם מרבית לקוחותיה המסדירים, בין השאר, את הנושאים הבאים: סוג, כמות ומטרת השימוש במים שתספק מקורות ללקוח על פני תקופת ההסכם (יצוין בהקשר זה, כי הלקוח רשאי להשתמש במים רק לצרכיו, ולא לספק מים לאחרים) והכל בכפוף ובהתאם להוראות החוק והכללים; תעריפי המים, המסופקים על ידי מקורות, נקבעים על ידי מועצת רשות המים מכח סעיף 112 לחוק המים, ומפורסמים מעת לעת במסגרת כללי המים (תעריפי המים המסופקים מאת מקורות), התשמ"ז-1987; מחויבות מקורות לאספקת מים, לרבות בהיבט האיכות, בהתאם להוראות כל דין; הסדרים לעניין הפחתות, הפסקות או תקלות באספקת מים ללקוח והסדרתן על ידי מקורות, כאשר במסגרת זו נקבע כי מקורות לא תשא באחריות לנזק ו/או הפסד לגוף או לנכסי הלקוח שיתעוררו או ייגרמו על ידי או עקב תקלות באספקת מים; מחויבות הלקוח לנהוג במים המסופקים לו ביעילות, בחסכון ובאופן שאינו מזוהם; מנגנון בוררות לישוב חילוקי דעות בנוגע להסכם; הכול בהתאם לנסיבות וליתר התנאים הספציפיים הקבועים בכל הסכם אספקת מים.

מקורות סיפקה ללקוחותיה מים (במלמ"ק), בשנים 2019 ו-2020, כמפורט להלן:

2020	2019	הספקת מים (מלמ"ק)
1,658.7	1,637.2	לכלל הלקוחות
143	133	מתוך כלל הלקוחות – לממלכת ירדן ולרשות הפלסטינית

להלן התפלגות מקורות המים שסיפקה מקורות ללקוחותיה בשנת 2019 ובשנת 2020:

שיעור מסה"כ	כמות (מלמ"ק)	מקור המים שסופקו על ידי החברה ב-2019
41%	679	רכישת מים מותפלים (קליטה למערכת הארצית)
11%	181	אקוויפר ההר (הפקה מקידוחים)
10%	164	שפד"ן (טיהור שפכים)
3%	42	הפקה מהכנרת (שאיבה)
9%	144	מים מליחים
5%	77	מי קולחים (טיהור שפכים)
4%	71	אקוויפר החוף (קידוחים)
17%	279	מקורות אחרים (קליטת קולחים מים שפירים ומותפלים מספקי חוץ והפקה עצמית)
100%	1,637	סה"כ

שיעור מסה"כ	כמות (מלמ"ק)	מקור המים שסופקו על ידי החברה ב-2020
37%	613	רכישת מים מותפלים (קליטה למערכת הארצית)
9%	142	אקוויפר ההר (הפקה מקידוחים)

הפערים בין כמויות המים בחלוקה למקור המים לבין כמות הספקת המים המופיעה בטבלה לעיל, מוסבר על ידי פחת המים מרגע הפקתם ועד לאספקתם לצרכנים.

7

שיעור מסה"כ	כמות (מלמ"ק)	מקור המים שסופקו על ידי החברה ב-2020
9%	152	שפד"ן (טיהור שפכים)
13%	221	הפקה מהכנרת (שאיבה)
9%	147	מים מליחים
5%	77	מי קולחים (טיהור שפכים)
4%	66	אקוויפר החוף (קידוחים)
15%	241	מקורות אחרים (קליטת קולחים מים שפירים ומותפלים מספקי חוץ והפקה עצמית)
100%	1,659	סה"כ

להלן פרטים אודות תפוקות מתקני ההתפלת מי-ים בשנים 2019 ו-2020 שרכשה מקורות :

מתקן התפלה	תפוקה שנתית 2019 (מלמ"ק)	תפוקה שנתית 2020 (מלמ"ק)	בעלות	שנת הפעלה	מצב נוכחי
אשקלון	124	115	פרטית	2005	הפעלה מלאה
פלמחים	99	88	פרטית	2007	הפעלה מלאה
חדרה	158	139	פרטית	2009	הפעלה מלאה
שורק	175	152	פרטית	2013	הפעלה מלאה
אשדוד	99	94	מקורות-ייזום	2015	הפעלה מלאה
סה"כ	655	588			

למעט התפלה מי-ים במתקן סבחה באילת בהיקף של מיליוני מ"ק בודדים בשנה, יתר ההתפלה שמבצעת מקורות בעצמה הינה של מים מליחים.

החברה התפילה בעצמה בשנים 2019 ו-2020, 44.6 ו-43.5 מלמ"ק מדי שנה בהתאמה.

יצוין, כי מדי שנה רשות המים בוחנת ומעדכנת את החברה בדבר כמות מי הים המותפלים אשר נדרש לרכוש מכל מתקן התפלה.

לפרטים אודות הקמת מתקן ההתפלה באשדוד, ראו סעיף 11.8.1 להלן.

להלן טבלאות ובהן שינויים בהיקף צריכת המים, בהתפלגות צריכת המים במגזרים השונים, בשנים 2019 ו-2020 :

מגזר	2019		2020	
	מלמ"ק	%	מלמ"ק	%
בית ואחרים	942.3	58%	965	58%
חקלאות	694.9	42%	693.7	42%
סה"כ	1637.2	100%	1658.7	100%

יצוין, כי שינויים בכמויות צריכת המים ובעלות רכישת המים המותפלים מחייבים שינויים בתעריפי המים ורשות המים מעדכנת, ככלל, את תעריפי המים פעמיים בשנה, כאשר העדכון ב-1 בינואר מבטא לרוב שינויים ריאליים בעלות המוכרת ומגלם, בין היתר, את תחזיות צריכת המים ואת תחזית עלות רכישת המים המותפלים לשנה הקרובה והעדכון ב-1 ביולי הינו לרוב התאמת התעריפים לשינויים בסל המדדים אליו צמודים תעריפי המים מתוקף חוק המים. יצוין, כי כפי שנמסר לחברה מרשות המים, משנת 2018 עדכון יולי כולל גם הכרה בנכסים וכמויות מים של תאגידי מים וביוב ואלו משפיעים על תעריף המים.

העלויות המוכרות למקורות מורכבות, בין היתר, מרכיבי העלות המשנתנה אשר תלויה בתחזית מכירות המים על ידי מקורות והן מהעלות המוכרת בגין רכישת מים מותפלים, בהתאם לעלות הרכישה בפועל. בשל כך, שינויים בתחזיות הצריכה ובעלות רכישת המים המותפלים, אינם יוצרים חשיפה ליצירת פערים מהותיים בין העלות המוכרת לעלות בפועל. לאור האמור, ייתכן והדבר יביא לפערי עיתוי בין המועד בו נוצרה העלות לבין מועד כיסויה בתעריפי המים, אך סעיף 1 לכללי הרגולציה קובע כי מטרת הכללים היא שככל שנוצרים פערים אלו, הם יכללו בעדכון תעריפי המים מדי שנה ויישאו ריבית והצמדה בהתאם לקבוע בסעיף 3 לכללי הרגולציה. לפרטים נוספים אודות תעריף המים ראו סעיף 26.3.1 להלן.

מבנה תחום הפעילות והתחרות בו

10.2.

מקורות הינה ספק המים העיקרי במדינה. למועד דוח זה, החברה מפיקה כ-40% מסך כל כמות המים המופקים, המטוהרים והמותפלים בישראל, וכן מוליכה ומספקת כ-69% מצריכת המים של חקלאות, משקי בית בישראל והמים המסופקים לממלכת ירדן והרשות הפלסטינית, וכ-81% מהצריכה הביתית, על פי נתוני מקורות ונתוני רשות המים, כפי שמופיעים בסקר הצריכה של שנת 2019. שאר המים מסופקים באמצעות אגודות מים, תאגידי מים וביוב, רשויות מקומיות, מושבים, קיבוצים וחקלאים פרטיים לצריכה עצמית (בעיקר לחקלאות). החברה מספקת מים, בין היתר,

לצרכי חקלאות על פי הקצבות שנקבעות על ידי מועצת רשות המים ובהתאם לכמויות המים המוקצבות לכל צרכן. לפרטים אודות תעריפי המים, ראו סעיף 26.3.1 להלן.

10.2.1.

מקורות המים העיקריים של מדינת ישראל לכלל השימושים (לרבות חקלאות) הינם הפקת מים מהאקוויפרים באמצעות קידוחים, מתקני התפלת מי-ים, מים עיליים וטיהור שפכים. כאמור חלקה של מקורות בתחום זה הינו כ-40%. בתחום ההפקה באמצעות קידוחים, מקורות הינה המפיקה הגדולה ביותר ונכון לשנת 2020 הייתה אחראית לכ-70% מסך ההפקה מקידוחים בישראל. לצד מקורות פועלים בתחום ההפקה מאקוויפר מפיקים נוספים (שבחלקם הגדול הינם גם הצרכנים של המים המופקים הללו), כאשר העיקריים שבהם הינם חלק מתאגידי המים והביוב ואגודות המים. ככל שבוחנים את סך מקורות המים (למעט התפלת מים), הכוללים גם שאיבת מים ממקורות עיליים וטיהור שפכים, חלקה של מקורות מהווה כ-65%.

התפלת מי הים התיכון החלה בישראל בשנת 2005. כיום פועלים בישראל 5 מתקני התפלת מי ים גדולים אשר הפיקו בשנת 2020, כ-588 מיליון מ"ק מים מותפלים. הזיכיון בגין 4 מתקני התפלה הינו בידי גורמים פרטיים והזיכיון בגין מתקן ההתפלה באשדוד הינו בידי אשדוד התפלה, כמפורט בסעיף 11.8.1 להלן.

הקמתם של מתקני התפלה, לצד ירידה במפלס המים הזמינים באקוויפרים ובכנרת עקב מיעוט משקעים, הובילו לכך כי על אף הגידול בצריכה לאורך השנים, סך כמות ההפקה מקידוחים ומהכנרת פחת לאורך השנים, וכתוצאה מכך, חלקה היחסי של מקורות בסך פעילות ההפקה (שכוללת גם את ההתפלה) פחת גם כן בהתאם. ביוני 2018 התקבלה החלטת ממשלה, מספר 3866, לפיה היעד של היקף ההתפלה לשנת 2030 יהיה 1,100 מיליון מ"ק והממשלה תפעל להקמת שני מתקני התפלה נוספים מתוך כוונה שיופעלו עד שנת 2024. גידול זה בהיקף ההתפלה נועד להתמודד עם המחסור הקשה במשק המים הטבעיים ולעצור את המשך הידרדרות מקורות המים הטבעיים. ככל שלא יחול גידול בהיקף המשקעים, ניתן לצפות כי עם הגברת הישענות משק המים על מים מותפלים, חלקה של מקורות בתחום ההפקה יפחת עם השנים.

הערכות אלו הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות על הערכות ותחזיות החברה, נכון למועד הדוח, ביחס להשפעות של גידול היקף ההתפלה על החברה המתוארות בסעיף זה. הערכות אלו עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה. הגורמים העיקריים שעשויים להשפיע על כך הינם אופן ומידת היישום של החלטת ממשלה 3866, שינויים רגולטוריים ו/או גורמים נוספים שעשויים להשפיע על משק המים.

על אף האמור לעיל, בעניין החלטות על הגדלת כושר ההתפלה של מי הים, לא ניתן לתת מענה לביקוש למים ללא הפקה באמצעות הקידוחים, ולכן פעילות זו נותרה רכיב חיוני בתחום הפקת המים בישראל, הן בשגרה והן בחירום, היה ולא יתאפשר לכל מתקני ההתפלה לפעול בתפוקה הנדרשת. מסיבה זו, החברה מקדמת תכנית תלת שנתית לביצוע ו/או שיקום מאות קידוחים בתיאום עם רשות המים, לרבות קידום מכרז בינלאומי לביצוע קידוחים. כמו כן, מקורות מקדמת תכנית תשתית לאומית שתפקידה ליצור אזורי מגן לקידוחים ומערכות החדרת מים. בשנת 2020 מתקני ההתפלה, פעלו במלוא כושר הייצור שלהם, אך לנוכח העליה במפלס הכנרת הוחלט על ידי רשות המים על הגדלת ההפקה מהכנרת והפחתת כמויות ההפקה ממתקני ההתפלה מתחת לכמויות הנומינאליות. במקביל הוחלט להגדיל את כמויות המים המופקות מקידוחים מסוימים ויתכן ויוחלט בעתיד להגדיל את כמויות המים מקידוחים נוספים, שכן למים אלה יש יתרונות בהיבט של עלויות הפקה וקיצור מרחק הולכת המים בהשוואה למים מותפלים.

10.2.2.

בתחום ההולכה (ללא חלוקה במערכות הפנימיות של הרשויות), מקורות הינה הגורם המרכזי במשק אשר מוביל את מרבית המים במדינה במערכות הארציות והאזוריות. מדובר בתחום המהווה מונופול טבעי עם היעדר מובהק של כדאיות בהנחת תשתיות מקבילות ויצירת תחרות בתחום זה. לכן, החברה אינה סבורה כי צפוי לחול שינוי מהותי בתחום זה. בהמשך לאמור בסעיף 9.3 לעיל ולאמור בסעיף זה לעיל, לעניין החלטת ממשלה 3866, יצוין כי מקורות הינה הגורם אשר יקלוט את המים ממתקני ההתפלה ויבצע הולכתם. נכון למועד הדוח, למיטב ידיעת מקורות, רשות המים צפויה לאפשר לאגודות המים להקים חלק מהתשתיות שיחברו את מעלה הכנרת והעמקים המזרחיים למערכת הארצית.

הערכות אלו הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות על הערכות ותחזיות החברה, נכון למועד הדוח, ביחס שינויים בתחום ההולכה. הערכות אלו עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה. הגורמים העיקריים שעשויים להשפיע על כך הינם אופן ומידת היישום של כללי המים ואופן קביעת וגביית התשלומים, התקדמות בהליך הסדרת הנושא, שינויים רגולטוריים ו/או התממשות איזה מגורמי הסיכון המפורטים בסעיף 30 להלן.

10.3. מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים, החלים על התחום

משק המים בישראל מוסדר רגולטורית באופן נרחב על ידי מספר משרדים וגופים ממשלתיים שונים המטפלים בנושאים הקשורים למשק המים ולפעילות החברה, כל אחד בתחום סמכותו, ובראשם משרד האנרגיה ומשאבי המים והרשות הממשלתית למים וביוב, אשר אחראית מכוח חוק המים על פיקוח כולל על משק המים והביוב בישראל,

ובכלל זה אחראית רשות המים, בין היתר, על הנפקת רישיונות הפקה ואספקה של מים, קביעת כמות מים מותרת להפקה מדי שנה, כללי הרגולציה, עדכון תעריפי המים, אמות מידה לשירות, על הקצאת מים מסוגים שונים לשימושים שונים, על אישור תוכניות הפיתוח של מקורות, וכן על הוצאת צווים לרכישת מים על ידי מקורות ממתפילי מים-ו/או מפיקי מים פרטיים. כמו כן, פעילות החברה כפופה, בין היתר, לפיקוח משרד הבריאות (מכוח פקודת בריאות העם, 1940), המשרד להגנת הסביבה (מכוח החקיקה בנושאי איכות הסביבה) ומשרד האוצר (מכוח חוק החברות הממשלתיות).

לפירוט אודות חוק תאגידי המים ושינויים רגולטורים מתוכננים ראו סעיף 25.2.10 לעיל.

לפירוט בדבר מגבלות ופיקוח נוספות על פעילות החברה בתחום אספקת המים ראו סעיף 25 להלן.

10.4 שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיות

כאמור לעיל, כללי הרגולציה קובעים את העלויות הנורמטיביות המוכרות למקורות ללא אבחנה בין פעילות ההפקה לפעילות ההולכה (ראו סעיף 25.3.1 להלן לעניין עלויות אלו), המהוות את החלק הארי בהכנסות החברה. כנגד עלויות מוכרות אלו, לחברה הוצאות בפועל וככל שיש פער בין העלויות הנורמטיביות הנ"ל להוצאות מקורות בפועל, נוצר לחברה רווח או הפסד.

בבסיס המנגנון הכלכלי להכרה בעלויות של מקורות, בדומה לחברות תשתית רבות אחרות אשר אינן נתמכות מתקציב המדינה אלא מממנות פעילותן באופן עצמאי (רווח והלוואות / גיוסי הון), ישנו רכיב של תשואה על ההון העצמי, אשר תחת ההנחה כי בכל יתר הסעיפים ישנו איזון בין העלויות המוכרות להוצאות בפועל, אמור להוות את הרווח הנורמטיבי של החברה. במקורות, רווח זה משמש את החברה לחיזוק הונה העצמי וזאת על מנת להמשיך את פיתוח משק המים, הן בהפקה והן בהולכה, והוא חיוני לשימור יכולת החברה לממן את ההשקעות הנדרשות תוך גיוס כספים באמצעות הנפקת אגרות חוב וללא הסתמכות על תקציב המדינה.

יחד עם זאת, יש לציין כי תחזיות הרווח של מקורות נמוכות מהרווח הנורמטיבי שנקבע לחברה, זאת בעיקר לאור תחזית הפרשות בגין חובות מסופקים הנובעים מקשיים בהליכי הפקת חיובים וטיפול במחלוקות ברשות המים ומגבלות שהוטלו על החברה בקשר עם הגבייה, לאור האמור לעיל במסגרת תיקון 27 לחוק המים, ומתחזית לאי הלימה בין העלויות המוכרות בגין ריבית ופחת לבין ההוצאות בפועל בגין סעיפים אלו בפועל. יצוין, כי רשות המים חולקת על עמדת החברה כאמור. עוד יצוין, כי מקורות פועלת מול רשות המים להסדרת הנושא. אולם, אין ודאות כי עלות זו תוכר, ובאם תוכר, באיזה שיעור. יצוין, כי במהלך חודש ינואר 2020 התקבלה החלטה במועצת רשות המים על שינוי מנגנון ההכרה בהכנסות החברה, אך ההחלטה טרם עוגנה בכללים ולחברה לא ידוע מתי תיושם. לפרטים נוספים בעניין עיכוב החלטה ראו סעיף 25.2.1(ב). הערכות אלו הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות על הערכות ותחזיות החברה, נכון למועד הדוח, ביחס לתחזיות הרווח של החברה המתוארות בסעיף זה. הערכות אלו עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה. הגורמים העיקריים שעשויים להשפיע על כך הינם אופן ומידת היישום של כללי המים ואופן קביעת וגביית התשלומים, התקדמות בהליך הסדרת הנושא, שינויים רגולטוריים ו/או התממשות איזה מגורמי הסיכון המפורטים בסעיף 30 להלן.

10.5 התפתחויות בשוקים של תחום הפעילות, או שינויים במאפייני הלקוחות שלו

משבר המים הקשה במדינה (בעיקר מאמצע שנות ה-2000), אשר נגרם בין היתר בשל שנות בצורת רצופות, בהן כמות המשקעים הייתה מתחת לממוצע, הביא לשינוי משמעותי במקורות המים של המדינה ובמערכות הולכת המים הראשיות. השימוש ההולך וגובר במתקני התפלה והמעבר לייצור מים משמעותי במרכז הארץ, חייבו ומחייבים את החברה לבצע התאמות בהתפלגות כמויות המים המופקים מקידוחים על פני חודשי השנה, במערכות המים ובתשתיות לקליטת מים מותפלים, באמצעות השקעות במסגרת תכניות הפיתוח של החברה (כמפורט בסעיף 10.17.1 להלן). להערכת החברה לעניין ההתפתחות הצפויה בתחומי ההפקה וההולכה, ראו סעיף 10.3 לעיל.

יצוין, כי מקורות מחוייבת לעמוד באמות מידה לשרות כפי שנקבעו על ידי רשות המים, כאשר קיימות אמות המידה שונות בין אספקת המים לצרכי חקלאות ובין אספקת מים לצריכה ביתית. כללי המים (קביעת תנאים ברישיון) (מקורות), התשע"ה-2014, קובעים את חובת האספקה לפי תכנית, קביעת מיקום חיבור הצרכן, לחץ האספקה בחיבור הצרכן, התרעות שיש לתת לצרכנים לעניין שינויים בעומד האספקה, זמינות האספקה, מועדי טיפול בתקלות וההתראות שיינתנו לצרכנים בהקשר זה, והכל בהפרדה בין אספקה לצרכי בית ותעשייה ובין אספקה לצרכי חקלאות. יחד עם זאת, נקבע כי לעניין מיקום חיבור הצרכן לכל השימושים ולחץ האספקה לבית ותעשייה, הכללים לא יחולו על חיבורי הצרכן שהוקמו טרם כניסת הכללים לתוקף. כמו כן, נקבע כי לעניין זמינות האספקה לחקלאות, יחולו הכללים משנת 2020.

להערכת החברה, לא צפוי כי אספקת המים למגזר הביתי תשתנה בצורה דרמטית במהלך השנים הבאות, בעידן ההתפלה הקיים. יחד עם זאת, לאור הגידול הקבוע באוכלוסיה והגידול באיכות ובתוחלת החיים, יכולים להיות

שינויים במקור האספקה בהתאם למצב מאגרי מי התהום, שישפיעו על ההחלטה האם לאפשר למפיקים פרטיים להפיק ולספק מים לצרכי הבית, או להתבסס על אספקה ממערכת המים הארצית של מקורות. יצוין, כי במערכות אספקת מים שפירים לצרכנים ביתיים החברה פועלת לספק מים ממספר מקורות, לצורך שמירה על רמת אמינות אספקת מים גבוהה. הצריכה החקלאית יכולה להשתנות בהתאם לכדאיות הכלכלית של הצרכנים החקלאיים ובהתאם לכמות המשקעים בכל שנה וכן בהתאם לשינויים רגולטורים, ככל שיהיו, כמפורט בסעיף 25 להלן. כמו כן, למדיניות הממשלתית יכולה גם כן להיות השפעה על הצריכה העתידית, כאשר עידוד החקלאות וההתיישבות יגדיל את הדרישה למים לחקלאות, כמו גם שינויים בהסכמי אספקת המים עם ירדן והרשות הפלסטינית.

עד לשנת 2019 היו בישראל רצף של 5 שנות בצורת שלא נודע כדוגמתן שנים רבות. הבצורת והצריכה הגבוהה שהייתה בשנים 2016 ו-2017 עקב אי ירידת הגשמים הביאו לירידת מפלסים דרסטית. רצף שנות הבצורת גרם לגרעון מצטבר במקורות המים הטבעיים והוביל למשבר שנוצר כיום. לעומת זאת, בחורף של שנת 2020 כמויות הגשם היו גדולות מהממוצע הרב שנתי לתקופה המקבילה, ברוב חלקי הארץ. בעקבות כך, נמדדה עליה במפלס הכנרת וכן חל שיפור ניכר במאזני המים באקוויפרים בצפון הארץ. יחד עם זאת, באזור החוף הדרומי והמרכזי מפלסי המים עדיין מתחת לקווים הירוקים. לפרטים אודות היערכות החברה לבצורת והצורך במימון נוסף ראו סעיף 3 לעיל.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על תחום אספקת המים

10.6.

החברה עורכת שינויים טכנולוגיים בתחומי פעילותה מעת לעת ומתכננת שינויים נוספים בקשר למערכות ניהול אספקת המים, מערכת חיוב לקוחות, מערכת איכות המים, פיתוח מודל אוטומטיזציה לניהול אספקת מים מקומית וכדומה. כמו כן, מקורות מפעילה מערכת לקריאה מרחוק של מדי מים בחיבורי צרכן AMR, המאפשרת לקבל בצורה אוטומטית קריאות והתרעות על חבלה, פגיעה וכשל במדי המים. תהליכי קבלת ההחלטות מבוססים על מערכות מדידה וחיזוי ומודלים מתמטיים והידרולוגיים, שתוכננו ופותחו בחברה במסגרת ההיערכות לעתיד. מקורות פרסמה מכרז חדש בתחום AMI לקריאת מדי מים ואנרגיה מרחוק והחלה בביצוע שלב יישום המערכת עם הספק שזכה במכרז. סך ההשקעה בפרויקט נאמדת בכ-70 מיליוני ש"ח, כאשר כ-35 מיליוני ש"ח בגין החלפת מדי המים וכ-35 מיליוני ש"ח בגין שדרוג מערכת הקריאה מרחוק. המערכות המורכבות יאפשרו ניהול אחיד, יעיל וחכם של משאב המים, יבוצעו מעקב עדכני אחר צריכת הלקוחות, יספקו ללקוחות מידע זמין, מפורט ועדכני על צריכות המים ויאפשרו מענה בזמן אמת ותפעול שחוסך כוח אדם, פחת מים ואנרגיה. בנוסף, מקורות הטמיעה מערכת SAP התומכת בין השאר בתהליכי פיתוח רשת המים ואחזקתה ומערכת MOBILE התומכת בניהול האחזקה, בניהול הקריאות ובמעקב אחרי פחת המים. ככל שהטמעת מערכות אלו תתקדם, צפוי כי איכות המידע המונח לפיתוח של מקבלי החלטות תשתפר וכתוצאה מכך ישתפרו תהליכי העבודה בתחומים אלו.

בנוסף, מקורות מפעילה את מערכת "תעוזה" אשר מטרתה לייעל את צריכת האנרגיה הנרכשת מיצרני חשמל פרטיים על ידי בקרה ותפעול הסכמי הרכישה בצורה ממוכנת.

מקורות מתכננת פיתוח "מערכת מבצעית" שתאפשר גישה נוחה למידע למקבלי החלטות ויצירת תמונה מקיפה בתחום ההפקה וההולכה במטרה לסייע בתפעול אחוד ויעיל בחברה. מטרת המערכת המבצעית הינה שיפור הביצועים התפעוליים בראייה ארצית, שיפור בתהליכי קבלת החלטות במצבי שגרה וחירום ושיפור הממשקים הפנימיים והחיצוניים בחברה בעולמות התפעול ואספקת המים. תחומי אחריות של חדר הבקרה הארצי הינם: תיאום וסנכרון של תהליכי ליבה תפעוליים של מקורות בין כלל יחידות האספקה והמרחבים, ניצול מיטבי של משאבי המים, שמירה על איכות המים וניטור מוקדם של חריגות וחיסכון בעלויות התפעול באמצעות כלי חיזוי ואופטימיזציה. במהלך שנת 2020 מקורות סיימה את התכנון של חדר הבקרה הארצי ופרסמה מכרז להקמה. במהלך הרבעון השני של שנת 2021 מקורות עתידה להשלים את תכנון התשתית הטכנולוגית למערכת ותפעל להקמתה.

במהלך שנת 2020 מקורות קיימה פיילוט בנושא התייעלות אנרגטית עם חברת Evolution Water Ltd (להלן: "**חברת אבולושן**") ובעקבותיו בוצעה השקעה בחברת אבולושן ונחתם הסכם מסחרי להטמעת המערכת, לפרטים ראו סעיף 19.1.2. בשנת 2021 מתוכנן פיתוח המערכת בהתאם לתכנית עבודה, אשר כוללת מדרגות פיתוח לפי מספר קריטריונים, לרבות חשיבותם האנרגטית, יתירות מובנית בתפעול ואילוצים הידראוליים.

כמו כן, מקורות מקדמת פרויקט "תאום תשתיות" שנועד לתמוך בתהליכי "רישוי זמין", תב"עות, תכנון וביצוע. זאת, על מנת להפחית את הסיכונים בפגישה של תוכניות או היתרים אשר עלולים לסכן תשתיות קיימות או עתידיות של החברה ולתת מענה לעמידה בלוחות זמנים שנקבעו על פי חוק. נכון ליום 31 בדצמבר 2020 החל לפעול שלב א' של הפרויקט המאפשר בדיקה עצמית של תוכניות על ידי יזמים. שלבים מתקדמים יותר של המערכת צפויים להחל פעילותם במהלך שנת 2021 במספר פעימות. בנוסף, החברה מנהלת אתר אינטרנט, כפלטפורמה ליצירת דיאלוג והעברת מידע במטרה להפוך את המידע לזמין ונוח לציבור וכן מאפשרת קבלת חשבונות דיגיטליות מספקים ושליחת חשבונות דיגיטליות לצרכנים. כל אלה מאפשרים לחברה להנגיש את המידע לציבור בכל האמור בנוגע לצריכת מים שוטפת - קריאות מונים אחת ליממה, דוחות איכות מים, דיווח על אירועי איכות מים חריגים, מידע לספקים על תשלום חשבונות, מידע על מכרזים ומידע על משרות פנויות. כמו כן קיימת באתר הפניה לאתר צד ג' המאפשר תשלום חשבונות מים בכרטיסי אשראי. בנוסף, מאפשר השימוש בערוצים אלו העברת מסרים שיווקיים ותכנים שתורמים

לשיפור תדמית החברה. נכון למועד הדוח, בכוונת מקורות להרחיב את היקף המידע המסופק לצרכנים באינטרנט על מנת לשפר את השירות הניתן לצרכנים.

10.7. גורמי הצלחה קריטיים והשינויים החלים בהם

להערכת החברה, ההצלחה של תחום אספקת המים תלויה, בין היתר, בגורמים הבאים:

- (1) חיזוק מעמד מקורות באספקה של מים באיכות, בביטחון ובבטיחות, תוך שיפור מתמיד בכל התחומים;
- (2) התייעלות וחיזוק האיתנות הפיננסית;
- (3) הסדרת הפעילות בטיפול בשפכים ובהשבת קולחים;
- (4) פיתוח ושיפור היכולות הארגוניות;
- (5) מינוף טכנולוגיה וידע ישראליים בתחום המים;
- (6) התאמת מודל הפעילות של החברות הבנות;
- (7) מימוש תכנית הפיתוח השנתית, תוך עמידה ביעדי ביצוע, איכות, לוי"ז ותקציב;
- (8) הטמעת תרבות הפקת לקחים, ניהול סיכונים, ביקורת ובקרה פנימית בכל פעילויות החברה;
- (9) שמירה על זמינות ואיכות מקורות המים;
- (10) הערכות לחירום לשם הבטחת רציפות תפקודית והמשכיות עסקית;
- (11) שדרוג המערך הטכנולוגי בחברה, במערכות ניהוליות ותפעוליות, לרבות בתחום הסייבר.

10.8. שינויים במערך הספקים וחומרי הגלם לתחום הפעילות

לתיאור הספקים העיקריים וחומרי הגלם המשמשים את תחום הפעילות ראו סעיף 10.19 להלן.

10.9. חסמי הכניסה והיציאה העיקריים של תחום הפעילות

(1) חסמי כניסה: בהתאם להוראות חוק המים, הפקה ואספקה של מים יכולה להיעשות אך ורק על פי רישיון שניתן על ידי מנהל רשות המים, ובהתאם לתנאי הרישיון. הולכת המים מבוצעת על ידי החברה, לרוב, כמוביל יחיד, זאת מאחר שאין רציונאל כלכלי של תשתיות כפולות לפעילות של יותר מגורם אחד באזור גאוגרפי מסוים. פעילות ההולכה מאופיינת במונופול טבעי עם יתרונות מובהקים לגודל, כך שהיעילות מושגת כאשר הפעילות מרוכזת בידי גורם אחד ולדעת החברה, אין כל תועלת ליצירת תחרות בתחום ההולכה, שכן מהלך שכזה צפוי להגדיל את סך עלות אספקת השירות על ידי יצירת כפילויות מיותרות ופגיעה באופטימיזציה התפעולית. זאת, בין היתר, לאור עלות ההשקעה המהותית הנדרשת בתשתיות לאספקת מים (למשל, קווי הולכה ארוכים ובעלי קטרים גדולים, מאגרים, תחנות שאיבה וכדומה). לעומת זאת, בתחום התפלת מי-ים, טיהור שפכים והשבת קולחים, נפתח שוק המים לתחרות במסגרתה מתמודדים מתחרים פרטיים מקומיים ובין-לאומיים על פרויקטים שונים. משאבים כספיים, ידע וניסיון בתחום, יחד עם מתקנים ותשתיות מתאימות מהווים אף הם חסמי כניסה שכן הקמה של תשתיות להפקה והולכה של מים מחייבות השקעות הוניות גבוהות והבנה מעמיקה בתחום. גורם נוסף הינו הגבלות וקשיים סטטוטוריים להקמת תשתיות, אך כאמור, המגבלות הנ"ל מהוות מגבלה מסדר שני ביחס למגבלת הפעולה מתוקף רישיון שמנפיקה רשות המים, אשר בלעדיו כלל לא ניתן להתחיל ולעסוק בהפקה ואספקה של מים. כמו כן, תיקון מס' 10 לחוק תאגידי מים וביוב, התשע"ז-2016 קובע כי גם פעולות של הולכה וטיפול וכן פעולות נוספות, כמוגדר בחוק, הן פעולות הדורשות רישיון מהממונה על ענייני חברות לשירותי מים וביוב.

(2) חסמי יציאה: היותה של החברה, ככלל, מוביל יחיד ובעלת רישיון שניתן לה על ידי רשות המים; השקעות גדולות במערכות הפקת ואספקת המים, לרבות מערכת התשתיות המורכבת.

למיטב ידיעת החברה, לא קיימים בתחום אספקת מים שפירים לשתייה (מים ממקורות קיימים: הכנרת, אקוויפרים, מים מותפלים וקידוחים) שירות או מוצר המשמשים כתחליף מהותי לאספקת המים על ידי החברה⁸. תחליף למים השפירים הטבעיים הינו מים מותפלים. יצוין, כי מים מותפלים יקרים משמעותית ממים טבעיים ולכן להערכת החברה מים מותפלים לא מהווים תחליף למים טבעיים, ככל שאין מחסור במים טבעיים, אלא תוספת בהתאם לסדרי העדיפויות הנקבעים על ידי רשות המים. נכון למועד הדוח, אספקת המים המותפלים נעשית דרך מקורות, אך האמור יכול להשתנות אם יוחלט על שינוי רגולטורי בקשר לכך.

10.11. מבנה התחרות בתחום הפעילות ושינויים החלים בו

מקורות מספקת כ-69% מסך אספקת המים בישראל בשנת 2019⁹ (לרבות אספקת מים לממלכת ירדן ולרשות הפלסטינית), כאשר היתרה מסופקת על ידי גורמים אחרים, כגון: אגודות מים, תאגידי מים וביוב, רשויות מקומיות, מושבים, קיבוצים וחקלאים פרטיים לצריכה עצמית (בעיקר לחקלאות). לפרטים נוספים ראו סעיף 10.14 להלן.

יצוין, כי כל אספקת המים בשפד"ן ומי הקולחים האחרים שמקורות מספקת הינם מים שמקורות קולטת מיצרנים אחרים.

10.12. מוצרים ושירותים

10.12.1. פעילויות מרכזיות בתחום אספקת המים

(א) אספקת מים

ניתן לחלק את המים אותם מספקת החברה לשני סוגים עיקריים:

(1) מים שפירים – מים הראויים לשתייה ולכל שימוש אחר (בעיקר מים לשימוש ביתי ולשתייה), העומדים בהוראות התקנות וההוראות הרגולטוריות לעניין מי שתייה, כמפורט בסעיף 25 להלן. אספקת מים שפירים (ובכללם מים מותפלים), מתבצעת בעיקר לשימושים ביתיים, תעשייתיים וחקלאיים. מים לשתייה מופקים הן ממקורות טבעיים (קידוחים באקוויפר ההר והחוף, שאיבה מהכנרת) והן ממקורות שאינם טבעיים (התפלת מי-ים והתפלת מים מליחים).

(2) מים שאינם שפירים (מים לחקלאות ושימוש אחר) (להלן: "מים שוליים") – המים השוליים כוללים בעיקר מי קולחים ומים מליחים. מתוך סך המים השוליים, כ-99% משמשים לחקלאות וכ-1% לצריכה ביתית וכל צריכה אחרת. מים אלו מופקים ממת"שים, לרבות השפד"ן, ומקידוחים. לפרטים אודות אספקת המים לכל אחד מהסוגים לעיל, ראו סעיף 10.1 לעיל.

(ב) להלן התהליכים העיקריים הנדרשים לשם אספקת המים:

א. ייצור של מי שתייה וטיפול באיכותם – בנוסף למתקני ההתפלה כמפורט בסעיף 10.2 להלן, קיימים מתקנים נוספים לייצור ולטיפול במי שתייה, כגון "מתקן הסינון הארצי" של המפא"ר, באתר אשכול. מתקני הטיפול מתוכננים ופועלים בהתאם להנחיות משרד הבריאות ומבוצע בהם ניטור רציף ומקוון והכלרה בהתאם להנחיות משרד הבריאות. פעילות זו שיפרה באופן משמעותי את איכות המים המסופקים מהמוביל הארצי. בנוסף, החברה שמה דגש על פיתוח של אמצעים ושל טכנולוגיות להגשמת מטרות אלו, באמצעות מחקרים וניסויים שמתבצעים בחברה, לפרטים, ראו סעיף קטן (ב) בסעיף זה להלן.

ב. הפקת מים – החברה עוסקת בהפקה של מים בכל רחבי הארץ. במסגרת זו, בין היתר, מבצעת החברה קידוחים להפקת מי תהום אשר הינם מקור מים זול יותר מאשר מים שמקורם בהתפלה או בהולכה למרחק של מי הכנרת. נכון למועד הדוח, לחברה למעלה מ-1,000 קידוחי מים שפירים ומליחים בעומקים שונים באקוויפרים השונים, חלקם לעומקים רדודים של עשרות מטרים בודדים וחלקם עמוקים במיוחד, עד לעומק של כ-1,500 מטרים. פעילות הפקת המים מנוהלת על ידי עובדי החברה ובאמצעים טכנולוגיים, לרבות חדרי בקרה המאויישים 24 שעות ביממה.

⁸ לעניין זה, המים המינרלים אשר נעשה בהם שימוש בחלק ממשקי הבית בישראל, אינם עולים בכמותם לכדי כמות מהותית שיש לראות בה כמוצר תחליפי למים המסופקים על ידי מקורות.

⁹ נתון לשנת 2020 טרם פורסם.

ג. הולכה ואספקת מים – החברה עוסקת בהולכה ואספקה של מים ברחבי הארץ. נכון למועד הדוח, לחברת מקורות כ-13,000 ק"מ של קווי מים, בריכות ומאגרים לצרכים תפעוליים, מתקני טיפול ומיהול מים וכן למעלה מ-700 תחנות שאיבה עם למעלה מ-1800 יחידות שאיבה לגבהי הרמה שונים ולספיקות שונות המשמשים כולם את החברה לתפעול וניהול מערכת הולכת המים. פעילות הולכת ואספקת המים מנוהלת על ידי עובדי החברה תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים, לרבות חדרי בקרה המאויישים 24 שעות ביממה.

ד. התפלת מי-ים ומים מליחים – קבוצת מקורות מפעילה, נכון למועד הדוח, 24 מתקנים להתפלת מים מליחים בתפוקה של כ-60 מיליון מ"ק לשנה, ו-4 מתקנים להתפלת מי-ים (בארץ ובעולם), בתפוקה של כ-140 מיליון מ"ק לשנה, לרבות באמצעות מתקן ההתפלה של חברת בת של חברת הייזום באשדוד. לפרטים אודות מתקן ההתפלה באשדוד ומתקני ההתפלה של חברת הייזום, ראו סעיף 11.1 להלן. בנוסף, בשנים האחרונות מבצעת מקורות פרויקט של הקמת מערכות מים מותפלים לכלל צורכי הבית של יישובי הערבה התיכונה והצפונית. ישובים אלו נמצאים בתהליכי התרחבות, אשר תלויים באופן ישיר בכמויות המים הזמינות באזור ובפיתוח מקורות מים נוספים. במסגרת ההיערכות לאספקת מים קבועה ואיכותית בעתיד, משקיעה מקורות במחקר ובפיתוח טכנולוגיות חדשות להתפלת מים ולטיפול ממברנלי, קרי טיפול באמצעות ממברנות מסוגים שונים, זאת לצורך ניצול מרבי של מקורות המים. כמו כן, מקורות שותפה לפרויקטים לאומיים, שנעשה בהם שילוב של התפלה, כדוגמת שיקום חלקו הדרומי של אקוויפר החוף, שבו נשאבים מים מליחים מכ-40 קידוחים. בעתיד מתוכנן שיקום חלקו הצפוני של אקוויפר החוף.

ה. השבת מי קולחים – נכון למועד הדוח, חברת מקורות מתפעלת 8 מפעלי השבה המספקים קולחים באיכות שניונית ושלישונית ואת מפעל הקו השלישי (שפד"ן) ברמת "מים מושבים". כמו כן, מקורות מקימה את שלב א' של מפעל גאולת הירקון. הפרויקט נמצא בשטח פארק הירקון ומהותו טיפול במי הנחל והזרמת המים למט"ש רמת השרון. הפרויקט נמצא בשלבי ביצוע והשלמת מרכז לבחירת ספק הטכנולוגיה והפעלתו צפויה במהלך שנת 2022. המפעל כוללת מתקן טיפול, תחנת שאיבה ובריכת מים, וכן מרכז מבקרים בשטח פארק הירקון. לפרטים אודות סיכונים הקשורים למפעלי השבה, ראו סעיפים 30.4.1 ו-30.4.2 להלן. לפרטים אודות החלטת ממשלה 4514 הכוללת, בין היתר, את נושא הרחבת פעילות מקורות במשק הקולחים, ראו סעיף 41.6 בנספח א' לפרק זה.

ו. טיפול בשפכים – נכון למועד הדוח, קבוצת מקורות מתפעלת 3 מט"שים: מט"ש השפד"ן, שהינו בבעלות האיגוד ונתופעל על ידי חברת מקורות; מט"ש כרמיאל, שמתופעל על ידי מקורות ייזום כקבלן של השותפות של מקורות ואיגוד ערים לענייני ביוב (אזור כרמיאל), אשר הקימה את המט"ש עבור איגוד הערים; ומט"ש אשקלון אשר מתופעל על ידי מקורות ייזום כקבלן ראשי עבור שותפות מקורות ייזום-תאגיד המים מי אשקלון. נכון למועד הדוח, מקורות מתחזקת ומתפעלת מתקני שפכים לרשויות ותאגידי מים וביוב בביתר עלית, צור הדסה ומפעל הטיית המעיינות בחבל הירדן.

ז. תחזוקת מערכת אספקת המים – החברה מתחזקת באופן שוטף את מערכות אספקת המים שבאחריות החברה, כולל שימור מקורות המים לסוגיהם. ייעודו של מערך האחזקה הוא לשמר את כלל מתקני אספקת המים כך שיתאפשר תפעול שוטף, אופטימלי ככל האפשר, תוך שמירה על איכות המים, שימור המתקנים ומקורות המים לשנים רבות. בכדי לעמוד ביעד כאשר המסגרת התקציבית מוגבלת, עוסק מטה ההנדסה במשרד הראשי במחקר ובפיתוח ידע וכלים הנדסיים ומיחשוביים והקנייתם לדרגי השדה.

א. איכות מים – משרד הבריאות הינו הגוף אשר קובע את איכות המים הנדרשת באמצעות תקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי שתייה ומתקני מי שתייה), התשע"ג-2013, המגדירות את מדדי האיכות שבהם חייבים לעמוד כלל ספקי המים בישראל ואת הפעולות והתנאים הנדרשים, על מנת שהמים יוכלו לשמש כמי שתייה. בנוסף, קיימות גם תקנות בנושאי קידוחים, בריכות ומונעי זרימת מים חוזרת (מז"חים), המכילות אף הן תנאים ופעולות הנדרשות לצורך אספקת מי שתייה. אבטחת איכות מי השתייה המסופקים לצרכנים כרוכה בפעילות מגוונת בכל מערכות הפקת ואספקת המים, החל ממתקני ההפקה (הקידוחים ונקודות השאיבה), דרך מתקני הטיפול במים, מערכות ההולכה והאחסון ועד נקודות האספקה לצרכנים.

ב. מכוח פעילותה בתחום תפעול מט"שים ומפעלי השבה לצרכים חקלאיים, החברה כפופה לתקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחים וכללים לטיהור שפכים), התש"ע-2010, הקובעות את איכות מי הקולחים הנדרשת על מנת להזרימם מן המט"שים להשקיה חקלאית.

החברה פועלת במספר מעגלי בקרה להבטחת איכות מי שתייה:

1. סקרים תברואיים – על פי דרישת תקנות בריאות העם למי שתייה, מקורות מבצעת סקרים מניעתיים תקופתיים למקורות המים (מתקני ההפקה), למערכות האספקה ולמתקני הטיפול. הסקרים באים לזהות מראש מצבי סיכון העלולים לגרום להרעה באיכות המים, אם בגלל מפגעים סביבתיים ואם בגלל ליקויים במבנה ובתפעול. בנוסף, מבצעת מקורות סקרים חקירתיים בכל חשד לבעיה במערכת המים.

הדרישה בתקנות מי שתייה הינה לבצע סקר מניעתי למתקן טיפול במים (למעט מתקן המשמש לחיטוי בלבד) פעם בשנה, למתקן הפקת מי שתייה בתדירות של אחת ל-5 שנים ולמערכת אספקת מים בתדירות של אחת ל-10 שנים. את הסבב הראשון של סקרים במתקני הפקה דורשות התקנות לסיים תוך 3 שנים ובמערכות מים תוך 5 שנים. נכון למועד הדוח, מקורות עומדת בדרישות התקנות. ממצאי הסקרים מדווחים כנדרש בתקנות במידה והן בתחום אחריות מקורות והם מטופלים במסגרת תכנית עבודה מוסדרת.

(2) תכנית דיגום שנתית – החברה עורכת ומיישמת תכנית דיגום שנתית לאיכות המים אשר מבוקרת ומאושרת על ידי משרד הבריאות בהתאם לתקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי שתייה ומיתקני מי שתייה), התשע"ג-2013. יצוין, כי ישנם אחוזים בודדים של דיגומים שאינם מבוצעים בגלל שלא ניתן לבצעם מסיבות שונות כמו הפסקות מוביל, תקלות מכאניות המונעות הפעלת קידוחים, וצמצום תכנית הדיגום עקב הגים (בתיאום עם משרד הבריאות). בנוסף לכך, ישנם דיגומים מעטים (כ-0.3% מכלל הדיגומים של מי השתייה ברשת האספקה בשנת 2020) שאינם מבוצעים מבלי שהייתה סיבה שאושרה על ידי מהנדס איכות מים. מקורות פועלת בדרכים שונות לנסות ולצמצם מקרים אלה, לרבות באמצעות הדרכות, יישום אמצעים טכנולוגיים לבקרה ומעקבים המבוצעים בשגרה.

(3) טיפול במים והשבחתם – מקורות מקימה ומפעילה מתקני טיפול לחיטוי המים על מנת לעמוד בתקנות בריאות העם למי שתייה, להרחיק מזהמים מהמים ולהביאם לרמת איכות הראוייה לאספקה לשתיה. בכך מקורות מאפשרת אספקת מי שתייה גם ליישובים המרוחקים מהמערכת הארצית. בנוסף, החברה משלבת בפעילותה להבטחת איכות המים גם תהליכים להשבחתם של המים המסופקים. לצורך טיוב וחיטוי המים בהתאם לדרישות משרד הבריאות, מפעילה החברה למעלה מ-800 מתקנים ייעודיים, הכוללים ציוד ניטור מתקדם, העוקב אחר תקינות ויעילות הטיפול במים. המים המסופקים לצרכנים מכילים כמות קטנה של כלור שאריתי התואמת את הוראות התקנות, המנוטרת על ידי מערכת הבקרה באופן רציף ועל ידי עובדי החברה. המצאות שארית הכלור במים מבטיחה אי הימצאותם של חיידקים גורמי מחלה (בהתאם להוראות משרד הבריאות). לפרטים בדבר תיקון תקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי שתייה ומיתקני מי שתייה) (תיקון), התשע"ו-2015, לעניין חובת הוספת פלואוריד למי שתייה ועמדת מקורות ללוחות הזמנים שנקבעו, ראו סעיף 25.9.2 להלן. כמו כן, מקורות מטפלת במים המופקים לטובת אספקה לחקלאות, כגון הרחקת מימן גופרתי, כמתואר בסעיף 24.8.2(ב) להלן.

(4) בדיקות מים – אבטחת ובקרת איכות המים המסופקים לצרכנים נשענת, בין היתר, על בדיקות מעבדה ושדה בתדירות גבוהה של האיכות המיקרוביאלית, הפיזיקאלית והכימית של המים. בדיקות המים מבוצעות על פי תקנות בריאות העם ובהתאם לתכנית הדיגום המאושרת, בכל שנה, על ידי משרד הבריאות. בנוסף, מבוצעות בדיקות נוספות בהתאם לצרכים התפעוליים, סקרים חקירתיים לפי הנחיות מהנדס איכות מים, כללי המים והנחיות משרד הבריאות. החברה מבצעת בדיקה של איכות המים במקורותיהם ובמערכות האספקה: קידוחים, מי מעיינות, מי הכנרת, נקודות קניית מים ממתקני התפלה, מתקני טיפול, צמתי קוים, מאגרים, ברכות וחיבורי הצרכן (כניסות ליישובים).

(5) ניטור רציף – בנוסף לדיגום למעבדה ובדיקות שדה, החברה מבצעת בקרה על איכות המים המסופקת גם באמצעות מערכות ניטור רציפות. ניטור רציף של פרמטרים של איכות מים מבוצע במקורות המים, במתקני הקליטה של המים המותפלים, במתקני טיפול בצמתים מרכזיים ובחלק מחיבורי הצרכן. הניטור מתבצע באמצעות מכשירים מתקדמים ומדידה אוטומטית והערכים הנמדדים משודרים בצורה רציפה למרכזי בקרה המאוישים 24 שעות ביממה. בנוסף, מבוצעות בדיקות בכל חשד לחרیגה מאיכות המים, הנובע מערך הנמדד במכשירי המדידה הרציפים או במכשירי השדה הניידים או מתקבל בבדיקת מעבדה או בעקבות תלונה של צרכן. כמו כן, למקורות מערך של ניטור ביטחון איכות מים, אשר הוקם על ידה ותפקידו להתריע בפני נסיונות של פגיעה מכוונת באיכות המים. המערך כולל מכשירים מורכבים הקוראים ומנתחים מכלול של שינויים באיכות המים, ואף מכשירים המכילים יצורים חיים כמו דגים, שמפעילותם ניתן להסיק על מידת הרעילות של המים. בנוסף, מקורות מקדמת תכנית מפורטת לשידרוג מערך ארצי לניטור איכות מים באמצעות הוספה של כ-40 מערכות ניטור חדשות ושידרוג מערכות הניטור הקיימות.

(6) מפעל הסינון המרכזי – החברה הקימה מפעל סינון מרכזי, אשר מאפשר אספקת מי שתייה מהכנרת. ההפקה המתוכננת של מי כנרת למפא"ר לשנת 2021 היא כ-192 מלמ"ק בשנה מקורות, בהנחית רשות המים, עושה מאמצים להגדיל את כמות זו מבלי לגרום לחרیגות בתוצרי לוואי לחיטוי ברשת האספקה.

(7) ריכוז תוצרי לוואי לחיטוי במי כנרת מושפע מטמפרטורת וגייל המים – הטריהלומתנים הם תוצרי לוואי לחיטוי הנוצרים במי כנרת וריכוזם מושפע מטמפרטורת וגייל המים. תקנות בריאות העם (איכות התברואית של מי שתייה ומיתקני מי שתייה), התשע"ג-2013 קובעות מגבלות על הריכוז המירבי של תוצרי הלוואי מסוג טריהלומתנים במי שתייה. על מנת להוריד את הריכוזים ברשת אספקת המים בחודשים החמים, החליטה החברה, לבצע פרויקט של התקנת מערכות להפחתת ריכוז טריהלומתנים ברשת האספקה. יצוין כי בשל התפשטות מגיפת הקורונה, קיים חשש כי השלמת הפרויקט תתעכב.

יצוין, כי בתחום אספקת המים של הספקים המקומיים או תאגידי המים, להם מוכרת מקורות מים, מתרחשת לעיתים תופעה המכונה "המים האדומים". תופעה זו הינה תוצאה של שחרור חומרי מבנה של צנרת ברזל ישנה, בעיקר חלודה, אשר צובעת את המים בצבע אדום או צהוב. מדובר בתופעה מוכרת בעולם במקרים שבהם מוחלפים מקורות מים. שחרור החלודה מהצנרת עשוי להיווצר, בין היתר, כתוצאה משינוי בתמהיל המים המסופקים. המים בתמהיל החדש, הבאים במגע עם צנרת ברזל ישנה שיש בה חלודה, גורמים לשחרור החלודה ולצביעת המים. מערכת ההולכה של מקורות בנויה מצינורות עם ציפוי פנימי מבטון, לכן תופעת "מים אדומים" לא מתרחשת במערכת האספקה של מקורות. לעומת זאת, עד הגעת המים לברזי צרכני הקצה, עוברים המים ברשת הפנימית של הרשות המקומית או תאגידי המים (רשת שאינה שייכת למקורות) ולאחר מכן בצנרת הביתית. צנרת זו, שבמקרים רבים אינה מכילה ציפוי פנימי, עלולה בשינוי של מקור המים ליצור מים אדומים. בשנים האחרונות, בעקבות הבצורת וחיבור של אזורים שהתבססו על אספקה מקידוחים מקומיים למערכת הארצית, התרחשו תופעות של מים אדומים במספר יישובים.

ביטחון מים

(ה)

מקורות מפעילה מערך לביטחון מים (הבטחת ההגנה על מקורות המים והבטחת השימוש בהם למטרות שונות), לצורך אספקת מים רציפה בכמות הנדרשת ובאיכות ראויה לשתייה לנוכח איומי ביטחון. פגיעה במקורות המים יכולה להתרחש כתוצאה מהתרחשות של אסונות טבע, מלחמה, פעולת טרור, חבלות או תקלה. סוגי פגיעה שונים ישפיעו על איכות המים או יפגעו במערכת ההובלה שלהם. ברוב המקרים יתירות מערכת המים ודריכות הגורמים המטפלים בה מאפשרים התמודדות ותיקון של הנזק בטווח הקצר וחזרה מהירה לשגרה. יחד עם זאת, בתרחישים קיצוניים של עומס גדול במיוחד וקריסה של מערכות ותשתיות במדינה, כמו בתרחיש של אירוע רעידת אדמה, יתכן מצב של מחסור מתמשך במים זורמים במערכת המים או פגיעה מתמשכת באיכות המים.

בתחום ביטחון המים, מקורות כפופה להנחיות מקצועיות של משטרת ישראל ורשות המים.

הערכות לחירום

(ו)

מקורות משקיעה משאבים רבים לצורך הערכות לחירום (רעידות אדמה, מלחמה, פנדמיה, מזג אויר קיצון שריפות וסייבר). החברה נערכת בהתאם לתרחישי האיום הרשמיים של מדינת ישראל, אשר מופצים באמצעות רח"ל (רשות חירום לאומית). ההערכות לחירום נעשית הן במישור המנהלי (ריתוק כוח אדם, ביצוע הכשרות והדרכות, נהלים לחירום, התגוננות אזרחית, תרגולים, ניטור רציף להתראות מפני רעידות אדמה, מיגון עובדים ומיגון מתקנים) והן במישור ההנדסי (ביצוע סקרים הנדסיים, חיזוק מתקנים ותשתיות, תפעול ואחזקה מונעת למערכות גיבוי לחירום). הפעילות מבוקרת ונמצאת תחת פיקוח של רשות המים. ההערכות לחירום נועדה להבטיח רציפות תפקודית והמשכיות עסקית במצבי החירום השונים. יצוין כי, החברה מתכננת רכישת מערכת שליטה ובקרה לנושא ביטחון מים וביטחון פיזי בסכום שאינו מהותי. בעניין היערכות מקורות להתפשטות נגיף הקורונה בארץ, ראו סעיף 30.2.1 להלן.

טיפול בשפכים והשבת קולחים

10.12.2.

הטיפול בשפכים הוא חלק מרכזי בתפיסה הכוללת למניעת זיהום מקורות המים. תקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור שפכים), התש"ע-2010 קובעות הוראות בדבר איכות מי הקולחים הנדרשת.

מדיניות מקורות אשר אומצה על ידי גורמי הממשלה בשנים האחרונות היא, כי הקולחים הם משאב מים לכל דבר, אשר יש לנהלו בדומה למשאבי המים בישראל, ולא כמטרד לסילוק.

הפעילות העיקרית בתחום הקולחים בחברה כוללת, נכון למועד הדוח, תפעול של 8 מפעלי השבה אליהם מופנים מי ביוב לאחר שעברו תהליך טיהור במט"שים ואשר מספקים קולחים באיכות שניונית ושלישונית ואת מפעל הקו השלישי (שפד"ן) ברמת "מים מושבים". כמו כן, שלב א' של מפעל גאולת הירקון נמצא בהקמה. במפעלים אלו מקורות הינה ספק מי קולחים, כהגדרתו בתקנות איכות מי קולחים, אשר מחויב, בין היתר, לנקוט את כל האמצעים הסבירים למניעת הרעה באיכות מי קולחים שברשותו, וכן מחויב שלא לגרום ולא להרשות לאחר לגרום חריגה מן הערכים הקבועים בתקנות אלו. מקורות נוקטת במירב האמצעים הנדרשים לעמידה בתקנות אלו. הפעולות כוללת בין היתר: (א) ניטור איכויות מי הקולחים בכניסה למפעלי השבה ובמאגרים בהתאם לכללי המים ותקנות הקולחים; (ב) כאשר מתקבלות חריגות באיכות המים החברה פועלת בהתאם לנהלים פנימיים ומדווחת לרגולטורים השונים ו- (ג) החברה מדווחת באינטרנט לצרכנים על תוצאות בדיקות איכות הקולחים במפעלי השבה שלה על פי תכנית ניטור שהוגדרה בכללי המים של רשות המים. כללי המים (קביעת תנאים ברישיון), התשע"ד-2014 קובעים בהוראת שעה את הצורך בדיגום קולחים ומי שיטפונות במאגרים. תוקפה של הוראה זו הוארך לתקופה של שלוש שנים, מיום 16 באפריל 2020.

עמדת מקורות הינה כי טיהור השפכים ואיכות מי הקולחים היוצאים מהמט"שים אינו באחריות מקורות ואינו בשליטתה. מקורות מקבלת את מי הקולחים כפי שהם וחובתה בדין בנושא איכות המים מתמצת בכך שלא תרע את איכותם. כמו כן, מקורות נוקטת באמצעים לעמידה בהוראות תקנות אלה כאמור לעיל. יצוין, כי כאשר המט"שים

מזרימים למאגרים קולחים שאינם באיכות ראויה, נוצרת בעייתיות וזאת, בין היתר, מכיוון שנאסר על מקורות לספק לחקלאים מי קולחים שאינם באיכות הראויה המוסכמת על ידי משרדי הממשלה. בשל כך, מקורות חשופה, בעל כורחה, לתביעות נזיקין אשר עלולות להיות בהיקף ניכר, על ידי חקלאים שיבוליהם נפגעו, עת מקורות מספקת קולחים החורגים באיכותם מהתקנות. מנגד, אי קליטת הקולחים על ידי מקורות, משמעה הזרמה של מי הקולחים לנחל, דבר האסור על פי חוק המים ותקנותיו אלא בהיתר או בצווי הרשאה. הואיל ואין באפשרותה של מקורות לשלוט בערכי הקולחים המוזרמים אל מפעלי ההשבה מהמט"שים, הגיעה מקורות להסדרה מול רשות המים לגבי ערכים היסטוריים של רמות המלחים המותרים בקולחים אשר היא מספקת. עוד יצוין, כי בדצמבר 2015 פורסמה טיוטת תקנות בריאות העם (אספקת קולחים, שימוש בקולחים, היתר ותנאים), לפרטים נוספים אודות טיוטת התקנות, ראו סעיף 25.2.7. מטרתן של תקנות אלו היא לקבוע תנאים והוראות לשימוש בקולחים ולאספקת קולחים, אשר יגדירו פרמטרים של איכות עבור מערכות השבת הקולחים. נכון למועד הדוח, התקנות החדשות טרם נדונו ואושרו על ידי הכנסת. עוד יצוין כי, לרגולציה הקיימת בתחום איכות מים מושבים והעובדה כי בדרך כלל החברה חסרת יכולת לשלוט באיכות הקולחים הנקלטים במפעלי ההשבה, וזאת לצד חוסר סמכות להשתמש במקורות מים נוספים גם כאשר אלו זמינים בהיבט התפעולי, עלולה להיות השפעה על יכולת החברה להשיג כיסוי ביטוחי לפי תנאי הביטוח הקיימים.

יצוין כי ביום 20 בינואר 2020 שלחה רשות המים הודעה בדבר החלטתו של מנהל הרשות המים לערוך שינוי בזהות ספקי מי הקולחים לקבוצה של 13 צרכנים (אשר עיקרם מושבים וקיבוצים). בהודעה נקבע כי החל מינואר 2020 אספקת מי הקולחים לצרכנים הנ"ל תבוצע על ידי אגודת מאגרי אשר חלף חברת מקורות, במידת הצורך חברת מקורות תספק שירותי תשתית עבור מאגרי אשר. עוד צוין בהודעה, כי אסדרה זו נעשית בהתאם להחלטה 4514. בנוסף, ביום 2 בפברואר 2020 שלחה רשות המים הודעה בדבר החלטתה כי החל מינואר 2020 מפעל קולחי גלגל יועבר לצרכני אגודת מי בקעת הירדן וכי אסדרה זו נעשית בהתאם להחלטה 4514. בהמשך לשינוי בזהות ספק מי הקולחים, ביום 7 באפריל 2020 שלחה רשות המים למקורות הוראה על אספקת שירותי תשתית עבור אגודות מאגרי אשר ובקעת הירדן במפעלי כרמיאל וגלגל בהתאמה. בהמשך לכך, ביום 17 בינואר 2021, פנתה החברה ליועץ המשפטי לממשלה (להלן: "היועץ") בבקשה להעביר שישה מפעלי קולחים לידי המדינה, אשר תחזיק בהם ככספי הציבור עד להסדרה וקביעת הממשלה מי יהיו הרוכשים הרלבנטיים, הכל בהתאם לדין.

הבקשה נועדה לשם הסרת חסמים לצורך השלמת מתווה רישום נכסי המפא"ר בספרי מקורות, כמפורט להלן. במסגרת הבקשה, ביקשה החברה להסדיר מתווה להעברת מפעלי קולחים שבבעלותה (כהגדרתם להלן) לידי המדינה עד להסדרת מכירתם לגורמים פרטיים (להלן: "הבקשה"). יצוין, כי הבקשה ליועץ המשפטי הוגשה בהמשך לפניה של החברה למשרד המשפטים בחודש דצמבר 2020 בנושא העברת מפעלי הקולחים לגורמים פרטיים ללא מכרז.

כמפורט בסעיף 41.6 (7) לנספח' א במסגרת החלטה 4514, נרשמה הודעתו של מנהל רשות המים, על כוונתו להסדיר את חלקה של מקורות במשק הקולחים בישראל בהתאם למכתבו מיום 20 בפברואר 2019 ובכפוף לפדיון מפעלי השבה ממקורות כמפורט במכתב, והודעת מקורות כי בכוונתה לפעול בהתאם למתווה האמור. יצוין כי במכתב כאמור של מנהל רשות המים, צוין כי מקורות תמכור לספקי קולחים פרטיים שישה מתוך כעשרה מפעלי השבת קולחים. הכנסות ממכירות אלו יוכרו כהכנסה של מקורות, וזאת מבלי שהאחרונה תשלם השתתפות לרשות המים. כמו כן, במסגרת החלטת הממשלה הוחלט לאשר את החלטת דירקטוריון מקורות מיום 20 בפברואר 2019 להקים שתי חברות למפעלי השבה בעמק יזרעאל ובעמק חפר. לפי המכתב כאמור, מקורות תמכור לספקי קולחים פרטיים שישה מתוך כעשרה מפעלי השבת קולחים.

נכון למועד זה, כאמור לעיל, טרם הושלמה מכירת מפעלי הקולחים. יצוין, כי עמדת רשות המים, כפי שנמסרה לחברה, הינה כי יש למכור את מפעלי הקולחים לאגודות פרטיות מסוימות ללא מכרז. לעמדת מקורות, יש להשלים את הליכי האסדרה והרישוי הנדרשים על מנת לבסס מכירת מפעלי הקולחים, שהם משאב ציבורי, לרוכשים פרטיים במחיר מופחת ללא עריכת מכרז. למיטב ידיעת מקורות, עד מועד זה לא ניתנו רישיונות בלעדיים לספקי קולחים מרחביים למעט רישיון אחד בלבד, ובהתאם, בהיעדר בעלי רישיון כאמור, לא ניתן להשלים מכירת מפעלי הקולחים לגורמים פרטיים ללא ביצוע מכרז. היעדר הרישוי והאסדרה כאמור אינם בשליטת מקורות. בנוסף, שיקולים וקריטריונים לקביעה מי יהיו הרוכשים של מפעלי הקולחים, כמו גם הקריטריונים לחלוקת משאבי הציבור לגורמים פרטיים, אינם בסמכותה של מקורות והיא פועלת בהתאם להוראות הממשלה והדין, לרבות כללי רשות המים.

יצוין, כי סך התמורה בגין מכירת מפעלי הקולחים נקבעה לפי ערכם בספרי מקורות, המסתכם בעשרות מיליוני ש"ח בודדים, ללא השפעה מהותית על הונה העצמי. אולם, על פי החלטת הממשלה, קידום מתווה, אשר יאפשר הגדלת הונה העצמי של מקורות בערך של כמיליארד ש"ח (בהתאם להבנות מוקדמות) בדרך של רישום נכסי המפא"ר (צנרת, ומחבורים אחרים) בספרי מקורות (כאשר המקרקעין נותרים בבעלות המדינה) (להלן: "העברת המפא"ר"), כפוף, בין היתר, להעברת מפעלי הקולחים כאמור בסעיף 9(ד) להחלטה 4514, העברה אשר נועדה לחזק את איתנותה הפיננסית של מקורות, ומהווה השתתפות של המדינה בגידול בהשקעות במשק המים להתמודדות עם הוצאות. כמו כן, העברת נכסי המפא"ר תסייע בחיזוק יכולת גיוס ההון של החברה לצרכי הפיתוח הנדרשים באופן שיחזק את משק המים.

יודגש, כי החברה עמדה בכל יתר התנאים המתלים לקידום מתווה רישום נכסי המפא"ר המפורטים בסעיף 9(ד) להחלטה 4514. לפיכך, פנתה מקורות ליועץ המשפטי בבקשה להעברת מפעלי הקולחים לאחזקת המדינה, אשר תחזיק בהם

כנכסי ציבור, עד להשלמת האסדרה ומכירתם לרוכשים, ובכך להסיר את החסם ולקדם את השלמת מתווה העברת המפא"ר כאמור לעיל.

ביום 2 במרץ 2021 התקבל במקורות מכתב ממשד המשפטים ביחס לפנייה ליועמ"ש כאמור לעיל, בו צוין כי הם בוחנים את הטענות שהועלו בפניית החברה ביחס לגופים אליהם יימכרו מפעלי הקולחים ושיבו בנפרד. לעניין הצעת מקורות להעביר את מפעלי הקולחים למדינה כדי לאפשר רישום נכסי המפא"ר בספרי מקורות, השיב משרד המשפטים כי האמור הינו בבחינת שינוי ממדיניות הממשלה כפי שנקבע בהחלטה 4514 ויש להפנות הצעה זו לגורמים המינסטריאליים המתאימים ולא ליועמ"ש.

עוד יצוין כי בהתאם לסעיף 4(ג) להחלטה 4514, רשות המים הונחתה לבחון מנגנוני סיוע למקורות מים לגבות חובות למשק המים ממפיקי מים פרטיים. למועד זה, ואף בהמשך לפנייה של רשות החברות לרשות המים מיום 7 בספטמבר 2020, טרם אושרה רגולציה מקלה לגביה כאמור.

כמו כן, יצוין כי החברה מצויה בשנה האחרונה במחלוקות עם רשות המים בנושא צווי שירותי תשתית שניתנו לחברה. בחלק מן המקרים האמורים הפעילה רשות המים, את סמכותה וביצעה שינויים ברישיון מקורות או נתנה הוראות לפי סעיף 35א לחוק המים, התשי"ט-1959 אשר מקורות אינה מבצעת. רשות המים הודיעה לחברה כי היא רואה הפרות אלו בחומרה והודיעה כי בכוונתה לאכוף את ההפרות בכלים השונים העומדים לרשותה לרבות סנקציות כספיות ועונשיות. יודגש כי, לעמדת החברה, הצווים ניתנו בחוסר סמכות והיא הגישה עררים לבית המשפט לביטולם ו/או קבלת סעדים זמנים אשר נכון למועד זה טרם נדונו.

הערכות החברה לעניין הבקשה, טענות החברה וקבלתן וכן ביחס להשלכות אי העברת מפעלי הקולחים על העברת המפא"ר, והשלכות העברת המפא"ר, על החברה ועל משק המים, הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות על הערכות החברה נכון למועד זה. הערכות אלו עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. אין כל וודאות שהערכות אלה יתממשו, בכלל או באופן המתואר לעיל, וזאת מכיוון שהדברים תלויים, בין השאר, בגורמים חיצוניים לחברה, שאינם בשליטה, לרבות קבלת עמדת החברה וטענותיה על ידי הגורמים המוסמכים ושינויים רגולטוריים.

לפרטים אודות הרגולציה בתחום איכות המים, ראו סעיף 25.2 להלן.

לפרטים בדבר עבודות שמבצעת מקורות עבור גורמי חוץ, ראו סעיף 12 להלן.

10.13. הכנסות

מקורות מספקת מים למגזר הביתי (לרבות באמצעות תאגידי מים ורשויות מקומיות) לפי כמות מוכרת על פי מספר הנפשות ומספקת מים לצרכנים החקלאיים והתעשייתיים על פי הקצבות שנקבעות על ידי מועצת רשות המים. תעריפי המים, המסופקים על ידי מקורות, נקבעים על ידי מועצת רשות המים מכח סעיף 112 לחוק המים, ומפורסמים מעת לעת במסגרת כללי המים (תעריפי המים המסופקים מאת מקורות), התשמ"ז-1987, לפרטים ראו סעיף 25.3.1 להלן.

הכנסות החברה ממכירת מים בשנים 2019 ו-2020, הסתכמו בסך של 4,147 ו-4,411 מיליון ש"ח, בהתאמה. לפרטים בדבר כמויות המים שסיפקה החברה בשנים אלו, ראו סעיף 10.1 לעיל. יצוין כי, החל משנת 2017 נתוני ההכנסות לעיל כוללים גם הכנסות ממכירת מים בהתאם לתיקון 27 לחוק המים, כמפורט בסעיף 26.2.1 להלן.

לפירוט בדבר כללי הרגולציה על פיהם נקבעים תעריפי המים, ראו סעיף 26.3.1 להלן.

10.14. לקוחות

למקורות אין תלות בלקוח (צרכן) בודד או בקבוצת לקוחות שרכישותיהם נעשות במשותף. כמו כן, למקורות אין לקוחות שהיקף ההכנסות מהם מגיע ל-10% או יותר מסך הכנסות החברה.

לקוחותיה של מקורות מתאפיינים בדרך כלל, כלקוחות קבועים מזה שנים רבות. לעניין זה, מיוחסת המשכיות במקומות בהם רשות מקומית העבירה את פעילותה בתחום המים לתאגיד מים עירוני שהוקם על ידה¹⁰ (לפרטים אודות רגולציה בנושא תאגידי המים, ראו סעיף 26.2.10 לעיל).

¹⁰ ביום 13 במאי 2013, החליטה הממשלה כי עד ליום 1 ביולי 2014, ימוזגו כל תאגידי המים והביוב לכדי 15 חברות אזוריות למתן שירותי מים וביוב בכל הארץ, וכן כלל הרשויות המקומיות הלא מתואגדות יעבירו את ניהול משק המים והביוב שבתחומן לאותן החברות. החלטת הממשלה עוגנה בתיקון לחוק תאגידי מים וביוב שהתקבל בחודש אוגוסט 2013. ביום 27 בדצמבר 2018, פורסם תיקון מס' 12 לחוק תאגידי מים וביוב, לפיו יש להקטין את כמות תאגידי המים והביוב עד לכדי 30 חברות איזוריות. כמו כן, ביום 14 במרץ 2019 אישרה מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב את שיוכם של הרשויות השונות לכ-28 תאגידי מים וביוב.

ככלל, מקורות מספקת מים ללקוחותיה על פי רשיון מרשות המים. לחברה הסכמי אספקת מים עם רוב לקוחותיה, המסדירים, בין השאר, את הנושאים הבאים: סוג, כמות ומטרת השימוש במים שתספק מקורות ללקוח על פני תקופת ההסכם (יצוין בהקשר זה, כי הלקוח רשאי להשתמש במים רק לצרכיו, ולא לספק מים לאחרים); תעריפי המים, המסופקים על ידי מקורות, נקבעים על ידי מועצת רשות המים מכח סעיף 112 לחוק המים, ומפורסמים מעת לעת במסגרת כללי המים (תעריפי המים המסופקים מאת מקורות), התשמ"ז-1987); מחויבות מקורות לאספקת מים, לרבות בהיבט האיכות, בהתאם להוראות כל דין; הסדרים לעניין הפחתות, הפסקות או תקלות באספקת מים ללקוח והסדרתן על ידי מקורות; מחויבות הלקוח לנהוג במים המסופקים לו ביעילות, בחסכון ובאופן שאינו מזהם; מנגנון בורות לשוב חילוקי דעות בנוגע להסכם; הכול בהתאם לנסיבות וליתר התנאים הספציפיים הקבועים בכל הסכם אספקת מים. לקוחותיה של מקורות כוללים, בין היתר, תאגידי מים וביוב, רשויות מקומיות, הרשות הפלסטינית, ממלכת ירדן, מושבים וקיבוצים, מפעלי תעשייה, חקלאים ואגודות חקלאיות ועוד. יצוין, כי עם הקמת תאגידי המים ובהתאם להוראות חוק תאגידי המים, הסכמי אספקת המים בין החברה לרשויות המקומיות שהקימו תאגידי מים הוסבו לתאגידי החדשים שהוקמו.

להלן פירוט של לקוחות מקורות לפי מאפיינים¹¹:

אחוזים (%) מתוך סך הכנסות תחום הפעילות		
2020	2019	
41%	38%	תאגידי מים וביוב
26%	28%	מושבים וקיבוצים
8%	8%	רשויות מקומיות
8%	9%	רשות פלסטינית וממלכת ירדן
4%	4%	ממשלה + חברות ממשלתיות
13%	13%	אחרים
100%	100%	סה"כ

10.15. תחרות

10.15.1. מקורות הינה ספק המים העיקרי במדינת ישראל. החברה מפיקה כ-40% מסך המים המופקים, המטוהרים והמותפלים בישראל, וכן מוליכה ומספקת כ-69% מסך אספקת המים בישראל (לרבות אספקת מים לממלכת ירדן ולרשות הפלסטינית) וכ-81% מהצריכה הביתית, על פי נתוני מקורות ונתוני רשות המים כפי שמופיעים בסקר הצריכה של שנת 2019. שאר המים מסופקים באמצעות אגודות מים, תאגידי מים וביוב, רשויות מקומיות, מושבים, קיבוצים וחקלאים פרטיים לצריכה עצמית (בעיקר לחקלאות).

10.15.2. עם פתיחת שוק המים לתחרות, בעיקר בתחום ההתפלה וטיהור השפכים, נדרשת קבוצת מקורות להתמודד, בשנים האחרונות, עם מתחרים פרטיים מקומיים ובינלאומיים, שזיהו את הפוטנציאל העסקי, ונכנסו לשוק. הקמת תאגידי המים וכן כניסה של יזמים פרטיים לתחום פיתוח והפעלת מתקני התפלה ימיים, מגבירים את התחרות על נתח השוק של ייצור מי שתייה בישראל. בנוסף, קיימת מגמת עלייה בתחרות בתחום פעילות החברה בהשבת קולחים, עם כניסת יזמים לתחום פעילות זה והקמת מפעלי השבה פרטיים. זאת לצד המשך פעילותן של אגודות מים העוסקות בעיקר באספקת מים לחקלאות.

10.15.3. מעצם היותה חברה ממשלתית, החברה כפופה לכללי רגולציה ובקרה וכן להחלטות ממשלה פרטניות שנתקבלו לגביה, שאינם קיימים אצל מתחרותיה מהמגזר הפרטי, לרבות מגבלות המוטלות על מקורות לעניין ביצוע עבודות לגורמי חוץ, דבר אשר יש בו לפגוע ביכולת החברה להתחרות מול גורמים פרטיים ולהרחיב את היקף פעילותה. כמו כן, החברה מספקת מים, בין היתר, על פי הקצבות שנקבעות על ידי מועצת רשות המים ובהתאם לכמויות המים המוקצבות לכל צרכן. תעריפי המים, המסופקים על ידי מקורות, נקבעים על ידי מועצת רשות המים מכח סעיף 112 לחוק המים, ומפורסמים מעת לעת במסגרת כללי המים (תעריפי המים המסופקים מאת מקורות), התשמ"ז-1987. דבר זה מהווה לעיתים חיסרון אל מול ספקים אחרים, בעיקר אגודות המספקות מים לחקלאות, אשר יש באפשרותם להציע ללקוחותיהם מים וקולחים בתעריפים נמוכים יותר מהתעריפים בהם מחוייבת למכור מקורות, וזאת בהתאם לרגולציה החלה על אותם ספקים. לפרטים אודות קביעת תעריפי המים, ראו סעיף 25.3.1 להלן. לפרטים אודות הרגולציה החלה על החברה, ראו סעיף 26 להלן.

¹¹ מועד תשלום חשבונות המים הינו עד ליום ה-19 לחודש העוקב לחודש הצריכה. צרכן שלא פורע את חשבונותיו במועד הנ"ל, מחויב בריבית פיגורים בשיעור 4% לשנה החל מהיום ה-20 לחודש העוקב, בהתאם לסעיף 6א לכללי התעריפים).

(א) **הפקה¹²** – בשל מצב האקוויפריס המגמה המרכזית בהפקת מים היא ייצור על ידי התפלת מי-ים. בעקבות ההחלטה האסטרטגית של הממשלה לצמצם את התלות במקורות מים טבעיים, מקורות חדלה להיות מונופול בתחום של ייצור/הפקה של מים עקב הקמת מתקני התפלת מי-ים על ידי גופים פרטיים. למיטב ידיעת החברה, השחקנים הבולטים בשוק התפלת המים והקולחים הם קרן "ורדיס", "IDE טכנולוגיות", "שיכון ובינוי", קרן תש"י, האצ"ס מים ישראל, "דן קפיטל", "אלייד", קרן ג'נריישן קפיטל, אגודות מים פרטיות וחברת רימון. יצוין, כי הגידול בהיקף המים המותפלים אינו מסב נזק כלכלי ישיר למקורות, שכן על אף המחיר הגבוה יחסית של מים אלו אל מול הפקת מים טבעיים, עלות רכישתם מכוסה במקורות במלואה במסגרת העלויות המוכרות והחברה אינה נושאת בסיכון כלשהו ביחס למחירם. יחד עם זאת, רכישת מים מותפלים מוסיפה אילוץ תפעול לחברה ומצמצמת את הגמישות התפעולית בהשוואה לחלופת ההפקה העצמית בקידוחים.

נכון למועד הדוח, לרוב מקורות מבצעת את הפרויקטים בתחום הפקה והולכה האזורית והארצית של מים שפירים ותאגידי המים/האגודות מבצעים את הפרויקטים של חלוקת המים בתחומם. ישנם תאגידיים ואגודות להם נגישות אל מקורות מים עיליים או תת-קרקעיים והם עוסקים באופן עצמאי בהולכת והפקת המים אל צרכניהם.

(ב) **הולכה** – כאמור בסעיף 10.9.1 לעיל, תחום ההולכה מאופיין במונופול טבעי של מקורות, אך מונופול זה עשוי להיות מאוים על ידי גורמים חדשים שעשויים להיכנס לתחום. למשל, הקמה או תפעול של מערכות הולכה ארציות יכולות להימסר על ידי הרגולטור לגופים אחרים פרט למקורות באמצעות מכרזים מסוג BOT. תאגידי מים והתאגדויות אזוריות חזקים עשויים לראות בתשתיות שנמצאות בתחומן הגיאוגרפי יעד לפעילות עסקית מסוג "תפעול ואחזקה".

(ג) **חלוקה** – כאמור לעיל, חלוקת המים לצרכנים הסופיים מתבצעת רובה ככולה באמצעות תאגידי מים עירוניים, רשויות, אגודות, קיבוצים, מושבים וכדומה. ככלל, נכון למועד הדוח, מקורות כמעט ואינה פעילה בתחום החלוקה לצרכן הסופי ומרבית המים המסופקים על ידיה הינם לספקי משנה. לפרטים אודות תאגידי מים עירוניים ואגודות חקלאיות איזוריות, לרבות השינויים המבניים המתוכננים בקשר להעברת צרכנים, לתאגידי המים והאגודות החקלאיות, ראו סעיף 9.4.2(ב) לעיל.

(ד) **השבה** – בתחילת שנות ה-2000 המדינה האיצה את פיתוח מפעלי ההשבה, על ידי השתתפות במימון הקמה וחינוך של מפעלי ההשבה עד 50% מגובה ההשקעה בתשתיות אזוריות ועד 100% מגובה ההשקעה בתשתיות בין אזוריות. במסגרת תכנית זו ובהתאם למדיניות רשות המים, הוקמו מפעלי השבה על ידי אגודות המים או יזמים פרטיים. נכון למועד הדוח, מקורות פעילה בתחום השבת הקולחים ומחזיקה בשני המפעלים הגדולים בישראל - מפעל הקו השלישי (השפד"ן) ותשלובת הקישון, וכן מספר מפעלי השבה קטנים יותר. שיעור המים המושבים בשנת 2019 על ידי מקורות ביחס לסך כמות הקולחים המושבים המסופקים בישראל הינו כ-42%, אשר, כאמור, מרביתם הגורף במפעל השפד"ן, ללא מפעל השפד"ן הכמות המושבת על ידי מקורות הינה כ-17%. בעבר מדיניות רשות המים, בהתאם להחלטת הממשלה 733 מיום 13 בנובמבר 1996, הייתה כי מפעלי השבה חדשים יוקמו על ידי היזמות הפרטית ורק במקומות בהם כשלה היזמות הפרטית, תתאפשר ההקמה על ידי מקורות. בדצמבר 2017 פורסם תיקון כללי המים (קביעת תנאים ברישיון) (2016), בו הוגדרו מרחבי פעילות וכן רישיון ספק מרחבי, אשר יהיה אחראי על השבת קולחים לצרכניו ועל פיתוח תשתיות ההשבה במרחב. רישיון ספק מרחבי יינתן רק לספק קיים או תאגיד הכולל ספקים קיימים המהווים 70% לפחות מסך המים המושבים המסופקים במרחב. לפרטים נוספים על החלטת ממשלה 4514 ראו סעיף 41.6 בנספח א' לפרק זה. בחודש ספטמבר 2020 פורסם לשימוע ציבורי הצעה לתיקון כללי המים (קביעת תנאים ברישיון) (תיקון), התש"ף-2020. במסגרת השימוע מקורות הגישה הסתייגות נרחבת להצעת התיקון כאמור. לידיעת החברה, טרם התקבלה החלטה בנושא.

10.16. עונתיות

הביקוש למים במדינת ישראל הוא עונתי. הביקושים גבוהים יותר בעונת האביב והקיץ מאשר בעונות החורף והסתיו. עם זאת, בשנים האחרונות השונות בביקושים בין עונות השנה קטנה במעט לאור כמות הממטרים הנמוכה מהממוצע בעונת החורף. בהסתכלות שנתית אין לעונתיות בצריכה השפעה על סך ההכנסות של מקורות ותעריפי המים נקבעים על ידי מועצת רשות המים, כך שסך העלויות המוכרות ברמה השנתית יכוסו על ידי ההכנסות המוכרות. יחד עם זאת, עקב העונתיות בצריכה, ברמה החודשית נוצרים פערים בין העלות המוכרת לבין ההכנסות המוכרות, כך שבהכללה ניתן לומר כי בחודשי החורף והסתיו העלויות המוכרות עולות על ההכנסות המוכרות וההיפך בחודשי הקיץ והאביב. כאמור לעיל, ככל שישנם פערים בין העלויות המוכרות להכנסות המוכרות אף ברמה השנתית, הדבר נלקח בחשבון בעת עדכון תעריפי המים לשנה העוקבת. לתנדויות זו בביקוש למים אין השפעה על רווחיות החברה, בהתאם למנגנון

¹² המידע אודות הבעלויות במתקני התפלת מי-ים מבוסס על אתר החשב הכללי במשרד האוצר, <https://mof.gov.il/AG/Projects/ProjectsPrivateSector/Pages/DesalinationSorek.aspx>

ההכרה בעלויות החברה, כפי שמפורט בביאור 1 בדוחות הכספיים השנתיים, המנרמל השפעה זו על ריווחיות החברה והשפעתה הינה תזרימית בעיקרה.

להלן נתונים אודות הפילוח העונתי:

2020 - חציון 2	2020 - חציון 1	2019 - חציון 2	2019 - חציון 1	2018 - חציון 2	2018 - חציון 1	הכנסות מוכרות (אלש"ח)*
2431	1,999	2,342	1,774	2,206	1,608	

פיתוח והקמה של מפעלי מים

10.17

חברת מקורות התמודדה בשנים האחרונות עם תנופת פיתוח שנבעה מהצורך לקליטת מים מותפלים מחמישה מתקני התפלה וכן מהצורך לשדרג את מערכת ההולכה לצורך קליטת כמויות מים אדירות. למרות תנופת הפיתוח קיימים פערים גדולים במדינת ישראל בין הביקוש להיצע ורשות המים ביחד עם מקורות פעלו לאישור תוכניות פיתוח שייתנו מענה למצוקת מים באיזורים שבהם הביקוש עולה על ההיצע. נוסף על כך, בשנים האחרונות התגבשה ההבנה כי הבצורת היא עובדה מוגמרת שיש להתמודד עמה ובשל כך אישרה מדינת ישראל ורשות המים פרויקטים להוספת מתקני התפלה חדשים. מצב זה יוצר, תנופת פיתוח מחודשת והגדלה משמעותית בהיקפי הפיתוח, כפי שגם בא לידי ביטוי בהחלטות ממשלה 3866 ו-4514, ובכלל זה חיבור מתקני ההתפלה החדשים למערכת ההולכה. יצוין כי מדובר באתגר לכל העוסקים במלאכת הפיתוח וניהול הפרויקטים בחברה.

כחלק מההתמודדות עם הבצורת וקליטת המים המותפלים, החלה החברה בביצוע של מספר פרויקטים, ביניהם: (1) התכנית למענה לירידת מפלסי המים בכנרת וירידת תפוקות בהפקת מים מקידוחים בסובב כנרת ובגליל התחתון – במסגרת תכנית זו החברה תוכל לשנע עודפי מים מותפלים מהמרכז ועד לאתר אשכול ומשם להביא למילוי הכנרת בציר תעלת נטופה ובצירים נוספים, תוך ניסיון למזעור הפגיעה בערכי טבע ונוף. התכנית כוללת מערכת להפיכת כיוון הזרימה במוביל הארצי ואספקת מים ממתקני ההתפלה החופיים. המערכת כוללת הקמת תחנות שאיבה, בריכות וביצוע מערכות קווים ממאגר המים המסוננים באשכול ועד הכנרת, דרך נחל צלמון; (2) הגדלת כושר הפקת מים – הגדלה משמעותית של יכולת ההפקה מאקוויפרים קיימים המבוססת על החלפה ושיפוץ מערך הקידוחים הקיימים, שתפוקתו בירידה מתמדת, וכן הוספה של מערך קידוחים חדש. מדובר בתוספת של כ-450 קידוחים חלופיים וחדשים שייתרמו לתוספת אספקת מים ולאמינות המערכת. בכדי לממש את היכולת להקים קידוחים במהירות, בין היתר, מקדמת מקורות תכנית תשתית לאומית, (תת"ל 100) שמטרתה שריון שטחים עבור שדות קידוחים עתידיים; (3) לצורך אבטחת מי שתייה לחיפה והקריות ולגליל מערבי, לרבות נהריה, מקורות מבצעת חיזוק של מערכת אספקת המים מהמוביל הארצי לאזור חיפה והקריות, כולל מאגר רחלי (פרויקט שנמצא בביצוע) ובעתיד מתוכננת גם הנחת קו מים מהמאגר לברכות שפרעם; (4) עקב מצוקת הבצורת אישרה רשות המים מתקן התפלה חדש בגליל המערבי בהיקף של כ-100 מלמ"ק בשנה (עם אופציה להגדלתו ל-200 מלמ"ק בשנה), שאמור לספק את צרכי הגליל (קו מים לכברי) ולתגבר את אספקת המים לחיפה והקריות באמצעות ציר נוסף, לרבות אפשרות הזרמת מים למוביל הארצי ולהזרימם לכנרת. במסגרת הפרויקט, מתוכנן חיבור של מתקן ההתפלה בגליל המערבי לרשת המים הארצית ובכך להגדיל את פתרונות אספקת המים האפשריים, לכל יחידות הדיור החדשות המתוכננות באזור. החברה נערכת לקליטת מים מותפלים, שיווצרו על ידי מתקן התפלה חדש, אשר מכרז להקמתו טרם פורסם על ידי המדינה, באמצעות הנחת קווים גדולי קוטר, הקמת בריכה ותחנות שאיבה בשטחים עתירי חלקות פרטיות. יצוין כי, על מנת לקדם את התהליכים, פעלה מקורות על מנת להיכלל בות"ל להקמת המתפיל, אשר אושר בפברואר 2020, עבור אותם רכיבים בתכנית שלא נכללו בפנייתם של רשות המים לות"ל, משלא נענתה פנתה לתכנית משלימה עצמאית. לפרטים נוספים, ראו סעיף 10.17.1 להלן. לצורך הקמת מערכת חיבור למתקן התפלה בגליל מערבי אישרה רשות המים למקורות ביצוע של הפקעת קרקעות לצורך הקמת תשתית הקווים והמתקנים. מקורות הקימה צוות ניהולי ליישום וקידום ההפקעות כאמור הכולל צוות משפטי, שמאים ומודדים. סך התקציב הכולל שאושר על ידי רשות המים להפקעת הקרקעות עומד על סך של כ-236 מליון ש"ח כולל שיפוי בגין ירידת ערך. מקורות סיימה את עריכת השמאוויות לשלב הראשון בהיקף של כ-80 מיליון ש"ח ואישרה את התקציב בועדת הנכסים של החברה. ביצוע ההפקעות עולה כדי עלות מוכרת במערכת קליטת המים מהמתפיל.

במסגרת חיבור מתקני התפלה השלימה החברה את ביצוע קו פלמחים אשדוד (בקוטר 100") אשר יחליף את קו ירקון מערבי הקיים מצניורות בטון דרוך ותפקידו לאסוף את תפוקת מתקן ההתפלה שורק, על שני חלקיו, פלמחים ואשדוד דרומה לנגב ומזרחה למערכת החמישית, בשנים הקרובות תיערך מקורות להחלפה של קטעים נוספים באלוף שדה לכיוון גחה, בהיקף של כ-200 מיליון ש"ח. מקורות השלימה ביצוע תחנה זמנית בראש העין אשר תספק מים צפונה במוביל הארצי ותיערך לשדרוג התחנה במסגרת ניתוב המים צפונה. בנוסף, ביצעה החברה פרויקטים למניעת המלחת מי תהום במישור החוף וקידוחים שעיקר ייעודם הוא מתן מענה לצרכי מים מקומיים וייעול תפעול משק המים בראיה מקומית וארצית. פרויקט פיתוח מהותי נוסף שנמצא בשלבי סיום הינו חיבור הערבה התיכונה למערכת הארצית בהתבסס על מים מותפלים מכיוון צפון. נכון למועד הדוח, החברה מתכננת חיבור המערכות למתפיל השלום מדרום, באמצעות הקמת מערכת הולכה כאשר אין ודאות לגבי כך שהמתקן יוקם וכן ביחס לזהות הגורם שיבצע את הקמת המתקן וכמו כן, נדרש תכנון מקור מים חליפי למתפיל השלום. לאור זאת, מקורות מקדמת הקמת מודול התפלת מי

ים נוסף בהיקף 10 מלמ"ק באתר מתפיל סבחה שיחל לפעול בשנת 2024. יצוין כי בשנת 2017 בוצע חיבור ערבה דרומית לערבה התיכונה שמטרתו אספקת עודפי המים מערבה דרומית לערבה תיכונה בשלב ראשון ובשלב השני אספקת מים מותפלים, פרויקט אשר מטרתו לפתור לטווח ארוך את מצוקת המים ממנו האזור סובל מזה שנים ארוכות. במסגרת חיבור מתפיל השלום אישרה רשות המים השקעות נוספות לפיתוח צירים ראשיים והיערכות לקליטת המים בהיקף נוסף של מאות מיליוני ש"ח.

הפרויקט המרכזי שבתכנית הפיתוח של החברה הוא המערכת החמישית לאזור ירושלים שחלקה המערבי הושלם וחלקה המזרחי החל ביצוע בשנת 2017. הפרויקט על שני חלקיו מהווה תקדים הן בהיקפו הכספי והן בהיבט ההנדסי טכנולוגי עם הקמתה של מנהרה תת קרקעית להובלת המים באורך של כ-13 ק"מ (בחוודש מרץ 2020 המנהרה נפרצה לכל אורכה) ותחנות שאיבה מהגדולות בארץ ובעולם, כמפורט בסעיף 10.17.1 להלן.

בשל מצוקת המים ביהודה ושומרון, ובהנחיית שר האנרגיה, ותחת פיקוחה של רשות המים בתיאום עם המנהל האזרחי, מקורות נערכת לאספקת כמויות מים גדולות ביהודה ושומרון. התכנית תוכן בשלבים כאשר השלב המידי הינו לאופק תכנון עד לשנת 2030. תכנית הפיתוח ביהודה ושומרון מתקדמת באמצעות מספר תכניות אזוריות. חלק מהן נמצאות בשלב הביצוע, חלקן נמצאות בשלב התכנון הכללי וחלקן נמצאות בשלב התכנון המפורט. צירי האספקה אשר חיוזקם נמצא בתהליכי ביצוע וחלקם אף בתהליכי תכנון הם: ציר חוצה שומרון וגב ההר, ציר אלעד עופרים, ציר נווה ימין אלפי מנשה קדומים, ציר חוצה יהודה לקרית ארבע וחברון, אספקת מים לגוש עציון ונפת חברון דרך ציר עמק האלה-גבעות-אלון שבות, ציר מצר, אספקת מים ליתיר ודרום הר חברון, אספקת מים לציר הכפרים באזור יטא ודורא, אספקת מים לאזור אורה עמינדב ובית לחם, אספקת מים בנימין מערב ואספקת מים בנימין מזרח ורמאללה. בציר חוצה שומרון וגב ההר אושר עדכון הקוטר (באורך כולל של כ-10 ק"מ).

במרחב דרום בחטיבת התפעול מקודמת התכנית לפיתוח הנגב. מטרת התכנית הן פיתוח תשתיות אספקת המים לאזור הנגב המערבי ופיתוח אספקת המים בציר צאלים רביבים משאבי שדה. כמו כן, שדרוג קו חלץ שמחה והחלפתו לקו בקוטר של 80" ובאורך של 15 ק"מ נמצא בשלבי ביצוע מתקדמים, כמו גם סיום שדרוג תחנת שמחה הקיימת בתחנה חדשה וסיום שדרוג תחנת שחר וצומת זוהר (מערכת מגופים וצנרת מרכזית), שנמצאים בשלבים מתקדמים. חלק מהתוכנית כוללת את המתקנים שמחה ושחר שהופעלו ונמצאים בשלב שלקראת מסירתם והקווים האמורים נמצאים בשלב שלקראת סיום השדרוג והצפי להפעלתם ומסירתם הוא במהלך הרבעון השלישי של שנת 2021.

במרחב צפון בחטיבת התפעול בוצעה פעילות רבה להשלמת הזנת מפעל כרמיאל ממזרח (חיבור איזור נחל עמוד לכרמיאל ובית ג'אן). במסגרת מפעל זה, בשנת 2019 הושלם הביצוע של תחנת חנניה ובריכת חנניה חדשות ובשלב מתקדם חיבור בית ג'אן למפעל כרמיאל. לצורך חיבור בית ג'אן מבצעת מקורות את תחנת עין אל אסד, בריכת עין אל אסד והקו ליישוב בית ג'אן בקוטר של 20" ובאורך כולל של כ-10 ק"מ. המתקנים והקווים באזור זה, נמצאים בשטח בעל רגישות סביבתית גבוהה וממוקמים בשטח הררי עם קשיי גישה וקרקע סלעית קשה. בשלב זה הושלמה הנחת הקווים באזור היישוב בית ג'אן, תחנת השאיבה והבריכה נמצאות בשלבי מכרז.

לפרטים אודות אישור מועצת רשות המים לחיבור בקעת הירדן והעמקים המזרחיים (חרוד ועמק המעינות) למערכת המים הארצית, ראו סעיף 3 לעיל.

בחודש מאי 2020 פרסמה החברה הליך מיון מוקדם (PQ) למכרז בינלאומי לתכנון וביצוע הקמת תחנת שאיבה סבחה, אילת והנחת מערכת קווים ימיים ויבשתיים מתחנת השאיבה. מטרת הפרויקט היא הגדלת כמויות המים השנתיות המוזרמות למתקן ההתפלה 'סבחה', בהתאם לגידול האוכלוסייה וצפי צריכת המים לשנת 2030. נכון למועד הדוח, החברה השלימה את בחינת החברות שעברו את שלב המיון המוקדם ונמצאת בשלב הכנת מסמכי המכרז לקבלת הצעות מחיר מהחברות הנ"ל.

יצוין כי החל משנת 2019 ישנה נקודת מפנה בהיקפי הפיתוח למשק המים ולחברת מקורות בפרט. לפרטים נוספים, ראו סעיף 5.1.1 לעיל וכן פירוט אודות החלטה 4514 בסעיף 41.6 בנספח א' לפרק זה.

הערכות ותוכניות אלו של החברה הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות על הערכות ותחזיות החברה, נכון למועד הדוח, ביחס לתוכניות הפיתוח של החברה כמפורט בסעיף זה על בסיס המידע שברשותה נכון למועד הדוח. הערכות ותוכניות אלו עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה. הגורמים העיקריים שעשויים להשפיע על כך הינם שינויים בתוכניות הפיתוח, גורמים תקציביים, שינויים בתנאי וצרכי השוק, שינויים רגולטוריים ו/או התממשות איזה מגורמי הסיכון המפורטים בסעיף 30 להלן.

שם	תיאור	תקופת הפרויקט	סטטוס (למועד הדוח)	תקציב כולל (במיליוני ש"ח)	הוצאות משוערות (לסיום יתרה) (במיליוני ש"ח)
המערכת החמישית של אספקת המים לירושלים	<p>בהתאם לגידול הצפוי בצריכת המים לאור גידול האוכלוסייה, מטרת פרויקט זה לאפשר למקורות להגדיל את קיבולת המים המסופקת לירושלים ולסביבותיה, לרבות מערכת אספקת מים לבית שמש, מודיעין, מעלה אדומים, הרשות הפלסטינית ולאזורי ההר, החל מהעשור הבא ועד שנת היעד 2065. הפרויקט מהווה חלק מרכזי בתכניות האב לפיתוח משק המים בירושלים וסביבותיה. נוכח חשיבותו הלאומית של הפרויקט, הוא הוגדר על ידי מקורות כפרויקט המרכזי בראש סדר העדיפויות של החברה לשנים הקרובות. הפרויקט הינו מורכב מבחינה הנדסית "המערכת החמישית לירושלים" מורכבת מקטע מזרחי ומקטע מערבי. הקטע המערבי, אשר הושלם בשנת 2014, יוצא מאזור חולדה ומסתיים בחיבור ציר שער הגיא שבהרי ירושלים. תוואי הקטע מתפרש על פני כ-15 ק"מ. הוא כולל 15 ק"מ של קווים בקטרים של עד 80 אינץ', המחברים בין מערכות המים השנייה והרביעית לירושלים, בציר שער הגיא - צומת אשתאול. לאורך הקטע הוקמו בריכות אגירה למים, שתי תחנות שאיבה מרכזיות ותחנת משנה לאספקת חשמל. הקטע המזרחי יתחיל בחיבור לקטע המערבי בצומת אשתאול ויסתיים בעמק מוצא, מקום החיבור למערכת העירונית של ירושלים. הקטע המזרחי כולל מנהרה באורך של כ-13.5 ק"מ בקוטר של 3.9 מ', שבוצעה בשיטת TBM (כריה באמצעות מכונה ייעודית Tunnel Boring - Machine), שתי תחנות שאיבה, האחת בקצה המנהרה, בשלב א' של פעילות התחנות הספיקה הכוללת הינה של 32 אלף מק"ש לגובה הרמה של 240 מטר, השנייה, בקצה השני של המנהרה, בספיקה כוללת של 32 אלף מק"ש לגובה הרמה של 300 מטר, כאשר שלב ב' מתוכנן ל-65 אלף מק"ש 2 בריכות אגירה למים, 2 תחנות משנה לאספקת חשמל 40 MVA ו-43 MVA קווים בקוטר של 100 אינץ'. תכנית הקטע המזרחי (תת"ל 24 א') אושרה בממשלה באוקטובר 2013, וכחודש לאחר האישור פורסם מכרז בינלאומי לתכנון וביצוע המנהרה בו נבחר הקבלן זובלין-יגר.</p> <p>בנוסף, כדי להתגבר על תוואי השטח, לחסוך באנרגיה ולהתאים את המערכת ללחצים הדרושים בפרוזדור ירושלים מתוכננת מערכת מיוחדת להפרדת אזורי לחץ בהר בתוואי אבו גוש-הר אדר-מבשרת ציון. המערכת כוללת שילוב של קווי מים ובריכת מים בנפח 50,000 מ"ק.</p>	2014-2021	הקטע המערבי הסתיים במהלך שנת 2014. קטע מזרחי – התכנית בשלבי ביצוע – המנהרה באורך של 13.5 ק"מ ובקוטר של 3.9 מ'. המנהרה הסתיים. תחנות שאיבה – בביצוע תחנות הלחץ הגבוה (כיסלון ועין-כרם). תחנת כיסלון – התחנה בשלבי ביצוע מתקדמים של הקמת מבנה משאבות על כל ציוד השאיבה, הקמת מבנים (למשל מבני חשמל ומבני טיפול במים), צנרת והיערכות להתקנת מערך הפחתת הלם מים. עין כרם – התחנה בשלב מתקדם של עבודות אזרחיות. בצמוד לשתי התחנות מקימה מקורות תחנת משנה לצורך הזנת חשמל. בריכת כסלון הושלם ביצוע, בריכת עין-כרם בביצוע, המורים בביצוע.	758	קטע מערבי - 500. קטע מזרחי 1700 (עבור מתקנים הדרושים לביצוע עד שנת 2021).
חיבור אשכול סומך	אספקת מים מהמוביל הארצי לגליל המערבי, חיפה והקריות – שלב א'.	2011-2021	שלב א': הקמת הקו מהמוביל הארצי למאגר רחלי – במהלך שנת 2017 הושלמו כל מערכות האביזרים על הקו ובוצע קו חדש (קו לרמת יוחנן) אשר איפשר את הפעלת קו סומך.	250	49

שם	תיאור	תקופת הפרויקט	סטטוס (למועד הדוח)	תקציב כולל (במיליוני ש"ח)	הוצאות משוערות לסיום (יתרה) (במיליוני ש"ח)
					<p>שלב ב': במהלך שנת 2019 הושלמו מרבית העבודות האזרחיות של מאגר רחלי, שנמצא לקראת התקנת כיסוי צף. התקבל אישור רשות המים בעבור קו סומך-שפרעם וקו סומך חיפה. התוואי המקורי לקו עוגן בתמ"א 634 במקביל לקו הקיים. הרשות המקומית והועדה המקומית לתכנון ובנייה קרית אתא התנגדו לתת היתר בניה לקו במהלך 4 שנים שמקורות פעלה מולם. לאור זאת, פנתה מקורות לתמ"ל בבקשה להרחיב את הקו הכחול של תמ"ל 1024 (מהלך אושר בקבינט הדיור ופורסם ברשומות), בסוף הרבעון הראשון של שנת 2021 צפוי להתקבל היתר. קווי תכנון מפורט חלקם התחיל בביצוע וצפוי כי הקמתם של הקוים תסתיים בשנת 2021. קו סומך לחיפה מקודם בתכנית תת"ל 91 ביוזמת מקורות.</p>
תכנית ערבה דרומית שלב מידי	<p>מטרת העל של התכנית הינה עמידה ביעד צריכה שנתי בשנת 2030 של 32 מלמ"ק. זאת, תוך אספקת מים מותפלים לחקלאות ערבה דרומית ברמה של EC=1.6 על ידי מהילה בין מים מליחים למים שפירים (מדד למוליכות חשמלית של המים. רמת מוליכות זו משופרת פי שתיים מרמת המוליכות הקיימת ותאפשר קבלת יבולים גבוהים בגידולי שדה (וחממות) ועל כן ניתן להקטין ההקצבה מ-51 ל-36 אלמ"ק/יחידות משק; בניית 4 מאגרי מים נוספים למי שתייה בנפח של 200 אלמ"ק כל אחד; והנחת קו ראשי טלקסופי מאילת ועד למאגר נוצה.</p>	2014-2021	<p>תכנית שלב מידי נמצאת בביצוע בכל האזור מאילת ועד אזור סמר-אליפז. המערכת מותאמת לקליטת מים מותפלים מ"מתפיל הסבחה" קוים עיקריים מאילת לתמנע בוצעו. במהלך שנת 2017 החל ביצוע קוים נוספים ומתקנים נוספים. ביצוע של תחנת אילת לתמנע אשר תספק מים ממתפיל הסבחה וצפונה והושלמה בשנת 2019. מאגרים בערבה: מאגר תמנע בביצוע, מאגר עופרים – בביצוע, מאגר יטבתה- בביצוע, מאגר צופר- בביצוע, מאגר נוצה- בביצוע. תחנת אליפז בביצוע, הסתיימו עבודות הרחבה בסבחה. סבחה- מקורות השלימה את ביצוע הרחקת בורון בסבחה ב' ושדרוג מתקן ההתפלה הקיים, וכן הושלמה</p>	415	90

שם	תיאור	תקופת הפרויקט	סטטוס (למועד הדוח)	תקציב כולל (במיליוני ש"ח)	הוצאות משוערות לסיום (יתרה) (במיליוני ש"ח)
			הקמת מערכת הקשייה.		
תכנית ערבה תיכונה שלב מידי	מענה לכמויות המים הדרושות, בשאיפה לעמידה ביעד צריכה שנתי של 70 מלמ"ק בשנת 2030. זאת, תוך אספקת מים לחקלאות באיכות ממוצעת של $EC=1.8$ (מדד למוליכות חשמלית של המים. מים במוליכות חשמלית זו יאפשרו קבלת ייבול משופר לגידולי שדה וחממות); אספקת מים למטעי תמרים - ישירות מקידוחים; הקצבת מים תעמוד על 70 אלמ"ק/יחידות משק; העברת מים מערבה דרומית בכמות של 13 מלמ"ק לשנה; הקמת מתפיל מקומי למים מליחים בסדום לתפוקה כוללת של 10 מלמ"ק; העברת מים מהמפא"ר בכמות של 8 מלמ"ק באמצעות קו צפית - כיכר סדום; קדיחת קידוחים חדשים; בניית 4 מאגרים נוספים למי השקיה; הנחת קו ראשי מכיכר סדום לערבה דרומית.	2014-2022	הושלמה תכנית שלב מידי לערבה תיכונה וכיכר סדום אשר תכסה 90% מצריכת המים המתוכננת. קטע קו המים מבריכות סדום ועד לעידן נמצא בשטח חשוד במיקוש לאורך נחל ערבה ומעכב את חיבור הערבה התיכונה למערכת המים הארצית. נכון למועד הדוח הקו ומתקנים נוספים נמצאים בביצוע, רשות המים אישרה חלופת קו לאורך נחל צין וכביש 90 בינואר 2020 ומקורות מבצעת את התכנון.	385	50
אספקת מים לממלכת ירדן	הנחת קו תח' דגניה - בריכת בית זרע: באורך כ-5.7 ק"מ, קוטר "64. החלפת 4 יחידות שאיבה בתחנת דגניה: 8000 מק"ש / 27 מ'.	2021-2016	הנחת הקו הושלמה במספר קטעים אך נדרשת השלמת קטע בתוואי אפיק הירדן בסמוך לתחנת דגניה. מדובר במנהור תת ימי באורך של כ-500 מטר. עבודות המנהור בביצוע וצפויות להסתיים במהלך שנת 2021. עלות קטע זה היא כ-30 מיליון ש"ח. מקורות משלימה את שדרוג תחנת דגניה הקיימת והחלפת כל מערך השאיבה.	140	10
תכנית פיתוח מל"ח	תכנית לאספקת והתקנה של דיזל גנרטור כחלק מהיערכות המשק לשעת חירום.	2029-2014	בביצוע.	150	85
אספקת מים לאגודות דרוזיות בצפון רמת הגולן	תגבור אספקת מי השקיה לאגודות הדרוזיות בצפון רמת הגולן.	2022-2015	בביצוע. התכנית מתפרשת על פני איזורים וישובים רבים אשר נמצאים בשלבי ביצוע שונים.	133	70
תגבור אספקת מים ביו"ש	תגבור אספקת מים ביו"ש הכולל את המפעלים: (1) מפעל אלפי מנשה -קרני שומרון; (2) מפעל אריאל מזרח - השומרון; (3) מפעל בנימין; (4) מפעל גוש עציון; וחיבור ישובים מנותקים למערכת ארצית.	2025-2017	התכנית נשפטה בשנת 2017 ונמצאת בביצוע במספר איזורים ביו"ש. חלק מהפרויקטים בתכנון מפורט מתקדם הציר המרכזי - קו חוצה שומרון וגב ההר- החל ביצוע בשנת 2018.	950	515
גאולת הירקון	מפעל גאולת הירקון מבוצע במסגרת תכנית כללית לשיקום נחל הירקון, לאור החלטת ממשלה מינואר 2003. התכנית לטיפול במים במתקן יער בראשית (מתקן טיפול, תחנה, בריכה) אושרה מחדש ברשות המים.	2021-2013	התקבל אישור משלים של רשות המים למתקני התהליך (מתקן טיפול יער בראשית ותחנת שבע תחנות). הפרויקט בביצוע. מרבית הקווים הונחו.	160	61

שם	תיאור	תקופת הפרויקט	סטטוס (למועד הדוח)	תקציב כולל (במיליוני ש"ח)	הוצאות משוערות לסיום (יתרה) (במיליוני ש"ח)
			התקבלו ההיתרים לקבלת מתקן הטיפול כשהחלק התהליכי נמצא בהליך מכרזי, וההקמה של העבודה האזרחית בביצוע		
הרחבת מפעל שפלת לוד	הרחבת מפעלי אספקת מים שפירים במרחב המרכז ובפרט בשפלת לוד. התכנית כוללת קווים, תחנות ובריכות. מטרת התכנית היא הגברת אספקת מים מותפלים בשל הירידה בספיקת הקידוחים הקיימים (זאת באמצעות שדרוג תחנת יהוד ותחנת מולדת וקווים מחברים).	2015-2022	בביצוע חלקי קיים קושי רב לקבלת היתרי בניה בשל ההתפתחות המסיבית של הבניה למגורים, לתעשייה ושל תשתיות באיזור, דבר המעכב את קידום הפרויקט.	320	220
צמצום הפחתת מים מהכנרת שלב מידי	קו מים מאתר אשכול ועד צלמון התקבל אישור רשות המים במהלך 2017 וביצוע החל בשנת 2018. רשות המים אישרה קטע נוסף של קו ובריכת רביד עד לנחל צלמון בעלות נוספת של כ-160 מיליון ש"ח.	2021-2018	בביצוע.	450	160
פרויקט השפד"ן	תגבור אספקת מי שפד"ן לאיזור הדרום.	2029-2020	החברה קיבלה אישור רשות המים לסניקת המים מתחנת גרנות ודרומה. מערכת ההולכה אושרה, אך מערכת המאגרים וקווים מחברים נמצאים בתכנון כללי (בסכום של כ-1,000 מיליון ש"ח) ובאישורים סטטוטורים.	1,500	1,450

על פי כללי הרגולציה הנוכחיים, חברת מקורות מגישה תכנית פיתוח תלת-שנתית לאישור מועצת רשות המים. התכנית התלת-שנתית המוגשת על ידי מקורות מבוססת על היקפי ביצוע בהתאם לצרכי משק המים וזמינות הפרויקטים לתעודף שאושרו על ידי מועצת רשות המים. בפרויקטי הפיתוח אותם יוזמת מקורות, תחילת התהליך התכנוני הינו בפנייה לועדת הצורך ברשות המים, בהתאם למוגדר בכללי הרגולציה. מרגע מתן אישור הצורך הפרויקטים מוגשים לשיפוט ברשות המים ולאחר מכן מתקבל אישור התכנון המפורט ולאחר קביעת תקציב מחייב מקבלים אישור והביצוע, כמפורט מטה. מרגע מתן אישור על ידי ועדת השיפוט על התכנון הכללי פועלת מקורות לקדם את ביצוע התכנית בכלל המישורים משלב, סטטוטוריקה והיתרים, תכנון מפורט, בחירת קבלן מבצע ועד סיום הביצוע ומסירת המתקן. כללי המים קבעו מנגנונים להכרה בהשקעות, דיווחים ומנגנון לאישורים חריגים. בהתאם לכללי המים, רשות המים מכירה למקורות בעלות הנמוכה מבין השנים: סכום אישור הביצוע או העלות בפועל. יחד עם זאת, מקורות רשאית לקזז בין חריגות בביצוע לבין חסכוניות (יחסית לאישור הביצוע), לפי נוסחה שנקבעה בכללים.

הליך תכנון הפרויקטים במקורות מורכב מהשלבים הבאים: א. שלב הייזום וקבלת אישור הצורך בתכנון הפרויקט מרשות המים – שלב בו מבוצע תהליך של התחלת תכנון וזאת לשם קבלת מירב הנתונים לפרויקט; ב. תכנון כללי – שלב התכנון הכללי נחלק לשני שלבים: תכנון כללי ותכנון מוקדם, כאשר בשלב זה משלימים דו"ח היתכנות הממפה את הסיכונים הקיימים בחלופות השונות לקידום הפרויקט. בשלב הראשון נבחנות חלופות מערכתיות ובשלב התכנון המוקדם נבחנות חלופות שונות לפרויקטים המרכיבים את המערכת. בשלב התכנון המוקדם נערך גם דו"ח היתכנות סטטוטורי שמגדיר בסופו של דבר את המסלול הסטטוטורי המומלץ עבור החלופה הנבחרת (היתר בניה, תב"ע בסמכות מקומית, תב"ע בסמכות מחוזית, רישוי עצמי וכיו"ב). שלב זה מסתיים בשיפוט התכנית וקבלת אישור לתכנון מפורט מרשות המים; ג. תכנון פיזי – התכנון הפיזי מהווה חוט מקשר בין התכנון הכללי לתכנון המפורט, היות ותכניות מפורטות מתחילות לעיתים בשלהי התכנון הכללי וממשיכות במקביל לתכנון המפורט. היתרי הבניה מקודמים בשלב התכנון המפורט; ד. תכנון מפורט – התכנון המפורט מציב בפני המתכנן דרישה של עמידה במסגרת התקציב שאושרה באישור לתכנון מפורט. בהינתן התכנון המפורט מכינה מקורות את העלויות הנדרשות לביצוע. העלויות כוללות את עלות הביצוע, עלויות החומרים, עלויות נלוות - תכנון ניהול ופיקוח ובצ"מ. בשלב סיום הכנת התקציב מתבצעת השוואה לאישור התכנון המפורט ברמת התכולה ההנדסית וברמת התקציב. בשלב זה, שינויים מהותיים ברמה ההנדסית או במסגרת התקציבית מחייבים פנייה לאישור השינוי בפני ועדת החריגים. במהלך הביצוע לא ניתן לפנות לוועדת חריגים ועל כן המערכת הממוחשבת לניהול פרויקטים מבצעת בקרה תקציבית על כל העלויות לכל פרויקט.

נכון למועד הדוח, להערכת החברה, הסיכונים העיקריים הינם עיכובים בתחום התכנון, הסטטוטוריקה והיתרי הבניה. כמו כן, ראו השפעה אפשרית של התפשטות נגיף הקורונה על פרויקטי הפיתוח של החברה בסעיף 30.2.1 להלן.

בשלב הביצוע, הסיכונים העיקריים הינם: חריגה בלו"ז (מקורות מקבלת הכרה בגין עלויות מימון מפעלי המים במהלך תקופת ההקמה ובמידה ומקורות חורגת מהלו"ז שהוגדר באישור הביצוע מרשות המים, היא מאבדת את הזכות לזקוף עלויות מימון בגין תקופת החריגה) וכן חריגה בתקציב הפרויקט.

לעניין חריגה בלו"ז הפרויקט יצוין, כי כאשר הביצוע הינו על ידי קבלן חיצוני, עלול להיות פרק זמן ארוך בין מועד סיום תכנון וקבלת היתר לבין ביצוע בפועל וכתוצאה מכך אי עמידה בלוחות הזמנים שנקבעו על ידי רשות המים בשל סיבות שונות (כגון: חובה לערוך מכרז, תביעות קבלנים שלא זכו במכרז, זכיית קבלנים שלא יכולים לבצע העבודה כנדרש), חוסר ודאות לגבי עלויות חומרים בשל כך שהעלות המתוקצבת הינה העלות בזמן הכנת האומדן ולא במועד הרכש). לפרטים אודות כללי הרגולציה המפורטים בסעיף 25.3.1 להלן.

לעניין חריגה מתקציב הפרויקט, יצוין כי תנאי מקדים לתחילת ביצוע פרויקט הינו קבלת אישור הביצוע מרשות המים, בו מוגדרים תקציב ולו"ז הביצוע המאושרים. למקורות מוכר בצ"מ (בלתי צפוי מראש) נורמטיבי בשיעור של עד 10% מהתקציב המאושר באישור הביצוע. חריגה מעבר לבצ"מ משמע כי החברה חשופה לאי-הכרה ברכיב החריגה שמעבר לבצ"מ, כאשר בעת בחינת ההשקעה המוכרת למקורות על ידי רשות המים, ניתן לבצע קיזוז של חריגה זו אל מול פרויקטים אשר הסתיימו בסכום הנמוך מתקציבם המאושר. נכון ליום 31 בדצמבר 2020, לא הוכרו לחברה סכומים בסך של כ-2 מיליון ש"ח, 3.3 מיליון ש"ח ו-1.8 מיליון ש"ח בגין השקעות במפעלי מים לשנת 2014, 2015 ו-2016, בהתאמה.

יצוין, כי בחודש דצמבר 2015, מינתה מועצת רשות המים ועדת משנה, המורכבת מחברי מועצה ממשרד החקלאות, משרד האנרגיה והמים, משרד האוצר וכן מנהל רשות המים, אשר מטרתה לבחון את הליך אישור תכנית הפיתוח של חברת מקורות. צוות שהוקם מטעם הועדה הגיש המלצותיו ביום 1 במרץ 2016, כאשר העקרונות המנחים שצינו במסגרת המלצותיו הם אישור תכנית רב-שנתית, ביצוע התאמות באופן בו מוגשת תכנית הפיתוח למועצת רשות

המים, הכל במטרה לאפשר להכווין את מדיניות פיתוח משק המים בכפוף למדיניות הממשלה ופישוט תהליכי הרגולציה. בשנת 2017, במסגרת התיקון הכולל, תוקנו כללי הרגולציה כך שכוללים את המלצות הועדה.

תכנית פיתוח רב שנתית

10.17.3

בחודש ספטמבר 2016 הגישה החברה לרשות המים תכנית פיתוח תלת-שנתית לשנים 2017-2019 (להלן: "תכנית הפיתוח") ובחודש דצמבר 2016 אושרה התכנית על ידי מועצת המים ודירקטוריון חברת מקורות. בחודש אוקטובר 2017 בוצע עידכון בעבור תכנית הפיתוח לשנים 2018-2019 על פי התכנית, ובהתאם לכללי הרגולציה, מגבלת היקף של התקציב של כלל תכנית הפיתוח הינו 6 מיליארד ש"ח (ללא חו"ש, תקורות וריבית בהקמה), ומגבלת היקף ההשקעות בשלוש שנים הינו עד 3 מיליארד ש"ח, מתוכם עד כ-1 מיליארד ש"ח לביצוע בשנת 2018, בכפוף לאישורים הנדרשים לפרויקטי הפיתוח. תכנית הפיתוח כוללת סדרי עדיפויות לביצוע פרויקטים כדלהלן: א. התאמת המערכת הארצית לקליטת כמויות המים המותפלים; ב. מתן מענה לצרכי אספקת מים דחופים וקריטיים, לחוסר אמיתי או צפוי בחומש הקרוב נוכח חוסר ממשי במים לצריכה ביתית; ג. תגבור אספקת מים לחקלאות; ד. שיפור איכות המים; ה. תוספת מים שפירים למערכת הארצית; ו. שדרוג המיגון של מערכות המים; ז. שיפור אמינות למערכות מי שתייה; ח. הקמת תשתית להזרמת מים מהמערכת הארצית אל הכנרת; ט. חיבור חלק מהאזורים המנותקים למערכת הארצית.

יחד עם זאת, לאור הבצורת ובהתאם להחלטת הממשלה 4514, היקף השקעות הפיתוח הנדרש לביצוע על ידי החברה בשנת 2019 הינו כ-1.4 מיליארד ש"ח. לאור החלטת ממשלה 4514, ובהמשך לדיונים עם מועצת רשות המים, בחודש נובמבר 2019 אישרה מועצת רשות המים למקורות תכנית פיתוח תלת שנתית למקורות לשנים 2020-2022 בהיקף של 1.5 מיליארד ש"ח לשנה, ובחודש דצמבר 2019 דירקטוריון החברה אישר את מסגרת התקציב לתכנית הפיתוח בשנת 2020 תוך מעקב של הדירקטוריון, לרבות באשר ליישום המהלכים שנקבעו בהחלטת ממשלה 4514 על ידי גורמי המדינה והרגולציה. לפרטים נוספים על החלטה 4514, ראו סעיף 41.6 לנספח א' לפרק זה. ביום 24 בפברואר 2019, התקבלה החלטת ממשלה בנושא "יצירת תשתית להגדלת היקף הפיתוח במשק המים לשם התמודדות עם תקופות בצורת ממושכות ותיקון החלטות ממשלה". בהמשך להתדיינויות בין החברה לגורמי המדינה בנוגע להחלטה זו, ביום 26 בדצמבר 2019, אישר דירקטוריון החברה מסגרת תקציב תכנית פיתוח בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח בשנת 2020. ביום 31 בדצמבר 2020, אישר דירקטוריון החברה מסגרת תקציב תוכנית פיתוח בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח לשנת 2021, מסגרת תקציב זו כפופה למעקב של הדירקטוריון. תכנית הפיתוח תמומן באמצעות גיוס חוב ובאמצעות מקורות עצמיים הקיימים בחברה.

להלן יפורטו פרויקטי פיתוח והקמה מהותיים של החברה במסגרת תכנית הפיתוח, אשר נכון למועד הדוח, הינם בשלבי תכנון ואישורם צפוי במסגרת תכנית תלת שנתית חדשה 2020-2022 שאושרה במועצת רשות המים בחודש נובמבר 2019:

שם הפרויקט	תיאור	אומדן (מלש"ח)	עלות
תכנית אב לאספקת המים בערבה	קליטת 35 מלמ"ש ממתפיל השלום (או ממקור מים אחר) במערכת המים של ערבה דרומית ותיכונה כולל ביצוע של מערכות משלימות למים מליחים ולצמתי מיהול ואספקת מים שפירים לערבה דרומית ותיכונה. הפרויקט הוקטן עקב אי הבהירות בנושא מתקן ההתפלה בעקבה, ויבנה בשלבים.	1,795	
שילוב מתקן התפלה גליל מערבי במערכת	מתקן התפלה גליל מערבי יחובר לכיוון דרום לבריכות הקריות בקווים בקוטר 80". המערכת כוללת הקמת תחנת שאיבה, מאגר 200 אלמ"ק. בריכות אגירה וחיבורים למערכות לטרליות.	1,071	
מערכת והאייגום בשפד"ן	מתקנים להולכת מי שפד"ן מסניקת תחנת גרנות ועד קצה המערכת באזור חלוציות כולל הקמת מאגר נחל עוז, ושיקום מאגרי הבשור.	510	
שילוב מתקן התפלה שורק ב'	על פי החלטת ממשלה והנחיות רשות המים וכחלק מההיערכות לתיגבור אספקת מים מותפלים למערכת הארצית הוחלט על הקמת מתקן התפלה נוסף באזור שורק (שורק ב') בעל תפוקה של 200 מלמ"ש, זאת בנוסף למתקן הקיים (שורק א') בעל תפוקה של 150 מלמ"ש. נדרש לבצע את העבודות הבאות:	411	

שם הפרויקט	תיאור	אומדן (מלש"ח)	עלות
	התקנת 4 יחידות שאיבה בתחנת שורק, הקמת 2 בריכות בטון נוספות בנפח 75,000 מ"ק כל אחת, התקנת 2 יחידות שאיבה נוספות בתחנת חפץ חיים, ביצוע קטעים בקו ירקון מערבי מצינורות פלדה, ביצוע את קו מקביל לקו ירקון מזרחי מצינורות "80/3.5 ק"מ. בשלב מתקדם יותר יידרש להקים את מאגר קולה.		
ניתוב המים צפונה במוביל הארצי	מערכת להפיכת כיוון הזרימה במוביל ואספקת מים ממתקני ההתפלה החופיים באמצעות תחנות נופרים בראש העין ועודפי קידוחים לסגירת מאזן בגליל מערבי והוספת מים למעלה כנרת. הפרויקט כולל הקמת 3 תחנות שאיבה בראש העין, משמרות וחיבור חיפה, הקמת בריכת משמרות ובריכת מנשה בנפח 75,000 מ"ק כל אחת, הקמת תחנת מצר זמנית באתר מצר.	433	
הספקת מי-ים לסבחה וסילוק מי רכוז, היערכות להרחבת המתקן הקיים בסבחה	מערכת חדשה לקליטת מים ממתקן תפיסה חדש בחוף המזרחי של ים סוף ומערכת לסילוק מי רכוז ממתפיל הסבחה וצרכנים נוספים לים סוף. המערכת נבנית כתוצר של סקר סיכונים שבוצע. החברה נערכת מול רשות המים לקבל אישור להרחבת מתקן הקיים בסבחה לתפוקה נוספת של 10 מלמ"ק מי מוצר מהתפלת מי ים בשנה.	226	
הקמת מודול התפלת מי ים נוסף בסבחה (אשר ייקרא ד-1)	מודול התפלה נוסף בגודל 10 מלמ"ש, שצפוי לספק מים מותפלים החל משנת 2024.	340	

המידע לעיל כולל מידע צופה פני עתיד ביחס לפרויקטים המפורטים בו, לרבות ביחס למאפייני הפרויקטים, לוחות הזמנים שלהם, תקציביהם או עלויותיהם. הערכות החברה כמפורט לעיל אינן ודאיות ומבוססות על המידע הקיים בידי החברה נכון למועד הדוח. כן יצוין, כי ביצוע חלק מהפרויקטים האמורים אינו בשליטתה המלאה של החברה. לפיכך, מאפייני הפרויקטים, לוחות הזמנים, התוצאות והעלויות שלהם בפועל עשויים להיות שונים באופן מהותי מהערכות החברה, בין היתר לאור הימשכות ועיכובים בהליכים סטטוטוריים ו/או שינויים אפשריים בדין ו/או דרישות עתידיות של הממשלה ו/או רגולטורים אחרים, שאינן בשליטת החברה, או אי קבלת הסכמות ואישורים הנדרשים (ככל שנדרשים) מבעלי זכויות במקרקעין הרלוונטיים לפרויקטים, וכן אם תתגלנה חשיפות ובעיות איכות סביבה מהותיות שהחברה לא צפתה, או אם תתגלנה תקלות ו/או מכשולים גיאולוגיים, או אם יתעוררו קשיים כאלה או אחרים מול עובדים ו/או נותני שירותים - צדדים שלישיים שמסייעים לחברה בביצוע איזה מהפרויקטים (למשל קבלני תכנון או ביצוע), לרבות עיכובים בלוחות זמנים, שביתות, משברים עסקיים או חדלות פירעון של איזה מאותם צדדים שלישיים, או אם יתגלו חשיפות וסיכונים בטיחות ו/או תתרחשנה (חוי"ח) תקלות בטיחות באיזה מהפרויקטים, או אם יחולו עיכובים בתהליך רכש הציוד הייחודי לאיזה מהפרויקטים ו/או אם יתברר שציוד ייחודי שנרכש אינו תואם את דרישות הפרויקט, או חוסר הצלחה בתיאום ובשיתוף פעולה עם מתקני ההתפלה בפרויקטים בהם נדרש תיאום ושיתוף פעולה כאמור, או תשתנינה הנחות היסוד ששימשו את החברה בהערכתה או אם יתקיים אחד או יותר מגורמי הסיכון האמורים בסעיף 30 להלן.

סל פרויקטים

.10.17.4

מועצת רשות המים אישרה רשימת סל פרויקטים חדשה לתכנית התלת שנתית של החברה לשנים 2020-2022 בהיקף של כ-230 מיליון ש"ח לתכנית הפיתוח התלת-שנתית. נכון למועד הדוח, מקורות החלה ביצוע של פרויקטים בהיקף של כ-34 מיליון ש"ח מסל הפרויקטים.

מחקר ופיתוח

.10.18

בשנת 2004 הקימה החברה את WaTech, המרכז לזמות ושיתופי פעולה, במטרה לקדם ולפתח את טכנולוגיות המים במקורות ובמדינת ישראל, להגדיל יכולת הייצוא של הקבוצה, וכן לסייע לחברה בניהול מערכת המים באופן יעיל יותר, חסכוני ובר קיימא. במסגרת פעילות מרכז WaTech התבצעו פרויקטים עם חברות הזנק או חברות בוגרות המפתחות טכנולוגיות חדשניות ומקורות מהווה עבורן אתר אלפא, ביתא או הדגמה לטכנולוגיות. בשנת 2019, בעקבות החלטת ממשלה 3837 להשקעה בחברות הזנק על ידי חברות ממשלתיות, תחום המחקר והפיתוח

שינה פניו במקורות. יחידת WaTech שינתה שמה ליחידת החדשנות והיא ממקדת את מאמציה בהשקעות בחברות הזנק, מקדמת חדשנות פנימית בקרב עובדי החברה, תומכת בשיתופי פעולה עם אקדמיה, מוסדות מחקר וחברות טכנולוגיות מהארץ ומהעולם, בהתאם לצרכי החברה ובמסגרת תכנית עבודה רב שנתית ומטפלת גם בכל נושא הקניין הרוחני לרבות הרישום ההגנה ובחינת יכולות המסחור. לפרטים נוספים על השקעות החברה בחברות הזנק ראו סעיף 19.1.2 להלן.

10.19. חומרי גלם וספקים

חומרי הגלם והתשומות העיקריות המשמשות את החברה בתחום אספקת המים הם: מים, חשמל, צנרת מים, ציוד ומכשור מזיכה, משאבות וכן כימיקלים.

10.19.1 רכישת מים מותפלים

על פי התקשרויות בין המדינה (ממשלת ישראל, באמצעות החשב הכללי במשרד האוצר) לבין מתפילי המים במתקנים שורק, חדרה, אשקלון פלמחים ואשדוד כאמור בסעיף 11(א) להלן, המדינה רכשה מהמתפילים מים מותפלים בסך של 1,695 וכ-1,580 מיליוני ש"ח לשנים 2019 ו-2020, בהתאמה. מים אלה נקלטים על ידי מקורות ממתקני ההתפלה השונים, מועברים למערכת אספקת המים הארצית ומסופקים ללקוחותיה השונים. יובהר, כי התנאים ההנדסיים והמסחריים לעניין תעריפי המים המותפלים וכמויות ייצור המים נקבעים מתוקף ההסכם שבין המדינה לכל אחד מהמתפילים, שהחברה אינה צד לו, ולמיטב ידיעת החברה תעריף זה נקבע על בסיס תנאי המכרז של המדינה והצעתו של הזכיין הזוכה במכרז זה. מדי שנה, גורמי המדינה קובעים מהי כמות המים שעל המתפיל לייצר וכפועל יוצא גם מהי כמות המים שעל מקורות לקנות מהמתפיל ולקלוט במערכות ההולכה של החברה, תחת אילוץ יכולת המערכת הארצית לקלוט את המים המופקים על ידי כל אחד מהמתפילים. מעורבותה של מקורות בהליך רכישת המים המותפלים מתבטאת בעיקר בכך שרכישת המים על ידי המדינה מתבצעת באמצעות מקורות, אשר היא זו שמבצעת בפועל את התשלום למתפילים. בהתאם לתנאי הסכמי הרכישה, המתפיל מוציא חיובים דו-חודשיים ולאחר שהמדינה בודקת את החשבונות שהגיש המתפיל, היא מעבירה הוראה למקורות לבצע התשלום למתפיל. הסכומים המשולמים על ידי מקורות למתפילים מוכרים לחברת מקורות בהתאם לסעיף 45 בכללי הרגולציה ועלות זו נכללת בתעריפי המים שקובעת מועצת רשות המים לצורך כיסוי העלויות המוכרות לחברה. יצוין, כי בתקופת הסכם העלויות, עוגן מנגנון ההכרה וההתניות, כאשר נקבע כי תוכרנה למקורות מלוא העלויות שישולמו למתפילים, למעט מקרים בהם לא תתאפשר קליטת או ייצור מים מותפלים במערכת אספקת המים עקב תקלה או מחדל של מקורות. בפועל, למועד הדוח, לא התקבלו דרישות מצד המדינה לקיטון בעלות המוכרת בגין רכישת מים מותפלים ביחס לסכומים ששולמו בפועל על ידי מקורות. עם כניסת כללי הרגולציה לתוקף כמפורט בסעיף 25.3.1 להלן, פעלו הצדדים לגיבוש צו רכישת מים מותפלים אשר יחליף את התנאים שתוארו לעיל. נכון למועד הדוח, התקבלו שלושה צווי רכישה ממתקן אשקלון, מתקן פלמחים וממתקן ההתפלה בחדרה וטיטות צו ביחס למתקן ההתפלה בשורק (להלן יחד: "צו" או "צווים")¹³, וטרם התקבלה טיטות צו לרכישת מים ממתפיל אשדוד. החיובים הדו חודשיים המונפקים כאמור לעיל מונפקים הן בקשר עם הצווים החתומים והן בקשר עם הצווים שטרם נחתמו. בנוסף, במסגרת הצווים התחיבה מקורות להבטיח כי המים שיסופקו על ידה יהיו ראויים לשמש כמי שתייה על פי פקודת בריאות העם, הנחיות משרד הבריאות, הרשות הממשלתית למים וביוב וכל דין (ראו לעניין זה, סעיף 25 להלן), כאשר מנגד התחיבה המדינה לנקוט בכלל האמצעים שברשותה כדי להבטיח כי המים שיסופקו ממתקני ההתפלה יהיו ראויים לשתייה כאמור. הפרת הצווים האמורים /או אי קיום הוראותיהם מהווה עבירה פלילית לפי חוק המים. בנוסף, סעיף 46 לכללי הרגולציה ו-35א(ד) לחוק המים קובעים כי התנאים לרכישת מים ממפיק יקבעו בהוראה מפי מנהל רשות המים. לפיכך, תיתכן טענה כי אין להכיר ברכישת מקורות על פי הצווים הלא חתומים כאמור לעיל. לאור כך שהוראות הרכישה מועברות לחברת מקורות על ידי רשות המים, עמדת החברה היא, כי הסבירות שהוצאות כאמור לא יוכרו הינה נמוכה. בנוסף, קיים סיכון לחברה במקרה בו יהיה קושי או כשל למקורות בקליטת המים המותפלים בהתאם לצווים ומסיבה זו או אחרת היא לא תקלוט את המים המותפלים או חלקם, שכן מקורות תהא מחוייבת לשלם למתפילים בהתאם לצווים גם אם לא קלטה את סך כמויות המים המותפלים בהתאם לצווים.

מתקן ההתפלה לגביו חל הצו	תחילת תוקף הצו(*)	סיום תוקף הצו
אשקלון	28.4.2015	15.5.2027
פלמחים	28.4.2015	28.4.2029
חדרה	15.5.2016	23.8.2032
שורק	טרם ניתן	טרם ניתן
אשדוד	טרם ניתן	טרם ניתן

(*) יצוין, כי רכישות ממתקני ההתפלה כאמור בוצעו החל מהפעלת כל אחד מהמתקנים.

13 טיטות הצווים הוכנו על ידי הדרג המקצועי ברשות המים והועברו לחתימת הגורמים המוסמכים במשרד האוצר.

הרשות הממשלתית למים וביוב הוציאה למקורות ולמפיקי מים שונים צווי רכישה, על פיהם מחויבת מקורות לרכוש מים מהמפיקים השונים. כל צו רכישה כאמור חל בנפרד ביחס למפיק מסוים ולמים אותם הוא מפיק מקידוחים מסוימים המפורטים בצו. כל צו רכישה מסדיר את כמות המים אותה נדרשת מקורות לרכוש מהמפיק הרלוונטי לאורך תקופת הצו, וכן את התעריפים לרכישת המים (אשר בחלקם צמודים למדדים ובסיסים המפורטים בצווים). ככלל, על פי הצווים, התשלומים שתשלם מקורות למפיק מוכרים לחברה על פי כללי הרגולציה. לפרטים נוספים אודות הכרה בעלויות כאמור, ראו סעיף 26.3.1 להלן. על פי הצווים, אחראים המפיקים כלפי מקורות לאיכות מי הקידוחים, בהתאם לדין וסטנדרטים איכותיים נוספים המוגדרים בצווים, ובמקרה שאיכות המים לא עומדת ברמת האיכות הנדרשת על פי הוראות הצווים, רשאית מקורות להפסיק את קליטת המים מהמפיק הרלוונטי. יצוין, כי החברה רכשה מהמפיקים הפרטיים בהיקף כספי בסך של כ-76 ו-87 מיליון ש"ח בשנים, 2019 ו-2020.

בנוסף, לחברה הסכמים עם חברות שונות שבבעלותן מאגרי מים, לפיהם החברות יספקו מי גלם לחברה המיועדים להתפלה במתקני ההתפלה של החברה.

צינורות מים

.10.19.3

החברה מתחזקת ומתפעלת מערך אספקת מים הכולל כ-13,000 ק"מ של קווי הולכת מים במגוון קטרים עד 108". חלק מהקווים עובדים במשטרי לחץ גבוהים ועומסים חריגים. עיקר הצינורות בהם משתמשת החברה הינם צינורות פלדה אך בנוסף לכך נעשה שימוש בצינורות פוליאתילן. בשנת 2008 התקבלה החלטה אסטרטגית בחברה לרכוש לראשונה צינורות 100" אשר נועדו להוות עורקי הולכה ראשיים במערכת הארצית המותקנים מתחת ולאורך תשתיות ראשיות של המדינה ובמקומות ציבוריים, ואמורים להיות בעלי עמידות של 50 שנה לכל הפחות. לאיכות ולעמידות הצינור נודעת חשיבות רבה שכן מרבית הקווים הינם תת קרקעיים ולא ניתן לקבל התרעה מוקדמת על התהוות כשל באופן שיאפשר נקיטת פעולות מתקנות טרם החמרת התופעה. יתרה מכך, חלק ניכר מהקווים עוברים בסמיכות ומתחת לתשתיות ראשיות אחרות, ומאליו ברור כי כשל בקו ההולכה מהווה סיכון משמעותי. זאת כמוכן, בנוסף להפרעות ושיבושים משמעותיים באספקת המים הסדירה המהווה פגיעה כשלעצמה. בשל העובדה כי בשנים האחרונות, גדלה משמעותית צפיפות התשתיות והאכלוס האורבאני, התקנת קווים ראשיים בסמיכות רבה ואף בחציית תשתיות אחרות הינה מעשה שבשגרה, עובדה המעצימה את הצורך המהותי בהקטנת הסיכונים דלעיל. בהתאם לכך, החברה רוכשת את המוצר רק מספקים אשר נבדקו ונמצאו מתאימים על פי הוראות מהנדס ראשי ונוהל אישור ספק צנרת לחברה, ואשר עומדים במפרטים הטכניים לייצור ואספקת הצנרת.

הליך רכש הצינורות הינו מורכב ומעלה סוגיות מגוונות בהיבט הכלכלי, המכרזי, וההנדסי, בין היתר, עולים שיקולים של שטחי אחסנה ומערך לוגיסטי, הובלת הצנרת לפרויקטים, מלאי תפעולי ומלאי חירום, פחת, אספקה מיידית של צנרת במקרים דחופים, שירות ואחריות, הוצאות מימון, ועוד. בנוסף למפורט לעיל, הליך היבוא כרוך בהוצאות והיטלים בנמל, פיקוח וביטוח.

נכון למועד הדוח רוכשת החברה צינורות פלדה בארץ כמפורט להלן:

צינורות המזרח התיכון בע"מ – החברה רוכשת צינורות מים בקטרים של עד 80" מצינורות המזרח התיכון בע"מ (להלן: "צינורות המזרח התיכון"). צינורות המזרח התיכון רוכשת חומרי גלם ומייצרת את הצינור בארץ כולל ציפוי ועטיפת הצנרת, ובקטרים עד 20" הצינורות מיובאים לארץ מטורקיה כצינור שחור הנעטף ומצופה בארץ. בשנים 2019 ו-2020 היקף ההזמנות של החברה מצינורות המזרח התיכון עמד על כ-137 ו-157.8 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(א)

לחברה תלות בצינורות המזרח התיכון מכיוון, שנכון למועד הדוח, הינה הספק היחיד של החברה בארץ של צינורות בקטרים 42" עד 80". תנאי ההתקשרות עם צינורות הינם בהתאם לתנאי הרכש וההזמנות הכללים של החברה. החלפת הספק כאמור, לרבות, בין היתר, עקב קשיים תפעוליים או כלכליים של הספק, עשויה לגרום לעיכובים מהותיים בלוחות הזמנים של פרויקטי הפיתוח של החברה ולעיתים אף לגרור עלויות לחברה (במישרין או בעקיפין) לאור, בין היתר, הצורך בהיערכות לוגיסטית ותפעולית לייבוא (לרבות בשל הקושי ליבוא ציפוי צמנטי של צינורות), אחסנת הצנרת, הקמת מערך לוגיסטי לשינוע צינורות, דרישות טכניות והנדסיות וכדומה. יצוין, כי במקרה של התייקרות הצינורות עקב החלפת ספק, תיגרם חריגה בעלויות מעבר לתקציב המאושר על ידי רשות המים, וישנו חשש כי סכומי חריגה אלו לא יוכרו למקורות וייגרם לה הפסד בגינם.

יצוין, כי החברה פועלת ברכש הצינורות תוך בחינת מנגנונים שונים בהליכים המכרזיים המתאימים למצב השוק שנוצר בתחום. כמו כן, כדי להגדיל את התחרות ולהפחית התלות בספק אחד (בקטרים מעל 42"), נעשתה פעילות לבחינת ואישור יצרנים נוספים בעולם, תוך בחינת השיקולים המהותיים בנושא זה, כגון הצורך בהקמת מערך לוגיסטי לשינוע לישראל ואחסון, שיקולים כלכליים, זמינות וגמישות מלאי ואספקה, שרות ואחריות, דרישות טכניות, הנדסיות ותפעוליות, סיכונים ביטחוניים-פוליטיים ועוד.

(ב) ספק צינורות א' – החברה רוכשת מספק צינורות נוסף (להלן: "ספק צינורות א'") צינורות בקטרים עד "40. יצוין, כי נכון למועד הדוח, ספק צינורות א' מייבא את עיקר צינורותיו מחו"ל ובארץ מבוצעת עטיפתם החיצונית וציפויים הפנימי בלבד. בשנים 2019 ו-2020 הוזמנה צנרת מספק צינורות א' בהיקף של כ-50.7 מיליון ש"ח וכ-23.1 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(ג) ספקי צינורות נוספים – בנוסף לאמור לעיל, רוכשת החברה צנרת בקוטר "100 ובקטרים או עוביי דופן חריגים באמצעות מכרזים בינלאומיים בהשתתפות ספקים שונים. סך הזמנות הצנרת כאמור בשנים 2019 ו-2020 עמד על סכום של כ-15.2 מיליון ש"ח וכ-23 מיליון ש"ח, בהתאמה.

10.19.4 ספקים בתחום החשמל

היקף עלויות רכישות החשמל בחברה בשנים 2019 ו-2020 עמד על סך של כ-732 מיליון ש"ח וכ-735 מיליון ש"ח, בהתאמה. יצוין, כי החברה פועלת להקטנת תשומות האנרגיה באמצעות: ביצוע פרויקטים חוסכי הוצאות אנרגיה, הסדרים תפעוליים עם חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "חברת חשמל" או "חח"י"), חידוש ציוד שאיבה לא יעיל, ניהול מיטבי של מערכות תפעול המים, אספקת חשמל עצמית מניצול עודפי לחץ מים, רכישת חשמל מיצרן חשמל פרטי (כמפורט מטה) במחיר מופחת ממחיר חברת החשמל, שימוש באנרגיה סולארית פוטו-וולטאית וכו'. יצוין כי מקורות פרסמה מכרז ליזמים להקמת מערכות סולאריות לייצור חשמל במתקני מקורות. תעריפי החשמל, שנקבעים על ידי רשות החשמל, נכללים בנוסחת האנרגיה שנקבעה בכללי הרגולציה, באופן בו ניתן מענה לשינויים בתעריפים אלו על ידי עדכון העלויות המוכרות לחברה בהתאם.

להלן פירוט אודות ספקי החשמל המהותיים של החברה:

(א) חברת חשמל – נכון למועד הדוח, לחברה רכישות מחברת חשמל המהוות יותר מ-10% מסך הרכש של החברה. שינויים במחירי תשומות הגלם, המשמשות לייצור חשמל על ידי חברת החשמל (בין היתר גז טבעי ודלקים אחרים) ובעקבותיהם שינויים במחירי החשמל, עלולים להשפיע על מחיר הפקת המים ואספקתם. התשלום לחברת החשמל מבוצע בהתאם לקבוע באמת המידה ובהוראות רשות החשמל. באמצעות תעריפים לפי עומס המערכת וזמן הצריכה (להלן: "תעו"ז") וכן תעריפי החשמל הכללי, למתקנים שאינם מחויבים לפי התעו"ז. יצוין, כי נכון למועד הדוח, לחברה תלות בחברת חשמל.

היקף הרכישות של החברה מחח"י בשנים 2019 ו-2020 עמד על כ-387 מיליון ש"ח וכ-405 מיליון ש"ח, בהתאמה.

(ב) ספק חשמל א' (להלן: "ספק חשמל א'") – ביום 29 ביולי 2020 החברה התקשרה בהסכם אספקת חשמל (להלן: "הסכם רכישת חשמל") עם יצרן חשמל פרטי (להלן: "ספק חשמל א'"), במחיר מופחת ממחיר חברת החשמל, לפיו החל ממועד ההפעלה המסחרית כהגדרתו בהסכם רכישת חשמל, ספק חשמל א' מתחייב למכור ולספק לחברה חשמל והחברה מתחייבת לרכוש מהספק את כל החשמל הדרוש לה להפעלת 2 מתקנים של החברה כהגדרתם בהסכם רכישת חשמל (להלן: "מתקני החברה"), ומתחייבת כי לא תהא קשורה עם ספק חשמל אחר כלשהו בהסכם רכישת חשמל עבור מתקנים אלו. תקופת ההסכם היא החל ממועד ההפעלה המסחרית כהגדרתו בהסכם ועד ל-60 חודשים לאחר מכן או קודם לכן במועד סיומו המוקדם של ההסכם, בהתאם להוראותיו. בהתאם להסכם רכישת חשמל, החברה מתחייבת כי צריכת החשמל במתקני החברה לא תחרוג מכמות מסוימת, וככל שצריכת החשמל המצרפית תעלה על כמות זו, תחויב החברה בתשלום כמפורט בהסכם רכישת חשמל.

(ג) ספק חשמל ב' (להלן: "ספק חשמל ב'") – ביום 28 באפריל 2010, החברה התקשרה בהסכם אספקת חשמל, כפי שתוקן ביום 9 בדצמבר 2010, עם יצרן חשמל פרטי (להלן: "ספק חשמל ב'") להיקף צריכת חשמל מוגבל, במחיר מופחת ממחיר חברת החשמל (להלן: "הסכם רכישת החשמל"). נכון למועד הדוח, אספקת החשמל מספק חשמל ב' כוללת כ-500 חוזים בממוצע, הצורכים חשמל בהתאם לתעו"ז. בהתאם להסכם רכישת החשמל, הספק מחויב להעמיד לחברה זמינות לאספקת חשמל בהספק של 110 מגוואט בשעות הפסגה והגבע, כאשר לחברה הזכות להגדיל או להקטין הספק זה בכפוף להתקיימות תנאים מסוימים הקבועים בהסכם רכישת החשמל. הסכם רכישת החשמל הינו רב שנתי, שתוקפו עד ליום 31 במאי 2025, במסגרתו מספק ספק חשמל ב' את צריכת החשמל של החברה עבור חלק ממתקני החברה, כפי שתעדכן החברה מעת לעת (נכון למועד הדוח מדובר על כ-40%-50% מכלל צריכת החשמל בחברה, לרבות במקבצי שעות ביקוש שפל). בהתקיימות תנאים מסוימים המפורטים בהסכם, הסכם רכישת החשמל מקנה לשני הצדדים אופציה להאריך את תקופת ההסכם ב-4 שנים נוספות, וזאת על פי שיקול דעתם הבלעדי. הסכם רכישת החשמל מכיל מספר סיכונים שאם יתממשו עלולים לפגוע בחיסכון הפוטנציאלי: (1) סטיות מתכנית הצריכה – כמפורט מטה, החברה נדרשת להעביר לספק החשמל תחזיות צריכה מפורטות ברמה שבוועית וכן ברמה יומית חצי-שעתיית עבור כל יממה. במקרה ומקורות סוטה מהכמות המתוכננת היא תידרש לשלם לספק החשמל בהתאם לאמות המידה המפורטות בהסכם. עוד יצוין, כי בתום כל שנה קלנדארית, על הצדדים לערוך התחשבות ביחס לכלל התשלומים הנוגעים לחריגות מתוכניות הצריכה, ויחול מנגנון זיכוי. כמו כן, ההסכם כולל מנגנון שנתי של בדיקת הכדאיות הכלכלית לחברה בהתקשרות מול ספק החשמל. (2) עלויות מערכתיות – בחודש אוגוסט 2015 פרסמה רשות החשמל החלטה בדבר השתתפות תעריפים מערכתיים במשק החשמל בגין שירותים

המסופקים על ידי חברת חשמל, אשר נושאת בעלויות כגון ניהול המערכת, גיבוי, שירותים לאיזון מערכת, עלויות אדמיניסטרטיביות ועוד. העלות הממוצעת של התעריפים המערכתיים לשנת 2015 הינה 5.40 אג' לקוטי"ש, אשר צפויה להתעדכן מדי שנה. בחודש מאי 2018 נחתם תיקון להסכם בין החברה לספק החשמל, שבו נקבעה, בין היתר, החלוקה בין מקורות לבין ספק החשמל ביחס לתעריף ניהול המערכת, לפי חלוקה של עלויות מערכתיות המשוייכות למקטע ההולכה, עלויות מערכתיות אדמיניסטרטיביות, ועלויות מערכתיות המשוייכות למקטע הייצור. ביחס לכל מקטע כאמור בעלויות המערכתיות, הוסכם מי מהצדדים נושא בתשלום, והחל מאיזה מועד תחול חובת התשלום על מקורות כאמור. ביחס לעלויות המערכתיות המשוייכות למקטע הייצור, הוסכם בין הצדדים כי ככל שבעתיד היחס שבין עלויות מערכתיות אלה לבין תעריף רכיב הייצור המשוקלל יעלה על שיעור הנקוב בהסכם, תישא מקורות בשיעור גבוה יותר של עלויות מערכתיות אלה. כמו כן, במסגרת תיקון ההסכם שילמה מקורות לספק החשמל סכום חד פעמי שהוסכם בין הצדדים בגין התחשבנויות על תקופה טרום התיקון להסכם. (3) מחסור בגז טבעי – במקרה של מחסור בגז טבעי או עיכוב בהולכת גז טבעי, ספק החשמל לא יוכל לספק חשמל והחברה תאלץ לצרוך חשמל מחח"י ולאבד את החיסכון הנובע מההסכם. (4) שחיקה של רכיב הייצור – רשות החשמל מעדכנת את התעריפים מעת לעת ובכלל זאת, את תעריף רכיב הייצור. הואיל וחלק ממנגנוני התמורה המשולמת על ידי החברה לספק החשמל מבוססים על הפער בין רכיב הייצור לעלויות על פי האישור התעריפי, ירידה ברכיב הייצור משמעה אף שחיקה של ההנחה לה תהיה החברה זכאית (מאידיך, עלייה ברכיב הייצור משמעה גידול בהנחה לה זכאית החברה). (5) אספקת חשמל במש"ב שפל – נכון למועד הדוח, הואיל וספק החשמל אינו מייצר חשמל במתקני שעות ביקוש שפל, החשמל המסופק למקורות במקבצי שעות ביקוש שפל מיוצר על ידי חח"י והתשלום בעבורו הינו בהתאם לתעו"ז. במקרה בו התשלום אותו יידרש ספק החשמל לשלם לחח"י בגין אספקת חשמל למקורות במתקני שעות ביקוש שפל, יהיה גבוה מהתמורה שתתקבל על ידי ספק החשמל, על הצדדים לדון במציאת הסדר הולם למימון ההפרש וככל שלא יגיעו להסכמות, תעמוד לספק החשמל הזכות לבטל את ההסכם. הרכישות מספק החשמל עמדו בשנים 2019 ו-2020, על כ-345 מיליון ש"ח וכ-294 מיליון ש"ח, בהתאמה. יצוין, כי החברה בעיצומה של התקשרות למימוש מערכות ממוחשבות לניהול וביצוע רכישת חשמל על ידי הקמה ותחזוקה של מערכת מידע לסימולציה ואופטימיזציה של תכניות הצריכה המועברות לספק הפרטי. נכון למועד הדוח, שלב א' של מערכת כאמור הופעלה על ידי החברה. בחודש ספטמבר 2020 נכנסה לתוקף החלטת רשות החשמל בעניין חריגות מתכניות צריכה – תיקון לפיה ככל שקיימת חריגה מהספק הבסיס לפי הקבוע בהחלטה, ייתכן ויוטלו קנסות על יצרן החשמל בגובה מיליוני שקלים לשנה. בהתאם לתנאי ההסכם עם ספק החשמל ייתכן ומקורות תישא בקנסות בגין חלקה בחריגה כאמור במקרים של חריגה בשעות הפסגה והגבע. נכון למועד הדוח, החברה בדיונים עם ספק החשמל לגבי האחריות לקנסות בשעות השפל.

(ד) אספקה לתחנת שאיבת המים המותפלים באשקלון :

(1) הסכם עם ספק נוסף א' – בשנת 2006 נחתם הסכם בין מקורות לבין ספק נוסף א' (להלן: "ספק נוסף א'") בדבר אספקה ומכירה של עודפי חשמל מתחנת הכח סמוך למתקן ההתפלה באשקלון, אותו הקים ספק נוסף א' (להלן: "תחנת הכח"). על פי ההסכם, ספק נוסף א' יספק למקורות את החשמל הדרוש למאגר מים, משאבות, מתקני טיפול במים ומתקנים אחרים שהוקמו ושוקמו על ידי מקורות בצמוד למתקן ההתפלה (להלן: "מתקני מקורות"). בהתאם להסכם, החברה תקבל עדיפות ביחס לאספקת כל עודפי החשמל של תחנת הכח, שיוותרו לאחר אספקתם למתקן ההתפלה. מחיר החשמל שיספק ספק נוסף א' למתקני מקורות יהיה כהנחה על תעריפי חברת החשמל, על פי המפורט בהסכם, ובהנחה שתעריף חברת החשמל לתעשייה לא יהפוך בעתיד לתעריף דיפרנציאלי או לא יקבעו תעריפים שונים לצרכנים גדולים כמו מקורות. במקרה שתתקבל אצל החברה הצעה אחרת לרכישת חשמל בתעריף מוזל מהתעריף בהסכם, תינתן לספק נוסף א' זכות סירוב ראשונה לספק בתעריף מוזל, ובמקרה של סירוב תינתן לחברה זכות ביטול. נוסף על האמור, נקבע בהסכם כי ספק נוסף א' יעניק לחברה את התעריף הנמוך ביותר, פרט לזכיין של מתקן ההתפלה. ההנחה שניתנת בהסכם לחברה מותנית ברכישת כמות מינימאלית של חשמל מצד החברה, שבהעדרה תיקטן ההנחה. ההסכם גם מותנה באספקת כמות מינימאלית של חשמל מצד ספק נוסף א', כאשר אי עמידה במחויבות זו מקנה לחברה זכות לפיצוי כספי או לביטול במקרה של אי תשלום הפיצוי הכספי. ההסכם בתוקף עד שנת 2028 וכל עוד מקורות תפעיל את מתקניה בקשר עם רכישת המים המותפלים ותחנת הכח תופעל באופן מסחרי. החברה רשאית לבטל את ההסכם במקרה שבו בוטל ההסכם המקורי עם ספק נוסף ב' כמפורט בסעיף (2) בסעיף זה להלן. עלות שנתית ממוצעת מוערכת בכ-16 מיליון ש"ח.

(2) הסכם עם ספק נוסף ב' – בעבר החברה צרכה חשמל באמצעות תשתיות של ספק נוסף ב' (להלן: "ספק נוסף ב'") עבור מאגר המים, המשמש לאגירת מים המיועדים להתפלה במתקן ההתפלה עם ספק ב' נוסף במסגרת הסכם שנחתם בין מקורות לבין ספק נוסף ב' ביום 18 בפברואר 2001 (להלן: "ההסכם המקורי"). ההסכם המקורי מסתיים בתום תקופת החכירה של הקרקע מרמ"י על ידי ספק נוסף ב', היינו ביום 25 במרץ 2017, למעט אם תקופת החכירה תוארך ורמ"י תיתן הסכמתה להאריך את ההרשאה למקורות. נכון למועד הדוח,

למיטב ידיעת החברה תקופת החכירה הוארכה עד ליום 25 בינואר 2021, ספק נוסף ב¹⁴ מנהל מו"מ עם רמ"י להסכם ארוך טווח כשבתקופת הביניים נחתמים ביניהם הסכמי הארכה לטווח קצר, מקורות שילמה לספק החשמל עבור "תקופת ההרשאה המוארכת", כהגדרתה בהסכם, עד לתאריך הנ"ל, והצדדים ממשיכים להתנהל בהתאם להסכם המקורי. בעקבות חתימת הסכם לרכישת חשמל בין החברה לבין ספק נוסף א' בעבור מתקני מקורות שבשטח ספק נוסף ב' כמפורט לעיל, ביום 31 באוגוסט 2008 נחתם תיקון להסכם המקורי (להלן: "התיקון"). בתיקון הוסכם כי ספק נוסף ב' ימשיך להעמיד לרשות מקורות שירותי תשתית לאספקת חשמל, כך שבכל מקרה בו מכל סיבה שהיא לא תוכל מקורות לצרוך חשמל על פי ההסכם עם ספק נוסף א', החברה תוכל לקבל את אספקת החשמל הנחוצה לה באמצעות ספק נוסף ב' בהתאם להוראות ההסכם המקורי, מה שיאפשר לה להמשיך ולהפעיל את תחנת השאיבה. בתמורה להעמדת התשתיות שילמה החברה לספק נוסף ב' תשלום חד פעמי. בעת הארכת ההסכם המקורי בעקבות הארכת ההסכם בין ספק נוסף ב' לבין רמ"י, החברה נדרשת לשלם לספק נוסף ב' תשלום שנתי קבוע עבור העמדת התשתיות (צמוד למדד המחירים לצרכן האמריקאי). בנוסף החברה נדרשת לשלם לספק נוסף ב' עבור חשמל תשלום קבוע (צמוד למדד המחירים לצרכן) וכן תשלום משתנה בגין כל יום בו יסופק חשמל, וכן הפרש חיובי, ככל שיהיה, בין תקורה בשיעור של 5% על סכום שישולם עבור אספקת חשמל מחח"י לבין הסכום היומי הקבוע. יש לציין כי לו הייתה החברה פותחת חיבור ישירות מול חח"י, התעריף שהיה משולם לחח"י היה גבוה יותר מאשר התעריף המשולם לספק נוסף ב'. בהסכם המקורי אישרו ספק נוסף ב' והחברה כי לפי מיטב ידיעתם העמדת התשתיות על ידי ספק נוסף ב' איננה כרוכה ברישיון על פי הוראות חוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 (להלן: "חוק משק החשמל") והוסכם כי במקרה בו ייקבע שספק נוסף ב' נדרש להחזיק ברישיון אולם לא יוכל לקבלו, לא תהיה לחברה כל טענה, לספק נוסף ב' לא תהיה כל אחריות, והחברה לא תהיה זכאית לכל החזר מהתשלום ששילמה עבור העמדת התשתיות. למיטב ידיעת החברה, העמדת התשתיות מהווה פעילות חלוקה על פי חוק משק החשמל, המחייבת רישיון בהתאם לסעיף 3, ואולם נכון למועד הדוח, למיטב ידיעת החברה, ספק נוסף ב' אינו מחזיק ברישיון. בנוסף, ככל שלא ניתן יהיה לעשות שימוש בתשתיות החשמל של ספק נוסף ב', קיים סיכון כלכלי לחברה ולפיו היא תידרש לפעול להסדרת תשתיות חשמל חלופיות. במידה שיהיה לספק נוסף ב' הספק פנוי וזמין מעבר להספק הנדרש להפעלת תחנת השאיבה, ספק נוסף ב' יהיה מחויב לספקו לפי בקשת החברה ובהתאם לצורכיה. ככל שספק נוסף א' לא יספק את החשמל בהתאם להסכם המתואר בסעיף זה לעיל, והחברה תפנה לספק נוסף ב' לספק חשמל על פי ההסכם המקורי, על תיקונו, וספק נוסף ב' יפר את ההסכם, יבטלו או לא יעמוד בהתחייבותיו מכוח ההסכם המקורי, על תיקונו, מקורות תקשה לתפעל את מתקניה באזור זה ועל כן לא תעמוד בהתחייבות לקליטת המים המותפלים באזור זה בהתאם לצווים המפורטים בסעיף 10.19.1 לעיל.

(ה) הזנת חשמל במתקני התפלה :

לצורך קליטה וסניקה של מים מותפלים ממתקני התפלה פרטיים הוקמו תחנות שאיבה. הזנת החשמל בתחנות השאיבה הנ"ל מתבצעת כיום מתחנת השנאה (תחמ"ש) השייכת למתקן ההתפלה והוקמה בשטח המתפיל. יצוין, כי לחברה אין תלות בספקים אלו.

להלן תיאור אודות המתקנים השונים :

(1) מתקן שאיבה א' – לצורך הסדרת אספקת החשמל לתחנת השאיבה של החברה במתקן התפלה א', מימנה מקורות באופן יחסי את עלות ההקמה של תחנת ההשנאה הפרטית של מתקן התפלה א' (להלן: "תחמ"ש א'") בהתאם לגודל החיבור הנדרש. במקביל פעלה החברה מול מינהל החשמל ורשות החשמל להסדרת אישור לאספקת החשמל באמצעות תחמ"ש א'. ביום 10 ביולי 2014 פרסם מינהל החשמל שבמשרד האנרגיה נוהל ל"קביעת תנאים למתן הרשאה לביצוע עבודות והקמת מתקנים לחיבורים של שני צרכנים או יותר למערכת הולכה במתח עליון באמצעות תחמ"ש פרטית הנמצאת בבעלותם המשותפת". במקביל, רשות החשמל הוציאה ביום 29 באפריל 2015 מכתב המאשר כי אספקת החשמל למקורות מתחמ"ש א' אינה פעילות במשק החשמל המחייבת קבלת רישיון, ובלבד שמקורות תפנה בעניין זה לחברת חשמל בבקשה כי יותקנו לה מונים שיאפשרו את מדידת צריכת החשמל של מקורות מהתחמ"ש. יש לציין כי ההיקף הכספי השנתי של רכישות החשמל במסגרת מתקן זה הינו כ-9 מיליון ש"ח. החברה פעלה מול חברת חשמל ומתקן ההתפלה לגיבוש הסכם משולש אך לא הושגו הסכמות, והחברה פנתה בעניין לרשות החשמל ומשרד האנרגיה.

(2) מתקן ב' – קיימת טיוטת הסכם משולש לרכישת חשמל ממתקן ההתפלה ב' שאינה חתומה, במתווה הדומה לזה שהתקבל במתקן א' גם כאן, מימנה מקורות באופן יחסי את עלות ההקמה של תחנת ההשנאה הפרטית של מתקן ב' בהתאם לגודל החיבור הנדרש. נכון למועד הדוח, לא הושגו הסכמות בין חברת חשמל ומתקן התפלה ב' בקשר עם ההסכם המשולש.

¹⁴ יצוין כי ביום 25 במרץ 2019 הועברה הפעילות של ספק נוסף ב' הישן לספק ב' נוסף חדש והומחאו כל הזכויות והחובות על פי ההסכם אל ספק ב' נוסף החדש.

יש לציין כי ההיקף הכספי השנתי של רכישות החשמל במסגרת מתקן זה הינו כ-13 מיליון ש"ח. בנוסף לטייטה המתוארת, קיימת, נכון למועד הדוח, טייטה נוספת שאינה חתומה בין מקורות לבין מפעיל מתקן ב', הקובעת כי על המפעיל לתפעל ולתחזק את מתקן התפלה ב' וחצריו. בעבור שירותים אלה מקורות מחויבת לשלם למפעיל מדי שנה ביום 1 בספטמבר תשלום שנתי קבוע (בסכום לא מהותי למקורות), זאת בנוסף לסכומים נוספים אשר ישולמו עבור עבודות ביצוע ספציפיות. בהתאם להסכם הזיכיון, נדרש מתקן ההתפלה ב' לאפשר אספקת חשמל למתקן ב' ונכון לעכשיו היא מתבצעת באמצעות תחמי"ש מתקן ההתפלה ב' (חשמל שמקורו בחח"י). מתקן ההתפלה צפוי לעבור לרכוש חשמל ישירות מתחנת כוח (שאינה בבעלות מתקן ההתפלה) המוקמת בסמוך למתקן.

(3) **מתקן ג'** – מתקן ג' מורכב מ-7 יחידות שאיבה, כאשר אספקת החשמל לשתיים מהן נעשית באמצעות אגודת מים שיתופית. רכישת החשמל עבור 2 יחידות אלה היא בהיקף שנתי כספי של כ-1.1 מיליון ש"ח. למיטב ידיעת החברה, אגודת המים השיתופית אינה מחזיקה נכון למועד הדוח ברישיון הספקה או חלוקה של חשמל. ככל שייקבע כי אגודת המים השיתופית אינה רשאית להמשיך ולספק חשמל למקורות, שתי היחידות בתחנת השאיבה כאמור תידרשנה למצוא מקור חלופי לאספקת חשמל. הגדלת חיבור החשמל של חברת החשמל לישראל דורשת שינויים מהותיים בתחנת השאיבה, אשר שטח התחנה אינו מאפשר אותם בשל גודלו. לפיכך, קיים סיכון לחברה ולפיו החברה תידרש להפעיל גנרטור דיזל בעלות גבוהה שתכלול השקעה ברכישת הגנרטור, לרבות הקמת מבנה והחלפת לוחות החשמל, וכן הוצאות שוטפות לאספקת סולר ותחזוקה. מאחר ומתוכננת תחנת שאיבה חדשה אשר תחליף ותייתר את מתקן ג', החברה החליטה שלא לפעול להקמת חיבור חשמל חדש בתחנה הנוכחית.

10.19.5 ספקי חומרים כימיים עיקריים של החברה

להלן פירוט אודות ההתקשרויות עם ספקי החומרים הכימיים בהם קיימת לחברה תלות נכון למועד הדוח:

(א) **אדמה מכתשים בע"מ** – בשנת 2007 נחתם מסמך הבנות עם חברת מכתשים מפעלים כימיים בע"מ (אשר שינתה שמה לאדמה מכתשים בע"מ) (להלן: "אדמה") לפיו אדמה תספק לחברה גז כלור אשר משמש לחיטוי מי השתיה וכמחמצן מקדים בתהליכים לפני סינון המים. במהלך חודש מרץ 2017 הוארך ההסכם לשבע שנים נוספות עד לחודש אוגוסט 2024. יודגש כי, נכון למועד הדוח, אדמה הינה הספק היחיד של החברה של גז כלור. יצוין כי אפשרות היבוא של גז כלור היא מוגבלת מבחינת שינוע ובטיחות, ולחברה תלות באדמה לאספקת גז כלורי. במקרה של ביטול ההתקשרות עם אדמה, אי חידושה או בכל מקרה אחר של הפסקת מכירת הגז הכלורי לחברה על ידי אדמה עלולה להיפגע פעילות החברה. הפסקת אספקת הכלור הגזי תפגע ביכולת החיטוי של מים המופקים מהכנרת ותפגע בתהליך הסינון (הכלור משמש כחומר גלם ליצור כלור דיאוקסיד המשמש כמחמצן מקדים בתהליך הסינון). יצוין, כי נכון למועד הדוח, לא קיים תחליף לגז הכלורי מלבד היפוכלורית או ייצור כלור ממלח, כאשר מעבר להיפוכלורית יחייב השקעות בהסבה של המתקנים של החברה. היקף הזמנות הכלור של החברה מאדמה בשנים 2019 ו-2020 עמד על כ-0.55 מיליון ש"ח וכ-2 מיליון ש"ח, בהתאמה.

10.20 תכנון

לחברה התקשרויות עם ספקים שונים בתחום תכנון מפעלי מים לרבות רישוי, סטטוטוריקה והסדרים שונים בקשר עם מפעלים כאמור, כאשר הספק העיקרי מביניהם הינו חברת תכנון המים לישראל (להלן: "תה"ל"). ביום 29 במרץ 2015, החברה התקשרה בהסכם עם מספר חברות תכנון, לפיו מקורות תקבל שירותים הנדסיים, תכנון ומפרט, הכנת תוכניות בנין ועיר, רישוי סטטוטורי, הסדרי מקרקעין והכנת תוכניות אזוריות של מפעלי מים ו/או מתקני מים וקולחים על סוגיהם בתמורה לתשלום סכומים בהתאם לטבלאות תעריפים, קריטריונים, אבני דרך, כמפורט בהסכם. הסכם זה מהווה הסכם מסגרת אשר מכוחו תוציא מקורות הזמנות מעת לעת ולפי שיקול דעתה הבלעדי, ללא התחייבות לסך מזערי של הזמנות כאמור. יצוין, כי נכון למועד הדוח, כ-30% מהיקף התכנון המבוצע בחברה מבוצע בהתאם להסכם עם תה"ל ולפיכך להערכת החברה קיימת תלות מסוימת בספק זה מבחינת גודלו, מקצועיותו והיקף ההתקשרויות להזמנות עבודות, בהן התקשרה החברה עם תה"ל. הסכומים שהזמינה מקורות במסגרת הסכם תה"ל בשנים 2019 ו-2020 עמדו על כ-48 וכ-25 מיליון ש"ח, בהתאמה.

10.20.1 קידוחים

(א) **ביצוע קידוחים** – כיום החברה מבצעת קידוחים באמצעות קבלנים שנבחרים במכרזים שהיא מפרסמת או באמצעות חברת הבת שח"מ. בחודש מאי 2020 התקבל אישור עקרוני של ועדת השיפוט של רשות המים לתכנית חדשה של החברה לקידוחים לשלוש השנים הקרובות בהיקף של כ-820 מיליון ש"ח. היקף התכנית צפוי להתממש מתקציב הפיתוח של החברה. בחודש מאי 2020 פרסמה החברה הליך מיון מוקדם (PQ) במסגרת מכרז בינלאומי להרחבת מאגר הקבלנים של החברה לתכנון וביצוע קידוחים ומתקני שאיבה. נכון למועד הדוח, הסתיימה בדיקת ההצעות והחברה גיבשה את רשימת המציעים הסופית למכרז.

(ב) **שיקום קידוחים** – נכון למועד הדוח, שיקום הקידוחים מבוצע על ידי שח"מ, כאשר נכון למועד הדוח, לחברה יש תלות בשח"מ לעניין שיקום קידוחים. תלות זו נובעת מהעובדה שהגם שישנו ספק נוסף בארץ ואולי גם ספקים נוספים בחו"ל, הרי שישנם חסמי כניסה העלולים להביא לעיכובים, קשיים בביצוע ותוספת עלויות עקב החלפת ספק. יצוין, כי בשנים 2018, 2019 ו-2020 בוצעו 5, 8 ו-5 שיקומי קידוחים, בהתאמה. שיקום הקידוחים כולל פעולות שונות, כגון ניקוי מכני, החדרת כימיקלים, טיפול במים ושאיבות דיגום בהמשך לשיקום. היקף התשלומים של החברה לשח"מ עבור שיקום הקידוחים בשנים 2019 ו-2020 עמד על כ-1.4 מיליון ש"ח וכ-2.3 מיליון ש"ח, בהתאמה.

10.20.2. ספקים מהותיים בתחום שירותי מיחשוב ומערכות מיחשוב

(א) **מערכת Main Frame** – החברה משתמשת במערכת תוכנה בסביבת Main Frame המבצעת את כל חיובי המים של מקורות, וכן מבצעת את ניהול התשתיות הפיזיות של החברה. במהלך שנת 2020 החלה בתהליך של החלפת המערכת וכן החלה לממש את המערכת כהרחבה למערכת ERP (Enterprise Resource Planning System), מערכת לתכנון משאבי ארגון של מקורות. המערכת החדשה צפויה להכנס לשימוש במהלך הרבעון הראשון של שנת 2022.¹⁵

(ב) **הידרוקום מערכות שליטה ובקרה בע"מ (קונטאל)** – בשנת 2009 נחתם הסכם בין מקורות לבין חברת הידרוקום מערכות שליטה ובקרה בע"מ (להלן: "**הידרוקום**"), אשר היה בתוקף עד לחודש יולי 2016, כאשר לאחריו נחתם הסכם פיתוח ותחזוקה חדש לחמש שנים נוספות עד לחודש יולי 2021, וכיום מנוהל מו"מ להארכת ההסכם בעד 6 שנים נוספות. מקורות מפעילה 9 מרכזי פיקוד ובקרה, השולטים בזמן אמת על כ-2,700 מתקני מים בפריסה ארצית, 24 שעות ביממה, 7 ימים בשבוע ומקימה בימים אלה מרכז פיקוד ובקרה ארצי. מרכזי הבקרה קולטים מידי יום ביומו מאות אלפי נתונים בנושא אספקת מים, איכות מים, התפלה וביטחון. הנתונים נשמרים בבסיס הנתונים של המערכת התפעולית, הידרוסקאדה. מערכת זו מפותחת עבור מקורות בהתאם לאפיון הצרכים הפונקציונאליים של החברה באמצעות הידרוקום מקבוצת קונטאל. התחזוקה והפיתוח של המערכת ניתנים לביצוע רק על ידי הידרוקום. על פי ההסכם, הידרוקום תהא אחראית על כל נזק, אבדן, פגיעה והפסד שייגרמו במישרין או בעקיפין, למקורות, לעובדיה, למי מטעמה ולכל צד שלישי או לכל רכוש של כל אחד מאלה, ככל שאלה קשורים או נובעים, במישרין או בעקיפין, ממעשיה או מחדליה של הידרוקום, עובדיה או מי מטעמה. במקרה של סיום או ביטול ההסכם, מכל סיבה שהיא, הידרוקום מחוייבת לשתף פעולה עם מקורות וליישם את תכנית ההפרדות המגדירה את התהליכים והאמצעים שיינקטו במקרה של סיום או הפסקת ההסכם בין הצדדים מכל סיבה שהיא, כמו גם את המשמעות של הפסקה או סיום כאמור על התמורה המגיעה להידרוקום, והכל על מנת לאפשר העברת השירותים מהידרוקום לגורם שתבחר מקורות באופן מסודר, תוך מניעת נזק או תקלות כלשהן בפעילות מקורות, המערכת והתוכנה. יצוין, כי הידרוקום התחייבה לפעול בהתאם לאמור בסעיף זה גם במקרה ויהיו לה טענות כלשהן כנגד מקורות, לרבות בקשר עם סיום ההסכם מכל סיבה שהיא. במסגרת ההסכם נקבע, כי הידרוקום מעניקה למקורות רישיון שימוש בלתי הדיר, כלל עולמי, ללא הגבלה בזמן וללא תמורה, בקניין הרוחני במערכת, בין היתר, בקוד המקור של המערכת. יחד עם זאת, במקרה של העדר שיתוף פעולה מצד הידרוקום או מצד עובדיה בקשר עם מתן שירותי תמיכה, הדרכה ותחזוקה הנדרשים בעת סיום ההסכם, מקורות עשויה להיתקל בקשיים בתפעול המערכת והליך איתור וקבלת שירותי תמיכה חלופיים, לרבות הפעלת קוד המקור, יכול ויארך אף למעלה משנה, דבר אשר עלול להביא לפגיעה בתפעול השוטף של המערכת. היקף הרכישות של החברה מהידרוקום בשנים 2019 ו-2020 עמד על כ-2.2 מיליון ש"ח וכ-3 מיליון ש"ח, בהתאמה. יצוין כי החברה פועלת לקידום פרויקט החלפת מערכת ההידרוסקאדה במערכת מוצר מדף, כאשר על פי תוכנית העבודה, ההפעלה של המערכת החדשה תתבצע בצורה הדרגתית.

(ג) מוטורולה סולושנס ישראל בע"מ

ביום 24 בנובמבר 2014 נחתם הסכם בין החברה לבין מוטורולה סולושנס ישראל בע"מ (להלן: "**מוטורולה**"), המשמשת כספק יחיד לחברה ומחזיקה במערכת קניינית ופרוטוקול תקשורת ייחודי וקנייני. בקרי התקשורת הם לב מערכת הבקרה במקורות תפקידם לאפשר העברה ו/או פיקוד על כלל הנתונים בכ-3,000 מתקני אספקת המים. לחברה תלות במוטורולה מאחר והיא הספק הבלעדי ליחידות התקשורת החדשות שמוקנות בשדה (ACE) ומתקשרות עם היחידות הישנות. בנוסף, מוטורולה הינה הספקית היחידה המסוגלת לספק חלקי חילוף למערכת. ביום 24 ליוני 2020 הוארך ההסכם האמור עד ליום 31 לדצמבר 2025.

ביום 26 למרץ 2020, במסגרת הליך מכרזי נחתם הסכם בין החברה לבין חברת מוטורולה להקמת, הטמעה, הפעלה ושירות על מערכת AMI לקריאה מרחוק של מדי מים. התקשרות זו עם סיום הקמת המערכת החדשה תחליף את ההתקשרות עם חברת ארד טכנולוגיות כמתואר בסעיף (ד). היקף ההתקשרות המוערך בפרויקט הינו כ-35 מיליון ש"ח. תקופת ההתקשרות לשירות על פי הסכם זה הינה 36 חודשים ממועד סיום פריסת המערכת ומסירתה לחברת מקורות וכן אפשרות להארכתו ל-4 תקופות התקשרות אופציונאליות בנות שנתיים כל אחת.

¹⁵ ההשקעה המוערכת בפרויקט הינה כ-38 מיליון ש"ח.

היקף הרכישות של החברה ממוטרולה בשנים 2019 ו-2020 עמד על כ-1.5 מיליון ש"ח וכ-1.3 מיליון ש"ח בהתאמה.

(ד) **ארד טכנולוגיות מדידה בע"מ** – ביום 20 לאפריל 2015 נחתם הסכם בין החברה לבין חברת ארד טכנולוגיות מדידה בע"מ (להלן: "ארד") לפיו על ארד לספק, להתקין, להטמיע, להפעיל ולתחזק את מערכת ה-AMR, מערכת לקריאה מרחוק של מדי מים. המערכת היא קניינית עם פרוטוקול תקשורת ייחודי, אשר מיוצר על ידי ארד בלבד. התקשורת מהשדה מועברת לשרת הקנייני בפרוטוקול ייחודי, כך שארד בלבד יכולה לתת מענה לחלקי החילוף של המערכת ובתחזוקת התוכנה של שרת התקשורת ולכן לחברה קיימת תלות בארד. תקופת ההתקשרות על פי הסכם זה הינה עד ליום 1 בינואר 2020 והיא הוארכה עד ליום 31 בדצמבר 2022.

היקף הרכישות של החברה מארד בשנים 2019 ו-2020 עמד על כ-2.8 מיליון ש"ח וכ-2.7 מיליון ש"ח, בהתאמה.

חברת הייזום

.11

מידע כללי על תחום הפעילות

.11.1

כללי

(א)

החברה מחזיקה נכון למועד הדוח בכ-99.73% מהון המניות המונפק של חברת הייזום (יתר המניות מוחזקות על ידי המדינה). חברת הייזום החלה את פעילותה העסקית בשנת 2008, במטרה להוות את הזרוע העסקית הבינלאומית של מקורות ובתוך כך לתפעל ולהקים פרויקטים של התפלה, טיפול בשפכים, טיפול במים וניהול רשתות מים עירוניות בישראל ובח"ל וכן מעניקה שירותי ייעוץ. הפרויקטים העיקריים של חברת הייזום בארץ ובח"ל מבוצעים, באמצעות חברות בנות ייעודיות שהוקמו למטרות ביצוע הפרויקטים כאמור, שחלקן בבעלות מלאה וחלקן בשותפות עם חברות אחרות, לפרטים, ראו סעיף קטן (ב) בסעיף זה להלן. לפרטים אודות השקעות מקורות בחברת הייזום והחלטות ממשלה בדבר השקעות נוספות של מקורות, ראו סעיף 5.1.1 (ב) לעיל.

לפרטים אודות החלטת ועדת שרים לענייני הפרטה בדבר הליך ההפרטה של מקורות ייזום, ראו סעיף 5.1.1 (ב) לעיל.

מתקן ההתפלה באשדוד לא הושלם בהתאם לדרישות החוזיות כמפורט בסעיף 11.8.1 להלן, לרבות בשל כשלים ופגמים במתקן. כתוצאה ממצב מתקן ההתפלה באשדוד, נרשם בספרי החברה בדוחות 2016 הפסד של 366 מיליון ש"ח.

במהלך שנת 2017, בשל קשיים שנצפו בתחזית תזרים המזומנים של הייזום, ולאור השתלשלות העניינים עם הגופים המממנים ועם המדינה בנוגע להמשך תפעול מתקן ההתפלה באשדוד, ולאחר שחל עיכוב בהליכי הכנסת שותף בפרויקט נבי מוסא, וכן בשל אי הוודאות לגבי הגדלת המינוף בפרויקט זה, בחנה הנהלת הייזום בעזרת יועצה את כושר הפירעון של הייזום, על מנת לוודא שהיא אינה נכנסת ל"חדלות פירעון" (להלן: "אי סולבנטיות").

הנהלת הייזום, בהתבסס על בדיקת יועצה כאמור, אשר עודכנה במאי 2018, העריכה כי הייזום תוכל להיות סולבנטית (בת פירעון), הן על פי המבחן התזרימי והן על פי המבחן המאזני. העמידה במבחנים נבחנה תחת התקיימות ההנחות שעיקריהן להלן: (1) קיומן של חברות אשדוד התפלה ואשדוד תפעול כעסק חי; (2) מכירת פרויקט אשדוד; פרטים נוספים בקשר להליך המכרז למכירת פרויקט אשדוד ראה סעיף 11.20.1; (4) הקטנת מסגרות האשראי מול הבנקים בהתאם למתווה המוסכם (במהלך 2019 החברה סילקה את מרבית יתרת האשראי לזמן קצר בסך 27.5 מיליון ש"ח. יתרת האשראי לזמן קצר בסך 5.5 מיליון ש"ח סולקה עד סוף 2020; (5) אי מימוש התחייבויות חוץ בנקאיות לחברות אשדוד התפלה ואשדוד תפעול. הואיל והתממשות מרבית מההנחות לעיל אינן בשליטת חברת הייזום, קיימת אי וודאות לגבי מימושו. דירקטוריון חברת הייזום הנחה את הנהלת חברת הייזום לנהוג במדיניות שמרנית ולפעול תחת הנחיות וכללים של חברה המצויה בסביבת חדלות פירעון, וזאת עד להשלמת מהלכים מהותיים, שיבטיחו באופן מובהק כי החברה אינה מצויה בסביבת חדלות פירעון, וזאת בעניין מתקן התפלה אשדוד והשלמת ההסדר ביחס לחובות החברה.

יצוין כי, כמפורט להלן, בישיבת הדירקטוריון מיום 7 באוגוסט 2017 החליט דירקטוריון חברת הייזום לפעול למכירת המתקן. לפירוט נוסף לעניין השלב בו נמצאת מכירת המתקן, ראו סעיף 11.20.1 להלן.

ההערכות בדבר הסולבנטיות של חברת הייזום הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות על הערכות ותחזיות חברת הייזום, נכון למועד ההדוח. הערכות אלו עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה. הגורמים העיקריים שעשויים להשפיע על כך הינם החלטות רגולטוריות, הצלחת מימוש נכסים לרבות הסכום שיניבו והמועד בו יתרחשו ואו התממשות איה מגורמי הסיכון המפורטים בסעיף 30 להלן. כמו כן, ככל שהליכי חדלות פירעון יינקטו על ידי נושי חברת הייזום, עלול הדבר לדרדר את חברת הייזום ולפגוע ביכולת הפירעון שלה.

יצוין, כי כמפורט בסעיף 11.8.1 להלן, המשך הפעלת מתקן ההתפלה באשדוד מייצר הפסדים אשר נכון למועד הדוח מוערכים בסך של כ-1 מיליון ש"ח בממוצע בכל חודש המורכבים מ-(א) הוצאות התפעול השוטפות החריגות עקב מצבו התפעולי של המתקן וכן עקב פגיעה בהכנסות אשר יכולה להיגרם עקב ייצור חסר ; ו-(ב) הפרשות חשבונאיות המיועדות לתחזוקה כבדה והחלפת ממברנות.

הגירעון בתזרים הנובע מהוצאות התפעול השוטפות, ואשר מוערך בכ-1 מיליון ש"ח בממוצע בכל חודש, ממומן באמצעות הזרמת כספים על ידי מקורות מים וזאת מכיוון שלחברת הייזום ולחברת אשדוד התפלה תפעול בע"מ אין היכולת המימונית לכסות את הפער התזרימי כאמור וכן את היכולת המימונית לכיסוי עלויות נוספות אם וככל שידרשו לתיקון ליקויים במתקן. בחודש דצמבר 2019 אישרה מקורות תקציב הזרמות של עד 24 מיליון ש"ח לשנים 2019 ו-2020 להמשך הפעלת מתקן ההתפלה באשדוד, כאשר גובה ומועדי התשלום כפופים לאישור יו"ר דירקטוריון החברה. לפרטים אודות ערבויות מקורות מים במסגרת מתווה העקרונות ראו סעיף 11.20.1 להלן.

לאור העובדה כי בהתאם להחלטת ממשלה 4514, מקורות מים אינה יכולה להשקיע כספים נוספים בייזום, למעט לטובת מתקן ההתפלה באשדוד, הנהלת הייזום בהנחיית הדירקטוריון גיבשה, יישמה וממשיכה ליישם תכנית הבראה ומיישמת תכנית החזר אשראי לזמן קצר לבנקים. במסגרת תכנית הבראה האמורה חברת הייזום פעלה, בין היתר, לצמצום כוח האדם, צמצום בשטח המשרדים הדרושים לפעילותה, מכירת מתקן נבי מוסא, יישום תכנית החזר אשראי לזמן קצר והתייעלות תפעולית במתקניה ובמטה (הן בארץ והן בקפריסין).

בשים לב למצבה הפיננסי של חברת הייזום כמפורט לעיל, ביום 24 בפברואר 2019 התקבלה החלטת ממשלה מספר 4514, לפיה, בין היתר, הוחלט לאשר החלטת דירקטוריון חברת הייזום מיום 21 בפברואר 2019 למכור את כל המניות המוחזקות על ידי חברת הייזום באשדוד התפלה ובאשדוד תפעול בהליך מכרזי, לרשום הודעתה של חברת הייזום על החלטת מבט"י לבטל את הסכם הזיכיון להקמה ותפעול המתקן לטיהור שפכים באגן האוג, נבי מוסא ולהביא לאישור ועדת השרים לענייני הפרטה הצעת החלטה להפרטת חברת הייזום בדרך של מכירת 100% ממניות חברת הייזום בתנאים המפורטים בהחלטת הממשלה. לפרטים נוספים אודות החלטת הממשלה האמורה, ראו סעיף 41.6 לנספח א' לפרק זה.

(ב) מבנה תחום הפעילות ושינויים החלים בו

חברת הייזום עוסקת בתחום המים והביוב בעיקר בנושאי התפלת מים, טיפול בשפכים ויעוץ ותכנון בנושאים כאמור.

(1) פרויקטי Build Operate Transfer – BOT ("הקם, הפעל, העבר")

חברת הייזום פועלת בתחום פרויקטי ה-BOT במספר מתקנים שרובם עוסקים בהתפלת מי-ים, אך גם בתחום טיהור מי שפכים.

• ישראל

בתחום ההתפלה – חברת הייזום קיבלה מהמדינה זיכיון למימון, תכנון, הקמה (באמצעות התקשרות עם קבלן הקמה), תפעול ותחזוקה של מתקן התפלת מי-ים, באמצעות שתי חברות בת ייעודיות לפרויקט (חברת אשדוד התפלה בע"מ ואשדוד התפלה תפעול בע"מ), אשר הינן בבעלות מלאה של חברת הייזום (ראו פרטים נוספים בסעיף 11.8.1 להלן) (להלן: "המתקן", או "מתקן ההתפלה באשדוד"). המתקן ממוקם באזור התעשייה הצפוני של אשדוד, מרחק של 2.7 ק"מ מקו החוף. בהתאם להסכם הזיכיון התחייבה חברת הייזום ליכולת הספקה של 100 מיליון מ"ק מים מותפלים בשנה בהתאם לכמות בפועל שתיקבע על ידי רשות המים מדי שנה ולתכנית הייצור השנתית המתעדכנת מדי שנה שתאושר על ידי ה-WDA (Water Desalination Administration). הפעלת המתקן נעשתה בשני שלבים: מבחני ההשלמה של החלק הראשון של המתקן (50 מיליון מ"ק) החלו ביום 3 באוקטובר 2015, וביום 30 באוקטובר 2015 החלה ההפעלה המסחרית של חלק זה. מבחני ההשלמה של החלק השני של המתקן (50 מיליון מ"ק נוספים) החלו ביום 28 באוקטובר 2015, וההפעלה המסחרית המלאה של החלק השני החלה ביום 26 בדצמבר 2015. על פי הנחייה שהתקבלה מרשות המים, בשנת 2018 נדרש מתקן ההתפלה באשדוד לספק 100 מיליון מ"ק מים מותפלים למדינת ישראל. נכון למועד הדוח, מתקן ההתפלה באשדוד עומד בדרישה זו וסיפק עד כה את מלוא הכמות הנדרשת.

על פי תוכנית הייצור שהתקבלה מרשות המים, בשנת 2019 נדרש מתקן ההתפלה באשדוד לספק 100 מיליון מ"ק מים מותפלים למדינת ישראל. נכון ליום 31 בדצמבר 2019 עמד המתקן בדרישות הייצור וסיפק כ-98 מיליון מ"ק מים מותפלים.

על פי תוכנית הייצור המקורית שהתקבלה מרשות המים, בשנת 2020 נדרש מתקן ההתפלה באשדוד לספק 100 מיליון מ"ק מים מותפלים למדינת ישראל. במהלך הרבעון האחרון של שנת 2020, ביקשה המדינה

להפחית את הייצור בחודשים נובמבר-דצמבר 2020, כך שתוכנית הייצור המעודכנת עמדה על 94.7 מיליון מ"ק. נכון ליום 31 בדצמבר 2020 עמד המתקן בדרישות הייצור וסיפק כ-94.2 מיליון מ"ק מים מותפלים (כ-99.5%).

• חו"ל

חברת הייזום בשותפות עם גורם מקומי, Netcom Ltd. (להלן: "נטקום") השלימה בשנת 2013 הקמת מתקן להתפלת מי-ים במפרץ אפיסקופי ליד העיר לימסול. הפרויקט כולל גם מערכת הולכת המים המותפלים לרשת האספקה הממשלתית. בנוסף, חברת הייזום השלימה בשנת 2015 פרויקט נוסף (גם כן בשותפות עם נטקום) לשדרוג מתקן התפלה בעיר לרנקה. לאחר השלמת שני הפרויקטים הנ"ל, מספקת חברת הייזום ביחד עם נטקום במצטבר בסה"כ עד כ-40 מיליון מ"ק בשנה מים מותפלים למערכת האספקה של קפריסין, בהתאם לתוכניות ייצור שנקבעות על ידי רשות המים הקפריסאית (Water Desalination Department) (להלן: "WDD") ובהתאם לזכויות המוקנות ל-WDD להשבת המתקנים בהתאם לצרכים המשתנים של קפריסין. לפרטים נוספים ראו סעיפים 0 להלן.

(2) פרויקטי הקמה תפעול

חברת הייזום מתפעלת את המתקן לטיפול בשפכים של העיר אשקלון עבור שותפות "מכון לטיפול בשפכי אשקלון", שותפות של חברת הייזום ביחד עם תאגיד המים של העיר אשקלון – מי אשקלון. הפעילות וכן חלקה של מקורות מים בשותפות הועברו על ידי מקורות מים לחברת הייזום בהתאם להחלטת ממשלה 2318. לפרטים, ראו סעיף 11.8.4 להלן.

בנוסף, מתפעלת חברת הייזום את מתקן הטיפול בשפכים של כרמיאל עבור שותפות כרמיאל (המורכבת ממקורות מים ואיגוד ערים אזור כרמיאל) כקבלן של השותפות. בהתאם להחלטת ממשלה 2318, נדרשה מקורות מים להעביר את פעילותה זו לחברת הייזום. לפרטים, ראו סעיף 11.8.6 להלן.

(3) פרויקטים במסגרת שירותי ייעוץ

חברת הייזום חתמה על הסכמי שיתוף פעולה ומתן פעילות ייעוץ ושירותים בתחום אספקת מים בחו"ל בהיקף שאינו מהותי לפעילות החברה.

11.2. מגבלות ופיקוח החלים על תחום פעילות הייזום

11.2.1.1 חברת הייזום הינה חברה בת ממשלתית בהתאם להגדרות הקבועות בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 ומשכך כפופה להוראות חוק החברות הממשלתיות והתקנות לפיו וכן להנחיות וחוזרים של רשות החברות הממשלתיות. לפרטים, ראו סעיף 25 להלן ונספח א' לפרק זה. בנוסף, פעילות חברת הייזום מוגבלת בהתאם להוראות חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, חוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992 והתקנות שהותקנו מכוחו. בנוסף, במסגרת תפעול מתקני חברת הייזום נדרשת חברת הייזום לעמוד ברשימה נוספת של חוקים ובכללם: חוק המים, התשי"ט-1959, והתקנות מכוחו (ראו סעיף 25.2.1 לעיל), לרבות פקודת בריאות העם, 1940 והתקנות שהותקנו מכוחה ובכלל זה תקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי שתייה ומיתקני מי שתייה), התשע"ג-2013 (ראו סעיף 26.2.9 להלן), חוק הגנת הסביבה (פליטות והעברות לסביבה-חובת דיווח ומרשם) התשע"ב-2012, איסור הזרמת תמלחות למקורות מים, התשנ"ח-1998, תקנות המים, מניעת זיהום המים, שימוש בבוצה וסילוקה, התשס"ד-2004, החוק למדידת מים, התשט"ו-1955, חוק הרשויות המקומיות (ביוב), התשכ"ב-1962, תקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחים), התש"ע-2010, חוק הגנת הסביבה (פליטות והעברות לסביבה – חובות דיווח ומרשם), התשע"ב-2012, חוק רישוי עסקים והתקנות שהוצאו מכוחו, ותנאי רישיון עסק הניתנים לכל מפעל (ראו סעיף 14.1.2 לעיל), חוק העונשין, התשל"ז-1977, חוק התחרות הכלכלית התשמ"ח-1988, וחוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001. לפרטים ראו סעיף 25 להלן.

11.2.2. במסגרת פעילות חברת הייזום לפיתוח עסקי בחו"ל, נדרשת חברת הייזום לבחינת הדין הזר במדינת היעד בין יתר הדינים הרלוונטיים לפעילות חברת הייזום.

11.2.3. פעילות חברת הייזום מוגבלת ומוסדרת במסגרת החלטות ממשלה בעניינה, בין היתר, בהחלטות מס': 2306, 4341, 2318, 864, 335, 836, 3744, 733, 2433, 4514 (להלן: "החלטות הממשלה"). בהתאם להחלטות הממשלה קיימת, בין היתר, מגבלה על יחסי הגומלין בין החברה לבין חברת הייזום, לרבות, ביחס להיקף ההשקעות של החברה בחברת הייזום, ובכלל זה, על דרך של מתן ערבויות ובטוחות; היקף רכישת השירותים של חברת הייזום מהחברה; תחומי הפעילות וההיקף המותר לחברת הייזום לפעול בארץ; מגבלות על היקף ההשקעות המותרות בחו"ל. לפרטים

אודות החלטות הממשלה כאמור וכן לענין סך ההשקעה המותר בחברת הייזום על פי החלטות הממשלה, ראו ספח א' לפרק זה.

שינויים בהיקף הפעילות בתחום והתפתחויות בשווקים

11.3.

(א) נכון למועד הדוח, ממשיכה בעולם המגמה של מחסור במים הנובעת מהתחממות הגלובלית מחד ומהגידול בביקושים למים מאידך. המחסור במים גבוה במיוחד במדינות המתפתחות, כגון הודו וסין, בהן הביקוש למים גדל בעשור האחרון בשיעורים גבוהים עקב ההתפתחות התעשייתית והעירונית, גידול באוכלוסיה וגידול ברמת החיים, ומאידך קטן היצע המים הטבעיים עקב זיהום תעשייתי של מקורות המים, הזנחת הטיפול והמחזור של שפכים עירוניים, קיטון ביכולת אגירה טבעית של מי גשמים, ובאזורים מסוימים נוספה לכך גם ההשפעה של תנאי האקלים. לחלק מהמדינות המתפתחות יש את המוטיבציה והמודעות להשקיע כספים על מנת לשפר את תשתיות המים, לשפר את איכות המים, לטפל ולמחזר שפכים, ולהגדיל את היצע המים באמצעות התפלה ומחזור קולחים. לחלק גדול ממדינות אלו, חסרים המשאבים המימוניים ליזום ולקדם פרויקטים מסוג זה. התפתחויות אלו במשק המים העולמי מאפשרות לחברה בעלת אופי פעילות כמו חברת הייזום להרחיב הפעילות בעולם.

(ב) משק המים בישראל מתאפיין בתנאי אקלים מדבריים כאשר היצע המים הטבעיים הולך ופוחת במקביל לגידול בביקושים הנובע מגידול אוכלוסין ועלייה ברמת החיים. בשנים האחרונות עלתה צריכת המים במגזר הביתי, לצד כמות משקעים נמוכה מהממוצע (למעט עונת החורף של שנת 2018) שהובילה לירידת מפלסים משמעותית בכנרת ובאקוויפרים. לאור זאת, רשות המים פועלת להעלאת המודעות הצרכנית לחיסכון במים. הפער בין היצע המים הטבעיים לביקוש למים הולך וגדל וזאת עקב רצף לא צפוי של שנות בצורת. המענה לפער בין כמויות המשקעים המתמעטות לגידול בצריכה הינו הודות למתקני ההתפלה אשר הוקמו לאורך חוף הים התיכון ובנוסף מתקני ההתפלה של המים המליחים.

(ג) כמו כן, השטחים הפוטנציאליים הזמינים ברמה התכנונית להקמת מתקני התפלת מי-ים הולכים וקטנים וזאת במקביל לקשיים הסטטוטוריים לאתר ולאשר שטחים אלו. עם פתיחת שוק המים לתחרות, בעיקר בתחום ההתפלה וטיהור השפכים, נדרשת קבוצת מקורות להתמודד, בשנים האחרונות, עם מתחרים פרטיים מקומיים ובינלאומיים, שזיהו את הפוטנציאל העסקי, ונכנסו לשוק. ביום 10 ביוני 2018, התקבלה החלטת ממשלה 3866 להתמודדות עם תקופת בצורת במשק המים בשנים 2018-2030. על פי ההחלטה, בין היתר, יוקמו שני מתקני התפלה בגליל המערבי ובשורק. כמו כן, ישנה היתכנות כי יחל פרויקט הקמת מתקן ההתפלה בעקבה, שממתקן זה אמורה מדינת ישראל לרכוש כ-35 מלמ"ק בשנה לטובת אספקת המים בערבה. יצוין כי נכון למועד הדוח, אין ודאות לגבי הקמתו של המתקן. לפרטים נוספים, ראו סעיף 9.3 לעיל.

בתחום טיהור השפכים, להערכת חברת הייזום, עיקר פוטנציאל הצמיחה מצוי בשרוג המתקנים בהתאם לתקנות ועדת ענבר, תקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחים וכללים לטיהור שפכים), התשי"ע-2010. למיטב ידיעת חברת הייזום, מרבית המתקנים כבר שודרגו בהתאם לדרישות, כמפורט בסעיף 11.1(א) לעיל. יחד עם זאת, חברת הייזום ראתה עצמה מתמודדת ראוייה לביצוע העבודות במתקנים שטרם שודרגו ובביצוע עבודות נוספות לרבות, שדרוגים נוספים, הרחבות וכניסה לתפעול ותחזוקה של מתקנים קיימים נוספים בכפוף למגבלת ההיקף הקיימת בהחלטת ממשלה 2318. לפרטים בדבר המגבלות הקבועות בהחלטה 2318 ראו סעיף 41.1 לנספח א' לפרק זה. להערכת חברת הייזום, נכון למועד זה לא ניצבות בפניה הזדמנויות בישראל עקב מגבלות הנובעות מאי יכולתה להשקיע בפרויקטים כאלה לאור מצבה הפיננסי וכן עקב בחינת סיום פעילותה של חברת הייזום ובשים לב להחלטת דירקטוריון הייזום כאמור בסעיף 11.1(א) לעיל.

יצוין, כי החלטת ממשלה מס' 3533 מיום 1 ביוני 2008 קבעה כי היקף מים מותפלים בישראל יעמוד על לא פחות מ-750 מלמ"ק בשנה לא יאוחר משנת 2020. ביום 10 ביוני 2018 התקבלה החלטת ממשלה מספר 3866, שמטרתה להתמודד ולעצור את התדרדרות מקורות המים הטבעיים. לפי ההחלטה, יש להיערך להגדלת כושר ייצור המים הקיים באמצעות מתקני התפלה, כך שההיקף הכולל של מי-ים מותפלים בשנת 2030 יעמוד על 1,100 מלמ"ק בשנה. ההחלטה גם קובעת שכל שביום 31 במרץ 2023 לא יגיעו מפלסי המים בכל מקורות המים הטבעיים אל הקווים הירוקים, כהגדרתם על ידי רשות המים, יוגדל יעד ההתפלה לשנת 2030 להיקף של 1,200 מלמ"ק בשנה או יותר, לפי הצורך. בהתאם להחלטת ממשלה 3866, יש לפעול באופן מיידי להגדלת כושר הייצור המלא של מתקני ההתפלה, כך שיתווסף בטווח המייד, עד לשנת 2024, סך שלא יפחת מ-300 מלמ"ק לשנה לכושר ההתפלה הנוכחי, באמצעות הקמת שני מתקני התפלה נוספים, בגליל המערבי ובשורק. נכון למועד הדוח, כמות המים השנתית במתקני ההתפלה הקיימים, הינה כ-600 מלמ"ק, כך שהיקף ההתרחבות בתחום זה נכון למועד זה הינו מוגבל להערכת חברת הייזום. נכון למועד זה לא ניצבות בפניה חברת הייזום הזדמנויות בישראל עקב המגבלות הרגולטוריות בתחום זה ויכולותיה הפיננסיות וכן עקב בחינת סיום פעילותה של חברת הייזום, כמפורט בסעיף 11.1(א) לעיל.

11.4. גורמי ההצלחה הקריטיים

(א) רגולציה – מעצם היותה חברה בת ממשלתית, כפופה חברת הייזום לכללי רגולציה ובקרה שאינם קיימים אצל מתחרותיה מהמגזר הפרטי, ואשר יוצרים מגבלות אשר העדרם הינו גורם מהותי להצלחת חברות בתחום זה. לפרטים אודות הרגולציה החלה על חברת הייזום, ראו סעיף 11.2 לעיל.

(ב) ידע וניסיון של חברת האם – בהתאם לרציונל שעמד בבסיס הקמתה מתבססת חברת הייזום בעיקר על הידע והניסיון הנצבר בחברת מקורות מים.

(ג) תשתית ניהולית ואירגונית – השלמת הקמת התשתיות הניהוליות, המקצועיות והארגוניות של חברת הייזום, מהווים גורם קריטי להצלחת חברת הייזום. יצוין, כי בשנים האחרונות צומצמה מהותית התשתית הארגונית והניהולית של חברת הייזום והותאמה במסגרת תכנית ההבראה למצבה ויכולתה של חברת הייזום. כמו כן, נכון למועד הדוח, לא מכהנים בחברת הייזום סמנכ"ל כספים, סמנכ"ל פיתוח עסקי וסמנכ"ל הנדסה. יצוין כי, ביום 29 במאי 2019, מונה אלון רז, כמנכ"ל בפועל של חברת הייזום. לפרטים אודות גורמי סיכון בנושא ראו סעיף 11.23(ו) להלן. בשל החלטה 4514 לגבי פעילותה של חברת הייזום ולאור ההחלטת הממשלה על הפרטתה, כמפורט בסעיף 11.1(א) לעיל, אין בשלב זה תכנון להקים ולהרחיב את התשתיות הניהוליות והארגוניות של חברת הייזום מעבר לנדרש על מנת לקיים פעילות חברה נאותה.

(ד) השקעת הון – פעילות חברת הייזום בתחום ההקמה והתפעול מצריכה השקעות בהיקפים גדולים בשים לב לשווי הפרויקט. בהתאם, נדרשת חברת הייזום לגיוס הון זר, העמדת הון חוזר, השקעת הון עצמי והעמדת ערבויות. לפיכך, גורם הצלחה קריטי להמשך פיתוח פרויקטים על ידי חברת הייזום, היא יכולת מימון הפרויקטים על מכלול הדרישות. לצורך גיוס הון נוסף נדרש ככלל הון עצמי, אשר לאור מצבה של חברת הייזום נכון למועד זה ולאור החלטה 4514 לגבי פעילותה של חברת הייזום, כמפורט בסעיף 11.1(א) לעיל, אינו ברשותה, או ערבויות מטעם מקורות מים, אשר החלטת הממשלה כמפורט בסעיף 5.1 לעיל מגבילה את מקורות מים מלהעמידן. לפרטים אודות גורם סיכון ראו סעיף 11.23.3(א) להלן.

(ה) ניסיון מוכח של חברת הייזום כתנאי סף – יכולת ההתמודדות של חברת הייזום לזכייה בפרויקטים חדשים תלויה ביכולת הוכחת ניסיון קודם רלוונטי בהתאם לדרישות המזמין. המגבלות החלות בין החברות בקבוצה יוצרות לעיתים מצב של חוסר יכולת הסתמכות על ניסיון החברות בקבוצה לצורך הוכחת עמידה בתנאי הסף, ועל כן מצטמצמת משמעותית יכולת ההתמודדות של חברת הייזום על פרויקטים חדשים.

(ו) קבלנים – פעילות חברת הייזום בתחום ההקמה נסמך ברובו על קבלני משנה בעלי סיווג מתאים. בהתאם, תנאי קריטי להצלחה, הוא בחירת הקבלן המתאים לביצוע העבודה בהתבסס על יכולת מוכחות, ידע וניסיון, בשים לב למחיר המוצע בהתאם לחובות המוטלות על חברת הייזום בחוק, ועמידתו בתנאי ההסכם.

11.5. מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של תחום הפעילות ושינויים החלים בהם

11.5.1. מחסומי כניסה

(א) מימון – תחום הפעילות מאופיין בהשקעות בהיקפים גדולים. בהתאם, מחסום כניסה מרכזי הינו יכולת המימון של הפרויקט, לפרטים ראו סעיף 11.17 להלן.

(ב) ניסיון מוכח – הגופים הפועלים בתחום זה נדרשים להציג ניסיון מוכח קודם כתנאי לקבלת העבודה.

(ג) ידע – בהמשך לסעיף ב' לעיל, הגופים הפועלים בתחום זה נדרשים להציג ידע רחב הן על סמך לימוד וניסיון העבר והן על ידי התעדכנות שוטפת בהתפתחויות טכנולוגיות בתחום. ידע זה מאפשר לפועלים בתחום להוביל פרויקטים חדשים ולהתמודד עם מורכבויות בביצוע הפרויקטים.

11.5.2. מחסום יציאה

מחסום היציאה העיקרי מתחום הפעילות הינו מרכיב ההתחייבויות ארוכות הטווח בקשר עם הפרויקטים במסגרת מערכת ההתקשרויות עם המזמין ועם הגורמים המממנים.

11.6. תחליפים למוצרי תחום הפעילות ושינויים החלים בהם

(א) מים מותפלים – תחליף למים מותפלים הינם מים שפירים ומים מליחים מותפלים בהפקה מקומית במגבלות היצע. קיימת גם האפשרות לייבוא כחלופה, וזאת בכפוף לשיקולים שונים, כגון כדאיות כלכלית, לוגיסטיקה, אסטרטגיה.

למים המותפלים המופקים ממתקן ההתפלה באשדוד של חברת הייזום, כמו גם ביחס למתקני ההתפלה של חברת הייזום בקפריסין, יש חלופה חלקית של ייצור מים מותפלים במתקני התפלה אחרים, כחלק מקביעת תכנית הייצור השנתית של מתקני ההתפלה, בכפוף למגבלות החלות על הרגולטור ולמגבלות ההסכמיות.

(ב) שירותי הקמה, תפעול ותחזוקה של מט"שים בישראל – כאמור לעיל, חברת הייזום מעניקה שירותי הקמה, תפעול ותחזוקה למט"שים. בשוק הישראלי כיום, יש קבלנים רבים העוסקים בתחום זה ונותנים שירותים מקבילים.

11.7. מבנה התחרות בתחום והשינויים החלים בו

חברת הייזום פועלת בשווקים עם מאפייני תחרות גבוהים. המיקוד העולמי בעשור האחרון בתחום המים והצפה בעולם לצמיחה מואצת בתחום זה הביאו חברות רבות לכניסה לתחום זה, הן חברות בינלאומיות שנכנסו לתחום המים והן חברות מקומיות שהרחיבו פעילותן לתחום המים והינן בעלות יתרונות בהקמת פרויקטי תשתית במדינת היעד וכן חברות מבוססות טכנולוגיה המציעות פתרונות ממוקדים בתחומי נישא, לפרטים ראו סעיף 11.1.1ב. (1) להלן.

11.8. מוצרים ושירותים

להלן הפרויקטים המהותיים אשר מחזיקה חברת הייזום:

11.8.1. פרויקט מתקן התפלה באשדוד

המתווה להקמת מתקן ההתפלה באשדוד נקבע בהחלטת הממשלה מס' 4341 מיום 18 בדצמבר 2008, לפיה, בין היתר, הפרויקט יבוצע בשיטת ה-BOT.

הפרויקט מתבצע באמצעות חברה בת ייעודית בבעלות מלאה של חברת הייזום – אשדוד התפלה בע"מ (להלן: "אשדוד התפלה"), אשר הוקמה בסוף שנת 2009. ביום 8 באוגוסט 2011 נחתם הסכם ה-BOT בין מדינת ישראל ואשדוד התפלה, אשר תוקן, במסגרת הסגירה הפיננסית, בחודש דצמבר 2011. ביום 6 בדצמבר 2011 אשדוד התפלה חתמה על הסכמי מימון עם הבנקים המלווים ועל הסכם עם חברת התפעול, לפרטים ראו סעיף 11.19.1(ד) להלן. הקמת הפרויקט בוצעה על ידי קבלן הקמה (EPC), שותפות בשם אי.וי.אם מנרב סדית (להלן: "IVM"), שנבחרה במכרז בינלאומי. IVM מורכבת מחברת Sociedad Anonima Depuraciony Tratamientos (SADYT) הספרדית, אשר על פי הסכם השותפות שצורף על ידי IVM להצעתה במכרז, מחזיקה 67% מהשותפות ומחברת מנרב הנדסה ובנין בע"מ הישראלית המחזיקה 33% מהשותפות (להלן: "הקבלן" או "קבלן ההקמה"). העלות במסגרת ההסכם עם הקבלן היתה בהיקף של כ-1.43 מיליארד ש"ח בתוספת מע"מ, כפוף להצמדות המפורטות בהסכם כאמור ובכפוף להוראות השינוי שנחתמו. מימון הפרויקט נעשה בשיטת Project Finance על ידי קונסורציום מממנים ישראלים בהובלת בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") ולצידו גופי מימון ישראלים אחרים. בנוסף, בנק ההשקעות האירופאי (EIB) (להלן: "בנק ההשקעות האירופאי" וביחד עם הבנק "המממנים") העמיד לבנק הפועלים חלק מההלוואה לפרויקט. תפעול המתקן מבוצע על ידי חברה בת ייעודית בבעלות מלאה של חברת הייזום, אשדוד התפלה תפעול בע"מ (להלן: "חברת התפעול"), אשר הוקמה ביום 14 ביוני 2011.

ביום 6 באוקטובר 2011 המדינה אישרה ביצוע עבודות מוקדמות להקמת הפרויקט. אישור לתחילת ביצוע עבודות (Notice To Proceed) התקבל מהמדינה ביום 9 בפברואר 2012. בפועל, חלו עיכובים מהותיים בהקמה. תת שלב I של הפרויקט, היה אמור להסתיים ביום 15 ספטמבר 2013 ותת שלב II ביום 15 בדצמבר 2013. בפועל, תת שלב I החל בפעילות המסחרית שלו בסוף חודש אוקטובר 2015 ואילו תת שלב II בסוף חודש דצמבר 2015. יצוין, כי, כמפורט בסעיף 11.8.1 להלן, גם לאחר שמתקן ההתפלה החל בפעילות מסחרית, עבודות ההקמה לא הושלמו, התגלו בו ליקויים רבים, והוא לא עמד בביצועים המובטחים שנקבעו בהסכם ההקמה.

נכון למועד הדוח, המתקן פועל תחת אישור הפעלה זמני מותנה אשר מוארך על ידי המדינה מעת לעת. נכון למועד זה, אישור ההפעלה הזמני המותנה הינו בתוקף עד ליום 30 ביוני 2021 מתן היתר הפעלה ללא תנאים (PTO) כפוף, בין היתר, להשלמות הנדרשות על ידי ה-WDA מאשדוד התפלה. ככל שמתקן ההתפלה לא יצליח לספק מים באיכות ובכמות הנדרשת, וכן בגין הפרות נוספות שנטענו או עלולות להטען על ידי המדינה, אזי קיימת למדינה הזכות שלא להאריך את היתר ההפעלה הזמני המותנה ואף לבטל את הסכם הזיכיון.

בהתאם להסכם הזיכיון המדינה היא זו שקובעת את כמויות המים המיועדות לרכישה מהמתקן בכפוף למגבלות הקבועות בהסכם. הכמויות שתספק אשדוד התפלה תיקבענה בהתאם לנוהל לקביעת כמויות המים המיועדות לרכישה ממתקני ההתפלה בכל שנה שאושר בידי מועצת הרשות הממשלתית למים וביוב ביום 10 בספטמבר 2015, לקביעת כמות ההתפלה השנתית הכוללת ולהקצאתה בין מתקני ההתפלה השונים. עקרונות אלה מתבססים, בין היתר, הן על שיקולים כלכליים וחתיירה לעלות מינימאלית למשק המים והן על היבטי תפעול משקי, קרי הערכות מקצועיות של רשות המים לגבי התחזית העונתית, המילוי החוזר של האקוויפרים השונים, הפריסה הצפויה של

אירועי הגשם וכו', כאשר היקף ההתפלה ייקבע באופן שייתן מענה לצרכים של משק המים. מועצת הרשות רשאית לשנות ולעדכן את הנוהל מעת לעת, וכן אין בנוהל כדי לגרוע מסמכויות המדינה לפי הסכם הזיכיון וכל דין.

על פי תוכנית הייצור המקורית שהתקבלה מרשות המים, בשנת 2020 נדרש מתקן ההתפלה באשדוד לספק 100 מיליון מ"ק מים מותפלים למדינת ישראל. במהלך הרבעון האחרון של שנת 2020, ביקשה המדינה להפחית את הייצור בחודשים נובמבר-דצמבר 2020, כך שתוכנית הייצור המעודכנת עמדה על 94.7 מיליון מ"ק. נכון ליום 31 בדצמבר 2020 עמד המתקן בדרישות הייצור וסיפק כ-94.2 מיליון מ"ק מים מותפלים (כ-99.5%).

לאחר שבחודש מאי 2017 הקבלן לא הצליח להפעיל את המתקן כנדרש והייצור במתקן עמד על כ-25% מכמות המים המותפלים הנדרשת על פי תכנית הייצור, חתמו אשדוד התפלה יחד עם חברת הייזום, החברה ובנק הפועלים (הנציג הבכיר של המלווים) ביום 24 במאי 2017 על מזכר הבנות לדון במתווה לשיקום המתקן, כאשר במסגרתו של מזכר הבנות זה הסכימו המלווים לביטול הסכם ההקמה מול הקבלן. יצוין כי במזכר ההבנות נקבע כי הצדדים ינהלו משא ומתן על מנת לסכם מתווה לתיקון המתקן ביחד עם המדינה, וכי ככל שלא ייחתמו הסכמים מפורטים בעקבותיו בתוך 90 ימים, יבוטל מזכר ההבנות, כאשר כל צד שומר על זכויותיו וטענותיו. ביום 24 במאי 2017 אשדוד התפלה הגישה הודעה לקבלן בדבר ביטול הסכם ההקמה. לאחר סילוק הקבלן, החלה אשדוד תפעול לבצע פעולות שאפשרו הגדלה מדורגת של ייצור המים, כך שהחל מחודש ספטמבר 2017 המתקן מייצר 100% מהכמות הנדרשת בהתאם לתכנית הייצור, אך בשל הליקויים במתקן הפעלתו גורמת להפסדים. לפרטים נוספים, ראו סעיף 11.8.1 לעיל. יצוין, כי בנק ההשקעות האירופי (כהגדרתו לעיל) הודיע לאשדוד התפלה ולבנק באמצעות מכתבים מיום 7 ביוני 2017 כי לא התקבל אישורו לביטול ההסכם עם קבלן ההקמה, וכי ביטול ההסכם עם קבלן ההקמה ללא קבלת אישורו מהוה הפרה של ההסכמים בינו לבין הבנק ובינו לבין אשדוד התפלה. נכון למועד זה, מלבד שליחת המכתב כאמור, לא נקט בנק ההשקעות האירופאי כל צעד נוסף לאכיפת זכויותיו כלפי אשדוד התפלה בעקבות המכתב כאמור ואין ביכולת החברה להעריך האם בנק ההשקעות האירופאי מתעתד לנקוט בצעדים נוספים כלשהם, בהמשך למכתבו.

בישיבת הדירקטוריון חברת הייזום מיום 7 באוגוסט 2017, החליט הדירקטוריון לפעול למכירת המתקן מתוך מטרה לצמצם את הסיכונים ואת ההפסד ולמנוע נזק כלכלי כבד נוסף כמפורט בסעיף 5.1.1. (ב). חברת אשדוד תפעול פועלת להמשך ייצור המים במתקן, בהתאם לתכנית הייצור שאושרה על ידי הדירקטוריון והמדינה.

יצוין כי בשל הליקויים הרבים הקיימים במתקן ובמערכתיו הפעלתו הינה עתירת סיכונים ועלות תיקון הליקויים, על בסיס הערכות יועצי חברת הייזום, עלולה לעמוד על סכומים מהותיים. לאור סיכונים בתפעול המתקן ועמידתו בדרישות ובתקנות שונות שעלולות להשפיע על פעילות חברות הבת (אשדוד התפלה ואשדוד תפעול), אשר כוללים, סיכונים בטיחות, תפעול ותחזוקה, סיכונים רגולציה ועמידה בדרישות החוק, גיבשה אשדוד התפלה 3 תכניות לצמצום הסיכונים כמפורט להלן: (1) תכנית חירום שאושרה לביצוע על ידי המדינה והמממנים של המתקן בינואר 2018, שעיקרה עוסק בהסרת חשיפות, רכש כמות מוגבלת של חלקי חילוף ובטיחות. תכנית החירום נועדה לאפשר לצמצם את הסיכונים הרגולטוריים, הבטיחותיים והתפעוליים שהשאיר אחריו קבלן ההקמה. התכנית, אושרה על ידי המממנים והמדינה, אך היא אינה מתמקדת בשימור מצבו התפעולי של המתקן עד להשלמת המכירה. אשדוד התפלה החלה בביצוע תכנית החירום בתחילת שנת 2018; (2) תכנית בטיחות על מנת להתמודד עם בעיות בטיחות הקיימות במתקן כתוצאה מפערי בטיחות שמקורן בכשלי ההקמה. התכנית הוצגה למדינה ולמממנים בחודש יולי 2018. גורמי המדינה והמממנים אישרו לאשדוד התפלה לבצע את חלק זה של התכנית בסכום של עד 17 מיליון ש"ח. עד לאישור ולביצוע עבודות הבטיחות, רידוד הסיכונים הקיים במתקן מתבסס על אמצעי בקרה מנהלתי מוגבל (כגון נהלים והוראות עבודה) עד לרמת סיכון קביל שנועד לאפשר המשך ייצור עד ליישום רידוד הסיכונים המלא בהתאם לסקר הסיכונים המקיף שבוצע; ו- (3) חברת התפעול גיבשה תכנית שימור ייצור, על מנת לצמצם ככל שניתן, את סיכונים התפעול במפעל עד להשלמת המכירה והעברתו לרוכש החדש. התכנית הוצגה למדינה ולמממנים. יובהר, כי ללא ביצוע התכנית לשימור הביצועים או ביצוע חלקי של התכנית, פוטנציאל הכשל והנזקים הכרוכים בכך מוגדלים משמעותית. בחודש פברואר 2019 התקבל אישור לביצוע התוכנית המפורטת לעיל בהיקף כולל של 40 מיליון שקל. הני"ל עוגן במסגרת מתווה העקרונות בין חברת הייזום, מקורות, אשדוד התפלה תפעול, המדינה והבנקים המממנים. החברה ממשיכה בביצוע התכנית. עד כה נוצל תקציב בסך של כ-39 מיליון ש"ח (הסכום כולל עבודות שהסתיימו וכן עבודות בתהליך).

יצוין כי, ביום 7 במרץ 2021 התקבל רישיון עסק קבוע למתקן ההתפלה, בכפוף להשלמת דרישות כבאות. יצוין כי, נכון למועד הדוח, אין למתקן ההתפלה תעודת גמר וטופס 4 תקף ואשדוד התפלה ואשדוד תפעול פועלות להסדרת ההיתרים הנדרשים.

ביום 24 בפברואר 2019 חתמו החברה, חברת הייזום, אשדוד התפלה, חברת התפעול, המדינה והמממנים על מתווה העקרונות שיאפשר את מכירת המתקן בהליך תחרותי בדרך של מכירת מלוא אחזקות וזכויות חברת הייזום באשדוד התפלה ואשדוד תפעול (להלן: "מתווה העקרונות"). לשם כך הוקם צוות עבודה בראשות פרויקטור חיצוני למכירת המתקן. לפרטים נוספים בעניין מתווה העקרונות, ראו סעיף 11.20.1 להלן.

עוד יצוין כי, לצורך תפעול מתקן ההתפלה, קיימות התקשרויות לגבי חומרים מסוימים ומערכות שונות, כאשר הפסקת התקשרות עם הגורמים המספקים אותם, עלול לגרום לפגיעה מהותית בתפעול המתקן כגון רכישת חומר ניקוי כימי מחברת GE.

לפרטים אודות הסכמי ההקמה של מתקן ההתפלה, הסכמי המימון והסכמי התפעול והניהול ראו סעיף 11.9.1 להלן.

לפרטים בדבר הליך הבוררות בין אשדוד התפלה והמדינה ראו סעיף 11.20.1 להלן.

לפרטים בדבר הליך הבוררות בין אשדוד התפלה והקבלן ראו סעיף 11.20.2 להלן.

יצוין, כי מאחר שבחברת אשדוד התפלה ובחברת התפעול לא מכהנים חברי דירקטוריון, ביום 22 בנובמבר 2018, נטל לאחירותו דירקטוריון חברת הייזום את סמכויות דירקטוריון חברת אשדוד התפלה וחברת התפעול, זאת בשבתו כאסיפה כללית של חברות אלו. פרויקט מתקן התפלה בלימסול

בחודש יולי 2009 חברת הייזום זכתה, ביחד עם חברת נטקום הקפריסאית במכרז BOT למימון, תכנון, הקמה ותפעול של מתקן להתפלת מי-ים בהיקף של כ-15 מיליון מ"ק מים לשנה שפרסמה ממשלת קפריסין. ביום 7 באוגוסט 2009 נחתם ההסכם עם ממשלת קפריסין, באמצעות משרד החקלאות וה-WDD.

פרויקט מתקן ההתפלה בלימסול מבוצע באמצעות שני תאגידי המוחזקים על ידי חברת הייזום ונטקום בחלקים שווים M.N Limassol Water Co Limited (להלן: "חברת הפרויקט") ובאמצעות שותפות ההקמה: M.N EPC Water Co (להלן: "שותפות הקמה").

הקמת המתקן הסתיימה ביום 30 ביוני 2012. עם השלמת הקמת המתקן הודיעה ה-WDD, כי המתקן יהיה במצב של זמינות לאספקת מים (stand by mode) החל מיום ה-1 ביולי 2012 למשך תקופה של שנה, אשר הוארכה לתקופה של שנה נוספת. בפברואר 2014 הודיעה ה-WDD על הפעלת המתקן במחצית התפוקה החל מאפריל 2014. ביום 8 באפריל 2015 ולאור החורף הגשום, הודיעה ה-WDD על העמדת המתקן בלימסול ב-Stand by Mode למשך תקופה נוספת. בחודש אוקטובר 2015 הורתה ממשלת קפריסין להפעיל את המתקן במחצית התפוקה, והחל מחודש דצמבר 2015 הורתה על הפעלתו באופן מלא, והחל מיום 8 באפריל 2016 מודיעה ה-WDD לסרוגין, על הפעלת המתקן באופן מלא, במחצית התפוקה או על העמדתו ב-Stand by Mode. במהלך הרבעון הראשון של 2020 התקבלה הנחיה של ה-WDD כי המתקן ימשיך לעמוד במצב Stand by Mode, לפחות עד לתום הרבעון הראשון של 2020. ביום 10 ביולי 2020, התקבלה הנחיה של ה-WDD כי המתקן ימשיך לעמוד במצב Stand by Mode עד להודעה חדשה.

במהלך חודש מאי 2018 קיבלה חברת הפרויקט פנייה רשמית מממשלת קפריסין לקבל הצעה להגדלת היקף תפוקת המפעל בכ-50%. חברת הייזום ביצעה והציגה לשותף הקפריסאי את התכנון עבור הגדלת היקף התפוקה ב-50%. חברת נטקום הקפריסאית בשיתוף עם חברת ייזום הכינו את מסמכי המכרז הנדרשים ונכון למועד הדוח טרם התקבלה תגובת רשות המים הקפריסאית להצעה.

11.8.2. פרויקט מתקן התפלה בלרנקה

חברת הייזום זכתה, ביחד עם חברת נטקום, במכרז BOT שפרסמה ממשלת קפריסין, לתכנון ומימון שדרוג, ותפעול של מתקן להתפלת מי-ים בעיר לרנקה בהיקף של כ-22 מיליון מ"ק מים לשנה. הפרויקט כולל שדרוג המתקן והרחבתו במשך שנתיים, במקביל להמשך תפעולו השוטף במשך 25 שנה שבסיומן יוחזר המתקן לממשלת קפריסין ללא תמורה. חברת הייזום חתמה על הסכם הזיכיון ביום 26 בינואר 2012, והחלה בעבודות ביוני 2012.

ביום 4 ביולי 2015 מתקן לרנקה עבר בהצלחה את מבחני ההשלמה, והחל את תקופת ההפעלה ומכירת המים בספיקה מלאה. החברה המשותפת של הפרויקט בלרנקה פועלת לגיוס הלוואה למימון הפרויקט כחלק מהון העצמי שהושקע בו.

ביום 2 באוגוסט 2012 התקבל מכתב מה-WDD ובו הודעת שינוי לחוזה לפיה יש להעביר את מתקן ההתפלה בלרנקה למצב הדממה (Shut Down Mode) למשך תקופה של שנתיים. מכתב נוסף התקבל מה-WDD ביום 11 ביוני 2014, בהתאם להליך יישוב חילוקי הדעות המפורט בהסכם ה-BOT. במכתב ביקש ה-WDD להסדיר את דרישות המיזם מה-WDD בשל הדממת המתקן, וכן להסדיר את התביעות הנגדיות שהגיש ה-WDD בקשר עם לוחות הזמנים של הפרויקט. הצדדים הגיעו להסדר פשרה, אך ההסדר לא אושר על ידי הועדה הממשלתית הבינמשרדית (KEAA).

בחודש נובמבר 2015 הוגשה תביעה של חברת הפרויקט בלרנקה ל-WDD בסך של כ-18 מיליון אירו, בגין הפיצוי הנדרש עקב הוראת השינוי והדממת המתקן וכן עקב דרישתם להשקעות נוספות שלא נכללו בחוזה המקורי, או לחילופין בירור התביעות לפי ההליך שנקבע בהסכם הזיכיון.

בחודש יוני 2016 ה-WDD החלה לקזז קנסות בגין איחור לטענתם בלוחות הזמנים להשלמת הפרויקט. לטענת ה-WDD בכוונתו לקזז סך כולל של כ-3.8 מיליון אירו מהתשלום הקבוע במשך כ-10 רבעונים. חברת הפרויקט דחתה את הטענה ופנתה בכתב בדרישה מיידית להפסקת ביצוע הקיזוז והשבת הסכומים שקוזזו. ביום 23 באוגוסט 2016, השיבה ה-WDD על השבת הקנס שקוזז בתשלום הרבעוני העוקב, הקנס שקוזז הושב לחברת הפרויקט במלואו. נושא הקנסות בגין איחור לכאורה בהשלמת המתקן הועבר להליך הבוררות בין הצדדים.

בחודש יוני 2018, קיבלה חברת הפרויקט חוות דעת משפטית שמצאה בסיס משפטי משמעותי לטענות חברת הפרויקט בלרנקה על נזק שנגרם לה בידי ממשלת קפריסין בעת הקמת מתקן לימסול. חברת הפרויקט בלרנקה פנתה לממשלת קפריסין בנושא ובהמשך התקיימו פגישות עם ראשי מנהלת המים והממשלה בהן הוסכם על קיום מו"מ ישיר בין הצדדים לבירור התביעות ובניסיון להגיע להסדר פשרה כולל או הסכמה על סוגיות שאינן במחלוקת. ככל שלא יושג הסדר פשרה או ייוותרו סוגיות במחלוקת הדיון יועבר מיידית לבוררות הבינלאומית עם בורר בינלאומי בלתי תלוי. החברה טרם קיבלה אישור כתוב מממשלת קפריסין להסדר הבוררות. הצדדים נמצאים בשלב מתקדם של ניסוח וחימה על הסכם למתווה של בוררות בינלאומית.

ביום 2 בינואר 2020 קיבלה חברת הפרויקט בלרנקה הנחיה מה-WDD להפעיל את המתקן בתפוקה של 50% החל מיום 10 בינואר 2020 ועד להודעה חדשה. ביום 1 ביולי התקבלה הנחיה מה-WDD להפעיל את המתקן בתפוקה של 100% החל מיום 8 ביולי 2020 ועד להודעה חדשה. ביום 7 באוגוסט 2020 התקבלה הנחיה מרשות המים בקפריסין להפעיל את המתקן בתפוקה של 50% החל מיום 24 ביולי 2020 ועד להודעה חדשה. נכון למועד זה, לא התקבלה הודעה נוספת של ה-WDD.

פרויקט אגן האוג (נבי מוסא)

11.8.3.

ביום 2 במרץ 2008 לאחר שזכתה במכרז חתמה מנרב אחזקות בע"מ (להלן "מנרב") על הסכם BOT לתכנון, מימון, הקמה ותפעול של מתקן לטיפול בשפכים באתר נבי מוסא לתקופה של 24 שנים ו-11 חודשים, אשר בסיומה יועבר המתקן לבעלות מפעלי ביוב וטיהור ירושלים בע"מ (להלן: "מבט"י" או "המזמין") שהינה חברת בת של "הגינוח", תאגיד המים העירוני של ירושלים. לאחר אישור ממשלת ישראל מיום ה-1 בנובמבר 2010 לכניסתה של חברת הייזום לפרויקט, נחתמה תוספת להסכם הזיכיון וחברת הייזום הפכה להיות שותפה שווה של מנרב בפרויקט. (להלן: "שותפות נבי מוסא"). ביום 27 בספטמבר 2012 נחתם בין השותפים בפרויקט הסכם להעברת חלקה של מנרב אחזקות לחברת הייזום. ביום 9 במרץ 2014 התקבלה ממבט"י תעודת השלמה למתקן. המתקן עבר בהצלחה את תקופת ההרצה והחל מיום ה-1 בספטמבר 2014 עובד במתכונת של תפעול קבוע. בינואר 2016 נחתמה תוספת להסכם הזיכיון, שם, בין היתר אישר המזמין את יציאת מנרב מהפרויקט והוסדרה סיום תקופת ההרצה והוסדרה הארכת משך תקופת הזיכיון בשנה. ביום 16 במאי 2016, התקבלה החלטת ועדת שרים לענייני חברה וכלכלה (קבינט חברתי כלכלי) שקיבלה ביום 2 ביוני 2016 תוקף של החלטת ממשלה שמספרה 1479 (חכ/35) ועניינה אישור לחברת מקורות פיתוח וייזום לרכוש את חלקה של "מנרב אחזקות בע"מ" בשותפות נבי מוסא ולפרק את השותפות.

ביום 11 בפברואר 2019 לאחר אישור דירקטוריון חברת הייזום, נחתם הסכם לביטול הסכם הזיכיון (ביטול הזיכיון במהלך תקופת התפעול), שלא כתוצאה מהפרת הסכם על ידי הזכייין ושלא כתוצאה מגורמים שאינם בשליטת המזמין, לפיו, מבט"י מורה לזכייין (חברת הייזום ושותפות נבי מוסא) על הפסקת העבודות לצמיתות וביטול הסכם הזיכיון שיתבצעו במועד הקובע. התמורה שהוסכמה בין הצדדים בגין ביטול הסכם הזיכיון והעברת מלוא זכויות הזכייין בהסכם הזיכיון ו/או בפרויקט (למעט בורריות שהתנהלו בין קבלן ההקמה של הפרויקט וקבלן משנה של קבלן ההקמה) וכן העברת הציוד שבמט"ש, נערכה על בסיס ההערכת השווה שבוצעה על ידי מעריך שווי בלתי תלוי, אשר מונה בהסכמה, בסך של כ-72 מיליון ש"ח, והיא כוללת פירעון של כל החובות הפיננסיים של השותפות לבנק לאומי בגין מימון הפרויקט והסרת השיעבודים וכן תשלום לזכייין של מזומן בסך 32 מיליון ש"ח. ביום 31 במרץ 2019, הושלמה העסקה. לפרטים נוספים אודות פרויקט נבי מוסא וכן אודות בורריות המתנהלות בין קבלן ההקמה של הפרויקט וקבלן משנה של קבלן ההקמה, ראו ביאור 24 לדוחות הכספיים השנתיים.

מט"ש אשקלון

11.8.4.

בהתאם להסכם בין מקורות לחברת הייזום, מיום 12 בפברואר 2009, הועבר חלקה של מקורות בשותפות מכוון טיפול בשפכי אשקלון, שהוקמה באמצעות התקשרות של מקורות עם עיריית אשקלון, בהסכם שותפות להקמה ותפעול של מתקן לטיפול בשפכי העיר אשקלון מיום 27 לפברואר 1997. לימים העבירה עיריית אשקלון את חלקה לתאגיד המים והביוב של העיר אשקלון – "מי אשקלון" (להלן: "מי אשקלון"). מקורות מימנה מחצית מההשקעות במתקן ולאחר העברת חלקה לחברת הייזום, חברת הייזום אחראית לתפעולו של המתקן. לאחר שדרוג שלישוני

שבוצע למתקן אשר כלל, בין היתר, קירווי המט"ש למניעת מטרדי ריח ועבודות נוספות, ביום 14 בספטמבר 2016 חתמה חברת הייזום על עדכון הסכם התפעול במט"ש אשקלון. עבודות השדרוג הסתיימו והחל מחודש ינואר 2020 גם מתקן הטיפול השלישוני עובד כנדרש.

11.8.5. מט"ש כרמיאל

שותפות של מקורות מים עם איגוד ערים כרמיאל, הוקמה לצורך הקמה ותפעול של מתקן לטיפול בשפכי העיר כרמיאל וסביבותיה. מקורות מים שימשה גם כקבלן התפעול של השותפות וביום 21 בנובמבר 2017, חתמה חברת הייזום על הסכם עם מקורות מים (בתוקף מיום 1 בינואר 2017) להסבת והמחאת הסכם התפעול של מט"ש כרמיאל ממקורות מים לחברת הייזום, כך שחברת הייזום תבוא בנעליה של מקורות מים לכל דבר ועניין (למעט לעניין סוגיית פריסת חוב של התאגיד למקורות מים ולמעט חלקה של מקורות מים בשותפות שתיוותר על כנה). יצוין כי ההליכים להעברת האחריות המלאה על התפעול של מט"ש כרמיאל ממקורות מים לייזום, הושלמו במהלך חודש דצמבר 2017. לפרטים נוספים בקשר לבעלות מקורות מים במט"ש כרמיאל, ראו סעיף 27.11 להלן.

ביום 10 בפברואר 2021 חתמו מקורות, איגוד ערים כרמיאל ושותפות מקורות-כרמיאל על תוספת להסכם ההפעלה, לפיו החברה תהיה זכאית לתשלום נוסף בגין תוספת מתקנים לטיפול וכוח האדם הדרוש להפעלת המט"ש לאחר שהושלמו העבודות להרחבתו. ההסכם נכנס לתוקף ביום 28 בפברואר 2021 לאחר אישור של מועצת האיגוד. כמו כן, במסגרת התוספת להסכם, הוסרו מחלוקות שהיו קיימות בין החברה, מקורות מים ואיגוד ערים כרמיאל במספר נושאים.

11.8.6. פרויקטים נוספים

לחברת הייזום פרויקטים נוספים של מתקנים לטיפול שפכים, תכנון וייעוץ בתחום המים, מתקני סינון ועוד, בישראל ומחוצה לה, אשר נכון למועד הדוח זה, היקפם אינו מהותי לחברה. יצוין כי, בשל הדיונים על המשך פעילותה של חברת הייזום, כמפורט בסעיף 11.1 (א) לעיל, חברת הייזום אינה מקדמת, בשלב זה, פיתוח פרויקטים חדשים.

11.9. פילוח הכנסות ורווחיות

בשנים 2019 ו-2020, התפלגו הכנסות פעילות חברת הייזום כדלקמן:

2019		2020		
%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	
				הכנסות
		2%	3,282	שירותי ייעוץ
				שירותי הקמה
100	197,545	98%	184,607	שירותי תפעול
100%	197,545	100%	188,435	סה"כ
				רווח (הפסד) גולמי
5%	570	6%	1,345	שירותי ייעוץ
				שירותי הקמה
95%	10,576	94%	22,437	שירותי תפעול
100%	11,146	100%	23,782	סה"כ

11.10. לקוחות

הלקוח העיקרי של חברת הייזום, באמצעות תאגיד מוחזק, הינו מדינת ישראל, אשר רוכשת מים בפרויקט ההתפלה באשדוד. בנוסף, היציבות הפיננסית של מדינת ישראל עשויה להשפיע על לקוחות נוספים של חברת הייזום בישראל – תאגידי המים והביוב שבבעלות המגזר העירוני. מדינת ישראל הינה בעלת דירוג גבוה יחסית ויצב (+A), ולפיכך הסיכון בתלות חברת הייזום במדינה מוגדר נמוך.

לקוחה מהותית נוספת של חברת הייזום, באמצעות תאגידי מוחזקים בשליטה משותפת, היא ממשלת קפריסין הרוכשת מים בפרויקטי ההתפלה בלימסול ולרנקה. נכון למועד הדוח, קפריסין הינה בעלת דירוג אשראי של BBB- (על פי דירוג DBRS מחודש נובמבר 2019). קפריסין עשויה להיות מושפעת מהמשבר בגוש האירו בכלל וביוון בפרט. מנגד, קפריסין נשענת כמקור המים על שני מתקני ההתפלה המספקים שירות חיוני לאי, ולפיכך הסיכון בתלות חברת הייזום במדינה מוגדר בינוני.

לקוחות עיקריים נוספים של חברת הייזום הם בעיקר תאגידי מים וביוב עירוניים בישראל, תאגידי המים השותפים באיגוד כרמיאל ותאגיד המים של אשקלון וכן תאגיד מים השייך לממשלת מהרשטרה בהודו.

בשל הדיונים על המשך פעילותה של חברת הייזום, כמפורט בסעיף 11.1 (א) לעיל, ולאור הנחיית דירקטוריון חברת הייזום, מקדמת חברת הייזום, בשלב זה, פיתוח פרויקטים חדשים בעלי סיכון חשיפה נמוך בלבד, פעילות השיווק של חברת הייזום ממוקדת בשלושה מישורים:

האחד, קידום פרויקטים מכוח היותה של חברת הייזום חברה בת של חברת המים הלאומית של ישראל, באמצעות הסכמי G2G. השני, השתלבות במכרזים פומביים בינלאומיים המפורסמים כאשר חלקה של חברת הייזום במציע הינו מתן רפרנס לתנאי סף נדרשים במכרז וכן שירותי ייעוץ ותכנון. השלישי הינו התמודדות במכרזים להפעלת מתקני טיהור שפכים בישראל. חלק מהפעילות של חברת הייזום בוצעה וקודמה באמצעות סוכנים או מתווכים, אם מכוח הצעה של הזדמנות עסקית לחברה על ידי סוכן או מתווך שפנה לחברה ואם על ידי התקשרות עם גורם במדינת יעד לצורך קידום עסקיה של חברת הייזום.

תחרות

חברת הייזום פועלת בשווקים עם מאפייני תחרות גבוהים. המיקוד העולמי בעשור האחרון בתחום המים והצפי בעולם לצמיחה מואצת בתחום זה הביאו חברות רבות לכניסה לתחום זה, הן חברות בינלאומיות שנכנסו לתחום המים, הן חברות תשתית (חלקן בתחום הביצוע וחלקן בתחום המים), הן חברות מקומיות שהרחיבו פעילותן לתחום בעלות יתרונות בהקמת פרויקטי תשתית במדינת היעד, והן חברות מבוססות טכנולוגיה המציעות פתרונות ממוקדים בתחומי נישא. התחרות בשווקים הבינלאומיים מאופיינת במגמת מיזוגים והתרחבות, רגולציה מתחזקת ויישומים טכנולוגיים מעניקי ערך מוסף. קיימים בעולם גופים רבים הפעילים בתחום המים והשפכים, הן גופים בינלאומיים והן גופים מקומיים. חברת הייזום פועלת בתנאי תחרות משוכללת מול הגופים הנ"ל ובמסגרת הפעילויות השונות משתפת פעולה עם חלק מהגורמים המשלימים את יכולות חברת הייזום בפרויקטים. חלק ממעמדה התחרותי של חברת הייזום התבסס על היותה חברת הבת של חברת המים הלאומית של ישראל.

נכון למועד הדוח זה, בישראל פועלים 4 מתקני התפלת מי ים גדולים (מלבד אשדוד): מתקן התפלה באשקלון (אשר מופעל על ידי קבוצה בבעלות חברת IDE טכנולוגיות בע"מ וחברת ורידיס, מתקן התפלה בפלמחים (מופעל כיום על ידי קרן תש"י), מתקן התפלה בחדרה (אשר מופעל על ידי קבוצה בבעלות שיכון ובינוי בע"מ ו-IDE טכנולוגיות בע"מ) ומתקן התפלה בשורק (אשר מופעל על ידי דן קפיטל תשתיות והשקעות פיננסיות בע"מ). למיטב ידיעת חברת הייזום, בהתבסס על נתונים המפורסמים על ידי רשות המים, כמות המים השנתית באשדוד מהווה כ-16.5% מכמות המים של כלל מתקני ההתפלה כאמור.

ביחס למתקני ההתפלה בקפריסין, נכון למועד הדוח, מלבד מתקני ההתפלה בלימסול ולרנקה קיימים בקפריסין 2 מתקני התפלה מרכזיים נוספים, המוחזקים על ידי חברות מקומיות, כאשר סך הייצור של מתקני לרנקה ולימסול מסך כלל אספקת המים בקפריסין הינו כ-40%. בנוסף, ממשלת קפריסין קיימה מכרז להקמת מתקן התפלה נוסף בפאפוס.

בתחום מתקני טיפול בשפכים קיימים מתקנים רבים במדינת ישראל המופעלים על ידי גורמים שונים, לרבות מקורות ותאגידי מים וביוב.

עונתיות

להערכת חברת הייזום, התוצאות הכספיות של חברת הייזום תלויות בין השאר בהיקף מכירות המים במתקני התפלת מי הים באשדוד, לימסול ולרנקה, שעשויות להשתנות עקב עונתיות ומצב מזג האוויר ועקב החלטה אפשרית של הלקוח לצמצם את תפוקת המים המותפלים בעיקר בחודשי החורף. יצוין, כי בכלל הסכמי הזיכיון הלקוח התחייב לשלם תשלום קבוע גם אם יחליט לצמצם את תפוקת המים במתקנים. תשלום זה צפוי לכסות את החזר ההשקעה וההוצאות הקבועות במתקנים ("Take or Pay"), כך שחשיפת חברת הייזום לעונתיות אמנם משפיעה על צמצום הרווחים ממכירות מים, אולם, לרוב, אינה גורמת לחברה הפסדים מהותיים בפרויקטים. לפרטים בדבר צמצום של ממשלת קפריסין את רכישות המים ממתקן ההתפלה בלימסול, ראו סעיף 11.9.1 לעיל.

כושר ייצור

להלן פירוט אודות כושר הייצור הפוטנציאלי והמקסימאלי של המתקנים המהותיים של חברת הייזום:

(א) מתקן ההתפלה באשדוד - בהתאם להסכם הזיכיון, הכמות שתיוצר במתקן ההתפלה באשדוד הינה עד 100 מיליון קוב שנת.

(ב) מתקן לרנקה - כושר הייצור המקסימאלי של מתקן לרנקה וכושר הייצור בפועל (במצב של פעילות מלאה) של המתקן הינו כ-22 מיליון קוב שntי.

(ג) מתקן לימסול - כושר הייצור של מתקן לימסול הינו כ-15 מיליון קוב שntי, כאשר כושר הייצור הפוטנציאלי המקסימאלי הינו כ-18.2 מיליון קוב שntי.

11.15 רכוש קבוע ומקרקעין

עיקר נכסי חברת הייזום המאוחדים נכון ליום 31 בדצמבר 2019 וליום 31 בדצמבר 2020 הינו נכס פיננסי ונכס בלתי מוחשי בגין פרויקט אשדוד המסתכמים בסך של 885,509 אלפי ש"ח וכ-847,398 אלפי ש"ח, בהתאמה (כולל חלויות שוטפות של נכסים אלו). בנוסף, לקבוצה השקעות בעסקאות משותפות בסך של כ-84,588 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019 וכ-82,170 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020 ורכוש קבוע נטו בסך של 731 אלפי ש"ח ביום 31 בדצמבר 2019 ו-871 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020. חברת הייזום שוכרת את משרדיה הראשיים בתל אביב וכן שוכרת את צי הרכבים המשמש את עובדי חברת הייזום.

11.16 ספקים

ספקי חברת הייזום והתאגידים המוחזקים כוללים בעיקר ספקי ציוד ותשתיות הקשורים במערכות אספקת מים, מתקני התפלה, מתקני טיפול במים, מתקני טיפול בשפכים וכיו"ב, וכוללים ספקי תכנון, ציוד מכני, צנרת, מכשור ובקרה, ציוד חשמל, כימיקלים, קבלנים לעבודות אזרחיות, קבלני הנחת צנרת, קבלני עבודות חשמל, קבלני התקנות אלקטרו מכניות, קבלני שירות, יועצים, סוכנים ועוד.

ספקים גדולים אחרים של חברת הייזום והתאגידים המוחזקים קיימים בפרויקטים האחרים בביצוע ובתפועל בישראל, בקפריסין ובהודו, המספקים ציוד, עבודות ושירותים בתחומים שונים. חלק מספקים וקבלנים אלו הם מחו"ל וחלקם ספקים וקבלנים ישראלים.

11.17 מימון

חברת הייזום מממנת את פעילויותיה באמצעות הלוואות לזמן ארוך שהבטוחה בגינה הינם הפרויקטים אותה מפעילה חברת הייזום, ובאמצעות מסגרות אשראי לטווח קצר. לחברה מסגרות אשראי כוללות (לרבות הלוואות און-קול וערבויות) אשר הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2020 בסך של כ-38.5 מיליון ש"ח.

להלן ריכוז נתוני אשראי בר דיווח של חברת הייזום בע"מ נכון ליום 31 בדצמבר 2020:

מועד נטילת ההלוואה/העמדת המסגרת	מטרת ההלוואה	מסגרת אשראי באלפי ש"ח	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020 (באלפי ש"ח) *	יתרה בסמוך למועד הדוח (באלפי ש"ח) *	תקופת ההלוואה, מועדי פירעון ומועד פירעון אחרון	ריבית שנתית	הצמדה	עיקרי התחייבויות לאמות מידה פיננסיות/ערבויות	
הלוואה שקלית מתאגיד בנקאי לזמן קצר	מימון הפעילות השוטפת, וכן מימון הקמת מתקן טיהור שפכים נבי מוסא ומתקני ההתפלה של מיזמים משותפים בקפריסין	0	0	0	הלוואה מתחדשת כל 3 חודשים	2.75%	לא צמוד	1. שעבוד לצד שלישי: אין לבצע שעבוד /משכון לטובת מממן צד שלישי מבלי לבצע שעבוד/משכון זהה בתנאיו לטובת הבנק. 2. התחייבות כי לא יחול שינוי במבנה החברה. 3. התחייבות כי לא יחול שינוי באחזקותיה של המדינה בחברה, כך שבכל עת שיעור האחזקות לא יפחת מ-75% מאמצעי השליטה בחברה.	
הלוואה שקלית מתאגיד בנקאי לזמן קצר		0	0	0	הלוואה מתחדשת כל 3 חודשים	23%	לא צמוד		
הלוואה שקלית מתאגיד בנקאי לזמן קצר		0	0	0	אונקול חודשי מתחדש	3.65%	לא צמוד		
הלוואה שקלית מתאגיד בנקאי לזמן קצר		0	0	0	הלוואה לשנה, נפרעת ב-4 תשלומים רבעוניים	3.9%	לא צמוד		
הלוואה שקלית מתאגיד בנקאי לזמן קצר		0	0	0	אונקול חודשי מתחדש	2.6%	לא צמוד		
		מסגרת ערבות: 20,000 אלפי ש"ח							צמוד
		מסגרת ערבות: 8,500 אלפי ש"ח							צמוד

מועד נטילת ההלוואה/העמדת המסגרת	מטרת ההלוואה	מסגרת אשראי באלפי ש"ח	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020 (באלפי ש"ח) *	יתרה בסמוך למועד הדוח (באלפי ש"ח) *	תקופת ההלוואה, מועדי פירעון ומועד פירעון אחרון	ריבית שנתית	הצמדה	עיקרי התחייבויות לאמות מידה פיננסיות/ערבויות
הלוואה שקלית מתאגיד בנקאי לזמן קצר		0	0	0	הלוואה לשנה, נפרעת ב- 4 תשלומים רבעוניים	6.25%	לא צמוד	
הלוואה שקלית מתאגיד בנקאי לזמן קצר	הלוואה שהתקבלה במסגרת הסדר פיצויים מסוכמים עם המדינה בגין תביעה בגדן איחור בהקמת מתקן ההתפלה באשדוד	10,000	10,000	10,000	הלוואה מתחדשת כל 3 חודשים	2.3%	לא צמוד	מגובה בערבות של מקורות חברת המים

*יתרה משוערכת.

להלן ריכוז נתוני אשראי בר דיווח לחברת אשדוד התפלה תפעול בע"מ (חברה מאוחדת) נכון ליום 31 בדצמבר 2020 :

מועד נטילת ההלוואה/העמדת המסגרת	מטרת ההלוואה	מסגרת אשראי באלפי ש"ח	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020 (באלפי ש"ח)	יתרה בסמוך למועד הדוח (באלפי ש"ח)	תקופת ההלוואה, מועדי פירעון ומועד פירעון אחרון	ריבית שנתית	הצמדה	עיקרי התחייבויות לאמות מידה פיננסיות/ערבויות
הלוואה שקלית מתאגיד בנקאי לזמן קצר	מימון הפעילות השוטפת	30,500	30,500	30,500	אונקול חודשי מתחדש	3.65%	לא צמוד	ערבות על סך 10,064 אלפי ש"ח

להלן ריכוז נתוני אשראי בר דיווח לחברת אשדוד התפלה בע"מ (חברה מאוחדת) נכון ליום 31 בדצמבר 2020 :

מועד נטילת ההלוואה/העמדת המסגרת	מטרת ההלוואה	סכום ההלוואה/המסגרת באלפי ש"ח/אירו	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019 (באלפי ש"ח)	יתרה בסמוך למועד הדוח (באלפי ש"ח)	תקופת ההלוואה, מועדי פירעון ומועד פירעון אחרון	ריבית שנתית	הצמדה	עיקרי התחייבויות לאמות מידה פיננסיות/ערבויות
2011 הלוואה שקלית בהתאם להסכם המימון		707,000 אלפי ש"ח	615,644	609,040	מועד פירעון אחרון - 20/06/2037	4.5%	צמוד למודד	א) יחס כיסוי שירות החוב ההיסטורי (Historic Debt Service Cover Ratio גבוה מ- 1.05. יחס כיסוי מחושב ל 31.12.2020 הינו 1.21
2011 הלוואה באירו בהתאם להסכם המימון	מימון הקמת מתקן התפלה אשדוד	114,130 אלפי אירו	379,888	375,260	מועד פירעון אחרון - 20/06/2036	3.129%	להרחבה בנוגע למנגנון הריבית ריבית האירו, ראו פירוט בדוחות הכספיים של אשדוד התפלה, ביאור 10,ה (2).	ב) יחס כיסוי חיי ההלוואה (Loan Life Cover Ratio גבוה מ- 1.1. יחס כיסוי מחושב ל 31.12.2019 הינו 1.20
								ג) יחס כיסוי מחיר קבוע לעלות קבועה (Fixed Price to Fixed Cost Cover Ratio גבוה מ- 0.9. יחס כיסוי מחושב ל 31.12.2019 הינו 0.99 (**)

(**) יחסי הכיסוי המופיעים בטבלה לעיל הינם בהתאם להסכמי המימון, כאשר היחסים ואופן חישובם מוגדרים בהסכם המימון: (א) יחס כיסוי DSCR שירות החוב ההיסטורי – מחושב כיחס בין (1) תזרים המזומנים הפנוי בפועל לתקופה (סך ההכנסות בניכוי סך ההוצאות מותרות (כגון הוצאות תפעוליות, הוצאות הוניות, הוצאות מס והוצאות מימון שאינן קשורות להחזר החוב) ו-(2) סכום שירות החוב לתקופה (סך תשלומי הקרן והריבית בשקל ויורו); (ב) יחס כיסוי חיי ההלוואה LLCR – מחושב כיחס בין (1) הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הפנויים החזויים מהפרויקט מיום החתך ועד תום תקופת הפרויקט, מהוון בשיעור הריבית המשוקלל של החוב ו-(2) יתרת החוב (שקלי ויורו) נכון לתאריך החתך; (ג) יחס כיסוי מחיר קבוע לעלות קבועה FPFC – יחס זה מחושב כחלוקה בין (1) רכיב ההכנסה הקבועה שהתקבלה בפועל נכון לשנה אחורה ממועד החתך ו-(2) סך ההוצאה הקבועה ששולמה נכון לשנה אחורה ממועד החתך, אשר כוללת את התשלום הקבוע לחברת התפעול, את שירות החוב והוצאות קבועות אחרות שהיו לזכיון במהלך התקופה.

לפרטים בדבר התחייבות חברת הייזום להזרמת הון ולהעמיד ערבויות לאשדוד התפלה ראו סעיף 11.17.5 להלן.

11.17.1

התחייבויות לעמידה באמות מידה פיננסיות

חברת הבת אשדוד התפלה מחויבת לעמידה בהתניות פיננסיות והתחייבויות אחרות על פי הסכמי המימון עם המממנים. יחסי הכיסוי נבחנים אחת לרבעון.

לאור החתימה על הסכם עם המדינה בנוגע לתשלום הפיצויים המוסכמים בחודש ינואר 2016, הסכימו המממנים לדחיית העמידה בהתניה בקשר ליחס כיסוי שירות החוב ההיסטורי לגבי שנת 2016 והרבעון הראשון של 2017. בנוסף אשדוד התפלה מחויבת לעמידה בהיקפי הון עצמי או הלוואות בעלים בשיעור מינימאלי ביחס לכלל עלויות הפרויקט, וכן לעמידה בהסכמי המימון והסכמי הפרויקט, העמדת פוליסות ביטוח, עמידה בדרישות החוק והתקנות, דרישות דיווח, מצגים, התחייבויות, ערבויות וכיו"ב כמקובל בפרויקטים מסוג זה. בנוסף ועל פי דרישת המממנים והסכמי המימון, אשדוד התפלה נדרשת לקבל ולהחזיק בדירוג לחוב בפרויקט.

למעט האמור לעיל בדבר דחיית העמידה בהתניה ביחס כיסוי שירות החוב ההיסטורי, נכון למועד הדוח, אשדוד התפלה עומדת באמות המידה הפיננסיות הנדרשות במסגרת הסכמי המימון מול המממנים.

במסגרת הסכם המימון בפרויקט אשדוד קיימת התניה של המממנים לפיה אם החברה תמכור את שליטתה בחברת הייזום, כך שהעברת השליטה תשפיע מהותית על יכולתה של אשדוד התפלה להשלים את הקמת הפרויקט או לעמוד בהתחייבויותיה (או יכולת חברת הייזום לעמוד בהתחייבויותיה) לפי הסכמי המימון או הסכמי הפרויקט, אזי אירוע זה של העברת השליטה ידרוש את אישור הבנקים המממנים, ואם יתבצע ללא אישור כאמור – יהווה הפרה של הסכם המימון, אך למעט ביחס לנעבר מותר (כהגדרת מונח זה בהסכמי המימון). נוסח התניה זו אושר על ידי המדינה במסגרת אישורה להסכמי המימון.

לחברת אשדוד תפעול התחייבות לעמידה באמות מידה פיננסיות כלפי הבנק שהעמיד לרשותה מסגרות אשראי, והן נוגעות בעיקר לעמידה בהיקף הון עצמי (כולל הלוואות בעלים) מינימלי. מקורות מים העמידה ערבות בגין מסגרת האשראי. נכון למועד הדוח, ואף על פי שחברת אשדוד תפעול אינה עומדת באמות המידה הפיננסיות ליום 31 בדצמבר 2020, ולאור קבלת ערבות מקורות מים כמפורט לעיל, המממנים לא העמידו את האשראי לפירעון מיידי.

בפרויקט לימסול חברת הייזום מחויבת לבנק המלווה בעמידה בהיקפי הון עצמי מינימאליים שהוזרמו לפרויקט.

11.17.2

אשראי ספקים

אשראי הספקים ליום 31 בדצמבר 2020 הינו 53,068 אלפי ש"ח, תקופת ימי האשראי עומדת על 60 ימים בממוצע.

11.17.3

אשראי לקוחות

אשראי הלקוחות ליום 31 בדצמבר 2020 הינו 41,969 אלפי ש"ח, תקופת ימי האשראי עומדת על 79 ימים בממוצע.

במסגרת הסכם המימון בפרויקט אשדוד קיימת התניה של הבנקים המממנים, כמפורט בסעיף 11.17 לעיל.

לחברת הייזום מסגרות אשראי שוטפות המסתכמות בכ-5.38 מיליון ש"ח. נכון ליום 31 בדצמבר 2020, נוצלו מתוכן כ-10 מיליון ש"ח במזומן ו-28.5 מיליון ש"ח בערבויות. נכון למועד הדו"ח החברה פרעה סכום נוסף של 5.5 מיליון ש"ח.

ערבויות

נכון ליום 31 בדצמבר 2020, חברת הייזום העמידה ערבויות בנקאיות לצורך הגשת וביצוע מכרזים ופרויקטים בסך של כ-243 מיליון ש"ח, כולל ערבויות לטובת הבנקים המממנים והמדינה להבטחת התחייבויותיהן של חברות בת ייעודיות שהוקמו למטרות ביצוע הפרויקטים כאמור, שחלקן בבעלות מלאה וחלקן בשותפות עם חברות אחרות. ערבויות אלו כוללות את הערבות עבור אשדוד התפלה, ולטובת מדינת ישראל, בסך 90 מיליון ש"ח, לאחר שבחודש מאי 2017 חולטו 10 מיליון ש"ח מהערבות, אשר במקור עמדה על 100 מיליון ש"ח. יצוין, כי בהתאם להסדר הביניים בין החברה, חברת הייזום, אשדוד התפלה והמדינה, כמפורט בסעיף 11.20.1 להלן, במקרה של חילוט הערבות לצורך גביית הפיצויים המוסכמים בסכום מצטבר העולה על 60 מיליון ש"ח, נדרש יהיה להגדיל את הערבות כך שתמשך לעמוד על 40 מיליון ש"ח, אך עד להיקף מצטבר של מיליון שלא יעלה על 40 מיליון ש"ח בגין גביית הפיצויים המוסכמים, וזאת מבלי לגרוע מחובת המילוי מחדש של הערבות לפי הסכם הזיכיון (היכולה להגיע לסכום השווה לפעמיים סכום הערבות). אין באמור כדי לגרוע ממעמד הערבות כערבות הקמה וערבות הפעלה, בהתאם להוראות הסכם הזיכיון, אשר קובע כללים לעניין מימוש ולעניין החובה לחדש כל אחת מהן, בנפרד, במקרה של מימוש כאמור, עד לסכום השווה לפעמיים סכום הערבות המקורית. לפרטים נוספים, ראו סעיף 11.20.1 לעיל.

בנוסף, חברת הייזום העמידה ערבויות בנקאיות בסכום מצטבר של 28.5 מיליון ש"ח, לטובת המממנים של אשדוד התפלה כמפורט בסעיף 11.20.1(ג) להלן וערבות חברה בסך של כ-10 מיליון ש"ח. עוד יצוין, כי כמפורט בסעיף 11.19.1(ד), חברת התפעול העמידה ערבות בנקאית להבטחת התחייבויותיה כנגד אשדוד התפלה על פי הסכם התפעול אשר נכון למועד הדוח עומדת על סך של כ-10 מיליון ש"ח.

לפרטים אודות ערבויות החברת הייזום שניתנו בקשר לחלק מהערבויות כאמור, ראו סעיף 23.8 להלן.

בנוסף, חברת הייזום, כחברת האם של המפעיל במתקן ההתפלה באשדוד, ערבה לקיום התחייבויות המפעיל מכוח הסכם התפעול. כמו כן, בידי חברת אשדוד התפלה היו ערבויות מקבלן ההקמה בסך של כ-227 מיליון ש"ח אשר היו בתוקף עד ליום 31 במרץ 2019 ובהמשך להסכם הפשרה, כמפורט בסעיף 11.20.3 להלן בוטלו. לפרטים נוספים, ראו סעיף 11.20.3 לעיל.

בנוסף, חברת הייזום אחראית לכך שאשדוד התפלה מעמידה למדינה את הערבויות הבנקאיות כנדרש לפי הסכם הזיכיון, לרבות חידוש הערבויות במקרה של מימוש, בהתאם להוראות הסכם הזיכיון. חברת הייזום ערבה לכך שאשדוד התפלה לא תהא בהפרה של הסכם המימון עקב אי עמידה ביחסי הכיסוי הנדרשים לפי הסכם המימון, וכן חברת הייזום ערבה לכך שבחשבונות הרזרבה לשירות חוב יהיו מופקדים הסכומים הנדרשים לפי הסכם המימון. ערבות זו מוגבלת לסכום של 10 מיליון ש"ח צמוד למדד, בתוספת עמלות, הוצאות, ריביות ועלויות שיחולו. בנוסף, מכוח הסדר הביניים, חברת הייזום ערבה לתשלום הפיצויים המוסכמים המגיעים למדינה מאשדוד התפלה וזאת בגין התקופה החל מתום 6 חודשים מהמועד החוזי להשלמת המתקן ואילך.

לחברת הייזום ערבות בעלים לאשדוד תפעול בסך של 54 מיליון ש"ח לטובת בנק מזרחי.

לפרטים בדבר הסכמי המימון בקשר עם פרויקט אשדוד התפלה ראו סעיף 11.19.1(ג) להלן

11.17.6. לפרטים בדבר הצורך לכסות את הפער התזרימי כתוצאה מתפעול מתקן ההתפלה והצורך בהזרמת מימון, ראו סעיף 11.19.1(ג) להלן.

סיכונים סביבתיים ורגולציה סביבתית - כללי

פעילויות חברת הייזום במתקני ההתפלה והמט"שים חשופות לסיכונים סביבתיים שונים ובהם הזרמות לסביבה, שימוש בחומרים מסוכנים ויצירת מטרדים, כגון מטרדי ריח. בהתאם לכך, כפופה חברת הייזום לרגולציה מקיפה בתחום הגנת הסביבה ביחס להיבטים של פעילותה בישראל.

בשנים האחרונות ניתן לזהות מגמה של החמרה בדרישות הסביבתיות החלות על חברת הייזום, ובמידת הפיקוח והאכיפה מצד הרשויות השונות בקשר עם דרישות אלה. להערכת חברת הייזום, מגמה זו צפויה להימשך ואף להתגבר בשנים הבאות.

הוראות הדין העיקריות הנוגעות לפעילות חברת הייזום כחברה ממשלתית מתוארות בסעיף 11.2 לעיל. הוראות הדין העיקריות הנוגעות לפעילות חברת הייזום מעוגנות בחוקים הבאים: חוק הגנת הסביבה (פליטות והעברות לסביבה - חובת דיווח ומרשם) התשע"ב-2012 (להלן: "חוק הגנת הסביבה"), חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993 (להלן: "חוק החומרים המסוכנים") ותקנותיו, חוק שמירת הסביבה החופית, התשס"ד-2000 (להלן: "חוק שמירת הסביבה החופית"), חוק למניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק מניעת זיהום ים ממקורות יבשתיים") ותקנותיו, תקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור שפכים), התש"ע-2010 (להלן: "תקנות הקולחים"), פקודת בריאות העם, 1940 ותקנותיה, חוק הגנת הסביבה (המזוהם משלם) (תיקוני חקיקה), התשס"ח-2008, חוק שמירת ניקיון, התשמ"ד-1984 ותקנותיו.

ככלל, הוראות אלו נועדו לצמצם פגיעה אפשרית בסביבה, לרבות מניעה וצמצום חשיפה של הציבור בכללותו, ועובדי חברת הייזום בפרט, לסיכונים ומפגעים סביבתיים. התרחשותם של מפגעים סביבתיים ואי עמידה בהוראות הדין עשויים לפגוע בפעילותה התקינה של חברת הייזום, לגרום לנזקים בנפש וברכוש, לפגוע בתוצאותיה הכספיות של חברת הייזום, לחשוף אותה ואת נושאי המשרה בה לסנקציות מנהליות (לרבות הטלת קנסות ועיצומים) ולאחריות אזרחית ופלילית, וכן לגרום לפגיעה במוניטין.

לאור זאת, משקיעה חברת הייזום משאבים להבטחת מילוי הוראות הדין החלות עליה, בהשקעות קבועות ובהוצאות שוטפות, ופועלת למניעה ולצמצום ככל הניתן של הסיכונים הסביבתיים העלולים להתרחש במהלך פעילותה. חברת הייזום פועלת באופן מתמיד לצמצום השפעותיה הסביבתיות. יצוין, כי החל מחודש דצמבר 2013, לחברת הייזום תעודת הסמכה לתקן ISO14001 ניהול סביבתי.

11.18.1 התפלת מי-ים - מתקן התפלה אשדוד

11.18.1

(א) איכות מי הים בנקודת השאיבה הינה בעלת חשיבות קריטית לפעילות מתקן ההתפלה. נקודת שאיבת מי הים של מתקן ההתפלה ממוקמת באזור עתיר שימושים ימיים ויבשתיים שהינם בעלי פוטנציאל לגרימת נזק משמעותי לאיכות מי הים בנקודת השאיבה, בין היתר, סמוך לנקודת השאיבה מצוי המקשר הימי של חברת החשמל בו מתקיימות באופן שוטף פעילויות ימיות, כגון פריקת נפט ותזקיית ממיכליות שהינן בעלות פוטנציאל לגרימת נזק סביבתי למי הים. בנוסף, בסמוך לנקודת השאיבה נעשות עבודות פיתוח של הנמל הקיים וכן החלו עבודות פיתוח ובניה בהיקף ניכר אשר צפויות להימשך פרק זמן משמעותי, במסגרת שלבי בניית הנמל החדש ואף בשלב תפעולו השוטף. חברת הייזום התקינה ומפעילה מנגנוני הגנה ובקרים על מנת להבטיח השבתה של שאיבת מי-ים במקרים בהם מי הים לא יעמדו באיכות הנדרשת, וזאת כדי למנוע נזק למתקן ההתפלה. לצורך כך פועלת חברת הייזום בהתאם לנוהלי עבודה, על מנת לוודא כי כשיש עכירות במים נפסקת השאיבה. נכון למועד הדוח, לא נגרמו קשיים כתוצאה מהעבודות בנמל וחברת התפעול ממשיכה לפעול בהתאם לנהליה להבטחת איכות המים הנשאבים. יצוין, כי לפרק הזמן בו יימשך מצב בו לא ניתן יהיה להזרים מי-ים באיכות הנדרשת תיתכן השפעה מהותית על מתקן ההתפלה ועל תוצאותיה ומצבה הכספי של אשדוד התפלה.

(א)

(ב) למתקן ההתפלה באשדוד צנרת תשתית תת קרקעית מעל אקוויפר של מי תהום, בה מוזרמים מי הים למתקן ההתפלה. חברת התפעול, באמצעות קבלני משנה, מבצעת ניטור, הן רציף והן נקודתי, במספר נקודות לאורך הצנרת, על מנת למנוע נזילה, שכן כשל בצינור יכול לגרום להמלחת האקוויפר, העלולה לגרום להפסקת פעילות המתקן.

(ב)

11.18.2 היתר הזרמה לים

11.18.2

(א) כחלק בלתי נפרד מתפעול מתקן ההתפלה באשדוד, נוצרים שפכים אותם יש לסלק מהמתקן. השפכים (שעיקרם רכז התפלה, מי שטיפות של המסננים) מטופלים כנדרש במסגרת היתרי הזרמה שניתנים מעת לעת למתקן מכוח חוק מניעת זיהום ים ממקורות יבשתיים ותקנותיו ומוזרמים לים בהתאם להיתרים כאמור.

(א)

(ב) נכון למועד הדוח, לחברת אשדוד התפלה היתר להזרמת רכז התפלה לים עבור מתקן ההתפלה באשדוד, שתוקפו עד ליום 31 בדצמבר 2021 (להלן: "היתר ההזרמה"). במסגרת היתר ההזרמה, נקבעים תנאים שונים ובכלל זה אמות מידה להזרמה לים ודרישה לאמצעי ניטור ובקרה לבחינת השפעות הסביבתיות של ההזרמה לים. אשדוד התפלה פועלת לעמידה בתנאי ההיתר ולחידושו בתום תוקפו. בהיתר הנוכחי של מתקן ההתפלה באשדוד ניתנו הקלות בתנאים, בדגש על מתקן הטיפול במי שטיפות.

(ב)

(ג) נכון למועד הדוח, לאור הליקויים במתקן, קיבלה אשדוד התפלה אישור להמשיך ולהזרים, בכפוף לביצוע פעולות שסוכמו עם המשרד להגנת הסביבה. אשדוד התפלה ביצעה את הפעולות כאמור. יצוין כי ייתכן שיהיה צורך בביצוע פעולות נוספות עד למכירת המתקן ואף לאחר המכירה, בכפוף לדרישות הרגולציה והיתר ההזרמה.

(ג)

כחלק הכרחי מפעילותה של אשדוד התפלה, עושה אשדוד התפלה שימוש בחומרים מסוכנים, לרבות לצורך חיטוי וטיפול באיכות המים וטיפול בשפכים. אחזקה, שימוש ואחסנת החומרים המסוכנים נעשים במסגרת היתרי רעלים הנדרשים מכוח חוק החומרים המסוכנים. נכון למועד הדוח, למפעל התפלה אשדוד היתר רעלים בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2021. לאחר השלמת עבודות לשידור מט"ש אשקלון לטיפול בשפכים באיכות שלישונית, ולצורך ביצוע טיפול כאמור נדרש מט"ש אשקלון בהיתר רעלים וחברת הייזום פועלת להשגתו. חברת הייזום פועלת לקיום התנאים הקבועים בהיתרים שבהחזקתה ולחידושם, באופן שוטף. יצוין כי במתקן התפלה אשדוד קיימים פערים מסוימים בקשר לדרישות הנובעות מכשלי הקמת המתקן, שעיקרם נובע מאי השלמת קירוי המאצרות, דבר הגורם לעיתים להצפה במי גשמים ונדרש טיפול במים הנשאבים מאזורי האיחסון. בכוונת חברת התפעול להשלים את הקירוי כאמור עד למכירת המתקן.

(א) ריח

(1) מתקני טיהור השפכים, עלולים לגרום מטרדי ריח.

(2) מט"ש אשקלון השותפות (מקורות ייזום-תאגיד המים מי אשקלון) ביצעה שדרוג והרחבת המתקן כך שיספק קולחים ברמת איכות שלישונית התואמת את תקנות הקולחים ואת קירוי המכון על מנת להפחית את מטרדי הריח מהמכון. יצוין, כי פרויקט הקירוי וניטרול הריחות נדרש גם לצורך עמידה בדרישות תמ"א 39. נכון למועד הדוח, אין ביכולתה של חברת הייזום להעריך את מלוא היקף הפחתת הריחות מהמכון עקב ביצוע הפרויקט. ביום 14 בספטמבר 2016 חתמה חברת הייזום על הסכם תפעול מוגדל למתקן בעקבות המעבר לטיפול שלישוני לאחר הרחבת ושדרוג המתקן כאמור. עבודות הרחבה ושדרוג נוסף של המתקן הושלמו במהלך 2019. עבודות אלו כללו, בין היתר, שדרוג למניעת מטרדי הריח.

(ב)

היתר פליטה לאוויר

חברת הייזום אינה מפעילה מקורות פליטה טעוני היתר כהגדרתם בחוק אוויר נקי, התשס"ח-2008. יחד עם זאת, במט"ש אשקלון מתבצע הליך בעירה של גז הנפלט מהתהליך בלפיד. בתנאים הנוספים לרישיון העסק שהתקבלו מהמשרד להגנת הסביבה, נקבע כי, על מט"ש אשקלון לשנות את שיטת הפליטה לצורת בעירה בלפיד בבעירה סגורה או ללפיד ביוגו. חברת הייזום נמצאת בשלבים להתקנת ביוגנרטור במקום הלפיד, שעם הפעלתו יהיה המתקן ידידותי יותר לסביבה וכן יחסוך בעלויות החשמל. יצוין כי חברת הייזום מגישה דיווחים שנתיים בהתאם לחוק הגנת הסביבה על הפליטות מהלפיד.

פעילותה של חברת הייזום כוללת תפעול מט"ש כרמיאל ומט"ש אשקלון, עליהם חלות תקנות הקולחים, הקובעות את איכות מי הקולחים המוזרמים מן המטש"ים. חברת הייזום פועלת לעמידה בערכים המוגדרים וההוראות המפורטות בתקנות אלו ובהתאם לתנאים הנוספים ברישיונות העסק בעניין.

המשרד מחייב את מפעילי מכוני הטיהור, באמצעות תנאי רישיון העסק, לנטר את איכות הקולחים אחת לחודש ולדווח על תוצאות הניטור בדו"ח שנתי מסכם. בנוסף, מבצעים פקחי רשות הטבע והגנים ניטור נוסף על איכות הקולחים המוזרמת מהמטש"ים לסביבה.

הקולחים המופקים במטש"ים מופנים להשקיה חקלאית. הקולחים ממט"ש אשקלון מועברים לאגודות השיתופיות המנהלות את המים – מישי"א וניצנים.

בוצה הנוצרת עקב תהליך הטיפול בשפכים במטש"ים, מסולקת על ידי חברת הייזום בהתאם לתקנות המים (מניעת זיהום מים) (שימוש בבוצה וסילוקה), התשס"ד-2004, לרבות פינוי בוצה המכילה חומר מסוכן, לפי תקנות רישוי עסקים (סילוק פסולת חומרים מסוכנים), התשנ"א-1990.

כאמור לעיל, חברת הייזום מתפעלת את מתקן ההתפלה באשדוד באמצעות חברת התפעול. בתהליך הייצור במתקן ההתפלה קיים זרם של תמלחת החוזר לים. לאשדוד התפלה בע"מ קיים היתר הזרמה לים מהוועדה למתן היתרים להזרמה לים עבור חברת התפעול, המגדיר את הדרישות והתנאים להזרמת התמלחת לים. בהיתר זה המפעל נדרש לסלק את העכירות ולשלוח לים זרם על פי דרישות ההיתר ולפנות את עוגת סינון המכילה מוצקים למטמנה. לפרטים נוספים ראו סעיף 11.18.2 לעיל.

ביום 8 באוגוסט 2011 נחתם הסכם הזיכיון בין מדינת ישראל ואשדוד התפלה, במסגרתו התחייבה חברת אשדוד התפלה לתכנן, לממן, להקים, לתחזק ולתפעל מתקן התפלת מי-ים באשדוד ולספק מים מותפלים באיכות ובכמות הנדרשת (בהתאם לכמויות המים שיידרשו על ידי המדינה), תמורת מחיר מוסכם מראש. הסכם זה תוקן ביום 6 בדצמבר 2011 במסגרת הסגירה הפיננסית של הפרויקט (הסכם ה-BOT), לרבות תיקוניו, יקרא להלן: "הסכם הזיכיון". תקופת הסכם הזיכיון היא עד 8 בדצמבר 2038, וזאת ככל שהסכם הזיכיון לא בוטל קודם לכן. בסוף תקופת הסכם הזיכיון תעביר אשדוד התפלה למדינה את הפרויקט ללא תמורה.

על פי הסכם הזיכיון, מתקן ההתפלה יהיה בעל כושר ייצור שעתי שלא יפחת מ-16,000 מ"ק מים מותפלים, וכושר ייצור שנתי שלא יפחת מ-100 מיליון מ"ק מים מותפלים בשנה. מבחני ההשלמה של המתקן בוצעו בשני שלבים, כמפורט בסעיף 11.1(ב)1 לעיל.

בהסכם הזיכיון נקבע מנגנון לפיו המדינה רשאית לשנות את כמויות המים שעל אשדוד התפלה לספק בכל עת בכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם הזיכיון.

התשלום לאשדוד התפלה בתמורה לאספקת המים המותפלים נחלק לתשלום קבוע ותשלום משתנה. התשלום הקבוע משולם ביחס לכל תקופה דו חודשית בתלות בזמינות המתקן במהלך התקופה, ואילו התשלום המשתנה משולם על בסיס הכמות בפועל שסופקה במהלך התקופה ומורכב ממספר רכיבים ומחושב לפי נוסחה הקבועה בהסכם הזיכיון. הסכם הזיכיון קובע גם את מנגנון ההצמדה של מחיר המים.

במידה שאשדוד התפלה תספק למדינה כמויות מים בהיקף נמוך מהנדרש ו/או באיכות הפחותה מהאיכות המינימאלית המובטחת, אזי עשויה להיות פגיעה בהכנסות ואף אשדוד התפלה תהא עשויה להידרש לשלם למדינה פיצויים מוסכמים. עוד נקבע בהסכם הזיכיון כי על אשדוד התפלה לשלם למדינה פיצויים מוסכמים בגין עיכובים בלוחות הזמנים להשלמת הפרויקט בהתאם לתנאי ההסכם.

הסכם הזיכיון גם מטיל מגבלות על העברה, מכירה ושעבוד של זכויותיה, התחייבויותיה, ונכסיה של אשדוד התפלה, וכן על המניות (והזכויות הנובעות מהן) באשדוד התפלה, מבלי לקבל את אישור המדינה מראש ובכתב. כמו כן, חברת הייזום אינה רשאית להעביר, להסב, למכור, ליצור שעבוד, או לסלק בכל דרך אחרת, באופן ישיר או עקיף, את מניותיה (והזכויות הנובעות מהן) באשדוד התפלה, או לבצע שינוי שליטה באשדוד התפלה, וכן היא אינה יכולה להסב או ליצור בטוחה כלשהי על מניותיה (והזכויות הנובעות מהן) באשדוד התפלה, מלבד לצורך החוב הבכיר למימון הפרויקט, מבלי לקבל את אישור המדינה בכתב ומראש.

בהתאם להסכם הזיכיון עם המדינה, זכאי הזכייין (אשדוד התפלה) לקבל מהמדינה עבור ייצור המים רכיב הכנסות דו-חודשי אשר מורכב מרכיב קבוע ורכיב משתנה. סכום זה, מתקבל כ-45 ימים לאחר תום מועד התקופה הדו-חודשית.

הרכיב האחד, רכיב דו חודשי קבוע, אשר עומד נכון למועד הדוח על כ-20.5 מיליון ש"ח. סכום זה הינו קבוע בכל תקופה דו-חודשית (היינו, שישה תשלומים במהלך השנה) ומשתנה רק בהתאם להצמדות הקבועות בהסכם (צמוד למדד המחירים לצרכן בישראל ובארה"ב, ולשער היורו). רכיב זה, אינו מתקבל אוטומטית במלואו, אלא מורכב משלושה חלקים כדלהלן: (א) 50% מהרכיב מחושב בהתאם לזמינות היומית שהעמיד המתקן. בהתאם להסכם הזיכיון, על החברה לעמוד כל יום בייצור מינימלי של 92% מהכמות המבוקשת (בתכנית הייצור השנתית המאושרת). עבור כל יום שבו עומדת החברה באחוז זה היא זכאית לקבל את החלק היחסי של הרכיב הקבוע; (ב) 40% מהרכיב מחושב בהתאם לזמינות הדו-חודשית שהעמיד המתקן. אחוז זה נבדק בהתאם לסך הייצור במהלך הדו-חודשון לעומת תכנית הייצור, כאשר החברה נדרשת לעמוד ב-97% מהתכנית; (ג) 10% מהרכיב מחושב בהתאם לזמינות השנתית שהעמיד המתקן. אי עמידה ברכיבים אלה עלולה לגרום פגיעה בסך הרכיב הקבוע המתקבל, ובמקרים מסוימים, גם לחיוב בפיצויים מוסכמים.

יש לציין, שאם המדינה מבקשת להפחית את כמות הייצור המבוקשת ו/או מאשרת לא לייצר כלל, הרכיב הקבוע לא ייפגע ויתקבל במלואו, כל עוד המתקן עומד בזמינות הנדרשת ומספק את הכמויות המופחתות שנדרשו.

הרכיב השני, רכיב משתנה, אשר עומד למועד דוח זה על כ-1.32 ש"ח לקוב. רכיב זה, צמוד בעיקרו (כ-82%) לשינויי במחירי החשמל (התעוזה), וכן לפרמטרים נוספים כגון מדד המחירים לצרכן ועוד. הרכיב המשתנה מתקבל באופן ישיר בהתאם לכמות המים המיוצרת ומאושרת על ידי רשות המים בכל תקופה דו חודשית (כלומר, מכפיל של

המחיר בכמות המיוצרת המאושרת). הכמות המיוצרת בפועל, הינה בהתאם לתכנית המאושרת מרשות המיס, כאשר המתקן יכול לחרוג בעד 105% ברמה היומית ובלבד שלא תהיה חריגה מעבר ל-103% ברמה הדו-חודשית, ולא תהיה חריגה מהכמות הנדרשת ברמה השנתית. בסכום הגבוה מכך, לא יתקבל תשלום.

יצוין כי במקרה שבו למדינה ישנה עילה לביטול ההסכם מכוח הזיכיון הוראותיו, הרי שעל המדינה לפנות בהליך מוקדם לבנק לשם מינוי גוף חליף, כמפורט בהסכם. יצוין כי במסגרת מתווה העקרונות, אישרה המדינה כי היא מוותרת על כל הפרה מצד אשדוד התפלה שמקורה לפני מועד מתווה העקרונות (זאת, מבלי לגרוע ממחויבויות אשדוד התפלה לעמידה בהוראות הסכם הזיכיון למרות מצבו של המתקן).

הערכות אלו של חברת הייזום הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות על הערכות החברה, נכון למועד הדוח, ביחס להסכם הזיכיון, כמפורט בסעיף זה על בסיס המידע שברשותה נכון למועד הדוח. הערכות אלו עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה. הגורמים העיקריים שעשויים להשפיע על קשורים בהתנהלות מול המדינה ואינם תלויים בחברה.

יצוין, כי הסכם הזיכיון קובע עילות שונות לביטולו (כגון הפרה מצד אשדוד התפלה, הפרה מצד המדינה, כוח עליון ועוד) ואת מנגנוני הפיצוי שיחולו במקרה של ביטול הסכם הזיכיון במקרה של ביטול כאמור.

נכון למועד הדוח, המתקן פועל תחת אישור הפעלה זמני מותנה אשר מוארך על ידי המדינה מעת לעת. נכון למועד זה, אישור ההפעלה הינו בתוקף עד ליום 30 ביוני 2021. מתן היתר הפעלה ללא תנאים (PTO) כפוף, בין היתר, להשלמות הנדרשות על ידי ה-WDA, מאשדוד התפלה. ככל שמתקן התפלה לא יצליח לספק מים באיכות ובכמות הנדרשת, וכן בגין הפרות נוספות שנטענו או עלולות להטען על ידי המדינה, אזי קיימת למדינה הזכות שלא להאריך את היתר ההפעלה הזמני המותנה ובמקרים מסויימים אף לבטל את הסכם הזיכיון בהתאם למפורט בסעיף זה לעיל.

לפרטים בדבר הסדר הביניים בין אשדוד התפלה והמדינה ראו סעיף 11.20.1 להלן.

לפרטים נוספים בקשר לפרויקט מתקן התפלה באשדוד ראו סעיף 11.8.1 לעיל.

הסכם ההקמה

(ב)

ביום 23 בנובמבר 2009 נחתם הסכם בין אשדוד התפלה לבין הקבלן לתכנון, הקמה, הרצה של מתקן ההתפלה ואחריות על ההפעלה והתחזוקה בשנתיים הראשונות. הסכם זה בוטל על ידי בית המשפט המחוזי בתל-אביב ולאחר בחינה מחודשת של ההצעות בהוראת בית המשפט המחוזי בתל-אביב במסגרתה הוכרז קבלן ההקמה כזוכה במכרז, הוא נחתם מחדש ביום 9 במרץ 2011 בצוותא עם הוראת שינוי (הוראת שינוי מס' 1) להלן: "**הסכם ההקמה**", במסגרתה שונתה והופחתה תכולה העבודה של הקבלן כנגד הפחתת מחיר החוזה בסכום מצטבר של כ-200 מיליון ש"ח. בהמשך, ביום 1 בנובמבר 2012, נחתמה הוראת שינוי מס' 2 במסגרתה, בין היתר, שונתה טכנולוגיית טיפול הקדם במתקן. הסכם ההקמה התבצע בשיטת ה-TURN KEY, לפיו הקבלן התחייב כלפי אשדוד התפלה לבצע את עבודות התכנון וההקמה של מתקן ההתפלה ולשאת בסיכונים בקשר עם כך, להשיג את האישורים וההיתרים הדרושים לשם הקמת מתקן ההתפלה (למעט אישורים שנקבעו במפורש כי יהיו באחריות אשדוד התפלה), וכן לבצע את עבודות ההקמה של מתקן ההתפלה על בסיס "גב אל גב" (Back to Back) מול הסכם הזיכיון.

בהתאם להסכם ההקמה, קבלן ההקמה אחראי לעמידת מתקן ההתפלה בדרישות ובפרמטרים המפורטים בהסכם ההקמה, לרבות אספקת הכמויות הנדרשות באיכות הנדרשת ותוך עמידה בביצועים המובטחים, למשך תקופה של 24 חודשים ממועד מתן אישור מהמדינה להפעלת מתקן ההתפלה (PTO קבוע או זמני) (או תקופה ארוכה יותר אם תוארך) (להלן: "**תקופת הבדק ואחריות ההפעלה**"). במהלך תקופת הבדק ואחריות ההפעלה הקבלן אחראי גם לתיקון פגמים ולאספקת חלקי חילוף, וכן אחראי על התפעול והתחזוקה של המתקן.

התמורה לה זכאי הקבלן לפי הסכם ההקמה, היא מחיר קבוע (lump sum) להשלמת מתקן ההתפלה כפוף להצמדות, על פי סל הצמדות שנקבע בהסכם, תשלום התמורה התבסס על אבני דרך חוזיות. לאחר חתימת ההסכם נחתמו הוראות שינוי מס' 3 ו-4 אשר שינו את מנגנון התשלומים לקבלן.

בהסכם נקבע עוד, כי הקבלן ישפה את אשדוד התפלה, המדינה או כל צד שלישי, בגין נזקים, הפסדים, עיצומים, קנסות וכיו"ב, שייגרמו כתוצאה ממעשה או מחדל של הקבלן בקשר עם ביצוע הפרויקט ו/או התחייבויותיו, לרבות נזקים ועלויות כאמור תחת הסכמי המימון, בכפוף למגבלת האחריות הקבועה בהסכם ההקמה והחריגים הקבועים לה.

התחייבויות הקבלן הובטחו במספר ערבויות בנקאיות שהונפקו על ידי בנק הפועלים ועל ידי BNP Paribas לטובת אשדוד התפלה, אשר בוטלו במסגרת הסכם הפשרה עם הקבלן כמפורט להלן, וכן בזכות עיכובן.

כמפורט בסעיף 11.8.1 לעיל, לאחר שבחודש מאי 2017 הקבלן לא הצליח להפעיל את המתקן כנדרש והייצור במתקן עמד על כ-25% מכמות המים המותפלים הנדרשת על פי תכנית הייצור, ביום 24 במאי 2017, אשדוד התפלה יחד עם חברת הייזום, החברה וזמן הפועלים (נציג מלווי החוב הבכיר) חתמו על מזכר הבנות לדון במתווה לשיקום המתקן המתואר לעיל. במסגרתו של מזכר הבנות זה הסכימו המלווים לביטול הסכם ההקמה מול הקבלן וסילוקו המידי מהאתר. ביום 24 במאי 2017, אשדוד התפלה שלחה לקבלן הודעה על ביטול הסכם ההקמה, וביום 12 במרץ 2019 נחתם הסכם הפשרה עם הקבלן.

הסכמי המימון

(ג)

ביום 6 בדצמבר 2011 נחתמו שורה של הסכמי מימון, בין אשדוד התפלה ו/או חברת הייזום לבין המממנים, להיקף מסגרות כולל של כ-700 מיליון ש"ח וכן כ-120 מיליון אירו (כפי שתוקנו מעת לעת, להלן: "**הסכמי המימון**") ו-"**המסגרות**", בהתאמה). לצורך קבלת המימון התחייבו אשדוד התפלה וחברת הייזום להעמיד הון עצמי כקבוע בהסכמי המימון.

ההון העצמי שהושקע בפרויקט הגיע באמצעות הזרמת הון מהחברה לחברת הייזום והעברתו כהלוואת בעלים מחברת הייזום לאשדוד התפלה בסכום כולל של כ-331 מיליון ש"ח. הלוואות הבעלים נחותות לחוב שהועמד לאשדוד התפלה תחת הסכמי המימון, ואשדוד התפלה אינה רשאית לפרוע אותן בטרם פירעון שוטף של החוב למממנים ועמידה בשורה של תנאים מוקדמים בהתאם להוראות הסכמי המימון. הלוואות הבעלים אינן מגובות באף בטוחה. בנוסף ל-331 מיליון ש"ח שהשקיעה החברה עד לסוף שנת 2016 לטובת הקמת מתקן ההתפלה, בוצעו בשנים שלאחר מכן השקעות נוספות על ידי החברה לטובת תמיכה בהפסדי המתקן ומימון עלויות הבוררות. נכון ליום 31 בדצמבר 2020, סך ההשקעה של החברה במתקן ההתפלה עמד על כ-406 מיליון ש"ח וייתכן ותדרש השקעה נוספת בסך של עשרות מיליוני ש"ח, עד לסיום הליך המכירה בכפוף לביצועי המתקן בפועל ובהתאם לתנאי ההסדר. ההון העצמי כולל גם את ההזרמות הנוספות שביצעו בעלי המניות של אשדוד התפלה בקשר עם ההסדרים שהושגו מול הגופים המממנים המתוארים להלן.

להבטחת המימון ולקיום כל התחייבויותיה כלפי המממנים שיעבדה אשדוד התפלה למלווים את מלוא זכויותיה ונכסיה בשעבוד קבוע ובשעבוד צף ללא הגבלה בסכום. בנוסף, חברת הייזום העמידה לבנק להבטחת ההתחייבויות המובטחות של אשדוד התפלה תחת השעבוד הקבוע של אשדוד התפלה וללהבטחת כל התחייבויות חברת הייזום כלפי המממנים, שעבוד קבוע, ללא הגבלה בסכום, על מניות חברת אשדוד התפלה ועל כל הזכויות, האינטרסים והנכסים הנגזרים מכך וכן על הזכויות והאינטרסים בקשר עם הלוואות הבעלים שהעמידה לאשדוד התפלה (לרבות החזרי הלוואות הבעלים). זכות החזרה של המממנים כלפי חברת הייזום מכוח השעבוד הקבוע שהעמידה חברת הייזום, בקשר עם ההתחייבויות המובטחות של אשדוד התפלה תחת השעבוד הקבוע של אשדוד התפלה, מוגבלת לנכסים המשועבדים תחת השעבוד הקבוע שהעמידה חברת הייזום (זאת, מבלי לגרוע מזכות החזרה של המממנים כלפי חברת הייזום, בנוגע להתחייבויות חברת הייזום כלפי המממנים מכוח מסכמי המימון).

הסכמי ההלוואה הם במתכונת של זכות חזרה מוגבלת (Limited-Recourse) לבעלי המניות של אשדוד התפלה, כמפורט בהסכמי המימון ו/או בהסדרי המימון עליהם חתמו. בעלי המניות של אשדוד התפלה התחייבו שלא לבצע כל שינוי בהון של אשדוד התפלה, למעט בהתאם להסכמי המימון או באישור הבנק. הסכמי המימון קובעים מגבלות על חלוקה על ידי אשדוד התפלה. בנוסף, לפי הסדר הביניים, לא ניתן לבצע חלוקה או פירעון הלוואות בעלים עד לתשלום למדינה של הפיצויים המוסכמים בהתאם להוראות הסדר הביניים (לפרטים נוספים אודות הסדר הביניים ראו סעיף 11.20.1 להלן).

בנוסף, אשדוד התפלה וחברת הייזום חתמו על הסכם הזרמת הון מול הבנק ביום 6 בדצמבר 2011, במסגרתו התחייבה חברת הייזום להזרים הון עצמי בשווי של לפחות 20% מכלל עלויות הפרויקט. להבטחת הזרמת ההון העצמי כאמור לעיל, החברה העמידה ערבות בנקאית לטובת הבנקים המממנים שהופחתה במקביל להזרמות ההון. נכון ליום 31 בדצמבר 2020 הוזרם ההון העצמי הנדרש, ולפיכך לא קיימת יתרה בערבות זו.

חברת הייזום אף העמידה לטובת המדינה ערבות ביצוע בנקאית בסכום של 100 מיליון ש"ח עבור אשדוד התפלה בהתאם להוראות הסכם הזיכיון. ערבות זו כוללת מנגנון הפחתה בהתאם לקצב התקדמות העבודות בפרויקט, עד להעמדתה על סך של 40 מיליון ש"ח בסיום ההקמה. בהתאם להסדר הביניים עם המדינה מיום 28 בינואר 2016, הוסכם כי סכום הערבות יישאר בשלב זה על סך של 100 מיליון ש"ח, בהתאם לתנאי ההסדר, כמפורט בסעיף 11.20.1 לעיל. כמפורט בסעיף 11.17.5 לעיל, נכון למועד הדוח, עומדת הערבות על סך של 90 מיליון ש"ח. יצוין, כי נכון למועד הדוח, המדינה לא קיזזה סכומים נוספים.

בהתאם להסכמי המימון, אשדוד התפלה היתה זכאית לבצע משיכות מתוך המסגרות בהתקיים תנאים מסוימים, במועד המשיכה הרלבנטית ובמועד הגשת כל בקשת משיכה. מטרת המשיכות היתה לאפשר לאשדוד התפלה לעמוד בתשלומים לקבלן וכן לגורמים נוספים בגין התקדמות העבודות בפרויקט, לפי רשימת אבני הדרך שהוסכמה בהסכם ההקמה ואושרה על ידי המממנים ובאישור היועץ הטכני של המממנים.

כספי המשיכות וכן כל תשלום המתקבל כתוצאה מפעולה הקשורה בפרויקט מופקדים בחשבונות ייעודיים בבנק. חשבונות ייעודיים אלו משועבדים לבנק וליתר הגופים המממנים, ואשדוד התפלה יכולה לפעול בחשבונות האלו רק בהתאם להוראות הסכמי המימון. חל איסור על אשדוד התפלה להחזיק ולפעול בחשבונות אחרים מלבד החשבונות המורשים תחת הסכמי המימון. יובהר, כי נכון למועד הדוח מסגרות המימון נוצלו במלואן או בוטלו.

הסכם המימון כולל שורה ארוכה של עילות ואירועים אשר יכולים לעלות כדי אירוע הפרה של אשדוד התפלה (בכפוף לתקופת ריפוי, ככל שישנה). יצוין, כי במשך תקופת הפרוייקט, הועלו מספר פעמים על ידי הבנק ויתר המממנים, טענות בדבר הפרות לכאורה של הסכם המימון, אך לא ננקטו על ידם כל צעדים מכוח הסכם המימון להעמיד את החוב לפירעון מיידי. לחברה אין יכולת להעריך בעת הזו, אם בכוונת הבנק ויתר המממנים לנקוט בצעדים כלשהם למימוש זכויותיהם מכוח הסכם המימון, לרבות להעמיד את החוב לפירעון מיידי. למרות האמור לעיל, במסגרת מתווה העקרונות אישרו המממנים כי הם מוותרים על כל הפרה ו/או העמדה לפירעון מיידי שמקורה לפני מועד מתווה העקרונות. לחברת הייזום אין יכולת להעריך בעת הזו, אם תעמוד בהתחייבויותיה מכוח הסכם המימון או אם מתווה העקרונות יעמוד בתוקפו עד להשלמת מכירת אחזקות חברת הייזום באשדוד התפלה ובחברת התפעול, וכן האם במקרים אלה בכוונת הבנק ויתר המממנים לנקוט בצעדים כלשהם למימוש זכויותיהם מכוח הסכם המימון, לרבות להעמיד את החוב לפירעון מיידי.

הערכות אלו של חברת הייזום הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות על הערכות ותחזיות החברה, נכון למועד הדוח, ביחס להסכמי המימון, כמפורט בסעיף זה. הערכות אלו עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה.

ככל שהבנק ויתר הגופים המממנים יחליטו להפעיל אי אלו מהזכויות העומדות לרשותם עקב הפרה של אשדוד התפלה, ההשלכות על אשדוד התפלה עלולות להיות כדלקמן: (א) העמדה לפירעון מיידי של כל או חלק מההלוואות שהועמדו לאשדוד התפלה לפי הסכמי המימון; (ב) בשל השיעבוד למממנים של כלל הזכויות והנכסים של אשדוד התפלה והשיעבוד של אחזקות וזכויות חברת הייזום באשדוד התפלה (לרבות הזכות להחזירי הלוואות בעלים וזכויות נגזרות מהאחזקות באשדוד התפלה), במקרה של מימוש השיעבודים או מינוי גוף חליף לאשדוד התפלה או מכירה של המניות והזכויות באשדוד התפלה, אשדוד התפלה ו/או חברת הייזום ו/או החברה, עלולים לאבד את הפרוייקט, ובכלל זאת את כלל הנכסים, הזכויות וההכנסות הצפויות בפרוייקט; (ג) אשדוד התפלה עלולה להפסיד את כלל ההשקעות שביצעה היא ובעלי מניותיה (חברת הייזום והחברה) בפרוייקט; (ד) אשדוד התפלה עלולה להיות חשופה לתביעה מצד המממנים בגין הפרת חוזה בשל נזקים שנגרמו למממנים, שעשויים לכלול בין היתר את מלוא ההלוואות שהועמדו לאשדוד התפלה על ידי המממנים (בסכום של כ-707 מיליון ש"ח וכ-114 מיליון אירו, נכון ליום 31 בדצמבר 2020), בתוספת ריבית וריבית פיגורים, וכן קנסות, עלויות מימוש, הפסדים והוצאות אחרות. מהסכום הכולל יופחתו סכומים שהושבו לגופים המממנים כתוצאה מחילוט ערבויות, סכומים שיתקבלו אצל הבנק מהמדינה ו/או מהקבלן, וכן סכומים שיתקבלו ממכירת הפרוייקט לצד שלישי; (ה) הבנק יהא רשאי לחלט את הערבויות הבנקאיות שהעמידה חברת הייזום בסך כולל של 28.5 מיליון ש"ח, נכון למועד זה, וכן את ערבות החברה בסך כולל של כ-10 מיליון ש"ח, נכון למועד זה, בקשר עם הפרוייקט; (ו) הערבויות שהעמידה אשדוד תפעול לטובת אשדוד התפלה מכוח הסכם התפעול בסך של כ-10 מיליון ש"ח משועבדות לבנק. קיימת אפשרות שהבנק יפעל למימוש הערבויות כאמור, ככל שקיימת עילה לעשות כן בהתאם להוראות הסכם התפעול, ויעביר את הסכומים שיתקבלו כתוצאה מהמימוש לידי הגופים המממנים; (ז) מתן הנחיות על ידי הבנק בקשר לחשבונות של אשדוד התפלה המשועבדים וניהול ושליטה של הבנק בחשבונות אלו; (י) מינוי גוף חליף ו/או ביטול הסכם הזיכיון וחילוט ערבות עבור אשדוד התפלה בסך של 90 מיליון ש"ח.

ביום 11 בספטמבר 2014 שלח הבנק לאשדוד התפלה הודעה לפיה היא מצויה בהפרה של הסכמי המימון (להלן: **"הודעת ההפרה"**), בין היתר, בשל עיכובים בהשלמת עבודות הקמת המתקן.

כפי שצוין לעיל, במסגרת מתווה העקרונות אישרו המממנים כי הם מוותרים על כל הפרה ו/או העמדה לפירעון מיידי שמקורה לפני מועד מתווה העקרונות. לחברת הייזום אין יכולת להעריך בעת הזו, אם תעמוד בהתחייבויותיה מכוח הסכם המימון או אם מתווה העקרונות יעמוד בתוקפו עד להשלמת מכירת אחזקות חברת הייזום באשדוד התפלה ובחברת התפעול, והאם במקרים אלה בכוונת הבנק ויתר המממנים לנקוט בצעדים כלשהם למימוש זכויותיהם מכוח הסכם המימון, לרבות להעמיד את החוב לפירעון מיידי.

הערכות אלו של חברת הייזום הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות על הערכות החברה, נכון למועד הדוח, ביחס להסכמי המימון, כמפורט בסעיף זה על בסיס המידע שברשותה נכון למועד הדוח. הערכות אלו עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה.

נכון ליום 31 בדצמבר 2020, יתרת ההלוואות הינה בסך כולל של כ-617 מיליון ש"ח וכן 96 מיליון אירו. הלוואות אלו נפרעות לפי לוח סילוקין הקבוע בהסכמי המימון בין השנים 2016-2037, בתשלומים רבעוניים. ביום 15 בינואר 2016 עם גיבוש הסדר הביניים, בוצעה המרת ההלוואה השקלית מזמן קצר לזמן ארוך ונקבע לוח הסילוקין של ההלוואה השקלית.

בנוסף, הסכמי המימון מעניקים למממנים שיקול דעת נרחב לקבוע כיצד אשדוד התפלה רשאית להפעיל את סמכויותיה תחת הסכם ההקמה, הסכם התפעול והסכם הזיכיון. במקרים מסוימים, אשדוד התפלה חייבת לפעול לפי הוראות שתקבל מהמממנים. במקרים אחרים, אשדוד התפלה חייבת להפעיל את שיקול דעתה רק לאחר קבלת הסכמת המממנים.

הסכם התפעול

(ד)

ביום 6 בדצמבר 2011 נחתם הסכם בין אשדוד התפלה לבין חברת התפעול המסדיר את התפעול והתחזוקה של מתקן ההתפלה (כפי שתוקן מעת לעת, לעיל ולהלן: "**הסכם התפעול**"). במסגרת הסכם התפעול התחייבה חברת התפעול ככלל לתפעל ולתחזק את מתקן ההתפלה במתכונת "גב אל גב" (back to back) עם הוראות הסכם הזיכיון ויתר הסכמי הפרויקט. עבור שירותיה זכאית חברת התפעול לתשלומים הבאים: (א) תשלום בגין שירותים מקדמיים טרם קבלת אישור הפעלה מסחרית; וכן סכום קבוע נוסף עבור כל חודש לאחר מכן טרם קבלת אישור הפעלה מסחרית; (ב) תשלום בגין שירותים החל ממועד ההפעלה המסחרית, המורכב מתשלום קבוע עבור כל תקופה בת כחודשיים וצמוד למדד לפי התנאים הקבועים בהסכם הזיכיון, וכן תשלום משתנה המורכב מרכיבים שונים, כגון: אנרגיה, ממברנות ופילטרים, כימיקלים, רכיב טיפול משלים במוצר ושונוות. יצוין, כי חברת התפעול העמידה ערבות בנקאית להבטחת התחייבויותיה כנגד אשדוד התפלה על פי הסכם התפעול, אשר נכון למועד הדוח עומדת על סך של כ-10.4 מיליון ש"ח. כמו כן, כלל נכסי חברת התפעול משועבדים בשעבוד קבוע וצף לטובת בנק מזרחי. חברת הייזום העניקה ערבות להתחייבות מכוח הסכם התפעול (שאינה מוגבלת). לפרטים נוספים ראו סעיף 23.8 להלן. בנוסף, הסדר הביניים קובע, כי להבטחת זכויות המדינה מכוחו, המדינה תהיה זכאית ליתרה הפנויה שנותרה לחברת התפעול, לאחר תשלום הוצאות התפעול השוטפות, שאינה מביאה את חברת התפעול לפגיעה באמות המידה הפיננסיות להם התחייבה כלפי בנק מזרחי. עוד נקבע באותו הסדר, כי חברת התפעול לא תהיה רשאית לבצע כל תשלום שאינו במסגרת הוצאות התפעול השוטפות וכי לא תהא רשאית להחזיר הלוואות בעלים, לחלק דיבידנד או לבצע כל תשלום לכל גוף קשור, ללא אישור המדינה.

הסכם ניהול חברת הייזום-אשדוד התפלה

(ה)

ביום 6 בדצמבר 2011 נחתם הסכם בין חברת הייזום לאשדוד התפלה אשר בתוקף עד למועד תום תקופת הזיכיון. הסכם זה מסדיר ומשלים את ההתחשבות בגין פעולות היזמות שנעשו על ידי חברת הייזום בשם ועבור אשדוד התפלה וקובע את התנאים והיקף השירותים שניתנו על ידי חברת הייזום לאשדוד התפלה לצורך ביצוע פרויקט מתקן ההתפלה. ההסכם קובע, כי החל מיום 1 ביולי 2011 ועד מועד תום תקופת ההקמה של הפרויקט וממועד תום תקופת ההקמה עד לתום תקופת התפעול, כהגדרתן בהסכם הזיכיון (לפרטים נוספים בדבר הסכם הזיכיון ראו סעיף א לעיל), תרכוש אשדוד התפלה שירותי ניהול והנדסה מחברת הייזום תמורת היקפים שנקבעו מראש ומפורטים בהסכם הניהול. שירותים אלו כוללים, בין היתר, שירותי הנהלה (כגון מנכ"ל, סמנכ"ל כספים, סמנכ"ל הנדסה וכו'), שירותים משפטיים, כספים, מהנדסים וכו'. יצוין, כי היקף שירותים אלו קטן באופן משמעותי לאחר תום תקופת ההקמה. אם אשדוד התפלה תידרש להיקף שירותים העולה על הקבוע בהסכם, תפעל חברת הייזום להעמיד כוח אדם בהיקף הנדרש לביצוע המשימות והיא לא תהא זכאית בגין העמדה זו לכל תמורה נוספת. כמו כן, אם אשדוד התפלה תדרש להיקף שירותי ניהול והנדסה בהיקף הפחות מהקבוע בהסכם, לא תהא אשדוד התפלה זכאית לכל זיכוי בגין שימוש מופחת בשירותים. עם זאת, בתום כל שנה ממועד תחילתו של הסכם הניהול, יהיה רשאי כל צד לבקש לקיים דיון בקשר עם היקף השירותים, תוכנם ועלותם. דיון כאמור יתקיים גם במקרים חריגים שלא במסגרת תום השנה, כאשר היקף הפעילות שונה באופן משמעותי.

הסכם ניהול חברת הייזום-חברת התפעול

(ו)

ביום 6 בדצמבר 2011, נחתם הסכם בין חברת הייזום לחברת התפעול המסדיר וקובע את התנאים והיקף שירותי הניהול והייעוץ שיינתנו על ידי חברת הייזום לחברת התפעול, לצורך תפעול מתקן ההתפלה. משך תקופת ההסכם הינה החל ממועד תחילת תפעול המתקן או החל מתת שלב 1 של המתקן ועד למועד סיום הסכם הזיכיון, כהגדרתם בהסכם הזיכיון כמפורט בסעיף (א) (לעיל) (להלן: "**המועד הקובע**"). ועד למועד תום תקופת הזיכיון. בהתאם להסכם, החל מהמועד הקובע, תרכוש חברת התפעול שירותי ניהול וייעוץ מחברת הייזום, הכוללים, בין היתר, שירותי הנהלה, משפטיים, מזכירות חברה, כספים, מערכות מידע ורכש, בהיקפים הקבועים בהסכם. אם חברת התפעול תידרש להיקף שירותים העולה על הקבוע בהסכם, תפעל חברת הייזום להעמיד כוח אדם בהיקף הנדרש לביצוע המשימות והיא לא תהא זכאית בגין העמדה זו לכל תמורה נוספת. כמו כן, אם אשדוד תפעול תדרש להיקף שירותי ניהול והנדסה בהיקף הפחות מהקבוע בהסכם, לא תהא אשדוד תפעול זכאית לכל זיכוי בגין שימוש מופחת בשירותים. עם זאת, בתום כל שנה ממועד תחילתו של הסכם הניהול, יהיה רשאי כל צד לבקש לקיים דיון בקשר עם היקף השירותים, תוכנם ועלותם. דיון כאמור יתקיים גם במקרים חריגים שלא במסגרת תום השנה, כאשר היקף הפעילות שונה באופן משמעותי. בחודש יוני 2018 הופסקו החיובים.

לפרטים נוספים ראו סעיף 27.4 להלן.

הסכמים עם יובלים אשדוד בע"מ

ביום 27 בינואר 2013, נחתם הסכם בין יובלים אשדוד תאגיד המים והביוב בע"מ (להלן: "יובלים") לבין אשדוד התפלה לבין אשדוד תפעול לבין קבלן ההקמה, בנוגע להסדרת פתרון לקו צינור מוצא קולחים ממט"ש אשדוד אל הים, אשר נדרש בעקבות בקשה למתן היתר בניה לצורך הקמת תחנת שאיבה בחוף הים. במסגרת ההסכם, אשדוד תפעול התחייבה לאפשר הזרמה של קולחים ממט"ש אשדוד אל הים דרך קו מוצא הרכז, בהתאם לתנאים בדבר איכות המים ובדבר קיומו של היתר הזרמה לים, כמפורט בהסכם. בהסכם נקבע, כי התחייבות אשדוד תפעול להזרמה כאמור תהא תקפה כל עוד הסכם התפעול יהיה בתוקף. בנוסף לכך, ביום 27 באוגוסט 2013 נחתם הסכם בין קבלן ההקמה לבין יובלים בנוגע לעבודות להנחת קווי הצנרת של המתקן באמצעות חציית קו ביוב של יובלים בדרך הנפט באשדוד. במסגרת ההסכם עם יובלים, אשדוד התפלה הצהירה כי ידוע לה שייתכן ובעתיד יובלים תידרש על פי הוראת גורם מוסמך המחייבת אותה, להשתמש בשטח בו חוצה צנרת המתקן את צינור הביוב שלה לשם ביצוע פעולות כלשהן, וכתוצאה מכך ייתכן שידרש שינוי מיקום ו/או העתקת קווי הצנרת של המתקן. אשדוד התפלה הסכימה לשתף פעולה עם יובלים על מנת למנוע צורך בהעתקת קווי הצנרת. כמו כן, אשדוד התפלה הסכימה כי היא תישא בכל עלות הנובעת מהצורך במניעת העתקת קווי הצנרת. אשדוד התפלה הסכימה לשאת באחריות ו/או בעלות לכל נזק ו/או חבלה ו/או אובדן לרכוש ו/או לגוף ו/או לתשתיות של יובלים ושל גופים אחרים שייגרמו תוך כדי ביצוע עבודה כלשהי על ידו או על ידי מי מטעמו, בין היתר, כתוצאה מתיקון קווי הצנרת על ידיו או על ידי מי מטעמו, ליובלים ו/או לנציגיה וכן לכל צד שלישי כלשהו. אשדוד התפלה הסכימה לשפות את יובלים בגין תביעת צד שלישי, שייקבע בה כי יובלים חייבת בתשלום כלשהו כלפי צד שלישי. נכון למועד זה, לא התקבלה בידי אשדוד התפלה כל תביעה ו/או דרישה ו/או טענה מצד יובלים בקשר לאמור לעיל.

כמו כן, ביום 7 במרץ 2019 הושגו הסכמות בין יובלים אשדוד לבין אשדוד התפלה, בכפוף לאישור המלווים והמדינה, בנוגע לטענות שהועלו על ידי יובלים ביחס לחיבור מתקן ההתפלה לתשתיות התאגיד ולהרכב השפכים המוזרמים מהמתקן למט"ש, לפיהן יובלים תמשיך לקלוט שפכים תעשייתיים בהרכב ובספיקה הנוכחיים ממתקן ההתפלה, ואשדוד התפלה תישא בתשלומים בגין הזרמת שפכים חורגים (ככל שיוזרמו) שנקבעו בכללי תאגיד מים וביוב (שפכי מפעלים המוזרמים למערכת הביוב). לפי ההסכמות שהושגו, בתוך פרק זמן של שנה אשדוד התפלה תטמין מתחת לאדמה קו עודפים מהמט"ש עד לתחנת השאיבה החופית, על חשבונה; אשדוד התפלה תבטל את קו השפכים שמחובר לשוחה מחוץ למתקן ובמקום זאת תבצע חיבור לשוחה אחרת על חשבון אשדוד התפלה; תחנת השאיבה לביוב של יובלים תותאם לקליטת הספיקה שמגיעה ממתקן ההתפלה, על חשבון אשדוד התפלה; יובלים תקבע תכנית דיגומים להעברת נתונים על הרכב השפכים המוזרמים ממתקן ההתפלה. סך העלויות של הפעולות כאמור לעיל, להן התחייבה אשדוד התפלה ליובלים, הינו בסכום לא מהותי. ככל שיתגלה כי קיימת חריגה בשפכים המוזרמים ממתקן ההתפלה, אשדוד התפלה תגיש בקשה להקלה בהרכב השפכים ויובלים תשתף פעולה ולא תתנגד לכך. עוד הוסכם, כי טיפול במליחות השפכים התעשייתיים המוזרמים ממתקן ההתפלה תעשה על ידי רוכש המתקן, והסיכום עם יובלים יגולה לרוכש.

הסכם עם פז בית זיקוק אשדוד בע"מ

ביום 11 ביוני 2012, וכתנאי להסרת התנגדותה של פז בית זיקוק אשדוד בע"מ (להלן: "פז"א") לחלק מהיתרי הבניה שנדרשו להקמת המתקן, נחתם הסכם בין אשדוד התפלה לבין פז"א, במסגרתו התחייבה אשדוד התפלה לשפות את פז"א בגין נזקים שייגרמו לפז"א כתוצאה מנזקים שייגרמו לאקוויפר ממנו שואבת פז"א, והממוקם מתחת לתוואי קווי צנרת של המתקן, וזאת כתוצאה של אירוע תאונתי פתאומי בקווי הצנרת היבשתית. הצדדים הסכימו, כי התחייבותה של אשדוד התפלה כאמור תחול גם במקרה שבו ייגרם נזק לאקוויפר כתוצאה מהפרת תכנית הניטור על ידי אשדוד התפלה. למרות האמור לעיל, הוסכם כי אשדוד התפלה תהיה משוחררת מהתחייבותה לשיפוי כאמור, אם תוכיח כי הנזק שנגרם לאקוויפר היה נגרם גם אם קווי הצנרת היבשתית היו מהסוג שפז"א דרשה מאשדוד התפלה. עוד הוסכם, כי האחריות של אשדוד התפלה לא תחול במקרה בו ייגרם זיהום לאקוויפר על ידי גורמים אחרים בסביבה. בין הצדדים הוסכם, כי במקרה בו תיקבע חבות על פי ההסכם בין הצדדים, אזי הנזקים יהיו מוגבלים להיקף ולתנאים הקבועים בדיון, וכי אחריות אשדוד התפלה לא תחול על הפסד מוניטין והפסד הזדמנויות. האחריות של אשדוד התפלה כלפי פז"א תהיה תקפה כל עוד הסכם הזיכיון בין אשדוד התפלה לבין המדינה יהיה בתוקף, לרבות בדרך של הארכת הסכם הזיכיון ו/או התקשרות של אשדוד התפלה ו/או חברת הייזום עם מדינת ישראל, במסגרתה מי מהן תהיה אחראית על הפעלתו בפועל של המתקן. היה והסכם הזיכיון יבוטל מסיבה כל שהיא, האחריות כלפי פז"א תפסיק להיות בתוקף.

ביום 15 בנובמבר 2009 נחתם הסכם בין המדינה לבין חברת נמלי ישראל - פיתוח ונכסים בע"מ (להלן: "חני"י"). על פי הסכם הזיכיון, אשדוד התפלה התחייבה ליטול על עצמה, גב אל גב, את התחייבויות המדינה כלפי חני"י. על פי ההסכם, חני"י הסכימה כי קווי הצנרת של מתקן ההתפלה יעברו בשטחים שהם בתחום הכרות הנמל, וכי תינתן לחברה זכות גישה ושימוש לשטחי הנמל לצורך הקמת, הפעלת, תחזוקת ושימוש בקווי הצנרת של המתקן. בתמורה לכך, אשדוד התפלה התחייבה לשלם לחני"י דמי הרשאה עבור השימוש בשטחי הנמל בסך של 150,000 ₪ לכל שנה, בתוספת הצמדה. עוד נקבע, כי בתום כל 5 שנים קלנדריות, דמי ההרשאה יהיו גבוהים ב 2% מדמי ההרשאה הבסיסיים או האחרונים שעודכנו, לפי העניין. בהסכם צוין, כי אין בהתקשרות כדי למנוע מחני"י ליזום תכנון של פיתוח עתידי של שטחי הנמל. עוד נקבע, כי חני"י אינה רשאית להורות על פינוי המדינה או המפעיל, לבטל את ההסכם או לסיים את תקופת ההרשאה. במקרה בו אשדוד התפלה תפר את התחייבותה לפעול על פי נוהל התיאום הפרה מהותית, חני"י תהיה רשאית לבקש מהמדינה לפנות את אשדוד התפלה משטחי הנמל. בנוסף לכך, להסכם צורף נוהל תיאום בין אשדוד התפלה לבין חני"י בקשר לפעילות אשדוד התפלה בשטחי חני"י. בנוהל התיאום אשדוד התפלה הצהירה כי ידוע לה שקווי הצנרת ממוקמים בסביבת נמל מסחרי פעיל וכי הפעילות המתקיימת בו הינה בעלת פוטנציאל להרעה באיכות מי הים בסביבת הנמל, לרבות בשל ביצוע עבודות פיתוח או תחזוקה, והוסכם כי חני"י לא תהיה אחראית לטענה בדבר הרעה באיכות מי הים, לרבות מצב בו אשדוד התפלה תידרש לחדול מפעילותה בשל זיהום שנגרם על ידי צד שלישי ובכלל זה כלי שיט וגורמים אחרים הפועלים במקרקעי חני"י. עוד נקבע, כי כל שינוי ו/או הוספה בקווי הצנרת של המתקן טעונים אישור בכתב ומראש של חני"י. עוד נקבע, כי ביחסים בין אשדוד התפלה לבין חני"י, אשדוד התפלה תהיה אחראית לכל נזק, הפסד, אובדן וכיו"ב שייגרם מכל הסיבה הקשורה בנוהל התיאום ו/או בפעילות אשדוד התפלה בשטחי הנמל, למעט מקרים של מעשה זדון ו/או רשלנות חמורה של חני"י. בנוהל התיאום נקבע עוד, כי במקרה של הפרה מצד אשדוד התפלה היא תשלם לחני"י פיצוי מוסכם יומי בהתאם לסוג ההפרה כמפורט בנוהל התיאום, וזאת מבלי לגרוע מכל סעד אחר על פי דין. עוד נקבע, כי לצורך הבטחת התחייבויותיה, אשדוד התפלה תעמיד לחני"י ערבות בנקאית על סך של 1 מיליון ש"ח אשר תחודש מפעם לפעם ותהיה בתוקף במשך כל תקופת ההרשאה ועד 90 יום לאחר תום תקופת ההרשאה.

הליכים משפטיים

.11.20

בוררות של אשדוד התפלה אל מול המדינה

.11.20.1

ביום 13 במרץ 2016 אשדוד התפלה והמדינה הגישו כתיבי תביעה מטעמן ביחס לפרויקט מתקן ההתפלה באשדוד. בהתאם להסכמת הצדדים, כתיבי התביעה הוגשו לכבוד השופט (בדימוס) תאודור אור.

תביעת אשדוד התפלה נגד המדינה הינה תביעה כספית לפיה יש לחייב את המדינה להשיב לאשדוד התפלה את כלל הסכומים שגבתה ו/או תגבה ממנה שלא כדין על חשבון הפיצויים המוסכמים בתוספת ריבית והצמדה, לשלם לאשדוד התפלה פיצוי בגין כל יום עיכוב שייקבע כי נגרם באחריות המדינה, וכן את סכום הפיצוי שייקבע כי קבלן ההקמה זכאי לו בגין כל יום עיכוב, וכן לחייב את המדינה לשלם לאשדוד התפלה את הפיצוי שייקבע כי קבלן ההקמה זכאי לו בגין ביצוע כל עבודה נוספת החורגת מתכולת הסכם הזיכיון בתוספת תקורות.

תביעת המדינה נגד אשדוד התפלה הינה תביעה כספית לתשלום פיצוי מוסכם בסך של כ-160 מיליון ש"ח עקב אי עמידתה של אשדוד התפלה בלוחות הזמנים, כפי שהוגדרו בהסכם הזיכיון להקמת מתקן ההתפלה באשדוד.

נכון למועד הדוח, המדינה מקזזת מתשלומים חודשיים לאשדוד התפלה סכום נטען ושנוי במחלוקת, בסכום שנתי של כ-1.2 מיליון ש"ח, בגין אי הגשת מסמכים בהתאם לזכות נטענת של המדינה מכוחו של הסדר הביניים.

במסגרת מתווה העקרונות נקבע כי במקביל לכניסתו לתוקף של הסכם הפרשה עם קבלן ההקמה ומתווה העקרונות, יפנו אשדוד התפלה והמדינה לבורר בבקשה לסיים את הבוררות ביניהם ללא צו להוצאות. הבוררות הסתיימה בחודש מרץ 2019.

מתווה מכירת המתקן

.11.20.2

החברה, חברת הייזום, אשדוד התפלה, חברת התפעול, המממנים של הפרויקט והמדינה חתמו ביום 24 בפברואר 2019 על מתווה עקרונות, שעיקריו מפורטים להלן (להלן: "מתווה העקרונות"). כניסתו לתוקף של מתווה העקרונות הותנתה בקבלת אישורים של הצדדים וכניסתו לתוקף של הסכם הפרשה של הקבלן. התנאים הושלמו ביום 12 במרץ 2019 ומתווה העקרונות נכנס לתוקף באותו מועד.

בהתאם למתווה העקרונות, חברת הייזום התחייבה לפרסם מכרז פומבי למכירת כל מניות אשדוד התפלה וחברת התפעול והלוואות הבעלים שהועמדו לגופים אלה. הזוכה במכרז יתחייב לשפץ את המתקן ולהעמידו במצב כשירות בסטנדרטים שייקבעו במסמכי המכרז וזאת בתוך 24 חודשים ממועד השלמת המכירה. לצורך שיפוץ זה יוכל הזוכה

לעשות שימוש ב"קופת משאבים" שתיצבר באשדוד התפלה, שתורכב בעיקר מכספים שהתקבלו מקבלן ההקמה במסגרת הסכם הפשרה עמו, מיתרות שייצברו בחשבונות אשדוד התפלה וממסגרת אשראי נוספת שיועמדו על ידי המממנים, כפי שמפורט במתווה העקרונית (להלן: "קופת המשאבים").

במסגרת מתווה העקרונית הסתיימו הליכי הבוררות בין אשדוד התפלה למדינה וזאת לאור ההבנות בין הצדדים, המפורטות במתווה העקרונית, הנוגעות לסכומים המגיעים למדינה במקרה שהליך המכירה ייצלח ובמקרה שייכשל, כמפורט בהמשך. הליכי הבוררות בין אשדוד התפלה לקבלן ההקמה הסתיימו במסגרת הסכם הפשרה ביניהם, כמפורט בסעיף 11.20.3. בנוסף, במסגרת מתווה העקרונית המממנים והמדינה ויתרו על הפרות מצד אשדוד התפלה שמקורן לפני מועד מתווה העקרונית.

חברת הייזום החלה הליך למכירת מתקן ההתפלה באשדוד. נכון למועד זה החברה סיימה את שלב ה-P.Q (שלב המיון המוקדם) הקודם לשלב המכרז במסגרתו וועדת המכרזים המיוחדת למכירת מתקן ההתפלה באשדוד (להלן: "ועדת המכרזים המיוחדת"), אישרה את המתמודדים הכשירים להתמודדות במכרז לרכישת מתקן התפלת מי ים באשדוד. הקבוצות שאושרו להתמודדות במכרז הינן: חברת IDE Technologies; קבוצת קרן נוי ו-Hutchison Water (האצייון); GES Global Environmental Solutions; קבוצת אפקון החזקות ו-Allied Infrastructure; וקבוצת Veridis Water Desalination (ורידיס) וקרן תש"י. ביוני 2020, הופצו מסמכי הפנייה לקבלת הצעות מחיר למתמודדים במכרז (להלן: "המסמכים"), ובמסגרתם נדרשים המתמודדים להגיש הצעות מחיר לרכישת המתקן. כמו כן, המסמכים כוללים אפשרות להקמת תחנת כוח בכושר ייצור של 100 MW בחצר מתקן ההתפלה. על פי המסמכים, המועד הצפוי לקבלת הצעות המחיר הוא ביום 2 בנובמבר 2020 והמועד הצפוי להכרזה על הזוכים במכרז הוא חודש 5 באפריל 2021.

על פי מתווה העקרונית, עד להשלמת הליך המכירה של המתקן, המתקן ימשיך לפעול בהתאם להוראות הסכם הזיכיון. שיפוצים הכרחיים הנדרשים לשימור המתקן, עד היקף של 40 מיליון ש"ח, ימומנו מתוך קופת המשאבים. גירעונות תפעוליים שוטפים, עד היקף של 24 מיליון ש"ח ימומנו על ידי חברת הייזום, בערבות של החברה (להלן: "תקרת ההשתתפות"). בנוסף, בנסיבות מסוימות הקבועות במתווה העקרונית, הקשורות בעיקר להתקדמות הליך המכירה של המתקן ועמידה של אשדוד התפלה ביחסי כסוי מינימליים, אשדוד התפלה תהא רשאית לשחרר סכומים נוספים בהיקף כולל של עד 30 מיליון ש"ח, למימון גירעונות תפעוליים שוטפים כאמור. בהתאם, ככל שחברת הייזום תממן גירעונות תפעוליים כאמור בגובה תקרת ההשתתפות, וחברת הייזום ו/או החברה לא ימשיכו לממן את הגירעונות התפעוליים, ככל שיהיו, לא תהיה לחברת התפעול יכולת פיננסית להמשיך בתפעול ותחזוקתו של המתקן, דבר שעלול להוביל לביטול הסכם הזיכיון ו/או מימוש זכויות המממנים מכוח הסכם המימון. בנוסף, חברת הייזום (בערבות החברה) תידרש לפרוע את יתרת החוב לחברת IDE בסכום של כ-7.6 מיליון ש"ח ולהעמיד במקום קבלן ההקמה מספר ערבויות בנקאיות לחברת נמלי ישראל ולעיריית אשדוד בהיקף כולל של כ-1.6 מיליון ש"ח.

במועד השלמת הליך המכירה של המתקן, כספי התמורה יחולקו בין חברת הייזום והמדינה. 100 מיליון ש"ח ראשוניים יחולקו כך ש-70% יחולקו לחברת הייזום ו-30% יחולקו למדינה; 100 מיליון ש"ח נוספים יחולקו כך ש-70% יחולקו למדינה ו-30% יחולקו לחברת הייזום; כל סכום מעל 200 מיליון ש"ח יחולק כך ש-70% יחולקו לחברת הייזום ו-30% יחולקו למדינה; כספי הביטוח, ככל שיתקבלו, יכללו בסכום האמור, אלא אם נוצלו כחלק מקופת המשאבים. לאחר המכירה, לאשדוד התפלה ולחברת התפעול לא יהיו חובות לחברת הייזום ולחברה. בנוסף, מקורות ייזום (בערבות החברה) תידרש לפרוע את החוב של חברת התפעול לבנק מזרחי בסכום של כ-30.5 מיליון ש"ח, וככל שיתרת החוב נטו של חברת התפעול באותו מועד תהיה שלילית, חברת הייזום (בערבות החברה) תכסה את ההפרש עד סכום יתרת החוב נטו של חברת התפעול ליום 31 בדצמבר 2018. בנוסף, חברת הייזום והחברה עלולות להיות כפופות לחובת שיפוי הרוכש בגין חובות חברת התפעול עד למועד חתימת מתווה העקרונית, אשר לא גולו לזוכה במכרז למרות שהיו בדיעת אשדוד התפלה ו/או בדיעתן.

כמו כן, נקבע במתווה העקרונית כי ככל שאשדוד התפלה תידרש לשפות או לפצות את קבלן ההקמה ו/או מי מטעמו מכוח הוראות הסכם הפשרה עם קבלן ההקמה, סכום השיפוי או הפיצוי ישולם על ידי אשדוד התפלה או חברת הייזום (בערבות החברה), לפי חלוקה שנקבעה ביניהם, עד לסכום כולל של 6 מיליון ש"ח, וכל סכום שיפוי מעבר לכך (וכן שיפוי בגין תביעת יובלים בגין דמי הקמה בסך של כ-1.8 מיליון ש"ח) ישולם על ידי חברת הייזום (בערבות החברה).

מתווה העקרונית כולל גם שורה של הקלות מכוח הסכם המימון ומכוח הסכם הזיכיון שיחולו לאחר השלמת הליך המכירה של המתקן.

במקרה שהליך המכירה ייכשל, חוב אשדוד התפלה למדינה יועמד על סכום של כ-60 מיליון ש"ח, ויהיה נחות לחוב של אשדוד התפלה למממנים. ככל שהליך המכירה ייכשל, שלא בשל מחדלים של חברת הייזום או החברה, המדינה לא תחלט את ערבות ההקמה שהועמדה לטובתה בסך של 90 מיליון ש"ח. עם זאת, ככל שהמממנים יפעלו למימוש

המתקן, תשמש יתרת כספי המימוש, לאחר פירעון הסכומים המגיעים למממנים, לחלוקה בין המדינה לחברת הייזום והחברה על בסיס חלוקה שסוכמה ביניהם בהתאם לגובה יתרת כספי המימוש כאמור לעיל. כן נקבע במתווה העקרונית, כי במקרה כאמור בו הליך המכירה ייכשל, אזי כל עוד אשדוד התפלה תמשיך לספק מים מותפלים בהתאם להוראות הסכם הזיכיון ובזמינות העולה על 85%, המדינה תימנע למשך תקופה של 24 חודשים מלהפעיל את זכותה לביטול הסכם הזיכיון לפי הוראותיו בגין עילות הנוגעות לכמות המים המסופקת (וזאת מבלי לגרוע מזכויות המדינה לביטול הסכם הזיכיון מכוח עילות אחרות, ככל שיעמדו לה באותו מועד).

כאמור לעיל, ביום 30 ביוני 2020 פירסמה החברה את מסמכי המכרז, והמועד להגשת הצעות המציעים נקבע ליום 2 בנובמבר, 2020. המועד הנ"ל נדחה ליום 5 באפריל 2021. ביום 28 בינואר 2021 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את מכירת מניות אשדוד התפלה ואשדוד התפלה תפעול וכן את דרך הפרטת מקורות ייזום (בהתאם להחלטת ועדת השרים לענייני הפרטה). לפרטים נוספים על החלטת השרים כאמור, ראו סעיף 41.6 בנספח א' לפרק זה.

הערכות אלו של חברת הייזום הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות על הערכות ותחזיות החברה, נכון למועד הדוח, ביחס להסכם הזיכיון, כמפורט בסעיף זה. הערכות אלו עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה. הגורמים העיקריים שעשויים להשפיע על קשורים בהתנהלות מול המדינה ואינם תלויים בחברה.

11.20.3 בורות של אשדוד התפלה אל מול הקבלן

ברבעון האחרון של 2015, ובהתאם להוראות הסכם ההקמה, פנו אשדוד התפלה והקבלן לבוררות.

תביעת אשדוד התפלה כנגד קבלן ההקמה עמדה על סך של כ-705 מיליון ש"ח, בגין נזקים שנגרמו לה, בין היתר, כתוצאה מעיכובים בתחילת ההפעלה המסחרית של הפרויקט, פיצויים בגין חוסרי תכולה, אי עמידה בביצועים מובטחים, אי השלמת עבודות הקמה, תיקון ליקויים, עלויות תפעול ותחזוקה עודפות, אי ביצוע תהליכי בקרת איכות, הוצאות שהוציאה אשדוד התפלה לצורך הקטנת הנזק בגין הפרת קבלן ההקמה, פיצויים בגין אובדן תזרים מזומנים. בנוסף, אשדוד התפלה תבעה סעדים הצהרתיים ביחס לחשיפה לתביעות של המדינה בגין אי-עמידה בדרישות הסכם הזיכיון, לרבות בגין אי-עמידה בלוחות הזמנים ואת עלויות ההליכים המשפטיים אליהם מחויבת אשדוד התפלה בגין הפרת קבלן ההקמה את התחייבויותיו.

תביעת קבלן ההקמה כנגד חברת הייזום עמדה, על סך של כ-481 מיליון ש"ח, בגין עיכובים בפרויקט, מצגי שווא והפרת הבטחות שניתנו לקבלן ההקמה על ידי אשדוד התפלה בתמורה להסכמה להקטנת סכום החוזה, הפרת חובות אשדוד התפלה בנוגע לתשלומים בפרויקט ועבודות נוספות שקבלן ההקמה נדרש לבצע ואשר אשדוד התפלה לא שילמה בגינה, סעדים הצהרתיים וכן עלויות ההליכים המשפטיים.

ביום 24 במאי 2017, הגישה אשדוד התפלה הודעה לקבלן בדבר ביטול הסכם ההקמה. ביום 18 ביוני 2017, התקיים דיון בבקשת הקבלן למניעת חילוט הערבויות הבנקאיות, ולאחריו ניתנה החלטה על ידי הבוררים, שבה הם הורו לצדדים להיכנס באופן מידי למשא ומתן, בטרם מתן החלטה סופית בבקשה למניעת חילוט הערבויות.

לאור האמור, הצדדים קיימו מגעים ביניהם וביום 21 ביוני 2018, אשדוד התפלה והקבלן חתמו על מסמך עקרוני להסכם פשרה.

(א) הסכם הפשרה עם הקבלן

בהמשך לחתימה על מסמך העקרוני המתואר לעיל, הצדדים החלו במשא ומתן לחתימה על הסכם פשרה מפורט, וביום 12 במרץ 2019 חתמו על הסכם פשרה מפורט (להלן: "הסכם הפשרה עם הקבלן"), אשר אושר על ידי הבוררים וקיבל תוקף של פסק בורות, הכולל את ההסדרים המרכזיים הבאים:

(ב) ויתור הדדי על תביעות:

1) קבלן ההקמה מוותר (בשמו ובשם הגופים הקשורים אליו) על כל תביעה נגד אשדוד התפלה, גופים הקשורים אליה, המדינה וגופי המימון, למעט במקרה של התקיימות איזה מהחריגים המפורטים בהסכם הפשרה.

2) קבלן ההקמה מתחייב לשפות את אשדוד התפלה וגופים הקשורים אליה בגין תביעה שתוגש נגד מי מהם למרות הויתור המתואר לעיל, למעט בהתקיים איזה מהחריגים המפורטים בהסכם הפשרה.

3) אשדוד התפלה מוותרת (בשמה ובשם גופים הקשורים אליה, לרבות המממנים והמדינה) בכובעה כצד להסכם הזיכיון, כבעלת מניות של החברה וכגוף המוסמך להגיש תביעות אזרחיות עליהם חל הויתור שנתנה המדינה

לקבלן ההקמה, כמפורט בהמשך) על כל תביעה נגד קבלן ההקמה וגופים הקשורים אליו בקשר לפרויקט, למעט במקרה של התקיימות איזה מהחריגים המפורטים בהסכם הפשרה.

4) אשדוד התפלה מתחייבת לשפות את קבלן ההקמה וגופים הקשורים אליו בגין תביעה שתוגש נגד מי מהם למרות הוויתור המתואר לעיל.

5) במסגרת הסכם הפשרה, העניקו המדינה והמממנים לקבלן ההקמה כתבי ויתור בקשר עם הפרויקט.

(ג) ביטול מערך ההסכמים שנחתמו בין אשדוד התפלה לקבלן ההקמה, לרבות הסכם ההקמה והוראות השינוי שניתנו במסגרתו (ולרבות ההסכם הישיר בין קבלן ההקמה לגופים המממנים). בנוסף, אשדוד התפלה לא תהיה אחראית להתחייבויות קבלן ההקמה מול צדדים שלישיים, למעט התחייבויות קבלן ההקמה מכוח ההסכם מיום ה-27 באוגוסט 2013 בינו לבין יובלים בנוגע לצדדים שעל קבלן ההקמה לבצע בתקופה שלאחר מועד חתימת הסכם הפשרה, אשר נלקחו על ידי אשדוד התפלה במועד חתימת הסכם הפשרה.

(ד) קבלן ההקמה ישלם לאשדוד התפלה את סכום הפשרה, בהיקף כולל של 190 מיליון ש"ח, הכוללים תשלום מזומן בסך של 97.3 מיליון ש"ח, סכומים שלא שולמו לקבלן בסכום של כ-84.2 מיליון ש"ח שכבר מצויים בחשבון אשדוד התפלה, סכום של 5 מיליון ש"ח בדרך של העברת העלות בחלקי חילוף מסוימים וסכום של 3.5 מיליון ש"ח המשולם בדרך של קיזוז בעקבות פשרה בין הצדדים בנוגע לתביעת עיריית אשדוד המתוארת לעיל ובגין טענות לכספים שקוזזו ביתר.

(ה) הסכם הפשרה יבוצע במקביל לחתימתו, לרבות באופן שסכום הפשרה ישולם במועד החתימה ותבוצענה התחייבויות שונות של הצדדים כמפורט בהסכם הפשרה.

(ו) הצדדים ישתפו פעולה במימוש תביעות ביטוח הקשורות לפוליסות שהוצאו בקשר לפרויקט ויחלקו בתקבולי הביטוח נטו שיתקבלו בעקבות כך, ככל שיתקבלו, כדלקמן: כל סכום נטו עד 70 מיליון ש"ח יחולק בין הצדדים בחלקים שווים, וכל סכום נטו מעבר לכך יחולק 80% לקבלן ההקמה ו-20% לאשדוד התפלה.

(ז) זכויותיו של קבלן ההקמה לנהל הליכים משפטיים מול קבלני משנה מסוימים איתם התקשר בקשר לפרויקט והתחייבותו של קבלן ההקמה להסב לטובת אשדוד התפלה את כתבי האחריות שקיבל מקבלני משנה אחרים (כנגד התחייבות של אשדוד התפלה לשיפוי קבלן ההקמה בגין תביעות שיוגשו נגדו על ידי מי מהם, בקשר למימוש איזה מכתבי אחריות אלה על ידי אשדוד התפלה לאחר מועד חתימת הסכם הפשרה).

(ח) התחייבות קבלן ההקמה לספק לאשדוד התפלה מידע ומסמכים המצויים ברשותו בקשר למתקן ההתפלה ובקשר להיתרים ורישוי נדרשים בקשר למתקן ההתפלה.

(ט) התחייבות קבלן ההקמה, בשמו ובשם הגופים הקשורים אליו, לא להשתתף בהליך מכירת הפרויקט ולהימנע מלנקוט פעולות או להעלות טענות בקשר אליו והתחייבות אשדוד התפלה לכלול במכרז למכירת הפרויקט תניות לפיהן בין היתר הרוכש יכיר בויתורים שנעשו בשם אשדוד התפלה במסגרת הסכם הפשרה.

(י) כאמור לעיל, ביום 12 במרץ 2019 נחתם הסכם הפשרה ובוצעו הפעולות שהיו אמורות להתבצע באותו מועד.

(יא) במסגרת הסדר הפשרה עם קבלן ההקמה, אשדוד התפלה וקבלן ההקמה הגישו תביעה משותפת לבית המשפט המחוזי בתל אביב נגד חברת הביטוח הראל על סך של 300 מיליון ש"ח. כתב התביעה כלל בקשה להחזר מלוא הסכומים ששילם קבלן ההקמה במסגרת הסכם הפשרה ובגין עלות תיקון הממברנות, פיצוי בגין אובדן רווחים בתקופת העיכובים במסירה, נזקים פיזיים שעדיין קיימים במתקן ונזקים נוספים כתוצאה מכשלי תכנון (לרבות עלויות תפעול עודפות). בית המשפט המליץ לצדדים לפנות להליך גישור.

11.20.4. לפרטים נוספים, ראו ביאור 1.ג.5 לדוחות הכספיים השנתיים.

11.20.5. לפרטים בדבר הליך מכירת מתקן ההתפלה, ראו סעיף 11.8.1 להלן.

11.20.6. לפרטים בדבר הודעת הבנק לאשדוד התפלה לפיה היא מצויה בהפרה של הסכמי המימון, ראו סעיף 11.9.1 (ג) לעיל.

11.20.7. לפרטים בדבר מחלוקות משפטיות בין חברת הייזום וה-WDD, ראו סעיף 11.8.3 לעיל.

11.20.8. יצוין כי נכון למועד הדוח מתנהלים מספר הליכים משפטיים נוספים שחברת הייזום צד להם אשר חלקם עשוי להיות מהותי ברמת החברה. לפירוט אודות ההליכים המשפטיים, ראו ביאור 5 בדוחות הכספיים השנתיים.

מקורות פיתוח וייזום, זרוע היזמות של מקורות מים, הוקמה במטרה למסחר את הידע והניסיון שנצבר במקורות מים.

בשים לב למצבה הפיננסי של חברת הייזום, ביום 24 בפברואר 2019 התקבלה החלטת ממשלה מספר 4514, לפיה, בין היתר, הוחלט לאשר החלטת דירקטוריון חברת הייזום מיום 21 בפברואר 2019 למכור את כל המניות המוחזקות על ידי חברת הייזום באשדוד התפלה ובאשדוד תפעול בהליך מכרזי, לרשום הודעתה של מקורות ייזום על החלטת מבט"י לבטל את הסכם הזיכיון להקמה ותפעול המתקן לטיהור שפכים באגן האוג, נבי מוסא ולהביא לאישור ועדת השרים לענייני הפרטה הצעת החלטת להפרטת חברת הייזום בדרך של מכירת 100% ממניות חברת הייזום, בתנאים הקבועים בהחלטת הממשלה. לפרטים נוספים אודות החלטת הממשלה האמורה ראו סעיף 41.6 לנספח א' לפרק זה. לפרטים אודות החלטת ועדת שרים לענייני הפרטה בדבר הליך ההפרטה של מקורות ייזום, ראו סעיף 5.1.1(ב) לעיל.

צפי להתפתחות בשנה הקרובה

11.22

11.22.1 כמפורט בסעיף 5.1.1(ב) לעיל, לאור החלטת ועדת שרים לענייני הפרטה בדבר הליך ההפרטה של חברת הייזום. לאור כך, חברת הייזום צפויה לנהל את הפרויקטים הקיימים אליהם היא מחוייבת והיא אינה צפויה להיכנס לפעילויות או פרויקטים נוספים מלבד אלו המתוארים לעיל ושירותי ייעוץ שוטפים. בשל כך, הצפי להתפתחות בשנה הקרובה הינו כדלהלן:

11.22.2 המשך הפעלת מתקן ההתפלה באשדוד עד לסיום הליכי המכירה.

11.22.3 התאמת מבנה חברת הייזום להכנסותיה תוך איוש משרות נדרשות.

11.22.4 ביצוע פרויקטים בסיכון נמוך, ללא השקעה הונית, בעלי ערך מוסף בתחומי ההתמחות של הקבוצה ותזרים מזומנים חיובי ומהיר.

11.22.5 תפעול בהצלחה של הפרויקטים במתקני ההתפלה לימסול ולרנקה והרחבתם ככל הניתן.

11.22.6 קידום פעילות להפרטת החברה בהתאם להחלטת הממשלה.

לעניין ההליכים המשפטיים בלימסול, ראו ביאור 24 בדוחות הכספיים.

דיון בגורמי סיכון

11.23

בחודש ינואר 2020 אישר דירקטוריון חברת הייזום תכנית להפחתת סיכונים שנערכה לאחר הליך לעדכון סקר הסיכונים שלה, זאת בעקבות שינויים רבים שחלו באסטרטגיה של החברה, במצבת כוח האדם ובסביבת העבודה של חברת הייזום במהלך השנים האחרונות. במסגרת התכנית, חברת הייזום ביצעה תיקוף, עדכון וזיהוי של סיכונים מפתח שעל פיהם גיבשה חברת הייזום תכנית טיפול להפחתת הסיכונים שזוהו.

11.23.1 **גורמי סיכון ענפיים**

(א) **קושי בגיוס פרויקטים**

סיכון זה כולל קושי בגיוס פרויקטים חדשים על מנת להמשיך בפעילותה השוטפת של חברת הייזום. אי גיוס פרויקטים חדשים עלול להוביל לפגיעה בהמשכיות העסקית של חברת הייזום. בהתאם להחלטת דירקטוריון חברת הייזום, חברת הייזום תכנס לפרויקטים חדשים בעלי חשיפה נמוכה, ללא השקעה עצמית ובעלי תזרים חיובי בלבד. קביעה זו עלולה להקשות על כניסה לפרויקטים חדשים. בנוסף, היעדר כלים ומתודולוגיה מוגדרים לניהול תהליכי פיתוח עסקי, חוסר בכוח אדם ייעודי ומשאבים לצורך מיקוד פעילות חברת הייזום לצורך הפיתוח העסקי שלה. כמו כן, ולאור האמור קיים לחברת הייזום קושי לגשת למכרזים.

(ב) **תכנון אסטרטגי**

סיכון זה כולל אי יישום או אי התאמה של תכנית אסטרטגית רב שנתית מתאימה וברת מימוש לסביבה העסקית בה פועלת חברת הייזום, אשר עלול להביא לאי-עמידה ביעדים ואי מימוש הזדמנויות עסקיות. סיכון זה נובע מהיעדר תכנית אסטרטגית מתאימה וברת מימוש, מהיעדר איוש ממושך של חברי הנהלה בייזום, מסירבול ועיכוב

בקבלת החלטות אסטרטגיות שמקורן בתלות הקיימת במקורות ו/או גורמים ממשלתיים. לפרטים אודות החלטה 4514 ראו סעיף 41.6 בנספח א' לפרק זה, לפיה חברת הייזום לא תיטול כל התחייבות חדשה ולא תבצע כל פעולה, לרבות התקשרויות בחוזה למתן שירותים, מתן או קבלת הלוואה, העמדת ערבויות לפרויקטים, פעילויות להקמה, ביצוע או תפעול של תשתיות, אשר יכול שיהיה בה כדי להגביל, במישרין או בעקיפין, את הממשלה, בין היתר, בקשר עם הפרטה של חברת הייזום, אלא באישור הממשלה לפי סעיף 11(א)(9) לחוק החברות הממשלתיות.

שותפים ושותפויות אסטרטגיות

(ג)

סיכון זה כולל כשלים בתהליך ההתקשרות וניהול השותפויות אשר עלולים להוביל לחוסר יעילות, אובדן הכנסות פוטנציאלי, פגיעה במוניטין חברת הייזום ולחשיפה לתביעות משפטיות. הסיכון נובע מניסיון והיכרות שאינם מספיקים עם הסביבה העסקית והשחקנים הקיימים במדינות בהן פועלת חברת הייזום.

תפעול מתקנים

(ד)

במתקנים השונים של חברת הייזום, לרבות במתקני הטיפול בשפכים, קיים סיכון של חריגה מדרישות איכות מים ו/או שיבושים באספקה בשל אירוע תפעולי שעלול לגרום לנזק תדמיתי וכספי לחברת הייזום. אירועים תפעוליים כוללים, בין היתר, אי זמינות מתקנים, חריגות תקציביות, אירועי בטיחות, וסיכונים לאי עמידה בתקני איכות סביבה לרבות הזרמות לא מאושרות לסביבה, ובכלל זה הגלשה ללא היתר שמהווה עבירה פלילית ו/או אי עמידה בתקני איכות קולחים. במתקני ההתפלה סיכונים התפעול קשורים באיכות אספקת המים מהמתקן ועמידתם בתקנות איכות מי שתיה, ודרישות הסכם הזיכיון המושפעים, בין היתר, מאיכות מי הגלים.

גורמי סיכון נוספים הנוגעים לתפעול המתקנים יכולים לנבוע גם עקב ליקויים אשר עלולים לגרום לסיכונים בטיחותיים, ו/או השבתה חלקית או כללית של אחד או יותר מהמתקנים, לרבות העדר חלפים זמינים ותקלות אפשריות במערכת הבקרה של המתקן. כך, מתקן ההתפלה באשדוד אינו עומד בכל הקריטריונים המובטחים שנקבעו בהסכם ההקמה (Guaranteed Performance Criteria), לרבות ביחס ליעילות רכיבו ועלויות ייצור בכל משטרי ההפעלה. כתוצאה מכך, היקף צריכת האנרגיה והכימיקלים במתקן כאמור חורג באופן מהותי מהעלות המובטחת על פי הוראות הסכם ההקמה. חלק מהליקויים הינם ליקויים מהותיים, אשר תיקונם מחייב השבתה של מתקן ההתפלה והשקעה כספית ניכרת. משמעות הדברים היא שעלויות הייצור של המתקן גבוהות משמעותית מאלו שתוכננו מראש. כמו כן, עקב הכשלים של קבלן ההקמה, קיים סיכון שהמתקן לא יוכל לייצר את כמות המים הנדרשת על פי תכנית הייצור בחודשי הקיץ, בשל ליקויים חמורים בתפקוד כל המערכים העיקריים של המתקן.

על אף העובדה שמתקן אשדוד מצליח לעמוד בתכנית הייצור הנדרשת ממנו מאז אוגוסט 2017, הרי שמצבו של המתקן, נכון למועד הדוח, משקף בעיות הנדסיות מהותיות וקשיים תפעוליים ובטיחותיים אחרים במערכים רבים במתקן.

לאור זאת, גיבשה החברה תכנית חירום שנועדה לאפשר לה לצמצם את הסיכונים הרגולטורים שהשאיר אחריו קבלן ההקמה ומתמקדת גם בשימור מצב המתקן על מנת שמצבו לא יתדרדר והוא יוכל להמשיך בייצור עד להשלמת המכירה. החברה גיבשה תכנית נוספת לשימור הייצור על מנת לנסות לצמצם את סיכונים התפעול במפעל עד להשלמת המכירה והעברתו לרוכש החדש. בנוסף, לצורך פתרון בעיות ומפגעי בטיחות העלולים לסכן חיי אדם, גובשה תכנית נוספת לנושא הבטיחות.

בשל מיקומו של מתקן ההתפלה, בסמוך למי ים, קיים חשש לכך שהיווצרות קורוזיה תפגע בפעילות התקינה של המתקן. חברת הייזום פועלת על מנת להפחית סיכון כאמור ובמסגרת זאת מונה צוות מיוחד המטפל בבעיה והוקצה תקציב מיוחד במסגרת תכנית הבטיחות של החברה, כמפורט בסעיף 11.8.1 לעיל.

בחודש יולי 2017 התקבלה טיוטת דו"ח מחברת IDE המפרטת את הכשלים במתקן ההתפלה והעלויות המהותיות הנדרשות לתיקונו. בחודש מאי 2019 נחתם נוסחו של הדו"ח הסופי כאשר לא היו בו שינויים מהותיים מהטייטה, כמפורט בסעיף זה. על פי החלטת דירקטוריון חברת הייזום, ובתיאום עם גורמי המדינה הוחלט שלא לפעול לתיקון המתקן, אלא למכור אותו במצבו הקיים כמפורט בסעיף 11.8.1 לעיל.

סיכונים מוניטין ותדמית

(ה)

פגיעה במוניטין ובתדמית חברת הייזום כתוצאה מפרסומים שליליים וניהול לא מיטבי של משברים תקשורתיים עקב מתן ראיונות או תגובות לתקשורת ללא אסטרטגיה מתוכננת מראש. כמו כן, אירועי כשל משמעותי בתחומי

הפעילות של חברת הייזום, אירוע שחיתות, אירועי מעילה, עיכובים בפרויקטים התנגדויות ציבור פעילות יחסי ציבור לא אפקטיבית עלולים להוות פגיעה במוניטין ותדמית החברה.

הון אנושי, מבנה אירגוני ושימור ידע

(ו)

קיים קושי בגיוס ושימור עובדים בתחומי ליבה מקצועיים או איוש חלקי של תפקידי מפתח ונטישת מוקדי ידע חיוניים לחברת הייזום. בנוסף, הסיכון הינו איכות כוח האדם בחברת הייזום, יחסי העבודה בתוך חברת הייזום, יחסי עבודה מול מקורות, וכן שימור הידע בחברת הייזום. כמפורט לעיל, נכון למועד הדוח, מרבית עמדות המפתח בהנהלת חברת הייזום אינן מאוישות כמפורט בסעיף 11.4(ג) לעיל. בנוסף, נכון למועד הדוח, ולאור ההחלטה על הפרטתה של חברת הייזום, אין בכוונת חברת הייזום להרחיב את מצבת כוח האדם מעבר לנדרש על מנת לקיים פעילות חברה נאותה. תוספת כוח אדם תבוצע רק עם הרחבת פעילות חברת הייזום ובהתאם לצורך.

בנוסף, המבנה האירגוני הקיים של חברת הייזום הינו צר. שינויים במבנה האירגוני הצר של חברת הייזום והטמעתם באופן לא מיטבי עלולים להוביל לפגיעה בפעילות חברת הייזום. הוספת מטלות על עובדים קיימים, הארכת תהליכים וכניסה של תהליכים חדשים ללא התאמת המבנה האירגוני, או ביצוע צמצומים בכוח אדם עלולים להוביל בפגיעה מהותית בתפקוד חברת הייזום.

רגולציה והיתרים

(ז)

פעילותה של החברה מושפעת במידה רבה מן הרגולציה החלה עליה, המתהווה הן בחקיקה והן בהוראות חוק החברות הממשלתיות ותקנותיו והחלטות רשות החברות הממשלתיות, הוראות חוק החברות, רגולציה סביבתית ענפה ועוד כמפורט בסעיפים 11.2 ו-11.18 לעיל. אי-עמידה בהוראות הרגולציה השונות (החלות כיום או אשר תחולנה בעתיד) עלולה להביא לנקיטת סנקציות שונות כנגד החברה ונושאי משרה בה, השתתפות קנסות על החברה, הוצאת צווים אישיים. כך למשל, אי עמידה בהוראות רגולציה סביבתית, בהוראות היתרי איכות סביבה, ויצירת מפגעים סביבתיים כתוצאה מפעילות חברת הייזום והמתקן (מט"שים, מתקני התפלה), עלולה לחשוף את החברה ומנהליה לסנקציות כספיות ופליליות ולאובדן הזדמנויות עסקיות. החברה מבצעת פעולות שוטפות לטיפול והפחתה מתמדת של סיכון זה.

על חברת הייזום לעמוד בכללים ובהנחיות ממשל תאגידי תקין, לרבות שמירה על סביבת בקרה תקינה, ביצוע הליכי אכיפה אפקטיביים. עקב המבנה המצומצם של מטה חברת הייזום יש קושי ביישום עקרון הפרדת התפקידים, בנוסף, אי עמידה בעקרונות ממשל תאגידי עלולה להגרם עקב רמת מודעות, עדכון ואחריות נמוכה של נהלים בין עובדי חברת הייזום, חוסר יכולת לאכוף הנחיות מקצועיות, קושי בשיתוף ידע בין היחידות וקושי בהאצלת סמכויות.

במסגרת פעילותה, פועלת חברת הייזום, בין היתר, מכח רישיונות והיתרים שונים המוענקים לה מעת לעת על ידי גורמים ממשלתיים, לרבות חוק רישוי עסקים והיתרי איכות הסביבה. כאמור בסעיף 11.8.1 לעיל, נכון למועד הדוח, חברת הייזום טרם קיבלה את כלל הרישיונות וההיתרים הנדרשים על פי דין, לרבות טופס 4 למתקן ההתפלה באשדוד. אי קבלת הרישיונות וההיתרים ו/או ביטול ו/או אי חידוש רישיונות והיתרים קיימים עלולים לפגוע בפעילותה של חברת הייזום, לרבות הפסקת פעילות של מתקן ההתפלה ו/או מט"ש. יצוין, כי אי קבלת ו/או ביטול ו/או שינוי הרישיונות וההיתרים הקיימים יכולים לנבוע כתוצאה מגורמים שונים, לרבות אי עמידה בתקינה או בדרישות חדשות, שינויי חקיקה, שינויים בתכנון סטטוטוריות, הפרת תנאי הרישיונות, שינוי בפרשנות הקריטריונים לרישיונות וההיתרים והליכים משפטיים. כמו כן, היעדר רישיונות והיתרים, לרבות בקשר למתקן ההתפלה, עלולה להיות כרוכה בקנסות מהותיים, חשיפות פליליות ואף להוות הפרה של הסכמים מהותיים וכן לגרום סיכונים בטיחות ואף אי עמידה בתנאי פוליסות הביטוח, דבר העלול להוביל לחשיפה בכיסוי הביטוחי.

יצוין כי, הפעלת מתקן ההתפלה כפופה להיתרים שונים שעל חברת הייזום לקבל, כך למשל נדרש היתר הזרמה בתוקף.

סיכון אשראי

(ח)

סיכון אשראי הינו סיכון להפסד כספי שייגרם לחברה באם לקוח או צד שכנגד לא יעמוד בהחייבויותיו החוזיות כלפי חברת הייזום. החשיפה העיקרית לסיכון אשראי הינה בגין השקעות בנכסים ובפרויקטים של זכינות מסוג BOT מול מדינת ישראל (פרויקט אשדוד), ממשלת קפריסין ותאגיד עירוני בישראל.

סיכונים בטחוניים

(ט)

מתקן ההתפלה של חברת הייזום ממוקם באשדוד. עקב המצב הביטחוני במדינת ישראל קיימת חשיפה לפגיעה בתשתיות קריטיות של מתקן ההתפלה באשדוד כתוצאה מאירוע פח"ע או הסלמה ביטחונית אחרת.

(י) סיכוני אבטחת מידע וסייבר

על חברת הייזום לעמוד בדרישות הסייבר שמפורסמות על ידי רשות המים. מתקן ההתפלה באשדוד פועל באופן ממוכן, על ידי מערכת שהותאמה לצורכי המפעל. כלל מערכות המידע בהם משתמשים במתקן ההתפלה באשדוד צריכות לעמוד בדרישות הרשות הממשלתית למים ולביוב. אי היכרות עם דרישות רשות הרשות הממשלתית למים ולביוב בנושאי הסייבר, היעדר קיום הדרכות לעובדי חברת הייזום בתחום הסייבר, היעדר שימוש מומחים עלול להשפיע על פעילות המערכות. מערכות המידע המשמשות את מטה חברת הייזום נמצאות תחת תפעול החברה.

11.23.2. סיכונים מאקרו-כלכליים

מרכז פעילותה של חברת הייזום ושל החברות הקשורות הינו בישראל. חשיפתה של הייזום למצב המאקרו-כלכלי בישראל הינה נמוכה, לאור זאת שהינה מספקת מוצר חיוני ולאור היותה קשורה בהסכם קליטת מים מחייב מול המדינה בפרויקט אשדוד. יחד עם זאת, העונתיות ותכניות הייצור של המים עשויות להוות גורם משפיע על הרווחיות של פרויקט אשדוד שהוא מרכזי בפעילות חברת הייזום. ביחס למתקנים בקפריסין, שילוב של שנים גשומות יחד עם משבר כלכלי בקפריסין עשוי לגרום לממשלה לצמצם את כמויות המים הנרכשות מהמתקנים. במקרים אלו המדינה תיאלץ לשלם את התשלום הקבוע. במקרה זה הרווחיות בפרויקטים תקטן ביחס למתוכנן.

(א) סיכוני נוזלות

סיכון זה הינו אי יכולתה של חברת הייזום לעמוד בהתחייבויותיה השוטפות או העתידיות שלה, כגון קשיי גביה מלקוחות, הפסדים בהליכים משפטיים, קשיים בקבלת אשראי ודרישה של תאגידים בנקאיים לפרעון מידי של אשראי.

11.23.3. סיכונים ייחודיים

(א) העדר מקורות מימון

כמפורט בסעיף 11.1 לעיל, מקורות המימון העומדים לרשות חברת הייזום מוגבלים, ובשל כך היא תלויה בהזרמת הון ממקורות מים (אשר נכון למועד זה מוגבלת על פי החלטות ממשלה כמפורט בנספח א' לפרק זה) או לחלופין בגיוס הון חיצוני. לפרטים אודות החלטות ממשלה 4514 ראו סעיף 41.6 בנספח א' לפרק זה.

(ב) הליכים משפטיים

(ג) כנגד חברת הייזום תלויות ועומדות, נכון למועד הדוח, תביעות ותובענות שונות, לרבות הליכי בוררות, לפרטים ראו סעיף 11.20 לעיל וכן ביאור 24 לדוחות הכספיים של החברה. מדי תקופה מוערכות התחייבויות אלו על ידי חברת הייזום ומבוצעת, ככל הנדרש, הפרשה בדוחות הכספיים בהתאם לכך. ככל שתתקבלנה תביעות אלו או חלקן, עשויה להיות לכך השפעה מהותית על חברת הייזום.

(ד) התפשטות נגיף הקורונה

ברבעון הראשון של שנת 2020 החלה התפשטות של נגיף הקורונה (COVID-19) בארץ ובעולם. לפרטים על התפשטות המגפה והשפעתה על חברת מקורות מים ראו סעיף 30.2.1 להלן.

יצויין כי פעילות החברה הוגדרה כפעילות חיונית. בתקופת ההגבלות מתקני ההתפלה של החברה בארץ ובחול ומוכני טיהור השפכים המתופעלים על ידי החברה עבדו במתכונת חירום במשמרות קבועות, תוך יישום והקפדה של הנחיות משרד הבריאות וגורמי ממשלה נוספים והחברה קיימה הערכות מצב על מנת להמשיך באספקה סדירה של מים מותפלים ומי שפכים מטוהרים. נכון למועד הדוח הכספי, הנהלת חברת הייזום מעריכה כי לאירוע זה אין השפעה מהותית על פעילותה של החברה. ביטול הסכם הזיכיון כמפורט בסעיף 11.19.1 (א) לעיל.

(ה) תשלום פיצויים מוסכמים למדינה – כמפורט בסעיף 11.20.1 לעיל.

(ו) חילוט ערבויות ו/או קיזוז על ידי המדינה

הסכם הזיכיון קובע כי ככל שאשדוד התפלה תפר אי אילו מהתחייבויותיה המנויות בהסכם הזיכיון, המדינה רשאית לנקוט בסעד עצמי של חילוט הערבויות שהפקידה אשדוד התפלה בסך כולל של 100 מיליון ש"ח (או את

חלקן). כמו כן, הסכם הזיכיון קובע כי המדינה תהיה רשאית לקזז כל סכום ו/או תשלום ו/או נזק ו/או חוב שהיא זכאית לקבל מאשדוד התפלה ביחס למתקן, מכל תשלום המגיע לאשדוד התפלה מכוח הסכם הזיכיון.

הסדר הביניים מיום 28 לינואר 2016 קובע כי המדינה לא תפעיל את זכותה לחלט ערבויות ו/או לקזז סכומים המגיעים לה לטענתה מאשדוד התפלה כפיצויים מוסכמים בגין עיכוב תחת הסכם הזיכיון, אלא בכפוף לתנאים שנקבעו בהסדר הביניים כמפורט לעיל. הסדר הביניים נועד למזער את הסיכון שהמדינה תנקוט בסעדים חד צדדים לגביית הפיצויים המסוכמים באופן שלא יאפשר לאשדוד התפלה לעמוד בהתחייבויותיה. יצוין, כי בחודש מאי 2017 המדינה חילטה לחברה סכום בגובה של כ-10 מיליון ש"ח בהתאם להסכם הביניים.

במסגרת מתווה העקרונות שנחתם עם המדינה ביום 24 לפברואר 2019, הוסכם על סיום הבוררות עם המדינה. עובדה זו, מפחיתה משמעותית סיכון זה.

העמדת ההלוואות לפירעון מיידי ו/או מינוי גוף חליף

(ז)

קיים סיכון כי הבנק יפעל למינוי גוף חליף לאשדוד התפלה ו/או יעמיד את ההלוואות שניתנו לפרויקט לפירעון מיידי (בתוספת ריבית וקנסות). להבטחת המימון, שועבדו לגופים המממנים זכויותיה ורכושה של אשדוד התפלה, לרבות המניות באשדוד התפלה והזכויות לקבל החזרי הלוואות בעלים שהעמידו לאשדוד התפלה בעלי המניות בה וקיים סיכון כי הבנק יפעל לממש שעבודים אלו. כמו כן, קיים סיכון כי הבנק ייטול לעצמו את הסמכויות לפעול בחשבונות הבנק של אשדוד התפלה המשועבדים לבנק. הערבויות שהעמיד קבלן ההקמה לטובת אשדוד התפלה כמפורט בסעיף 1.19.1 (גן משועבדות לבנק וקיים סיכון כי הבנק יפעל למימוש ערבויות אלו ויעביר את הסכומים שיתקבלו כתוצאה מהמימוש לידי הגופים המממנים. במסגרת הסדר הפשרה עם קבלן ההקמה, הוחזרו הערבויות שהעמיד הקבלן.

בשל מצבו של המתקן והליקויים הרבים בתפקודו, קיים סיכון שאשדוד התפלה לא תוכל לעמוד ביחסי הכיסוי של הפרויקט הקבוע בהסכמי המימון. אם תרחיש זה יתממש, קיים סיכון כי הבנקים יכריזו על Default ביחס למימון שהם נתנו.

בהתאם למתווה העקרונות שנחתם עם המדינה ביום 24 לפברואר 2019, משכו המממנים את טענותיהם בנוגע להכרזת Default, וביטלו את טענות העבר שהיו להם בנושא. בהמשך לכך, החל מהרבעון הראשון של 2019, סווגה יתרת ההלוואות של הפרויקט לזמן ארוך ולא לזמן קצר.

החתימה על ההסדר עם המדינה והמממנים, מפחיתה סיכון זה.

להלן דירוג גורמי הסיכון בחברת הייזום:

.11.23.4

קטגוריית סיכון	שם הסיכון	רמת סיכון שירית
תפעולי	אירועים ביטחוניים העשויים לפגוע בפעילות מתקן ההתפלה באשדוד	גבוהה
פיננסי	קושי במימון הפעילות השוטפת	גבוהה
אסטרטגי	קושי בגיוס פרויקטים	גבוהה
אסטרטגי	פגיעה בפעילות החברה עקב שינוי מבנה ארגוני	גבוהה
תפעולי	פגיעה ביכולת לעמוד בתכנית ייצור המים עקב פגיעה באיכות מי הגלם	גבוהה
תפעולי	פגיעה ביכולת לעמוד בתכנית ייצור המים עקב כשלים טכניים ותפעוליים במתקן ההתפלה באשדוד	גבוהה
תפעולי	חשיפה להפסדים כספיים במהלך הפעלת המתקן במסגרת תנאי המתווה ובשל אי הצלחה במכירת מתקן	גבוהה

אסטרטגי	התנהלות שלא על פי כללי/עקרונות/הנחיות ממשל תאגידי	גבוהה
תפעולי	יצירת מפגעים סביבתיים ופגיעה באיכות הסביבה	גבוהה
אסטרטגי	פגיעה במוניטין ובתדמית החברה כתוצאה מפרסומים שליליים	גבוהה
תפעולי	פגיעה בתהליכים תפעוליים ותוצאות עסקיות בשל יישום תהליך ההפרטה	גבוהה
תפעולי	קושי באיסוף ניהול ושימור הידע והמידע המקצועי הצבור בחברה	גבוהה
תפעולי	פגיעה ברציפות תפעולית עקב התמשכות משבר הקורונה	גבוהה
תפעולי	קושי בגיוס ושימור עובדים	גבוהה

שירותים נוספים בתחום המים

.12

כללי

.12.1

החברה מעניקה שירותים בתחום המים (מלבד אלו המפורטים בסעיפים 10 ו-11 לעיל), אשר כוללים ביצוע עבודות קבלניות חד פעמיות ועבודות שוטפות שיערך העתקת תשתיות וכן תפעול ותחזוקה של מתקני מים וביוב עבור צדדים שלישיים (גורמי חוץ), בהם גופים מוניציפאליים שונים. למועד הדוח, ההכנסות וההשקעות המצטברות משירותים אלה אינן עולות על כ-10% מסך ההכנסות וההשקעות של החברה במאוחד ואף לא אחת מפעילויות אלה בפני עצמה מהותית לחברה. עבודות קבלניות במסגרת שירותים אלו כוללות:

(א) התקשרויות רב שנתיות – תפעול ותחזוקת מערכות מוניציפליות, הפעלה ותחזוקה של מכון טיהור השפד"ן, מכירת שירותי מעבדה ועוד. עבודות אלו מתבססות על היכולות המקצועיות הגבוהות של עובדי החברה.

(ב) התקשרויות חד פעמיות – עבודות הנמשכות בדרך כלל פחות משנה בעיקר בתחום של העתקת התשתיות של מקורות, לפי הזמנה של חברות תשתיות אחרות (כגון נתיבי ישראל, הרכבת), משרדי ממשלה שונים (משרד הביטחון, משרד השיכון) ולקוחות מזדמנים. בהתקשרויות אלו, מקורות משמשת כגורם קבלני לשם ביצוע העבודה עבור המזומין.

בהתאם להחלטה 2318, מבלי לגרוע מסמכויות רשות המים, מקורות מים לא תהיה רשאית לבצע, הן בעצמה והן בשותפות עם גורם נוסף, כל פעילות שחורגת מאספקת מים לצרכניה כמשמעותם בחוק המים למעט הפעילות המפורטת בהחלטה כאמור ופעולות אחרות שביצוען יאושר מראש על ידי שר האוצר ושר האנרגיה. לעניין זה, "אספקת מים" - כל פעולה של ספק המים הכרוכה בהבטחת אספקת מים לפי חוק המים המבוצעת עד לתחום החיבור של צרכניו, לרבות הפקתם, הובלתם, החדרתם, הטיפול בהם ומתן שירותי תשתית לפי הוראות החוק האמור, ולמעט פעילות התפלת מי-ים במתקני התפלה חדשים.

על אף האמור לעיל, מקורות תמשיך לפעול בתחום השבת קולחים והתפלת מים מליחים במתכונת המפורטת להלן: (1) מפעלים קיימים (לרבות תפעול מכון טיהור השפד"ן) יישארו בבעלותה של מקורות או בתפעולה; (2) פרויקטים חדשים בתחומי השבת הקולחים והתפלת מים מליחים, בכפוף לקבלתם מראש ובכתב של כל האישורים הנדרשים לפי כל דין. בנוסף, מקורות רשאית להמשיך להעניק שירותי ייעוץ ופיקוח בחו"ל ופעילות פיתוח בארץ והכל בהתאם לתנאי החלטת הממשלה, לפרטים נוספים ראו סעיף 41.6 לנספח א' לפרק זה.

על פי החלטה 2318, רשאית מקורות לבצע פעילות עבור גורמי חוץ, לרבות באמצעות שותפויות וחברות בנות, ככל שיהיו, ולמעט חברת הייזום, באופן הבא: 1. עבודות חד פעמיות - ההיקף הכולל של עבודות חד פעמיות שתבצע מקורות לכלל גורמי החוץ לא יעלה על סכום של 20 מיליון ש"ח בשנה; 2. עבודות מתמשכות - ההיקף הכולל של עבודות מתמשכות שתבצע מקורות לכלל גורמי חוץ לא יעלה על סכום של 31 מיליון ש"ח בשנה¹⁶, ובלבד שסך

¹⁶ מפעלים קיימים בתחום השבת הקולחים ומתקני ההתפלה (לרבות תפעול מכון טיהור השפד"ן), יישארו בבעלותה של מקורות מים או בתפעולה. פרויקטים חדשים בתחומים אלו יאושרו בכפוף לקבלתם מראש ובכתב של כל האישורים הנדרשים לפי כל דין.

העבודות השנתיות של מקורות וחברות הבנות (למעט חברת היזום) שיבוצעו במשק מים וביוב עירוני כלשהו לא יעלה על 3% מהיקף ההכנסות השוטפות השנתיות של משק מים וביוב עירוני שבו מבוצעות העבודות, כשעבודות ופעולות עבור גורמי חוץ משמעותן כל עבודה או פעולה עבור גורם מסוים המבוצעת מעבר לתחום חיבור הצרכן של מקורות מים. עם זאת, בהחלטה 4514, תוקנה המגבלה כאמור ונקבע כי מקורות לא תבצע פרויקטים, לרבות באמצעות חברות בנות, חברות קשורות ושותפויות (למעט ש"מ, עליה יחולו המגבלות המפורטות לעיל), אלא תנהל, תתכנן, תייעץ ותנהל מכרזים במשק המים זאת למעט עבודות לגורמי חוץ בהיקף שנתי כולל שלא יעלה על 37 מיליון ש"ח. לפרטים נוספים על החלטה 4514, ראו סעיף 41.6 לנספח א' לפרק זה. למען הסר ספק, הסכום האמור כולל הן עבודות מתמשכות והן עבודות חד פעמיות, למעט עבודות במפעל השפד"ן.

יובהר, כי על פי החלטה 2318, עבודות ופעולות עבור גורמי חוץ, משמעותן כל עבודה או פעולה עבור גורם מסוים המבוצעת מעבר לתחום חיבור הצרכן של מקורות מים (כלומר, המגבלה לא חלה על העתקות תשתית). כמו כן, על פי החלטה 2318, הוראות פסקאות (1) ו-(2) האמורות לעיל, אינן כוללות את: (א) העלויות בעד תפעול מתקן השפד"ן כאמור בהחלטה 2318; (ב) את העלויות בעד פעילות בחו"ל (שירותי ייעוץ בסכום של עד 250 אלפי דולר לפרויקט); ו-(ג) פעילות במרכז Watech כמפורט בהחלטה 2318. בהחלטה 4514 הוחלט כי מקורות רשאית לתת שירותי ייעוץ בחו"ל, בכפוף למגבלות המפורטות בהחלטה לפרטים אודות מגבלות אלו, ראו סעיף 41.6 לנספח א' לפרק זה.

יצוין, כי בהתאם לכללי הרגולציה, הכנסות החברה בגין עבודות קבלניות לצדדים שלישיים (גורמי חוץ), מהוות הכנסה מוכרת לצורך קביעת תעריפי המים ומנוכות מהכנסות גורמי חוץ באופן הבא: בעבודות חד-פעמיות אשר אינן עולות על 15% מעלותן המפוקחת בשיעור 3.5% (אחרת, ההפרש בין ההכנסות מביצוע עבודות לאחרים לבין עלותן המפוקחת) ובשיעור של 4% בעבודות מתמשכות.

יצוין כי, לחברה יש מחירוניים על פיהם היא מתמחרת את עבודותיה לגורמי חוץ, בהתבסס, בין היתר, על תמחור שעות עבודה וחומרים. בעבודות להעתקת תשתיות הוגדר כי מקורות תגיש את תכנון העבודות לועדת שיפוט של רשות המים, למעט אם מזמין העבודה ויתר על אישור הרשות.

12.2 התקשרויות עם גורמי חוץ

12.2.1 ביום 23 בדצמבר 2018, מקורות קיבלה הודעה מחברת אלומי מנרה (להלן בסעיף זה: "היזום"), לפיה מקורות, ביחד עם שתי חברות זרות (להלן: "הקבוצה"), נבחרו כקבלני תחזוקה ותפעול של פרויקט אגירה שאובה בצוק מנרה, למשך תקופה של 20 שנים. הצדדים סיימו את שלב המשא ומתן והוסכם נוסח חוזה ומחיר סופי בין הקבוצה ליום. במהלך חודש נובמבר 2019 קיבל היזום שומה ממנהל מקרקעי ישראל על הקרקע עבור המפעל. אחרי קבלת השומה פנה היזום להליך ערעור מול רשות מקרקעי ישראל ובמקביל לרשות החשמל לקבלת הארכה לרישיון המותנה עקב העיכוב הבלתי צפוי מול רמ"י. ביום 8 בפברואר 2021 חתמה מקורות על ההסכם כאמור. לפרטים אודות ההסכם ראו סעיף 26.13 להלן.

בחודש מרץ 2020 העניקה רשות החשמל ליזמי תחנת הכוח רישיון חדש.

12.2.2 לפרטים נוספים אודות התקשרות החברה עם ברן בהסכם לשיתוף פעולה מחוץ לישראל, ראו סעיף 26.13 להלן.

12.2.3 הסכמים עם חברות סלולר

לחברת מקורות הסכמים עם מספר חברות סלולר ישראליות (להלן בסעיף זה: "החברות"), המסדירים מתן רשות שימוש במתקנים מסויימים אשר מקורות הינה בעלת הזכויות בהם תוך ניצול התשתית הקיימת בהם (לרבות חיבורי חשמל, גידור ודרכי גישה), לצורך התקנה של אמצעי תקשורת וציוד הנדרש לצורך התקנתם, תחזוקתם ותפעולם של תאי רדיו טלפון-נייד. ההסכמים קובעים, כי התקנת הציוד של החברות תיעשה על ידיהן, על אחריותן, על חשבונן ובתיאום מראש ובכתב עם מקורות ובפיקוחה. יחד עם זאת, אין לראות בזכות הפיקוח הנתונה למקורות משום נטילת אחריות מאיזה סוג שהוא, ואין בה כדי לגרוע מאחריותן של החברות בהסכמים אלה. עוד הוסכם, כי החברות מתחייבות לבצע בדיקות קרינה שגרתיות, בהתאם להוראות כל דין. יצוין, כי 50% מהכנסות החברה בגין פעילות זו מהוות הכנסה מוכרת לצורך קביעת תעריפי המים. ההסכמים הנוכחים צפויים להסתיים ביום 31 במרץ 2021. חברת מקורות מנהלת מו"מ עם החברות במטרה להאריך את ההסכמים לתקופה נוספת של 5 שנים. חברת מקורות לא צופה שינויים מהותיים בתנאי ההתקשרות.

להלן הכנסות החברה מגורמי חוץ של מקורות מים (עבודות שהינן מעבר לתחום חיבור הצרכן) במיליוני ש"ח :

2020	2019	
11.112	12.381	עבודות חד פעמיות
14.504	25.856	עבודות מתמשכות בהתאם להגדרות החלטת הממשלה ¹⁷

יצוין כי הנתונים האמורים לעיל כוללים את רכיב העבודה בלבד ואינם כוללים: א. העתקות קווים; ב. רכש (חומרים); ג. הכנסות בקשר לתפעול מתקן השפד"ן; (ד) הכנסות בגין פעילות בחו"ל (שירותי ייעוץ בסכום של עד 250 אלפי דולר לפרויקט); ו-ה) פעילות במרכז Watech. כמו כן, סיווג העבודות בטבלה לעיל מתבסס על אופי העבודה וכן על תקופתה (עבודות של עד כשנה מסווגות לרוב כעבודות חד פעמיות).

חלק שלישי – מידע הנוגע לכלל פעילות החברה

כושר ייצור

13

הולכת ואספקת מים

13.1

בתחום הולכת המים, כושר הייצור המקסימלי השנתי של מקורות הינו מכפלה של כמות המים המירבית אשר סיפקה החברה בחודש שיא בשנים האחרונות (כ-180 מלמ"ק) ב-12 חודשים. יובהר, כי מדובר בכושר ייצור תאורטי בלבד מכיוון שכושר הייצור הינו נגזרת של מספר גורמים, ביניהם: (1) צריכה, לרבות פיזור הצריכה; (2) מקורות המים (לרבות מזג אוויר); (3) לחץ המים; (4) רגולציה.

2020	2019	
1659	1,638	ייצור בפועל
2160	2,160	כושר ייצור מקסימאלי
77%	76%	תפוקה

יצוין, כי למרות כושר הייצור הגבוה יחסית של החברה, ישנם מספר אזורי אספקה עיקריים בארץ, בעיקר כאלו המספקים מים לאזורים מנותקים (איזורים שאינם מחוברים למערכת הארצית), בהם לא ניתן לספק את הביקוש בשעות שיא צריכה, כמפורט להלן:

- (א) אספקת מים ביו"ש – בשנים האחרונות בתקופות הקיץ, קיים מחסור במים בגלל הגידול בצריכה, מערכת אספקה שפועלת במלוא התפוקה וגניבות מים (יצוין כי קיימת מערכת אספקה חדשה בבנייה אולם, נכון למועד הדוח, הצפי להשלמתה הינו רק בעוד מספר שנים).
- (ב) אספקת מים בקעת הירדן – בתקופת הקיץ ישנה בעיה של חוסר מים עקב מערכת אספקה עמוסה המספקת ללא רזרבות וגניבות מים. למיטב ידיעת החברה, אושרו מספר קידוחים שיכולים לתת מענה לבעיה המתוארת לעיל, אך נכון למועד הדוח, מועד ביצועם אינו ידוע בגלל הצורך של אישורים על ידי המנהל האזרחי ו-JWC. בימים אלה משלימה החברה חיבור של בקעת הירדס למערכת הארצית.
- (ג) אספקת מים מקידוחי צופר שמעבר לגבול – עקב החלטת ירדן שלא לחדש את הסעיף בהסכם השלום של החכרת שטחים, קיים חשש כי כ-10 קדוחים הנמצאים בצד הירדני של הגבול ומספקים כ-6 מלמ"ש יפסיקו לפעול ואז ייווצר מחסור חמור באספקת המים האזורית.

ייצור והפקת מים

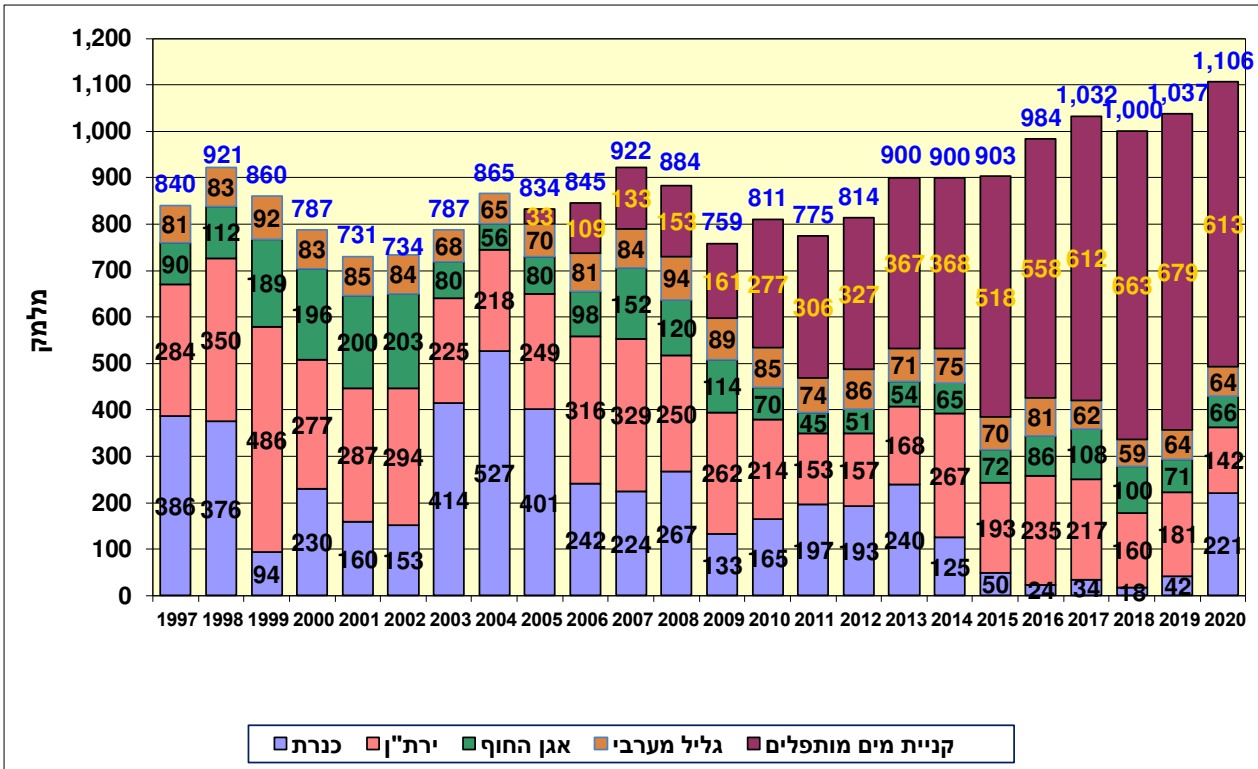
13.2

כמפורט בתרשים שלהלן, המים השפירים אותם מספקת החברה לצרכניה החל משנת 2005 מורכבים בעיקרם מקניית מים מותפלים, התפלת מי-ים ומים מליחים, קידוחים באקוויפר החוף, קידוחים באקוויפר השפלה (ירת"ן)

¹⁷ יצוין, כי בסעיף עבודה מתמשכת נכללו גם ההכנסות בגין אזה"ת קק"ל, אשר עיקרן משמשות לתשלום למקורות בכובעה כספקית המים בגין רכישת המים, כאשר מקורות רושמת את הסכומים הללו כהכנסה מוכרת (וסכומים כאמור אינם כלולים בטבלה לעיל). החלק האחר של ההכנסות מקק"ל אשר הינו בגין הפעילות היזמית של מקורות בחלוקת המים לצרכנים הסופיים באזור התעשייה, נכלל בסכומים שבטבלה לעיל בדבר נתוני גורמי חוץ (הווה אומר הטבלה כוללת כלל ההכנסות באזה"ת קק"ל שאינן הכנסות שנרשמו כהכנסה מוכרת מפעילות אספקת המים של מקורות).

ושאיבת מי הכנרת. לפיכך, כושר הייצור של חברה בקשר עם ייצור והפקת המים הטבעיים, תלוי בכמות המים המצויה במקורות המים כאמור.

להלן תרשים הפקה (ייצור) מים על ידי החברה :

רישיונות, היתרים וזיכיונות

.14

להלן רשימה של סוגי רישיונות והיתרים מהותיים הנדרשים לחברה לפעילותה :

רישיונות

.14.1

רישיון הפקה והספקה

.14.1.1

לפרטים ראו סעיף 9.4.1 לעיל.

רישיונות עסק

.14.1.2

מקורות מחויבת ברישוי עסקים למתקני מערכת המים שלה לפי מספר סעיפים בצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשע"ט-2019 : אחסנת דלקים, מתקן לטיפול במי שתייה (למעט מתקני חיטוי מסוימים), מתקני התפלה, אחסנת שפכים, אחסנת חומרים מסוכנים ואחסנת מפעלי השבה, צמ"ה, אחסנה וכו'. הגורם המוסמך לתת רישיון עסק הוא רשות הרישוי של הרשות המקומית, לאחר שקבלה את אישור גורמי המדינה השונים, בין היתר, משרד הבריאות, כיבוי אש, משרד להגני"ס, ביטחון פנים, פיקוד העורף וכיו"ב. יצוין, כי תנאי לקבלת רישיון עסק הוא עמידה בתכליות דיני תכנון ובניה ובין היתר קיומם של היתרים והסדרת מעמד המתקן. במסגרת תיקון לתקנות התכנון והבניה (עבודות ומבנים פטורים מהיתר) התשע"ד-2014, אשר נכנס לתוקף ביום 3 במאי 2019, חלק ממבני הקידוחים של החברה יהיו פטורים מהצורך לקבל היתר בנייה בכפוף לתנאים מסוימים ושיבוצעו על ידי בעל רישיון הקדיחה. נכון למועד הדוח, לכ-30% ממתקני מקורות הנדרשים לרישיון עסק אין עדיין היתר ובמסגרת הסדרתם לשם קבלת רישיון עסק נתקלת מקורות בדרישות, כגון שיקום נופי, שינוי קווי בנין, העתקת מבנים. כמו כן, מקורות נמצאת בעיצומו של הליך לעמידה בתקינה החדשה של כיבוי אש בענין התאמת המתקנים של מקורות (מבחינת דרישות חשמל) לדרישות של רשות הכבאות. יצוין, כי הדרישות של המשרד להגנת הסביבה, פיקוד העורף והמשטרה עבור מתקנים שהוקמו לפני שנים רבות, אינן לוקחות בחשבון את שינויי התקינה שנעשו ברבות השנים והדבר יוצר קושי מסוים בקבלת אישורם של גורמים מאשרים אלו. עם זאת, נציין כי חלק ממתקני המים האסטרטגים של מקורות, יש רישיונות עסק, בין אם מלא או בין אם חלקי (לחלק ממתקני ההתפלה, תחנות גדולות מאוד וכיו"ב).

בשנת 2009 החלה החברה בעריכת מיפוי וסקר כללי של המתקנים המחייבים רישיון עסק והחל משנת 2010 מקורות החלה לקדם קבלת רישיונות עסק. מקורות פעלה ופועלת בבקשות לקידום הנושא. בשנים שחלפו נערכו רפורמות

מקיפות בתחום רישוי העסקים שמטרתם הפחתת הבירוקרטיה. מקורות פועלת בהתאם לרפורמות לקידום הקלות אשר נדרשות לצורך ביצוע פיתוח מהיר בעלויות סבירות, כנדרש בתכנית הבצורת ומצב משק המים הישראלי. נכון למועד הדוח, לחברה רישיון עסק מלא או חלקי בתוקף לכ-17% מן הפריטים טעוני רישיון עסק. להערכת החברה נכון למועד הדוח, יש צורך בסיוע והקלות תוך הפחתת בירוקרטיה עודפת והכרה בעלויות נורמטיביות לצורך קידום רישוי עסקים של מתקני מקורות, והחברה תמשיך להיות חשופה לסיכונים הכרוכים בהעדר רישיונות עסק למתקנים שנדרשים לכך. תיקונים רגולטורים נכנסו לתוקף, עם אישורו של תיקון 34 לחוק רישוי עסקים התשכ"ח-1968, ופרסומו של הצו החדש לרישוי עסקים ביום 19 באוגוסט 2020, הקלו במעט על היכולת של מקורות להשגת רישיונות. השינוי העיקרי מכוח תיקון זה הינו ביטול הצורך ברישוי למתקני הפקה. יחד עם זאת, נותר בעינו הצורך ברישוי מתקנים בהם נמצאים חומ"ס או סולר ומתקני טיפול במים שאינם חיטוי. שינויים נוספים שהקלו במעט הם הארכת תוקף רישיון העסק עבור מתקני סולר וקבלת אישורים בהגשת תצהיר כתחליף לסיוע ביקורת ודרישות נוספות. לעמדת רשות המים, עלויות החברה לטווח הארוך נקבעו בשנת 2017 והן כוללות את העלויות הנדרשות לפעילותה גם ביחס לרכיבי העלות הנובעים מהסדרת רישוי העסקים. מקורות חולקת על עמדה זו ואינה מכירה בכך כי בעת קביעת העלויות המוכרות בשנת 2017 התחשבה רשות המים באופן כלשהו ברכיבי העלות הנובעים מהסדרת רישוי העסקים, כמתואר לעיל. לפרטים אודות חוק רישוי עסקים והשלכותיו, ראו סעיף 39 בנספח א' לפרק זה.

14.1.3.

רישיון קדיחה

החברה נדרשת לרישיון קדיחה מרשות המים מכוח חוק המים וחוק פיקוח על קידוחי מים לכל קידוח שמבצעת החברה. נכון למועד הדוח, החברה אינה מתחילה את קדיחת הקידוח אם לא התקבל רישיון הקדיחה כנדרש. יובהר, כי בנוסף לרישיון הקדיחה אשר נדרש לביצוע הקדיחה עצמה, החברה אף נדרשת לרישיון הפקה והקצאה מרשות המים. כאשר מדובר בקידוח למי שתייה, נדרש לקבל גם את אישור משרד הבריאות לקידוח כמקור למי שתייה. נכון למועד הדוח, לכל הקידוחים המספקים בפועל מי שתייה ישנם אישורים נדרשים ממשרד הבריאות כמפורט להלן. יש לציין כי לחלק לא מבוטל מהקידוחים, נכון למועד הדוח, אין היתרי הפקה, היתר בניה ואין רישיון עסק. בהמשך להמלצת הוועדה הבין משרדית לרישוי עסקים פורסם ביום 19 באוגוסט 2020 עדכון לצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי) המבטל את הצורך ברישיון עסק עבור הפקת מים ומותר את הצורך ברישיון לטיפול במים בלבד.

הקידוחים מהווים מקור מים משמעותי לאספקת מים ולחברה מאות קידוחים קיימים. חלק מהקידוחים נקדחו לפני 50-60 שנה ובשנים הבאות החברה תידרש לקדוח קידוחים חליפיים במקומם. מציאת אתרים לקדיחת קידוחים חדשים וחליפיים היא משימה קשה ומורכבת, בין היתר, בשל מגבלת רדיוסי מגן - בהתאם להוראות תקנות בריאות העם (תנאים תברואיים לקידוח מי שתייה), התשנ"ה-1995. רדיוס המגן יוצר מגבלות, בדרגות חומרה שונות האוסרות או מגבילות את האפשרות לבנות בסמוך לחצר הקידוח. מטרתן של הגבלות אלו היא לשמור על מרחק מחושב בין הקידוח לבין מזהם פוטנציאלי בסביבתו. ההנחה היא, כי בזכות ההפרדה הפיזית רוב המזהמים יתפרקו, ייחלשו או יימהלו אל מתחת לסף הסיכון הבריאותי במהלך זרימתם לכיוון הקידוח, וחלקם כלל לא יגיע למסננות השאיבה.

מגבלות רדיוס המגן משפיעות הן על יכולת הפיתוח והניצול של מקורות מים חדשים והן על שימור יכולת ההפקה הקיימת. קידוחי מי שתייה מאושרים על ידי משרד הבריאות כמקור מי שתייה. לחלק מהקידוחים התקבל אישור הפעלה זמני ממשרד הבריאות עד להסדרת המפגעים באזור המגן של הקידוחים. מקורות פועלת להסדרת הנושא, התקנה של מערכות הגנה נוספות והפיכת האישור הזמני לאישור קבוע. יצוין כי הקידוחים ללא אישור הושבתו או הוסבו לחקלאות. במסגרת הסקרים התברואתיים שעורכת החברה, החברה עורכת מיפוי ובדיקות בנוגע למפגעים ברדיוסי המגן של הקידוחים. איתור של מפגעים חדשים באזורי המגן דורש הסדרה ויכול להביא במקרים קיצוניים לפסילה של הקידוח בשנה האחרונה מספר בודד של קידוחים נפסלו או שאישרם הזמני כאמור לא הוארך.

מוסדות התכנון מאשרים לעיתים, מתוקף סמכותם, ללא ידיעת החברה מראש, שימושים בתחום רדיוסי המגן, העלולים לפגוע בקידוחי מי שתייה קיימים ובכך מסכנים את המשך קיומו של הקידוח. אישורים אלה ניתנים לעיתים נוכח חוסר במידע אודות מיקומם של קידוחי המים והמגבלות החלות עליהם, בין היתר, לאור העובדה כי מקורות אינה חברה בפורומים בהם ניתנים אישורים אלה ואין בסמכותה להתערב בהם. כמו כן, מוסדות התכנון מקשים מאד על מתן אישורים סטטוטוריים לקידוחים חדשים הנמצאים בתוך רדיוס המגן וזאת באמצעות דרישות שונות, בין היתר הכללת רדיוס המגן במסגרת הוראות התכנית. דרישה זו יוצרת עלויות כלכליות נכבדות (פיצויים, ירידת ערך וכיו"ב) עד כדי חוסר כדאיות להקמת הקידוח ויש לה גם השלכות כבדות על היכולת להגן על הקידוחים, על ההפקה הנוכחית ופיתוח מערך ההפקה העתידי. לאור האמור, להערכת מקורות, בעתיד הקרוב תתקשה מקורות לקדוח קידוחים חליפיים, מצב היוצר שאיבת יתר או דורש אמצעי טיפול או מיהול חריפים יותר.

בעקבות האמור, יזמה מקורות תכנית תשתית לאומית, מסי 100 שמטרתה לשריין שטח עבור שדות קידוחים כעתודות קרקע עבור קידוחים חליפיים וכן כניסיון לשמר שדות קידוחים קיימים, בפני תכניות בעלות שימושים מזהמים אשר עלולות לסכן אותם. התכנית מקודמת בועדה לתשתיות לאומיות אשר החליטה על העברתה להערו

הוועדות המחוזיות והשגות הציבור בנובמבר 2020. על רקע הזדקנות הקידוחים הקיימים והצורך לשמר את יכולת ההפקה מהאקוויפרים, התקיימו פגישות עם משרד הבריאות, בהן סוכם כי משרד הבריאות יפעל להקמת צוות מייעץ לנושא אזורי המגן שיכלול נציגים מהשירות ההידרולוגי, רשות המים, משרד הבריאות ומקורות. הצוות יבחן את אזורי המגן ויגיש המלצתו למהנדס בריאות הסביבה. הצוות המייעץ מתכנס מעת לעת, ואושרו הקלות והחרגות לאזורי המגן במקרים מסוימים.

בעקבות כניסתן לתוקף של תקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי שתייה ומתקני מי שתייה), התשע"ג-2013, אשר החליפו תקנות קודמות, נדרשו מספר תיקונים בתקנות בריאות העם (תנאים תברואיים לקידוח מי שתייה), התשנ"ה-1995. בהזדמנות זו פעל משרד הבריאות לעדכון מספר שינויים בתקנות, כשעיקרי השינויים כוללים פתיחה של אזורי המגן של קידוח לעיון הציבור בלשכות המחוזיות של משרד הבריאות. התיקון המוצע מפרט את סוגי הפעילות והבניה האסורים באזורי המגן (ומוסיף במפורש תחנות דלק וקווי דלק). לפרטים נוספים אודות תקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי שתייה ומתקני מי שתייה), התשע"ג-2013, ראו סעיף 25.2.9 להלן.

בעת גילוי כל איום למפגע בתחום רדיוסי המגן, החברה פונה למשרד הבריאות, במקביל לעריכת פנייה מתאימה לוועדה המקומית עת מתגלה כי צפויה בניה בתחום רדיוס המגן.

מוסד התכנון יבחן תכניות גם לאור קיומם של רדיוסי מגן, כאשר למשרד הבריאות ולמקורות תהיה האפשרות להגיב על הנושא (אך ההחלטה הסופית היא של מוסד תכנון). כמו כן, החברה העבירה את שכבת האינטרסים של מקורות הכוללים את כלל רדיוסי המגן לכלל מוסדות התכנון והרישוי, ואף השכבה נמצאת כיום בהישג ידם של הציבור והמתכננים ב-Govmap.

יודגש, כי נושא הקידוחים הינו בעל חשיבות אסטרטגית למשק המים ולחברה שכן פגיעה במערך הקידוחים של החברה, עלול לפגוע באספקת המים לציבור, בפרט במקומות בהם קידוחים הם מקור המים המרכזי לאזור. יתר על כן, נושא קידוחי המים בצפון ובמרכז עלה בדוח שנתי 66 של מבקר המדינה משנת 2015 וכן בדוח מבקר המדינה על הביקורת בשלטון המקומי לשנת 2015, תוך דגש על קבלת רישוי והאישורים הנדרשים להפעלת מתקני קידוח מטעם משרד הבריאות, מטעם הוועדה המקומית ומטעם רשות הכבאות וכן על עמידה בתקנות המחמירות של הקידוחים. כמו כן יצוין, כי נכון למועד הדוח, מבקר המדינה בחן את נושא תכנון משק המים וניהולו בדוח שנתי 69. בדו"ח לא עלו ליקויים שחברת מקורות נדרשת לתקן. יצוין, כי שיקום הקידוחים הקיימים של מקורות וביצוע קידוחים חדשים על ידי החברה מהווים נדבך בתוכניות ההשקעות להתמודדות החברה עם הבצורת בשנים הבאות.

התכנית התלת שנתית לשנים 2020-2022 לקידוחים שמקורות הגישה לרשות המים, עומדת על כ-800 מלש"ח כולל בצ"מ ותנ"פ בשיעור 30% מהם אושרו כבר 168 מיליון ש"ח כולל בצ"מ ותנ"פ בשיעור 30%.

14.1.4. רישיונות הנדרשים לפעילות החברה בתחום ההתפלה

מתקני ההתפלה בקבוצת מקורות מופעלים בהתאם לתקנות בריאות העם בפקוח ואישור של משרד הבריאות. יצוין, כי בשנת ההפעלה הראשונה למתקן התפלה, ישנן תקנות הקובעות דרישות מוגברות של משרד הבריאות עבור מתקנים אלו, המחולקות לשלושה שלבים (הרצה, הפעלה ושיגרה). לאחר שנה זו, ישנו דיגום ודיווח רציף למשרד הבריאות, שהינו כלול בתכנית הדיגום השנתית של כל מתקן התפלה.

מתקן התפלת מים נדרש ברישוי עסק לפי סעיף 5.2 א' לצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), תשע"ג-2013. הרישוי כולל דרישות של הבטחת איכות נאותה של הסביבה ומניעת מפגעים ומטרדים סביבתיים, מניעת סכנות לשלום הציבור, הבטחת בטיחותם של הנמצאים במתקן ובסביבתו, הבטחת בריאות הציבור ותנאים תברואיים ותנאים הנוגעים לכבאות. לפרטים ואודות רישיונות עסק של החברה ראו סעיף 14.1.2 לעיל. לפרטים אודות רישיון עסק של מתקן ההתפלה באשדוד, ראו 11.8.1 לעיל.

14.1.5. אישורים סטטוטוריים

החברה נמצאת בתנופת פיתוח מפעלי מים, בין השאר להתאמת משק המים לעידן ההתפלה, חיבור אזורים מנותקים למערכת הארצית וכדומה. במסגרת הקמתם של מפעלי המים נדרשת החברה לקבל את כלל האישורים הסטטוטוריים המתבקשים. נכון למועד הדוח, לסך הנמוך ממחצית ממתקני מקורות יש אישורים סטטוטוריים בין אם מכוח חוק המים ובין אם מכוח חוק התכנון והבנייה.

חברת מקורות יוזמת תכניות תשתית לאומית במסגרת הות"ל, לרבות תת"ל 90 תכנית לקליטת מים ממתפיל גליל מערבי, תת"ל 90א' תכנית לאיגום והולכת המים המתפלים, תת"ל 100 לאזורי מגן לקידוחים ושדות החדרה, תת"ל 115 להקמת תחנת מי ים בחוף הצפוני באילת.

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: "חוק התכנון והבניה") מגדיר הליכי תכנון ורישוי שמכוחם פועלת חברת מקורות בשלושה מסלולים מרכזיים: פרויקטים גדולים בעלי חשיבות לאומית – הליכי תכנון ורישוי בוועדה לתשתיות לאומיות או במועצה הארצית, במקרה של מתקני מים אסטרטגיים ומתקנים או תכניות בעלי השפעה או פריסה אזורית או ארצית – הליכי תכנון סטטוטורי מוקדם (לרוב במסגרת תכניות מפורטות בוועדות המחוזיות ומאז תיקון 101 לחוק התכנון והבניה גם בוועדות המקומיות) והליכי רישוי בוועדות המקומיות וכן מסלול שלישי אשר רלוונטי עבור קווים ומתקנים קטנים – הוצאת היתרים מכח פרק המים בתכנית מתאר ארצית תמ"א 1 (שהחליפה את תמ"א 634), או מכוח התכניות החלות בשטח. הליכי התכנון והרישוי השתנו משמעותית במהלך שנת 2014 ולאחריה עקב אישור תיקונים מס' 100 ו-101 לחוק התכנון והבניה והתקנות שתוקנו מכוח שינויים אלו. בעקבות כך, בין השאר, חל שינוי במסלולי תכנון ורישוי שונים: הליכי הגשה של תכנון ורישוי מקוון, רישוי ותכנון זמין (מקורות כנותנת מידע מחד ומגישה היתרים מנגד) ועוד. החברה מעריכה כי שינויים אלו ידרשו היערכות מצידה של החברה לאור השינויים בפעילות הסטטוטורית המתבקשת, אך יקלו בעתיד על הפעילות הסטטוטורית שלה עד מאד. יצוין כי תקנות התכנון והבניה (עבודות ומבנים פטורים מהיתר) התשע"ד-2014, תקנות התכנון והבניה (מתקנים נלווים לקו תשתית תת קרקעי) התשע"ה-2015 ועוד אפשרו למקורות להקים מתקנים ולהניח קווים בהליך של פטור מהיתר. לשם כך הקימה מקורות ועדה לרישוי עצמי אשר אישרה עד כה במסגרת התקנות האמורות, למעלה מ-80 מיזמים ברישוי עצמי ללא צורך בקבלת היתר בניה חיצוני.

בחודש מרץ 2020 החלה לפיול מערכת בין משרדית לתיאום תשתיות שמשרתת את כלל חברות האנרגיה והתשתיות בישראל. מטרתה של המערכת האמורה היא, בין היתר, לייעל תהליכי עבודה. המערכת הינה כלי תיאום בלבד ואינה הליך רישוי סטטוטורי, יחד עם זאת היא נועדה לשפר את מנגנון קבלת האישורים החיצוניים הנחוצים כתנאי לקבלת היתרי הבנייה.

בנוסף, נדרשת החברה לשם פעילותה לאישורי מקרקעין בשטח המקנים זכות להיות בעלי ענין בקרקע (מכוח חוק מקרקעין, פקודת הקרקעות רכישה לצרכי ציבור, חוק המים וכיוב'), אישורים לשם הקמה או פעילות בקרקע (מכוח חוק התכנון והבניה, חוק המים או חוק פיקוח על קידוחי מים), ואישורים לשם תפעול המתקן (רישיונות עסק מכוח חוק רישוי עסקים, היתרי רעלים והיתרי הזרמה מכוח תקנות איכ"ס, חוק אויר נקי וכיוב').

יצוין, כי מקורות נדרשת לתת כתב שיפוי לוועדה המקומית לתכנון ובניה בכל תבי"ע או היתר המוגש לפי תכנית מתאר ארצית למשק המים בגין תביעות אפשריות לירידת ערך עקב תכנית או היתר, זאת בהתאם לסעיף 197 לחוק התכנון והבניה. כתבי השיפוי בתוקף למשך 3 שנים מיום אישור התכנית או ההיתר. במסגרת הבקשות להיתרי בניה, נותנת מקורות מידי שנה כ-50-30 כתבי שיפוי כאמור לוועדות המקומיות.

תכניות מפעל מים

לפי סעיפים 77 ו-78 לחוק המים, ניתן לאשר תכניות למפעלי מים, במסלול מקביל לחוק התכנון והבניה. ההליך כולל הגשת תכנית מפעל מים לוועדת התכנון ברשות המים אשר בודקת את מסמכי התכנית ומביאה את התכנית להפקדה ולאחר מכן לאישור מועצת רשות המים. כאשר התכנית מאושרת היא מועברת לאישור הוועדה המחוזית הרלוונטית. במידה והוועדה המחוזית אינה מאשרת את התכנית, קיים מנגנון של אישור התכנית באמצעות חתימת שר הפנים ושר האנרגיה. מקורות, כרשות מים ארצית, הגישה בעבר כ-10 תכניות למפעלי מים, שעל פיהן הוקמו מפעלים. המפורסם שבהם הוא המוביל הארצי.

היתרי בנייה

לפי חוק התכנון והבניה, לאחר השלמת הליך התכנון, נדרש הליך של רישוי (היתר בניה או פטור מהיתר) על מנת לבצע את העבודה הנדרשת. מדי שנה מגישה מקורות בין 130-150 בקשות להיתרי בניה, הן עבור פיתוח משק המים והן לשם תחזוקת מתקנים קיימים, כאשר מדי שנה מתקבלים כ-120 היתרים (אשר חלקם הוגשו בשנים קודמות). נכון למועד הדוח, החברה מחזיקה בכ-50% מתוך היתרי הבניה בהם היא מחויבת להחזיק בהתאם לחוק התכנון והבניה עבור המתקנים הקיימים. יצוין, כי מתקנים חדשים לא מוקמים ללא היתר, אולם לעיתים ההיתר מתעכב, מה שמצריך התאמות בתכנית הפיתוח (ביצוע) משנה לשנה. בנוסף, גם לאחר קבלת היתרי בניה, נדרש הקבלן מטעם מקורות להוציא מהרשות המקומית היתרי חפירה (גם במקרים של פטור מהיתר בניה) ולבסוף תעודות גמר. במסגרת היתרי החפירה מבוצע תיאום תשתיות הקיימות בשטח. לעיתים נדרש גם היתרי שילוט מאת הרשות המקומית (במידה ויש שלטים המורים על העבודה). יצוין כי, ישנם מקרים בהם אין צורך בהיתר בנייה, כגון ציוד קידוחים במבנים קטנים, הגנה קתודית והקמת קווים שיש להם תוכניות מפורטות המאפשרות הנחתם. יחד עם זאת, יצוין כי, כל הליכי הפטור מהיתר אינם פוטרים מן הצורך בהשגת אישורים ותיאומים לביצוע, תשלומים וכיוב'ב, והם מחויבים בעמידה בתנאים שונים כגון הצורך ביידוע ועדת התכנון המקומית לפני או אחרי ביצוע, שליחת תכניות עדות ותנאים נוספים על פי סוג המתקן ואופיו. בשל כך הקימה החברה ועדה לרישוי עצמי שהחלה

לפעול בחודש דצמבר 2019 ואליה מובאים לדיון ולהחלטה מתקנים לגביהם ניתן לקבל פטור מהיתר בהליך רישוי רגיל.

היתרי הזרמה לים

(ד)

החברה מחזיקה בהיתרי הזרמה לים בהם היא מחויבת להחזיק בהתאם להוראות חוק מניעת זיהום ים ממקורות יבשתיים ותקנותיו. היתרים אלו דרושים על מנת לאפשר לחברה להזרים לים פסולת או שפכים ממקור יבשתי. מקורות מזרימה שפכים ומים לים בהתאם להיתרי הזרמה לים במקרים כגון הזרמת רכז ממתקני התפלת מים מליחים, שטיפות מסננים וכיוב'. למרחב דרום בחטיבת התפעול של מקורות ישנו היתר להזרמת תמלחת לים עבור מתקן התפלה סבחה וכן היתר להזרמת תמלחת ממתקני התפלה אזוריים: גת, גרנות ולהט. כחלק מתנאי ההיתר להזרמה ממתקני התפלה אזוריים, דורש המשרד להגנת הסביבה תכנית להקמת מתקן להרחקת חנקות מקו הרכז טרם הזרמתו לים. כמו כן, המשרד להגנת הסביבה דורש לצמצם את עומס החנקות המוזרם לים ממתקני התפלה למים מליחים. יצוין, כי הזרמת הרכז לים מתבצעת בהיתר המתחדש אחת לשנה. במסגרת ההיתר מתחייבת מקורות ללו"ז להפחתה של החנקות, טיפול במי השטיפות של המסננים והקמה של צינור מוצא ימי חדש לרכז. אי עמידה בתנאי ההיתר עלולה להביא לקנסות כספיים, וכן בנסיבות מסוימות, לחקירה ואישום פלילי. לפרטים נוספים ראו סעיף 25.6.2 להלן.

צו הרשאה להזרמה לנחל

(ה)

החברה מחזיקה בצו הרשאה, שניתן לה מאת מנהל הרשות הממשלתית למים ולביוב, מכוח חוק המים, לטובת הזרמת מי ניקוזים לסביבה ולנחלים להפעלות קידוחים בשגרה, לניקוי קווים ובריכות ולכל פעילות הכרוכה בהזרמה לסביבה של מים שפירים ומליחים. בנוסף, החברה מבקשת היתרים יעודיים למי קולחים בהתאם לנסיבות. לפרטים נוספים, ראו סעיף 24.6.1 להלן.

היתרי רעלים

(ו)

החברה מחזיקה בהיתרי הרעלים בהם היא מחויבת להחזיק בעקבות פעולותיה הנוגעות לאחסנה ושימוש בחומרים מסוכנים כהגדרתם בחוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993. מכוח הוראותיו של חוק זה, נדרש כל אחד ממרחבי מקורות להחזיק בהיתר רעלים, למלא אחר ההוראות והתנאים הקבועים בהם ולפעול לחידושם מעת לעת. בנוסף, לארבעת ההיתרים המרחביים, מקורות מחזיקה גם היתרי רעלים לשפד"ן ולמעבדה המרכזית. כחלק הכרחי מפעילותה של מקורות, עושה החברה שימוש בחומרים מסוכנים, לרבות לצורך שיקום קידוחי מים, מתקני טיפול במים וחיטוי. האחסנה והשימוש בחומרים מסוכנים נעשים במסגרת היתר רעלים הנדרש מכוח חוק החומרים המסוכנים. השימוש ברעלים עלול לגרום לאירועי חומרים מסוכנים ולנזקים סביבתיים. לכל אחד מהמרחבים, למעבדה המרכזית וליחידת השפד"ן היתר רעלים בתוקף והם פועלים לקיום התנאים הקבועים בהם ולחידושם, באופן שוטף. מקורות אינה עומדת בכל דרישות ההיתרים כגון אישורי כבאות, ורישוי עסקים לחלק מהמתקנים (ראו סעיף 14.1.2 לעיל). מקורות פועלת לקבלת האישורים הנדרשים וכן נמצאת בדיונים עם המשרד להגנת הסביבה לגבי שינויי תנאי ההיתרים. לפרטים נוספים, ראו סעיף 24.7 להלן.

רכוש קבוע ומקרקעין

.15

רכוש קבוע

.15.1

עיקר הרכוש הקבוע של החברה הינם מערכת ההפקה, ההולכה והאספקה של המים הכוללת תחנות שאיבה, קידוחים, יחידות שאיבה, קווי מים, בריכות ומאגרי מים. כמו כן, מחזיקה החברה ב-6 מעבדות ומפעילה מספר מרכזי תפעול ובקרה המתופעלים באמצעות מערכת של חדרי פיקוד ובקרה ממוחשבים.

לחברה כ-3,000 מתקני מים הכוללים: קידוחים, בריכות, בוסטרים, מאגרים ומתקנים הנדסיים שונים, וכן מתקנים לוגיסטיים ומשרדים. כמו כן, לחברה קווי מים באורך של כ-13,000 ק"מ בקטרים שונים. מתקני המים של החברה מצויים בדרך כלל בשטחים פתוחים, שייעודם על פי רוב חקלאי ונמצאים מחוץ לערים. המתקנים הלוגיסטיים והמשרדים נמצאים בערים ו/או באזורי תעשייה (ת"א, חולון, אשקלון, א.ת. רמלה, חוף שמן בחיפה ועוד).

להלן טבלה המפרטת את הרכוש הקבוע בבעלות החברה, במונחי עלות מופחתת (העלות במיליוני ש"ח):

קבוצה	אורך חיים משוקלל	עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2020
מפעלי מים	35	10,547
בניינים	25	185
ציוד	15	74
רכב	5	123
סה"כ רכוש קבוע	-	10,929
נכסים עבודות בתהליך	-	3,516
סה"כ רכוש	-	14,445

מקרקעין

15.2

מרבית נכסי החברה מוחזקים על ידיה במסגרת חכירה מרשות מקרקעי ישראל והזכויות בגינם מעוגנות בחוזה חכירה. ככלל, חוזה חכירה אלו מחולקים לשני סוגים:

15.2.1

חוזה חכירה לפי הסכם גג: בשנת 1974 נחתם הסכם גג בין מנהל מקרקעי ישראל לבין מקורות ביחס למתקני המים של מקורות, על מנת להסדיר את מעמד הקנייני, שעד לאותה תקופה לא היו מוסדרים בחוזה חכירה (להלן: "הסכם הגג"). להערכת החברה, כ-2,000 מתקנים של החברה נכללים בהסכם הגג. על פי הסכם הגג, תקופת הסכם החכירה מסתיימת ביום 31 במרץ 2021. החברה פועלת להארכת תקופת החכירה מכח הסכם הגג מול רמ"י. נכון למועד פרסום הדוח, טרם נחתמה הארכה כאמור. יצוין כי על פי הסכמי החכירה הפרטניים שנחתמו בהמשך להסכם הגג מטרת החכירה על פי הסכם הגג היא הקמה, הפעלה, אחזקה ושימוש במתקני מים לצורך הפקה, אגירה או צריכת מים או הקמת מבנים לשימוש אחר של החברה ובהתאם למפורט בהסכם. הסכם הגג מתייחס רק למתקני מים לסוגיהם השונים והוא אינו מתייחס למשרדים, מתקנים לוגיסטיים ושטחי אחסנה. בגין המתקנים הנכללים בהסכם הגג משנת 1974 משולמים דמי חכירה שנתיים בסך של כ-4 מיליון ש"ח לשנה. נכון למועד זה מתקיימים מגעים בין רמ"י והחברה על הארכת הסכם הגג, על מתכונת ההארכה וכן על העלויות הכרוכות בהארכה. יצוין כי, עמדת רמ"י, כפי שנמסרה לחברה, הינה כי הארכת הסכמים חדשים תדרוש תשלום תוספת דמי חכירה. מקורות פנתה לרשות המים לשם הכרה בעלויות הכרוכות בחידוש ההסכמים כאמור אולם אין ודאות כי עלות זו תוכר, ובאם תוכר, באיזה שיעור. עמדת רשות המים שהועברה לחברה הינה כי יש לפעול לחדש את הסכמי החכירה ללא תוספת עלות משמעותית. יצוין, כי שטחי מקרקעין אחרים מוחכרים למקורות החל משנת 2000 מכוח הסכמי חכירה מהוונים בהתאם לשומה פרטנית לתקופה של 49 שנים כל אחד.

ההערכות לעיל הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות על הערכות ותחזיות החברה, נכון למועד הדוח, ביחס למגעים המתנהלים מול המדינה כפי שמתואר בסעיף זה. הערכות אלו עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה. הגורמים העיקריים שעשויים להשפיע על כך קשורים בהתדיינות מול המדינה ואינם תלויים בחברה.

15.2.2

בנוסף, הסכם הגג קובע כי החברה תהא אחראית כלפי רמ"י וצדדים שלישיים לעבירות, נזקים, קנסות או פיצויים שיוטלו עקב או כתוצאה מפעולות או מחדלים במתקנים, כאשר החברה התחייבה לשפות את רמ"י במקרה בו הוגשה תביעה נגד רמ"י בגין תשלום שהחברה אחראית לגביו כאמור. זכויות החברה על פי הסכם הגג אינן ניתנות להמחאה ללא הסכמת רמ"י בכתב ומראש, ורמ"י רשאית להתנות הסכמתה בתנאים המקובלים אצלה, לרבות בתשלום דמי הסכמה. כל העברת מניות שיחשן לעומת ההון העצמי הנפרע של החברה עולה על 10% ממנו וכל הקצאת מניות ביחס כאמור וכן כל פעולה שכתוצאה ממנה חל שינוי בשליטה בחברה ייחשבו כהעברת זכויות ויהיו טעונות הסכמת רמ"י, לרבות פעולות שבכל אחת מהן מועברים פחות מ-10% מהזכויות הנ"ל, אשר נעשו בתוך תקופה של שנתיים. בהתאם להסכם הגג, על הצדדים לחתום על הסכמי חכירה ספציפיים בגין המשטחים שעליהם חל הסכם הגג בנוסח כפי שיוסכם עליו בין הצדדים. בפועל הסכמי חכירה ספציפיים נחתמו בגין מרבית המשטחים כאמור בתנאים הדומים מהותית לתנאי הסכם הגג. יובהר, כי עד למועד חתימת חוזה חכירה ספציפי בגין כל מקרקעין, יחולו הוראות הסכם הגג, ולאחר חתימת הסכם חכירה ספציפי יחולו הוראותיו בלבד בקשר לאותם מקרקעין.

15.2.3

אי החלת הסכם הגג משנת 1974 ביחס למתקנים חדשים והחלת הסכמי חכירה מהוונים על מתקני המים של החברה החל מיום 1 בדצמבר 1999: בהתאם למכתב מרמ"י לחברה מיום 19 בדצמבר 1999, עודכנה החברה כי בהתאם להחלטת הנהלת רמ"י, החל מיום 1 בדצמבר 1999 הקצאות קרקע לחברה להקמת מתקני מים חדשים או לצורך הרחבת מתקנים קיימים (למעט מקרים של שינוי בגודל השטח כתוצאה ממפת מדידה), יעשו תמורת דמי חכירה מהוונים בהתאם להערכת השמאי הממשלתי, שתהיה פרטנית לכל שטח המבוקש למתקן המסוים. שיעור דמי החכירה המהוונים יהיה כנהוג ברמ"י לעת אישור העסקה לגבי הקצאת קרקע למטרת תעשייה באותו אזור. לגבי כל עסקה שתאושר ייחתם הסכם חכירה לתקופה של 49 שנים, שיכלול זכות חידוש ל-49 שנים נוספות (למעט מאגרי מים לגביהם קיים הסכם נפרד כמפורט להלן). לגבי כל שטח מבוקש תידרש המלצת מנהל רשות המים, הכפופה למתן פטור ממכרז על ידי רמ"י. בהתאם להחלטה של רמ"י מיום 14 באפריל 2003, שיעור דמי החכירה המהוונים

בגין הקצאות חדשות בכל הארץ יהיה בשיעור מלוא ההיוון (91%). בין הצדדים התגבש נוסח סטנדרטי של הסכם חכירה מהוון אשר משמש בסיס להקצאות מקרקעין לחברה החל מיום 1 בדצמבר 1999. לפי נוסח סטנדרטי זה: לחברה ניתנה אופציה להארכת תקופת החכירה ב-49 שנים נוספות, בכפוף לכך שמי מהצדדים לא הודיע למשנהו לפחות 6 חודשים מראש על רצונו בסיום החכירה, לקיום הוראות החוזה על ידי החברה לאורך כל תקופת החכירה ועל אי שינוי ייעוד המתקן המוחכר הרלוונטי. על אף האמור לעיל, לפי הנוסח הסטנדרטי רשאית רמ"י להביא לידי סיום מוקדם של חכירה במתקן מסוים, בהודעה מוקדמת של 6 חודשים לפחות, במקרה של שינוי ייעוד המוחכר (בנסיבות מסוימות, בכפוף לפיצוי שיוענק לחברה). בנוסף לכך, רמ"י רשאית לבטל את הסכם החכירה, בכפוף להודעה מוקדמת, עם הפרתו היסודית על ידי החברה עם זכות לקבל פיצויים מוסכמים בשיעור של 15% מהערך היסודי של המוחכר. בנוסף, הסכם חכירה יפקע עם מתן החלטה לפירוק החברה ו/או עקב שינוי בצורת התאגדותה ו/או בבעלי מניותיה. בנוסף, על פי ההסכמים הללו החברה אחראית כלפי רמ"י וצדדים שלישיים לכל נזק או פיצוי שיוטלו עקב או כתוצאה מפעולות או מחדלים במתקנים המוחכרים. ככלל, החברה אינה רשאית להמחות את זכויותיה על פי ההסכם הסטנדרטי, לרבות במסגרת הפרטה או כל פעולה בהתאגדות החברה, שכתוצאה ממנה מועברים או מוקצים לפחות 10% מהערך הנקוב של הון המניות הנפרע או הון המניות המוצא של החברה (הנמוך מביניהם) או 10% מכח ההצבעה של החברה או 10% מהזכות למנות מנהלים של החברה, לרבות פעולות שבכל אחת מהן מועברים פחות מ-10% מהזכויות הנ"ל, אשר נעשו בתוך תקופה של שנתיים. יחד עם זאת, החברה רשאית להעביר את זכויותיה במתקנים להספקת מים לרשות המקומית, אשר בתחומה הם נבנו, באישור רמ"י על פי שיקול דעתה הבלעדי, בכפוף למטרת החכירה. בנוסף, במקרה של שינוי ארגוני בחברה במסגרתו יועברו זכויות על פי ההסכם הסטנדרטי לתאגיד בבעלות מלאה (במישרין או בעקיפין) של מדינת ישראל, ולא יחשב הדבר כהעברת זכויות.

15.2.4. ביחס למאגרי המים של החברה - חלק גדול ממאגרי המים של מקורות נכללים בהסכם הגג עם רמ"י משנת 1974. יתרת המאגרים נכללים בהסכמי הרשאה בהתאם לנוהלי רמ"י (תקופת הרשאה מתחדשת של 7 שנים). ביום-12 במרץ שנת 2020 עודכנה החלטת מועצת רמ"י בנושא מאגרים ולפיה מאגרים יוקצו בהסכמי הרשאה לתקופה של 21 שנים בתשלום של 1,280 ש"ח לדונם לכל התקופה. לפיכך, הסכמי החכירה למאגרי המים של מקורות הנכללים בהסכם הגג יוארכו בהתאם להחלטת המועצה הנ"ל.

15.2.5. קווי מים – למקורות קווי מים בקטרים שונים, באורך כולל של כ-13,000 ק"מ. לפני שנת 2009, הוקמו חלק מקווי המים ללא היתר בניה. לקווי המים העוברים בשטחים של רמ"י אין הסכם חכירה. קווים אלו מוקמים בהתאם להוראות חוק התכנון והבניה, כשברשות החברה היתר בניה לשם בנייתם, הנחתם על ידי רמ"י, בעלת הקרקע, מתוקף סעיף בהסכם הגג משנת 1974 שלפיו מקורות משלמת לרמ"י דמי שימוש שנתיים בסכום קבוע עבור הקווים. ככל והקווים מבוצעים בפטור מהיתר מכוח סעיף 261ד לחוק התכנון והבניה, אזי הקווים מתווספים להסדר של דמי שימוש שנתיים לרמ"י.

15.2.6. קווי מים העוברים בשטחים בבעלות פרטית, או בשטחים שמוחכרים על ידי רמ"י לצדדים שלישיים - מקורות מגיעה להסדרים פרטיים עם בעלי הזכויות במקרקעין לגבי מעבר הקו ובמקרים שלא ידועים הבעלים מפרסמת בעיתונות את בקשת המעבר. כמו כן, החברה בוחנת הליך של הפקעה במקרים בהם לא ניתן יהיה לרכוש זכות מעבר להנחת קווים בפרויקטי החברה.

15.2.7. רישום נכסי החברה בלשכת רישום המקרקעין - רובם של מתקני מקורות שבחכירה מרמ"י, מצויים בשטחים קטנים מתוך חלקות רישום גדולות. על מנת שניתן יהיה לרשום בלשכת רישום המקרקעין את זכויותיה של מקורות, יש צורך שמקורות תכין תכניות לצורכי רישום (להלן: "תצ"רים" או "פרצלציות") לכל אחד מהמתקנים, שבמסגרתם ייתן מספר חלקה נפרד למתקן של מקורות, לאחר מכן ניתן יהיה לבצע את הרישום בלשכת רישום המקרקעין.

15.2.8. לאור העלות הגבוהה הכרוכה בהכנת הפרצלציות ולאחר שנשקלו מכלול ההיבטים, הוחלט במקורות כי לגבי מתקנים קיימים החכורים מרמ"י יבוצע רישום הערת אזהרה בלבד ולגבי מתקנים חדשים יבוצע רישום חכירה בלשכת רישום המקרקעין.

15.2.9. בנוסף, למתקנים המוחזקים בחכירה מרמ"י, כ-150 מתקנים נמצאים על קרקע שנרכשה על ידי החברה מבעלים פרטיים. קרקע זו הייתה אמורה להרשם בלשכת רישום המקרקעין כקרקע בבעלות החברה. כ-80% ממתקנים אלה נרשמו בלשכת רישום המקרקעין על שם החברה ושאר המתקנים הועברו לטיפול משרד עורכי דין לצורך המשך הטיפול בהליך הרישום.

15.2.10. בנוסף למתקני המים, לחברה משרדים ומתקנים לוגיסטיים כאשר העיקריים שבהם מפורטים להלן: מטה החברה ברחוב לינקולן 9 בתל אביב, המצוי בשטח משרדים של כ-8,000 מ"ר (הממוקם בבניין שכ-70% נמצא בבעלות החברה ורשום על שמה בלשכת רישום המקרקעין), מטה מרחב צפון בחטיבת התפעול, המצוי במתחם בחוף שמן בחיפה בשטח של כ-27 דונם (המוחכר מרמ"י וזכויות החכירה רשומות בלשכת רישום המקרקעין), מטה מרחב

מרכז בחטיבת התפעול, המצוי במתחם של כ-12 דונם ברמלה (המוכר מרמ"י וזכויות החכירה טרם נרשמו בלשכת רישום המקרקעין) ומטה מרחב דרום בחטיבת התפעול במתחם של כ-12 דונם באשקלון (המוכר מחברת אפריזר חברה לשיכון בע"מ). זכויות החכירה ביחס למתקן אשקלון טרם נרשמו ע"ש החברה בלשכת רישום המקרקעין והחברה פועלת לרישומן. לחברה מתקן לוגיסטי בשטח של כ-124 דונם באזור התעשייה בחולון. כ-47 דונמים ממנו חכורים מרמ"י (חכירה הרשומה בלשכת רישום המקרקעין). הבעלות בשטח הנוטר רשומה בלשכת רישום המקרקעין על שם החברה וחברה בת שלה (כ-76 דונמים) ומדינת ישראל (כ-0.7 דונמים).

15.2.11 בהמשך להחלטת הממשלה מפברואר 2019 ובעקבות אישור הדירקטוריון, החברה פועלת לביצוע מכרז פומבי למכירת משרדיה בלינקולן 9 בת"א ולמכירת המתחם בחולון. במסגרת המכרז, הזוכה ידרש להקים בשטח של כ-12 דונם מתוך המתחם בחולון, את המשרדים החדשים של מטה החברה וכן של מטה שח"מ. שטח זה, אשר מיועד לשימוש מטות החברה ושח"מ, יוותר בבעלות החברה גם לאחר השלמת מכירת המתחם בחולון.

לפרטים נוספים אודות החלטת דירקטוריון החברה ביחס למכירת הנכסים, ראו סעיף 3 לעיל.

15.2.12 לפירוט נוסף בנושא המקרקעין של החברה, ראו ביאור 4.ב לדוחות הכספיים השנתיים.

15.2.13 נכסי המפא"ר – לפירוט אודות נכסי המפא"ר ראו סעיף 5.1.1(ה) לעיל.

16. ביטוח

בהתאם למדיניות הביטוח החברה רוכשת מערך פוליסות ביטוח רכוש וחבויות, אשר מטרתן לתת מענה הולם לנזקים אשר עלולים להיגרם למתקניה ולרכושה, לאחריותה החוקית כלפי עובדיה וכלפי צדדים שלישיים וכן ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה.

ככלל, מערך הביטוחים משותף לחברות הקבוצה (מקורות וחברות הבנות), לרבות מתקן ההתפלה באשדוד (בהתייחס למתקן מדובר בביטוחי חבויות המשותפים לחברות הקבוצה) ולמעט ביטוחי פרויקטים של חברת הייזום שמוסדרים בנפרד ממערך הביטוחים המשותף לרבות ביטוח רכוש ואובדן רווחים למתקן ההתפלה.

החברה רוכשת פוליסות ביטוח שונות, לרבות ביטוח אש מורחב לאתרים ומתקנים פרטניים, פוליסת רכוש כל הסיכונים למתקן ההתפלה באשדוד, אובדן תוצאתי-קליטת מים מותפלים וטיפול במי קולחים הנקלטים במכון שפד"ן, שבר מכני לציד פרטני, עבודות בהקמה, חבות מעבידים, חבות צד ג' משולבת חבות מוצר, הגנה משפטית בהליכים פליליים, אחריות מקצועית, אחריות דירקטורים ונושאי משרה, חבות כלי רכב וכלים הנדסיים, מטען ימי ואווירי, חבויות כלי שיט וביטוח סיכוני סייבר. יצוין, כי הכיסוי הביטוחי שרוכשת החברה הינו מוגבל ובכלל זאת גבולות האחריות הנקובים בפוליסות חבויות אשר עשויים להיות נמוכים בתרחישי קיצון. פוליסות הרכוש אינן מכסות את כלל רכוש החברה והרכוש אינו מבוטח בפני כל הסיכונים. לדוגמא, קידוחים מבוטחים כנגד סיכוני רעידת אדמה בלבד בסכום מוגבל (על בסיס "נזק ראשון"), לא קיים כיסוי ביטוחי מקיף לכלי רכב מנועי כולל ציוד מכני הנדסי (רכוש), רוב רכוש החברה (המפוזר על פני כלל חלקי הארץ) אינו מבוטח על בסיס ערכי כינון, קיימים סייגים לחבות המבוטח, כגון חריג אסבסט, נזקי טרור ומלחמה ועוד. נכון למועד הדוח, ישנם ביטוחים שלא נרכשו, כגון ביטוח סיכוני טרור, נאמנות עובדים ועוד. החברה אינה מבטחת אובדן תוצאתי מפגיעה ברכושה, למעט אובדן הנובע מפגיעה במתקני קליטת מים מותפלים ממפיקים פרטיים גדולים (מתקני התפלת מי-ים), אובדן תוצאתי הנובע מנזק למתקן ההתפלה באשדוד ואובדן תוצאתי עקב פגיעה בתשתיות הולכת מים ומתקני מכון שפד"ן. נזקים מסוימים שאינם בעלי אופי תאונתי, פתאומי ובלתי צפוי אינם מבוטחים, לרבות נזקי אי-אספקת מים עקב פגיעה בעלת אופי מתמשך במערכות טיפול או אספקת מים, זיהום סביבתי הדרגתי ותביעות בסכומים העולים על גבולות אחריות בפוליסות חבויות לא יכוסו.

לפרטים אודות הערכת הסיכונים ברי ביטוח הטמונים בתחום אספקת מים לצורכי החקלאות והשפעה מהותית על יכולתה של החברה לרכוש כיסוי ביטוחי באמצעות פוליסות ביטוח חבות מוצר והקושי להשגת ביטוח חבות מוצר, ראו סעיף 10.12.2 לעיל.

באתר מתקן התפלה באשדוד שהוקם על ידי חברת הייזום, מרוכז הרכוש בעל הערך הגבוה ביותר מכלל אתרי החברה והינו מבוטח בערך כינון מלא כולל אובדן תוצאתי, בין היתר, בהתאם לדרישות המכרז והמממנים של פרויקט ההקמה.

17. בטיחות

17.1. מערך הבטיחות

חברת מקורות מחזיקה מערך בטיחות הן במטה והן במרחבים.

כל עובדי מקורות, בדגש על עובדי שדה, עובדי מעבדות ועובדים החשופים לסיכונים מיוחדים, עוברים הדרכות ייעודיות לסיכונים אליהם הם חשופים, בין אם על ידי ממונה הבטיחות המקומי ובין על ידי חברה חיצונית המתמחה בתחום שנשכרה לצורך כך.

לעובדי מקורות מסופק כל הציוד המגן האישי הנדרש לעבודתם כשהוא עומד בתקנים הנדרשים וכן כלי עבודה תקינים ובטוחים המבטיחים את שלום העובד. מושקעים משאבים להבטיח כי סביבת העבודה במתקני מקורות, בבתי המלאכה, במעבדות ובתהליכים שונים תהיה בטוחה וכי העובדים יחשפו לסיכון קביל לצורך ביצוע עבודתם. בתחום הפיתוח, החברה מפעילה מפקחי בטיחות המסיירים דרך קבע בכל אתרי הפיתוח, בהתאם לתדירות שנקבעת על ידי ממונה הבטיחות ויחידות הפיקוח, בהתאם לרמת הסיכון בפרויקט.

בסיום כל ביקור מופץ דוח מפורט אודות ממצאי הביקור וליקויים לתיקון, ואם ישנה הפרת בטיחות חוזרת הקבלן נקנס בהתאם לטבלת קנסות המפורטת בחוזה ההתקשרות עימו.

17.2. שלום הציבור

בחלק ממתקני מקורות ובחלק מאתרי העבודה עלולה להיות השפעה על שלום הציבור. מתקני המים של מקורות בהם יש סכנת טביעה, מחולקים למאגרים המגודרים והמשולטים היטב ולמספר סכרים ומקווי מים המשולטים באופן בולט, על מנת שיבטיחו כי כל מי שמתקרב אליהם יוזהר מפני סכנת טביעה במקום. בכל העבודות בהן יש סכנה לציבור, מקורות פועלת לגידור וסימון השטח, ככל הניתן, בהתאם להנחיות ברורות שנרשמו לשם כך. העבודות בצידי דרכים או בחציית הדרך מבוצעות בהתאם להנחיות ברורות שיבטיחו את בטיחות העובדים.

17.3. כבאות

מקורות פועלת להסדרת אמצעי מניעת דליקות במתקניה בהתאם להנחיות רשות הכיבוי, הן בהתאם להוראת מכ"ר 514, הן בהתאם לפריט רישוי 5.2 א' ו-5.2 ב' לפי צו רישוי עסקים הנוגעים למניעת אש במתקני מים והן לתקנות הנוגעות למבנים, כגון משרדים, מעבדות, בתי מלאכה וכדומה. פעילות זו נפרשת על פני מספר שנים.

נכון למועד הדוח, לא מתקיימים הליכים משפטיים פליליים מהותיים.

יצוין, כי בנוסף לאמור לעיל, נכון למועד הדוח, מתנהלים הליכים משפטיים אזרחיים נוספים בקשר לאירועי בטיחות כנגד החברה.

18. ביקורת פנימית בחברה

בראש יחידת הביקורת הפנימית עומדת מ"מ המבקרת הפנימית הראשית של החברה. ביום 22 בפברואר 2021 אושר מינויו של מבקר פנימי קבוע לחברה, תוקף המינוי החל מיום 12 באפריל 2021. הביקורת הפנימית מבצעת את עבודתה באמצעות עובדי לשכת הביקורת הפנימית וכן באמצעות מיקור חוץ של מספר משרדי רו"ח וכן יועצים המתמחים בתחומים שונים. תכנית העבודה השנתית של הביקורת מאושרת על ידי וועדת הביקורת והדירקטוריון ונערכת בהתאם לתכנית תלת שנתית המבוססת על סקרי הסיכונים שנערכו בחברה, חוזרי רשות החברות הממשלתיות, התייעצות עם חברי ההנהלה ובקשות של הדירקטוריון. הדוחות מופצים לחברי ההנהלה הרלוונטיים וכן מתקיים דיון בראשות המנכ"ל בנושא. לאחר מכן מתקיים דיון בעניין הדוחות בוועדת הביקורת.

19. נכסים לא מוחשיים

19.1. כללי

לחברה ידע (know how) וקניין רוחני בכל הקשור לפיתוח מוצרים ומתן שירותים בתחומי פעילותה, הכולל, בין היתר, מידע, נתונים, שרטוטים, מפרטים טכניים, תוכנות, אלגוריתמים, רשימת לקוחות פוטנציאלים ותוכניות. כמו כן, החברה מתקשרת בהסכמי סודיות עם צדדים שלישיים הנחשפים למידע שברשותה, כולו או חלקו, לרבות ספקיה, קבלני המשנה שלה, עובדיה ולקוחותיה. לחברה מוניטין רב בישראל ובחו"ל בתחום פעילותה. החברה הנה הבעלים של מספר פטנטים ובקשות לרישום פטנטים במספר מדינות בעולם; כולם בתחום פעילותה של החברה,

לרבות טכנולוגיית סינון, שאיבה וטיהור מים. כמו כן, החברה רשמה מספר סימני מסחר בארה"ב, בישראל ובאיחוד האירופי. נכון למועד הדוח, הפטנטים וסימני המסחר אינם מהותיים לפעילותה המסחרית של החברה.

19.1.1 התקשרויות עם צדדים שלישיים במסגרת הסכמי רישיונות ופיתוח קניין רוחני

החברה מתקשרת מעת לעת בהסכמי שיתוף פעולה עם גורמים בישראל ומחוצה לה (למשל גורמים מהאקדמיה, במסגרת תוכניות שונות של רשות החדשנות בישראל, במסגרת הסכמי קונסורציום בינלאומיים, במסגרת תוכניות המחקר של האיחוד האירופי והסכמי קונסורציום דו לאומיים). במסגרת שיתופי פעולה אלה, החברה נדרשת לעיתים להעניק רישיונות בקניין הרוחני שלה. נכון למועד הדוח, התקשרויות אלו אינן מהותיות לפעילותה המסחרית של החברה.

19.1.2 מרכז ליזמות, שיתופי פעולה והשקעות בחברות הזנק

החברה הקימה מרכז ליזמות ושיתופי פעולה (WaTech) במטרה לקדם ולפתח את טכנולוגיות המים במקורות ובמדינת ישראל, ולסייע לחברה בניהול מערכת המים באופן יעיל יותר, חסכוני ואקולוגי. במסגרת פעילות המרכז מתבצעים ניסויים יישומיים משותפים עם חברות הזנק בעלות טכנולוגיה חדשנית שעשויה לשפר עלויות תפעול ואחזקה ו/או אמינות אספקת המים, בהתאם לצורכי החברה ובמסגרת תכנית עבודה רב שנתית. נכון למועד הדוח, פעילות המחקר והפיתוח מתבצעת בהיקפים שאינם מהותיים לפעילותה המסחרית של החברה. בנוסף, בהתאם להחלטת ממשלה 3837 מיום 24 במאי 2018, בנושא "תכנית החדשנות בחברות ממשלתיות ואישור מותנה לפי חוק החברות הממשלתיות לחברות ממשלתיות להקים או לרכוש חברות בתחום החדשנות", החברה פועלת לבחינת השקעות בחברות הזנק בהתאם להחלטת הממשלה כאמור.

בהתאם לתנאי החלטת ממשלה 3837, ביום 18 במרץ 2020 החברה התקשרה בהסכם השקעה עם חברת CQM Water Ltd. (להלן: "CQM") בסכום שאינו מהותי לחברה, בתמורה להקצאת מניות עתידית, שיהוו כ-19.99% מהונה המונפק של CQM, בהתאם לתנאי ההסכם העסקה הושלמה במהלך הרבעון השני של 2020. בנוסף, ביום 4 במאי 2020 התקשרה החברה בהסכם השקעה בחברת IX-Den Ltd. (להלן: "IX-Den") בסכום שאינו מהותי לחברה, בתמורה להקצאת מניות, שיהוו עד כ-4.2% מהונה המונפק של IX-Den, בהתאם לתנאי ההסכם. העסקה הושלמה במהלך הרבעון השני של 2020.

כמו כן, ביום 29 לדצמבר 2020, התקשרה החברה בהסכם השקעה בחברת Evolution Water Ltd. (להלן: "חברת אבולושן") בסכום שאינו מהותי לחברה. במסגרת ההסכם, יכולה החברה לקבל מניות שיהוו עד כ-15% מהונה המונפק של חברת אבולושן, בהתאם לתנאי ההסכם. מובהר, כי החברה זכאית לחלק ממניות אלה כנגד ההשקעה, ואילו זכויותיה של החברה ביתר המניות מותנות בעמידת החברה ביעדים מסחריים נפרדים. העסקה הושלמה ברבעון הראשון של 2021.

ביום 31 בדצמבר 2020 התקשרה החברה בהסכם השקעה בחברת Newsight Imaging Ltd. (להלן: "חברת ניוסייט") בסכום שאינו מהותי לחברה. במסגרת ההסכם החברה תקבל 19.9% מניות מהונה המונפק של חברת ניוסייט, בהתאם לתנאי ההסכם. החברה רשאית למנות נציג אחד בדירקטוריון חברת ניוסייט מתוך חמישה חברי דירקטוריון.

20. הון אנושי

20.1 מבנה ארגוני

בראש המבנה הארגוני של החברה עומד דירקטוריון החברה והיו"ר שלה. תפקידי הדירקטוריון הינם: התווית מדיניות וקווים עקרוניים לפעילות החברה תוך קביעת הנחיות בנושאים השונים ופיקוח על יישום המדיניות. פעילות החברה מיושמת על ידי החברה בראשות המנכ"ל.

כחלק מהתכנית האסטרטגית של החברה, נבחנה התאמתו של המבנה הארגוני לאתגרים הצפויים לחברה ולמשק המים, ולצורך יעול ושיפור ניהול תהליכי הליבה בחברה. העקרונות המנחים ביצירת השינוי הינם הגברת היעילות, יצירת אחידות בסמכות ואחריות של אורגני החברה השונים ושיפור שיתופי הפעולה וזרימת המידע בארגון. התועלות המרכזיות שהחברה שואפת להשיג במסגרת השינוי המבני והשינוי בתהליכי העבודה הנגזרים משינוי זה הינן, ביסוס מעמדה של מקורות כאחראית על אספקת המים בישראל, שיפור ביכולת החברה לממש את האסטרטגיה ולבצע פרויקטים בהיקף משמעותי, חיזוק איתנותה הפיננסית של מקורות ושיפור ניהול המשאב האנושי בחברה.

ביום 24 בפברואר 2019 אושרה החלטת ממשלה 4514 אשר עוסקת, בין היתר, בשינוי המבנה הארגוני של מקורות. במסגרת השינוי במבנה ההנהלה של מקורות, הוקמו שלוש חטיבות חדשות ויחידה חדשה: חטיבת אסטרטגיה

(אליה הועברו גם סמכויות חטיבת הפיתוח), חטיבת טכנולוגיות (אליה הוכפפה יחידת מערכות מידע), וחטיבת תפעול ואחזקה, המתכללת את כל עבודות המרחבים ותחתיה ישנן שתי פונקציות נוספות האחראיות על ניהול התפעול והאחזקה ברמה הארצית, וכן יחידה עסקית בכפיפות ישירה למנכ"ל החברה. ביום 25 ביוני 2019 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בדבר שינוי מבני, וביום 20 בינואר 2021 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בדבא שינוי מבני מפורט. במסגרת ההסכם הקיבוצי המיוחד מיום 20 בינואר 2021 הסכימו החברה וארגוני העובדים על פרטי השינוי המבני המפורט בחברה, הכולל בין היתר את איחוד חטיבות ההנדסה והטכנולוגיה של החברה. החברה מלווה ביועצים מתחומים שונים לצורך ביצועו וקידומו של השינוי המבני. לפרטים נוספים אודות החלטת ממשלה 4514, ראו סעיף 41.6 לנספח א' לפרק זה. לפרטים אודות ההסכם הקיבוציים הנ"ל המיישמים את החלטת הממשלה ראו סעיף 20.8.1(ד) להלן.

נכון למועד הדוח, החלטת הממשלה מיושמת בחברה במסגרת ההסכם הקיבוצי בדבר השינוי המבני שנחתם ביום 25 ביוני 2019 וההסכם הקיבוצי בדבר שינוי מבני מפורט שנחתם ביום 20 בינואר 2021, כמפורט בסעיף 20.8.1(ד) להלן והחברה מלווה ביועצים מתחומים שונים לצורך ביצועו וקידומו של השינוי המבני.

20.1.1. למועד הדוח, המבנה הארגוני של החברה הינו כדלקמן:

(א) מטה החברה

במטה החברה מרוכזות הפונקציות המרכזיות של ניהול החברה. במטה פועלים בכפיפות למנכ"ל חמישה סמנכ"לים: סמנכ"ל פיתוח ולקוחות, סמנכ"ל הנדסה וטכנולוגיה, סמנכ"ל משאבי אנוש ומנהל, סמנכ"לית כספים וסמנכ"ל תפעול ואחזקה, המכהן גם כמשנה למנכ"ל. כל אחד מהם אחראי כלפי המנכ"ל לנושאים ולתחומים מוגדרים של פעילות החברה ופועל באמצעות יחידות הכפופות לו. כמו כן, פועלים במטה החברה בכפיפות למנכ"ל: ייעוץ משפטי ורגולציה, מבקר החברה, מזכירת החברה (בכפיפות דואלית למנכ"ל והיו"ר), יחידה עסקית, דוברות החברה, ותחום האסטרטגיה (באחריות של סגן מנהל חטיבת ההנדסה והטכנולוגיות).

(ב) מרחבים

כאמור לעיל, חטיבת תפעול ואחזקה מתכללת את כל עבודות המרחבים. בחברה קיימים שלושה מרחבים (צפון, מרכז, דרום) שהינם חלק מחטיבת התפעול ואחזקה, הפועלים בגבולות גיאוגרפיים מוגדרים ומנוהלים על ידי מנהל מרחב, האחראי כלפי סמנכ"ל התפעול והאחזקה לביצוע תפקידי החברה בנושאי אספקת המים והקשר עם צרכני מים במרחב.

בנוסף, קיים המוביל הארצי, שמבנהו ותחומי אחריותו הינם בדומה למרחבים שתוארו לעיל, האחראי בעיקר על מתקני המוביל הארצי.

(ג) חברות בנות

כמפורט בסעיף 5.1 לעיל, חברת מקורות מחזיקה בשתי החברות הבנות, חברת הייזום (כ-99.97%) ושח"מ (בהחזקה מלאה).

להלן תרשים המתאר את המבנה הארגוני של החברה נכון למועד הדוח:

(*) סגן מנהל חטיבת ההנדסה והטכנולוגיה, יהא אחראי על נושא האסטרטגיה בכפיפות ישירות למנכ"ל.

20.2. מצבת העובדים בחברה

נכון ליום 31 בדצמבר 2020 מצבת העובדים בחברה עמדה על 1562 עובדים, מהם 1361 קבועים. להלן התפלגות עובדי החברה בהתאם למבנה הארגוני:

מס' עובדים	
380	מטה החברה
295	מרחב צפון
407	מרחב מרכז
308	מרחב דרום
172	המוביל
1562	סה"כ

(* יצוין כי נוסף על המוצג מעלה, בחברת הייזום ישנם 21 עובדים מתוכם 2 עובדים קבועים ובחברת שח"מ ישנם 484 עובדים, שמתוכם 345 עובדים קבועים והשאר עובדים זמניים.

20.2.1 שינויים במצבת כוח האדם

מצבת כוח האדם בחברה נמצאת במגמה של יציבות יחסית מבחינת מספר העובדים.

20.3 תלות בעובדים

לחברה ישנה תלות בעובדי תפעול ואספקת המים, אשר שביתה או עיצומים ממושכים שלהם, עלולים להביא לפגיעה במערך אספקת המים. יודגש, כי לאורך השנים, כאשר קיים חשש שעובדים חיוניים בחברה ישבתו, פועלת החברה להוציא צווי ריתוק על מנת למנוע אפשרות של שיבוש אספקת מים. יצוין כי בתקופה משנת 2016 ואילך, ועד למועד פרסום הדוח, לא התקיימה שביתה של עובדי אספקת המים.

נכון למועד הדו"ח קיימת בחברה הסכמה על שקט תעשייתי, הנובעת מהוראות בעניין זה בהסכם הקיבוצי מיום 18 ביוני 2012, בהסכם הקיבוצי מיום 25 ביוני 2019 בהסכם הקיבוצי מיום 20 בינואר 2021 וזאת עד ליום 31 בדצמבר 2023.

כל סכסוכי העבודה הקיבוציים הנוגעים לשינוי המבני שהוסדר בהסכם, בין אם התגבשו להליך משפטי ובין אם לאו, שהוכרזו או נפתחו עובר לחתימתו של ההסכם הקיבוצי מחודש יוני 2019 בוטלו ואינם עוד. יחד עם זאת, ביום 9 במרץ 2021 התקבלה בחברה הודעה על שביתה עובדי החברה בהתאם לחוק יישוב סכסוכי עבודה, התשי"ז-1957 שהוכרז על ידי הסתדרות העובדים הכללית החדשה – הסתדרות המעו"ף. בהתאם להודעה הנדרשת על פי דין, תיתכן שביתה עובדי החברה ועובדי חברת הבת שח"מ – מקורות ביצוע בע"מ (סה"כ כ-2,200 עובדים), החל מיום 24 במרץ 2021. יצוין כי, נכון למועד הדוח, לחברה אין ודאות שהשביתה תצא לפועל.

20.4 היתר להעסקה בשבת ועבודה בשעות נוספות

מלבד היתרי ההעסקה הכלליים החלים במשק, על החברה וכן על חברת הבת שח"מ חל ההיתר הכללי להעסקה באספקת מים במנוחה השבועית ובשעות נוספות¹⁸.

20.5 מפעל חיוני

לפרטים בדבר הגדרת החברה כ"מפעל חיוני" ראו סעיף 27.7 להלן. כמו כן ראו פרטים ביחס לגורם סיכון אירוע טבע חירום בסעיף 30.2.1 להלן.

20.6 מערך יחסי העבודה בקבוצת מקורות

20.6.1 הסכמים והסדרים קיבוציים

יחסי העבודה בחברה לגבי מרבית העובדים מוסדרים בחקיקת העבודה ובשורה של הסכמים קיבוציים עיקריים ומרכזיים, שהמוקדם שבהם לעניין זה הוא ההסכם הקיבוצי המיוחד מיום 31 בדצמבר 1990 (להלן: "ההסכם הקיבוצי המיוחד 1990"), אשר אחריו נחתמו מעת לעת הסכמי שכר ולעיתים גם הסכמים שהוסיפו או שינו את ההסכם הקיבוצי המיוחד, והמאוחרים שבהם נכון למועד הדוח הם ההסכם הקיבוצי מיום 25 ביוני 2019 וההסכם הקיבוצי המיוחד בנושא שינוי מבני מיום 20 בינואר 2021, כמפורט בסעיף 20.6.2 (א) להלן. יודגש כי על אף שקדמו להסכם הקיבוצי המיוחד 1990

¹⁸ ליקוט פרסומים 191 מיום 28.9.1951, עמ' 1386.

הסכמים קיבוציים רבים, ההסכם הקיבוצי המיוחד 1990 הינו ההסכם הקיבוצי הכולל הראשון המתייחס לכלל עובדי החברה ומסדיר גם את הסכמי העבר.

20.6.2. נכון למועד הדוח, תיאור ההסכמים העיקריים הוא כמפורט להלן:

(א) ההסכם הקיבוצי מיום 25 ביוני 2019 וההסכם הקיבוצי המיוחד בנושא שינוי מבני מיום 20 בינואר 2021

שינוי מבני והתייעלות

ביום 25 ביוני 2019 נחתם הסכם קיבוצי בין החברה להסתדרות העובדים הכללית החדשה ולארגון עובדי החברה (להלן ביחד: "ארגוני העובדים") למטרת יישום שינוי מבני והתייעלות בחברה ובחברת שח"מ (להלן: "הסכם 2019"). תקופת ההסכם הינה עד ליום 31 בדצמבר 2023.

במסגרת ההסכם, הסכימו החברה וארגוני העובדים על שינוי מבני בחברה, במסגרתו מבנה המרחבים של החברה יישמר, מנהלי המרחבים יהיו בכפיפות ישירה לסמנכ"ל תפעול ואחזקה וימשיכו להיות מועסקים על-פי ההסכמים הקיבוציים וסמכויות מנהלי המרחבים יישמרו, למעט בנושאים מסויימים שהוסכמו בהסכם. עוד הוסכם כי יבוצע שינוי במבנה מטה החברה, במסגרתו יחידות ביטחון ויחידת מל"ח יהיו כפופות לסגן לסמנכ"ל לתפעול, יחידת הבטיחות תהיה בכפיפות ישירה לסמנכ"ל התפעול וממוני הבטיחות היו כפופים ארגונית (מנהלתית) ומקצועית למנהל יחידת הבטיחות בתפעול.

עוד הוסכם במסגרת ההסכם על תכנית התייעלות בחברה ובשח"מ, במסגרתה יימחקו בחברה 140 תקנים ביחס לתקנים המתוקצבים בשנת 2018, כך שמספר התקנים המתוקצבים לא יפחת מ-1,490. בנוסף, יימחקו לאלתר 94 תקנים לא מאוישים ולא מתוקצבים. כמו כן, בשח"מ יימחקו 30 תקנים ביחס לתקנים המתוקצבים בשנת 2018, כך שמספר התקנים המתוקצבים לא יפחת מ-375. מחיקת 170 התקנים בחברה ובשח"מ (למעט 94 תקנים לעיל) תבוצע בפריסה על פני חמש שנים בהתאם לשיעורים שנקבעו בהסכם. עובדים שיסיימו את העסקתם במסגרת תכנית התייעלות יקבלו תנאים במסלולי פרישה ופיצויי פיטורים כמפורט בהסכם.

במסגרת ההסכם, שונה הסכום של היקף הזמנת העבודות שתפנה החברה לשח"מ ללא הליך מכרזי מתוך תקציב הפיתוח והחוי"ש החל משנת 2020, בהתאם למועדים המפורטים בהסכם. בנוסף, וכחלק מסיכום כולל, שח"מ תהיה רשאית להשתתף בהליכים מכרזיים של החברה במסגרת תקציב הפיתוח והחוי"ש בהיקפים המוגדרים בהסכם וכן תוכל לבצע עבודות עבור גורמי חוץ ישירים בסכומים המוגדרים בהסכם והכל בהתאם למתווה המפורט בהסכם. התמודדות במכרזים של החברה – עד 225 מיליון ש"ח, כל זכייה של שח"מ במכרזי החברה מעל 70 מיליון ש"ח, תפחית את המחויבות בסעיף חוי"ש ופיתוח מהחברה (פטור ממכרז) ביחס של 50% כך שהיקף הזכייה המצטבר המקסימאלי בשני הסעיפים הללו יחד לא יעלה על 347.5 מיליון ש"ח. ככל שסך העבודות המצטברות בסעיף חוי"ש ופיתוח מהחברה (פטור ממכרז) יפחתו מסך 260 מיליון ש"ח ובכפוף לאיתנות פיננסית של החברה, יופחתו בהתאם התקורות שמשלמת שח"מ לחברה שעמדו במועד חתימת ההסכם האמור על כ-19 מיליון ש"ח. עוד הוסכם במסגרת ההסכם, על מתן מענק חד-פעמי בסך של 25,000 ש"ח לכל עובד של החברה ושח"מ המועסק בחברה שנה ומעלה, בהתאם ללוחות הזמנים ובכפוף לתנאים שבהסכם, מתוכו שולמה עם חתימת ההסכם פעימה ראשונה בסך של 12,500 ש"ח לעובד, וכן על תוספת שכר אחידה בגובה 500 ש"ח לכל העובדים בחברה ושח"מ שתחול החל מיום חתימת ההסכם. בנוסף, נקבעו בהסכם תוספות נוספות לעובדים בדרגים שונים.

ההסכם הקיבוצי מחודש יוני 2019 כולל סעיפי שקט תעשייתי וביטול של סכסוכי העבודה הקיבוציים שהיו פתוחים ערב חתימתו בכל הנוגע לשינוי המבני, כמפורט בסעיף 20.1 לעיל.

ביום 25 בנובמבר 2020 אימץ דירקטוריון החברה את ההבנות אשר גובשו לאחר משא ומתן שהתקיים בין הנהלת החברה וארגון עובדי החברה, ביחס לשלב השני והמשלים של התכנון המפורט של השינוי המבני בחברה, כדלקמן:

- א. עריכת שינויים במבנה הארגוני של החברה, אשר עיקריהן הינם: איחוד חטיבות ההנדסה והטכנולוגיה של החברה, לרבות איחוד יחידות משאבי מים ואיכות מים; הפרדה בחלוקת האחריות והפעילות בין מטה החברה וחטיבת התפעול והעברת המרכיבים התפעוליים של יחידת איכות ומשאבי מים לחטיבת התפעול; הסדרת כפיפות מקצועית וארגונית אחידה בכל חטיבת התפעול (בטיחות בעבודה, מתאמים סטטוטוריים, רכזי מקרקעין ומחלקת מחשוב); איחוד יחידת מל"ח וביטחון; הקמת יחידת ניהול האיכות, והסדרת בעלי תפקידים חדשים בחברה (PMO לחטיבת הפיתוח, PMO כלכלי, CTO ועוד); שינוי כפיפויות ביחידות החברה;
- ב. הסדרת תקנים בחטיבת התפעול ובמטה החברה;
- ג. הסדרת של העבודות שיבוצעו על ידי קבלנים בחטיבת התפעול;
- ד. הפעימה השנייה של המענק החד-פעמי, בסך 12,500 ש"ח לעובד – ובהיקף כולל של כ-20 מיליון ש"ח, תשולם לעובדים בהתאם להוראות ההסכם.

ביום 20 בינואר נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין החברה להסתדרות העובדים הכללית החדשה ולארגון עובדי החברה (להלן ביחד: "ארגוני העובדים") למטרת יישום השינוי מבני המפורט בחברה ובחברת שח"מ (להלן: "הסכם 2021"). תקופת ההסכם הינה עד ליום 31 בדצמבר 2023.

במסגרת הסכם 2021 הסכימו החברה וארגוני העובדים על פרטי השינוי המבני המפורט בחברה, שעיקריו הם: איחוד חטיבות ההנדסה והטכנולוגיה של החברה, לרבות איחוד יחידות משאבי מים ואיכות מים; הפרדה בחלוקת האחריות והפעילות בין מטה החברה וחטיבת התפעול והעברת המרכיבים התפעוליים של יחידת איכות ומשאבי מים לחטיבת התפעול; הסדרת כפיפות מקצועית וארגונית אחידה בכל חטיבת התפעול (בטיחות בעבודה, מתאמים סטטוטוריים, רכזי מקרקעין ומחלקת מחשוב); הקמת יחידת ניהול האיכות, והסדרת בעלי תפקידים חדשים בחברה (PMO לחטיבת הפיתוח, PMO כלכלי, CTO, ועוד); שינוי כפיפות ביחידות החברה; וכן הוסכם על הסדרת תקנים ועבודות קבלניות בחטיבת התפעול ובמטה החברה.

הסכם 2019 עומד בתוקפו אלא אם כן שונה או תוקן במפורש בהסכם 2021. במסגרת הסכם 2021 סוכם על מיצוי תביעות ושקט תעשייתי שיחולו על הנושאים המוסדרים בהסכם והשלכותיהם על עובדי החברה, למעט תביעות ביחס להסכמים ברמה הארצית לרבות הסכמי מסגרת ולמעט שביתה שתוכרז על ידי ההסתדרות הכללית ברמה ארצית או בכלל המשק.

הערכת החברה כמפורט לעיל מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על תחזיות והערכות של החברה ומידע המצוי בידיה נכון למועד זה. הערכות אלו עשויות שלא להתממש בפועל, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה. הגורמים העיקריים שעשויים להשפיע על כך הינם שינויים בתוכניות העבודה של החברה, שינויים בתקציב החברה, שינויים ברגולציה, וכן התממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון של החברה.

הסכם קיבוצי מיום 18 ביוני 2012

(ב)

בחודש יוני 2012 נחתם הסכם קיבוצי חדש (להלן: "הסכם 2012"), המחליף את ההסכם הקיבוצי המיוחד 1990. הסכם 2012 בא לתת מענה לסוגיות מרכזיות כגון: התנהגות; קבלת עובדים ואיוש משרות; עובדים בהסכמים מיוחדים (כאלה העובדים בחברה וכאלה המועסקים אצל גורמי חוץ); שעות עבודה וסידור עבודה; חופשות והיעדרויות; טבלאות שכר; תוספות שכר ותנאים נלווים; החזרי הוצאות; פיטורים התפטרות ופרישה; משמעת ותקנון משמעת; יישוב חילוקי דעות.

הסכם 2012 כולל, בנוסף להסכם הקיבוצי עצמו, הסכם מדרוג והסכם פרישה מוקדמת, כאשר נכון למועד הדוח, תוקף הסכם הפרישה המוקדמת הנ"ל פג.

עלויות הסכם הפרישה המוקדמת לפי הסכם 2012, בניכוי השפעת המס של חברת מקורות וחברת הבת שח"מ, נאמדו במאוחד בסך של כ-200 מיליון ש"ח, הכוללות בעיקר תשלומים עבור תוספת למענק הפרישה ותשלומי פנסיה מוקדמת חודשיים שישולמו באופן שוטף עד למועד הפרישה הטבעית של העובדים.

הסכם הפרישה המוקדמת במסגרת הסכם 2012 נועד לאפשר התייעלות על ידי יצירת תמריץ לצמצום מצבת העובדים ו"רענון השורות". על פי הסכם הפרישה המוקדמת האמור, כ-200 עובדי מקורות פוטרו או הוצאו לפנסיה מוקדמת בתנאים מיטיבים, לרבות מענקי פרישה, חודשי הסתגלות, הודעה מוקדמת ושחרור כספי גדיש וקרן ההשתלמות.

ביום 20 במרץ 2017, הצטרפה חברת מקורות להסכם הקיבוצי (מסגרת) שנחתם בין המדינה להסתדרות הכללית עבור השנים 2017-2013. ההסכם מעניק תוספת שכר בשיעור של 7.90% ב-5 פעימות, שהאחרונה בהן משולמת החל מחודש דצמבר 2019 כאשר מחצית התוספת (3.95%) הינה שיקלית ומחצית אחוזית.

ההסכם הקיבוצי מיום 28 במרץ 2004 – הסכמה לשינוי מבני

(ג)

ביום 28 במרץ 2004 נחתם הסכם קיבוצי (להלן: "הסכם השינוי המבני"), בו ניתנה הסכמת נציגות העובדים לשינוי מבני במקורות בתנאים שנקבעו. השינוי המבני כלל את הקמת אגף הביצוע, הקמת חברת המוביל הארצי ואת העברת האחריות להקמת מתקני התפלה חדשים, לחברת הייזום. כמו כן, ניתנה הסכמה לפרישתם, בתנאי פרישה מועדפים, של 260 עובדים, חלקם במסגרת ביטול משרה וחלקם במסגרת "רענון" (פרישה לפנסיה מוקדמת של עובדים ותיקים וקליטה של עובדים חדשים). בסמוך למועד החתימה על הסכם השינוי המבני, נחתם ביום 22 בדצמבר 2004, הסכם קיבוצי שהסדיר את תנאי הפרישה של העובדים (מסלול פנסיה מוקדמת או מסלול פיצויי פיטורים) וכן קבע זכאות לפורשים לפנסיה מוקדמת, למענק פרישה, ארבעה חודשי הסתגלות, שלושה חודשי הודעה מוקדמת, קידום בחצי דרגה לעובדים שלא קודמו בחצי השנה שקדמה לפרישתם ושחרור מלוא הכספים שנצברו לזכות העובדים בקופת גדיש ובקרן ההשתלמות.

בתוספת מיום 23 ביולי 2006 להסכם השינוי המבני, ניתנה הסכמת נציגות העובדים גם להקמתה ותפעולה של חברת הייזום.

ההסכם הקיבוצי הנ"ל מסדיר את זכויותיהם של עובדי אגף הביצוע במקורות שהועברו לשח"מ בהתאם להסכם קיבוצי קודם מיום 4 בספטמבר 2005. כאמור לעיל, אפשר הסכם השינוי המבני, בין היתר, את שינוי מתכונת הפעלת מערך הביצוע של מקורות, תחילה, למשך 3 שנים באגף ביצוע במקורות, בהתאם להסכם קיבוצי מיום 4 בספטמבר 2005 ובהמשך, באמצעות שח"מ.

20.6.3. סיכומים, זיכרונות דברים והסדרים אחרים

מעת לעת נעשים סיכומים עם המזכירות הארצית של ארגון עובדי מקורות לשם יישום ההסכמים הקיבוציים ו/או על מנת לעגן סיכומים בנושאים שונים. ההסדרים המפורטים לעיל מהווים נוסח מחייב בחברה בענייני קבלת אדם לעבודה או סיום עבודתו, תנאי עבודתו, יחסי עבודה, זכויות וחובות הצדדים וכיוב'.

20.6.4. שפד"ן

חברת מקורות מעניקה שירות כקבלן תפעולי לשפד"ן. בשפד"ן עובדים 90 עובדי מקורות, מתוכם 38 עובדים אשר יקלטו חזרה לחברת מקורות ככל שהסכם ההתקשרות בין מקורות לבין השפד"ן יסתיים. 52 מעובדי השפד"ן הינם עובדים ב"קביעות מקומית" או עובדים בהסכם מיוחד ל-5 שנים שהעסקתם במקורות תסתיים, ככל שיסתיים הסכם ההתקשרות בין מקורות לבין שפד"ן. לפרטים נוספים על הסכם השפד"ן, ראו סעיף 26.7 להלן.

20.6.5. הנהלה ונושאי משרה

על פי ההסכם הקיבוצי, החברה רשאית להעסיק קבוצה קטנה של בעלי תפקידים במסגרת חוזי עבודה אישיים. מדובר בתפקידים כגון: מנכ"ל, סמנכ"לים, מנכ"ל שח"מ ביצוע, יועץ משפטי, מבקר פנימי, מזכיר חברה ורשימת משרות מצומצמת נוספת שסוכמה עם נציגות העובדים. עובדים אלה, המוחרגים מתחולת ההסכם הקיבוצי, מועסקים על פי חוזים אישיים הכפופים לכללים החלים על החברה כחברה ממשלתית. בהסכם הקיבוצי ונכון למועד הדוח הוחרגו סמנכ"ל התפעול, סמנכ"ל פיתוח ולקוחות וסמנכ"ל הנדסה וטכנולוגיה, הם מועסקים תחת הוראות ההסכם הקיבוצי ולא בהסכמים אישיים.

20.6.6. הוראות כלליות הקשורות לתנאי העסקת עובדים החלות על החברה כחברה ממשלתית

החברה כפופה לסעיף 29 לחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (להלן: "חוק יסודות התקציב"), המגביל, למעשה, את יכולותיה לפעול באופן עצמאי בענייני שכר והטבות לעובדיה, ומטיל עליה, בנסיבות המפורטות בחוק, מחויבות לקבל את אישור שר האוצר או הממונה על השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר בעניינים אלה, וזאת בנוסף לאישור רשות החברות הממשלתיות, כנהוג.

תנאי העסקת העובדים בחברה, ובכלל זה השכר, התנאים הסוציאליים, ההטבות והמענקים, לרבות תנאי פרישה, כפופים לאישור רשות החברות הממשלתיות, מכוח הוראות חוק החברות הממשלתיות, לרבות בענייני כוח אדם, ובהתאם להסכמים של החברה. כמו כן, החברה כפופה לאישור הממונה על השכר, לכל שינוי בשכרם או בתנאי עבודתם של העובדים וזאת מכוח סעיף 29 לחוק יסודות התקציב, לפיו חברה ממשלתית, לא תסכים לשינויים בשכר, בתנאי הפרישה או הגמלאות, או על הטבות כספיות אחרות הקשורות לעבודה, ולא תנהיג שינויים או הטבות כאמור, אלא בהתאם למה שהוסכם או הונהג לגבי כלל עובדי המדינה, או לאחר שנתקבל אישור משרד האוצר, או גורם שהוסמך על ידו. לפירוט בעניין חוזר הממונה על השכר מטעם משרד האוצר ראו סעיף 20.7.5 להלן.

החברה כפופה להוראות תקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר העסקת קרובי משפחה), התשס"ה-2005, הקובעות כללים ונהלים בדבר העסקת קרובי משפחה של עובדים המועסקים בחברות הממשלתיות. למידע נוסף בדבר הוראות לעניין העסקת קרובי משפחה ראו סעיף 21 לנספח א' לפרק זה. מנכ"ל החברה וכל הבכירים המועסקים בהסכמים אישיים מועסקים במסגרת הסכם עבודה אישי בנוסח אחיד, המוכתב על ידי רשות החברות הממשלתיות, בהתאם לחוזר רשות החברות הממשלתיות מספר 2001/1 מיום 7 בנובמבר 2001. שכר המנכ"ל ושכר הפקידים הבכירים בחברה (כהגדרתם בחוק החברות הממשלתיות) נקבע אף הוא על ידי רשות החברות הממשלתיות על פי דירוג החברה על ידי רשות החברות הממשלתיות (אשר נכון למועד הדוח הינו סיווג 10). לפרטים נוספים בדבר העסקת מנהלים ונושאי משרה, ראו ביאור 27 לדוחות הכספיים השנתיים. לפרטים נוספים אודות הוראות רשות החברות הממשלתיות בדבר העסקת עובדים בכירים, ראו סעיף 18 לנספח א' לפרק זה.

נכון ליום 31 בדצמבר 2020, מועסקים במקורות כ-96 עובדים (שהם כ-6.1% מכלל עובדי החברה) ובשח"מ כ-24 עובדים (שהם כ-4.9% מכלל עובדי החברה) שהם קרובי משפחה.

במהלך שנת 2015 אימצה החברה נוהל העסקת קרובי משפחה, המצוי באחריות יחידת משאבי אנוש בהיבט היישום והעדכון. מטרת נוהל זה הינה להסדיר את אופן קבלת מועמדים לעבודה, שיש להם קרובי משפחה בחברה ואת אופן קידומם של עובדים בחברה בתפקיד או בדרגה, בזיקה לקרבה משפחתית.

הנוהל כולל חובת דיווח אודות קרובי משפחה המועסקים בחברה ומבהיר כי בהחלטות לגבי קליטה/קידום/העברה בתפקיד של עובד לא יהיו מעורבים קרובי משפחה של אותו עובד. כמו כן, מפרט הנוהל את שיטת העבודה במקרים של קרובי משפחה בחברה ומקים מנגנון דיווח ובקרה אשר מנוהל על ידי מנהל יחידת משאבי אנוש.

הנוהל מפרט את המקרים בהם לא יתקבל מועמד לעבודה בחברה אם יש לו קרוב משפחה העובד בחברה ואת החריגים בהם כן ניתן לקבל את המועמד לעבודה בחברה, חרף הקרבה המשפחתית כאמור.

הנוהל מפרט את הרכב ועדת החריגים העליונה, כמתחייב מתקנות העסקת קרובי משפחה, סמכויות הוועדה, שיקולי הוועדה ואופן פעילותה, לרבות קיומו של מאגר מידע מעודכן הכולל מידע בדבר קיומם של קשרי משפחה בין עובדי החברה, בהתאם לחוזר רשות החברות הממשלתיות שמספרו 5-207.

להלן טבלה המפרטת את העובדים בחברה בחלוקה לפי קבוצות עובדים בשנים 2019-2020 וכן את שכרם הממוצע (בש"ח):

שנת 2020				שנת 2019				קבוצת עובדים
סה"כ שכר ברוטו ^(*)	שינוי בעלות מעביד	סה"כ עלות מעביד	מס' עובדים ממוצע	סה"כ שכר ברוטו ^(*)	שינוי בעלות מעביד	סה"כ עלות מעביד	מס' עובדים ממוצע	
5,583,081	-14%	7,022,362	8.7	6,090,713	8.8%	8,168,347	9.5	חוזה אישי
427,462,921	-2.4%	523,041,126	1,532.2	432,473,598	8.4%	536,152,540	1574.2	הסכם קיבוצי
433,046,002	-2.6%	530,063,488	1,540.9	438,564,311	8.4%	544,320,887	1583.7	כלל חברה

(*) הסכום כולל את מענקי הפרישה בתקופה כאמור

20.7.1. עובדים בחוזים מיוחדים ואישיים

נכון ליום 31 בדצמבר 2020, מועסקים בחברה כ-9 עובדים בהסכמים מיוחדים במגוון תפקידים, למעט עובדי שפד"ן שהנתונים לגביהם מפורטים בסעיף 20.8.3 לעיל.

על פי הסכם 2012, ניתן להעסיק בחוזים מיוחדים (כהגדרתם בהסכם 2012), עד 120 עובדים, במגבלות המצוינות בהסכם 2012. נכון ליום 31 בדצמבר 2020, היו בחברה כ-44 עובדים בהסכם מיוחד (מתוכם 36 עובדי שפד"ן ו-8 אחרים), בנוסף, 2 עובדים בהסכם אישי ו-8 עובדים בהסכם מיוחד.

20.7.2. עובדים זמניים

נכון ליום 31 בדצמבר 2020 מועסקים בחברה כ-67 עובדים זמניים. החברה מעסיקה עובדים זמניים לתפקידים זמניים או עונתיים במשרות שונות לתקופה שאינה עולה על 24 חודשים, והיא רשאית להפסיק בכל עת את עבודת העובדים הזמניים בהתאם ובכפוף להוראות הסכם 2012. לעובדים זמניים יש עדיפות על פני עובדים חדשים כאשר מתפנה משרה תקנית בחברה. יחד עם זאת, תקופת הזמניות בחברה לא תחשב כתקופת ניסיון ולא תקנה זכות לקביעות. לגבי עובדים זמניים בשח"מ, ישנן שתי חלופות נוספות על האמורה לעיל: זמניות לתקופה של 60 חודשים, או זמניות לתקופה של מעל 60 חודשים, והכל בכפוף להוראות הסכם 2012.

20.7.3. עובדים קבועים

נכון ליום 31 בדצמבר 2020 מועסקים בחברה כ-1361 עובדים קבועים אשר העסקתם מוסדרת בהסכמים קיבוציים והסדרים תקינים אחרים (להלן: "העובדים התקינים"). ישנם 8 עובדים אשר נמצאים בחוזה של רשות החברות הממשלתיות.

העובדים המאורגנים בחברה נחלקים לעובדים בניסיון כ-192 עובדים (כולל עובדים יומיים, חודשיים בניסיון, הסכם אישי, הסכם מיוחד ולא כולל הסכם בכירים) ולעובדים קבועים כ-1361 עובדים.

עובדים בניסיון הינם עובדים שהתקבלו לעבודה מחוץ לחברה, וניתן להעסיקם בתקופת ניסיון של עד 30 חודשים, עם אפשרות להאריך את תקופת הניסיון בחצי שנה, קרי, מקסימום של 36 חודשים. בתום תקופת הניסיון יבצע העובד בדיקות רפואיות או אחרות בהתאם לקביעות החברה, והחברה תודיע לעובד אם אושר כעובד קבוע. ככל שהחברה לא תודיע לעובד תוך חודשיים מתום תקופת הניסיון על קבלת קביעות בחברה, יראו את העובד כעובד קבוע.

20.7.4. השכר והזכויות המוקנות של העובדים המאורגנים על פי ההסכמים הקיבוציים

שכר הבסיס של העובדים המאורגנים נקבע ככלל על פי דרגה, דירוג והוותק של העובד. על פי הסכם 2012, קיימים בחברה שלושה דירוגים - דירוג מפעלי, דירוג מנהלים ודירוג עובד זמני יומי.

קידום בדרגה מבוצע בהתאם להוראות הסכם המדרג משנת 2012 על פי מתח הדרגות המוגדר לכל תפקיד, וכפוף להמלצת הממונה הישיר. עובד אשר הגיע לדרגת שיא בתקן, זכאי לאחר 4 שנים בהן שהה בדרגת השיא לתוספת שהייה לדרגה.

ערך השעה של העובדים המאורגנים מחושב לפי חיבור בין - השכר המשולב (בסיס + ותק) התוספת הענפית, שכר עידוד, תוספת משפחה, גמול השתלמות וכן רכיבים נוספים שהוסכם לגביהם במפורש שיהיו חלק מהשכר המשולב או משכר הבסיס או שיהיו שקולים לו לכל דבר ועניין.

בנוסף לשכר הבסיס, זכאים העובדים בהתאם לתפקידיהם ולוותק שלהם, לזכויות שונות הקבועות בהסכמים ועולות בשיעורן על הקבוע בחוקי העבודה השונים, כגון תוספת מיכון, תוספת סיסטם, תוספת שדה, תוספת עובדי מחסן, תוספת ביוב, תוספת לעובדי אילת/ערבה/בקעה, תוספת ארגזים, תוספת מנוף/מלגזה, תוספת קלדניות, ביגוד, בטיחות, השתתפות בהוצאות מעונות, מלגות לחינוך ילדי עובדים ומענק מים, שי לאירועים, שי לחגים, שי לעובדים שצברו ותק של 25 שנים, תוספת סיכון בשטחים, תוספת אזור מסוכן, תוספת וביטוחים לפי הסכם כניסה לירדן, ביטוחים, הלוואות, פיצוי על נזק לבגדים וחפצים, תוספת צוללנים, אחזקת טלפון, תוספת גובה ומענק יובל.

20.7.5. עובדי חברות כוח אדם וקבלני שירותים

החברה נעזרת בשירותי קבלני שירותים במגוון תחומים כגון: עובדי תמיכה ומחשוב, עובדי ניקיון, עובדי שמירה ואבטחה וכן נותני שירותים/יועצים, בתחום ניהול פרויקטים ופיקוח.

החברה מתקשרת עם יועצים ונותני שירותים בתחומי הנדסה, כספים, ארגון ומנהל ויועצי מחשוב במערכות מידע. בסך הכל מדובר בכ-100 יועצים ונותני שירותים.

20.8. נציגות העובדים

בכל אחד מהמרחבים וכן בחברת שח"מ, פועל ועד עובדים מקומי. בנוסף, לגבי סקטור המהנדסים והאקדמאים ולגבי סקטור הטכנאים וההנדסאים קיימים גם ועדים סקטוריאליים. בחברה קיימת מועצה ארצית המהווה את הנציגות הנבחרת של עובדי החברה. המזכירות הארצית של העובדים היא הנציגות הנבחרת העליונה של כלל עובדי מקורות. ההסכמים הקיבוציים שנחתמים בין נציגות העובדים לבין הנהלת החברה, חלים על כלל העובדים המאורגנים והם אינם סקטוריאליים או טריטוריאליים.

ארגון העובדים היציג של עובדי החברה הוא הסתדרות העובדים הכללית החדשה.

20.9. הסכמי עובדים בכירים וזכויותיהם

העובדים הבכירים חתומים ברובם על חוזה עבודה אישיים המנוסחים בנוסח אחיד המוכתב על ידי רשות החברות הממשלתיות ומסדירים את תנאי העסקתם. חוזה העבודה האישיים מכילים את תנאי העסקה והזכויות של בכירים בחברה לרבות שכר, חופשה שנתית וקרן פנסיה, הוצאות טלפון ואש"ל, קצובת ביגוד, קרן השתלמות והוצאות רכב; ההסכמים כוללים סעיף 14 לפי חוק פיצויי פיטורים והאישור הכללי; ישנם שני הסכמים¹⁹ הכוללים גם נספח ביחס לתקופת עבודתם של הבכירים תחת ההסכם הקיבוצי (טרם החתימה על ההסכם האישי) וכן תנאי פרישה מיוחדים ופנסיה מוקדמת.

בהתאם להחלטת ועדת שרים לענייני כלכלה מספר כולל/270 מיום 1 בספטמבר 1980, רשאי הדירקטוריון לאשר לבעלי תפקידים בכירים בחברה, שהוחלט על הפסקת כהונתם, פיצוי בגובה של עד שכר עבודה חודשי לכל שנת עבודה, וזאת בנוסף לכספים שהופרשו לזכותם והמגיעים להם בהתאם לתנאי החוזה האחד עמם, ובהתאם לחוזר רשות החברות מיום 22 באוגוסט 2004 שמספרו 2004/1 שעניינו "פיצויים למנכ"לים ועובדים בכירים".

בחוזי העבודה האישיים מתחייבים העובדים הבכירים לשמור על סודיות ולהימנע מפגיעה במוניטין החברה – למשך תקופת ההעסקה ואחריה. כמו כן, ככלל, מתחייבים העובדים הבכירים שלא להתחרות בחברה למשך שנה מיום סיום העסקתם – מכל סיבה שהיא.

לפרטים נוספים אודות חוזרי רשות החברות הממשלתיות בדבר עקרונות למודל תגמול ותמרוץ עובדים בכירים בחברות הממשלתיות, המתייחס לשנת 2014 ואילך, ראו סעיף 20.15 להלן.

בהחלטת ועדת הביקורת מיום 2 במאי 2011, נקבע כי החברה תקיים רוטציה לגבי בעלי התפקידים הרגישים בחברה. בהתאם להחלטה, פרסם המבקר הפנימי ביום 1 באוקטובר 2014 הודעה אליה צורפה רשימה של 23 בעלי תפקידים רגישים שלהם ימונו מדי שנה מחליפים לתקופה רצופה של 7 ימים. על פי הודעת המבקר הרוטציה תתבצע רק לצורך בקרה על חתימת המסמכים השונים ובסיומה יוציא הגורם המחליף דו"ח מסכם אשר במסגרתו, בין היתר, יפרט את הפעולות שלא אושרו על ידו.

20.10. הליכי קליטה

20.10.1. גיוס עובדים

ככלל, המועמדים לעבודה בחברה נבחרים בהתאם לנוהלי החברה בדרך של מכרז.

לפי ההסכם הקיבוצי משנת 2012, כמפורט בסעיף לעיל, לגבי כל תפקיד בחברה, שמתפנה בו תקן, יש לקיים מכרז פנימי לאיושו או למנות, בהסכמה בין החברה לבין נציגות העובדים, עובד מתוך שורות החברה. בהיעדר הסכמה - יפורסם מכרז לכלל עובדי החברה.

לא נמצא מועמד מתאים מבין עובדי החברה ו/או לא הוגשה מועמדות, יפורסם מכרז חיצוני על ידי פרסום מודעה בעיתונות על ידי לשכת התעסוקה או באמצעי תקשורת אחרים או בהתאם לנוהל החברה.

¹⁹ משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת תפעול ואחזקה, סגן להנדסה ולטכנולוגיות וסמנכ"ל פיתוח ולקוחות - נמצאים בתהליך מעבר מהסכם קיבוצי להסכם אישי שיכלול נספח ביחס לתקופת עבודתם תחת ההסכם הקיבוצי (טרם החתימה על ההסכם האישי).

בחירתם של עובדים בכירים בחברה ואישור מינויים כפוף להוראות סעיף 32(א) לחוק החברות הממשלתיות ולתקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר אופן בחירת פקידים בכירים), התשס"ה-2005, וכן הנחיות, חוזרים ועדכונים של רשות החברות הממשלתיות כפי שהם מתעדכנים מעת לעת.

על-פי ההסכם הקיבוצי המיוחד (ינואר 2012), איוש משרות בדרג הבכיר יעשה כמפורט בהסכם בכפוף להיקף תחולתו על אותן משרות, כאמור וכקבוע בו.

המגמה הינה לאייש את כלל התפקידים הניהוליים הבכירים בחברה מבין עובדי החברה הקבועים. כמו כן, מינוי סמנכ"לים, מנהלי מרחבים, המוביל, מנכ"ל שח"מ ביצוע, דובר החברה, עוזר מנכ"ל ועוזר היו"ר יעשה בלעדית על ידי ההנהלה אשר תמסור הודעה אודות המינוי למזכירות הארצית.

לעניין המשרות הבאות: יועץ משפטי, מבקר פנימי, מנהל יחידת החשבות, מנהל יחידת מערכות מידע, מנהל יחידת משאבי אנוש, סגן לכספים ומנהל בשח"מ ביצוע ומזכיר החברה, איושן יעשה על ידי הודעה למזכירות הארצית וקבלת חוות דעתה, ההחלטה תהא החלטת ההנהלה וככל הניתן המשרות יאוישו על ידי עובדים מבין עובדי החברה הקיימים.

לעניין משרות בדרג מנהלים, 5 תפקידי מנהלי יחידות, שאינם מפורטים בהסכם הקיבוצי, תמסר הודעה למזכירות הארצית על הצורך במינוי, ומיד לאחר מכן תופץ הודעה לכלל העובדים ובה הגדרת התפקיד ודרגתו.

לפרטים בדבר הוראות הדין לעניין בחירת פקידים בכירים, ראו סעיף 18 בנספח א' לפרק זה.

20.11 התחייבויות החברה בגין סיום יחסי עובד-מעסיק

נכון ליום 31 בדצמבר 2020, לחברה היו 136 גמלאים בפנסיה מוקדמת מתקציב החברה – עד הגיעם לגיל פרישה, העלות לחברה בשנת 2020 הייתה כ-44 מיליון ש"ח כולל מענקי פרישה חד פעמיים. ללא המענקים החד פעמיים הסתכמה העלות ל - 34 מיליון ש"ח.

20.12 תוכניות תגמול לעובדים בכירים

ביום 17 בספטמבר 2017 פרסמה רשות החברות הממשלתיות חוזר 3-7-2017 בדבר עקרונות למודל תגמול ותמרוץ עובדים בכירים בחברות הממשלתיות. הוראות החוזר קובעות כי המענק השנתי, הניתן בגין עמידה ביעדים, כפוף לאישור רשות החברות הממשלתיות, ליכולת התזרימית של החברה לשלם את המענק במועד התשלום ולאישור דירקטוריון החברה.

בהתאם לחוזר, תקרת המענק השנתי לעובד בודד תעמוד על 6.2 משכורות פנסיוניות ובתנאי שהחברה מקיימת את תנאי הסף. כמו כן, לא תותר חלוקת בונוס לעובדים אם לא חולק דיבידנד בגין השנה שבגינה מבוקש הבונוס, אלא באישור חריג של מנהל רשות החברות הממשלתיות.

ככל שהחברה לא עומדת בתנאים הנ"ל, תקרת המענק השנתי לעובד בודד תעמוד על 3.2 משכורות פנסיוניות. יודגש, כי בסמכות הדירקטוריון לאשר מתן מענקים בסכומים ובהיקפים היורדים מן התקרות (6.2 ו-3.2 משכורות פנסיוניות, כאמור לעיל), וכן לקבוע תנאי זכאות נוספים, בהתאם לחוזר האמור ולאישור רשות החברות הממשלתיות.

החברה מפעילה בשוטף את מנגנון תגמול הבכירים בהתאם לחוזר הרשות כאמור.

1. לפרטים בדבר פיצויי פרישה אותם ראשי אשר הדירקטוריון לבעלי תפקידים בכירים בחברה, אשר הוחלט על הפסקת כהונתם, ראו סעיף 20.11 לעיל.

2. מדיניות תגמול

בימים 24 במאי 2020 ו- 27 במאי 2020 אישרו ועדת התגמול של החברה ודירקטוריון החברה, בהתאמה, מדיניות תגמול לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בחברה (להלן: "מדיניות התגמול"). יצוין, כי ההחלטה על אישור מדיניות התגמול כפופה לאישורה של אסיפה כללית אשר טרם נתקבלה למועד דוח זה.

20.13 שינויים במצבת נושאי משרה

ביום 22 במרץ 2020, קיבלה החברה את הודעת רשות החברות הממשלתיות בדבר חידוש מינויו של מר מרדכי כיו"ר (להלן: "מר מרדכי") כיו"ר דירקטוריון וכדירקטור בחברה. על פי הודעת הרשות, כהונתו של מר מרדכי כיו"ר

דירקטוריון תסתיים ביום 31 בדצמבר 2020 וכהונתו כדירקטור תסתיים ביום 21 במרץ 2023. ביום 22 בדצמבר 2020, אישר דירקטוריון החברה את המשך כהונתו של מר מרדכי כיו"ר הדירקטוריון של החברה לתקופה של 6 חודשים נוספים. אישור כאמור כפוף לאישור השרים ובהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות.

ביום 18 בנובמבר 2020 מונה מר מוטעי יורם כדירקטור בחברה. על פי כתב הודעת רשות החברות הממשלתיות, כהונתו כדירקטור תסתיים ביום 17 בנובמבר 2023.

ביום 20 בדצמבר 2020 מונה ד"ר חיים פרלוק כדירקטור בחברה. על פי כתב הודעת רשות החברות הממשלתיות, כהונתו כדירקטור תסתיים ביום 19 בדצמבר 2023.

ביום 17 במרץ 2020 מונה מר עטאללה סבאג כדירקטור בחברה. על פי כתב הודעת רשות החברות הממשלתיות, כהונתו כדירקטור תסתיים ביום 17 במרץ 2024.

ביום 15 במרץ, 2020 התחילה את תפקידה כמבקרת הפנים של החברה הגב' יפעת שגיב אלקלעי וביום 27 בספטמבר 2020 חדלה לכהן בתפקיד זה. ביום 29 בספטמבר 2020 התחילה ליהא כהן ינקלביץ לכהן כמ"מ המבקרת הפנימית של החברה. ביום 22 בפברואר 2021 אישר דירקטוריון החברה את מינויו של גיל בר למבקר הפנים של החברה. מינוי זה ייכנס לתוקף ביום 12 באפריל 2021.

ביום 29 ביוני 2020 מונה מר דני סופר לתפקיד משנה למנכ"ל לתפעול ואחזקה. ביום 27 באפריל 2020 מונה מר אבי מלול כממלא מקום סמנכ"ל אסטרטגיה ופיתוח במקום אריה אמסלם שסיים את תפקידו במועד זה. ביום 20 באוגוסט 2020 אושר מינויו הקבוע של מר אבי מלול לתפקיד סמנכ"ל אסטרטגיה ופיתוח.

20.14. חברת הייזום

20.14.1 כללי

חברת הייזום מעסיקה עובדי תפעול במתקנים בכרמיאל ובאשקלון. בנוסף, מעסיקה חברת הייזום עובדים באמצעות חברות הבת והשותפויות בלימסול ולרנקה.

רוב עובדי חברת הייזום מועסקים בהסכמים אישיים הכוללים את סעיף 14 לחוק פיצויי הפיטורים.

נכון ליום 31 בדצמבר 2020, מועסקים בחברת הייזום 21 עובדים, מתוכם 2 עובדים בקביעות מקומית על בסיס ההסכם הקיבוצי.

חברת הייזום מנהלת את מצבת העובדים על פי הצרכים הפרויקטאליים. החברה נעזרת גם בעובדי חברת האם במסגרת הסכם רכישת השירותים בין החברות בהתאם להחלטת הממשלה.

בשל מצבה של חברת הייזום, אושרה בדירקטוריון חברת הייזום בסוף שנת 2016, תכנית התייעלות מקיפה שכללה צומצם מטה חברת הייזום, ובכלל זה, הקפאת תקן סמנכ"ל פיתוח עסקי, סמנכ"ל הנדסה, וצמצום כח אדם בתחומי הפתוח העסקי, מערכות מידע, רכש ועוד, וכן מעבר לשימוש במיקור חוץ לצרכי הביקורת הפנימית, מערכות מידע והייעוץ המשפטי של חברת הייזום.

בחברת הבת אשדוד התפלה תפעול שהחלה בתפעול מתקן ההתפלה באשדוד מצבת העובדים, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, הינה של 53 עובדים, לא קיימים עובדים בקביעות מקומית על בסיס ההסכם הקיבוצי. אשדוד תפעול רוכשת שירותים מקצועיים וידע בתחום ההתפלה מחברת האם.

לחברה תכנית שנתית בתחום ההדרכה הכוללת הדרכות מקצועיות בתחומים ההנדסיים בחברה, פיתוח מנהלים, שיפור מימונות מקצועיות, והדרכות על פי חוקי בטיחות. חלק מהדרכות ההעשרה אינן מיושמות בשל המשבר הכלכלי שעיימו מתמודדת חברת הייזום. חברת הייזום משקיעה גם בתחומי רווחת הפרט ושיפור המשאב האנושי במסגרת מגבלות התקציב שמאפשרת תכנית ההבראה.

התחייבויות חברת הייזום ביחס לעובדים בגין סיום יחסי עובד-מעביד מכוסות על ידי ההפרשות השוטפות לקופות הפיצויים ואין מחויבות נוספת לחברה מעבר להפרשות אלו (על פי סעיף 14 לחוק פיצויי הפיטורים). בגין העובדים בהסכמי קביעות מקומית, מבצעת חברת הייזום הפרשה בדוחות הכספיים בהתאם להערכה אקטוארית המשקפת את ההתחייבות הצפויה.

20.15.1. כאמור בסעיף 5.1.1(ג) לעיל, בשנת 2008 אגף הביצוע הועבר ממקורות לשח"מ ולשם כך, בחודש יוני 2008 נחתם הסכם קיבוצי בין מקורות, ובין שח"מ לבין ארגון העובדים והסתדרות העובדים הכללית, בהמשך להסכמים מיום 4 בספטמבר 2005 (הסכם קיבוצי - אגף הביצוע) ומיום 29 באוגוסט 2007 (הסכם עלויות) ומיום 14 בנובמבר 2007 (נספח להסכם קיבוצי מיום 28 במרץ 2004 לצורך ישום השינוי המבני), בנושא העברת עובדי אגף הביצוע ממקורות לשח"מ החל מיום 1 ביולי 2008.

במסגרת ההסכם הקיבוצי נקבע כי רצף תקופת העבודה וזכויות העובדים המועברים יישמרו. כמו כן, התחייבה מקורות לספק תעסוקה מלאה לעובדים הקבועים, לרבות במקרה של הפסקת פעילות או פירוק של שח"מ כפי שבא לידי ביטוי בהסכם שנחתם בין הצדדים בחודש יוני 2008 ואשר עודכן בחודש פברואר 2010 ובחודש ינואר 2012. כן התחייבה מקורות להעביר עבודות בהיקף מסוים לשח"מ, לפרטים נוספים, ראו סעיף 5.1.1(ג) לעיל.

בשח"מ מועסקים 484 עובדים, מתוכם 2 עובדים בחוזה בכירים (המבקר הפנימי והמנכ"ל), מתוכם 9 עובדים בניסיון, 334 עובדים קבועים ו-139 עובדים זמניים. נכון למועד הדוח, מבין העובדים הנ"ל, שח"מ מעסיקה כ-16 עובדים עבור מקורות.

תנאי העבודה של מרבית עובדי שח"מ (העובדים הקבועים), נקבעו בהסכמים הקיבוציים המיוחדים, אשר נחתמו בין החברה לבין ההסתדרות הכללית של העובדים ביום 31 בדצמבר 1990, ביום 18 ביוני 2012 וביום 25 ביוני 2019, כאמור לעיל.

לגבי עובדים זמניים, שח"מ רשאית להעסיקם לתקופה של עד 60 חודשים בהתאם להוראות ההסכם הקיבוצי מיום 3 במרץ 2005, וכן, בהתאם להסכם הקיבוצי מיום 25 בפברואר 2010 שח"מ רשאית להאריך את התקופה מעל 60 חודשים, בהסכמת ארגון העובדים, כאשר 2 ההסכמים הקיבוציים הנ"ל נקלטו במסגרת הסכם 2012.

21. הון חוזר בחברה

לחברה גרעון בהון החוזר בסך של 524 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020 בהשוואה לגרעון בהון החוזר בסך של 633 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019 (לא כולל יתרת חשבונות נדחים רגולטורים הנובעים מהפער בין העלויות המוכרות להכנסות המוכרות).

הנהלת החברה בדעה, בהתבסס בין היתר על מסגרות האשראי וגיוס אגרות חוב מתוכנן לזמן ארוך בשנים 2019-2020, ועל הכיסוי שמקבלת החברה בגין הוצאות פחת, תשואה וריבית בהתאם לרגולציה, שהחברה תוכל לעמוד בפירעון התחייבויותיה בשנים הקרובות.

21.1 אשראי ספקים ולקוחות

ככלל, החברה מקבלת אשראי של שוטף+60 מקבלני עבודות הנדסה בנאיות ואשראי של שוטף+30 משאר קבלני העבודות, הספקים ונותני השירותים השונים.²⁰

לפירוט אודות ספקי חומרי הגלם המהותיים של החברה, ראו סעיף 10.19 לעיל.

להלן נתונים אודות היקפים ממוצעים של אשראי הספקים ואשראי ללקוחות בשנים 2019-2020 (במיליוני ש"ח, לפי דוחות כספיים לשנים 2019-2020):

ממוצע ימי אשראי		היקף אשראי ממוצע (במיליוני שקלים)		
2020	2019	2020	2019	
51	45	658	551	לקוחות, נטו
59	57	631	644	ספקים

פירעון חשבונות המים מתבצע עד ליום ה-19 לחודש העוקב לחודש הצריכה. בהתאם לסעיף 6א' לכללי המים (תעריפים) אשר מפנים לסעיף 31 לכללי תאגידי מים וביוב (אמות מידה והוראות בעניין הרמה, הטיב והאיכות של השירותים שעל החברה לתת לצרכניה), התשע"א-2011, צרכן שלא פורע את חשבונותיו במועד הנ"ל, מחויב בריבית פיגורים בשיעור 4% בשנה, החל מהיום ה-20 לחודש העוקב.

20 לחברה אשראי דוקומנטרי עבור יבוא מספקי חו"ל (מעבר למה שמפורט בסעיף), בהיקף שאינו מהותי.

באשר ללקוחות אחרים שהחברה מבצעת עבורם עבודות שונות, תנאי תשלומם נקבעים במסגרת החוזים הספציפיים שנחתמים עימם.

החברה בוחנת הפרשה לחובות מסופקים באופן כללי על בסיס קבוצת חייבים, בהתבסס על ניסיון העבר לגבי קבוצת חייבים בעלי מאפיינים דומים ושינויים ברמת הפיגור בתשלומים. יחד עם זאת, לגבי חייבים מסויימים החברה מסוגלת לזהות סימנים לירידת ערך באופן ספציפי ולכן אלו נבחנים בנפרד משאר הקבוצה. יתרת ההפרשה לחובות מסופקים ליום 31 בדצמבר 2019, הינה כ-185 מיליון ש"ח וליום 31 בדצמבר 2020 הינה בסך של כ-167 מיליון ש"ח.

21.2. מדיניות רכישת מלאי

בחברה מוחזק מלאי של ציוד וחומרים להבטחת אמינות אספקת המים של החברה. רמות המלאי נקבעות בהתבסס על הידע שנצבר בחברה ומותאם להיקפי הפעילות של החברה, בחלוקה לשני סוגי פעילויות עיקריים:

21.2.1. פעילות פיתוח

רכישת המלאי מתבצעת על פי תכנון מפורט לביצוע הפרויקטים ובהתאם למועדי האספקה הנדרשים על ידי מנהלי הפרויקטים.

21.2.2. אספקת מים

רכישת המלאי מתבצעת על פי תכנית עבודה של אחזקת מתקני החברה (אחזקה מונעת, אחזקה מתוכננת ואחזקת שבר).

בנוסף, החברה רוכשת מלאי (ציוד וחומרים) הדרוש לצורך ביצוע עבודות קבלניות עבור צדדים שלישיים (גורמי חוץ), בהתאם לדרישות התכנון ומועדי האספקה של מנהלי הפרויקטים.

החברה עורכת מדי שנה, סקירה של פרטי מלאי ללא תנועה בשלוש שנים אחרונות, לצורך ביצוע הפרשות לירידת ערך מלאי.

יתרת המלאי המאוחד ליום 31 בדצמבר 2019 וליום 31 בדצמבר 2020 הינה כ-146 מיליון ש"ח וכ-185 מיליון ש"ח, בהתאמה.

22. השקעות

להלן השקעות שבוצעו החל משנת 2019 בחברת הייזום במיליוני ש"ח:

2020	2019
6.8	21

לפרטים נוספים בדבר השקעות מקורות בחברת הייזום, ראו סעיף 5.1.1(ב) לעיל.

22.1 השקעות שבוצעו בחברות הזנק

להלן ההשקעות שבוצעו על ידי החברה בחברות הזנק במהלך שנת 2020 בש"ח, בהמשך ובהתאם להחלטת ממשלה 3837 מיום 24 במאי 2018 בנושא "תכנית החדשנות בחברות ממשלתיות"

שם חברת הזנק	2019	2020
CQM Water	-	500,000
IXDEN	-	720,000

יצוין כי ברבעון הראשון של שנת 2021 הושלמה (1) עסקת השקעה בחברת אבולושן בסכום שאינו מהותי לחברה, לפרטים ראו סעיף 19.1.2 לעיל ו-(2) בחברת New Site בסכום שאינו מהותי לחברה.

22.2 השקעות בחברות בת

להלן פרטים אודות רווחי (הפסדי) חברות בנות לשנים שנתיימו ביום 31 בדצמבר 2019 ו-2020 במיליוני ש"ח:

שם חברה	רווח (הפסד) לפני מס		רווח (הפסד) אחרי מס		דיבידנד		ריבית		דמי ניהול	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019
שח"מ	(35.9)	38.0	(40.1)	29.0	-	-	(3.4)	4.0	-	-
ייזום	(22.0)	2.3	(19.8)	5.9	-	-	(6.8)	(12.0)	-	-

מימון .23

מימון פעילות החברה .23.1

החברה מממנת את פעילותה באמצעות אשראי ממקורות חיצוניים, ממקורות פנימיים, מתזרים המזומנים מפעילות שוטפת ומהונה העצמי.

לפירוט הסכמי המימון של חברת הייזום, ראו סעיף 11.19.1 (ג) לעיל.

לפרטים אודות הלואויות של חברת הייזום, ראו סעיף 11.17 להלן.

להלן מסגרות אשראי מהותיות של מקורות מים אשר, למועד הדוח, אינן מנוצלות בפועל:

מס'	שם הבנק	סכום מסגרת (מיליון ש"ח)	סכום אשראי מנוצל (מיליון ש"ח)	תוקף	ריבית	עמלת אי ניצול	הערות
1	דיסקונט	150		31.10.21	פריים מינוס 0.7%	עמלת אי ניצול- 0.1%	
2	פועלים	150		31.10.21	פריים מינוס 0.7%	עמלת אי ניצול- 0.1%	
3	אגוד	100		13.10.21	פריים מינוס 0.7%	עמלת אי ניצול- 0.1%	
4	מזרחי	140		12.01.2021	בהתאם לתעריפון הבנק אלא אם יוסכם אחרת ומראש בין הצדדים	ללא עמלה	מסגרת אונקול מאושרת שאינה מחייבת
5	הבינלאומי	100		23.11.21	פריים מינוס 0.7%	עמלת אי ניצול- 0.1%	

23.2. אגרות חוב

מקור המימון החיצוני העיקרי של החברה הינו אגרות חוב לטווח ארוך (סדרות 6 ו-8) אשר מוחזקות בידי משקיעים מוסדיים ואגרות חוב (סדרות 10 ו-11) שהונפקו לראשונה לציבור על פי תשקיף בשנת 2019 כמפורט בסעיף 7 בפרק ד' לדוח זה.

לפרטים על אודות גיוסי החברה בתקופת הדוח ראו סעיף 7 בפרק ד' לדוח זה.

23.3. הלוואות לזמן ארוך מתאגידים בנקאיים של מקורות מים

ליום 31 בדצמבר 2020 לא קיימת למקורות מים יתרה בלתי מסולקת של הלוואות זמן ארוך לתאגידים בנקאיים (לא כולל הלוואות שהועמדו לחברת הייזום).

לא חלות על החברה מגבלות מהותיות מכוח הסכמי המימון הבנקאיים של מקורות.

לפרטים אודות הלוואות לזמן ארוך מתאגידים בנקאיים של חברת הייזום ראו סעיף 11.17 להלן.

23.4. הלוואות לזמן קצר מתאגידים בנקאיים של מקורות מים

ליום 31 בדצמבר 2020, לא קיימת למקורות מים יתרה בלתי מסולקת של הלוואות זמן קצר מתאגידים בנקאיים (לא כולל הלוואות שהועמדו לחברת הייזום). לפרטים אודות הלוואות לזמן קצר מתאגידים בנקאיים של חברת הייזום ראו סעיף 11.17 להלן.

23.5. שיעור הריבית הממוצעת

להלן פירוט אודות שיעור הריבית הממוצע לשנים 2019 ו-2020 בקשר עם הלוואות מקורות מים לזמן ארוך ולזמן קצר (לא כולל הלוואות שהועמדו לחברת הייזום):

שיעור ריבית ממוצע אשראי לזמן ארוך		
31.12.2020	31.12.2019	
לי"ר	לי"ר	מקורות אשראי בנקאיים
3.05%	3.43%	אגרות חוב

שיעור ריבית ממוצע אשראי לזמן קצר			
31.12.2020		31.12.2019	
לי"ר		לי"ר	מקורות אשראי בנקאיים
לי"ר		לי"ר	אגרות חוב

לפרטים אודות שיעורי ריבית ממוצעת של חברת הייזום, ראו סעיף 11.17 להלן.

23.6. דירוג אשראי

החברה ואגרות החוב שהונפקו על ידה כאמור לעיל, מדורגים על ידי אס אנד פי גלובל רייטינגס מעלות בע"מ (להלן: "מעלות"). ביום 23 ביוני 2020, אישרה מעלות את דירוג החברה iIAAA/ Stable וכן קבעה דירוג לאגרות החוב של החברה iIAAA. ביום 9 בפברואר 2021 קבעה מעלות דירוג לאגרות החוב של החברה iIAAA, במסגרת הרחבת סדרות אגרות החוב, כמתואר בסעיף 7 בפרק ד' לדוח זה.

23.7. שעבודים

נכון למועד הדוח, לא רשומים שעבודים על נכסי החברה-האם, מלבד שעבוד על פקדון כספי בסכום של כ-10 מיליון ש"ח לטובת בנק הפועלים. לפרטים נוספים, ראו סעיף 11.9. יצוין כי במסגרת שטרי הנאמנות לאגרות החוב (סדרות 10 ו-11) התחייבה החברה, בין היתר, לאי יצירת שעבוד על נכסי אספקת מים, ללא קבלת הסכמת מחזיקי אגרות החוב מראש, למעט השעבודים המותרים המפורטים בשטרי הנאמנות.

יצוין, כי אגרות החוב (סדרות 6 ו-8) שהנפיקה החברה, כוללות גם הן התחייבות לשעבוד שלילי, לפיה החברה התחייבה לא לשעבד ולא למשכן בכל צורה שהיא ולכל מטרה שהיא נכס מנכסי אספקת המים הקבועים שלה לטובת צד שלישי כלשהו, ללא קבלת הסכמת הנאמן בכתב ומראש. על אף האמור, החברה תהא רשאית ליצור את השיעבודים הבאים, כולם או חלקם: (1) כל שעבוד שיעשה לטובת המדינה; (2) שיעבודים צפים על נכסי החברה ובלבד שהחברה תשעבד

במקביל את נכסיה בשיעבוד צף מאותה דרגה גם לטובת הנאמן; ו-3) שיעבודים ספציפיים על נכס בודד או על מספר נכסים לטובת צד שלישי כלשהו שנעשו להבטחת אשראי שאפשר את רכישת הנכס או הנכסים.

לפירוט בדבר שיעבודים של נכסי חברות הבנות, ראו ביאור 24.ד לדוחות הכספיים השנתיים.

23.8. ערבויות

נכון ליום 31 בדצמבר של השנים 2019 ו-2020 סך הערבויות הבנקאיות שניתנו על ידי החברה עומד על כ- 49 מיליוני ש"ח וכ- 38 מיליוני ש"ח בתהאמה, כולל ערבות בסך של 35 מיליוני ש"ח, לטובת בנק מזרחי עבור אשדוד תפעול. יודגש כי הסכומים הנקובים כוללים הצמדה. הערבות לטובת בנק מזרחי כאמור ניתנה בעיקר בקשר עם פרויקט אשדוד.

בנוסף לסכום זה, החברה חתמה על כתב ערבות ושיפוי בסך של 100 מיליון ש"ח, כנגד ערבות בנקאית שהעמידה חברת הייזום לטובת המדינה בקשר עם פרויקט ההתפלה באשדוד. יצוין כי מתוך סכום הערבות של כ- 100 מיליון ש"ח כאמור לעיל, חולט עד למועד זה סכום בסך של כ-10 מלש"ח, כך שיתרת הערבות עומדת על סך של כ-90 מלש"ח כאמור בסעיף 11.17.5 לעיל. בהתאם להסדר הביניים המתואר בסעיף 11.19.1(ג) לעיל, במקרה של חילוט הערבות לצורך גביית פיצויים מוסכמים, ניתן יהיה להגדיל את הערבות האמורה כך שתמשיך לעמוד על סך של 40 מיליון ש"ח, בכפוף למילוי מחדש שלא יעלה על 40 מיליון ש"ח, כמפורט בסעיף 11.19.1(א) לעיל. תוקף כתבי הערבות והשיפוי שחתמה עליו החברה מוארך בהתאם לתוקף הערבות שהעמידה חברת הייזום. לפרטים נוספים אודות הערבויות, ראו ביאור 24 ב. לדוחות הכספיים השנתיים.

לפרטים אודות ערבויות שהעמידה חברת הייזום ראו סעיף 11.17.5 לעיל.

23.9. מיסוי

לפרטים בדבר היבטי המס החלים על הקבוצה ראו ביאור 16 לדוחות הכספיים השנתיים.

ביום 30 בדצמבר 2019 נמסרה לחברה שומה לפי מיטב השפיטה לפי סעיף 145(א)(2) לפקודת מס הכנסה, התשכ"א-1961, בגין שנת 2014. בהתאם לשומת המס שהוצאה, נקבע כי החברה חייבת ביתרת מס של 110 מיליון ש"ח (קרן) ובתוספת ריבית של כ-23 מיליון ש"ח. ביום 27 בפברואר 2020 הגישה החברה השגה על שומת המס. השומה מתבססת בעיקרה על הפרשים זמניים ברישום הכנסות והוצאות בעיקר בגין רישום התנועה בחשבונות נדחים רגולטוריים ובעלויות שזקפו לנכסים בהקמה.

ביום 3 בינואר 2021 נמסרה לחברה שומה לפי מיטב השפיטה בהתאם לסעיף 145(א)(2) לפקודת מס הכנסה, התשכ"א-1961, בגין שנת 2015. בהתאם לשומה, נקבע כי החברה חייבת ביתרת מס של 378 מיליון ש"ח (קרן) ובתוספת ריבית של כ-80 מיליון ש"ח.

ביום 25 בפברואר 2021 התקשרו החברה ורשות המיסים בהסכם שומה סופי ביחס לשנים 2014-2017 והסכם שומה חלקי ביחס לשנים 2018-2019. על פי ההסכם, החברה תשלם תוך 30 יום מיום חתימתו סכום של כ-100 מיליון ש"ח כולל ריבית והפרשי הצמדה ליום חתימת ההסכם. כמו כן, נקבע כי בגין סכומים שהונו במסגרת השומה יקבע לחברה נכס להפחתה בסכום של 377 מיליוני ש"ח אשר יופחתו נומינלית על פני 25 שנים החל משנת 2020. כנגד תשלום המס החברה רושמת נכס מס נדחה בספרים שהינו נכס לזמן ארוך כך שאין השפעה מהותית להסכם זה לרווח והפסד של החברה.

ההסכם מהווה שומה סופית בגין שנים 2014-2017 ושומה חלקית בקשר לשנים 2018-2019 בהתייחס לסוגיות מסוימות שהיו במחלוקת בשנים 2014-2017, כך שבהתייחס לסוגיות אלה השומות לשנים 2018-2019 סופיות. החברה לא צופה כי קימות סוגיות מהותיות נוספות בשנים 2018-2019 אשר תהיינה במחלוקת עם רשויות המס. חבות המס בגין הסכם זה תישא ריבית והפרשי הצמדה בהתאם להוראות הפקודה מיום החתימה על הסכם זה.

במסגרת ההסכם הוסכם כי החברה תפנה להחלטת מיסוי לרשות המיסים בקשר לטיפול המיסויי לשנים העוקבות לשנות ההסכם בהתייחס לחשבונות הנדחים הרגולטריים, ובמסגרת ההסכם הובהר כי החברה לא תהא מחויבת לקבל את עמדת החלטת המיסוי כאמור ולא יהא בה כדי לשנות את ההסכם.

24. סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם

24.1. סיכונים סביבתיים ורגולציה סביבתית – כללי

פעילותה של מקורות חשופה לסיכונים סביבתיים שונים ובהם הזרמות לסביבה וליים, שימוש בחומרים מסוכנים, יצירת מטרדים לרבות מטרדי רעש וריח ופליטות מזהמים לאוויר. בהתאם לכך, כפופה מקורות לרגולציה מקיפה

בתחום איכות הסביבה. מזה שנים רבות מסתמנת החמרה בדרישות הסביבתיות החלות על החברה וברמת הפיקוח והאכיפה בקשר אליהן. להערכת החברה, מגמה זו צפויה להימשך ואף להתגבר בשנים הבאות.

הוראות הדין העיקריות הנוגעות לפעילות החברה מעוגנות בחוקים הבאים: חוק המים, תקנותיו והכללים מכוחו, החוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961 ותקנותיו, חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 ותקנותיו, חוק התכנון והבניה ותקנותיו, חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993 ותקנותיו, חוק שמירת הסביבה החופית, התשס"ד-2000 (להלן: "חוק שמירת הסביבה החופית"), חוק למניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק מניעת זיהום ים ממקורות יבשתיים") ותקנותיו, פקודת בריאות העם, 1940, ותקנותיה, חוק הגנת הסביבה (המזהם משלם) (תיקוני חקיקה), התשס"ח-2008, חוק שמירת ניקיון, התשמ"ד-1984 ותקנותיו, חוק הגנת הסביבה (חובות דיווח ומרשם פליטות והעברות לסביבה), התשע"ב-2012, כללי תאגידי מים וביוב (שפכי מפעלים המוזרמים למערכת הביוב), התשע"ד-2014.

בנוסף, נכון למועד הדוח, פורסם תזכיר חוק רישוי סביבתי משולב, התשע"ה-2015, שמטרתו גיבוש מנגנון רישוי סביבתי משולב האמור לטייב את מערכי הרישוי הקיימים הן בפן הרגולטורי והן בפן הסביבתי, באמצעות רפורמה כוללת המבוססת על התאמה לסטנדרטים המקובלים באיחוד האירופי. טיוטת החוק במתכונת הנוכחית, מחילה על חלק ממתקני המים של מקורות את החובות החלות על "מפעל מסוכן", הוא מפעל טעון רישוי סביבתי שנעשה בו עיסוק בחומרים מסוכנים מעל סף כמויות מסויים. קרי, החובה לקבל רישיון סביבתי קונקרטי פר מתקן על כל המשתמע מכך מהחוק החדש. כלומר, בהתייחס למקורות יש הכבדה של דרישות רגולטוריות שיוסיף צורך ברישוי סביבתי משולב לחלק ממתקני החומ"ס בנוסף להיתרי הרעלים. הנושא בדיונים עם משרד האנרגיה והמשרד להגנת הסביבה. למיטב ידיעת החברה, תזכיר החוק אינו מקודם, אך חלק מתוכנו יקודם במסגרת רישיונות עסק.

כמו כן, משרד האוצר פרסם לציבור את טיוטת התכנית הכלכלית הכוללת פרק הנוגע לרישוי עסקים. הטיוטה כוללת פרק העוסק בייעול הליכי הרגולציה במשרד להגנת הסביבה. במסגרת ההתייעלות, ההצעה עוסקת באיחוד הדרישות של היתרי הפליטה, היתרי הרעלים ורישיון העסק. במסגרת זו מוצע כי, היתר רעלים הניתן לעסק המחזיק ברעלים דרגה C יינתן במסגרת רישיון העסק. רוב ההיתרים של למקורות הם היתרים מסוג C. ההצעה משנה באופן משמעותי את אופן ניהול החומ"ס אל מול הרגולטור.

במסגרת הרפורמה של רישוי עסקים, פורסמה טיוטת מפרט אחיד 10.10 ב' המתייחס לנושא חומרים מסוכנים. מקורות הגישה הערותיה להצעה וציינה כי חלק מהדרישות מרחיבות הרבה מעבר לנדרש בחקיקה רלוונטית ובדין הקיים ובהיתר הרעלים. נכון למועד הדוח, למיטב ידיעת החברה, לא אומץ מפרט אחיד.

ככלל, הוראות אלו נועדו לצמצם פגיעה אפשרית בסביבה, לרבות מניעה וצמצום חשיפה של הציבור בכללותו, ועובדי החברה בפרט, לסיכונים ומפגעים סביבתיים. התרחשותם של מפגעים סביבתיים ואי עמידה בהוראות הדין עשויים לפגוע בפעילות התקינה של החברה, לגרום לנזקים בנפש וברכוש, לפגוע בתוצאותיה הכספיות של החברה, לחשוף אותה ואת נושאי המשרה בה לסנקציות מנהליות (לרבות הטלת קנסות ועיצומים) ולאחריות אזרחית ופלילית, וכן לגרום לפגיעה במוניטין.

לאור זאת, משקיעה החברה משאבים רבים ומשמעותיים בהבטחת מילוי הוראות הדין החלות עליה, בהשקעות קבועות ובהוצאות שוטפות, ופועלת למנוע, או לכל הפחות למזער את הסיכונים הסביבתיים העשויים להתרחש במהלך פעילותה. החברה פועלת באופן שוטף ומתמיד לצמצום השפעותיה הסביבתיות, ותמשיך להתאים את פעילותה לשינויים שיחולו בהוראות הדין.

24.2. מדיניות סביבתית וניהול סיכונים סביבתיים:

פעילות החברה כוללת הליך ניהול סיכונים סביבתיים במסגרתו מזוהים הסיכונים הרלוונטיים לפעילות החברה ומבוצעת הערכה שלהם, ככלי לקבלת החלטות שנועדו למזער את הסיכונים, לשפר את ביצועיה ואף לנצל הזדמנויות העשויות להיות מועילות לפעילות החברה. נכון למועד דוח זה, החברה נמצאת בשלבי הכנה סופיים של תכנית אכיפה סביבתית.

24.3. סקרים סביבתיים

כנדבך מרכזי במסגרת ניהול הסיכונים הסביבתיים, פועלת מקורות למנוע ולמזער זיהום של מקורות המים ממקורות סיכון פוטנציאליים. תקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי שתייה ומיתקני מי שתייה), התשע"ג-2013, (להלן: "תקנות איכות מי שתייה"), קובעות בין היתר, החובה לבצע סקר למתקן הפקת מים בתדירות של אחת ל-5 שנים, כאשר סבב ראשון של סקרים נדרש להסתיים תוך 3 שנים. מקורות סיימה לסקור את כל קידוחי מי השתייה טרם כניסת תקנות איכות מי שתייה לתוקפן, והחלה בשנת 2020 סבב שלישי של סקרים. הסקרים מבוצעים בהתאם להוראות תקנות איכות מי שתייה. מקורות מבצעת סקר במתקן טיפול במים (למעט מתקן לחיטוי בהתאם לדרישת התקנות) בתדירות של אחת לשנה, כנדרש על פי התקנות. בנוסף, תקנות איכות מי שתייה קובעות החובה לבצע סקר

ראשון במערכות אספקת המים לכל המערכות תוך 5 שנים ולהמשיך בתדירות ביצוע סקרים של אחת ל-10 שנים. מקורות החלה בביצוע הסקרים במערכות האספקה ומשקיעה מאמצים רבים בביצוע סקרים מורכבים אלו. מקורות מפרסמת את עיקרי ממצאי הסקרים באתר האינטרנט, ובנוסף, המידע נכלל בדו"ח שנתי למשרד הבריאות.

במסגרת הסקרים מבוצע מיפוי וזיהוי מפגעים ו/או מקורות זיהום העלולים לזהם את מי התהום או לפגוע בהם, וכן מוצעות דרכים לטיפול, כגון פניה לגורמי אכיפה והתרעה בפני הרשויות הרלוונטיות; וידוא הסדרת המפגעים לצורך הפסקת הזיהום במקור המים; התקנת אמצעי מיגון; והגברת הניטור והפיקוח.

הסקרים הסביבתיים מתבצעים בהתאם להנחיית משרד הבריאות סביב כל מקור מי שתייה, והם משלבים השקעת משאבים רבים, לרבות מאמץ מקצועי רב והשקעה כספית בהיקף של כ-1.5 מיליון ש"ח בשנה.

יתרה מכך, מקורות פועלת בשוטף לאיתור מפגעים קיימים ופוטנציאליים באמצעות אנשי השטח שלה, ולצורך כך הטמיעה הוראת מהנדס ראשי הכוללת הנחיות אחידות בחברה לאיתור, דיווח, מעקב וטיפול במפגעים סביבתיים אשר יש בהם כדי לסכן מקורות מי שתייה.

24.4. השבת מים לטבע

מטרת חוק המים היא בין היתר, שמירה ושיקום של ערכי טבע ונוף. לצורך הגשמת תכלית חקיקה זו, כחלק ממשק המים הארצי נעשות פעולות להשבת מים לטבע. החברה פועלת בעניין זה בהתאם להנחיות הרגולטור ותוך שיתוף פעולה עם ארגונים ירוקים ורשויות, להשבת מים לטבע, תוך שימת דגש על שיקום נחלים ובתי גידול מימיים. במסגרת פעילות זו ועל פי אישורי רשות המים, משיבה חברת מקורות לטבע כמויות מים אשר הולכות וגדלות באמצעות הזרמת מים מקידוחים והפנייתם לנחלים.

חברת מקורות השיבה לטבע כ-20 מלמ"ק בשנת 2019 וכ-20 מלמ"ק בשנת 2020.

24.5. יישום התכנית האסטרטגית לפיתוח בר קיימא

בהתאם להחלטת ממשלה מספר 246 בדבר תכנית אסטרטגית לפיתוח בר-קיימא מיום 14 במאי 2003 (להלן: "תכנית פב"ק"), פרסם מנהל רשות החברות הממשלתיות חוזר בנושא יישום תכנית פב"ק ביום 29 ביוני 2009. בהמשך לכך פרסמו המשרד להגנת הסביבה ורשות החברות הממשלתיות בדצמבר 2013 את "המדריך לפיתוח בר-קיימא בחברות הממשלתיות". בהתאם לפרסומים האמורים, הוקמו בחברה צוותי עבודה שונים בהנהגת הדרג הניהולי הבכיר, שגיבשו מתווה תכנית פעולה המבוצעת כתכנית עבודה רב שנתית.

מקורות פועלת בהתאם למדריך לפיתוח בר-קיימא בחברות הממשלתיות, בין היתר, במישורים הבאים: השקעת מאמצים רבים בצמצום ומניעה של מפגעים סביבתיים; כינון מסגרת ניהולית שמטרתה לנהל את הסיכונים הסביבתיים הנגרמים מפעילות החברה על ידי נקיטת פעולות לצמצום הפוטנציאל לגרימת מפגעים סביבתיים ולפעול למען ייעול תהליכים שביא לחסכון במשאבים; פיתוח והטמעה של טכנולוגיות "ירוקות" תוך שיתופי פעולה עם חברות הזנק המפתחות מוצרים "ירוקים"; יצירת סביבת עבודה "ירוקה" תוך קידום אחריות סביבתית-חברתית.

דיווח על מדרג פחמני ופליטת מקורות: כחלק מחזונה הסביבתית-חברתית במהלך השנים האחרונות בחרה מקורות להשתתף באופן וולונטרי במספר מנגנוני דיווח, ביניהם המנגנון הוולונטרי לרישום ודיווח על פליטות גזי חממה. במסגרת זו מקורות מודדת את טביעת הרגל הפחמנית שלה על פי מתודולוגיה מקובלת בתחום, כחלק מהניתוח שנעשה לגבי ההשפעה הסביבתית הכוללת של מקורות.

בנוסף, מקורות משתתפת במדד "מעלה" המדרג חברות במשק בהתאם לביצועים חברתיים-סביבתיים. מקורות זכתה בשבע השנים האחרונות בציון "פלטינה+" שהינו הציון הגבוה ביותר בדרוג ובגין שנת 2019 זכתה בציון פלטינה. הציון הגבוה מהווה ביטוי למחויבותה של מקורות לשמירה על ערכי הטבע והסביבה בחברה המובילה בתחומה.

24.6. הזרמות לסביבה

24.6.1. צו הרשאה להזרמה לנחל

החברה מנהלת ומתפעלת תשתית רחבת היקף של טיפול, הובלה ואספקה של מים באיכויות שונות, החל בביוב גולמי וכלה במי שתייה. כחלק מתפעול שוטף של תשתית זו, מזרימה מקורות לעיתים מים לסביבה, פעולה אשר יש בה סיכון פוטנציאלי לזיהום קרקע ומקורות מים.

הזרמות מים מתוכננות מקידוחי מי שתייה, הן בהפעלתם הראשונה של הקידוחים והן לאחר השבתם, מבוצעות על ידי מקורות בכל אחד מהקידוחים. לצורך כך, לחברה צו הרשאה, שניתן לה מאת מנהל הרשות הממשלתית למים

ולביוב, מכוח חוק המים (להלן: "צו הרשאה") להזרמה מתוכננת של מי ניקוזים לסביבה ולנחלים להפעלות קידוחים בשגרה, לניקוי קווים ובריכות ולכל פעילות הכרוכה בהזרמה לסביבה. על פי הדין, צווי הרשאה הינם מוגבלים בזמן. צו הרשאה הנוכחי מכוחו פועלת החברה, הינו בתוקף עד ל-28 בפברואר 2022. החברה פועלת לקיום הוראותיו של צו הרשאה באופן מתמיד ופועלת מדי תקופה להארכת תוקף הצו. עבור הזרמות נדרשות שאינן כלולות בצו הרשאה השנתי, פונה חברת מקורות לקבלת צו הרשאה יעודי.

במסגרת צו הרשאה השנתי, ניתן להוסיף הזרמות נוספות של מי שתייה ומים מליחים לתכנית העבודה, ללא צורך בהגשת בקשה חדשה לצו הרשאה, למעט הזרמה של מים מליחים בריכוז החוצה את הסף שנקבע, וזאת בכפוף לעדכון מראש למרכזת הוועדה ועדכון של פקחי רט"ג. הזרמות נוספות הנדרשות לחברה במהלך השנה נדונות בוועדה לאחר הגשה של בקשות ספציפיות.

כמו כן, למקורות ולאייגודן צו הרשאה להזרמה לנחל שורק לצורך פעילותו של השפד"ן, אשר תוקפו עד ליום 31 בדצמבר 2021 במסגרתו מאושרת הזרמה של קולחים בכמות מרבית של עד 1 מלמ"ק, לאחר מיצוי אפשרויות החדרת הקולחים בשדות החדרה והעברה למפעלי השבה שכנים.

ביום 25 ביולי 2019 ניתן פסק דין בעתירה שהוגשה נגד מנהל הרשות הממשלתית למים וביוב, בו נקבע כי הזרמת פסולת או שפכים לנחלים, בנוסף לצו הרשאה מאת מנהל רשות המים הניתן מכוח סמכויותיו על פי סעיף 20 יא לחוק המים, טעונה גם קבלת היתר מאת הוועדה למתן היתרי הזרמה לים, על פי סעיף 3א לחוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988.

יצוין כי במספר היתרים להזרמה לסביבה הובהר כי צו הרשאה לא יבוא במקום כל אישור אחר הנדרש על פי כל דין ואינו מהווה היתר הזרמה לים.

למיטב ידיעת החברה, ובהתאם למידע שמסרה רשות המים, פועלים רשות המים והמשרד להגנת הסביבה לגיבוש נוהל משותף שיסדיר את התיאום בין וועדות ההרשאה בהתאם לדין, וכי ככל הנראה יוסכם בין היתר כי היתר הזרמה לים בנוסף להיתר הזרמה לנחל ידרש רק במקרים של הזרמת שפכים תעשייתיים או הזרמה לאסטואר (שפך נהר). יצוין כי בחלק מצווי הרשאה לקולחים התבקשה החברה לפנות לוועדה למתן היתרי הזרמה לים לשם מתן היתרי הזרמה לים ולוועדת חריגים לעניין תקני איכות מי קולחים לצורך קבלת היתר הזרמה לים בנוסף להיתר הנדרש להזרמה לנחל.

24.6.2. היתר להזרמה לים

מקורות מזרימה שפכים ומים לים בהתאם להיתרי הזרמה לים מכח חוק מניעת זיהום ים ממקורות יבשתיים ותקנותיו, במקרים כגון: הזרמת רכז ממתקני התפלת מים מליחים, שטיפות מסננים וכיו"ב.

למרחב דרום בחטיבת התפעול של מקורות קיים היתר להזרמת תמלחת לים עבור מתקן התפלה סבחה, שעומד בתוקפו עד לתאריך 31 בדצמבר 2022. כמו כן, הוקמה ועדת היגוי משותפת לחברה, רשות המים והמשרד להגנת הסביבה שמטרתה קידום מציאת פתרון לבעיית החנקות ולצמצום העומס מקו הרכז טרם הזרמתו לים.

כמו כן למרחב דרום בחטיבת התפעול של מקורות קיים היתר להזרמת תמלחת ממתקני התפלה אזוריים: גת, גרנות ולהט, שעומד בתוקפו עד ליום 31 במרץ 2021 (להלן: "היתר להזרמה ממתקני התפלה אזוריים"). כחלק מתנאי היתר הזרמה לים, המשרד להגנת הסביבה דורש תכנית להקמת מתקן להרחקת חנקות ולצמצום העומס מקו הרכז טרם הזרמתו לים (להלן: "המתקן להרחקת חנקות"). הקמת מתקן כאמור כרוכה בעלויות משמעותיות ורשות המים מתנגדת לדרישה זו.

בנוגע להיתר לקו רכז גרנות אשקלון - מקורות השלימה את הפיילוט לטיפול בחנקות במי הרכז והעבירה את הדו"ח המסכם למשרד להגנת הסביבה ולרשות המים. צפוי כי המשרד להגנת הסביבה ידרוש לקבל לוי"ז מחייב להקמת המתקן כחלק מדרישות ההיתר החדש. הנושא בדיונים עם המשרד להגנת הסביבה ורשות המים.

בנוגע להיתר הזרמה מהסבחה - המשרד להגנת הסביבה דורש להפחית את עומס החנקות המוזרם לים. החברה התחייבה לאבני דרך ולוחות זמנים להקמת מוצאים חדשים לים של יניקת המים והזרמת הרכז, וכן התחייבה לתכנית לבחינה של טכנולוגיות הפחתת חנקן בפיילוטים. אי עמידה בהתחייבויות אלו היא הפרה של תנאי ההיתר ועלולה להביא לקנסות כספיים או לחקירה ואישום פלילי.

24.7. היתרי רעלים

כחלק הכרחי מפעילות של מקורות, עושה החברה שימוש בחומרים מסוכנים, לרבות לצורך שיקום קידוחי מים, מתקני טיפול במים וחיטוי. האחסנה והשימוש בחומרים מסוכנים נעשים במסגרת היתר רעלים הנדרש מכוח חוק

החומרים המסוכנים. השימוש ברעלים עלול לגרום לאירועי חומרים מסוכנים ולנזקים סביבתיים. נכון למועד הדוח, לכל אחד מהמרחבים, למוביל, למעבדה המרכזית וליחידת השפד"ן היתר רעלים בתוקף והם פועלים לקיום התנאים הקבועים בהם ולחידושם, באופן שוטף. בנוסף, חברת שח"מ מחזיקה היתר רעלים עבור מתחם הפעילות שלה בחולון, וכן היתרי רעלים עבור פעילותה להגברת המטר (פעילות הממוקמת בנתב"ג ובשניים עשר אתרי מקורות בצפון הארץ) והיא פועלת לקיום התנאים הקבועים בהם ולחידושם, באופן שוטף.

מקורות אינה עומדת בכל דרישות ההיתרים, כגון אישורי כבאות. מקורות פועלת לקבלת כל האישורים הנדרשים וכן נמצאת בדיונים עם המשרד להגנת הסביבה לגבי שינויי תנאי ההיתרים. המשרד להגנת הסביבה האריך את תוקפו של היתר שהתקבל למרחב מרכזי בחטיבת התפעול ב-6 חודשים נוספים, בהתאם לדין, המאפשר הארכה לרישיונות שעתידים לפקוע במהלך תקופת משבר הקורונה.

לפרטים אודות טיטות התכנית הכלכלית שפרסם משרד האוצר, הכוללת פרק הנוגע לרישוי עסקים העוסק בין היתר בהיתרי הרעלים, ראו סעיף 24.1 לעיל.

24.7.1 יישום חומרי הדברה

במרחבים השונים של מקורות מתנהלת פעילות של הדברת מזיקים, המבוצעת על ידי עובדי חברת מקורות בעלי רישיונות או על ידי קבלנים חיצוניים. בנוסף, מקורות מבצעת פעולות הדברה בשפד"ן, כחלק מהסכמי התפעול מול איגוד.

עיסוק בחומרי הדברה, כרוך בסיכונים ובהם פוטנציאל זיהום מקורות מים מחומרי הדברה וכן בסיכון התרחשות אירוע תקלה או תאונה שיובילו למפגע סביבתי ו/או בטיחותי. למקורות נוהל המטפל בנושא, הכולל את רשימת החומרים המותרת בשימוש במקורות, זאת, בין השאר, על מנת ליצור אחידות בשימוש בחומרי ההדברה. כל חומרי ההדברה בהם נעשה שימוש על ידי מקורות, מאושרים לשימוש בישראל. מקורות מיישמת באמצעות עובדי החברה או על ידי קבלנים חיצוניים טיפול בחומרי הדברה המאושרים לשימוש להדברת צמחיה ומזיקים במאגרי קולחים ובמתקני החברה. חומרי ההדברה נקבעים על בסיס יעוץ שניתן על ידי אגרונום. במאגרי הקולחים של מקורות מתבצעת הדברה נגד גורמי סתימה על ידי חומרים שונים, תוך שימוש בחומרי הדברה מתואמים ומאושרים לשימוש על ידי משרד הבריאות.

24.7.2 מדיניות מרחקי הפרדה במקורות סיכון נייחים

בחודש אוקטובר 2011, פורסם חוזר מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה בנושא "מדיניות מרחקי הפרדה במקורות סיכון נייחים", אשר עודכן על ידי המשרד להגנת הסביבה בחודש מרץ 2014 (להלן: "חוזר מדיניות מרחקי הפרדה"). חוזר זה עוסק במרחקי ההפרדה הראויים בין "מקורות סיכון נייחים" לבין "רצפטורים ציבוריים" (ריכוזי אוכלוסייה) ומגדיר מתודולוגייה לקביעת מרחקי ההפרדה הראויים בהליכי תכנון ובמצב קיים. חוזר מדיניות מרחקי הפרדה כולל התייחסות ספציפית למתקני מקורות, בה נקבע מרחק מינימאלי של 1,000 מטר, לתוכניות הכוללות מתקני תשתית של מקורות אשר עושים שימוש בכלור גזי. נכון למועד הדוח, מקורות ביצעה מספר פעולות לצורך התאמה למדיניות מרחקי ההפרדה, בנוגע למתקנים מסוימים בחבל הירדן בלבד. זאת, בין היתר, לאור המעבר במרבית המתקנים של מקורות, משימוש בכלור גזי להיפוכלורית, המפחית בצורה ניכרת את הסיכונים וההשלכות הסביבתיות.

24.8 רעש, ריח ופליטות לאוויר

24.8.1 רעש

לחברת מקורות כ-400 גנראטורים המונעים באמצעות מנועי דיזל, חלקם הקטן מופעלים בסמיכות לבתי תושבים. מקורות פועלת היכן שנדרש וככל שניתן לצמצום מטרדי הרעש העשויים להיגרם מהם, בין היתר, באמצעות הכנסתם של הגנראטורים למבנה מבודד אקוסטי או באמצעות החלפת משאבות.

24.8.2 ריח ופליטות לאוויר

חלק קטן מכלל הקידוחים של מקורות מכילים סולפידים ועלולים ליצור מטרדי ריח. קידוחים אלו מטופלים על ידי מספר מתקנים בעזרת חימצון ונידוף בקסקדות או שהות במאגרים לפני אספקתם להשקיה חקלאית בשל חשש לריכוזים גבוהים של מימן גופרי. החברה ערכה סקר ריכוזי סולפידים באוויר בכל המתקנים הפעילים מהסוג הנ"ל, ובשבעה מהם התקבלו ריכוזים הגבוהים מהריכוז המקסימלי המותר בחוק אוויר נקי. הסקר הוצג לרשות המים ולמשרד להגנת הסביבה. רשות המים ציינה כי לאור עמדת המשרד להגנת הסביבה, אין הם רואים מניעה שהקידוחים ומתקני הטיפול ימשיכו לפעול.

פוטנציאל ליצירת מטרד ריח קיים גם במתקן התפלה "קציעות", שמקורו בריכוז המימן הגופרי במים. לפיכך, יושרו במתקן זה אמצעים טכנולוגיים מתקדמים לשם טיפול בעניין, וכן עוגן נוהל טיפול בתלונות ריח, בהמשך לנדרש בתנאים לרישיון העסק של המתקן. הטיפול בפליטות לאוויר והבקרה על פליטות אלו נעשים בתאום ובהתאם לדרישות המשרד להגנת הסביבה.

גם במט"שים המתופעלים על ידי מקורות קיים פוטנציאל ליצירת מטרדי ריח, לעיתים כתוצאה מבעיות בתהליך הביולוגי.

24.9 הפלרת מים

24.9.1 תקנות איכות מי שתייה אשר נכנסו לתוקף ביום 25 באוגוסט 2013 הכילו הוראות בנוגע להפסקת חובת הוספת פלאוריד למים שאינם מכילים חומר זה בכמות המספקת. תוקפן של הוראות אלה היה לשנה אחת בלבד עד ליום 25 באוגוסט 2014 (להלן: "הוראת השעה" ו-"מועד הפקיעה", בהתאמה).

לאור הוראת השעה הנ"ל, החברה לא החלה בהפלרת מי שתייה במתקנים חדשים טרם מועד הפקיעה וחדלה מהמשך השקעה ותכנון של מתקני הפלרה.

24.9.2 בדיון מיום 16 במרץ 2016, אישרה ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת את נוסח תקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי שתייה ומתקני מי שתייה) (תיקון), התשע"ו-2015, לעניין חובת הוספת פלאוריד למי שתייה וכן לעניין הוראת המעבר העוסקת במועד התחילה של חובה זו להוספת פלאוריד, באמצעות מתקנים קיימים וחדשים. על פי נוסח התיקון, מתקני מי שתייה קיימים שפעלו נכון למועד הפקיעה כאמור לעיל, יופעלו תוך 6 חודשים מיום פרסום התיקון. מתקנים חדשים שלא פעלו עד למועד הפקיעה, יופעלו תוך שנה מיום פרסום התיקון, אולם מנכ"ל משרד הבריאות רשאי לדחות את מועד תחילת הפעילות במתקן מסוים בתקופה נוספת, שלא תעלה על שנה. נכון למועד הדוח, התיקון טרם פורסם. מקורות נערכת ליישום התיקון ולאחר פרסומו תפעל ליישומו בהתאם להוראות המעבר כפי שתיקבענה. ככל שיבוצע התיקון כאמור, קיים חשש כי לצורך השבת ההפלרה במתקני ההפלרה שפעולתם הופסקה, תידרש למקורות תקופת היערכות ארוכה יותר מהקבוע בתקנות. גם בנוגע למתקנים חדשים, להערכת החברה, היא לא תוכל לעמוד בסד הזמנים הקצר שנקבע, שכן נוסח התיקון נוקב בתקופה מקסימאלית כוללת של 24 חודשים לסיום כל תהליכי התנעה מחדש וביצוע של הליכים רבים ומורכבים שאורכים מטבעם זמן רב, לרבות הליכי התכנון, סטטוטוריקה ובנייה של המתקנים, ולאחריהם, טיפול בצידוד, ברכישת חומרים הדורשים זמן אספקה ארוך, בקבלתם של היתרי רעלים חדשים בעקבות חידוש ההפלרה, בביצוע של מכרזים חדשים בגין אלה וכו'. נכון למועד הדוח, תיקון תקנות מי שתייה הנ"ל טרם פורסם.

24.9.3 לעניין ההכרה בעלויות פעילות ההפלרה, בכללי הרגולציה נמחקו הסעיפים שעוסקים בהכרה בעלויות ההפלרה של מקורות. במסגרת דיון בוועדת הפנים והגנת הסביבה כאמור בסעיף 24.9.2 לעיל, סוכם כי מימון פעילות זו יכוסה מתקציב משרד הבריאות. למיטב ידיעת החברה, בין רשות המים ובין משרד הבריאות התקיימו דיונים בנושא, אך טרם הושג סיכום בנושא. יצוין, כי עמדת החברה היא שהכרה בעלויות הפלרה יש לבצע במסגרת כללי הרגולציה, אולם רשות המים חולקת על עמדה זו, זאת לאור הסיכום האמור. לאור האמור, אין לחברה ודאות לעניין כיסוי עלויות אלה. להערכת החברה, חידוש פעילות ההפלרה וכן השקעות במתקני הפלרה חדשים יחייבו השקעות בהיקף של כ-70 מיליוני ש"ח והעלות השנתית של הפלרת המים נאמדת בכ-20-15 מיליוני ש"ח.

24.9.4 יצוין כי בשנת 2013 הוגשה תובענה כנגד מקורות ובקשה לאישורה כייצוגית בגין נזקים והטעיות שגרמה מקורות כביכול לאזרחי המדינה עקב פעולותיה להפלרת מי השתייה שהיא מספקת. הנוק לקבוצה נאמד ב-4 מיליארד ש"ח. בשנת 2014 אישר בית המשפט בקשה מוסכמת להסתלקות המבקש והורה על מחיקת הבקשה לאישור ודחיית התביעה האישית של המבקש. במסגרת הבקשה להסתלקות הגיעו הצדדים להסכמות לפיהן המבקש, באי כוחו והמומחה מטעמו לא יקחו חלק בהגשת תביעה נגד מקורות בעילות דומות, ואילו מקורות הצהירה כי במידה שבעתיד תחול עליה החובה להפליר מים, היא תשוב ותפעל בקפידה לפיקוח על ההליך בהתאם לדין ולתקנים המתחייבים ותדאג להפנות לאתר האינטרנט של משרד הבריאות לצורך קבלת מידע בנושא.

24.10 מז"ח

24.10.1 מכשירים המונעים זרימת מים חוזרת (להלן: "מז"ח") מיועדים למנוע ממים שנעשה בהם שימוש לחזור אל מערכת אספקת המים ולזהמה. פגיעה באיכות המים כאמור עלולה להתרחש במקרה בו צרכן מים המחויב בהתקנת מז"ח לא התקין מז"ח ובמקרה של ניתוק מים לצרכן ללא מז"ח.

24.10.2 תקנות בריאות העם (התקנת מכשיר מונע זרימת מים חוזרת), התשנ"ב-1992 קובעות כי בעל עסק, מהעסקים המפורטים בתקנות, יתקין בעסקו מכשיר מונע זרימת מים חוזרת למערכת מי שתייה, מדגם שאישר המנהל לאחר התייעצות במנהל הרשות.

- 24.10.3. התקנות הנ"ל מוסיפות וקובעות כי במידה ובעל עסק לא מתקין מז"ח, יכול ספק מים להתקין בעסק מז"ח ואף רשאי לערוך בדיקה בעסק.
- 24.10.4. החובה להתקנת מז"ח חלה גם על עסק המוגדר כמשק חקלאי שהשקיה בו נעשית במערכת שבה מתקן המיועד להחדרת חומרים לתוך מערכת המים או שנעשה בו דילול במים של חומרי הדברה. משמעות הגדרה זו היא כי משק חקלאי שאינו עונה להגדרה הנ"ל, ואינו משתמש בדישון ובהדברה דרך מערכת המים, אינו מחויב בהתקנת מז"ח.
- 24.10.5. הגדרה כאמור מקשה על היכולת של החברה לפקח האם העסקים אשר הצהירו כי אינם מחזירים חומרים כאמור למים אכן פועלים כך, ולכן לא נדרשים בהתקנת מז"ח.
- 24.10.6. בנוסף, אירועים של זרימת מים חוזרת עשויים להיגרם במגזר העירוני והכפרי, במקום בו בפתח הישוב לא מותקן מז"ח ואולם מערכת המים הפנימית בישוב, המנוהלת על ידי ספק המים המקומי, מספקת מים למשק חקלאי.
- 24.10.7. על מנת להבטיח שמירה על איכות מי השתייה, החברה התריעה בפני משרד הבריאות בנוגע לבעיית אכיפה של התקנות הנ"ל במרבית המשקים החקלאיים וביקשה מהמשרד לבצע תיקון חקיקה, כך שחובת התקנת המז"ח תחול על כל משק חקלאי.
- 24.10.8. ביום 16 בדצמבר 2015 פנתה החברה אל המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, והתריעה בפניו בדבר הסכנות השונות הנובעות מהמשך המצב הקיים. החברה ציינה, בין היתר, את אלה: במקרים רבים טוענים חקלאים כי אינם עושים שימוש בחומרי הדברה ולכן אינם מתקינים מז"ח למרות שלעיתים נעשה על ידם שימוש בחומרים אלה; כי לעיתים במקרים בהם ניתן בעבר פטור מהתקנת מז"ח משתנות הנסיבות שאפשרו את מתן הפטור, אך הפטור עדיין עומד על כנו; כי במקרים בהם מנוהלת רשת המים העירונית על ידי ספק מקומי אין לחברה שליטה על התקנת מז"ח בתוך היישוב למרות שלעיתים קיים צורך בהתקנתו.
- 24.10.9. בעבר אירעו מספר מקרים שונים של זרימת מים חוזרת, אשר גרמו לזיהום מסויים במערכת אספקת המים הפנימית של יישוב או אתר (ולא במערכת אספקת המים של מקורות). ברוב המקרים כאמור, לאחר מספר ימים בהם נפסלים המים לשימוש, ולאחר שטיפות חוזרות של קווי המים וקבלת תוצאות דיגום תקינות, מותר השימוש במים. אירועים אלה מתרחשים מדי פעם.
- 24.10.10. במסגרת המשאבים העומדים לרשותה ובמגבלות סמכויותיה, החברה פועלת בהתאם לתקנות הנ"ל ומבצעת פיקוח ובדיקה על עסקים ובכלל זה משקים חקלאיים בכל הנוגע להתקנת מז"חים לפי התקנות.
- 24.11. קולחים ושפכי תעשייה
- 24.11.1. **קולחים**
- פעילותה של מקורות כוללת תפעול מט"שים, עליהם חלות תקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחים), התשי"ע-2010 (להלן: "תקנות איכות מי קולחים"), הקובעות את איכות מי הקולחים הנדרשת על מנת להזרימם מן המטש"ים לשטחים החקלאיים. על מקורות לעמוד בערכים המוגדרים בתקנות אלו.
- משרד הבריאות הסב את תשומת הלב לכך שמאגרי הקישון, מלבד היותם "מאגרי קולחים" נכללים גם בהגדרה המשפטית של מתקן טיהור שפכים ("מט"ש"). זאת נוכח שפעולת השהיית הקולחים במאגר תוך חיטויים, משלים למעשה את תהליך טיהור השפכים. הקולחים המתקבלים כקולחים ברמה שניונית בכניסה למאגרים נהפכים ביציאה לקולחים ברמה שלישונית. בהתאם לדרישה של משרד הבריאות, פנתה מקורות לוועדת החריגים לעניין תקני איכות מי קולחים וקיבלה הקלות בנוגע לחלק מהסעיפים של הפרמטרים המושפעים מהשהות במאגרים וכן קיבלה הקלות בנוגע לתדירות הדיגום הנדרשת.
- (א) פעילות הקולחים מפוקחת על ידי מספר גורמי אסדרה וביניהם רשות המים, משרד הבריאות, המשרד להגנת הסביבה ומשרד החקלאות.
- (ב) כמו כן, מקורות פועלת להשבת קולחים להשקיית גידולים חקלאיים, באמצעות מפעלי השבת קולחים ובהם, בין היתר, תשלובת הקישון, עמק חפר והקו השלישי לנגב (שפד"ן), איילון-לטרון, לפרטים נוספים, ראו סעיף 41.6 לנספח א' לפרק זה. לפיכך, מקורות הינה ספק מי קולחים, כהגדרתו בתקנות איכות מי קולחים שברשותה. בהתאם לתקנות איכות מי קולחים, ספק מחויב, בין היתר, לנקוט את כלל האמצעים הסבירים למניעת הרעה באיכות מי קולחים שברשותו וכן מחויב שלא לגרום ולא להרשות לאחר לגרום, חריגה מן הערכים הקבועים בתקנות אלו. מקורות נוקטת בכל האמצעים הדרושים לעמידה בהוראות תקנות אלה.

(ג) הואיל ואין באפשרותה של מקורות לשלוט בערכי הקולחים המוזרמים אל מפעלי ההשבה מהמט"שים אשר אינם מופעלים על ידה, מקורות עלולה להימצא בחשיפה בשל הזרמת קולחים העלולה לגרום נזק לגידולים המושקים במים אלו או הזרמת קולחים לסביבה. ייתכן גם כי החברה תיקלע למצב בו תקבל הוראות סותרות, למשל מהמשרד להגנת הסביבה מחד ומשרדי החקלאות ורשות המים מאידך. כחלק מצמצום החשיפה בגין כך, ובהיעדר אישור מוועדת החריגים של תקנות הקולחים מטעם משרדי הממשלה, הגיעה החברה, בין היתר, להסדרה מול הרגולטורים השונים ליידע אותם בכל פעם שקיימת חריגה מהתקנות לגבי ערכי המלחים המותרים בקולחים אשר היא מספקת, לרבות מנגנון פניה לממונה על הנושא ברשות המים לקבלת הנחיות במקרה של חריגה מערכים אלו, תוך יידוע המשרד להגנת הסביבה, הבריאות והחקלאות. בשנים האחרונות, החלו תאגידי המים לפעול לצמצום הזרמות מזהמים בשפכים נוכח כניסתם לתוקף של כללי תאגידי מים וביוב (שפכי מפעלים המוזרמים למערכת הביוב), התשע"ד-2014. כללים אלו מסדירים בין השאר, השתתפות חיוביים כספיים גבוהים למפעלים שיימצאו מזרימים שפכים מזהמים המכילים מזהמים בערכים הגבוהים מהערכים הקובעים בכללים.

(ד) יצוין, כי ברוב מפעלי ההשבה, מקורות משמשת כספק קולחים ולא כמפעיל המט"ש. במידה וערכי מליחות הקולחים חורגים מערכי הסף הקבועים בתקנות, מקורות מתריעה על כך הן לגופי הרגולציה ולצרכנים והן למפעיל המט"ש. חריגות מסוג זה מתרחשות לעיתים בקולחים המסופקים על ידי מט"ש איילון למפעל ההשבה איילון לטרון. בעבר גם קולחי חיפה שמסופקים על ידי מט"ש חיפה למפעל ההשבה תשלובת הקישון של מקורות, חרגו בערכי המליחות דבר שהיקשה על אספקתם הרציפה על פי ערכי הסף הקבועים בתקנות הקולחים. עם שינוי מקור אספקת המים לאזור חיפה והתבססות עולה על מים מותפלים, ירדה מליחות הקולחים ולרוב עומדת בערכי הסף של המליחות. יחד עם זאת, אם ישונה מקור המים, ייתכן כי חריגות המליחות יתרבו, דבר שיצריך מיהול קולחי המפעל במים שפירים. עוד יצוין, כי על פי תקנות איכות מי קולחים, למט"ש חיפה ניתנה הקלה בערכי האמוניה, המאפשר הזרמת קולחים עם ערכי אמוניה גבוהים מערכי הסף שבתקנות. דבר זה אינו מאפשר למקורות ליישם שימוש בדגים לבקרת התפתחות האצות והזואופלנקטון והיא נדרשת להשתמש בכמויות גדולות של חומרים להדברת האצות והזואופלנקטון, למניעת סתימת מערכות ההשקיה.

כמו כן, לעיתים הקולחים המיועדים להשקיה חקלאית אינם נקלטים ביעדם בגלל איכותם הירודה, או בגלל אוגר מלא במאגרי הקולחים של מפעלי ההשבה. כתוצאה מכך, עלולים הקולחים לזרום לנחלים וליצור מפגעים סביבתיים. הפסקת הקליטה תוביל, ברוב המקרים, להזרמה לסביבה. החברה, כקולט של קולחים, מתריעה בפני מפעיל המט"ש ומבקשת הנחיות מהגורמים הרגולטורים. יצוין, כי בהיעדר אישור מוועדת חריגים כנדרש בחוק, בידי החברה התכתבות וסיכומים עם רשות המים בנוגע לקליטת קולחים החורגים במרכיבי המליחות.

(ה) כל שנה בעונת המסיק (בחודשים אוקטובר-דצמבר), נאלץ מט"ש כרמיאל לקלוט שפכים המכילים עומסים מסיביים כתוצאה משפכי מסיק הזיתים (עקר) שגורמים להתמוטטות התהליך הביולוגי ובעקבות זאת להרעה מהותית באיכות הקולחים, שלא ניתן לסנן אותם במתקן הסינון השלישוני. כתוצאה מכך הקולחים המוזרמים ממט"ש זה הם באיכות ירודה. בשנים האחרונות עומסים שומניים בשפכים מגיעים למט"ש לפני חגים, כתוצאה מפעילות מוגברת של בני מטבחיים ממשחטות באזור המט"ש. גם במקרים אלו, כתוצאה מכך איכות הקולחים ירודה מאוד. בהסדר של מקורות עם רשות המים החברה מזרימה את הקולחים למאגרי אשר, ובמקביל פועלת על פי היתרי הזרמה לנחל, במקרה שלא ניתן יהיה להעביר את הקולחים למאגרי אשר. עד כה כל הפעילות לפתרון ארוך טווח של הבעיה על ידי משרדי הממשלה, לרבות גיוס המשטרה הירוקה לא צלחו.

(ו) נכון למועד הדוח, ובהתאם להחלטה 4514, הודיע מנהל רשות המים על כוונתו להסדיר את חלקה של מקורות במשק הקולחים בישראל. במסגרת זאת, אישר דירקטוריון מקורות להקים שתי חברות למפעלי השבה בעמק יזרעאל ובעמק חפר, בתנאים המפורטים בהחלטה 4514 ובהתאם לאישור ועדת המכרזים. לפרטים נוספים אודות החלטה 4514 ואודות אסדרת משק הקולחים, ראו סעיף 41.6 בנספח א' לפרק זה.

כמו כן, פועלת מקורות, כבעלת רישיון, בהתאם להוראות כללי המים (קביעת תנאים ברישיון), התשע"ד-2014, המסדירים את חובותיהם של בעלי רישיון בעניין הכנתה של תכנית לאספקת מים, מניעת בזבז מים וזיהומים, אחזקת מתקני תשתית וכיו"ב.

(ז) יצוין כי הופצה טיוטה לתיקון תקנות איכות מי קולחים וטיוטת תקנות בריאות העם (אספקת קולחים, שימוש בקולחים, היתר ותנאים) שמטרתה הסדרת נושא מחויבויות ספק הקולחים. התקנות, אם יתקבלו בנוסח שהופץ, יטילו על מקורות חובות נוספות בהיבטים של פיקוח ועלויות. מקורות הגישה את התייחסותה לתקנות למשרד הבריאות. נכון למועד הדוח, לא ידוע למקורות האם ומתי יפורסמו התקנות ובאיזו מתכונת.

שפכי תעשייה

.24.12

התהליכי העבודה של שח"מ המבוצעים במתחם שח"מ בחולון כרוכים, מטבע הדברים, בהיווצרותם של שפכי תעשייה. לפיכך, חלים על שח"מ, בין היתר, הוראות כללי תאגידי מים וביוב (שפכי מפעלים המוזרמים למערכת הביוב), התשע"ד-2014.

נכון למועד הדוח אין לחברה הליכים משפטיים בתחום איכות הסביבה.

25. **מגבלות ופיקוח על פעילות החברה**

למועד הדוח, החברה הינה חברה ממשלתית. בנוסף, החברה פועלת בהתאם לחקיקה ייחודית המסדירה את הפעילות בתחום המים. על כן, פעילות החברה כפופה למגבלות חקיקה ולפיקוח שלטוני במגוון רחב של תחומים באמצעות חוקים, תקנות וצווים. להלן תמצית עיקרי ההוראות הרגולטוריות המהותיות החלות על החברה ומשפיעות על פעילותה:

25.1. **רגולציה מכוח חוק החברות הממשלתיות ומעמד החברה כחברה ממשלתית**

החברה הינה חברה ממשלתית, כהגדרת מונח זה בחוק החברות הממשלתיות ומשכך כפופה להוראות חוק החברות הממשלתיות והתקנות שהותקנו מכוחו, לרבות לעניין השקעות הממשלה בחברה, פעולות והחלטות הטעונות אישור הממשלה, שיקולים עסקיים וייעוד רווחים בחברה ממשלתית, חובות בעניין מסירת מידע למדינה, מיזוג או פירוק, מינוי בא כוח המדינה באסיפה הכללית, הוראות לעניין הרכב הדירקטוריון, ועדותיו והדירקטורים בו, מינוי נושא משרה, בעלי תפקידים מיוחדים ופקידים בכירים, הוראות לעניין דוחות כספיים בחברות ממשלתיות, הוראות בעניין יישוב סכסוכים בין החברה לממשלה, העסקת קרובי משפחה וייצוג הולם למגזרים ועוד. על חברות בת של החברה, שהן חברות בת ממשלתיות כמשמען בהוראות חוק החברות הממשלתיות (חברה שיותר ממחצית כוח ההצבעה באספותיה הכלליות או הזכות למנות יותר ממחצית מספר הדירקטורים שלה הם בידי חברה ממשלתית, בידי חברה בת ממשלתית או בידי חברה ממשלתית יחד עם חברה בת ממשלתית), חלות הוראות חוק החברות הממשלתיות בשינויים המפורטים בסעיף 57 לחוק החברות הממשלתיות.

בנוסף, על-פי חוק החברות הממשלתיות, חלות על החברה גם הוראות חוק החברות החלות גם הן על חברה ממשלתית (בכפוף להוראות חוק החברות הממשלתיות).

כמו כן, ישנם חוקים, תקנות וצווים אחרים החלים על החברה כחברה ממשלתית: חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985; חוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 ביחס לביקורתו של מבקר המדינה והן ביחס לנציב תלונות הציבור; חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992; חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 ותקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר הסמכת בודק בידי הרשות), התשס"ה-2005. בעניין חובת המכרזים חלים על החברה כחברה ממשלתית חוק חובת מכרזים, התשנ"ב-1992, תקנות חובת המכרזים, התשנ"ג-1993, תקנות חובת המכרזים (העדפת תוצרת הארץ), התשנ"ה-1995 ותקנות חובת המכרזים (חובת שיתוף פעולה תעשייתית), התשס"ז-2007. כמו כן, על החברה חלות הוראות הסכם הרכישות הממשלתיות.

לפירוט אודות עיקרי הוראות הרגולציה המהותיות החלות על החברה מכוח היותה חברה ממשלתית, ראו נספח א' לפרק זה.

25.2. **רגולציה נוספת המשפיעה על החברה בתחום המים**

25.2.1. **חוק המים, התשי"ט-1959**

(א) חוק המים מסדיר את נושא משק המים על היבטיו השונים: הפקת מים, הקצאת מים ואספקתם, שמירה על מקורות המים ומחירי המים. במסגרת חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת 2006), התשס"ו-2005, תוקן חוק המים ונקבע כי ניהול משק המים והביוב יופקד בידי הרשות הממשלתית למים וביוב (אשר החליפה את נציבות המים שפעלה משנת 1959, וכן הוטמעו בה יחידות ממשלה נוספות אשר עסקו במים ובביוב), ואשר תפעל בהתאם למדיניות הממשלה. בהתאם, החל משנת 2007 מופקדת מועצת הרשות על פיקוח, הסדרה, חקיקת המשנה (באמצעות "כללים") וקביעת תעריפים של משק המים. יצוין, כי ב-30 באפריל 2017 נכנס לתוקף תיקון 27 לחוק, לפיו בוטלו היטלי ההפקה שנגבו ממפיקי מים פרטיים למשק המים ובכך מנוהל משק המים כמשק כספי סגור.

בנוסף, פעילותה של מקורות מים ארצית ובכלל זה, הכנת תכניות לפיתוח מפעלי מים ואישורן, כפופה לבקרה ופיקוח של הרשות הממשלתית. כללי המים (חישוב עלויות והכנסות, הכרה בפיתוח מפעלי מים וחובות הדיווח החלות על מקורות), התשע"א-2011, כפי שתוקנו מפעם לפעם (תיקונים האחרון נכנס לתוקפו ב-1 ביולי 2019), קובעים את: (1) העלויות המוכרות למקורות לשם פעילות אספקת מים על ידה ואת ההכנסות המוכרות של מקורות לצורך הכרתן בתעריפי המים המסופקים מאת מקורות ולצורך עדכוןם של תעריפי המים מדי שנה בשנה לפי הפרש העלות והכמות הכוללת; (2) מסגרת התקציב וההנחיות למקורות לצורך הכנת תכנית פיתוח ואת אופן ההכרה בעלות תכנית הפיתוח

והפיקוח עליהן; (3) חובות הדיווח החלות על מקורות כספק מים לצורך יישום הכללים. לפרטים נוספים בדבר כללי הרגולציה, ראו סעיף 25.3.1 להלן.

(ב) גביית דמי מים בידי מקורות כרשות המים הארצית

בהתאם לדברי ההסבר אשר ליוו את תיקון 27 לחוק המים, מטרת תיקון החוק הייתה להביא להוזלה בתעריפי המים באמצעות תיקון מספר עיוותים, בעיקר לעניין גובה היטלי ההפקה ששילמו המפיקים תוך יישום עקרון העלות וכן ביטול הפניית דמי ההיטל לאוצר המדינה חלף משק המים. בתיקון 27 לחוק המים, נקבע כי ההכנסות מהיטלי ההפקה אשר נגבו טרם החלת החוק ממפיקי מים פרטיים והועברו לאוצר המדינה יבוטלו, וחלף זאת נקבע כי על בסיס עקרון העלות ייגבו ממפיקים דמי מים אשר יהיו שווים לפער בין תעריף המים לצרכן לבין עלות ההפקה וההולכה של מפיקי המים. מהלך זה צפוי להביא לניהול כולל של משק המים כמשק כספי סגור, שבו גם התמורות של הפקת המים נלקחות בחשבון לצורך הכרה בעלויות וקביעת התעריפים. זאת, הודות לכך כי ההכנסות בגין פעילות זו מובאות בחשבון במסגרת קביעת תעריפי המים על ידי מועצת רשות המים. בהיבט התפעולי, על מנת להשיג את התועלות האמורות במסגרת התיקון לחוק, בוצעו שינויים במערך הרישוי ותעריפי המים בהתאם לעקרונות אלה: (א) הפרדה בין תהליך ההפקה לתהליך ההספקה; (ב) ניתוק בין מטרות ההפקה ושימושיה לבין עלות ההפקה; ו-(ג) רכישה ומכירה של מים לספקים על ידי מנהל מערכת סליקה.

עם כניסתו לתוקף של תיקון 27 לחוק המים בתאריך 30 באפריל 2017 (להלן: "מועד התחילה") ובהתאם להוראות המעבר הקבועות בתיקון 27, הוטל על מקורות ביצוע החיוב והגביה של היטלי הפקה שנכון למועד הדוח טרם הוצא חיוב בגינם על ידי רשות המים וכן של התעריפים שקבעה רשות המים חלף היטלי ההפקה. מקורות, כרשות המים הארצית, מבצעת החל ממועד התחילה את משלוח החיובים למפיקים וזאת בהתאם לנתונים המתקבלים מרשות המים.

תיקון 27 הגדיר מנגנון רכישה-מכירה לפיו מים שהופקו על ידי בעל רישיון הפקה שהוא גם בעל רישיון הספקה, נרכשים על ידי רשות המים הארצית ובאותו מעמד נמכרים בחזרה לאותו בעל רישיון. התשלום בגין המים מחושב לפי ההפרש שבין תעריף ההפקה וההולכה, לבין תעריף ההספקה של המים, כלומר בגין אספקת המים משולם תעריף הספקה אשר ממנו מקוּוּז התעריף שנקבע להפקתם והולכתם.

גובה היטלי ההפקה לשנת 2016 לא הושפע מהתיקון לחוק, אולם החל ממועד התחילה מועברים גם התקבולים בגין היטלי הפקה שטרם נגבו (עבור שנת 2016 ואף קודם לכן) למשק המים באמצעות מקורות, כאשר הפקה לאחר מועד התחילה מחוייבת בתעריפי מים שנקבעו בכללים.

בחודש יוני 2017, פורסמו הכללים המיישמים את הוראות החוק הכוללים אסדרת עלויות נורמטיביות להפקה והולכה למפיקי המים הפרטיים וכן שינויים בכללי התעריפים של חברת מקורות, תאגידי המים וספקים מקומיים. לפרטים, ראו סעיף 26.3.2 להלן.

נוסח החוק מציין כי, מים שהופקו על ידי בעלי רישיון הפקה שהוא גם בעל רישיון הספקה, יראו אותם כאילו סופקו על ידי רשות המים הארצית. משרד הבריאות הוציא נייר הבהרה בו נכתב כי כל עוד למקורות אין חלק במערכת אספקת המים, אזי היא לא תיחשב ספק בגין המים המסופקים במסגרת מערך הסליקה ומשכך לא יחולו עליה תקנות בריאות העם (איכותם התברואתית של מי-שתיה ומיתקני מי שתיה). יש לציין, כי בהתאם למידע שנמסר למקורות על ידי רשות המים, ובהתאם לניסיון המצטבר ברשות המים, לא נגבו מלוא החיובים שהופקו בשנים קודמות ומתנהלים הליכים בניסיון להשלים את הגבייה. לאור זאת, עם אישור החוק, פנתה מקורות לרשות המים בבקשה להסדיר מודל הכרה בפחת גבייה במסגרת פעילות הסליקה וכן להכרה בעלויות תפעול מערך הסליקה. אין וודאות כי אכן יוכרו עלויות נוספות או פחות, והחברה נושאת בחשיפה בגין אי-גביית מלוא החיובים. יצוין, כי לגבי חלק מהחיובים ששולחת מקורות, בהתאם לנתונים המתקבלים מרשות המים, מוגשות לא אחת השגות של המפיקים לרשות המים. למיטב ידיעת החברה, ההשגות נוגעות לנכונות תעריפי החיוב, כמויות המים, מטרות האספקה השונות ועוד. ההשגות מתבררות בין רשות המים למפיקים, וככל שהינן מתקבלות במלואן או בחלקן החיובים מתוקנים בהתאם. בהיעדר אסדרה ברורה של מחלוקות ביחס לחיובים ותעריפים הנקבעים על ידי רשות המים קיים קושי ועיכוב בגביית חלק מהחיובים כל עוד אינם חיובים סופיים לגביה. נכון למועד הדוח, טרם נגבו סכומים בסך מצטבר של כ-343 מיליון ש"ח והחברה מבצעת רישום ההכנסות בספרים ורישום החובות בהתאם לאומדנים, בהתבסס על ניסיון הגבייה שהצטבר עד כה. לפרטים נוספים, ראו גורם סיכון בסעיף 30.4.14 להלן. רשות המים קבעה בתיקון לכללי הרגולציה שפורסם ביום 30 ביוני 2019, כי ההכנסות מדמי המים בשנים 2020-2022 יפרסו באופן הבא: 70% בשנה בה סופקו המים, 20% בשנה שלאחריה והיתרה לאחר שנתיים (להלן: "מודל 70/20/10"), וכי מנהל רשות המים רשאי לקבוע שיעורי הכרה נמוכים יותר בשנתיים הראשונות.

בינואר 2020, התקבלה החלטה מתקנת במועצת רשות המים להנחות את הצוות המקצועי ברשות המים, להביא במסגרת עדכון התעריפים הצפוי לתחילה ב-1 יולי 2020, נוסח מנגנון שיעוגן בכללים המחליף את הוראת השעה הקובעת את מודל 70/20/10 להכרה מדורגת בהכנסות ממכירת מים של מקורות, במודל עדכני לפיו, 85% מחיובי דמי

המים שלא נגבו יופחתו מההכנסה המוכרת לחברה באותה שנה. בהשלמה לכך 85% מהגביה העתידית של אותם חיובי מים תתווסף להכנסה המוכרת לחברה בשנת גבייתם. המנגנון יתייחס לחיובים שנוצרו מ-יום 1 בינואר 2016 ואילך. לפי ההחלטה, מודל ההכרה כאמור מהווה את יישום בחינת הסדר גביית דמי המים תוך שנתיים מיום היישום כפי שהוצגו בדיוני המועצה עובר לתיקון 27. הצוות המקצועי ברשות המים יבחן בשנת 2022 את האפקטיביות של מנגנון זה ויעביר המלצותיו בנושא למועצת רשות המים, שתיקבע את המשך היישום.

עוד יצוין, כי במסגרת תיקון 27 ניתנה למקורות, בכובעה כרשות המים הארצית, האפשרות להשתמש בפקודת המיסים (גביה), הן לצורך גביית היטלי הפקה והן לגביית התעריפים החל מיום התחילה וזאת בהתאם לתנאים המנויים בחוק. בהתאם לתיקון 27 רשאית מקורות לנקוט הליכי גביה כאמור, כנגד בעלי רישיונות הפקה שהם גם בעלי רישיונות הספקה ולמעט תאגידי מים וביוב (כהגדרתם בחוק), רשות מקומית ומפיק אשר הגיש תובענה לעניין החיוב (ביחס לסכום השנוי במחלוקת).

כלפי מפיקים אשר לא ניתן להפעיל כלפיהם את פקודת המיסים (גביה), רשאית מקורות לנקוט הליכי גביה כמקובל, לרבות באמצעות ערכאות משפטיות.

ביום 18 במאי 2020, התקבלה החלטה במועצת רשות המים לפרסם לשימוע ציבורי את כללי המים (חישוב עלויות והכנסות, הכרה בפיתוח מפעלי מים וחובות דיווח החלות על מקורות)(תיקון), התש"ף-2020. בשונה מהחלטת מועצת רשות המים מיום 16 בינואר 2020, לפיה המנגנון המוצע יחול על החיובים החל מינואר 2016 ובמהלך שנת 2022 תבוצע בחינה של המשך יישום המנגנון, הכללים שפורסמו לשימוע ציבורי קובעים כי המנגנון האמור יחול על חיובי דמי מים לתקופה שמתחילה ביום 1 ביולי 2017 ועד ליום 31 דצמבר 2021 בלבד. החברה הגישה את התייחסותה לנושא במסגרת השימוע הציבורי. מנגנון ההכרה כאמור טרם עוגן בכללי הרגולציה של החברה.

בחודש ספטמבר 2020 החליטה מועצת רשות המים, לדחות את קבלת ההחלטה לעדכון התעריפים הצפוי לתחילה ביום 1 בינואר 2021, תוך שהיא מציינת כי היא רואה בחומרה רבה את התנהלות של מקורות בסירובה לפעול למכירת מפעלי הקולחים בהתאם להחלטת הממשלה. יצוין כי בחודש ינואר 2021 פורסמו התעריפים ללא ההכרה בהכנסות החברה כאמור לעיל. כמו כן, הודיעה רשות המים לחברה כי היא מתנגדת להעברת נכסי המפא"ר אליה, כל עוד לא תמכור את מפעלי הקולחים כאמור. כמפורט בביאור 29 לדוחות הכספיים, ביום 17 בינואר 2021 החברה פנתה ליועץ המשפטי לממשלה בבקשה להעברת נכסי מפעלי הקולחים למדינה או הסדר חוקי להעברת מפעלי הקולחין ללא מכרז כמבוקש על ידי רשות המים.

ביום 23 בנובמבר 2020, פרסם משרד משאבי המים, להערות הציבור, את תזכיר חוק המים והביוב (תיקונים שונים) התש"ף-2020 (להלן: "התזכיר"). במסגרת החלק הראשון לתזכיר מוצעים תיקונים לחוק המים בעניין סמכותו של שר משאבי המים במשק המים. בתזכיר צוין, כי הצעה זו באה לגשר על הפער בין הסמכויות המעטות הקיימות כיום לשר משאבי המים, לעומת אחריותו המיניסטריאלית הכללית והציבורית ביחס לתחום זה, כאשר מוצע בתזכיר לאמץ במשק המים את המודל שהוטמע בשנת 2016 במשק החשמל ולפיו ניתנו לשר האנרגיה סמכויות לקביעת מדיניות במשק החשמל.

עוד הוצע, כי המדיניות במשק המים תיקבע באמצעות עקרונות מדיניות שיקבע השר האמון על התחום, בעוד שבידי הרגולטור, הרשות הממשלתית למים ולביוב, יותרו הסמכויות והעצמאות המקצועית לקבלת החלטות כלכליות ומקצועיות. בהתאם לתזכיר מוצע כי השר יהיה רשאי לקבוע עקרונות מדיניות בעניינים הבאים: (1) מגבלות הפקה ממקורות מים שונים; (2) רמת אמינות האספקה למטרות המים השונות וסדר עדיפויות בזמן מחסור; (3) צמצום הריכוזיות וקידום התחרות במשק המים; (4) תרחיש הייחוס להיערכות המשק לשעת חירום ומצבים חריגים מיוחדים אחרים, בהתאמה לתרחיש הלאומי שקבעה הממשלה ואת המענה לתרחיש הייחוס כאמור; (5) הנחות בדבר השפעת שינויי האקלים על כמות המשקעים; (6) תרחיש גודל האוכלוסייה ופריסתה; (7) רמת הצריכה העירונית והציבורית לנפש; (8) מו"פ וחדשנות. בנוסף, הוצע כי תכניות הפיתוח של החברה וכן של גורמים מרכזיים הפועלים במשק המים, יאושרו על ידי השרים הרלוונטיים, לאחר התייעצות עם מועצת רשות המים.

כמו כן, הוצע לתקן את הרכב מועצת רשות המים, בהתאמה להעברת הסמכויות משר האנרגיה לשר משאבי המים.

יצוין כי אימוץ המוצע בתזכיר כמפורט לעיל, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על פרסום משרד משאבי המים. למועד דוח זה, המוצע בתזכיר אינו מהווה דין מחייב ואין כל וודאות כי המוצע בתזכיר, כולו או חלקו, יתקבל כחקיקה מחייבת, באופן מלא או חלקי.

25.2.2. פקודת בריאות העם

פקודת בריאות העם, 1940, והתקנות שהותקנו מכוחה, ובכלל כן תקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי שתייה ומיתקני מי שתייה), התשע"ג-2013, תקנות בריאות העם (תנאים תברואיים לקידוח מי-שתייה), התשנ"ה - 1995, תקנות בריאות העם (מערכות בריכה למי שתייה), התשמ"ג-1983, מסדירות, בין היתר, את: (1) איכותם

התברואתית של מי שתיה ; (2) תנאים תברואיים למקור מים המיועד לשמש מקור מי שתיה ולמתקני מי שתיה ; (3) ההיבטים התברואיים של תכנון, התקנתן והפעלתן של מערכות מי שתיה ; ו-(4) תקינותם התברואתית של מתקנים למי שתיה. מקורות פועלת בהתאם לתקנות האמורות באופן שוטף, לרבות ביצוע השקעות במתקנים הדרושים לכך.

כמו כן, תקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור שפכים), התש"ע-2010, מטרתן להגן על בריאות הציבור, למנוע זיהום מקורות מים משפכים ומי קולחים, לאפשר ניצול חוזר של מי קולחים כמקור מים, להגן על הסביבה, לרבות על מערכות אקולוגיות והמגוון הביולוגי, הקרקע וגידולים חקלאיים, והכל בין השאר באמצעות הטיית חיובים וקביעת הוראות. בנוסף, הן קובעות את איכות הקולחים המטוהרים במתקני הטיפול בשפכים ומסופקים, בין היתר, להשקיית גידולים חקלאיים.

תקנות בריאות העם (התקנת מכשיר מונע זרימת מים חוזרת), התשנ"ב-1992, אוסרות על ספק מים לספק מים לעסק, ואוסרות על בעל העסק להשתמש במים, אם לא הותקן מכשיר מונע זרימה חוזרת (מז"ח) במערכת המים, כנדרש בתקנות.

25.2.3. תקנות המים (מניעת זיהום מים) (שימוש בבוצה וסילוקה), התשס"ד-2004

ביום 22 באפריל 2020 עודכנו תקנות המים (מניעת זיהום מים) (שימוש בבוצה וסילוקה), התשס"ד-2004 בקשר לבוצה שמקורה בשפכים עירוניים. מטרתן של תקנות אלה למנוע זיהום מקורות מים וגרימת מפגעים סביבתיים עקב פינוי וסילוק לא מבוקר של בוצה שמקורה בשפכים עירוניים וכן לקבוע את השימושים המותרים בבוצה כאמור והתנאים להם. התקנות קובעות באילו מקרים תפונה ותסולק בוצה ומתי ניתן להשתמש בה תוך הגבלת מקומות השימוש בה.

25.2.4. תקנות המים (מניעת זיהום מים) (איסור הזרמת תמלחת למקורות מים), התשנ"ח-1998

תקנות המים (מניעת זיהום מים) (איסור הזרמת תמלחת למקורות מים), התשנ"ח-1998 אוסרות על הזרמת תמלחת למקורות מים, אולם מסייגות זאת במקרים המופיעים בתקנות.

25.2.5. תקנות בריאות העם (תנאים תברואתיים לקידוח מי שתייה), התשנ"ה-1995

התקנות האמורות קובעות מגבלות, בדרגות חומרה שונות, היוצרות שלוש שכבות של "אזור מגן" מסביב לקידוחי מי שתיה, שאוסר או מגביל את האפשרות לבנות בסמוך למקום הקידוח וזאת על מנת למנוע זרימה של זיהום לקידוח. התקנות קובעות את התנאים להפעלת הקידוח, אך לא מקנות למשרד הבריאות יכולת למנוע את קיומם של שימושים פוגעים המאשרים סטטוטורית על ידי מוסד תכנון כזכות וטו. מגבלות רדיוס המגן משפיעות הן על יכולת הפיתוח והניצול של מקורות מים חדשים והן על שימור יכולת ההפקה הקיימת. איתור של מפגעים חדשים באזורי המגן דורש הסדה ויכול להביא במקרים קיצוניים להשבתתם לאלתר של הקידוחים וכפועל יוצא עלול להיווצר מחסור במים במקומות הנסמכים על אספקת מים מקידוחים. לפרטים נוספים, ראו סעיף 14.1.3 לעיל.

25.2.6. תקנות בריאות העם (מערכות בריכה למי שתייה), התשמ"ג-1983

תקנות בריאות העם (מערכות בריכה למי שתייה), התשמ"ג-1983 עוסקות בתכנון התקנה והפעלה של בריכה ושילובה במערכת מי שתיה. מטרתן התקנות הן הסדרה של התכנון והאישור, הבטחת בריאות הציבור וכן שיפור איכות המים המסופקים.

25.2.7. תקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחים וכללים לטיהור שפכים), התש"ע-2010

תקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחים וכללים לטיהור שפכים), התש"ע-2010 הידועות בשם תקנות ועדת ענבר, קובעות את איכות מי הקולחים הנדרשת על מנת להזרימם מן המט"שים לשטחים החקלאיים. מתוך כך, מקורות מבקשת מגופי הרגולציה לחייב את בעלי המט"שים לערוך שדרוג של מתקני הטיפול בשפכים והבאתם לאיכות השקיה בלתי מוגבלת לכלל הגידולים ושיפור איכות ההזרמה לנחלים. כמו כן, תקנות אלה מטרתן להגן על בריאות הציבור, למנוע זיהום מקורות מים משפכים ומי קולחים, לאפשר ניצול חוזר של מי קולחים כמקור מים, להגן על הסביבה, לרבות על מערכות אקולוגיות והמגוון הביולוגי, הקרקע וגידולים חקלאיים, והכל בין השאר באמצעות הטלת חיובים וקביעת הוראות.

יצוין, כי ביום 31 בדצמבר 2015, פורסמה טיוטת תקנות בריאות העם (אספקת קולחים, שימוש בקולחים, היתר ותנאיו), אשר מטרתן היא לקבוע תנאים והוראות לשימוש בקולחים ולאספקת קולחים, אשר יאפשרו בין היתר את השימוש הבטוח בקולחים ויהפכו את ספקי הקולחים לגוף מאסדר האחראי על שטחי החקלאות. בשלב זה, מדובר בהליכים ראשוניים וטרם ניתן לאמוד את ההשלכות האפשריות, ככל שתהיינה, על החברה. החברה העבירה למשרד הבריאות ולרשות המים את הערותיה לטיטות התקנות הנ"ל. נכון למועד הדוח לא ידוע למקורות האם ומתי יפורסמו התקנות ובאיזו מתכונת.

במקביל לטיטות תקנות ספק קולחים, פורסמה טיוטה לעדכון תקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחים וכללים לטיהור שפכים), התש"ע-2010. גם על טיוטה זו העבירה מקורות את הערותיה. ההערה המרכזית לעניין תקנות אלו היא באשר לדרישה כי איכות הקולחים ביציאה מהמאגרים לא תעלה מעל עכירות של 10 NTU. בשל התפתחות ביולוגית של אצות וזואופלנקטון לעיתים העכירות יכולה להגיע לערכים גבוהים בהרבה מ-10. מסנני הרשת ביציאה מהמאגרים אינם מיועדים להוריד את העכירות. הורדת העכירות נעשית רק באמצעות מסנני עומק שעלות כל יחידה הממוקמת ביציאה ממאגר קולחים עלולה להגיע לעשרות מליוני שקלים. נכון למועד הדוח לא ידוע למקורות האם ומתי יפורסמו התקנות ובאיזו מתכונת.

25.2.8. תקנות בריאות העם (התקנת מכשיר מונע זרימת מים חוזרת), התשנ"ב-1992

תקנות בריאות העם (התקנת מכשיר מונע זרימת מים חוזרת), התשנ"ב-1992 קובעות כי בעל עסק, מהעסקים המפורטים בתקנות, יתקין בעסקו מכשיר מונע זרימת מים חוזרת למערכת מי שתייה, מדגם שאישר מנכ"ל משרד הבריאות (או מי שהוא הסמיכו לעניין תקנות אלה) לאחר התייעצות עם נציב המים, כך שלא תתבצע הזרמת מים חוזרת למערכת אספקת המים באופן שעלול לגרום לזיהום ולפגיעה באיכות המים המסופקים.

25.2.9. תקנות בריאות העם (איכותם התברואתית של מי השתייה ומתקני מי שתייה), התשע"ג-2013

מטרת תקנות בריאות העם (איכותם התברואתית של מי השתייה ומתקני מי שתייה), התשע"ג-2013 היא להגן על בריאות הציבור באמצעות קביעת איכות תברואתית גבוהה של מי השתייה, תנאים והוראות בכל הנוגע למקורות מי שתייה, מיתקני הפקת מים ומערכות אספקת מים, הוראות בנוגע לטיפול במים ובקרה על איכותם, הדרכת עובדים וכן חובות דיווח ופרסום, והכול, בין השאר, באמצעות הטלת חיובים וקביעת הוראות בהתאם להוראות תקנות אלה.

התקנות כאמור, הטילו על החברה גם דיווח ופרסום לציבור של נתוני איכות המים, פעילות מתקני הטיפול ושיטות הטיפול. בנוסף, התקנות הגדילו את היקף ביצוע בדיקות איכות המים ותדירותן. לצורך כך, לאור התקנת התקנות, החברה הרחיבה את מערך המעבדות שלה ואת מערך הדיגום וכן העבירה הסמכה לעובדיה כנדרש בתקנות.

25.2.10. חוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001

חוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001 מסדיר את העברת האחריות לניהול משקי המים העירוניים מהרשות המקומית, לתאגידי עצמאיים שיוקמו על מנת לספק שרותי מים וביוב במסגרת יחידה עסקית סגורה אשר תישא באחריות לאספקת שרותי המים והביוב בתחום אחריותה ובמקביל תקבל הכנסות תשלומי המים והביוב מהתושבים. החוק קובע כי לאחר שלוש שנים רשות המים רשאית לחייב את הרשות המקומית להקים חברה, וקובע כי בתום שש שנים לא ניתן להפעיל את משק המים והביוב אלא באמצעות חברה. בנוסף, ניתנו לאורך השנים אורכות שונות להקמת תאגידי מים ונקבעו הוראות לעניין הקמת תאגידי אזוריים. למועד הדוח הוקמו 56 תאגידי מים, המאגדים כ-85% מהרשויות המקומיות המחוייבות בהקמת תאגיד, בהתאם לחוק.

ב-27 בדצמבר 2018 פורסם תיקון מס' 12 לחוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001, לפיו יצומצמו מספר תאגידי המים על פי החוק, למספר של עד 30 תאגידי מים, זאת, לשם קידום התייעלות בניהול משק המים ובמתן השירות לצרכני המים. כמו כן, התיקון נותן מענה לבעיות צרכניות שונות ואף מספק פתרון מסוים לבעיית השליטה בתאגידי המים באמצעות הגדלת מספר הדיירקטורים בתאגידי מים. כמו כן, בישיבתה מיום 14 במרץ 2019 דנה מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב בנושא תאגוד אזורי, והחליטה על פרסום לשמיעת עמדות הציבור של שיוך הרשויות המקומיות לקבוצות של חברות אזוריות, בהתאם לתיקון מס' 12 לחוק תאגידי מים וביוב ל-28 תאגידי מים אזוריים. לחברה לא ידוע כי רשות המים מקדמת אכיפה של התאגוד האזורי.

25.2.11. סעיף 20 י"א לחוק המים (חוקים סביבתיים)

חברת מקורות נאלצת לעיתים להזרים מים לסביבה כחלק מהפעילות השוטפת שלה, וכן על פי הוראות תקנות בריאות העם למי שתייה המחייבות שטיפה תקופתית למערכות בריכה כחלק מהפעלת קווי מים חדשים וכיו"ב. הזרמת מים לנחלים, לרבות מי קולחים, מי רכז ושפכים, אסורה על פי חוק המים אלא אם כן מנהל רשות המים שוכנע, לאחר קבלת המלצה מהוועדה המייעצת לעניין צווי הרשאה להזרמה לנחלים, כי נסיבות העניין אינן משאירות ברירה אלא לאפשר הזרמתם לתקופה קצובה בתנאים שייקבעו על ידו בצו הרשאה. הפרת הוראה זו, כמו גם הוראות צו ההרשאה להזרמה, מהוות עבירה פלילית.

חברת מקורות מסדירה את ההזרמות לסביבה הכרוכות בפעילותה באמצעות צווי הרשאה להזרמה לנחל.

יצוין כי ביום 25 ביולי 2019 ניתן פסק דין בו נקבע כי הזרמת פסולת או שפכים לנחלים, בנוסף לצו הרשאה מאת מנהל רשות המים הניתן מכוח סמכויותיו על פי סעיף 20 יא לחוק המים, טעונה גם קבלת היתר מאת הוועדה למתן היתרי הזרמה לים, על פי סעיף 3א לחוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988. ראו גם סעיף 11.8.2 לעיל.

חוק הפיקוח על קידוחי מים, התשט"ו-1955, מסדיר את קידוחם והתקנתם לפעולה של בארות מים וקובע כי לצורך ביצוע קדיחה של באר או ביצוע שינויים בבאר קיימת אשר נועדו להגברת תפוקת המים ממנה, נדרש רישיון מאת מנהל הרשות הממשלתית. מקורות מתפעלת כ-1,000 קידוחים לצרכי אספקת מים בכל חלקי הארץ.

25.3. תקינה

כחלק מפעילותה לאבטחת איכות המים במדינת ישראל, מפעילה מקורות שש מעבדות מתקדמות המבצעות בדיקות של דגימות מים מכל הסוגים: מי שתייה, מי בריכות שחייה, שפכים ובוצות. מעבדות החברה עברו הסמכה של משרד הבריאות והן עומדות בתקן ישראלי ISO/IEC 17025 ובתקני האיכות הבינלאומיים.

ביום 2.12.2019 הוענק למקורות ISO 18001: 2007 בקשר עם מערכת ניהול בטיחות ובריאות בתעסוקה.

מקורות השלימה תהליך של התעדת החברה לת"י 45001 תקן לבטיחות ובריאות בתעסוקה וקיבלה את תעודת ההסמכה בתוקף עד ל-1 בדצמבר 2022. ישנן יחידות בחברה שקיבלו הסמכה חלקית, כגון יחידת הפיקוח ומבקר החברה שהינם בעלי הסמכה של ISO9001 תקן לאיכות.

25.3.1. כללי המים (חישוב עלויות והכנסות, הכרה בפיתוח מפעלי מים וחובות הדיווח החלות על מקורות), התשע"א-2011

כללי המים (חישוב עלויות והכנסות, הכרה בפיתוח מפעלי מים וחובות הדיווח החלות על מקורות), התשע"א-2011, קובעים את העלויות וההכנסות המוכרות למקורות לשם פעילות אספקת מים ולצורך עדכוןם של תעריפי המים מדי שנה בשנה לפי הפרש העלות והכמות הכוללת. כמו כן, מסדירים הכללים את ההנחיות למקורות לצורך הכנת תכנית פיתוח ואת אופן ההכרה בעלות תכנית הפיתוח והפיקוח עליהן וכן את חובות הדיווח החלות על מקורות כספק מים לצורך יישום הכללים.

להלן פירוט עיקרי הכללים:

(א) הפרש העלות והכמות הכוללת לצורך קביעת תעריפי המים - בהתאם לכללים (לרבות הוראות שונות שבסופם), החל משנת 2008, בכל מקרה בו ההכנסות המוכרות גבוהות או נמוכות מהעלויות המוכרות לאותה שנה, יילקח עודף/חסור זה בחשבון בעדכון תעריפים לשנה הבאה. עודף/חסור כאמור יישא ריבית חשב כללי עד למועד כיסויו.

(ב) הכנסות מוכרות – ההכנסות המוכרות של מקורות כוללות מספר רכיבים:

(1) ההכנסה בגין אספקת מים (עיקר ההכנסה) כאשר ההכנסה המוכרת נקבעת על בסיס סך החיובים של מקורות מלקוחותיה;

(2) הכרה בעבודות חד פעמיות אשר מפוקחות על ידי הרשות בשיעור של 3.5% אם הן אינן עולות ביותר מ-15% על עלותן המפוקחת או אם מזמין העבודה ויתר על אישור עלותן המפוקחת אחרת – ההכנסה המוכרת תהיה שווה להפרש בין ההכנסות מביצוע עבודות לאחרים לבין עלותן המפוקחת, הכרה בייצור חשמל ומכירתו בשיעור של 7% או 4% בהתאם לסוג המתקן לייצור האנרגיה;

(ג) 50% מהכנסותיה האחרות של מקורות, כאשר במקרה של מכירת נכסים והכנסות מחברה קשורה, יירשמו 50% מהרווחים (נטו, לאחר הוצאות) כהשתתפות ברכוש ולא כהכנסה מוכרת, ובהתאם להבהרה שנמסרה מרשות המים, לא ייכללו בסעיף זה הכנסות ממכירת מתקן ההתפלה באשדוד. בנוסף, הכנסות מהשכרת שטחים לשם ייצור אנרגיה יוכרו בשיעור של 25%;

(ד) הכנסות בגין חיובים מתוקף תיקון 27 לחוק המים, אשר בגינם נקבע כי בגין החיובים של כל אחת מהשנים 2020 עד 2022 יוכרו החיובים באופן מדורג, על פני שלוש שנים עד להשלמה ל-100% בשנה השלישית.

(ה) לחברה נמסר כי ביום 16 בינואר 2020, לקראת עדכון תעריפי המים הצפוי לתחילה ביום ה-1 ביולי 2020 (להלן: "עדכון התעריפים"), מועצת רשות המים החליטה להנחות את הצוות המקצועי ברשות המים כמפורט להלן: (א) להביא במסגרת עדכון התעריפים, נוסח מנגנון שיעוגן בכללי המים ויחליף את הוראת השעה הקובעת מודל הכרה מדורגת בהכנסות ממכירת מים של מקורות כמתואר לעיל, במודל עדכני לפיו 85% מחיובי דמי המים שלא נגבו יופחתו מההכנסה המוכרת לחברה. בהשלמה לכך, 85% מהגביה העתידית של אותם חיובי מים תתווסף להכנסה המוכרת לחברה; (ב) להטמיע במסגרת עדכון התעריפים הצפוי לתחילה ביום 1 בינואר 2021 את ההתחשבות הנובעת משינוי המנגנון; (ג) לבחון בשנת 2022 את האפקטיביות של מנגנון זה ולהעביר את המלצות הצוות המקצועי בנושא למועצת רשות המים, שתיקבע את המשך יישום ההמלצות. בהמשך להחלטה זו, החליטה מועצת רשות המים בחודש ספטמבר

2020, בהמשך לדיונים קודמים של המועצה בעניין מודל ההכרה בהכנסות של החברה, לדחות את קבלת ההחלטה לעדכון התעריפים הצפוי לתחילה ביום 1 בינואר 2021, תוך שהיא מציינת כי היא רואה בחומרה רבה את התנהלות של מקורות בסירובה לפעול למכירת מפעלי הקולחים בהתאם להחלטת הממשלה. יצוין כי בחודש ינואר 2021 פורסמו התעריפים ללא ההכרה בהכנסות החברה כאמור לעיל. כמו כן, הודיעה רשות המיס לחברה כי היא מתנגדת להעברת נכסי המפא"ר אליה, כל עוד לא תמכור את מפעלי הקולחים כאמור. כמפורט בסעיף 10.12.2(ב) לעיל, החברה פנתה ליועץ המשפטי לממשלה בבקשה להעברת נכסי מפעלי הקולחים למדינה או הסדר חוקי להעברת מפעלי הקולחים ללא מכרז כמבוקש על ידי רשות המיס.

(ו) עלויות מוכרות:

(1) עלות קבועה – העלות הקבועה מהווה הכרה נורמטיבית בגין סעיפי הוצאה כגון שכר עבודה, אחזקה, תחבורה, מטה, הוצאות מיסים עירוניים, ביטוח, ביטחון, פחת ציוד ומבנים²¹ ועוד. הסכום המוכר בגין העלות הקבועה נחלק לשניים:

(2) סכום קבוע – סכום קבוע להכרה בסעיפי הוצאה שונים, הכוללים בעיקר עלויות תקורה לניהול פעילות אספקת המים. בנוסף, על הסכום הקבוע מוחל מתווה הפחתה עד לשנת 2019.

(3) עלות לאחזקה ותפעול – מכפלת ההשקעה המוכרת לתפעול ותחזוקה במקדם הכרה נורמטיבי בשיעור של 1.52%. שנקבע על ידי רשות המיס ומתעדכן אחת לשלוש שנים. לעניין גובה ההשקעה המוכרת לתפעול ותחזוקה, נקבע כי מקורות תערוך מפקד נכסים, אשר עליה להגיש לרשות המיס עד תום שנת 2017. ככל שיימצא כי הפער בין תוצאות מפקד הנכסים לבין ההשקעה המוכרת לתפעול ותחזוקה שנקבעה בכללים יעלה על 1.2 מיליארד ש"ח, תופחת ההשקעה המוכרת לתפעול ותחזוקה בגובה ההפרש העולה על 1.2 מיליארד ש"ח על פני 10 שנים. מקורות הגישה לרשות המיס את מפקד הנכסים האמור והחברה לא צופה שינוי בעלויות כתוצאה מהסקר. יחד עם זאת, נכון למועד הדוח, רשות המיס טרם הציגה בפני החברה את עמדתה בנושא והשפעות המפקד אינן ידועות. הסכומים הנ"ל מוצמדים לשינוי בסלי מדדים המורכב משכר בחברות ממשלתיות, מדד תפוקות תעשייה ומדד המחירים לצרכן.

(ז) תוספת התייעלות – בעד כל אחת מהשנים 2017-2020 בה מקורות התייעלה בהוצאות השכר ביחס ליעד שנקבע, ייוסף לעלות המוכרת באותה שנה ובכל אחת משלוש השנים שלאחריה מחצית מסכום התייעלות ועד לסכום של 5 מיליון ש"ח בעבור כל שנה.

(ח) עלויות אנרגיה (חשמל) – מחושבות לפי פרמטרים נורמטיביים למ"ק, בהתאם למקור המים ואזור האספקה. כמו כן, הוכר בנוסף רכיב עלות מוכרת קבועה בהתאם לגודל חיבור החשמל. הפרמטרים הנורמטיביים למ"ק צמודים לתעריף האנרגיה של חברת חשמל והם מוכפלים במקדם התייעלות שנתי השווה בשנת 2017 ל-0.99 והוא הולך ופוחת ב-0.01 לשנה עד לשנת 2021, וב-0.002 החל משנת 2022 ואילך. כמו כן, על עלויות האנרגיה מוחלת רשת ביטחון (85% מהפער בין העלות המוכרת והעלות בפועל, מעבר לפער של 2.5% כלפי מעלה ומעבר לפער של 3.5% כלפי מטה, נכון לשנת 2020. על הפער כלפי מטה חל מתווה הפחתה ב-1% מידי שנה עד שיהיה שווה ל-2.5%).

(ט) כימיקלים (חומרי השבחת מים) – מחושבות לפי פרמטרים נורמטיביים למ"ק, בהתאם למקור וסוג המים. פרמטרים אלה צמודים למדד מחירי הכימיקלים.

(י) עלות רכישת מים – ההכרה הינה בהתאם להוצאות בפועל בגין רכישת מים ממתקני התפלת מי-ים וממפיקים נוספים, בהתאם להוראות רשות המיס.

(יא) עלויות הון – עלויות ההון המוכרות למקורות כוללות: עלויות פחת בהתאם לשיעורי הפחת הנקובים בכללים, עלויות ריבית בגין ההון הזר, המחושבות על 65% מיתרת העלות המופחתת של מפעלי מים ומבוססות, בין היתר, על ממוצע ריבית חסרת סיכון בתוספת מרווח בהתאם לתשואות אג"ח במח"מ של 10 שנים ובדירוג תואם לדירוג אג"ח מקורות, ותשואה על ההון העצמי בשיעור של 5.5%-7% כתלות בריבית הממוצעת של אגרות החוב הממשלתיות, שיתרת התקופה לפידיון היא בין שבע לעשר שנים, המחושבת על 35% מיתרת העלות המופחתת של הנכסים כאמור.

(יב) השקעה מוכרת

(1) תכנית פיתוח – הכללים קובעים מסלול לאישור תכנית הפיתוח התלת-שנתית של מקורות וכן את האישורים השונים אשר נדרש לקבל לכל פרויקט.

²¹ העלויות הקבועות של החברה כוללות רכיב נורמטיבי של הכרה בפחת בגין השקעות שאינן מפעלי מים, כגון רכישת רכבים, מבנים, כלי עבודה, השקעות במערכות מידע ועוד.

(2) עלות ההשקעה המוכרת של פרויקט – כוללת את העלות בפועל להקמתו או את סכום התקציב לביצוע שאושר – הנמוך מביניהם. להשקעות המוכרות ייוספו בכל שנה חלק מסכום החסכוניות בפרויקטים ביחס לתקציב המאושר ובלבד שאינם עולים על סך החריגה, לפי נוסחה שנקבעה בכללים. כמו כן, מוכרת למקורות הריבית השנתית שנצברה על 100% מהסכומים שהשקיעה מקורות בפועל בפרויקט בתקופת ההקמה וסכומי העמסה, זאת למעט הריבית בתקופת ההקמה בשנים 2020-2024 שתוכר בשנה שנצברה כעלות הון, ובלבד שמקורות ביצעה 90% מתכנית הפיתוח לאותה התקופה לפחות ושסך כל ההשקעות שביצעה בכל שנה לא פחת מ-1.2 מיליארד ש"ח.

(3) סל פרויקטים קטנים – בגין פרויקטים אשר ייכללו בסל, התקציב המחייב יתבסס על אישור ועדת השיפוט. ככל שיהיו פערים בין התקציב המחייב לבין הביצוע בפועל בפרויקטים אלה, מקורות תישא בהפסד במקרה של חריגה ותינה מהרווח במקרה של חיסכון.

(4) הכרה בהשקעות לחידוש ושיפור מפעלי מים (להלן: "חוו"ש") – נקבע סכום השקעה מרבי, שנתי, בגובה 150 מיליוני ש"ח, אשר אינו דורש אישור פרטני של רשות המים לכל פרויקט.

(יג) מגבלות על ביצוע עצמי באמצעות ש"ח

במסגרת התיקון נקבע כי היקף העבודות שמקורות רשאית למסור לביצוע ש"ח מפטור ממכרז החל משנת 2020 יהיה במתווה יורד (הסכום יורד בהדרגה בין השנים 2020-2023 מ-260 מיליון ש"ח ל-200 מיליון ש"ח). מנגד, היקף העבודות שש"ח רשאית להשתתף במכרז של מקורות יעלה במתווה עולה (הסכום עולה בהדרגה בשנים 2020-2023 מ-120 מיליון ש"ח ל-225 מיליון ש"ח).²²

התיקון קובע נוסחת חישוב לתמהיל בין סוגי העבודות שתוארו לעיל, כך שסך הסכום המקסימאלי של עבודות שש"ח רשאית לבצע עבור מקורות בעבודות פיתוח וחידוש מפעלי מים לא יעלה על 320 מיליון ש"ח בשנת 2020, למעט בגין פרויקטים שהוחרגו, והוא יעלה בהדרגה עד לשנת 2023, כאשר יתייצב על 347.5 מיליון ש"ח ויחול גם בשנים שלאחר 2023.

עוד נקבע בתיקון כי ככל שבשנה מסויימת ישנה חריגה או תת-ביצוע בסך עד 20 מיליון ש"ח ביחס למגבלה שנקבעה, הסכום יקוזז או יתווסף, לפי העניין, מהמגבלה לשנה העוקבת, כאשר לא ניתן לחרוג שנתיים רצופות.

(יד) תנאים לאי הכרה בעלויות

(1) בנוסף לסיכונים הכלולים בעלויות המוכרות לחברה בקשר לתחום הפיתוח כמפורט בסעיף 31.3.5 לעיל, קיימים נושאים נוספים אשר החברה חשופה בגינם לסיכון שעלויותיה לא יוכרו, כגון:

(2) פערים בין העלויות הנורמטיביות המוכרות לבין הוצאות בפועל – כמפורט לעיל, מודל ההכרה בעלויות החברה הינו מודל נורמטיבי. לפיכך, קיימים פערים בין העלויות המוכרות לחברה ובין הוצאות החברה בפועל.

(3) חריגה בלתי מאושרת (ככל שתהיה) בפרויקטי הפיתוח ביחס לתקציב אשר אושר על ידי רשות המים, אף לאחר מנגנוני הקיזוז הקבועים בכללים בין הפרויקטים בהם הביצוע חרג ביחס לתקציב המאושר, לבין פרויקטים בהם הביצוע היה נמוך מהתקציב המאושר.

(4) חריגה מההגבלות החלות עליה לעניין שיעור תכנון עצמי (8% מסך כל ערך שירותי התכנון שסופקו למקורות באותה שנה בעבור תכנון מפעלי מים) ו/או חריגה משיעור ביצוע עצמי בעבור עבודות פיתוח כאמור בסעיף קטן (ז) לעיל. במידה ומקורות תחרוג משיעורים אלו, סכום החריגה יופחת מעלות ההשקעה במפעלי מים המוכרת לה.

(5) תשלומי פיצויים בגין כתבי שיפוי שהחברה מסרה לועדות תכנון לפי סעיף 197(א) לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965. לפי כללי הרגולציה, יוכרו 80% מתשלומי הפיצויים באותה שנה ועד לסכום של 10 מיליון ש"ח. במידה ותשלומי הפיצויים יחרגו מעל 10 מיליון ש"ח בשנה, תקבע מועצת רשות המים, לאחר שנתנה למקורות הזדמנות להשמיע את טענותיה, את העלות המוכרת של אותם תשלומי פיצויים. לפיכך, החברה חשופה לתביעות בגין כתבי השיפוי שמסרה לועדות התכנון בהתאם לאמור לעיל.

²² צוין כי עד התיקון, נקבע כי שיעור עבודות הפיתוח שש"ח מבצעת עבור מקורות לא יעלה על שיעור של 70% בשנה, בתנאי שההיקף הכספי של עבודות הפיתוח במפעלי מים שיבוצעו באותה שנה ושבוצעו בשנה שקדמה לה לא יעלה על 67%.

6) במידה ולא ידווח על ידי מקורות רכיב עלות הדרוש לצורך חישוב רכיב של עלות המים, יכיר מנהל רשות המים בעלות שמבוססת על הדיווח החסר לפי אומד דעתו, ובלבד שסכום שיוכר לא יעלה על 90% מהסכום שהוכר בעד אותו חלק מרכיב העלות בשנה קודמת.

7) קביעת תעריף שלא מכסה את עלויות החברה - מועצת רשות המים הינה הגוף המאשר את תעריפי המים לכלל המשק, כך שיכסו את כלל העלויות במשק המים, ובפרט עלויות אספקת המים של חברת מקורות. עם זאת, חוסר או עודף שנתי בתזרים עלולים להיווצר במידה וישנו פער בין תחזית הצריכה, המשמשת לקביעת התעריף, ובין צריכת המים בפועל במהלך השנה. אולם, בהתאם לכללי הרגולציה, במידה וייווצר נכס או התחייבות פיקוח, תעריפי המים בשנה העוקבת ייקבעו בהתאם לפערים אלו, בתוספת ריבית. ההפרש בין העלויות המוכרות לחברה ובין ההוצאות בפועל, חיובי ושלילי ככל שיהיה, מגולם כבר בדוחות הכספיים של החברה.

8) יצוין כי ביום 16 במרץ 2020 אישר דירקטוריון החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת מאותו היום, את מכתבי חטיבת הכלכלה ברשות המים, בדבר אישור הפרש ההכנסות המוכרות על העלויות המוכרות לחברה לשנים 2008-2010 ולשנים 2011-2015. לפרטים נוספים, ראו סעיף 9.4.3 לעיל.

25.3.2 כללי המים (תעריפי מים המסופקים מאת מקורות), התשמ"ז-1987

כללי התעריפים מסדירים את תעריפי המים השונים, שמקורות מחייבת את צרכניה בעבור אספקת מים, בהתאם לסוג הצריכה (מים לחקלאות, מים לכל צריכה אחרת וכו'), לאיכות המים (מים שפירים, מים מליחים, קולחים וכו') ולסוג הצרכן (ספק, מי שאינו ספק, תאגיד מים וכו'). הכללים קובעים, כי מקורות תפריש מתוך הסכומים שחייבה ספק ברשות מקומית, בעד כל כמות מים שסיפקה לו, סכום למ"ק מהחיוב למים שסופקו לכל מטרת צריכה או שימוש למעט לחקלאות (להלן: "קרן שיקום").

מיום 1 בינואר 2010 ועד 31 בדצמבר 2012 קבעו כללי התעריפים כי על מקורות לגבות רכיב קרן שיקום מצרכנים שחלה עליהם החובה להקים תאגיד ולא עשו כן. התעריף החודשי לחיוב ולגביה בגין קרן השיקום נגבה כרכיב נפרד בחשבונות המים ונקבע על סך של בין 1.6 ש"ח ל-2 ש"ח עבור כל מ"ק, בהתאם לכמויות המים שסופקו לצרכן בתקופות כאמור לעיל.

החל מיום 1 בינואר 2013 נקבע תעריף מים לספק בתחום רשות מקומית, ללא הפרדה בין חיוב המים לחיוב עבור קרן השיקום ומקורות חוייבה להפריש לקרן השיקום, מתוך הסכומים שחייבה, סכום של כ-42 אגורות, עבור כל מ"ק מים שנמכר לספק. בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2016, נקבעו בכללי התעריפים שני תעריפים שונים עבור ההפרשה לקרן השיקום (החל מיולי 2020 לספק מקומי רשותי סכום של כ-71.2 אגורות ולספק אחר ברשות המקומית סכום של כ-30.5 אגורות, כהגדרת מונחים אלו בכללי התעריפים). על פי הוראות כללי התעריפים, הסכומים שהפרישה מקורות בניכוי הוצאות גבייה יירשמו בנפרד. עם הקמת תאגיד מים בתחומי הספק שממנו נגבו הכספים הנ"ל, תעבירם מקורות לתאגיד בהתאם להוראות הממונה על תאגידי המים. יצוין, כי ייתכן מצב בו החברה תחוייב להעביר לתאגידי מסויימים סכומים שהחברה הייתה חייבת בהפרשתם, בהתאם לאמור לעיל והחל משנת 2013, גם במקרה בו לא הצליחה לגבות את הסכומים בגין חיוב המים. עוד יצוין, כי יתרות הקרן רשומות בנפרד בספרי הנהלת החשבונות של החברה וכספים אלו מהווים חלק מיתרת המזומנים השוטפת של החברה. במקרה בו תידרש לשלם בהתאם להוראות הממונה על תאגידי המים, ידרוש הדבר קיום מקורות תזרימיים בידה באותה עת. מדי שנה נאמד סכום שנתי לתשלום מתוך קרן השיקום והחברה נערכת לפירעון בהתאם. יתרת הכספים המנוהלים בקרן נכון ליום 31 בדצמבר של השנים 2019 ו-2020 עמדה על כ-241 מיליוני ש"ח וכ-257 מיליוני ש"ח, בהתאמה.

על פי הוראות רשות המים, על מקורות לפעול בכלל הכלים הנתונים לה לשם גביית רכיב קרן השיקום מאותם גופים החייבים בתשלום כאמור.

החברה מנהלת עשרות תביעות משפטיות כנגד רשויות מקומיות, ואגודות. סך כלל סכומי התביעות נכון למועד הדוח מסתכמים לכ-96 מיליוני ש"ח. יצוין כי לרשויות מקומיות ולאגודות קיימת אפשרות לפעול על פי נוהל שפרסמה רשות המים המאפשר להן לקבל סכומים ששילמו לקרן השיקום, בהתאם לסעיף 8(ו)3) לכללי התעריפים ובהתאם לנוהל רשות המים "עקרונות לשחרור כספים מקרן השיקום החדשה לספקי מים/ביוב שאינם תאגידי מים וביוב".

בנוסף, קיימים חובות בגין קרן שיקום של 4 רשויות מקומיות ואגודות, אשר חתמו על כתב הסכמה לדחיית טענת ההתיישנות, על מנת לאפשר לגופים אלה לפעול במסגרת הנוהל שפרסמה רשות המים.

לפרטים נוספים ראו ביאור 24.ב(10) לדוחות הכספיים השנתיים. לפרטים בדבר חובות רשויות שעברו לתאגידיים, ראו סעיף 25 להלן.

ביום 25 באוקטובר 2020 עלו לשימוע ציבורי תעריפי המים ליישום החל מינואר 2021. למרות החלטות המועצה מינואר ומיוני, מנגנון ההכרה האמור לא נכלל במסגרת השימוע הציבורי. החברה הגישה התייחסותה לשימוע.

עניינם של כללים אלה בקביעת תנאים והוראות בעניין התנהלותם של ספקי מים מסוגים שונים, להם אין כללים פרטניים. הכללים מסדירים את התנאים הכלליים ברישיון, תנאים ברישיון של ספק קולחים ושל מפעיל, מגדירים שימוש במים בגינון ציבורי ותנאים ברישיון לעניין תעריף מופחת, וכן קובעים את חובות הדיווח של בעל הרישיון.

בדצמבר 2017 פורסם תיקון לכללים לפיו מנהל רשות המים רשאי לתת לאדם רישיון לאספקת קולחים במרחב פעילות שנקבע בכללים ועוגנו התנאים למתן רישיון (להלן: "רישיון מרחבי" ו"ספק מרחבי", לפי העניין). הספק המרחבי יבטיח את אספקת הקולחים לצרכנים במרחב הפעילות, יתכנן ויקים את התשתית הנדרשת לאספקת הקולחים בכל מרחב פעילות. במרחב פעילות שפועל בו ספק מרחבי או שניתן לגביו אישור עקרוני לרישיון מרחבי, לא ייתן מנהל רשות המים לאדם אחר רישיון לאספקת קולחים לצרכנים חדשים ולא יגדיל את כמות הקולחים לצרכנים קיימים, המוקצית ברישיון של ספק שאינו הספק המרחבי, אלא מטעמים מיוחדים. כמו כן, הספק המרחבי יחליט על גובה דמי המים בעד הקולחים שמספק לצרכניו. בהתאם לתיקון כאמור, רישיון ספק מרחבי ינתן רק לספק קיים או תאגיד הכולל ספקים קיימים המספקים 70 אחוזים לפחות מסך המים המושבים המסופקים במרחב. במסגרת החלטה 4514, הוסדרה, בין היתר, הקמת שתי חברות למפעלי השבה בעמק זרעאל ובעמק חפר. לפרטים נוספים אודות החלטה 4514, ראו סעיף 41.6 בנספח א' לפרק זה.

בהתאם לתיקון בכללים, מקורות מקיימת מגעים עם גורמי המדינה להקמת שותפויות בחלק מהמרחבים לשם קבלת רישיון מרחבי לאספקת קולחים.

בינואר 2018 מועצת רשות המים פרסמה לשימוע ציבורי את כללי המים (קביעת תנאים ברישיון) התשע"ח-2018 אשר, אם יאושרו, יחליפו ויאחדו את כללי המים (קביעת תנאים ברישיון), התשע"ד-2014 ואת הוראות כללי המים (השימוש במים באזור קיצוב), התשל"ו-1976.

בכללים שהועלו לשימוע, ישנן הוראות לעניין פיצול רישיונות לרישיונות הפקה ולרישיונות אספקה נפרדים בהתאם למוגדר בתיקון 27 לחוק המים וכן שינויים ותוספות בתנאי הרישיון ובחובות הדיווח החלות על ספקים. בנוסף, מבקשת רשות המים לעגן מתן רישיונות אזוריים לחקלאות. למקורות התנגדות עקרונית למהלך של רישיונות אזוריים לחקלאות, מנימוקים של היעדר תועלת כלכלית, פגיעה ביעילות התפעולית ועוד. טרם התקיים שימוע בפני מועצת רשות המים וטרם התקבלו החלטות סופיות על ידה בנושא זה.

ביום 10 בספטמבר 2020 פורסמה לשימוע ציבורי הצעה לתיקון לכללי המים (קביעת תנאים ברישיון) לעניין עדכון בגבולות תחומי האספקה של ספקי קולחים מרחביים. החברה הגישה עמדתה לשימוע והתייחסה בפרט לעובדה כי מסמכי השימוע לא כללו חומר רקע לגבי הצורך בשינוי, הרכב הספקים וניתוח הנדסי-כלכלי של כל מרחב. ביום 14 בפברואר 2020 פורסם קובץ תקנות 9176 במסגרתו ערכה רשות המים את התיקונים בגבולות המרחבים. ברוב המקרים הגבולות תאמו את ההצעה שעלתה לשימוע ציבורי למעט במרחב נגב צפוני. החברה לומדת את השינוי לכללים.

הכללים מסדירים מספר אמות מידה באספקת מים לצרכים השונים (בית, תעשייה וחקלאות), כגון, אספקת מים לפי תכנית, קביעת מיקום חיבורי הצרכן, לחץ המים בחיבור הצרכן, הודעות בדבר טווח האומדים ואיכות המים המסופקים, זמינות האספקה ופעולות במקרה של פגיעה באספקה סדירה של מים. יצוין, כי בהתאם לסעיף 23 לחוק המים, לחברה רישיון הפקה והספקה, המוענק לה מדי שנה (בדרך כלל ברבעון השני של השנה) על ידי מנהל רשות המים, המאפשר לה להתפיל מי-ים ולספק מים, בין אם היא מפיקה אותם ממקור מים, מתפילה מי-ים ובין אם היא מקבלת אותם מספק אחר. סעיף 30 לכללי המים (קביעת תנאים ברישיון), התשע"ד-2014, אשר חל גם על החברה, קובע כי באם תמה תקופת הרישיון ולא התקבל רישיון חדש, יפעל בעל רישיון בתקופה שעד שישה חודשים מתום תקופת הרישיון, לפי הרישיון שהסתיים, אלא אם התקבלה הודעה מהמנהל על כך שהרישיון לא יחודש. יצוין, כי לעיתים מתקבל הרישיון אף לאחר יותר משישה חודשים כאמור לעיל. רשות המים מעבירה הקצבות מתוקנות בין החודשים פברואר-אפריל באופן שוטף ובעבור אותה שנה, כאשר עד למועד זה, בהתאם להנחיות רשות המים, החברה פועלת בהתאם להקצבות של השנה הקודמת. עוד יצוין, כי במסגרת הנחייה פנימית של החברה, המעוגנת במסגרת הוראות המהנדס הראשי של החברה, החברה מבצעת מעקב אחר הצריכה של כל צרכן ומעבירה התראות בהתאם, הן לצרכנים אשר צרכו מעל ל-80% מהקצבתם, לפני חודש נובמבר והן לצרכנים אשר ניצלו את מלוא ההקצבה. ההנחייה הפנימית מבחינה בין: (1) חיבורים חקלאיים, אשר סגירתם תבוצע תוך שלושה ימים מרגע שליחת ההודעה לצרכן; (2) חיבורים למי שתייה, אשר לא ייסגרו; ו-(3) חיבורים מעורבים: ככל שמשמשים להשקייה בלבד ההתייחסות אליהם תהא כאל חיבורים חקלאיים. ככל שמשמשים גם לשתייה ו/או לבעלי חיים, תצומצם הספיקה בחיבור לספיקה הדרושה לצרכי שתייה ובעלי החיים בלבד.

אמות המידה אינן חלות על מים הנמכרים במסגרת פעילותה של מקורות כסולק במשק המים בהתאם להוראות תיקון 27 לחוק המים. נכון למועד הדוח, לחברה רישיון בתוקף.

25.3.5. צמצום אספקת מים לחייבים

בעוד שלתאגידי המים נקבעו כללים לצמצום מים לחייבים, למקורות לא נקבעו כללים או אמות מידה כאמור. סעיף 114א לחוק המים, קובע כי ספק מים, שהרשות המקומית שילמה לו לפחות 80% מהתשלומים המגיעים לו בשל אספקת המים, לפי חשבון שהגיש לה, לא יהיה רשאי להפסיק את אספקת המים לרשות המקומית בגלל יתרת החוב המגיעה לו בשל אותו חשבון. כמו כן, נקבע כי הוראות אלו לא יחולו אם הרשות המקומית לא פרעה במלואם שלושה חשבונות שהגיש לה ספק המים, וסך החוב המצטבר הוא 60% או יותר מהממוצע של שלושת החשבונות האחרונים. החברה מבצעת מעת לעת, במשורה ובאופן מידתי צמצום אספקת מים לבית לחייבים, בהתאם לחוק המים ולנוהל פנימי לצמצום אספקת מי שתיה לחייבים שאימצה החברה, כאשר בפועל בצמצום מים לבית מדובר במספר צרכנים מצומצם בשנה. יצוין כי, היו בעבר יוזמות חקיקה, אשר קראו לבטל או לצמצם את האפשרות לבצע סגירות מים בגין חובות כספיים. כמו כן, משרד המשפטים נדרש לסוגיה, אך, למיטב ידיעת החברה, הנושא טרם עבר הליכי חקיקה ונכון למועד הדוח משרד המשפטים או רשות המים טרם פרסמו תקנות או כללים בנושא. ככל שלא יתאפשר למקורות לבצע צמצום אספקה בגין חובות עקב אי-תשלום חשבונות המים למקורות, הרי שהדבר צפוי להגביר את פחת הגבייה של מקורות, אך לא ניתן להעריך בשלב זה את היקף ההשפעה.

25.3.6. כללי המים (תעריפים למתן שירותי תשתית) (הוראת שעה) התשע"א-2011 וצווי הולכה לפי סעיף 35א לחוק המים

הכללים והצווים מסדירים את נושא מתן שירותי התשתית מאת ובעבור מקורות. הכללים קובעים את תעריף מתן שירותי התשתית בהתאם למספר פרמטרים (סוג השירות, אופי השירות, סוג הספק וכו'). התעריף הינו הסכימה של עלויות ההון, האנרגיה, האחזקה והטיפול במים, בהתאם לרכיבים הרלוונטיים לשירות הניתן, מכח הכללים. צווי ההולכה המונפקים על ידי רשות המים בהתאם לכללים אלו, כוללים את הפרטים הרלוונטיים למתן שירותי התשתית (סוג השירות, כמויות המים, תעריפים וכו').

תחילה כשהותקנו הכללים הם צומצמו להולכת מי קולחים ולמקרים חריגים, כגון ההולכה למי גולן. בשנת 2017 פורסם תיקון אשר הרחיב את תחולת הכללים גם על מים שפירים. לחברה התנגדות עקרונית לשימוש נרחב בשירותי התשתית שכן הוא מהווה פתח לקביעת תעריפים וללא אישור מועצת הרשות, שכן הצווים ותעריפיהם אינם מובאים לאישור המועצה. בנוסף, הם מטילים אילוצים תפעוליים והנדסיים שונים שיש בהם פוטנציאל להשפיע לרעה על תפעול המערכת ולהגדיל את עלויות התפעול.

כמו כן, יצוין כי החברה מצויה בשנה האחרונה במחלוקת עם רשות המים בנושא צווי שירותי תשתית וצווי הולכה שניתנו לחברה. בחלק מן המקרים האמורים הפעילה רשות המים, את סמכותה וביצעה שינויים ברישיון מקורות או נתנה הוראות לפי סעיף 35א לחוק המים, התשי"ט-1959 אשר מקורות אינה מבצעת. רשות המים הודיעה לחברה כי היא רואה הפרות אלו בחומרה והודיעה כי בכוונתה לאכוף את ההפרות בכלים השונים העומדים לרשותה לרבות סנקציות כספיות ועונשיות. יודגש כי, לעמדת החברה, הצווים ניתנו בחוסר סמכות והיא הגישה עררים לבית המשפט לביטולם ו/או קבלת סעדים זמנים אשר נכון למועד זה טרם נדונו.

בקשר עם אסדרת משק הקולחים, ביום 24 במרץ 2020 הגישה החברה ערר לבית הדין למים על צו רכישה שניתן על ידי מנהל הרשות הממשלתית למים ולביוב, במסגרתו הורה המנהל על אספקת שירותי התשתית למקורות על ידי מפעל הדין המזרחי. במסגרת הערר נטען, בין היתר, כי הצו האמור אינו יכול לעמוד לאור זאת שניתן בניגוד לדין, בחוסר סמכות וללא כל הצדקה. בית הדין הורה למשיבים להגיש את תשובתם לערר עד ליום 1 ביוני 2020 והמועד הוארך בהסכמה עד ליום 1 ביולי 2020.

ביום 1 בדצמבר 2020 הגישה החברה ערר לבית הדין למים נגד החלטת מנהל רשות המים לפיה מקורות תספק שירותי תשתית לאגודות אפיקי מים, עמק הירדן, מי בקעת הירדן ועמק חרוד בכמות של עד 45 מלמ"ק לשנה. הרקע למתן הצו הינו הודעת מנהל הרשות בדבר החלפת ספק המים למושבים ירדנה ובית יוסף, כך שבמקום מקורות, אספקת המים למושבים אלו תבצע על ידי אפיקי מים, וזאת על רקע ההסדרה הכוללת שנערכה בהשתתפות משרד האוצר, אפיקי מים ומקורות, אשר בעקבותיה נחתם הסכם, במסגרתו נקבע, בין היתר, כי המושבים האמורים ייפכו להיות צרכנים של אפיקי מים. הוגשו תשובות לערר מטעם רשות המים ומנהלה וכן מטעם המשיבות הפורמאליות. נקבע מועד לדיון מקדמי ליום 13 במאי 2021.

ביום 10 במרץ 2021 הגישה החברה ערר נוסף לבית הדין למים כנגד החלטות מנהל רשות המים, אשר עניינן הינו שינוי בזהות ספק המים והעברת הרישיון שניתן למקורות לאספקת מים לחקלאות לחלק מצרכניה באזור הכנרת, וחיבורי הצרכן, לידי אגודת המים עמק הירדן. במסגרת הערר נטען, בין היתר, כי החלטות האמורות ניתנו בניגוד לדין, בחוסר סמכות ומשיקולים זרים. בית הדין הורה למשיבים להגיש את תשובתם לערר עד ליום 20 באפריל 2021.

25.3.7. **צווי רכישת מים (העיקריים הם בנוגע למים מותפלים) – רשות המים**

צווי רכישת המים מסדירים את עסקאות רכישות המים ממפיקים פרטיים (מתקני התפלת מי-ים, קידוחים פרטיים ועוד). הצווים מפרטים את כמויות המים שיירכשו, איכות המים, פרטי החיבור למערכת, מחיר המים, הכרה בעלויות רכישת המים, תנאי התשלום וכדומה.

25.3.8. **חוק מדידת מים, התשט"ו-1955**

חוק מדידת מים, התשט"ו-1955 (להלן: "**חוק מדידת מים**") והצווים מכוחו, מחייב לספק, להפיק ולהוביל מים באמצעות מדי-מים, וקובע כללים בדבר התקנת מדי-מים, החלפתם, החזקתם והטיפול בהם, החובות והזכויות ההדדיות שבין הספקים והצרכנים בקשר לפעולות האמורות, וחיובם לשאת בהוצאותיהן. נכון למועד הדוח, החברה עומדת בחוק והצווים ופועלת לפיהם. בנוסף לאמור לעיל, חלים על החברה כללי מדידת מים (מדי מים), התשמ"ח-1988 (להלן: "**כללי מדידת מים**"), מכוח חוק מדידת מים, בדבר, בין היתר, תיקון ובדיקה של מדי-מים, רישיון לניהול והפעלה של בית מלאכה לתיקון מדי-מים ומכון לבדיקת מדי מים ולכיולם. נכון למועד הדוח, חברת שח"מ מפעילה מכון לבדק מדי-מים, ומבצעת פעילות ענפה בנושאים של שיפוץ, כיול, בדיקה ובוררות של מדי-מים. המכון לבדק מדי-מים פועל ברישיון של רשות המים ובהסמכה של הרשות הלאומית להסמכת מעבדות, בהתאם לכללי מדידת מים.

לפי כללי מדידת המים, מנהל רשות המים רשאי לאשר דגם מדי-מים לפי הכללים הנ"ל או לאשר להתקין במקרה מסוים מדי מים אחר. ספק, מפיק או תאגיד צרכן לא ישתמש במדי-מים, לצורך מדידת מים, אלא אם כן מדי-המים הוא מדגם שמאושר לשימוש על ידי מנהל רשות המים ומסומן לפי הכללים. מקורות נמצאת כיום בעיצומו של פרויקט להחלפת כל מדי המים המחויבים על פי הכללים החדשים, מקורות תידרש להחליף כ-13,500 מדי מים באופן הדרגתי על פני ארבע שנים.

25.4. **רגולציה נוספת החלה על החברה**

על החברה חלה רגולציה נוספת, כך בין היתר, חלים החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013 (החברה מוגדרת כגורם ריכוזי כמפורט בסעיף 32.1 לנספח א' לפרק זה); חוק שיווי זכויות האישה, התשי"א-1951; חוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998; חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988; חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993; חוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988; חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965; חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968; רגולציה לשעת חירום (לרבות חוק רישום ציוד וגיוסו לצבא הגנה לישראל, התשמ"ז-1987, חוק שירות עבודה בשעת-חירום, התשכ"ז-1967 וחוק התגוננות אזרחית, התשי"א-1951); הנחיות ורגולציה בתחום אבטחת מידע; וכן תכנית למניעת שוחד ושחיתות שאומצה על ידי דירקטוריון החברה. לפרטים נוספים על עיקרי הוראות הרגולציה הנוספת החלה על החברה, ראו סעיפים 30-40 בנספח א' לפרק זה.

26. **הסכמים מהותיים**

26.1. **הסכם גמר התחשבות**

ביום 6 ביולי 2014, נחתם בין מדינת ישראל לחברה הסכם גמר התחשבות (להלן בסעיף זה: "**ההסכם**") אשר נועד להסדיר את גמר ההתחשבות בין המדינה לחברה במסגרת הסכמי העלויות שנחתמו בין הממשלה לבין מקורות ביום 18 באוגוסט 2002 וביום 29 באוגוסט 2007 (להלן: "**הסכם 2002**" ו-"**הסכם 2007**"), בהתאמה, לפיהן קיבלה החברה כספים מהממשלה, וזאת ביחס לתקופה שמיום תחילת חודש מאי 2002 ועד לסוף שנת 2007 (להלן: "**תקופת גמר ההתחשבות**").

ההסכם כלל, בין היתר, התייחסות לנושאים הבאים: הלוואות צמיתות, שטרי הון, השקעות בשפד"ן, תשלום מיוחד, היטל הפקה בגין שנת 2006, מע"מ בגין היטל הפקה והסדרת ההתחשבות בגין מפעל המים ברמת הגולן. בנוסף, נקבעה מתכונת ההתחשבות בגין תשלומים עתידיים כתוצאה מהליכים משפטיים.

בהסכם גמר ההתחשבות סוכם כי מקורות תעביר לממשלה סך של 460 מיליון ש"ח, לסיום ההתחשבות בין הצדדים לגבי תקופת גמר ההתחשבות וכל התקופה שקדמה לה. הסכם זה מביא לכדי סיום את סכומי ההתחשבות לתקופה האמורה, למעט בגין הליכים משפטיים שהוגדרו בהסכם וכאמור בו, ובאופן שלצדדים לא יהיו דרישות נוספות כנגד הצד מהשני (למעט בסוגיות שפורטו בהסכם) ולרבות ביחס להכרה בעלויות בתעריף המים לתקופה האמורה וכן כי למקורות לא תהיינה דרישות נוספות מהמדינה לרבות מרשות המים לגבי התחשבות בתקופת ההסכם ולפניו (למעט דרישות שהוסכמו במפורש בהסכם האמור). סוכם כי הסכום הנ"ל, שעל מקורות להעביר למדינה, ישולם בארבעה תשלומים של 115 מיליון ש"ח כל אחד, בתום כל שנה, כשהאחרון בהם שולם בתום שנת 2017.

הוסכם כי הצדדים יפעלו ליישום החלטת הממשלה מספר 733 מיום 13 בנובמבר 1996, לפיה אושרה המרת הלוואות הצמיתות שהעמידה הממשלה לחברת מקורות, למניות החברה (כמפורט בהחלטת הממשלה) וזאת בתוך 210 ימים מתאריך חתימת ההסכם. זכות ההמרה כאמור לעיל, לא תכנס לתוקף כל עוד לא נקבעו כמות וסוג המניות. ההמרה תהיה בערך הנומינלי של הלוואות הצמיתות בסך של 4,958 אלפי ש"ח (אשר ערך המותאם לפי הדוחות הכספיים המותאמים ליום 31 בדצמבר 2012 הנו 814,258 אלפי ש"ח). עם חתימת ההסכם הני"ל, לא תועלה עוד על ידי הממשלה כל טענה בנוגע לריבית בגין הלוואות הצמיתות, ביחס לכלל תקופת הלוואות הצמיתות, לרבות התקופה שלאחר חתימת ההסכם, בתנאי שהחברה תמציא למדינה, בתוך 60 יום מחתימת ההסכם, אישור דירקטוריון החברה, לפיו אם וככל שיקבעו כמות וסוג המניות, שכנגדן יומרו הלוואות הצמיתות, ובעת שתממש המדינה את ההמרה האמורה, יונפקו לה מניות שאינן מטילות התחייבות כספית על החברה וזאת כנגד המרת הלוואות הצמיתות למניות.

יצוין, כי בהמשך להסכם לעיל, ביום 26 במאי 2014 התקבלה בדירקטוריון החברה החלטה שקבעה כי במסגרת פעילות הצדדים ליישום החלטת הממשלה מס' 733 מיום 13 בנובמבר 1996, ובהתאם ובכפוף לחתימת הסכם גמר ההתחשבות, לאשר כי סמוך לאחר המועד שבו היא לחברה הון מניות רשום הנדרש לצורך הנפקת מניות למדינה בהתאם להחלטותיה ובהתאם לתנאים שיקבעו על ידה, ולאחר שיקבעו כמות וסוג המניות שכנגדן יומרו הלוואות הצמיתות, תנפיק החברה למדינה מניות (שאינן מטילות על החברה התחייבות כספית), וזאת כנגד המרת הלוואות הצמיתות הרשומות בספרי החשב הכללי. זכות ההמרה כאמור לעיל לא תיכנס לתוקף כל עוד לא נקבעו כמות וסוג המניות, כלומר זכות ההמרה של המדינה למניות תהיה תקפה רק במועד בו יקבע יחס המרה קבוע ועד לאותו מועד אין למדינה תביעות כלפי החברה ביחס לסכום זה. לפיכך, מוצגות הלוואות הצמיתות במסגרת ההון. ההמרה תהיה בערך הנומינלי של הלוואות הצמיתות בסך של 4,958 אלפי ש"ח (אשר ערך המותאם לפי הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012 הנו 814,258 אלפי ש"ח). הנפקה זו תעשה בהתאם לסמכותו של הדירקטוריון על פי הדין ועל פי תקנון החברה ובהתאם לאמור בהסכם גמר ההתחשבות. יצוין, כי נכון למועד הדוח, נערכים דיונים עם גורמי המדינה בקשר להסדרת מבנה ההון של החברה וטרם הונפקו המניות כאמור לעיל.

שטרי הון

26.2.1

במסגרת ההסכם הוסכם כי למדינה תהא הזכות להמיר למניות שני שטרי הון אשר מופיעים בהון העצמי של החברה, אותם הנפיקה החברה למדינה בגין השתתפותה במימון תכנית הפרישה שיישמה החברה בשנים 2005-2006. ההמרה תהיה בערכם הנומינלי המועדן של שטרי ההון, דהיינו בסכום נומינלי של כ-127.2 מיליון ש"ח (שערכם המותאם נכון ליום 31 בדצמבר 2012 הסתכם בכ-160.2 מיליון ש"ח). זכות ההמרה כאמור לעיל, לא תכנס לתוקף כל עוד לא נקבעו כמות וסוג המניות, כלומר, זכות ההמרה של המדינה למניות תהיה תקפה רק במועד בו יקבע יחס המרה קבוע ועד לאותו מועד אין למדינה תביעות כלפי החברה ביחס לסכום זה.

השקעות במכון טיהור שפכים דן (שפד"ן)

26.2.2

במסגרת ההסכם הוסדרו השקעות בשפד"ן, וסוכם כי ההתחשבות בגין השקעות אלו תעודכן כך שהתמיכה תופחת בסכום של 117 מיליון ש"ח. חברת המפא"ר תחויב בהתאם על ידי מקורות במסגרת החשבון השוטף שלה המתנהל בספרי מקורות.

הסכם מקורות – שח"מ

26.3

בחודש מרץ 2009 נחתם הסכם בין מקורות לבין שח"מ, אשר הוארך מעת לעת והיה בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2019, אשר מסדיר את העבודות שמבצעת שח"מ עבור מקורות. הסכם זה מסדיר את מערכת היחסים בין החברות, במספר מישורים, כדלקמן: שח"מ התחייבה כלפי מקורות לבצע עבודות שונות (פיתוח, חידוש ושיפור ואחזקה), בהתאם לתכנון, לאיכות וללוחות זמנים שידרשו על ידי מקורות, ותוך אחריות של שח"מ כלפי מקורות לטיב העבודה ורמת ביצועה, בין אם העבודה מתבצעת על ידי שח"מ בעצמה ובין אם על ידי צדדים שלישיים מטעמה; ההסכם קובע את בסיס תשלומי מקורות לשח"מ בגין העבודות (מחירון פיתוח, כפי שיהיה בתוקף בין מקורות ורשות המים, המתונה בהסדרים מול רשות המים והממשלה), וכן את הבסיס למתן הנחות מהמחירון, תוך הבחנה בין סוגי העבודות השונים ומבצע העבודות (שח"מ או צדדים שלישיים מטעמה); עוד קובע ההסכם את אופן ההתחשבות בין מקורות לבין שח"מ בנוגע להשתתפות שח"מ בהוצאות מטה החברה ודמי שימוש ברכוש ובציוד שמועמד לרשותה על ידי מקורות. על פי ההסכם, שח"מ משלמת דמי שימוש בגין רכוש וציוד שיועמד לרשותה בגובה הוצאות פחת המתואם וכן משלמת שח"מ למקורות עבור השתתפות בהוצאות מטה מקורות על ידי תשלום תקורה המורכבת מתשלום חודשי קבוע של 1 מיליון ש"ח (צמוד למדד המחירים לצרכן של 12/2005) ובמידה ומקורות תמסור לביצוע שח"מ עבודות פיתוח וחז"ש (לא כולל עבודות מסוימות כמפורט בהסכם) שהיקפן עולה על 350 מיליון ש"ח, תשלם שח"מ בנוסף תשלום תקורה בשיעור 3% עבור הפרש שבין עבודות הפיתוח והחז"ש שביצעה שח"מ (כולל הוצאות בסעיפים אחרים באותן עבודות) לבין 350 מיליון ש"ח. בשנים 2019 ו-2020 מקורות שילמה לשח"מ במסגרת ההסכם (בקיצוץ תשלום התקורה ושימוש בציוד כמפורט לעיל), סך של כ-580 וכ-619 מיליון ש"ח, בהתאמה. בימים אלו מתנהל משא ומתן בין החברות על הסכם חדש

שיסדיר את מערכת היחסים ביניהם בהתאם לרפורמה שבכללי המים החדשים בעקבות החלטת ממשלה 4514, כמפורט בסעיף 41.6 בנספח א' לפרק זה.

יצוין כי בחודש מאי 2020 חתמו מקורות ושח"מ על הסכם המסדיר חילוקי דעות ודרישות כספיות שונות מצד כל אחת מהחברות עד לתום שנת 2019.

ביום 22 במרץ 2021 אישר דירקטוריון החברה הסכם חדש בין החברה לבין שח"מ שיסדיר את מערכת היחסים ביניהם בהתאם לרפורמה שבכללי המים החדשים בעקבות החלטת ממשלה 4514. במסגרת ההסכם, בין היתר, התקורה הקבועה והמשטנה הופחתה ב-11%, כך שהתקורה מורכבת מתשלום חודשי קבוע של 1.068 מיליון ש"ח (צמוד למדד המחירים לצרכן לחודש דצמבר 2019) ואם מקורות תמסור לביצוע שח"מ עבודות פיתוח וחוו"ש (לא כולל עבודות מסוימות כמפורט בהסכם) שהיקפן עולה על 350 מיליון ש"ח, תשלם שח"מ בנוסף תשלום תקורה בשיעור של 2.67% עבור ההפרש שבין עבודות הפיתוח והחוו"ש שביצעה שח"מ (כולל הוצאות בסעיפים אחרים באותן עבודות) לבין 350 מיליון ש"ח.

26.4. הסכם מקורות – חברת הייזום

בהמשך להחלטה 2318, אשר התוותה את העקרונות להפרדת הפעילות בין החברה ובין חברת הייזום, וקבעה, בין היתר, את הפעילויות שיועברו מהחברה לחברת הייזום ואת היקף ההשקעות אותו תהיה החברה רשאית להשקיע בחברת הייזום וכן את העקרונות לפעילות חברת הייזום כמפורט בסעיף 5.1.1(ב) לעיל, בחודש פברואר 2009 נחתם הסכם בין החברה לבין חברת הייזום שמגדיר את מערכת היחסים ביניהן, לרבות התחשבות בגין העברת נכסים וקביעת מנגנון התחשבות בגין רכישת שירותים שוטפים.

כחלק מההסכם, התחייבה החברה להעביר לחברת הייזום את הפעילות לרבות כל הנכסים, הזכויות והחובות של החברה כמפורט להלן: העברת התחייבויות מקורות לחברת הייזום בכל הקשור לתפעול מט"ש כרמיאל, העברת חלקה של החברה בבעלות ותפעול מתקן טיהור השפכים באשקלון, זכויות חוזיות במתקן הסינון בטבריה, זכויות חוזיות לתחזוקת רשת המים העירונית של חולון, וזכויות חוזיות לתפעול מתקן טיפול בשפכים של באר שבע ונתב"ג, והכל בהתאם לתנאי ההסכם. לפרטים נוספים, ראו סעיף 5.1.1(ב) לעיל וביאור 7.א(2) לדוחות הכספיים השנתיים. יצוין, כי נכון למועד הדוח, החברה העבירה לחברת הייזום את האחריות על תפעול מתקן טיהור השפכים בכרמיאל, אך עד למועד זה טרם הועבר חלקה של מקורות בשותפות כרמיאל (יחד עם איגוד ערים אזור כרמיאל) למקורות ייזום בשל המורכבות והיקף הבוררות שהתנהלה בין מקורות מים ובין איגוד ערים כרמיאל, כמפורט בביאור 24.א(1) לדוחות הכספיים השנתיים ובסעיף 27.11 להלן. תמורת העברת הנכסים המפורטים לעיל נקבעה על בסיס שווי כלכלי הוגן של 32,135,649 ש"ח. התמורה שולמה כך ש-32,135,649 מניות רגילות בעלות 1 ש"ח ע.נ. כל אחת של חברת הייזום אשר הוקצו על ידה לחברה, ייחשבו כנפרעות. נכון למועד הדוח, טרם הושלמה מכירת כל הנכסים כאמור.

כמו כן, כולל ההסכם האמור הוראות בדבר קליטת עובדים והשאלת עובדים מהחברה לחברת הייזום. הוראות אלו כוללות מנגנון התחשבות בין הצדדים ביחס לתשלום שכר העבודה לעובדים המושאלים, וכן ביחס לעובדים הנקלטים בגין התקופה שעד למועד הקליטה על ידי חברת הייזום.

בנוסף לאמור, כולל ההסכם הוראות בדבר רכישת שירותים של חברת הייזום מהחברה. היקף רכישת השירותים האמורים לא יעלה על המותר בהתאם להחלטת הממשלה, לפיה החל משנת 2010 ואילך יוגבל ההיקף האמור לסכום של עד 5 מיליון ש"ח. השירותים הנרכשים כוללים שירותים שוטפים הניתנים על ידי החברה בתחומי הכספים, הפיתוח, ארגון ומנהל, דוברות, ניהול סיכונים ומערכות מידע.

במסגרת ההסכם מקורות זכאית להכנסות מחברת הייזום בעבור:

26.4.1 **שירותים שוטפים** – תקורה חודשית בגובה 37 אלף ש"ח לחודש, צמודה למדד המחירים לצרכן (12/13 מדד בסיס) בתשלומים חודשיים בעבור שירותים בתחומים אשר פורטו לעיל (להלן: "**סל השירותים**").

26.4.2 **שירותי פרויקטים** – מקורות ייזום רוכשת ממקורות מים שירותים, בעיקר בתחום ההנדסה, אשר ניתנים על ידי המשרד והראשי והמרחבים עבור פרויקטים של חברת הייזום. החיוב בגין השירותים מתבצע בהתאם לשעות עבודה מושקעות בפועל ולפי תעריפי שכר אקדמאים ועובדי שדה המופיעים במחירון גורמי החוץ של מקורות מים ומתעדכנים מעת לעת.

26.5. הסכם אספקת מים לירדן

במסגרת הסכם השלום בין מדינת ישראל לבין ממלכת ירדן, אשר נחתם ביום 26 באוקטובר 1994, הסכימו הצדדים על הסדר הקצאת מים ביניהם אשר קובע את סכומי ההקצאות תוך הבחנה בין עונות השנה. עוד נקבע בהסכם, כי המדינות ישתפו פעולה במציאת מקורות לאספקה לירדן של כמות נוספת של מים ברמה הניתנת לשתייה. כמו כן,

במסגרת ההסכם התחייבו המדינות לשמור על המים המשותפים, המצויים בתחום סמכותן, של נהרות הירדן והירמוך, וכן על מי התהום בערבה, מפני כל זיהום, נזק או משיכות בלתי מאושרות של הקצאות המדינה האחרת. כמו כן, על פי הסכם זה, מספר בארות אשר נקדחו על ידי ישראל ומשמשות אותה ביחד עם המערכות הקשורות אליהן נופלות בצד הירדני של הגבולות. נכון למועד הדוח החברה פועלת לביצוע שני קידוחים חלופיים בצד הירדני. לישראל יישמר השימוש בבארות ומערכות אלה בכמות ובאיכות הקבועים מראש. כל מדינה מחויבת מכוח ההסכם להודיע לשנייה, שישה חודשים לפי המועד, אודות כל פרויקט אשר עלול לשנות את הזרימה של הנהרות שלעיל לאורך גבולן המשותף, או את איכות זרימה זו. כיום החברה פועלת להשלמת ביצוע פרויקט כב"ש (כנרת בית שאן) שיאפשר תגבור אספקת המים לירדן עד ל-100 מלמ"ק מים בשנה. בהתאם להסכם זה, החברה סיפקה כ-47 וכ-56 מלמ"ק מים בשנים 2019 ו-2020, בהתאמה. בשנים 2019 ו-2020, הכנסות החברה מכח הסכם זה עמדו על כ-8 וכ-10 מיליון ש"ח בהתאמה.

26.6. הסכם עם הרשות הפלסטינית

החברה מספקת מים לרשות הפלסטינית מכוח הסכם עלויות המים (להלן: "**הסכם עלויות המים**") שנחתם ביום 20 בדצמבר 1998 כחלק מהסכמי אוסלו בין מדינת ישראל לרשות הפלסטינית. ההכנסות מושפעות מהיקף צריכת המים על ידי הרשות הפלסטינית על בסיס טבלת התעריפים אשר מהווה חלק מהסכם עלויות המים, ומעדכוני תעריפים על ידי ועדת המחירים המשותפת (להלן: "JWC"), כך שהתעריפים ישקפו את העלות הריאלית המלאה של אספקת המים. בפועל, טרם עודכנו התעריפים עקב מחלוקת בין הצדדים (למעט הצמדת מחירים). בשנת 2012 הוסכם ב-JWC על אספקת כמות נוספת מעבר להסכם (מעבר לכמות בסיס של 46.16 מלמ"ק לשנה), לפי תעריף שולי של 3.607 ש"ח למ"ק. בשנים 2019 ו-2020 החברה סיפקה 86.3 ו-55.5 מלמ"ק מים בהתאם להסכם והכמות הנוספת, בהתאמה. בשנים 2019 ו-2020 הכנסות החברה מכח ההסכם והכמות הנוספת בגדה המערבית, מחולה ועזה, עמדו על כ-285 וכ-12.3 מיליון ש"ח, בהתאמה. יצוין, כי הנתונים הכספיים לעיל מתייחסים להכנסות מאספקת המים בהתאם להסכם בלבד, ואינם כוללים עלות עבודות.

בגין אספקת המים לרשות הפלסטינית בגדה המערבית, במחולה ובעזה, משולמים ממדינת ישראל באמצעות החשב הכללי תשלומים שיממנו את הפרש בין המחיר ההסכמי שבו מחויבת הרשות הפלסטינית לבין סכום של 3.3 ש"ח למ"ק. בסה"כ משולם לזכות מקורות סך שנתי של 23.7 מיליון ש"ח לכל אחת מהשנים 2017-2019, בשנת 2020 לא התקבלו תשלומים מהמדינה בגין רכיב זה.

26.7. הסכם תפעול שפד"ן

ביום 27 בפברואר 2008, נחתם הסכם (להלן: "**ההסכם המקורי**") בין החברה לבין אגודת "מי אזור דן" - אגודת מים שיתופית חקלאית בע"מ (להלן: "**האגודה**") בדבר מתן שירותי אחזקת והפעלת מכון הטיהור שפד"ן לטיהור שפכים על ידי מקורות (להלן: "**שפד"ן**"). במסגרת ההסכם מקורות מתחייבת, בין היתר, לקלוט, לטפל ולטהר את כל כמויות השפכים, בכל איכות שהיא, שיגיעו למכון הטיהור, לצורך השבתם לצרכני קולחים. לאור העובדה שמוסכם על הצדדים כי השפד"ן הינו "מפעל חיוני" החייב לפעול בכל עת, לרבות במועדי חירום ומלחמה, מתחייבת מקורות לספק את השירותים נשוא הסכם זה בכל ימות השנה, 24 שעות ביממה. על פי ההסכם מקורות נושאת באחריות מלאה לכל נזק, לרבות עקב מטרדי ריח מהמכון, שיגרם לכל צד שלישי ו/או אגודה, לרבות שיפוי האגודה בכל סכום שהיא תחויב כלפי צד ג' כלשהו, בכל מקרה של תפעול ותחזוקה לקויים של מכון הטיהור. סך היקף ההכנסות השנתי למקורות בגין תפעול ואחזקת השפד"ן מסתכמת בכ-25,000 אלפי ש"ח כתלות בכמות השפכים הנכנסת למפעל. ההסכם נחתם לתקופה של 10 שנים.

ביום 1 בינואר 2013, נחתם הסכם המאריך את תוקף ההסכם המקורי ב-5 שנים, עד ליום 31 בדצמבר 2017. עוד נקבע בהסכם, כי בנוסף להתחייבויות של מקורות מכוח ההסכם המקורי, מוסכם כי כחלק מתפעול ותחזוקת השפד"ן, מקורות תפעיל ותתחזק גם את מתקן ההסמכה והסחיטה של בוצה שהוקם בשפד"ן. בשנת 2017 הורחבה תכולת ההסכם עבור הפעלת ואחזקת מערך מעכלים אנאירוביים לטיפול בבוצה כולל ייצור חשמל על ידי ביו-גנרטורים מבוססי גז שמופק מהבוצה. במסגרת ההרחבה הוגדלה התמורה בהסכם בהיקף של כ-13 מיליון ש"ח בשנה והתווספו משאבי כ"א, חומרים וקבלנים לביצוע עבודות התפעול והאחזקה. ביום 3 במאי 2018 נחתם הסכם התקשרות חדש בין מקורות לבין "מי אזור דן" אגדות מים שיתופית חקלאית. ההסכם נחתם לתקופה של חמש שנים עם אופציה לשני הצדדים להארכה של שתי תקופות עוקבות בנות חמש שנים נוספות כל אחת.

בהתאם להסכם, החברה תמשיך לתחזק ולתפעל את הציוד המותקן במכון הטיפול בשפכים שפד"ן שבבעלות "מי אזור דן", כולל מערך הטיפול בבוצה על ידי מערך המעכלים האנאירוביים.

26.8. הסכם עם חברת נתיבי תחבורה עירוניים להסעת המונים בע"מ

ביום 10 בנובמבר 2010, נחתם הסכם (להלן: "**הסכם א"**) בין מקורות לבין נ.ת.ע - נתיבי תחבורה עירוניים להסעת המונים בע"מ (להלן: "**נתי"ע**") לפיו על מקורות להעתיק את תוואי קו המים "ירקון מערבי" לתוואי חלופי אחר בשל

רצונה של מדינת ישראל לבצע עבודות ביצוע רכבת קלה להסעת המונים ובכלל זאת 2 מנהרות ותחנת רכבת, מעברי הולכי רגל ומתקנים נוספים בתוואי החוצה את תוואי המים (להלן: "הפרויקט").

הסכם א', אשר מסדיר את שלב א' בפרויקט, קובע כי מקורות תהא אחראית על תכנון הפרויקט ובגין כך נת"ע תשלם למקורות סך של 1.5 מיליון ש"ח צמוד למדד סלילה וגישור. בהמשך להסכם א' שנחתם, נחתם הסכם נוסף ביום 4 בדצמבר 2014 אשר מסדיר את שלבים ב'-ג' בפרויקט (להלן: "הסכם ב'"). בהסכם ב' נקבע כי ביצוע הפרויקט יעשה על ידי מקורות, באופן מקצועי ובהתאמה מלאה לתכנון המפורט שיוכן על ידי ו/או מי מטעמה ויאושר על ידי נת"ע. יצוין כי הפרויקט עתיד להסתיים ברבעון השני של שנת 2021.

כמו כן הוסכם כי כל החשבונות שתגיש מקורות לנת"ע ישוערכו על ידי מקורות על פי מדד סלילה וגישור. נת"ע תשלם למקורות את מלוא הוצאותיה של מקורות בגין תכנון, ביצוע, פיקוח וניהול הפרויקט.

בהמשך להסכם ב', ביום 2 בדצמבר 2015 נחתם הסכם נוסף אשר מסדיר את שלב ד' בפרויקט. אומדן העלויות לשלב ד' בפרויקט מסתכם בסך של כ-29.8 מיליון ש"ח צמוד למדד סלילה וגישור של חודש יוני 2015 בתוספת מע"מ.

בהסכם ב' מוסכם כי סך התשלומים אשר תידרש נת"ע לשלם למקורות בגין ביצוע פרויקט ב', לא יעלה על סך של כ-130.8 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ כדן. סכום זה יהיה צמוד למדד סלילה וגישור. שיעור ההגדלה המקסימלי המותר לסכום הנ"ל, לפני הפרשי הצמדה למדד, יהיה בשיעור של 10%.

בשנים 2019 ו-2020, הכנסות החברה מכח הסכם זה עמדו על כ-1.2 ו-2.4 מיליון ש"ח בהתאמה.

ביום 15 במרץ 2021 התקשרה מקורות בהסכם נוסף עם נת"ע, לפיו נת"ע מבקשת להזמין ממקורות את מלאכת עבודות התכנון, הביצוע, הניהול העתקה ופירוק של קווים ו/או מתקנים פעילים של מקורות המצויים לאורך תוואי ביצוע הקו הסגול של הרכבת הקלה (להלן: "הקו הסגול"), מצומת מסובים ועד צומת הטייסים. יובהר כי בין המתקנים שבתכולת העבודות ישנן שתי בארות מים בבעלות מקורות וכן קידוח שלישי, פרטי, אשר מקורות תפעל כגורם מתכלל שאמון על התכנון וכן יבצע עבור נת"ע עבודות להעמקתו או העתקתו.

26.9. התקשרות עם נתיבי ישראל

החברה התקשרה עם חברת נתיבי ישראל החברה הלאומית לתשתיות תחבורה בע"מ (להלן: "נתיבי ישראל") בהסכמים לביצוע עבודות חד פעמיות בתחום של העתקות קווי מים של מקורות באתרים בהם מוקמים מחלפים. בכתבי התחייבות אלה, מקורות משמשת כגורם קבלני לשם ביצוע העבודה עבור נתיבי ישראל, אשר מזמינה ומממנת את העבודה. בשנים 2019 ו-2020, הכנסות החברה מכח הסכמים אלו עמדו על כ-96.7 ו-119.8 מיליון ש"ח, בהתאמה.

בנוסף, מקורות ונתיבי ישראל משתפות פעולה ביחד בפרויקטי תשתיות באופן המאפשר חיסכון בעלויות לצדדים ולמשק תוך קיצור בלוח זמנים לביצוע. ביום 12 בפברואר 2020 נחתם בין הצדדים הסכם לביצוע פרויקט להנחת קווי מים באל ערוב במסגרת סלילת כביש 60 לב יהודה עוקף אל ערוב, וביום 22 בפברואר 2021 נחתם בין הצדדים הסכם לביצוע פרויקט להנחת קווי מים בחווארה במסגרת הרחבת כביש 55 וכביש 60 שבין צומת תפוח ושכם.

26.10. הסכם עם רכבת ישראל

ביום 26 במרץ 2020 החברה התקשרה עם חברת רכבת ישראל בע"מ (להלן: "רכבת ישראל") בהסכם מסגרת לביצוע, מעת לעת, של עבודות תכנון, פיקוח, ניהול וביצוע העתקת מתקנים באזורים שונים בארץ בהם מצויים מתקנים בבעלות החברה אשר נדרש להעתיקם למיקום אחר, בהתאם לצרכיה של רכבת ישראל.

במסגרת ההסכם, החברה התחייבה, בין היתר, כי תהא אחראית להשגת כל האישורים וההיתרים הנדרשים מכל רשות וגוף לביצוע אותו פרויקט ורכבת ישראל התחייבה לסייע להשגת אישורים אלו ככל יכולתה ולשאת בכל העלויות הכרוכות בהשגת אישורים והיתרים כאמור.

כמו כן, בהסכם נקבע כי במהלך ביצוע הפרויקט ועד להוצאת חשבון סופי בגינו, תשלם רכבת ישראל לחברה תשלומי ביניים על פי חשבונות חלקיים שהחברה תגיש לרכבת ישראל על בסיס שיעור השלמת ביצוע הפרויקט בשטח.

בשנים 2019 ו-2020, הכנסות החברה מרכבת ישראל עמדו על כ-20.6 ו-93 מיליון ש"ח, בהתאמה.

26.11. התקשרות עם קבלן התכנון והביצוע DB Contractor מיזם משותף ED. Zublin AG & Jager Bau GmbH

בחודש נובמבר 2013 פרסמה החברה מכרז בקשר לביצוע פרויקט מנהרת קו המים החמישי לירושלים (להלן: "הפרויקט"). במכרז זכתה קבוצת זובלין-יגר (להלן: "הקבלן"), ובחודש אפריל 2016 נחתם ההסכם בין הצדדים.

במסגרת ההסכם, הקבלן משמש כמתכנן וכקבלן מבצע של הפרויקט. תאריך ההפעלה של המנהרה על פי ההסכם צפוי היה להיות כ-51 חודשים לאחר חתימת ההסכם, דהיינו בחודש יולי 2020, ותאריך מסירת הפרויקט, על פי ההסכם, נקבע לחודש ינואר 2021. נכון למועד הדוח צפוי עיכוב של כשנה וחצי על הנתבי הקריטי של הפרויקט עד להפעלתו (עד סוף שנת 2021). סכום ההתקשרות בהסכם, אשר ישולם על פני כל תקופת ההסכם, הינו כ-650 מיליוני ש"ח. עלות זו אינה כוללת את העלויות הכרוכות בטיפול באירועים גאולוגיים מרעים בהתאם לתנאי ההסכם. מכל תשלום לו זכאי הקבלן יוחזקו 10% כדמי עיכוב. 50% מדמי העיכוב יושבו אליו לאחר השלמת הפרויקט ויתרת ה-50%, חמש שנים לאחר תחילתה של תקופת הבדק. מעבר לדמי העיכוב המתוארים, הוסכם כי תינתן ערבות ביצוע של כ-10% מסכום ההתקשרות. ערבות הביצוע הופחתה ל-7% מסכום ההתקשרות לאחר שהושלמה כריית 1000 מטר ראשוניים. כן קבועה בהסכם ערבות בדק בסך של 3% מסכום ההתקשרות. במסגרת ההסכם הוגדר פיצוי מוסכם בגין איחור באבני דרך שנקבעו בהסכם. בהסכם כלולים סעיפים המאפשרים למקורות לבטל את החוזה, בין היתר, במקרים בהם הקבלן לא השלים את הפרויקט עד למועד המירבי הקבוע להשלמתו, במקרה בו הקבלן חדל מלבצע התחייבויותיו, עיכובי לויז' ללא אישור מקורות, חוב של פיצוי מוסכם מעבר לתקרת סכום שהוגדרה בהסכם וכיו"ב. כמו כן, בהסכם כלולים סעיפים המאפשרים לקבלן לבטל את ההסכם, אשר כוללים, בין היתר, עיכוב בתשלום העולה על 90 יום על ידי מקורות, עיכוב שלמעלה מ-6 חודשים במסירת האתר לקבלן, וכן שינוי בדין שמקורות לא שיפתה בגינו את הקבלן חרף החלטה שניתנה בהתאם למנגנון פתרון המחלוקות המתואר בהסכם. נכון למועד הדוח שולם לקבלן סכום של כ-382 מליון ש"ח מסך סכום ההתקשרות שבהסכם, ובנוסף שולם לקבלן סך של כ-10 מליון ש"ח בגין עבודות נוספות ואירועים גאולוגיים מרעים שעל פי תנאי ההסכם הקבלן זכאי לתשלום נוסף בגינם. נכון למועד הדוח הקבלן הגיש 6 תביעות לפאנל יישוב הסכסוכים ההנדסי המהווה חלק ממנגנון פתרון הסכסוכים החוזי. סכום 6 התביעות הנ"ל הנו כ-130 מיליוני ש"ח, תביעות אלה הוגשו בין היתר, בגין אירועים שלטענת הקבלן הינם בגדר "אירוע גאולוגי מרע" כמשמעות מונח זה בהסכם. בשלב מקדמי זה אין בידי הנהלת החברה ויועציה המשפטיים של החברה להעריך את סיכויי התביעות והשפעתן על עלות הפרויקט. לפרטים נוספים, ראו ביאור 3.ד.25 לדוחות הכספיים.

יצוין כי נכון למועד דוח זה, ביום 29 במרץ 2020, הקבלן הגיש לפאנל האמור בקשה להכיר באירוע התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו כאירוע של כח עליון על פי הוראות ההסכם בין הצדדים. למרות התנגדות החברה, ביום 20 באפריל 2020, הודיע הפאנל כי הוא מכיר באירוע הקורונה כאירוע של כח עליון באופן עקרוני אך אין הוא מתייחס לסעדים מכוח הכרה זו וכי מכל מקום, סעדים, ככל שיוכרו, כפופים לחובת הקבלן להקטין נזקים. ביום 3 בדצמבר 2020 הגיש הקבלן את תשובתו לערר שהגישה החברה וביום 26 בינואר 2021 הגישה החברה את תגובתה. הואיל וטרם התקיים דיון בנושא, לא ניתן להעריך את סיכויי בקשותיו של הקבלן. בנוסף, ביום 14 באפריל 2020, הגיש הקבלן בקשה לבורר כי יכיר בצווים ובהנחיות שפרסמו משרדי הממשלה השונים, עקב התפשטות נגיף הקורונה, כשינוי דין, כפי שמונח זה מוגדר בהסכם בין הצדדים. ביום 3 בנובמבר 2020, החברה הגישה ערר על המלצת הפאנל בדבר הכרה בקורונה כאירוע כח עליון. הסדר שאושר על ידי הבורר קובע כי הדיון בבקשות הנ"ל יתקיים במאוחד. נכון למועד הדוח, דיון זה טרם התקיים.

הסכם שותפות מט"ש כרמיאל

26.12.

ביום 30 ביוני 1996, נחתם הסכם להקמת שותפות בין החברה לבין איגוד ערים אזור כרמיאל, תאגיד בהקמה באמצעות עיריית כרמיאל כנאמנה עבורו וחברת ירקון חברה להשקעה בע"מ (להלן: "השותפות"). מטרת השותפות להתקשר עם איגוד הערים בהסכם לפיו השותפות תקים עבור איגוד הערים מתקן לטיפול בשפכים של הרשויות המקומיות באזור כרמיאל ובקעת בית הכרם (להלן: "מט"ש כרמיאל"). בהסכם זה נקבע בין היתר כי על מקורות לגייס כמחצית מהכספים הדרושים למימון הקמת מט"ש כרמיאל. בהמשך להסכם זה, ביום 2 ביוני 1997, חתמה מקורות לגייס עם השותפות לפיו עם הקמת המתקן, מקורות תהא אחראית לתפעל ולתחזק את מט"ש כרמיאל בהתאם להוראות הסכם זה בתמורה לתשלום חודשי כפי שמפורט בהסכם. עוד נקבע בהסכם כי על מקורות לשלם כל דמי נזק או פיצוי המגיעים על פי דין לעובד או לכל אדם הנמצא בשירותה כתוצאה מתאונה או נזק כלשהם תוך כדי או עקב אופן תפעול ו/או תחזוקת המתקן על ידה ו/או ביצוע התחייבויותיה על פי הסכם זה, לרבות נזק שנגרם לאדם המספק שירותים, חומרים או מוצרים, קבלני משנה ועובדיהם, ספקים ועובדים עצמאיים הן של מקורות והן של קבלני המשנה מטעמה.

על פי ההסכם, אמורים להיות משולמים מדי חודש תשלומים בעבור החזר ההלוואה, ההפעלה והאחזקה אולם, משנת 1997 כמעט לא שולם דבר והנושא הגיע לידי בוררות. על פי החלטה הסופית של פסק הבוררות מיום 3 באוקטובר 2010, אשר קיבלה תוקף של פסק דין, חויב איגוד ערים לענייני ביוב (איזור כרמיאל) לשלם למקורות סך של כ-95 מיליון ש"ח, במחירי דצמבר 2009, בתוספת ריבית והצמדה.

מקורות ורשות המים פנו למשרד הפנים לסיוע בתרונות לתשלום החוב על ידי האיגוד והרשויות המקומיות. הסכם הפשרה שגובש על ידי כלל המעורבים אושר על ידי דירקטוריון החברה ורשות המים. בהתאם, ביום 22 באפריל 2020, נחתם הסכם פריסת חוב בין החברה, איגוד ערים לענייני ביוב (אזור כרמיאל) (להלן: "האיגוד") והשותפות (להלן: "ההסכם"). במסגרת ההסכם צפויה החברה לקבל תמורה כספית כוללת של כ-42 מיליון ש"ח ותמורה נוספת בביצוע עבודות ל-10 שנים, כמפורט להלן. על פי ההסכם, התחייב האיגוד לשלם למקורות סך של כ-33 מיליון ש"ח באופן שכ-9.4 מיליון ש"ח ישולמו במזומן תוך 24 שעות מהחתימה על ההסכם, כ-9.4 מיליון ש"ח ישולמו בתוך שלושה חודשים ממועד החתימה על ההסכם וסך של כ-14.4 מיליון ש"ח ישולמו ב-144 תשלומים חודשיים שווים של כ-100 אלפי ש"ח

בצירוף הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן. להבטחת העמידה של האיגוד ב-144 התשלומים החודשיים שנקבעו, האיגוד ישעבד לטובת מקורות בשעבוד שוטף מדרגה שנייה את נכסיו (למעט מתקן מט"ש כרמיאל), בהתאם לתנאים שהוגדרו בהסכם שעבוד שנחתם בין הצדדים, עד לסך של 14.4 מיליון ש"ח. בנוסף, סך של כ-9.3 מיליון ש"ח ייפצע על ידי רשויות מקומיות החברות באיגוד בהתאם להסכמות אליהן הגיעו עם משרד הפנים ובהתבסס, בין היתר, על הלוואות משרד הפנים לרשויות אלו, וזאת לא יאוחר מ-120 ימים מיום החתימה על ההסכם. עוד נקבע בהסכם, כי מקורות תמשיך להפעיל את מט"ש כרמיאל ל-10 שנים נוספות החל מיום 1 בינואר 2020, וככל ולא יעמוד בהתחייבות זו ישלם האיגוד פיצוי נוסף בסך של 100 אלף ש"ח לחודש לכל חודש בו קוצרה תקופת ההפעלה שלא בשל בחירתה של החברה. נכון למועד זה, מתוך התמורה הכוללת בסך של 42 מיליון ש"ח, שולם סכום התשלומים הקבועים כמפורט לעיל, והיתרה משולמת בתשלומים חודשיים כמפורט לעיל.

ככל שהאיגוד לא יעמוד בהתחייבויותיו מתוקף הסכם זה ואם הפרה של ההסכם לא תתוקן תוך 60 ימים ובהתאם לתנאים הקבועים בהסכם, סכום החוב הכולל יוחזר ויועמד על סך מוסכם של 100 מיליון ש"ח בקיזוז כל התשלומים ששולמו לחברה מיום חתימת ההסכם, והוא יעמוד במלואו לפירעון מיידי.

בהתאם להחלטת ממשלה 2318 ובהתאם להוראות הסכם פריסת החוב, ביום 27 בנובמבר 2017 נחתם הסכם בין החברה לבין חברת הייזום להסבת הסכם תפעול מט"ש כרמיאל מהחברה לחברת הייזום. במסגרת ההסכם, החל מיום ה-1 בינואר 2017, המחלת החברה את כלל חובותיה וזכויותיה מכוח הסכם התפעול עם השותפות לחברת הייזום. כל זאת תוך הבהרה שהסבה כאמור, אינה כוללת את הסכם פריסת החוב ואינה כוללת את חלקה של החברה בשותפות על פי הסכם השותפות.

ביום 10 בפברואר 2021 נחתמה תוספת להסכם ההפעלה בין החברה, האיגוד והשותפות. במסגרת התוספת הוסכם כי לאור השלמת הרחבת מט"ש כרמיאל, מעבר לטיפול באיכות שלישונית והרחבות מתוכננות נוספות, כוח האדם מטעם החברה יגדל וישתנה והחברה תהיא זכאית לתוספת תשלום בגין תוספת כוח האדם הנדרש בסכום לא מהותי.

26.13. הסכם שיתוף פעולה עם קבוצת ברן בע"מ

ביום 4 ביוני 2020, חתמה החברה עם קבוצת בר"ן בע"מ על הסכם לשיתוף פעולה אסטרטגי בפרויקטים, הכוללים תכנון וביצוע (DB) בתחום המים (הכולל, בין היתר, טיפול במים, התפלה, איכות מים, טיפול והשבה בשפכים, תפיסת שיטפונות הגברת מטר, בטחון ובטיחות מים, הידרולוגיה וקידוחים, ניהול משאבי מים, הספקת מים, פיקוד ובקרה, ומודלים תפעוליים להגנת סייבר למתקני מים) בכל טריטוריה מחוץ לישראל, ואשר הצדדים יחליטו לפי ההסכם לבצעם במשותף. הסכם שיתוף הפעולה לא יחול על פרויקטים קיימים של הצדדים שהוחרגו. בהתאם להסכם, מקורות תהא אחראית לחלק של ייעוץ ותכנון של הפרויקטים המשותפים ללא ביצוע השקעה בהון או בעלות בנכסים וברן תהיה אחראית לחלק של הביצוע בפרויקטים המשותפים, והכל כפי שייקבע על ידי ועדת היגוי משותפת, ביחס לכל פרויקט בנפרד. הסכם שיתוף הפעולה הינו לתקופה של 18 חודשים, שתוארך אוטומטית לתקופות של 12 חודשים בכל פעם, אלא אם אחד מהצדדים ימסור הודעה מראש על אי הארכתו לצד השני.

26.14. הסכם שיתוף פעולה עם אפיקי מים ביחס לניהול מפעל המים בית שאן

ביום 13 במרץ 1981, נחתם הסכם בין מקורות לבין המועצה האזורית בקעת בית שאן (להלן: "המועצה") ואפיקי מים אגודה שיתופית בית-שאן בע"מ (להלן: "אפיקי מים") בעניין שיתוף פעולה לניהול משותף של המפעל לאספקת מים אשר בבעלותה של מקורות (להלן: "מפעל בית שאן"). הצדדים מסכימים לשתף פעולה בכל הקשור לתכנון, הקמה וניהול משותף של מפעל בית שאן, אולם הביצוע הינו על ידי מקורות. המועצה תשלם למקורות תעריפים שתיקבע מועצת רשות המים. מטרת ההסכם הינה מציאת משאבי מים באזור באופן אופטימאלי ולהבטיח את כמויות המים הדרושות ליישובי האזור. ביום 5 באוגוסט 2020 נחתם בין מקורות לבין אגודת אפיקי מים מסמך עקרונות בו עוגן המשך שיתוף הפעולה בין הצדדים לטובת צרכי המים של מפעל בית שאן. בהתאם למסמך, ההקמה והחידוש של מפעל בית שאן החדש ושדרוג התשתיות הקיימות כיום, יבוצע בהתאם לתכנית שתאושר על ידי ההנהלה המשותפת. המימון לפיתוח וחידוש מפעל בית שאן החדש ושדרוג התשתיות הקיימות, ייעשה בשיתוף כאשר מקורות ואפיקי מים יממנו בחלקים שווים את רכיבי מפעל בית שאן שלא יזכו לסיוע חיצוני, שיינתן למפעלי המים והבעלות על נכסי מפעל בית שאן החדשים תירשם על שם שני הצדדים על פי יחס ההשקעה. התפעול והתחזוקה במפעל יבוצעו על ידי עובדי מקורות וישולמו על ידי אפיקי מים. ההתנהלות במפעל תמשיך בהתאם לעקרונות שגובשו למשך 25+25 שנה.

26.15. הסכם תחזוקה ותפעול – פרויקט אגירה שאובה צוק מנרה

ביום 8 בפברואר 2021 חתמה מקורות יחד עם שתי חברות זרות (להלן: "הקבוצה"), על הסכם למתן שירותי תחזוקה ותפעול של פרויקט אגירה שאובה בצוק מנרה (להלן: "הפרויקט"), לתקופה של 20 שנה החל ממועד השלמת הקמתה והפעלתה (אשר צפוי לארוך כ-5 שנים). במועד חתימת ההסכם מולאו התנאים כהגדרתם ברישיון המותנה שניתן מהרשות לשירותים ציבוריים חשמל (להלן: "רשות החשמל") לעמידה באבן הדרך לסגירה פיננסית לפרויקט.

הפרויקט יבוצע באמצעות קונצורציום של חברות הכולל את חברת SPC בשם "אלומיי מנרה 2014 בע"מ, אשר בה חברות החברות הבאות בשיעורי האחזקה הבאים (אחזקות ישירות ועקיפות): החזקות אלומיי מפעלי ים 2014 (כ-83.3%) ושבע מזרקות בע"מ (כ-16.6%); חברת EPC של הפרויקט הינה "אלקטרה תשתיות" אשר מטרתה הינה להקים את מתקן אגירה השאובה; וחברת O&M עתידה לקום, אשר בה צפויות להיות חברות החברות הבאות בשיעורי האחזקה הבאים: מקורות (65%), Verbund Hydro (28%) ו-Voith Hydro (7%), ומטרתה כאמור לספק שירותי תחזוקה ותפעול של הפרויקט. ההכנסה הכוללת הצפויה לכל התקופה, לרבות תקופת ההקמה, היא בסך של 260 מיליון ש"ח ו-144 מיליון ש"ח מהוון, על פני תקופת ההקמה (אשר צפויה לארוך כ-5 שנים) ותקופת התפעול (כ-20 שנה).

על פי ההסכם, צפויים שני שלבים מקדימים עד לתחילת תקופת ההפעלה. הראשונה היא תקופת Premobilization אשר במהלכה למקורות פעילות מצומצמת אשר כוללת ברובה בקרה על התכנון המפורט המבוצע ע"י הקבלן, החל מחודש פברואר 2021 וצפויה לארוך כ-38 חודשים. לאחר מכן תחל תקופת ה-Mobilization. בשלב זה צפויה לגדול מעורבות מקורות וצוות קבוע מטעם השותפות יבצע מטלות שמהותן היערכות למועד הפעלת התחנה ותחילת תקופת התפעול והתחזוקה בת 20 שנה. יצוין כי תחילת תקופת התפעול תחל ממועד הפעלת המתקן. תקופת ה-Mobilization צפויה לארוך כ-10 חודשים.

במסגרת ההסכם קיים מנגנון קנסות שונים בין חברת ה-SPC לחברת ה-O&M אשר נועד למטרות הבאות: לצורך הבטחת התפעול התקיין של המתקן, בהתאם לאמות המידה של רשות החשמל או לחילופין במקרי רשלנות שונים. על פי ההסכם חברת התפעול תישא בקנסות רק במקרה והכנסותיה של אלומיי נפגעו בפועל ובמידה וזה נגרם מתפקוד לקוי של המפעיל.

- 26.15.1. לפרטים אודות הסכמי אספקת מים עם צרכנים, ראו סעיף 10.14 לעיל.
- 26.15.2. לפרטים אודות מערך ההסכמים הקיבוציים בקבוצת מקורות והסכם הפרישה ראו סעיף 20.6.1 לעיל.
- 26.15.3. לפרטים אודות הסכמים עם ספקים ראו סעיף 10.19 לעיל.
- 26.15.4. לפרטים אודות צווי הרכישה ראו סעיפים 10.19.1 ו-10.19.2 לעיל.
- 26.15.5. לפרטים בדבר הסכם הגג בין רמ"י, רשות הפיתוח וקרן קיימת לישראל לבין מקורות ראו סעיף 25.2.1 לעיל.
- 26.15.6. לפרטים בדבר כתבי התחייבות לשיפוי לנושאי משרה ראו פרק ד לדוח זה.
- 26.15.7. לפרטים אודות הסכמים מהותיים נוספים במגזר חברת הייזום ראו סעיף 11.19 לעיל.
- 26.15.8. לפרטים אודות אגרות החוב ושטרי נאמנות של סדרות אגרות החוב שהנפיקה החברה עד למועד הדוח ראו סעיף 4.4 לדוח הדירקטוריון וביאור 18 בדוחות הכספיים.

27. הליכים משפטיים

לפרטים בדבר הליכים משפטיים מהותיים אשר החברה צד להם ראו ביאור 24 לדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2020.

28. יעדים ואסטרטגיה עסקית

28.1. אסטרטגיה

החברה הינה חברת המים הלאומית של ישראל, המנהלת ומפתחת את משק המים בישראל בראייה כוללת ובת קיימא של כל שרשרת אספקת המים, תוך הצבת יעדי מצויינות, איכות, אמינות ומקצועיות וחיזוק הקשר עם הצרכן, במטרה לתרום לחיזוק משק המים תוך שמירה על איתנותה הפיננסית.

החברה גיבשה במהלך שנת 2018 תכנית אסטרטגית לשנים הקרובות, והיא פועלת למימושה.

בשל שנות בצורת שחוותה מדינת ישראל ועל מנת להתמודד עם קשיי הבצורת במשק המים הישראלי יש צורך בהשקעות מהותיות מצד מקורות. לפרטים אודות הסכמות שהתקבלו בין החברה לבין חברי צוות האיתנות הפיננסית, ראו סעיף 3 לעיל.

החברה תשקיע במחקר ופיתוח וטכנולוגיות חדשות, על מנת לתת מענה לצרכים הקיימים במשק המים בארץ ובעולם, על מנת לשפר את רמת השירות שהיא נותנת לצרכניה, וכן על מנת לשפר ולבסס את תוצאותיה העסקיות.

החברה מתמודדת כיום עם תחרות במקטעי פעילות שונים. מספר השחקנים במשק המים הולך וגדל והחברה נדרשת להתאים את עצמה למצב המשתנה ולתנאי תחרות חדשים, כדוגמת הקמת ספקי מים חדשים במגזרים ספציפיים לאורך שרשרת אספקת המים וכדומה.

28.2. יעדי החברה הכלליים

- (א) חיזוק מעמד מקורות באספקה והולכה של מים איכותיים לרבות הבטחת היצע המים הטבעיים, שדרוג תשתית ההולכה הארצית, טיהור המים באקוויפר, מערך בקרה ואספקת מים בכמות ובזמינות, באיכות, בביטחון ובבטיחות תוך שיפור מתמיד בכלל התחומים, ובכלל זה שיפור הרווחיות ותוך עמידה בכללי הרגולציה.
- (ב) מימוש תכנית הפיתוח הרב שנתית, תוך עמידה ביעדי ביצוע, איכות, לויז ותקציב.
- (ג) חידוש ופיתוח מערך קידוחי ההפקה של החברה במסגרת תכנית השקעות הרב-שנתית.
- (ד) חיבור אזורים מנותקים למערכת הארצית.
- (ה) התייעלות וחיזוק האיתנות הפיננסית לרבות באמצעות מהלכי התייעלות, הבטחת יכולת מימון ומינוף נכסי נדל"ן.
- (ו) הרחבת הפעילות בטיפול בשפכים והשבת קולחים לרבות הרחבת הפעילות במט"ש השפד"ן והרחבת הפעילות בהשבת קולחים, הכל בכפוף להחלטות הממשלה.
- (ז) פיתוח ושיפור היכולות הארגוניות לרבות טרנפורמציה דיגיטלית, פיתוח טכנולוגיות מתאימות, גמישות ניהולית, ניהול ידע, התאמות במבנה הארגוני ופיתוח המשאב האנושי.
- (ח) מינוף טכנולוגיה וידע ישראליים בתחום המים, לרבות באמצעות הקמת פלטפורמה למינוף טכנולוגיה.
- (ט) התאמות מודל הפעילות של החברות הבנות לתמיכה באסטרטגיה.
- (י) שדרוג המערך הטכנולוגי בחברה, במערכות ניהוליות ותפעוליות, לרבות בתחום הסייבר.
- (יא) הטמעת תרבות, הפקת לקחים, ניהול סיכונים, ביקורת ובקרה פנימית בכלל פעילויות החברה.
- (יב) חיזוק מוניטין החברה בעיני הציבור בארץ ובעולם. מיצוב החברה כחברה יעילה, מקצועית וטכנולוגית, יסייע לעצב את סביבתה העסקית ויאפשר לה להשיג יעדים חדשים, תוך ביסוס מעמד הקבוצה כקבוצת תשתית מובילה בארץ ובעולם.

28.3. יעדי החברה בשנים הקרובות

- (א) מימוש תכנית הפיתוח וההשקעות התלת-שנתית למשק המים המאושרת על ידי מועצת רשות המים וכן מימוש תכנית הפיתוח הנדרשת להתמודדות עם הבצורת לרבות תכנון תכנית פיתוח רב שנתית לשנים הבאות.
- (ב) חיזוק מעמד מקורות באספקה והולכה של מים איכותיים.
- (ג) התייעלות וחיזוק האיתנות הפיננסית.
- (ד) הרחבת הפעילות בטיפול והשבת קולחים, בכפוף להחלטות הממשלה.
- (ה) פיתוח ושיפור היכולות הארגוניות, ובכלל זה יישום והטמעת שינוי מבני מקיף ושיפור תהליכי העבודה.
- (ו) מינוף טכנולוגיה וידע ישראליים בתחום המים בארץ ובחול"ל.
- (ז) הקמת מערכת מבצעית ארצית לניהול, תכנון ובקרה על מערכות המים במקורות.
- (ח) התאמות מודל הפעילות של החברות הבנות לרבות השלמת הפרטת חברת הייזום.

שיפור הגבייה בפעילות מתוקף תיקון 27 לחוק המים והגעה להסדר עם רשות המים לעניין הכרה בפחת גבייה ובעלויות הגבייה.

יעדיה של החברה ומימוש האסטרטגיה העסקית שלה, לרבות הרחבת פעילותה העסקית הבינלאומית, מימוש תוכניות הפיתוח תוך עמידה ביעדי איכות, לוי"ז ותקציב כמפורט לעיל, מהווים מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על מאפייני השירותים אותם מספקת החברה, מאפייני השוק, תוכניות העבודה של החברה, תקציב החברה, תחזיות והערכות של החברה ומידע המצוי בידיה נכון למועד הדוח. הערכות אלו עשויות שלא להתממש בפועל, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה. הגורמים העיקריים שעשויים להשפיע על כך, הינם שינויים בתוכניות העבודה של החברה, אי עמידה ביעדים, העדר יכולת לממש ולהטמיע בחברה טכנולוגיות, שינויים ברגולציה ואי קבלת אישורים רגולטוריים, העדר מקורות מימון עתידיים וכן התממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בסעיף 30 להלן.

29. צפי להתפתחות בשנה הקרובה

29.1. החברה תמשיך בביצוע ובהיערכות לביצוע של פרויקטי פיתוח מרכזיים, אשר מסייעים, בין היתר, להתמודד עם הבצורת שחווה משק המים בשנים האחרונות, כגון חידוש פיתוח מערך קידוחי ההפקה של החברה, קו המים החמישי לירושלים, מערכת אספקת המים ליו"ש, אספקת המים לאילת ולערבה, קליטת מי-ים מותפלים מהמתקנים שעתידיים לקום בשורק ובגליל המערבי, חיבור איזורים מנותקים ועוד. לפרטים, ראו סעיף 10.17.1 וסעיף 10.17.3 לעיל.

29.2. החברה תמשיך לפעול ליישום התכנית האסטרטגית על שלל היבטיה כמפורט בסעיף 28 לעיל.

29.3. החברה תקדם אישור יתרות מול רשות המים בגין שנת 2016 ואילך.

29.4. החברה תגייס חוב לזמן ארוך בהתאם לצרכי המימון ותזרים המזומנים של החברה כמפורט בסעיף 23.2 לעיל.

29.5. המשך הליך הפרטת חברת הייזום בדרך של מכירה פרטית כמפורט בסעיף 5.1.1(ב)3 לעיל, וכן מכירת מתקן ההתפלה באשדוד, כמפורט בסעיף 11.1(א) לעיל.

29.6. תיקון 27 – המשך יישום תיקון 27 והתמודדות עם הסוגיות העולות ממנו, כגון פחת גבייה.

29.7. לפרטים בדבר יעדי חברת הייזום, ראו סעיף 11.21 לעיל.

הצפי להתפתחות לשנה הקרובה, כמפורט לעיל, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על מאפייני השירותים אותם מספקת החברה, מאפייני השוק, תוכניות העבודה של החברה, תקציב החברה, תחזיות והערכות החברה ועל מידע המצוי בידיה נכון למועד פרסום הדוח. הערכות אלו עשויות שלא להתממש בפועל, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה. הגורמים העיקריים שעשויים להשפיע על כך הינם אי קבלת אישורים נדרשים, שינויים בתוכניות העבודה של החברה, אי עמידה ביעדים, העדר יכולת לממש ולהטמיע בחברה טכנולוגיות, התפתחות ושינויים ברגולציה בתחומי הפעילות, העדר מקורות מימון עתידיים וגורמי הסיכון המפורטים בסעיף 30 להלן.

30. דיון בגורמי סיכון

30.1. ניהול סיכונים בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות

ביום 8 בינואר 2020 פרסמה רשות החברות הממשלתיות חוזר מעודכן בדבר "ניהול סיכונים בחברות הממשלתיות" (להלן: "החוזר"). מטרת החוזר היא להציע כללים ועקרונות להבטחת קיומו, יעילותו ופעילותו התקינה של מערך ניהול סיכונים אפקטיבי בחברות הממשלתיות. על פי החוזר, חברות ממשלתיות חשופות למגוון סיכונים ולאור זאת, על חברה ממשלתית, לפעול למיסוד מערך ניהול סיכונים אפקטיבי המותאם למאפייניה, לתרבות ולמבנה הארגוני שלה וכן לסביבה בה היא פועלת. ניהול סיכונים הינו תהליך מתמשך המתבצע כחלק מניהולה השוטף של חברה, ומטרתו לצמצם ככל האפשר התממשות סיכונים על ידי ביצוע תהליך שיטתי לאיתור וזיהוי הסיכונים, הערכת השלכותיהם והסתברות להתרחשותם, תעדוף הטיפול במניעת הנזקים או במזעורם על פי השלכות הנזקים והאפשרות להתרחשותם, הגדרת שיטת הטיפול בהם, ההשקעה הנדרשת לשיטת טיפול זו ובקרה על ביצוע הפעילויות הנובעות מהטיפול. החברה קיבלה החלטה לאמץ את החוזר ופועלת ליישמו.

על ניהול סיכונים תאגידי לתמוך בהשגת יעדיה ומטרותיה של החברה ולהיטמע בתהליכים העסקיים ובפעולות השוטפות של החברה, כאשר דירקטוריון החברה מתווה את מדיניות ניהול הסיכונים ומפקח על ביצועה.

החברה מעגנת בנהלים את תחומי האחריות, הסמכות והדיווח של הגורמים השונים המעורבים בניהול הסיכונים, בהתאם למדיניות הדירקטוריון. הנהלים קובעים כללים לאירועים המחויבים בדיווח להנהלת החברה ולדירקטוריון וכן כללי דיווח, מיידים, שוטפים ותקופתיים. כמו כן, נקבע בנהלי החברה מדרג של גורמים מאשרים רלוונטיים לתעדוף הסיכונים.

החברה מקיימת פעילות ענפה בכלל רחבי המדינה, והינה חשופה לסיכונים שעלולים להשפיע על השגת המטרות והיעדים שנקבעו על ידי הנהלת החברה והדירקטוריון. על מנת לצמצם את החשיפה לסיכונים אלה, מבצעת החברה באמצעות יחידת ניהול סיכונים את הפעולות הבאות: סקרי סיכונים, דירוגם והגדרת פעולות הנדרשות לצמצום במסגרת תכניות עבודה שנתיות ורב שנתיות, הגדרת לוחות זמנים, משאבים נדרשים ברמת כלל החברה, וזאת בהתאם לעקרונות שהותוו בחוזר.

החברה פועלת להטמעת מערך ניהול סיכונים כלל ארגוני (ERM) באמצעות: מינוי ועדה עליונה לניהול סיכונים המתכנסת באופן תדיר לדיונים במערך ניהול הסיכונים הכולל של החברה בראשות המנכ"ל; קיום דיונים של ועדת משנה לניהול סיכונים בדירקטוריון (ועדת כספים) באופן רבעוני; הגדרת מדיניות לניהול סיכונים חוצה חברה; הטמעת מערכת ממוחשבת לניהול סיכונים כלל ארגוניים; ביצוע סקרי סיכונים תפעוליים וסקרי סיכונים לפרויקטי פיתוח משק המים, גורמי חוץ ולפרויקטי אחזקה.

בנוסף, החברה רכשה פוליסת ביטוח רחבה לגידור סיכונים מהותיים ברי ביטוח הנגזרים מפעילותה השוטפת, לרבות חבות על פי דין לצדדי ג', רכוש (סיכוני אש מורחב) עם הרחבה לאובדן תוצאתי עקב אי קליטת מים מותפלים, אחריות דירקטורים, נושאי משרה ועוד.

ביוני 2018, אישר דירקטוריון החברה את תוצאות סקר הסיכונים התאגידי של החברה לשנים 2018-2020 בהתאם להנחיות רשות החברות הממשלתיות. סקר הסיכונים מתעדכן באופן תדיר בדיוני הוועדות השונות.

יצוין כי בדצמבר 2020 מונתה מנהלת יחידת ניהול סיכונים, הגב' ברטה טנצר-מלמן, כתברת הנהלה ומנהלת סיכונים ראשית.

30.2 גורמי סיכון מאקרו כלכליים

30.2.1 אירועי טבע וחירום

מערך המל"ח (משק לשעת חירום) בחברה מנוהל אל מול תרחישי איום שונים, הכוללים: מלחמה, רעידות אדמה, פנדמיה, סייבר, EMP – פעימה אלקטרומגנטית, שריפות, אירועי מזג אוויר קשים, צונאמי, זיהום מקורות מים או הרעלת מקורות מים. בשל מיקומה הגיאוגרפי של מדינת ישראל, תנאי האקלים השוררים בה והמצב הגיאופוליטי, פועלת החברה, להיערכות הולמת לאספקת מים אמינה וזמינה בכל עת בשגרה ובחירום. ההיערכות מתבצעת בכל תחומי הפעילות של החברה, אספקת מים, ביטחון מים, איכות מים, אבטחת מידע, תקשורת, כוח אדם ומלאים לחירום בהלימה להנחיות הרגולציה.

על מנת להבטיח אספקת מים רציפה ואמינה בשגרה ובחירום, מבוצעים בחברה תרגילים ייעודיים ותרגילים לאומיים לרבות דילוג לחדרי בקרה חליפים, שימוש בטלפונים לווייניים, הכשרת מערך התגוננות אזרחית והתקנה ואחזקה של מאות גנראטורים דיזל הנותנים גיבוי למקרה של פגיעה במשק החשמל. כמו כן, החברה נמצאת בעיצומה של תכנית להגדלת מערך ייצור החשמל החליפי והחלה בשנת 2014, בפרויקט רב שנתי להצטיידות של כ-130 גנראטורים דיזל חדשים.

בנושא רעידות אדמה, החברה נערכת בשני מישורים. מישור ארגוני ומישור הנדסי. במישור הארגוני, לחברה צוותי התגוננות המאומנים להצלת חיים, מכשירים להתראה מפני רעידות אדמה בפריסה ארצית, מבוצעים תרגילים להתנהגות בעת רעידת אדמה, מידי שנה מופצת לומדה אינטראקטיבית לכלל העובדים לאופן ההתנהגות בעת רעידת אדמה, העובדים קיבלו חוברת מודפסת לאופן ההערכות לרעידות אדמה במסגרת התא המשפחתי ומבוצעות הדרכות לכלל העובדים לאופן ההערכות לרעידות אדמה. בנוסף, הוכנסה מתדולוגיה של הערכות ליום ש"אחרי רעידות אדמה". במישור הנדסי ההערכות כוללת בדיקות, עיגון וחיזוק מבנים, מכלי סולר, מתקנים ומאגרים בהתאם לדרישות תקן ישראלי 413 ובהתאם להערכות הסיכונים שנעשו לגבי מתקני החברה. לתרחיש ייחוס מחמיר זה קיימים בחברה תיקי מענה לאירוע רעידת אדמה בכל מרחב/חבל תוך התייחסות למיקום הגיאוגרפי של המתקנים ביחס לסיכונים הידועים.

בעניין גורם הסיכון פנדמיה, במהלך הרבעון הראשון של שנת 2020 החלה להתפשט בעולם מגיפת הקורונה (COVID-19).

נכון למועד הדוח, הנהלת החברה ממשיכה לבצע הערכות מצב ופועלת על מנת לאפשר רציפות תפקודית והמשכיות עסקית, וזאת על מנת לשמור על אספקת מים רציפה. החברה בוחנת באופן רציף את ההשפעות האפשריות של

התפשטות הנגיף על המשך אספקת המים לציבור ונערכת בהתאם. עבודת החברה ממשיכה להתבצע בהתאם לארבעת היעדים המרכזיים שהגדירה החברה בתחילת האירוע: (א) שמירה על רציפות תפקודית והמשיכות עסקית; (ב) שמירה על בריאותם ושלומו של העובדים (ג) שמירה על החוסן באמצעות בטחון תעסוקתי וטיפול בפרט; (ד) המשך ביצוע תכנית הפיתוח. נכון למועד זה, לאירוע התפשטות נגיף הקורונה אין השפעה מהותית על תוצאותיה העסקיות של החברה, וכן לא חלו שיבושים באספקת המים הרציפה או עיכובים מהותיים בפעילות הפיתוח עקב המגבלות הקשורות להתפשטות נגיף הקורונה. עם זאת יודגש כי נכון למועד זה, אין בידי החברה היכולת להעריך את המשך התפשטות הנגיף ואת מידת ההשפעה שתהיה להמשך התפשטות הנגיף על תוצאותיה העסקיות וכן את משך העיכוב בפעילות הפיתוח המתוכננת של החברה. יודגש כי, להערכת החברה נכון למועד זה, ככל שיחול עיכוב או עצירת פרויקטי הפיתוח של החברה, הדבר לא יגרום להפרעה או שיבושים בפעילות התקינה של אספקת המים על ידי החברה לאזרחי מדינת ישראל. החברה עוקבת בקפדנות אחר ההתפתחויות ביחס להמשך התפשטות נגיף הקורונה ואחר הנחיות המדינה המתעדכנות. בתקופת הגל השלישי כ-30% מכלל עובדי החברה עבדו מהבית, והתקיימה הקפדה לשמירה על קפסולות סטריליות בפעילות הליבה של החברה (חדרי בקרה, מעבדות, מערכות מידע, פיקוד ובקרה, מתקני התפלה ומתקני טיפול בשפכים), עבודה מבוזרת של עובדי השדה וכן ביצוע הדרכות ופעילות הסברתית להקטנת הסיכון מהנגיף. נכון למועד זה, מרבית עובדי החברה עובדים במתכונת רגילה. באשר לעובדי המטות של החברה, כ-30% מתוכם מגיעים לעבודה במשרדים והיתר מבצעים את עבודתם מהבית. הנהלת החברה נוקטת במדיניות מחמירה ביחס להנחיות משרד הבריאות ונכון למועד זה אין בידי החברה את המידע להעריך באופן מדויק את משך האירוע. החברה פועלת תחת הנחת עבודה שהאירוע יימשך לפחות עד לחודש יוני 2021. אי הוודאות לגבי משך אירוע נגיף הקורונה ולאופן השפעתו, עלולה להשפיע בעתיד על פערים בכוח אדם הנדרש (כגון במקרים של הדבקה או בידוד), אשר עלולים להשפיע על פעילות החברה וחברות הבנות שלה, ובפרט מתקן ההתפלה באשדוד. כמו כן, תיתכן השפעה על אספקת ציוד ו/או בפעילות תקינה של גופי תכנון וממשל אשר עלולים להיגרם בשל התמשכות מגפת הקורונה. המשך התמשכות המגפה, עלולה להוביל לעיכובים בפרויקטי פיתוח שונים של החברה, לפגיעה ביכולת הניהול של פרויקטים בחו"ל ובהוצאת מכרזי רכש בינלאומיים על ידי החברה. עוד יצוין כי במקרה של התמשכות השפעותיו של הנגיף על המשק לתקופת זמן ארוכה מאד, עלולה גם להיפגע יכולת גיוס ההון של החברה, יכולתה לבטח את פעילותה בעלויות סבירות וכן עלולים להיות קשיים בגבייה על ידי התאגידים המוניציפאליים, אשר עלולים לפגוע בהכנסותיה של החברה. בנוסף, יצוין כי על רקע המגפה, חל גידול בניסיונות תקיפת מחשבים בכלל המשק.

יצוין כי מדיניות הנהלת החברה היא לאפשר כניסה לאתרי מקורות רק לעובדים, קבלנים, נותני שירותים וספקים שהציגו מסמך רשמי המעיד כי ביצעו חיסונים כנגד הקורונה או תעודת מחלים, וכי על גורמים שאינם מתחסנים כנגד הקורונה מסיבה כלשהי, לבצע כתנאי לכניסה לאתר מקורות שתי בדיקות קורונה מידי שבוע. המידע לעיל הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על תחזיות והערכות של החברה ומידע המצוי בידיה נכון למועד זה. הערכות אלו עשויות שלא להתממש בפועל, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה. הגורמים העיקריים שעשויים להשפיע על החברה הינם המשך התפשטות הנגיף או עצירתו, החלטות גורמי המדינה, רגולציה, עיכובים בפרויקטי פיתוח וכן התממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון של החברה.

יצוין, כי התרחשות אסונות טבע כאמור לעיל עלולה לפגוע בתשתיות החברה ולגרום לנזקים מהותיים לחברה ולפעילותה ולהוצאות משמעותיות לתיקון תשתיות החברה. עוד יצוין, כי חלק ממתקני החברה עברו חיזוק מבני. כמו כן, תשתיות החברה, בהתאם להגדרות המופיעות בפוליסות הביטוח, מבוטחות בפני סיכונים טבע (לרבות סיכונים רעידת אדמה) עד לסך של 50 מיליון ש"ח ועד לסך של 30 מיליון ש"ח נוספים כנגד סיכונים רעידת אדמה בלבד, על בסיס נזק ראשון שאינו כפוף לתת ביטוח. גם קידוחי החברה מבוטחים עד לסך של 40 מיליון ש"ח כנגד סיכונים רעידת אדמה, על בסיס נזק ראשון שאינו כפוף לתת ביטוח. חלק מאתרי החברה ומתקנים פרטניים מכוסים בפני נזקי טבע (לרבות רעידת אדמה) על בסיס ערך כינון. לפרטים נוספים אודות פוליסות הביטוח של החברה, ראו סעיף 16 לעיל.

30.3 גורמי סיכון ענפיים

30.3.1 ממשקים עם רשות המים, משרד האנרגיה וגופי ממשלה

30.3.1.1 לחברה ממשקי עבודה שוטפים מול הרגולטורים השונים, אשר להחלטותיהם והמגבלות הרגולטוריות אשר מוחלות על החברה השפעה רבה על פעילותה, כגון לעניין גובה תעריפי הכנסה המוכרת והכרה בעלויות, תכנית הפיתוח, מגבלות על תחומי פעילותה, יכולת לפעול בחו"ל, הקמת חברות בנות, מכירת שירותים בקבוצה וכד'. עוד יצוין, כי למגבלות הרגולטוריות גם השפעה על פעילותן של חברות הבנות של החברה, כגון יכולת שח"מ לבצע עבודות עבור מקורות ועבודות לגורמי חוץ, מגבלות בנוגע למתקן ההתפלה של חברת הייזום וכד'.

יצוין, כי בהתאם להוראות סעיף 4(א) לחוק החברות הממשלתיות, על החברה, כחברה ממשלתית, לפעול לפי השיקולים העסקיים שעל פיהם פועלת חברה לא-ממשלתית. עם זאת, ממשלת ישראל רשאית, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע לחברה שיקולי פעולה אחרים, שאינם שיקולים עסקיים על פיהם הייתה פועלת חברה לא-ממשלתית. בנוסף, על החברה (כחברה ממשלתית) מוטל לפעול על פי רגולציה אשר במקרים רבים עולה על זו המוטלת על חברה פרטית (כמפורט בסעיף 25.1 לעיל), לרבות כפיפות להחלטות ממשלה, אשר עשויה להשפיע על חופש פעילותה העסקי ועל תוצאות פעילותה.

לפירוט אודות מספר נושאים אשר במחלוקת עם גורמי מדינה שונים במועד הדוח ראו סעיף 9.4.1 לעיל.

30.3.2.

המודל הכלכלי להכרה בהכנסות ובעלויות

העלויות המוכרות לחברה הוגדרו בכללי המים אשר נקבעו על ידי רשות המים, לפרטים, ראו סעיף 25.3.1 לעיל. העלויות המוכרות הנורמטיביות חושפות את החברה להפסדים במידה וההוצאות בפועל עולות על העלויות המוכרות הנורמטיביות הללו. משנת 2017 חל מודל חדש לקביעת העלויות המוכרות לחברה. לעניין ההכרה בעלויות הקבועות, העלות המוכרת במקורות במסגרת מודל ההכרה המעודכן גבוהה יותר מזו שבכללים הקודמים וכן נקבעו מקדמי גידול לעלות זו על פני זמן. יחד עם זאת, הכיסוי בנקודת המוצא אינו מלא ובכוונת מקורות לבחון עלויותיה ולבצע צעדים נדרשים לצמצום הפערים על פני זמן. לפרטים, ראו ביאור 1 בדוחות הכספיים השנתיים.

כמו כן, כמפורט לעיל, הכנסות החברה מבוססות על תעריף המים המאושר והמפוקח על ידי מועצת רשות המים, ומתעדכן לרוב פעמיים בשנה, תוך הצמדתו לסל מדדים הנקבע מתוקף חוק המים, לפרטים, ראו סעיף 25.3.1 לעיל. כמתואר לעיל, תעריף המים נקבע על ידי הרגולטור ולחברה אין יכולת להשפיע על החלטה כאמור. פעילויות הפיתוח, התפעול והאחזקה של החברה מתוכננות בהתאם לצפי ההכנסות ותזרים המזומנים של החברה, המושפעים הן מתעריף המים והן מהיקפי צריכת המים. ככל שצריכת המים בפועל שונה מזו שהונחה בבסיס קביעת התעריפים, ההכנסות של מקורות בפועל עשויות להיות גבוהות או נמוכות מהעלות המוכרת החזויה, אך הפערים המתוארים לעיל מקבלים ביטוי בתעריף המים של השנים שלאחר מכן.

בנוסף, לגבי קליטת מים מותפלים מיצרנים פרטיים על ידי החברה, ככלל, מלוא עלות רכישת המים המותפלים תוכר למקורות, למעט מקרים בהם בשל תקלה או מחדל של מקורות, עולה כמות המים שלא נקלטה על ידה על שיעור סף שייקבע מסך הכמות השנתית המתוכננת, כמפורט בצווי רכישת המים המותפלים.

כמו כן, כמפורט בסעיף 10.19.1 לעיל, עקב העובדה ששניים מצווי הרכישה של מים מותפלים טרם נחתמו, תיתכן טענה שהוראת רשות המים לחברה לקליטת המים המותפלים (בלא החתימה על הצווים) ניתנה בחוסר סמכות ולפיכך, עלות רכישת המים המותפלים בהתאם לאותם צווים שאינם חתומים, לא תוכר למקורות כעלות מוכרת. יצוין, כי לאור כך שהוראות הרכישה מועברות לחברה על ידי רשות המים, עמדת החברה היא, כי הסבירות שהוצאות כאמור לא יוכרו הינה נמוכה.

כאמור בסעיף 26.2.1 לעיל, בעקבות תיקון 27 לחוק המים, מקורות החלה לחייב את המפיקים הפרטיים בגין הפקת המים על ידם, בהתאם להוראות, תעריפים וכמויות המים. כמתואר בסעיף 25.2.1, נכון למועד הדוח, סכומים מהותיים טרם נגבו והחברה פנתה לרשות המים בנושא. בהתחשב בקצב הגבייה, אשר אורך זמן, הן בשל בירורים שמנהלים המפיקים מול רשות המים והן מסיבות אחרות, במסגרת תיקון כללי הרגולציה, המתואר בסעיף 25.3.1 לעיל, קבעה רשות המים כי החיובים יוכרו לצורך תעריף המים באופן מדורג על פני שלוש שנים, במטרה לצמצם את הפגיעה התזרימית בחברה. בינואר 2020 החליטה מועצת רשות המים להחליף את מודל ההכרה מדורגת בהכנסות ממכירת מים (מודל 70/20/10) במודל לפיו 85% מחיובי דמי המים שלא נגבו יופחתו מההכנסה המוכרת לחברה באותה שנה, המנגנון טרם עוגן בכללי ההכרה של החברה. לפרטים נוספים, ראו סעיף 26.3.1(ב)(4) לעיל.

לפרטים אודות מנגנון תעריף המים, ראו סעיף 25.3.6 לעיל.

כמפורט בסעיף 3 לעיל, ביום 26 בדצמבר 2019 אישר דירקטוריון החברה מסגרת תקציב תכנית פיתוח בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח בכל אחד מהשנים 2020 ו-2021 תוך מעקב של הדירקטוריון, לרבות באשר ליישום המהלכים שנקבעו בהחלטת ממשלה 4514 על ידי גורמי המדינה והרגולציה כמפורט בהחלטת ממשלה 4514. תכנית הפיתוח תמומן באמצעות גיוס חוב ובאמצעות מקורות עצמיים הקיימים בחברה. תכנית הפיתוח מתבססת על כך שגורמי המדינה יפעלו בהתאם להחלטת הממשלה לקביעת יעדי איתנות פיננסית לחברה וכן יפעלו בהתאם לטובת גיבוש צעדים משלימים, אשר יאפשרו לחברה לעמוד הן ביעדי ביצוע השקעות פיתוח משק המים והן ביעדי האיתנות הפיננסית. ככל שלא יינקטו צעדים משלימים מצד גורמי המדינה, דירקטוריון החברה יבחן מחדש החלטתו לעניין היקף הפיתוח המאושר.

יצוין כי אין באמור להשפיע על העובדה כי ההשקעות, שימומנו באמצעות הכספים שגויסו במסגרת הנפקה על בסיס הדוח, הינן השקעות שיבוצעו בהתאם לאישורי רשות המים וכי בהתאם למנגנון המעוגן בכללי הרגולציה, רשות המים תכיר במקורות בעלויות ההון בגין השקעות אלו (לרבות רכיב תשואה), אשר הן המקור של החברה להחזר החוב המגויס.

ההערכות לעיל הינן מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות על הערכות ותחזיות החברה, נכון למועד הדוח, ביחס לעדכון תכנית הפיתוח, ולהשפעה של השקעות החברה על החברה וכן לעניין החלטות רשות המים כמתואר בסעיף זה. הערכות אלו עשויות שלא להתממש, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה.

פעילות החברה כפופה לחוקים ותקנות בנושא הגנת הסביבה, המסדירים נושאים שונים, כגון זיהום אוויר, חומרים מסוכנים, זיהום קרקעות ומים ועוד. במהלך השנים האחרונות חלה החמרה בתקנים החלים על פעילותה של החברה ובאסדרה ובאכיפה בתחום איכות הסביבה. מגמה זו צפויה, להערכת החברה, להימשך ואף להתמיר בשנים הבאות. אי עמידה בהוראות הדין והתקינה בתחום איכות הסביבה עלולה לחשוף את החברה ומנהליה לסנקציות שונות, ובכלל זאת לעיצומים כספיים ולהליכים פליליים. החברה בוחנת את השלכות החוקים והתקנות הקיימים והמוצעים בתחום איכות הסביבה, פועלת למנוע או למזער את הסיכונים הסביבתיים העשויים להתרחש במסגרת פעילותה, נערכת ופועלת על מנת להיערך להשלכות הכלכליות, המשפטיות והתפעוליות הנובעות מחוקים ותקנות אלה ומקצה כספים בתקציביה לשם מילוי החוקים והתקנות בתחום איכות הסביבה החלים עליה ואלו אשר צפויים לחול עליה. עם זאת, אין כל ודאות שהעלויות שידרשו מהחברה בקשר עם החוקים והתקנות הקיימים והצפויים בתחום איכות הסביבה לא יעלו על הסכומים המיועדים על ידי החברה למטרות אלה. להרחבה על פעילות החברה בתחום איכות הסביבה והרגולציה החלה על החברה בנושא זה, ראו סעיף 24.1 לעיל.

החברה בוחנת את השלכות החוקים והתקנות הקיימים והמוצעים בתחום איכות הסביבה, עומדת בקשר רציף עם המשרד להגנת הסביבה, מחוזות ואגפי המטה ופועלת למנוע או למזער את הסיכונים הסביבתיים העשויים להתרחש במסגרת פעילותה.

בשנת 2017 הסתיים סקר סיכונים חוצה חברה בנושא הגנת הסביבה. הסקר מציג את הפערים הסביבתיים לפי רמת סיכון ואת דרכי טיפול להפחתתם. במהלך השנה האחרונה נמשכו המגעים עם מול הרגולטורים השונים להפחתת הסיכונים, לדוגמה: הושגה הסכמה עם הועדה להזרמה לנחל על עדכון ההיתר השנתי, ומנגנון הדיווח. בשנת 2020 תוקף סקר הסיכונים הסביבתיים ובוצע סקר ציות לעמידה ברגולציה סביבתית המבוסס על הפעילות ומנגנוני הבקרה הקיימים בחברה לרבות הוראות ונהלים לעמידה בדרישות החוק. במסגרת הסקר מופו עיקרי הדרישות הרגולטוריות החלות על החברה בנושא סביבה (חקיקה ותקינה בלבד) ומנגנוני הפחתה כגון הוראות ונהלים, ועל בסיסו תגובת תכנית אכיפה בנושא.

מקורות משקיעה בשימור ושיפור התדמית והמוניטין שלה, מתוך הבנה, שכחברה ממשלתית-עסקית, המוניטין והתדמית הנם כלים חשובים להשגת המטרות האסטרטגיות והעסקיות. מיצובה של מקורות כחברה יעילה, מקצועית וטכנולוגית, תסייע לה בעיצוב סביבה רגולטורית וציבורית שתתמוכנה בהשגת יעדיה האסטרטגיים המעודכנים, לצד המשך ביסוס מעמדה כחברת תשתית מובילה וכשחקן מרכזי במשק המים בישראל. התממשות הסיכונים המהותיים ו/או ניהול לא מיטבי של משבר תקשורת של החברה עשויים להשפיע על תדמית ומוניטין החברה בעיני לקוחותיה, בעלי העניין, רגולטורים והציבור, אשר כולם יחד בונים את המרחב הציבורי בו פועלת החברה.

הממשל התאגידי במקורות כולל סט של עקרונות, כללים ותהליכים, החיוניים לניהול תקין וזהיר בהיבטי בקרה ופיקוח. הניל כולל התייחסות לעבודת הדירקטוריון וועדותיו ולמערכות היחסים בין הנהלת החברה לדירקטוריון ובין החטיבות השונות בחברה.

מנגד, חברת מקורות הינה חברה מורכבת ומבוזרת אשר תהליכי קבלת ההחלטות ותהליכי העבודה השוטפים דורשים דיווחים, בקרה ופיקוח כחלק מממשל תאגידי תקין והדבר מציב בפני החברה אתגר ניהולי לעמידה ביעדים אלו ובהטמעת נהלים כאמור.

תכנית הפיתוח של החברה והקמת מפעלי מים משקפת את צורכי אספקת המים. כללי הרגולציה החדשים מסדירים את הליך אישור פרויקטי פיתוח ואת מנגנון ההכרה בהשקעות שהוצעו תוך קביעת לוחות זמנים מוגדרים. היקף הפיתוח של החברה עומד, נכון למועד הדוח, על כ-1.5 מיליארד ש"ח לשנה, אשר במסגרתו פועלת החברה לפיתוח מקורות מים חדשים, חידוש ושיקום מפעלי מים קיימים, הכשרת המערכת הארצית לקליטת מים מותפלים, חיבור הכנרת להזרמת מים מותפלים, הקמת מתקני התפלה למים מליחים, מי ים וקולחים שניוניים, פרויקטים להגדלת אמניות אספקת מים וחסכון באנרגיה, שיקום קידוחים וכו'. להלן מספר פרויקטים מרכזיים לעמידה ביעדים: פרויקט המערכת החמישית לירושלים, חיבור מתפיל שורק, חיבור הבקעה מצפון ים המלח, תכנית אספקת מים ליו"ש. כמו כן, מקודמים פרויקטים נוספים, כגון פיתוח תשתיות אספקת המים לאזור הנגב המערבי ופתחת שלום, תכנית אב למים שפירים לנגב, אספקת מים לערבה דרומית ותיכונה, קו כב"ש לאספקת מים לירדנים, קידוחים לאספקת מים בצפון הארץ לאור הבצורת, פרויקט חיבור מתקני התפלה והעברת מים צפונית, חיבור מפעל גליל מערבי ותכנית עמקים מזרחיים.

עמידתה של החברה בלוחות הזמנים, בתקציב ובאבני הדרך של הפרויקטים השונים הינה בעלת חשיבות משמעותית להיקף ואיכות פעילותה של החברה בעתיד ואי עמידה בתוכניות הפיתוח עשויה לחשוף את החברה לאי עמידה ביעדי אספקת מים, קיימת אפשרות כי פרויקטים שלא יבוצעו על ידי מקורות יועברו לביצוע גורמים אחרים, וכן קיים חשש שחלק מהעלויות לא יוכרו לחברה. לפרטים נוספים, ראו סעיף 31.3.2 לעיל.

הצלחת הפרויקטים בהקמה של החברה נמדדת בארבעה מדדים עיקריים: עמידה בתקציב הפרויקט, עמידה בלוח זמנים להשלמת הפרויקט (אבני דרך של הפרויקט, לרבות סיום ביצוע), איכות הפרויקט ורמת בטיחות גבוהה. להערכת החברה, קיים סיכון בסטייה מלוחות זמנים ומהתקציב המיועד לפרויקט בעיקר בתקופת הקורונה (שעלול להשפיע, בין היתר, גם על העלויות המוכרות לחברה). במסגרת הליך הבקרה, החברה מבצעת תהליך ניהול סיכונים בפרויקטים מהותיים באמצעות כלים ומתודולוגיות שונות הכוללות, בין היתר, מעקב מתמיד וניטור לוחות הזמנים, דוחות תקופתיים עבור פרויקט וביצוע סקרי סיכונים פרויקטאליים. בנוסף, החברה הקימה יחידת הבטחת איכות אשר תשתלב בפרויקטי פיתוח שיקבעו. לפרטים אודות סיכונים נוספים הקשורים לתכנון וביצוע פרויקטים שבפיתוח, ראו סעיף 10.17 לעיל.

לפרטים נוספים אודות תוכניות הפיתוח המאושרת לשנת 2020, ראו סעיף 3 לעיל.

מערכות ואבטחת מידע וסייבר, פיקוד ובקרה

30.3.7

מקורות הינה גוף תשתית לאומית קריטית אשר עושה שימוש נרחב ובפריסה ארצית במערכות מידע, פיקוד ובקרה במתקנים (כ-3,000 מתקנים) ומרכזי הבקרה (9 מרכזי בקרה קיימים ואחד בהקמה) ואלו מהווים מוקד לסיכון של פגיעה באבטחת מידע על ידי גורמים עוינים. פגיעה במערכות אלו עשויה לגרום לנזק בתפעול השוטף. בנוסף, החברה עושה שימוש נרחב במערכות מידע ניהוליות התומכות בהשגת יעדי החברה ופעילותה השוטפת. מערכות מידע אלו מהוות "רצפת ייצור" לפעילות השוטפת בחברה. המערכות הממוחשבות מהוות נדבך חשוב וקריטי לרציפות התפקודית של מקורות ועלויות להוות מטרה לתקיפה או שיבוש על ידי גורמים עוינים. תקלות במערכות מידע וכשלים באבטחת המידע, בין אם באופן אקראי ובין אם במכוון על ידי פריצה של גורמים בלתי מורשים (עוינים, לאומניים או פליליים), לרבות מתקפת סייבר, למערכות המחשוב של החברה, עלולים לגרום לשיבוש ופגיעה במידע ובתפעול השוטף של המערכות התומכות בפעילות התפעולית והעסקית של החברה וכתוצאה מכך לפגיעה בפעילותה. כמו כן, תקלות וכשלים במערכות כאמור עלולים לגרום אף לאובדן מידע עסקי ופגיעה בשלמות המידע שבידי החברה, לזליגת מידע לגורמים לא מורשים, וכן להסב עלויות מהותיות בגין שיקום המערכות של החברה. יצוין, כי בשנים האחרונות קיימת עליה הדרגתית ברמת האיום האמור, בכמות האירועים בפועל ובחומרתם, בארץ ובעולם.

החברה מבצעת פעולות הגנה ואף מתכננת ביצוע פעולות לשיפור והעלאת רמת ההגנה ואבטחת המידע במספר מישורים, ביניהם הקמת מרכז סייבר ארצי לניטור וטיפול באירוע סייבר ברשתות החברה, העלאת רמת אבטחת המידע של הרשתות הקריטיות, הטמעת פתרונות וכלים טכנולוגיים מתקדמים, פעולות הסברה והעלאת מודעות מתמדת לנושא בקרב עובדי החברה. החברה מבוקרת על ידי המשטרה ומערך הסייבר הלאומי, ומשקיעה משאבים רבים במנגנוני גיבוי, אבטחת מידע ומיגון אלקטרוני ופיזי של אתרים. בנוסף קיימות מערכות חלופיות (DRP) מקומיות ומרוחקות שמאפשרות המשכיות תפעולית גם לאחר השבתה של המערכת הראשית מסיבות שונות. גיבוי קיים גם למערכות התקשורת להעברת הנתונים מהשדה למרכזי הבקרה. בחברה קיימת מדיניות אבטחת מידע, כאשר, בין היתר, החברה עושה שימוש בכלי אבטחת מידע שונים המתעדכנים מעת לעת.

לחברה תוכניות פעולה מגובשות לשימור וקידום תחום אבטחת המידע בחברה. יישום התכנית מחייב השקעת סכומים ניכרים והחברה מנהלת מגעים מול הרגולטור וגורמי המדינה לצורך הכרה בהשקעות אלו. ככל שלא תהיה היענות מצד גורמי המדינה להכרה בהשקעות, הרי שהדבר ישליך על קצב מימוש התכנית. במכתב של רשות המים למקורות מיום 25 באוקטובר 2020, הובהר בכוונת הצוות המקצועי ברשות המים להמליץ בפני מועצת רשות המים להכיר בעלות הגנת סייבר בהיקף שנתי של 10 מיליון ש"ח למשך 5 שנים, כאשר עדכון כללי הרגולציה יבוצע במסגרת העדכון החמש שנתי לכללים.

החברה פועלת להגנה מפני איומי אבטחת מידע בדרך של הגברת מודעות העובדים, הכנת נהלים ותרגולם, התקנת אמצעים טכנולוגיים לשיפור יכולת הגילוי וההתגוננות, אכיפת מדיניות סיסמאות והרשאות, וביצוע ביקורות פנימיות וחיזוניות. בנוסף, החברה פועלת להחלפת מערכות מידע הנמצאות בשימוש זמן ממושך במערכות חדשות בהתאמה לצרכים. בהקשר זה יצוין כי החברה מונחית על ידי מערך הסייבר הלאומי.

ציוד המחשוב המותקן באתרים המבוטחים של החברה, מבוטח בפוליסת אש מורחב לפי ערכי כינון. בנוסף, החברה מסדירה ביטוח למערכות הממוחשבות, לרבות אובדן הכנסות, עקב סיכונים סייבר.

בחודש אוגוסט 2018 קיבלה החברה טיוטת דו"ח מבקר המדינה בנושא היערכות גופים חיוניים להגנת סייבר. בדו"ח עלו ליקויים אשר רובם טופלו ותוקנו במהלך שנת 2019 על ידי החברה והליקויים ההנתרים צפויים להיות מתוקנים והחברה פועלת להשלמת תיקונם במלואם.

30.3.8. רכש – ספקים ושירותים

- (א) חברת מקורות רוכשת את החשמל משני יצרנים עיקריים: חברת חשמל כ-50% ויצרן פרטי כ-40%. כ-10% נוספים כוללים רכישת חשמל בתחנות קליטת המים המותפלים הצמודות למתקני ההתפלה.
- (ב) לחברה תכנית היערכות לשעת חירום המבוססת גם על דיזל גנרטורים, במקרה של קריסת חברת חשמל שבעקבותיה מקורות עלולה להיקלע לקשיים באספקת מים באזורים השונים. יצוין כי מקורות פועלת גם לרכישת חשמל מיצרנים פרטיים ובשנת 2014 החלה מקורות לרכוש חשמל מיצרן חשמל פרטי. לפרטים, ראו סעיף 10.19.4 (ג) לעיל.
- (ג) בנוסף, לחברה גם תלות בספק צינורות המזרח התיכון, אשר נכון למועד הדוח, הינו ספק יחיד של החברה לצינורות בקטרים 40" - 80". החלפת הספק כאמור עשויה לגרום לעיכובים מהותיים בלוחות הזמנים של פרויקטי הפיתוח של החברה ולעיתים אף לגרור עלויות לחברה (במישרין או בעקיפין) לאור הצורך בהיערכות לוגיסטית ותפעולית לייבוא, ציפוי ואחסנת הצנרת, הקמת מערך לוגיסטי לשינוע צינורות, דרישות טכניות והנדסיות.
- יש לציין כי שיפור היחסים עם טורקיה בה מיוצרת הצנרת הנרכשת על ידי החברה הפחית את הסבירות להפסקת ההתקשרות וכן כי את הטובין הנרכשים ניתן לרכוש במדינות נוספות.
- (ד) בנוסף, החברה רוכשת מים מותפלים מיצרנים פרטיים כאמור בסעיף 10.19.1 לעיל, כאשר במקרה של אי אספקה זמנית של מתקן התפלה פרטי, מקורות פועלת לספק מים חלופיים מקידוחים מקומיים ומהמוביל הארצי תוך הגברת השאיבה מהכנרת בתלות בעונות השנה. לצורך כך, המערכות מתוחזקות באופן המאפשר הפעלת המשאבים בעת תקלה תוך פרק זמן קצר. יצוין, כי לחברה תלות בספקים נוספים, כגון ספקי חומרים כימיים וספקים בתחום המחשוב וכן ספקים מהותיים נוספים, לפרטים, ראו סעיף 10.19 לעיל.
- (ה) יצוין, כי אף על פי שלחברה יש מערך הכולל הערכות למצבי מל"ח (משק לשעת חירום) שונים, בהם תסופק כמות מינימלית של מי שתייה (בהתאם לקונטרס המים), קריסת אחד מהספקים או אי אספקת המוצר/ השירות על ידי אחד מהספקים בהם לחברה תלות עשויה להוביל למחסור מהותי לחברה ולפגוע בכך בפעילות החברה. הסיכון מתייחס גם מתן מענה במצב של מלחמה לצורך בנותני שירותים או יועצים קריטיים.

30.3.9. אחזקה ותפעול

אספקת המים על ידי החברה כרוכה בתהליכי תכנון, תפעול ולוגיסטיקה מורכבים הכוללים, בין היתר, תכנון, הקמה, חידוש ופיתוח מתקנים המשמשים לאספקת המים, תחזוקה ובדיקות של מאגרים וציוד, רכש והקצאת ציוד מתאים ובכמות מתאימה, הפעלת ציוד באופן נכון, הקצאת צוותי עובדים בכמות ובחתיך מקצועות מתאימים, מתן טיפולים נדרשים לצינורות ולמאגרי המים ומתן מענה יעיל ותמיכה לצרכנים. כשלים שונים בתהליכים אלו, עלולים לפגוע בפעילות החברה, לפגוע באיכות המים עד כדי פגיעה בבריאות הצרכנים ולהביא להוצאות מהותיות. בין הסיכונים התפעוליים להם החברה חשופה קיימים, בין היתר: (1) נזק ו/או פיצוץ במאגר או בריכה ו/או בצנרת בטון שעלול להביא להצפות, סגירת צירי תנועה ראשיים ותשתיות תחבורה, הפרעות באספקת המים ואף פגיעה בחיי אדם; (2) הפרעות באספקת המים כתוצאה משריפה או קצר בלוחות חשמל ישנים או ציוד אלקטרו מכאני אחר באתרים; (3) סכנת הרעלה וזיהום מים במאגרי המים ומחוץ לגבולותיהם, בין אם כתוצאה מטעות ובין אם במכוון. סיכון זה עלול להביא לפגיעה בכוח אדם, זיהום סביבתי ופגיעה באוכלוסייה, מה שעלול לייצר תביעות כנגד החברה; (4) סיכון טביעה במתקני המים שעלול להביא לתביעות רבות שעלולות לגרום להוצאות גדולות ולסגירת המאגר; (5) סיכון לחברה במקרה בו יהיה קושי או כשל למקורות בקליטת המים המותפלים בהתאם לצווים ומסיבה זו או אחרת היא לא תקלוט את המים המותפלים או חלקם, שכן מקורות תהא מחוייבת לשלם למתפילים בהתאם לצווים גם אם לא קלטה את סך כמות המים המותפלים בהתאם לצווים; (6) כשל של ציוד ומתקנים שעשוי להתרחש במערכות מיושנות בשל שחיקת מערכות וציוד; ו- (7) כשל במערכות החשמל והבקרה שמתפעלות ומפקדות על מערכת האספקה שעשוי להתרחש בשל אמינות ירודה וקושי בטיפול במערכות חשמל ישנות בתחנות המובילות.

בנוסף, קיימים סיכונים תפעוליים מעצם היותה של מקורות קבלן משנה לתפעול מכון טיפול שפכי דן – מט"ש השפדי"ן וכן מעצם היותה קבלן אחזקה ותפעול של מתקני שפכים. כמו כן, כמפורט בסעיף 10.12.2 להלן, מקורות עוסקת בטיפול, הולכה ואספקת קולחים במפעלי השבה המופעלים על ידה. הפעלת מפעלי השבה מלווה לעיתים בבעיות תפעוליות שמשמעותן הינה פוטנציאל סיכון סתמיות מערכות השקיה של הצרכנים החקלאיים כתוצאה מגורמים שונים, כאשר כדי למנוע זאת, מקורות משתמשת באיכלוס מאגרי הקולחים במינים שונים של דגים ובחומרי הדברה שונים המאושרים לשימוש על ידי הרגולטור.

החברה התמודדה ברבעון הראשון של שנת 2019 עם שני אירועים במאגרי קולחים בתשלובת הקישון, בהם התגלו כתמי מים על סוללות המאגרים. החברה נתנה מענה מידי באמצעות הורדת מפלס המים במאגרים ופעולות הנדסיות ראשוניות לצורך הפחתת הסיכון לזרימה בלתי מבוקרת של מים בכמויות משמעותיות, שיש בהן כדי לגרום נזק פוטנציאלי לשלום הציבור ולרכוש. החברה מגבשת ובוחנת עדנתחין חלופות הנדסיות לטיפול קבע במאגרים אלו.

בחודש פברואר 2020 התמודדה החברה עם פריצת סוללת שדה החדרה שקמה, אשר גרמה להצפת שטחים וכביש, לסחיפת קטע קו וכבלי חשמל והצפת חצר קדוח שקמה 7 והשבתתו. חלק מהמתקנים שוקמו באופן מיידי, מפלסי החלחול הורדו על מנת לצמצם פוטנציאל הסיכון. החברה ממשיכה לבחון אפשרויות לביצוע שיקום מלא של הסוללה.

רישיונות, היתרים וזכיונות 30.3.10.

במסגרת פעילותה, פועלת הקבוצה, בין היתר, להשגת זכיונות, רישיונות והיתרים שונים שהוענקו לה על ידי גורמים ממשלתיים, לרבות חוק המים, חוק רישוי עסקים או חוק התכנון והבנייה וחוק פיקוח על קידוחי מים. כאמור בסעיף 14 לעיל, נכון למועד הדוח, החברה טרם קיבלה את כלל הרישיונות וההיתרים הנדרשים על פי דין, לרבות רישיונות עסק והיתרי בנייה. אי קבלת הרישיונות וההיתרים ו/או ביטול ו/או אי חידוש רישיונות והיתרים קיימים עלולים לפגוע בפעילותה של החברה, לרבות הפסקת פעילותם של מתקני מים קיימים ופירוקם. יצוין, כי אי קבלת ו/או ביטול ו/או שינוי הרישיונות וההיתרים הקיימים יכולים לנבוע כתוצאה מגורמים שונים, לרבות אי עמידה של מתקנים ותיקים בתקינה או דרישות חדשות, שינוי חקיקה, שינויים בתכניות סטטוטוריות, הפרת תנאי הרישיונות, שינוי בפרשנות הקריטריונים לרישיונות וההיתרים והליכים משפטיים.

עיכובים משמעותיים בקבלת אישורים סטטוטוריים ו/או כשל בתהליך סטטוטורי עשוי להקים כנגד החברה עילה לתביעה מנהלית, צווים פלילים, צווי פינוי או יגרמו לעיכובים בביצוע פרויקטים.

יצוין, כי חלק ממתקני החברה הוקמו הן על פי חוקים שונים אשר לעיתים קיימים פערים ביניהם לבין חוק התכנון והבניה או חוק רישוי עסקים (למשל חוק המים או חוק פיקוח על קידוחים) או שהוקמו לפני שחוק התכנון והבניה וחוק רישוי עסקים נכנסו לתוקף (אך נדרש עבור אותם מתקנים היתרים ואישורים על פי חוקים אלו), ולפיכך לעיתים קיימים קשיים בהתאמתם לתנאי הרגולציה הקיימת. בנוסף, מעת לעת רשויות מכריזות על הפקעות של שטחים כאשר עשויה להיות לכך השפעה על מתקני החברה, קידוחים הקשורים לפעילותה וכד'.

עוד יצוין, כי קיים קושי בקידוח קידוחים חדשים בשל מגבלות בדרגות חומרה שונות, היוצרות "רדיוס מגן" האוסר או מגביל את האפשרות לבנות בסמוך למקום הקידוח. הסיכון טמון בעובדה שמגבלות אלו משפיעות הן על יכולת הפיתוח וניצול מקורות מים חדשים והן על שימור יכולת ההפקה הקיימת.

מימון וניהול תזרים מזומנים 30.3.11.

לחברה קיים סיכון הנובע מתרחיש לפיו תיפגע יכולת החברה לגייס חוב למימון פעילותה, בקשר עם היקפי גיוס דרוש, לרבות העלויות בגין גיוס כאמור, וכן מהעדר משאבים כספיים זמינים בכדי לעמוד בדרישות העסקיות השוטפות, בתוכניות הפיתוח או באמות מידה פיננסיות הכלולות במסגרת הסכמי המימון. בנוסף, באם חלים שינויים בעלויות המוכרות אשר לא נלקחו בחשבון בעת עדכון תעריפי המים, עלול להיווצר פער בין המועד בו העלויות של החברה משולמות בפועל, למועד בו הן מכוסות על ידי עדכון התעריף. פער זה עשוי ליצור בעיה תזרימית הדורשת מימון ביניים, וזאת עד למועד עדכון התעריף. ניהול הסיכון כולל התאמת תקציב החברה לתחזית תזרים המזומנים הפנוי ויכולת גיוס ההון הזר על ידי החברה, לרבות שמירה על יתרות מזומנים מספקות אל מול תכנית ההשקעות המחייבות וההתחייבויות השוטפות. לפרטים נוספים ראו סעיף 3 לעיל.

ביטחון 30.3.12.

קיים חשש לפגיעה במתקני תשתית של החברה ובמערכת התפעול השוטף של מערכות אספקת המים במקרה של אירועים ביטחוניים חריגים, כגון ארועי טרור, אירועים פליליים, פעולות איבה וכדומה. החברה פועלת להבטחת יכולת אספקת מים חלופית למקרים כאמור באמצעות מקורות מים נוספים, קידוחים ו/או איגום. במקרה של מצב חירום ו/או אירוע של אי אספקת מים ממועד, החברה ערוכה לספק מים באופן חלקי גם במערכות ניידות הנמצאות ברשותה ובאמצעות מיכליות על ידי קבלני משנה.

מתקני החברה ממוגנים במערכות מיגון אלקטרוניות המחוברות ומשדרות נתונים לחדרי בקרה מרחביים ובמקרה של אירוע חריג מופעלים פרוטוקולים למניעת המשך הרחבת הנזק ונשלחים סוירים מיומנים לטיפול באירוע.

בנוסף, החברה מצוידת באמצעים למיגון העובדים באזורים בהם קיימת חשיפה לביטחונם בעת תפעול מערכות המים (מרחבים מוגנים, מקלטים, מרחבים מוגנים ניידים, קסדות ואפודים). יצוין, כי השפעת המצב הביטחוני תלויה בנסיבות העניין ובאזור הגיאוגרפי בארץ בו חלה ההידרדרות.

יצוין, כי החברה מפעילה אמצעי שמירה ואבטחה שונים במתקניה ומקבלת הנחיות מגורמים מוסמכים בנושאים ביטחוניים שונים, כגון משטרת ישראל, צה"ל, שירות הביטחון הכללי, מערך הסייבר הלאומי ופיקוד העורף בדבר ההיערכות הביטחונית לרבות מענה לאירועים פליליים על רקע כלכלי – גניבת מים, גניבת ציוד, נזק למתקנים (ואנדלזים) וכד'.

עוד יצוין, כי במקרה של מצב מלחמתי/חירום היעדרות עובדים עשויה לגרום לעיכוב במתן מענה לטיפול בשיבושי אספקת מים ועל כן פועלת החברה לריתוק עובדי ציוד מכני-הנדסי ורכבים וכן מחלקת מערכות מידע הנדרשים לשעת חירום. רשימות ריתוק העובדים מתעדכנות לפחות אחת לשנה ונותנות מענה לצרכים המשתנים בחברה, לרבות תמיכה במערך המשפחתי של העובד על מנת לאפשר את זמינותו של העובד הנדרש בשטח.

30.3.13. חשיפה לשינויים במדדים ושינויים בשערי החליפין של מט"ח

החברה מושפעת משינויים במחירי התשומות המשמשות אותה לביצוע פעילויות שונות כמפורט להלן: (א) רכש ועבודות להקמת מפעלי מים - המדדים העיקריים המשפיעים על תחום זה הינם מדד תפוקות התעשייה, מדד סלילה וגישור, מדד הבניה, וכן מדד מטאל בולטן (Metal Bulletin) בשקלים. במסגרת כללי הרגולציה, הוגדר מדד משוקלל המשקף את שיעור השינוי במדדים הנ"ל בהתאם לחלקם היחסי בתשומות המשמשות לפעילות זו. אישורי התקציב הניתנים לחברה על ידי הרגולטור נושאים הצמדה למדד משוקלל זה; (ב) עלויות משתנות - (1) אנרגיה - העלויות המוכרות לחברת מקורות בגין אנרגיה מבוססות על פרמטרים נורמטיביים, אשר צמודים לשינויים בתעריפי החשמל שמפרסמת מעת לעת רשות החשמל; (2) כימיקלים - הכימיקלים משמשים את מקורות לטיפול באיכות המים לשם עמידת החברה באיכות המים הנדרשת, בהתאם לחקיקה ולתקנים שנקבעו. העלות הנורמטיבית המוכרת לחברת מקורות במסגרת כללי הרגולציה מבוססת בעיקרה על פרמטרים נורמטיביים הצמודים למדד הכימיקלים התעשייתיים, אשר משקף נורמטיבית את התשומות המרכזיות הרלוונטיות לפעילות זו. (ג) עלויות קבועות ואחזקה - כללי הרגולציה מגדירים סל מדדים, המשקלל, בין היתר, מדדים כגון מדד השכר הציבורי, מדד המחירים לצרכן ומדד תפוקות התעשייה.

יש לציין כי בשנת 2020, לאור השפעות משבר הקורונה על מחירי הנפט בעולם חלה ירידה במדד תפוקות התעשייה אליו מוצמדות העלויות נורמטיביות לאחזקה ולתפעול בעוד בתשומות החברה לא חלה ירידה בשיעור דומה.

30.4. גרמי סיכון ייחודיים

30.4.1. שינוי במבנה משק המים, תחרות ורגולציה

בשנים האחרונות חווה משק המים מספר שינויים ועשוי לחוות שינויים נוספים, דוגמת: הקמת מתקני התפלת מי-ים, מפעלי השבה פרטיים, הרחבת פעילות אגודות מים פרטיות, תאגידי המים, כניסה של יזמים פרטיים לתחום פיתוח והפעלת מתקני התפלה ימיים. יכולת החברה לתכנן ולהוציא לפועל אסטרטגיה אשר תספק מענה לשינויים ומגמות במשק המים, תלויה רבות בתמיכת הרגולטור ובמידת קיומו של תכנון אסטרטגי עתידי בתחום ניהול משק המים לטווח הבינוני והארוך מצדו. לשם כך, מקורות מעורבת בקביעת מדיניות סדורה למשק המים אל מול הרגולטור.

30.4.2. תכנון אסטרטגי ושינוי ארגוני

החברה גיבשה במהלך שנת 2018 תכנית אסטרטגית לשנים הקרובות, הבוחנת את מיקומה של מקורות במשק המים הישראלי ואת מיקודי הפעילות הנכונים לה בשנים הקרובות. זאת על מנת להבטיח את צמיחתה ואת איתנותה הפיננסית. מענה לא מספק של אסטרטגיית החברה לשינויים ומגמות במשק המים ו/או יישומה שלא באופן מיטבי, עשויים לפגוע בפעילות החברה ובמיצובה במשק המים הישראלי.

תהליך אסטרטגי זה שולב עם שינוי ארגוני נרחב שכלל בין היתר, חילופי סמנכ"לים, שינויים אירגוניים מהותיים בפעילות המרחבים, פתיחת וסגירת יחידות ועוד. יכולת החברה לממש תהליך אסטרטגי כה מהותי הכולל הטמעת שינוי ארגוני נרחב, כך שיתן ערך ממשי לחברה, תלויה רבות בתמיכת הרגולטור ובהירתמות המנהלים והעובדים.

במהלך שנת 2020 השלימה החברה את השינוי המבני ואישרה תכנון מפורט וחתימה על הסכם קיבוצי אשר יתמכו ביישום השינוי. לפרטים נוספים ראו סעיף 20.1 לעיל.

30.4.3. הליכים משפטיים

כנגד מקורות תלויות ועומדות תביעות שונות, לפרטים, ראו ביאור 24 לדוחות הכספיים השנתיים. מדי תקופה מוערכות התחייבויות אלו על ידי היועצים המשפטיים של החברה בשיתוף עם חטיבת הכספים ומבוצעת הפרשה בדוחות הכספיים בהתאם לכך. ככל שתתקבלנה תביעות אלו או חלקן, עשויה להיות לכך השפעה בינונית על החברה.

30.4.4. איכות מים

אבטחת איכות מי השתייה המסופקים לצרכנים כרוכה בפעילות מגוונת בכל מערכות הפקת ואספקת המים, החל ממתקני ההפקה, דרך מתקני הטיפול במים, מערכות ההולכה והאחסון ועד נקודות האספקה לצרכנים. הבקרה על איכות מי השתייה כוללת בקרה על האיכות המיקרוביאלית ובקרה על האיכות הכימית/פיזיקלית באמצעות בדיקות

רציפות, בדיקות מעבדה ובדיקות שדה. בהתאם לתקנות בריאות העם החברה מבצעת אלפי בדיקות מים בשנה. בנוסף, מפעילה החברה מערך ניטור רציף הכולל עשרות תחנות ניטור בצמתים העיקריים של רשת האספקה ובחיבורי צרכנים גדולים. החברה פועלת להגנה על מקורות המים באמצעות שמירה על רדיוס מגן. כמו כן, החברה מבצעת סקרי סיכונים סביבתיים למקורות מי שתייה, בהתאם לתקנות בריאות העם, במטרה למפות את גורמי הסיכון להזדהמות מקורות מים אלו ולהגדיר מנגנוני טיפול נאותים לסילוק המפגעים. בשנת 2017 גובשה יחד עם משרד הבריאות מערכת כללים אחידה, "ארגז כלים", להתאמת אמצעי הבקרה/הטיפול לרמת הסיכון להזדהמות של מתקן הפקה. מתקני ההפקה והטיפול במים בחברה נמצאים תחת בקרה שוטפת ומוטמע בהם מכשור בקרה וניטור רציף חדשני ואמין שנועד למוער את החשיפה לאירועי זיהום מים ותחלואה.

קולחים – מקורות מתפעלת מתקני השבת קולחים לאחר טיפול במכונני טיפול בשפכים על ידי גורמים אחרים ועל ידי מקורות בעצמה. היות ומקורות היא חוליה בשרשרת האספקה, חשופה החברה לאיכות קולחים שאינה עומדת בתקנות בריאות העם - תקני איכות מי קולחים וחשיפה זו התגברה עם כניסת תקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור שפכים), התש"ע-2010 לתוקף. בכדי להתמודד עם תופעות של קולחים החורגים מהאיכות המותרת, גיבשה החברה נהלים כיצד להתמודד עם קולחים החורגים מהאיכות המותרת לקליטה ממט"שים. במקרה בו איכות המים המסופקים על ידי החברה תפגע מכל סיבה שהיא, חשופה החברה לתביעות צרכנים בעלות משמעות נזיקות. לחברה פוליסה לביטוח חבות על פי דין כלפי צד ג' בגבולות אחריות נרחבים, לרבות חבות המוצר ואחריות מקצועית. עם זאת, כניסתן העתידית של תקנות ספק קולחים עשויה להקטין את חשיפתה של מקורות לסיכון האמור, היות ותקנות אלו מנחות ביצוע פעולות על ידי מקורות בעת קליטת הקולחים.

30.4.5. אובדן יכולות ליבה

מקורות מפעילה, כבר שנים רבות, קבלני ביצוע תחניה במגוון תחומים, וביניהם בתחום הפיתוח. בשנים האחרונות חווה החברה עליה בתחומים אותם החברה מוציאה לגורמים חיצוניים, בין היתר, בעקבות מחסור בתקנים פנימיים בניהול, פיקוח, ניהול פרויקטים ומקצועות הנדסיים.

ככל שהתחומים אותם מוציאה החברה מהווים פעילויות ליבה של החברה, הרי שהיא שוחקת את יכולותיה המקצועיות ואת הבידול מן המתחרים. כמו כן, ישנו קושי לשמר ידע ולהעבירו בין דורות כאשר חלק ניכר מפעילות החברה מועבר למיקור חוץ.

החברה פועלת למסד הליכי שימור ידע בתחומי ליבה בהתאם לתכנית עבודה סדורה.

30.4.6. אספקת מים

כמפורט לעיל, מקורות עוסקת בהפקה, הולכה ואספקת מים ברחבי המדינה. בהתאם לאופי פעילותה, ייתכנו שיבושים באספקת המים ובמקרי קיצון אף הפסקות והעדר יכולת לספק את הכמויות הנדרשות באזורים מסויימים בשל גורמים שונים, לרבות כשל בקווים או תחנות שאיבה, השבתת מתקן התפלה או פגיעה במתקני אספקת מים חיוניים על ידי צד ג' בעקבות כשל בתיאום עם גורמי תשתית אחרים. סיכון זה קיים בעיקרו באזורים אשר אספקת המים אליהם מתבססת על מקור מים יחיד, בין אם מקור טבעי ובין אם באמצעות מתקן התפלה, שכן במקרים מסויימים, מתקן ההתפלה תלוי בקבלת מים מלוחים, המהווים חומר גלם אותו מקבלת החברה באמצעות התקשרויות עם ספקים שונים. סיכון כאמור יכול להתגבש גם במקרה בו הספק אינו מסוגל להעביר את חומר הגלם בהתאם להסכם וגם במקרה בו מפרים הספק או מקורות את ההסכם. החברה פועלת לצמצום הסיכונים באזורים כאמור, לרבות תוך שמירה ואחזקה מוקפדת על מקור המים וקיום ההסכמים עם ספקי חומרי הגלם כאמור, וכן פועלת החברה, במסגרת לחבר את אזורים אלו למקור מים נוסף במסגרת תוכניות הפיתוח.

גורם נוסף, אשר עלול לפגוע ביכולת אספקת המים בטווח הארוך הינו פגיעה במצאי מקורות טבעיים למים לשתייה, בין היתר בעקבות שינויי אקלים, המשך בצורת וירידת מפלסים המובילה להמלחת אקוויפרים ומגבילה את יכולת השאיבה. לחברה תכניות קידוחים ופיתוח רב שנתיות וכן תכנית שאיבה בת קיימא, אשר באות להפחית את השפעתו של סיכון זה.

בנוסף יצוין, כי ביחס לאספקת מים ליו"ש חשופה החברה לגידול האוכלוסייה היהודית והפלסטינית אשר לא קיבלה מענה מלא בתכנון אספקת המים ביהודה ושומרון על ידי רשות המים, כאשר הדרישה למים גבוהה מיכולת האספקה. במהלך שנת 2016 אושרו כמויות מים לאזור בהתחשב בצרכי כלל האוכלוסייה ותכנון המערכות מתבצע בהתאם להנחיות חדשות אלו. עוד יצוין, כי אספקת המים לרשות הפלסטינית הינה על פי כמויות שנקבעו בהסכמים כמפורט בסעיף 26.6 לעיל, אשר אינן תואמות את הצרכים בפועל אך מתוגברות מעת לעת בהתאם לסיכומים מול הרש"פ ורשות המים. פיתוח המערכת כך שתואם לצרכים ולביקושים כאמור הינה תהליך ארוך המצריך משאבים. לפרטים אודות הסיכונים ביטחוניים הקשורים לפעילות החברה באזורים כאמור, ראו סעיף 30.3.12 לעיל.

כאמור לעיל, במסגרת הסכם השלום בין מדינת ישראל לבין ממלכת ירדן, הסכימו הצדדים על הסדר הקצאת מים ביניהם אשר קובע את סכומי ההקצאות תוך הבחנה בין עונות השנה. עוד נקבע בהסכם, כי המדינות ישתפו פעולה במציאת מקורות לאספקה לירדן של כמות נוספת של מים ברמה הניתנת לשתייה. כמו כן, במסגרת ההסכם התחייבו המדינות לשמור על המים המשותפים, המצויים בתחום סמכותן, של נהרות הירדן והירמוך, וכן על מי התהום בערבה, מפני כל זיהום, נזק או משיכות בלתי מאושרות של הקצאות המדינה האחרת. בדומה לסיכון הכללי של אספקת מים, גם אספקת המים לירדן מושפעת מכשלים במערכות ההולכה (האספקה נסמכת על שאיבה משתי תחנות המצויות בטור ואין להן גיבוי), מפגיעה במצאי מקורות טבעיים למי שתייה, מבצורת וירידת מפלסים וכו'.

30.4.7. משאבי אנוש

חלק מפעילות החברה מחייב העסקה של כוח אדם בעל התמקצעות ייחודית לניהול, תפעול ואחזקה של מתקני מים ושל מערכות המחשוב. בשל היותה כפופה להסכמים קיבוציים והסכם מדרג קבוע מראש, עלול להיווצר קושי בגיוס עובדים איכותיים בתחומים מקצועיים (בעיקר בתחומי ההנדסה ומערכות המידע). בנוסף, עלול להיווצר בעתיד קושי לשמר עובדים צעירים בתחומים אלו לאורך זמן, עם המגבלות במדיניות העסקה ובתחרות של חברות בשוק הפרטי. עובדה זו עלולה להגביל את הגמישות ביכולת הניהול והתכנון לטווח ארוך. כמו כן, כמפורט לעיל, החברה מעסיקה יועצים חיצוניים בתחומים שונים, כאשר קיים חשש לשימור גרעין הידע אשר מתפתח ונשמר אצל היועצים החיצוניים וחשש לפיתוח תלות ביועצים כאמור (וזאת להבדיל מפיתוח ידע פנימי אצל עובדי החברה).

בנוסף, סכסוכי עבודה, עיצומים, שביתות והשבתות של עובדים בענף ו/או בחברה וכן הפעלה לא יעילה של מתקנים, ציוד ותשתיות החברה, עלולים לגרום לעיכובים, שיבושים או אף להשבתה של פעילות החברה, ולהשפיע לרעה על תוצאות פעילותה ומצבה הכספי.

30.4.8. תחרות

30.4.8.1. בשנים האחרונות חלו מספר תמורות בעידוד גופי הממשלה השונים, אשר הביאו להקטנת חלקה של מקורות במערך אספקת המים, ביניהן הקמת מתקני התפלת מי-ים, מפעלי השבה פרטיים, הרחבת פעילות אגודות מים פרטיות ומתן בלעדיות באזורים מסוימים, לפרטים ראו סעיף 9.3 לעיל. כמו כן, ישנם מספר שינויים אפשריים במשק המים, אשר נכון למועד הדוח, טרם גובשו סופית ולא ברור האם וכיצד יתממשו, אם שינויים אלו יתממשו, ייתכן ותהיה להם השפעה מסוימת על היקפי ותחומי הפעילות של החברה, לפרטים, ראו סעיף 9.4.2 לעיל.

30.4.8.2. בנוסף, הקמת תאגידי המים וכן כניסה של יזמים פרטיים לתחום פיתוח והפעלת מתקני התפלה ימיים, מגבירים את התחרות על נתח השוק של ייצור ואספקת מי שתייה בישראל. כמו כן, קיימת מגמת עלייה בתחרות בתחום פעילות החברה בהשבת קולחים, עם כניסת יזמים לתחום פעילות זה והקמת מפעלי השבה פרטיים. בהתאם להחלטת ממשלה 4514 פועלת החברה לצמצם פעילותה עוד יותר במפעלי השבת קולחים קטנים על ידי מכירתם בהסדרה דרך רשות המים לבעלי רשיון הפרטיים ולהרחיב נוכחותה במפעלי השבה אזוריים גדולים באמצעות הקמה של חברות קולחים משותפות עם אגודות אזוריות.

30.4.8.3. על מקורות מוטלות מגבלות לעניין ביצוע עבודות לגורמי חוץ ויש בכך כדי לפגוע ביכולת החברה להתחרות מול גורמים פרטיים ולהרחיב היקף פעילותה לכדי מיצוי מלוא פוטנציאל הידע, הניסיון והיתרון לגודל. לשם מיצוב מעמדה התחרותי, החברה פועלת, בין היתר, לפיתוח עסקי בארץ ובחו"ל להרחבת פעילות הקבוצה לרבות פעילות מול הגורמים הרלוונטיים לשיפור וייצוב מעמדה של החברה, קביעת מדיניות סדורה למשק המים וחיוק מעמדה של החברה במשק המים.

30.4.9. חשבונאות, דיווח ובקרה פנימית

לחברת מקורות מערך בקרה פנימית, וכן החברה מנהלת מערך SOX ומיישמת את התקינה הבינלאומית IFRS לנושא הדיווח הכספי. טעויות, עיכובים או ליקוים בדיווחים הכספיים עשויים להתממש בסיכונים הקשורים לליקויים בבקרה הפנימית ולעמידה ובתקני הדיווח הכספי החלים על החברה.

30.4.10. בטיחות, גהות ושלוש ציבור – סיכונים בטיחותיים בשימוש במתקני החברה

30.4.10.1. במסגרת עיסוקי החברה ופעילויותיה באתריה השונים עשויים עובדיה, קבלני משנה וצדדים שלישיים להיחשף לסיכונים בטיחות ובריאות תעסוקתית שונים, בגינם החברה חשופה לתביעות בגין נזקי גוף או נזקים אחרים. החברה נוקטת באמצעים שונים לצמצום סיכונים אלה וזאת בהתאם לחקיקה ותקינה החלים עליה, והיא מגבשת ופועלת לפי הוראות בטיחות ונהלים מתאימים בנושא בטיחות ובריאות תעסוקתית החלים עליה, לצורך הגנה על שלומם ובריאותם של עובדיה קבלני משנה המועסקים על ידה, משתמשים בשירותיה ובמתקניה, וכן של עוברי אורח.

30.4.10.2. בנוסף, לחברה תכנית בטיחות מקיפה והיא עוקבת אחר התקדמות ואופן יישום התכנית. כמו כן, פועלת החברה לאכיפת תוכניות ההכשרה והבטיחות בחברה, לשם הטמעה נכונה של תוכניות אלו, מבצעת סקרי סיכונים ייעודיים לצורך מיפוי הסיכונים הקיימים בהיבט בטיחות וגהות ופועלת ליישום המלצות הסקרים ותחקור והפקת לקחים מאירועים בטיחותיים למזעור הישנותם. לפרטים אודות פוליסות הביטוח של החברה ראו סעיף 16 לעיל.

30.4.10.3. כמו כן, החברה מבצעת פעילות ייעודית למניעת כניסה לא מורשית של אזרחים למתקניה, אשר עלולים להיפגע מטביעה במאגרים, מחומרים מסוכנים, נפילה מגובה וכו'.

30.4.11 פעילות חברת מקורות פיתוח וייזום

חברת מקורות פיתוח וייזום הינה חברת בת של חברת מקורות וסיכונים המהותיים המפורטים בסעיף 11.23 לעיל, אשר חלקם מהווים סיכונים לחברת מקורות מים. כשלים תפעוליים-ביטוחיים, תזרימיים וניהוליים בפעילות חברת הייזום, כמו גם מצבה הפיננסי, עלולים להוביל לפגיעה בתדמית מקורות ואילו סיכונים הקשורים במתקן ההתפלה באשדוד, במיוחד התארכות תהליך המכירה של המתקן עלולים להוביל לפגיעה כלכלית בפעילות חברת האם. כמפורט לעיל, דירקטוריון חברת הייזום הנחה את הנהלת חברת הייזום לנהוג במדיניות שמרנית ולפעול תחת הנחיות וכללים של חברה המצויה בסביבת חדלות פירעון, וזאת עד להשלמת מהלכים מהותיים, שיבטיחו באופן מובהק כי החברה אינה מצויה בסביבת חדלות פירעון, וזאת בעניין מתקן התפלה אשדוד והשלמת ההסדר ביחס לחובות החברה. כמו כן, אי עמידה של מתקן ההתפלה באשדוד בדרישות איכות מים ו/או כמות מים ו/או שיבושים באספקת המים עלולה, בתרחישים מסוימים, לפגוע ביכולת אספקת המים של מקורות לצרכנים. הסיכונים המהותיים ביותר בחברת הייזום, בנקודת זמן זו, מנקודת מבט של מקורות, הינם סיכון מימון, נזילות ואשראי הנובעים מרווחיות נמוכה מתפעול מתקני החברה, סיכונים הנובעים מפעילות מתקן ההתפלה אשדוד וכן קבלת החלטות לא מבוססות או דרישות חוקיות שאינן נאכפות ומובילות לאי עמידה בממשל תאגידי תקין ולקושי בקבלה והוצאה לפועל של החלטות בעקבות שדרת הניהול הרזה במקורות ייזום (לפרטים ראו סעיף 11.23.2(ה) לעיל), וזאת, בנוסף לסיכונים חברת הייזום, המפורטים בסעיף 11.23 לעיל. סיכון מתקן ההתפלה אשדוד משית על מקורות מים השפעה מהותית בשני רבדים כדלקמן: א. בפן התפעולי- אי עמידה של מתקן ההתפלה בדרישות איכות מים ו/או כמות מים ו/או שיבושים באספקת המים שתפגע ביכולת האספקה לצרכנים ותדמיתה; ב. בפן הפיננסי – ייצור לא יציב של כמויות הנדרשות, גורר לקנסות. לרוב, בשל מצב פיזי ירוד של המתקן בשל חלק מהמערכות שלא הושלמו ולא מטופלות בשל חוסר משאבים והפסד פיננסי-תפעולי. לפרטים נוספים אודות גורמי הסיכון הקשורים לפעילות חברת הייזום ראו סעיף 11.23 לעיל.

כמו כן, במסגרת החלטה 4514, הוחלט, בין היתר, לאשר החלטת דירקטוריון חברת הייזום מיום 21 בפברואר 2019, למכור את כל המניות המוחזקות על ידי חברת הייזום באשדוד התפלה ובאשדוד תפעול בהליך מכרזי, לרשום הודעתה של חברת מקורות ייזום על החלטת מבט"י לבטל את הסכם הזיכיון להקמה ותפעול המתקן לטיהור שפכים באגן האוג, נבי מוסא, שבוצע כמפורט בסעיף 11.8.3 להלן, ולהביא לאישור ועדת השרים לענייני הפרטה הצעת החלטה להפרטת חברת הייזום בדרך של מכירת 100% ממניות חברת הייזום. זאת ובלבד שהליך הפרטה יבוצע כך שלא תיפגע מכירת אשדוד התפלה כמתואר לעיל, והליך הפרטה יושלם רק לאחר השלמת מכירת אשדוד התפלה. כמו כן, אם לאחר 3 שנים מיום ההחלטה לא יושלם הליך הפרטה, תוכל חברת הייזום למכור את נכסיה בעצמה וזאת מבלי לגרוע מן האמור ביחס להליך מכירת אשדוד התפלה המתואר לעיל. נכון למועד זה החברה החלה בהליך פנימי לשם ביצוע החלטת הממשלה בקשר עם הפרטת חברת הייזום.

30.4.12 פעילות שח"מ מקורות ביצוע

שח"מ מהווה גוף ביצוע משמעותי עבור מקורות, על כן פגיעה בפעילות שח"מ משפיעה באופן ישיר על התקדמות תכניות הפיתוח של מקורות. כמו כן, החלטת הממשלה הטילה מגבלות על היקף הפעילות של שח"מ מול מקורות בפטור ממכרז. חוסר הצלחה של שח"מ בהתאמת פעילותה לקיטון חלקה בפעילות הפיתוח של מקורות עלול ליצור סיכון ישיר לשח"מ וסיכון עקיף עבור מקורות.

30.4.13 זכויות שימוש במקרקעין

כאמור בסעיף 9.6 לעיל, החברה עושה שימוש נרחב בשטחי מקרקעין לצורך פעילותה הוטופת במתקניה השונים וכן לצורך הפרויקטים בפיתוח אותם היא מקדמת. לחברה הסכמים עם רמ"י לחכירת שטחים לתקופות שונות, כמפורט בסעיף 15.2 לעיל. הסכמי החכירה שנחתמו על פי הסכם הגג (כמפורט בסעיף 15.2.1 לעיל), מסתיימים ביום 31 למרץ 2021. כאמור בסעיף 9.6 לעיל, הוסכם כי הסכמי החכירה יוארכו באופן אוטומטי אם המשא ומתן להארכתם לא יושלם עד ליום סיומם. החברה פועלת לשם הארכת ההסכמים לתקופת חכירה נוספת במסגרת הסכם חדש. גובה דמי החכירה עשוי להשתנות בתקופת החכירה הנוספת ובשלב זה אין בידי החברה את הכלים להעריך את שיעור השינוי, אולם יתכן והסכום ישתנה באופן משמעותי ביחס לסכום התשלום הנוכחי. ככל שיגדלו הוצאות החברה בגין דמי החכירה, תפנה החברה לרשות המים לשם הכרה בעלויות אלו אולם אין ודאות כי עלות זו תוכר, ובאם תוכר באיזה שיעור.

תנאי התשלום של הצרכנים מעוגנים בהסכם אספקת מים וכפופים לכללי המים. החברה מכירה בהפרשה לחובות מסופקים לגבי חובות שלהערכתה גבייתם מוטלת בספק. בדרך כלל ההפרשה נעשית עבור חובות העומדים מעל לשנה. על אף ששיעור הגבייה הינו גבוה יחסית, ייתכן מצב בו תקופת הזמן הממוצעת ממועד רישום ההכנסה לבין מועד גביית המזומן מהלקוח תגדל ובמקרים קיצוניים החברה לא תצליח לגבות חלק מחובות צרכניה, בין היתר, בעקבות תלות גבוהה במערכת מידע מיושנת עליה מבוססת הגבייה. במקרים אלו החברה חשופה לפגיעה בהכנסותיה.

מועד תשלום חשבונות המים הינו עד ליום ה-19 לחודש העוקב לחודש הצריכה. צרכן שלא פורע את חשבונותיו במועד הנ"ל, מחויב בריבית פיגורים בשיעור 4% בשנה, החל מהיום ה-20 לחודש העוקב, בהתאם לסעיף 6א' לכללי המים (תעריפים) אשר מפנים לסעיף 31 לכללי תאגידי מים וביוב (אמות מידה והוראות בעניין הרמה, הטיב והאיכות של השירותים שעל החברה לתת לצרכניה), התשע"א-2011. לפרטים נוספים בדבר צמצום אספקת מים לחייבים, ראו סעיף 2.24.3.5 לעיל.

לעניין גביית החיובים מתוקף תיקון 27 לחוק המים, כמפורט בסעיף לעיל, נכון למועד הדוח, טרם נגבו סכומים בסך מצטבר של כ-497 מיליון ש"ח והחברה מבצעת רישום ההכנסות בספרים ורישום החובות בהתאם לאומדנים, בהתבסס על ניסיון הגבייה שהצטבר עד כה. עם אישור החוק, פנתה מקורות לרשות המים בבקשה להסדיר מודל הכרה בפחת גבייה במסגרת פעילות הסליקה וכן להכרה בעלויות תפעול מערך הסליקה בכללי הרגולציה הותקנה הוראת שעה המגדירה הכרה מדורגת בהכנסות מדמי המים שאינה מספקת מענה ולא בוצעו ההתאמות הנדרשות במודל ההכרה למקורות, אין וודאות כי אכן יוכרו עלויות נוספות או פחת גבייה, והחברה נושאת בחשיפה בגין אי-גביית מלוא החיובים (למעט חוב העבר שביחס אליו הובהר על ידי רשות המים שאין למקורות סיכוני גבייה). יצוין, כי לגבי חלק מהחיובים ששלחה מקורות הוגשו השגות של המפיקים לרשות המים. ההשגות מתבררות ברשות המים וככל ויתקבלו במלואן או בחלקן יופחתו החיובים בהתאם. לפרטים נוספים ראו סעיף 26.2.1 לעיל.

הונאות ומעילות

30.4.15

החברה מנהלת פעילות עסקית נרחבת ולכן חשופה לקשת רחבה של סיכונים מעילות והונאות אשר עלולים לגרום לנזק כספי ותדמית. תהליכי העבודה המרכזיים בחברה נתמכים בין היתר, על ידי נהלי עבודה ומערכות מידע. החשיפות העיקריות אשר זוהו, עלולות להתממש בביצוע מעילות והונאות על ידי עובדים ו/או מנהלים בחברה, הונאה על ידי ספקים/ קבלנים/ שותפים או מתן שוחד שחיתות/הלבנת הון/ על ידי עובד של החברה או מקדם שיווק/סוכן מטעמה בארץ ובעולם.

החברה פועלת למניעת חשיפות אלו באמצעות כלי בקרה ופיקוח שונים, כגון, בדיקת מערך הבקורות במערך הדיווח הכספי במסגרת תהליך ה-SOX; החתמת עובדי החברה על הקוד האתי והפעלת ועדת אתיקה הדנה בפעילות לא אתית של עובדים; אישור הליכי מכרז על ידי ועדות מכרזים במטה הכוללות אנשי כספים, עורכי דין, משקיפים כולל מבקר החברה; יישום נוהל חופשה כפויה של עובדים לצורך זיהוי וצמצום הסבירות לאירועי מעילה והונאה לרבות הצרחה של חברי הנהלה בתפקידם למשך שבוע בתדירות שנתית. כמו כן, ביצעה החברה סקר סיכונים ופירסמה תכנית אכיפה בנושא. החברה הטמיעה מודול GRC במערך הסאפ, אשר כולל רכיבים של בקרת הרשאות, ניהול סיכונים ובקרת תהליכים ופעילות של בקרה פיננסית בתהליכים שונים. כמו כן, החברה הטמיעה מערכת יעודית לבקרת פעילויות חריגות במערך ה-SAP בחברה.

דירוג גורמי הסיכון

30.5

טיב סיכון	נושא סיכון	משפחת גורם הסיכון	השפעה גבוהה	השפעה בינונית	השפעה נמוכה
מאקרו כלכלי	אירועי טבע וחירום	אסטרטגיים	V		
ענפי	ממשקים עם רשות המים, משרד האנרגיה וגופי ממשלה	פיננסיים	V		
ענפי	המודל הכלכלי להכרה בהכנסות ובעלויות	פיננסיים	V		
ענפי	הגנת הסביבה	ציות ורגולציה		V	
ענפי	תדמית ומוניטין	אסטרטגיים		V	
ענפי	ממשל תאגידי פנים ארגוני	אסטרטגיים		V	
ענפי	פרויקטים ותוכניות הפיתוח של החברה	אסטרטגיים	V		
ענפי	מערכות ואבטחת מידע וסייבר, פיקוד ובקרה	תפעוליים	V		
ענפי	רכש - ספקים ושירותים	תפעוליים		V	
ענפי	אחזקה ותפעול	תפעוליים	V		
ענפי	רישיונות, וזיכיונות	ציות ורגולציה		V	

השפעה נמוכה	השפעה בינונית	השפעה גבוהה	משפחת גורם הסיכון	נושא סיכון	טיב סיכון
	V		פיננסים	מימון וניהול תזרים מזומנים	ענפי
	V		תפעולים	ביטחון	ענפי
	V		פיננסים	חשיפה לשינויים במדדים ולשינויים בשערי חליפין של מט"ח	ענפי
		V	פיננסים	שינוי במבנה משק המים, תחרות ורגולציה	ייחודי
	V		אסטרטגיים	תכנון אסטרטגי ושינוי ארגוני	ייחודי
	V		תפעולים	הליכים משפטיים	ייחודי
		V	תפעולים	איכות המים	ייחודי
	V		אסטרטגיים	אבדן יכולת ליבה	ייחודי
		V	תפעולים	אספקת מים	ייחודי
	V		אסטרטגיים	משאבי אנוש	ייחודי
		V	אסטרטגיים	תחרות	ייחודי
	V		פיננסים	חשבונאות, דיווח ובקרה פנימית	ייחודי
		V	תפעולים	בטיחות, גהות ושלום הציבור	ייחודי
		V	פיננסי	פעילות חברת מקורות פיתוח וייזום	ייחודי
		V	אסטרטגיים	פעילות שח"מ מקורות ביצוע	ייחודי
	V		תפעולים	זכויות שימוש במקרקעין	ייחודי
		V	תפעולים	גביית תשלומים מצרכנים	ייחודי
	V		תפעולים	הונאות ומעילות	ייחודי

נספח א'

1. השקעות בחברה

חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 (לעיל ולהלן: "חוק החברות הממשלתיות") קובע כי הממשלה לא תשקיע בחברה ממשלתית, אלא באישור ועדת הכספים של הכנסת.

2. פעולות והחלטות הטעונות אישור הממשלה

בהתאם לחוק החברות הממשלתיות, החלטות של חברה ממשלתית בעניינים המפורטים להלן, טעונות אישור ממשלה: (1) שינוי במטרות החברה; (2) הגדלת הון המניות הרשום של החברה; (3) שינוי בזכויות הצמודות למניות; (4) הקצאה של מניות החברה או הסכמה להעברת מניות (מקום בו הסכמה כאמור דרושה לפי מסמכי היסוד) - אם יש בהן כדי להביא לשינוי מהותי ביחסי הכוחות בין חברי החברה או כדי להקנות לחבר חדש 10% או יותר מן הערך הנקוב של הון המניות או מכוח ההצבעה בחברה או זכות למנות דירקטור; (5) הנפקת מניות בכורה הניתנות לפדיון; (6) הנפקת איגרות חוב הניתנות להמרה במניות, והמרה במניות של איגרות חוב שהוצאו בלי זכות המרה או של הלוואה שקיבלה החברה; (7) הפיכת החברה מחברה שאינה פרטית לחברה פרטית או מחברה פרטית לחברה שאינה פרטית; (8) חידוש ארגונה של החברה, פירוקה מרצון, פשרה, סידור או מיזוג עם חברה אחרת; (9) הקמת חברה, לבד או עם אחרים, ורכישת מניות בחברה קיימת, למעט רכישת מניות בבורסה בידי חברה שרכישה כזאת היא בין עיסוקיה הרגילים; סברה החברה הממשלתית כי פעולה או עסקה אינה טעונה אישור לפי פסקה זו ורשות החברות הממשלתיות חלקה על כך, תובא הפעולה או העסקה לאישור הממשלה¹; (א9) זכות שהעניקה חברה או התחייבות שנטלה על עצמה חברה אשר יכול שיהיה בה כדי להגביל, במישרין או בעקיפין, את הממשלה, בין בתפקידה השלטוני ובין במעמדה כבעלת מניות בחברה, לרבות בקשר עם ביצוע שינויים מבניים והפרטה, קידום התחרות והסדרת הענף שבו פועלת החברה; (ב9) הצעת ניירות ערך לציבור על פי תשקיף, אם סברה רשות החברות הממשלתיות כי כתוצאה מפרסום התשקיף עלולה המדינה, בהיותה בעלת שליטה בחברה, לחוב באחריות לנזק שייגרם מחמת פרט מטעה שהיה בתשקיף, לפי חוק ניירות ערך, והודיעה על כך לחברה; (10) פעולה כבעלת מניות בחברה בת ממשלתית באחד העניינים האמורים בפסקאות (1) עד (9); (11) התחייבות לאחת הפעולות האמורות בפסקאות (1) עד (10).

החלטות כאמור של חברה בת ממשלתית טעונות גם הן אישור הממשלה, והן תבואנה לפני השרים, באמצעות החברה האם, לצורך השגת אישור זה. החלטה של חברה ממשלתית למכור מניות שהיא מחזיקה בחברה בת ממשלתית שלה, טעונה אף היא אישור הממשלה ואישור ועדת הכספים של הכנסת.

אישור הממשלה יתקבל לפי הצעת השרים שהוגשה לממשלה, עם חוות דעת רשות החברות הממשלתיות; שר האוצר יביא את החלטת הממשלה לידיעת ועדת הכספים של הכנסת; אישרה הממשלה החלטה מן האמורות, תיתן רשות החברות הממשלתיות לחברה תעודה על כך, אשר העתק הימנה יוגש לרשם החברות.

3. שיקולים עסקיים וייעוד רווחים

חוק החברות הממשלתיות קובע כי חברה ממשלתית תפעל לפי השיקולים העסקיים שעל פיהם נוהגת לפעול חברה לא ממשלתית, זולת אם קבעה לה הממשלה, באישור ועדת הכספים של הכנסת, שיקולי פעולה אחרים (למועד הדוח, לא נקבעו לחברה שיקולי פעולה אחרים כאמור). יובהר כי, הממשלה, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאית לקבל החלטות נוספות לפיהן תפעל החברה לפי שיקולי פעולה אחרים גם לאחר פרסומו של דוח זה.

על פי סעיף 9(ה) לחוק החברות הממשלתיות, הוראות סעיף 9 לחוק החברות הממשלתיות יחולו בשינויים המחויבים גם כשהחליטה הממשלה החלטה בהתאם לסעיף 4 לחוק החברות הממשלתיות כאמור לעיל. הוראות סעיף 9 האמור קובעות, בין היתר, כי הממשלה תהיה חייבת לקנות את המניות של שאר בעלי המניות שרצונם בכך, למעט מניות בכורה הניתנות לפדיון.

על פי הוראות חוק החברות הממשלתיות, החלטת הדירקטוריון בדבר ייעוד רווחים של החברה או בדבר חלוקה (כהגדרתה בחוק החברות), טעונה אישור רשות החברות הממשלתיות. אם רשות החברות הממשלתיות חלקה על החלטת הדירקטוריון, תפעל החברה על פי החלטת רשות החברות הממשלתיות כפי שאישרה אותה הממשלה. לפרטים אודות חוזרי רשות החברות הממשלתיות בנושא ייעוד רווחים ראו סעיף 8.1.3 לפרק תיאור עסקי החברה.

4. חובות מסירת מידע למדינה

חוק החברות הממשלתיות קובע כי דירקטור חייב, על אף כל דין אחר, למסור לשרים ולרשות החברות הממשלתיות, לפי דרישתם, ידיעות על ענייני החברה ועל פעולותיו בה. מקום בו נודע לדירקטור על ענין של החברה שנתגלו בו לכאורה פגיעה בחוק או בטוהר המידות, עליו להביא את הדבר ללא דיחוי לידיעתם של יושב ראש הדירקטוריון, של השרים, של רשות החברות הממשלתיות ושל מבקר המדינה.

1 לעניין סעיף קטן זה, על פי חוק החברות הממשלתיות, "חברה" - לרבות תאגיד אחר, וכן מיזם אשר מתקיימים לגביו התנאים שיקבע שר האוצר; "מיזם" - התקשרות, לרבות המשך התקשרות, לביצוע פעילות כלכלית, ובלבד שיש בה כדי להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכוש או התחייבויותיה.

5. מיזוג או פירוק של חברה ממשלתית בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות

כל עוד החברה הינה חברה ממשלתית, הממשלה רשאית להביא למיזוג החברה עם חברה ממשלתית אחת או יותר, אם ראתה שמטרותיהן חופפות או משלימות בעיקרן או שניתן להשיגן ביתר חסכון או ביתר יעילות על ידי חברה אחת.

הממשלה רשאית להביא לפירוק מרצון של חברה ממשלתית או למכירת מניות שהמדינה מחזיקה בה, אם ראתה שהתקיים אחד מהתנאים: מטרת החברה הושגה או שהשגתן אינה אפשרית כלל או אינה אפשרית בחסכון או ביעילות, מטרת החברה הוטלה על רשות שהוקמה בחוק או על חברה ממשלתית אחרת או מן הרצוי שמטרות החברה יבוצעו על ידי גוף שאינו חברה ממשלתית.

הצעת החלטה בעניין כאמור תוגש לממשלה לאחר התייעצות עם רשות החברות הממשלתיות ועם הדירקטוריון של החברה הנוגעת בדבר.

6. מינוי בא כוח המדינה באסיפה הכללית

בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות, השרים ימנו את בא כוח המדינה להשתתפות ולהצבעה באסיפה הכללית של החברה מכח המניות שהמדינה מחזיקה בהן. בהקשר זה, הודעה על מועד של אסיפה כללית תימסר לרשות החברות הממשלתיות לפחות שבועיים מראש, זולת אם הסכימה רשות החברות הממשלתיות לתקופה קצרה יותר. השרים רשאים, לאחר התייעצות עם רשות החברות הממשלתיות, לתת לבא כוח האמור הוראות בדבר אופן הצבעתו באסיפה הכללית.

7. דירקטוריון חברה ממשלתית

חוק החברות הממשלתיות קובע הוראות הנוגעות להרכב הדירקטוריון בחברה ממשלתית ובכלל זה, בין היתר, הוראות הנוגעות לאופן מינוי דירקטורים מטעם המדינה ובכלל זה מקרב עובדי החברה, כשירותם, תקופת כהונתם ופקיעת הכהונה, אופן עבודת הדירקטוריון וועדותיו וכיו"ב. כמו כן, במסגרת החוק כאמור נקבעו הוראות בקשר לבעלי תפקידים נוספים בחברה ממשלתית.

8. עבודת ותפקידי הדירקטוריון; ועדות הדירקטוריון

חוק החברות הממשלתיות כולל פירוט של תפקידי הדירקטוריון בחברה ממשלתית. במסגרת זו נכללים עניינים שחובה על הדירקטוריון לדאוג להם, ללא יכולת להאציל סמכויותיו אלה, ובכלל כך החובה לקבוע את המדיניות הכללית של החברה בתחום מטרותיה ואת פעולותיה הפיננסיות, לקבוע מידי שנה את תקציבה השנתי, דרך ביצוע ושימוש במקורות העומדים לרשותה, תכנית הפעולה של החברה לאותה שנה ותכניותיה לטווח הארוך, לקבוע את תקן עובדי החברה והמועסקים ברשותה, לעקוב ברציפות אחר הגשמת המדיניות, התוכניות והתקציבים של החברה, לקבוע, בכפוף לכללים שיקבע שר האוצר לפי הצעת רשות החברות הממשלתיות, את אופן בחירת הפקידים הבכירים ושאר עובדי החברה, ואת תנאי כשירותם, לדון בדוחות הכספיים ולאשר מתן הלוואות וכן הפקדת כספים החורגים מהמהלך הרגיל של עסקי החברה.

על הדירקטוריון לדאוג לעריכת דוחות כספיים כמפורט בחוק החברות הממשלתיות. בהתאם לחזור רשות החברות הממשלתיות מאוגוסט 2017, על הדירקטוריון (באחריותו של יו"ר הדירקטוריון), לבצע הערכה שנתית מובנית לאמידת ביצועיו ויעילותו. בנוסף, על הדירקטוריון לקבוע, על פי הכללים שקבעה לכך הממשלה ובאישורה, שכן, תנאים סוציאליים, הטבות, מענקים ותנאי עבודה אחרים של המנהל הכללי, המשנה והסגנים למנהל הכללי, מנהלי האגפים, מנהל ענייני הכספים, המבקר הפנימי, מזכיר החברה ונושאי תפקידים אחרים שקבעו לעניין זה השרים לאחר התייעצות עם רשות החברות הממשלתיות, ושל שאר עובדי החברה.

הדירקטוריון רשאי למנות מבין חבריו וועדות קבועות או לעניין מסוים, אשר סיכומיהן יהיו בבחינת המלצות לדירקטוריון, וכן רשאי להאציל סמכויות לוועדה, והכל פרט לסמכויות האמורות לעיל שאינן ניתנות להאצלה (והמנויות בחוק החברות הממשלתיות). בהקשר זה, הדירקטוריון ימנה ועדת ביקורת מבין חבריו, שמספר חבריה לא יפחת משלושה.

ישיבות הדירקטוריון של החברה יתקיימו לפי צרכי החברה ולפחות אחת לחודשיים, אלא אם כן קבעו השרים, לאחר התייעצות עם רשות החברות הממשלתיות, מועדים אחרים לפי טיב עסקיה של החברה. כמו כן, על הדירקטוריון לקיים ישיבה מיוחדת אם קבעו כך השרים, רשות החברות הממשלתיות, או כל אחד מהדירקטורים. יצוין, כי שר האוצר רשאי, בהמלצת רשות החברות הממשלתיות, לקבוע כללים לדרך עבודתו וסדרי דיוניו של הדירקטוריון, וכן לעריכת התקציבים ותוכניות הפעולה לכלל החברות הממשלתיות או חברות ממשלתיות מסוימים.

נציג רשות החברות הממשלתיות רשאי להשתתף בישיבות דירקטוריון וועדות הדירקטוריון של החברה ומעמדו בהן יהיה כשל דירקטור, אלא שלא ייחשב במניין החוקי ולא תהיה לו זכות הצבעה.

המניין החוקי לישיבות הדירקטוריון הוא רוב חבריו ובהם לפחות דירקטור אחד מטעם המדינה; ההחלטות יתקבלו ברוב דעות של המשתתפים בהצבעה; היו הדעות שקולות – יכריע יושב הראש; והכל כשאינו הוראה אחרת במסמכי היסוד. בהתאם למסמכי היסוד של החברה ליושב הראש קול מכריע כאשר הדעות שקולות. בהתאם לתקנון החברה, כל עוד החברה היא חברה ממשלתית והמדינה מחזיקה בכל מניות היסוד מכל הסוגים, המנין החוקי לישיבת הדירקטוריון הוא רוב חברי דירקטוריון המכהנים. במידה ופחת מספר חברי הדירקטוריון הרשאים להשתתף בישיבותיו מהמניין החוקי לישיבותיו, ומצב זה נמשך למעלה מ-30 ימים, או פחת מספר החברים מן המספר המזערי

הקבוע בתקנות החברה ומצב זה נמשך למעלה מ-60 ימים, רשאית הממשלה, בהתייעצות עם הוועדה לבדיקת מינויים, למנות דירקטור או דירקטורים במספר הדרוש להשלמת המניין החוקי.

החברה מיישמת בהתאם את חוזר רשות החברות הממשלתיות 1-2-2015 "עבודת דירקטוריון חברה ממשלתית – עדכון וריכוז הנחיות" (7.9.2015) וכן את חוזר רשות החברות הממשלתיות 1-2-2013 "הכשרת דירקטורים בחברות הממשלתיות" (27.2.2013) באמצעות נוהל מסודר לקליטת דירקטור חדש וקיומה של תכנית הכשרה לדירקטורים החדשים והמכהנים בחברה.

9. יושב ראש הדירקטוריון

דירקטוריון של חברה ממשלתית יבחר באחד מחבריו לכהן כיו"ר הדירקטוריון. בחירה זו טעונה אישור השרים (כהגדרתם לעיל) לאחר התייעצות עם הוועדה לבדיקת מינויים (ועדה המוקמת על ידי שר האוצר לשם בחינת כשירותם והתאמתם של מועמדים לכהונת דירקטור, יו"ר או מנכ"ל בחברה ממשלתית, ושהרכבה ותפקידיה מפורטים בחוק החברות הממשלתיות); אולם, רשאית הממשלה למנות יו"ר דירקטוריון מבין חבריו, אם ראתה צורך בכך ולאחר שנועצה בוועדה לבדיקת מינויים.

החוק מסדיר את תנאי הכשירות של יו"ר הדירקטוריון. חוק החברות הממשלתיות קובע שכשיר לכהן כיושב ראש דירקטוריון של החברה מי שמתקיים בו האמור בסעיף 16א לחוק החברות הממשלתיות לעניין כשירות דירקטורים מטעם המדינה, וכן אחד התנאים שבפסקה (2) לסעיף האמור. במקרים חריגים ניתן לבחור במי שלא מתקיים בו התנאי האמור בפסקה (1) שבאותו הסעיף, אם מתקיימים בו התנאים הקבועים בחוק לעניין זה, והוועדה לבדיקת מינויים אישרה שקיימים נימוקים מיוחדים לבחירה כאמור. המנהל הכללי של החברה לא יהיה יושב ראש הדירקטוריון.

יושב ראש הדירקטוריון יזמן את ישיבות הדירקטוריון ויקבע זמנו, מקומו וסדר יומן בכפוף לאמור בחוק. הזמנה לישיבות הדירקטוריון תימסר גם לרשות החברות הממשלתיות, והיא רשאית לשלוח לכל ישיבה נציג, כאמור לעיל. על יו"ר הדירקטוריון למסור לשרים ולרשות החברות הממשלתיות העתקי פרוטוקולים של ישיבות הדירקטוריון, וכן אחת לשישה חודשים ובכל עת, לפי דרישת השרים או רשות החברות הממשלתיות, דין וחשבון בכתב על פעולות החברה ועל עבודת הדירקטוריון. כן עליו להגיש להם את הצעת התקציב, תכניות העבודה וטיטוט הדוחות הכספיים בטרם הדיון בהם.

10. דירקטורים - כללי

בהתאם לחוק החברות הממשלתיות, אלה אינם כשירים לכהן כדירקטור בחברה ממשלתית: (1) שר, סגן שר וחבר הכנסת; (2) עובד החברה ומי שמועסק בשירותה, למעט המנהל הכללי ונציג נבחר של עובדי החברה (יו"ר הדירקטוריון לא ייחשב כעובד החברה לעניין זה); (3) אדם מקרב הציבור אשר עיסוקיו האחרים עלולים ליצור ניגוד-עניינים עם תפקידו כדירקטור באותה חברה; (4) מנהל רשות החברות הממשלתיות ועובדיה, זולת אם נמצאת החברה בהליך של פירוק או חיסול עסקיה; (5) מי שהורשע בעבירה שלדעת היועץ המשפטי לממשלה יש עמה קלון או שהיא מחייבת את אי מינויו; (6) מי שפסול לכהן כדירקטור בחברה על פי פקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983, או על פי כל דין אחר. כמו כן, בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות לא יהיה אדם דירקטור מטעם המדינה ביותר משתי חברות אלא במקרים שקבע שר האוצר בתקנות בהתייעצות עם הרשות ובאישור הוועדה. בנוסף, שר האוצר רשאי, בהתייעצות עם רשות החברות הממשלתיות ובאישור הוועדה, לקבוע בתקנות כללים שלפיהם ייקבע נציג נבחר מקרב עובדי החברה כדירקטור מטעם המדינה וסוגי החברות שבהן יכהן. מספר הדירקטורים מבין עובדי המדינה לא יעלה על שני שלישים מכלל חברי הדירקטוריון שנתמנו כנציגי הממשלה. מבלי לגרוע מהעובדה כי אדם מקרב הציבור אשר עיסוקיו האחרים עלולים ליצור ניגוד עניינים עם תפקידו כדירקטור באותה חברה, אינו יכול להיות דירקטור בחברה ממשלתית (ס' 17א(3) לחוק החברות הממשלתיות), לא יתמנה אדם לדירקטור, בין מקרב הציבור ובין מקרב עובדי המדינה, אם יש לו זיקה כלכלית לחברה או לתאגיד קשור לחברה, או אם יש לו קשר אישי להנהלת החברה או להנהלת תאגיד קשור לחברה.

כמו כן, קובע חוק החברות הממשלתיות, כי מקום בו מצאה הוועדה לבדיקת מינויים כי למועמד לכהונת דירקטור, יושב ראש דירקטוריון או מנהל כללי בחברה ממשלתית, יש זיקה אישית, עסקית או פוליטית לשר משרי הממשלה, לא תמליץ על מועמדותו זולת אם מצאה כי יש לו כישורים מיוחדים בתחומי פעולתה של החברה, או שקיימים לגביו שיקולים של כשירות מיוחדת אחרת בנוסף לתנאי הכשירות הנדרשים לפי חוק זה לאותה כהונה.

בנוסף על הוראות חוק החברות הממשלתיות מפורסמות על ידי היועץ המשפטי לממשלה, מעת לעת, חוות דעת והנחיות בסוגיות הקשורות למינוי או לכהונה של דירקטורים מטעם המדינה בחברות ממשלתיות, כגון סוגיות של ניגוד עניינים בין עיסוקיו של הדירקטור לבין ענייני החברה שיש בו כדי לשלול את כשירותו או להגבילו מלכהן כדירקטור מטעם המדינה; מינוי עובדי מדינה מקצועיים לדירקטורים; חובת אמונים של דירקטורים בחברות ממשלתיות; והשתתפותם של דירקטורים כאמור בדיונים הנוגעים למערכת היחסים בין המדינה לבין חברה ממשלתית.²

החלטת ממשלה מס' 3849 מיום 27 ביולי 2008, בנושא מינוי דירקטורים בחברות ממשלתיות, בחברות בת ממשלתיות ובחברות מעורבות, הציבה אף היא כללים לעניין כשירות דירקטורים ומינויים. ההחלטה מפרטת מהם תנאי כשירות והתאמה של דירקטורים וקובעת כי בנוסף לדרישות חוק החברות הממשלתיות, יתמנה הדירקטור לתפקיד רק אם

2 כך למשל הנחייה 6.5000 של היועץ המשפטי לממשלה שכותרתה "מינויים בחברות ממשלתיות ובתאגידים ציבוריים".

הוא בעל ניסיון של שנתיים לפחות בתחום השכלתו, בתחום הניהול או בתחום עיסוקה העיקרי של החברה. כמו כן, מנהל רשות החברות הממשלתיות רשאי לקבוע, בהתייעצות עם השר האחראי על ענייני החברה, לגבי דירקטורים שאינם עובדי מדינה, תנאי התאמה שעניינם מומחיות וכשירות מקצועית, בהתחשב בין היתר, בתחומי העיסוק של החברה, היקף פעילותה והרכב הדירקטוריון שלה, שיחולו על עד 1/3 ממספר הדירקטורים המרבי בחברה. בהתאם לכך, בנושא אפיון הגרעין הניהולי קבע מנהל רשות החברות הממשלתיות תנאי כשירות לדירקטורים בחברה, כדלקמן: בדירקטוריון יכהן דירקטור בעל ניסיון ומומחיות בתחום הפיננסי של 7 שנים לפחות ותואר אקדמי רלוונטי; דירקטור אשר כיהן או מכהן בתפקיד בכיר (סמנכ"ל ומעלה) בתאגיד בהיקף כספי של 200 מיליון ש"ח ומעלה; דירקטור אחד מהנדס בתחום עיסוקיה של החברה או מתחום התשתיות, בעל ניסיון של 7 שנים לפחות, וכן דירקטור אחד בתחום התשתיות ו/או בתחום הרגולציה, בעל ניסיון של 5 שנים לפחות. במידה ועשתה הוועדה לבדיקת מינויים שימוש בסמכות הייעוץ הנתונה לה לפי חוק החברות הממשלתיות והעבירה המלצותיה לשרים בכתב, יפעלו השרים בהתחשב בהמלצות הוועדה. השרים רשאים להעביר הסתייגויות מנומקות בכתב לוועדה לבדיקת מינויים, אם הם אינם מסכימים להמלצותיה.

בהתאם לחוק החברות הממשלתיות, דירקטור יתמנה לתקופה של לא יותר משלוש שנים מתחילת תוקף מינויו; דירקטור שחלל לכהן יכול להתמנות מחדש. דירקטור יחדל לכהן לפני תום התקופה שלה נתמנה באחת מאלה: התפטר; נעדר מארבע ישיבות רצופות של הדירקטוריון או משש ישיבות תוך שנה, זולת אם השרים, לאחר התייעצות עם הרשות, קבעו, בהודעה לחברה, שהייתה סיבה מוצדקת להיעדרות; נבצר ממנו למלא תפקידו והשרים, לאחר התייעצות עם הרשות, הודיעו על כך לחברה; הורשע בעבירה שלדעת היועץ המשפטי לממשלה יש עמה קלון או היא מחייבת, לדעתו, הפסקת כהונתו; נתקיימה בו אחת הנסיבות הפוסלות אדם מהיות דירקטור; רשות החברות הממשלתיות, או השרים לאחר התייעצות עם רשות החברות הממשלתיות, ראו, שאינו ממלא תפקידו כראוי והעבירו אותו, בהודעה לחברה, מכהונתו; רשות החברות הממשלתיות קבעה כי הוא אינו ממלא את תפקידו באופן המקדם את ביצועה של החלטת הפרטה, או פעל במעשה או במחדל בדרך הפוגעת ביכולת החברה לקיים הוראה או דרישה שניתנו בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות. רשות החברות הממשלתיות תודיע על כך לשר האוצר ולחברה. היה דירקטור חשוד בעבירה שלדעת היועץ המשפטי לממשלה יש עמה קלון, רשאים השרים להשעותו בהודעה לחברה, ורשאים הם למנות ממלא מקום לתקופת השעייתו.

בהרכב דירקטוריון של חברה ממשלתית יינתן ביטוי הולם לייצוגם של בני שני המינים, ולייצוגה של האוכלוסייה הערבית (לרבות הדרוזית והצ'רקסית). כמו כן, בהרכב דירקטוריונים של חברות ממשלתיות יינתן ביטוי הולם לייצוגם של אנשים עם מוגבלות, של מי שהוא או שאחד מהוריו נולדו באתיופיה, של בני האוכלוסייה החרדית ושל עולים חדשים.

על פי הנחיות היועץ המשפטי לממשלה (ייצוג הולם למגזרים מסוימים), במקרים בהם לא מתקיימות הדרישות למתן ביטוי הולם לייצוג בני שני המינים או לייצוגה של האוכלוסייה הערבית בדירקטוריון, רשאית הוועדה לבדיקת מינויים להימנע מאישור המינוי, אף אם למועמד הכישורים הנדרשים, עד אשר השרים יציעו מועמדים מקרב האוכלוסייה שאינה מיוצגת באופן הולם, או עד אשר ינמקו השרים לוועדה, כי לא נמצאו מועמדים השייכים לאוכלוסייה שאינה מיוצגת באופן הולם בדירקטוריון גם לאחר שהשרים נקטו בכל אמצעי סביר על מנת לאתרם. למועד הדוח, מכהונת דירקטוריון החברה ארבע נשים, מתוך שישה דירקטורים מכהנים.

11. דירקטורים מטעם המדינה

דירקטור מטעם המדינה בחברה ממשלתית מתמנה בידי השרים לאחר התייעצות עם הוועדה לבדיקת מינויים. בין היתר רשאית הוועדה לבדיקת מינויים, אף אם מתקיימים תנאי הכשירות הקבועים בחוק החברות הממשלתיות, לייעץ לשרים בדבר מידת התאמתו של המועמד לתפקיד, בשים לב, בין היתר, לצרכי החברה, לגודלה, להרכב הדירקטוריון ויכולת המועמד להקדיש את הזמן הראוי לתפקיד. כתב המינוי יימסר לדירקטור מאת השרים לאחר קבלת חוות דעתה של הוועדה לבדיקת מינויים והעתקו יימסר לחברה באמצעות רשות החברות הממשלתיות.

בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות, כדירקטור מטעם המדינה כשיר לכהן תושב ישראל שמלאו לו 25 שנה לפחות, ושנתקיים בו אחד מאלה: (1) הוא בעל תואר אקדמי באחד מן המקצועות הבאים: כלכלה, מנהל עסקים, משפטים, ראיית חשבון, מנהל ציבורי, הנדסה או לימודי עבודה, או שהוא בעל תואר אקדמי אחר או שהוא השלים לימודי השכלה גבוהה אחרת, הכל בתחום עיסוקה העיקרי של החברה; (2) הוא בעל ניסיון של חמש שנים לפחות באחד מאלה, או שהוא בעל ניסיון מצטבר של חמש שנים לפחות בשניים או יותר מאלה: (א) בתפקיד בכיר בתחום הניהול העסקי של תאגיד בעל היקף עסקים משמעותי; (ב) בכהונה ציבורית בכירה או בתפקיד בכיר בשירות הציבורי בנושאים כלכליים, מסחריים, ניהוליים או משפטיים; (ג) בתפקיד בכיר בתחום עיסוקיה העיקריים של החברה. על אף האמור לעיל, כשיר לכהן כדירקטור בחברה ממשלתית גם מי שהוא בעל תואר אקדמי שני או שלישי, אף אם לא מתקיים בו האמור בסעיף קטן (1); בחברה ממשלתית שהמדינה ממנה בה לא יותר משישה דירקטורים, לא יעלה מספר הדירקטורים כאמור שלא מתקיים בו האמור בסעיף קטן (1) על אחד, ובחברה ממשלתית שהמדינה ממנה בה שבעה דירקטורים לפחות - על שני דירקטורים, ולפחות אחד מהם יהיה בעל תואר אקדמי שלישי.

בכל חברה ממשלתית יתמנה דירקטור אחד לפחות מטעם המדינה שהוועדה לבדיקת מינויים מצאה שהוא בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית (כמשמעותה לפי סעיף 240 לחוק החברות). השרים יהיו רשאים למנות דירקטורים לחברה ממשלתית לפי חוק החברות הממשלתיות, אף אם טרם מונה דירקטור לפי סעיף 2א16 לחוק החברות הממשלתיות באותה חברה, ובלבד שלא יהיה בכך כדי למנוע את מינויו.

12. דירקטורים מקרב העובדים

על פי תקנות החברות הממשלתיות (כללים לקביעת נציג נבחר מקרב עובדי החברה כדירקטור), התשל"ז-1977, ישנה חובה למינוי שני דירקטורים מקרב עובדי החברה בחברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית המעסיקה לפחות מאה עובדים (שאינה בנק). כמו כן, קובעות תקנות אלה את דרכי הבחירה של הנציג מקרב עובדי החברה המוצע להתמנות כדירקטור ותנאי כשירותו. תנאי הכשירות אינם זהים לתנאים המפורטים בחוק החברות הממשלתיות לגבי דירקטור מטעם המדינה. השרים ממנים את הדירקטורים מקרב העובדים מבין שישה מועמדים שזכו במספר הקולות הגדול ביותר של העובדים. שיטת הבחירה הינה כללית, אישית, חשאית וישירה. על דירקטור כאמור לא חלים תנאי הכשירות הרגילים החלים על דירקטור מטעם המדינה. נכון למועד הדוח לא מכהנים דירקטורים מקרב עובדי החברה. לפרטים נוספים ראו סעיף 7 להלן.

13. הוראות לעניין גמול והוצאות לדירקטורים מקרב הציבור, מינוי דירקטורים והפסקת כהונתם

תקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור מקרב הציבור בחברות הממשלתיות), התשנ"ד-1994, מסדירות את גובה הגמול שישולם לדירקטורים מקרב הציבור בחברה (למעט אם הוא עובד של החברה או עובד של גוף מתקצב) ואופן חישובו בהתאם לסיווגה של החברה לפי הקבוע בתקנות האמורות, אשר למועד הדוח הינו סיווג 10. לפי התקנות, דירקטור כאמור יהיה זכאי לגמול בעד כהונתו בדירקטוריון, שתשלם לו החברה, לפי מספר ישיבות דירקטוריון או ישיבות ועדה בהן השתתף. התקנות קובעות הוראות נוספות לעניין מועד התשלום ותנאים נוספים, שאם יתקיימו, ישולם לדירקטורים וליור"ר הדירקטוריון גמול שנתי, עד לתקרה הקבועה בתקנות.

תקנות החברות (הקלות לעניין החובה לקבוע מדיניות תגמול), התשע"ג-2013 קובעות כי מדיניות התגמול של חברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית אינה טעונה אישור האסיפה הכללית בהתאם לחוק החברות, אם התקיימו שני אלה: (1) היא נקבעה בידי ועדת התגמול והדירקטוריון לפי הנחיות שנקבעו מכוח חוק החברות הממשלתיות, או אישור שנותנת רשות החברות הממשלתיות מכוח החוק האמור או לפי תנאי העסקה קיבוציים שאושרו לפי חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (להלן: "**חוק יסודות התקציב**"); (2) בישיבת הדירקטוריון שאושרה בה המדיניות, נכח נציג רשות החברות הממשלתיות כאמור בחוק החברות הממשלתיות. ועדת התגמול והדירקטוריון של חברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית רשאים שלא לפרט במדיניות התגמול עניינים המפורטים בחלק א' בתוספת הראשונה לחוק החברות ולא לקבוע בה הוראות כמפורט בחלק ב' לתוספת האמורה, ביחס לרכיבים במדיניות התגמול אשר נקבעו בהנחיות מכוח חוק החברות הממשלתיות או אושרו בידי רשות החברות הממשלתיות, או שנקבעו בתנאי העסקה קיבוציים שאושרו לפי חוק יסודות התקציב, והכל באופן שאינו מותיר בידי החברה שיקול דעת לגבי היקף או סכום התגמול באותם עניינים. יצוין כי אין באמור בתקנה זו כדי לגרוע מהוראות חוק יסודות התקציב.

סעיף 267א לחוק החברות קובע כי דירקטוריון חברה ציבורית או חברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב יקבע מדיניות תגמול בחברה אשר תהא טעונה אישור האסיפה הכללית. יחד עם זאת, על החברה חלות תקנות החברות (הקלות לעניין החובה לקבוע מדיניות תגמול), התשע"ג-2013. תקנות אלו מאפשרות לחברה המנפיקה לראשונה ניירות ערך לציבור לקבוע מדיניות תגמול לראשונה עד תום 9 חודשים מן המועד שבו הפכה החברה לחברה ציבורית או לחברה פרטית שהיא חברת איגרות חוב.

בהתאם לחוק החברות הממשלתיות, כתב המינוי יימסר לדירקטור מאת השרים, לאחר קבלת חוות דעתה של הוועדה לבדיקת מינויים, והעתקו יימסר לחברה באמצעות רשות החברות הממשלתיות. תוקף המינוי הוא מיום מסירת כתב המינוי לחברה, זולת אם נקבע בו מועד אחר.

14. רשות החברות הממשלתיות

בחוק החברות הממשלתיות נקבע³, כי רשות החברות הממשלתיות תייעץ לממשלה, באמצעות שר האוצר, ותייעץ לשרים בעניינים הנוגעים לחברות ממשלתיות; תטפל לפי הנחיות הממשלה בעניינים המשותפים לכלל החברות הממשלתיות; תעקוב אחר מילוי המלצות מבקר המדינה הנוגעות לחברות ממשלתיות ותסייע במילוי; תייעץ ותסייע לחברות ממשלתיות בניהול עסקיהן; תעקוב ברציפות אחר הפעילות של כל אחת מן החברות הממשלתיות, הגשמת מטרותיה, מהלך עסקיה, מצבה הכספי ומדיניות השכר שלה ותודיע על הממצאים לשרים; תבדוק דוחות המוגשים לה מחברה ממשלתית ואת החומר עליו מבוססים הדוחות ותעיר הערותיה עליהם לחברה ולשרים; תטפל ותסייע בהקמה ובביצוע של פירוק, מיזוג, פשרה, סידור, חידוש, ארגון ומכירת מניות של חברות ממשלתיות; תייעץ לוועדת השרים בעניינים הנוגעים להפרטה ותטפל בביצוע החלטות הפרטה; תפעל לקידום ולהשגת ייצוג הולם; תמלא לגבי חברה ממשלתית כל תפקיד שיטילו עליה הממשלה או השרים וכל תפקיד אחר המיועד לה על פי חוק החברות הממשלתיות.

כמו כן, רשות החברות הממשלתיות רשאית לשלוח לכל ישיבת דירקטוריון וועדת דירקטוריון של חברה ממשלתית נציג מטעמה, כמפורט לעיל.

יצוין שהחברה פועלת בהתאם לחוזר רשות החברות הממשלתיות 1-2017 "הערכה תקופתית של הדירקטורים והדירקטוריון בחברות הממשלתיות" (6.8.2017). לפיכך, דירקטוריון החברה החליט במהלך שנת 2017 שלא לבצע הערכת אפקטיביות לדירקטוריון החברה, קבוצתית ואינדיבידואלית לפי המודל המוצע על ידי רשות החברות הממשלתיות, וכי יוצג לדירקטוריון מודל הערכה חלופי לאישור.

חוק החברות הממשלתיות קובע, כי על הדירקטוריון לדאוג לעריכת מאזן, דוח רווח והפסד כולל ייעוד רווחים, דוח משאבים ואופן השימוש בהם, וחברות ממשלתיות שיש להן חברות בנות - דוחות כספיים מאוחדים. בנוסף, רשאי שר האוצר, בהתייעצות עם שר המשפטים, לקבוע כי חברות ממשלתיות מסוימות יגישו גם דוחות שנתיים, תקופתיים ומיידיים בהתאם להוראות חוק ניירות ערך. כמו כן, שר האוצר רשאי לחייב חברה ממשלתית בעריכת דוח נוסף ולקבוע מועד הגשתו. בהתאם, הותקנו תקנות החברות הממשלתיות (דוח נוסף בדבר הפעולות שנקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון), התשס"ו-2005, על פיהן חברות ממשלתיות מחויבות לצרף לדוחות הכספיים דוח נוסף בדבר הפעולות שנקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון, ובו ייכללו הצהרות חתומות נפרדות של כל נושא משרה החתום על הדוחות. בנוסף, על פי תקנות החברות הממשלתיות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי), התשס"ח-2007 (להלן: "תקנות החברות הממשלתיות"), חויבו חברות ממשלתיות מסוימות, ובהן החברה, לצרף לדוחות הכספיים דוח נוסף בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, שבו יפורטו החולשות המהותיות, אם קיימות, וייכללו הצהרות חתומות של כל נושא משרה החתום על הדוחות, וכן דוח של רואה חשבון מבקר של החברה שיכלול את חוות דעתו בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי בחברה ובדבר חולשות מהותיות שהוא זיהה.⁴

בהקשר זה יצוין כי על פי תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 (להלן: "תקנות הדיווחים"), חלה חובה על כל תאגיד מדווח אשר ניירות הערך שלו רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב, להצהיר על אפקטיביות הבקרה הפנימית שלו על הדיווח הכספי והגילוי. במסגרת זו קובעות התקנות כאמור כי יו"ר רשות ניירות ערך יכול להפעיל את סמכותו, ולקבוע כי חברה ממשלתית שהינה גם חברה מדווחת לפי חוק ניירות ערך, המיישמת את תקנות החברות הממשלתיות, תדווח על אפקטיביות הבקרה הפנימית במתכונת הקבועה בתקנות החברות הממשלתיות. בנוסף, בהתאם לתקנות אלו, לחברה המנפיקה ניירות ערך לראשונה לציבור, קיים פטור מצירוף דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית החל ממועד קבלת ההיתר לפרסום התשקיף ועד לפרסום הדוח התקופתי הכולל דוחות כספיים הערוכים ליום 31 בדצמבר של השנה העוקבת חמש שנים, אלא אם כן בשלוש השנים שקדמו למועד הדוח, הורשע בעל שליטה בתאגיד, בעבירה לפי החוק או שהוא אינו רשאי לכהן בתפקיד דירקטור בחברה ציבורית על פי סעיפים 226 ו-226א לחוק החברות. פטור זה אינו פוטר את החברה מיישום תקנות החברות הממשלתיות, ובכך מדווח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית במתכונת הקבועה בתקנות החברות הממשלתיות.

החברה פנתה בחודש פברואר 2019, ליו"ר רשות ניירות ערך, בבקשה שיפעיל סמכותו לקבוע כי החברה, כהגדרתה כחברה ממשלתית ובצייתה לתקנות החברות הממשלתיות, לרבות האמור לעיל, תדווח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית במתכונת הקבועה בתקנות החברות הממשלתיות. ביום 17 ביולי 2019 קיבלה החברה פטור כאמור מיו"ר רשות ניירות ערך.

להלן יפורטו מספר הבדלים עיקריים בין תקנות הדיווחים לבין תקנות החברות הממשלתיות, הנוגעות ליישום עקרונות בקרה פנימית על דיווח כספי בישראל:

- (א) תחולת התקנות: תחולת תקנות החברות הממשלתיות ותקנות הדיווחים הינה מיום 31 בדצמבר 2009 ומיום 31 בדצמבר 2010, בהתאמה.
- (ב) ההתייחסות לגילוי ב"דוח תיאור עסקי התאגיד" וב"דוח דירקטוריון": על פי תקנות הדיווחים יש להצהיר בדוח הנוסף גם לגבי אפקטיביות הבקרות על הגילוי בדוחות אלו (החובה חלה על החברה ולא על ר"ח המבקר אבל הר"ח מבקר את ההצהרה).
- (ג) ההתייחסות לתהליכים עסקיים הכלולים בתיחום: על פי תקנות הדיווחים, בקביעת תיחום התהליכים העסקיים, יש להתמקד בבדיקת האפקטיביות של הבקרה הפנימית בתהליכים המוגדרים כ"מהותיים מאוד לדיווח הכספי ולגילוי" בלבד ולא בכל תהליך עסקי מהותי. על פי תקנות החברות הממשלתיות, בקביעת תיחום התהליכים העסקיים, ייכלל כל תהליך עסקי מהותי. הבדל זה בין שתי התקנות, מרחיב במידה רבה את היקף הבדיקות הנדרשות על פי תקנות החברות הממשלתיות. בהתאם, המתכונת שהחברה מיישמת כיום ומתכוונת להמשיך להחיל על עצמה מרחיבה יותר.
- (ד) התייחסות לבקרה לקויה ברמת חולשה מהותית שלא תוקנה בשנה אחרי השנה העוקבת: על פי תקנות הדיווחים, ככל שקיימת "חולשה מהותית" שלא תוקנה בשנה אחרי השנה העוקבת "יראו את דוחות התאגיד כאילו אינם ערוכים כדין ולא ניתן יהיה לפרסמם". נקבע בתקנות שיו"ר רשות ניירות ערך, רשאי לפטור חברה ולאשר פרסום דוחותיה, גם אם לא עמדה בדרישה. בתקנות החברות הממשלתיות, אין התייחסות לכך.
- (ה) דוח רבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח הכספי ועל הגילוי: על פי תקנות הדיווחים, יצורף דוח רבעוני בנושא ובו יינתן גילוי אם חל שינוי בהערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי והגילוי כפי שהובאה בתקופת הדיווח הקודמת. על פי תקנות החברות הממשלתיות, יצורף דוח שנתי בלבד, ובדוח הדירקטוריון הרבעוני יינתן גילוי אם חל שינוי בהערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי והגילוי כפי שהובאה בדוח השנתי האחרון.

4 לפרטים נוספים אודות הנחיות רשות החברות הממשלתיות בעניין אפקטיביות הבקרה הפנימית, ראו חוזר רשות החברות הממשלתיות-2019-8-8 שכותרתו "מערכת הביקורת הפנימית בחברות הממשלתיות וחברות בת ממשלתיות".

חוק החברות הממשלתיות קובע, כי שר האוצר רשאי, בהתייעצות עם שר המשפטים, לקבוע כי חברות ממשלתיות מסוימות ימסרו לרשות החברות הממשלתיות גם דוחות שנתיים, תקופתיים ומידיים לפי הוראות חוק ניירות ערך. כמו כן, חוק החברות הממשלתיות קובע, כי שר האוצר רשאי, בנוסף על הוראות כל דין, בהתייעצות עם שר המשפטים, וביחס לחברה ציבורית - בהתייעצות עם רשות ניירות ערך, לקבוע לפי הצעת רשות החברות הממשלתיות כללים לעריכת דוחות כספיים של חברה ממשלתית שלגביה קבע כי היא נותנת שירות חיוני לציבור. כמו כן, קובע חוק החברות הממשלתיות כי במקרה שראתה רשות החברות הממשלתיות כי אינטרס ציבורי מחייב זאת, רשאית היא להורות לחברה ממשלתית על דרך הצגת פרטים בדוחות כספיים או בכל דוח אחר שהחברה נדרשת להגישו לפי כל דין, ובלבד שהוראות לעניין זה לא נקבעו בכללים, בדין או בעקרונות חשבונאיים מקובלים ובכללי הדיווח המקובלים. בנוסף, חלקה רשות החברות הממשלתיות על דרך הצגת פרטים בדוחות כספיים או בכל דוח אחר שהחברה הממשלתית נדרשת להגישו לפי כל דין, רשאית היא, אם ראתה כי אינטרס ציבורי מחייב זאת, להורות לחברה לגלות את עמדת רשות החברות הממשלתיות ולתאר את המחלוקת בדוחות, להנחת דעת. בנוסף, סעיף 33 לחוק החברות הממשלתיות מסמיך את בית המשפט המחוזי, לבקשת רשות החברות הממשלתיות, לצוות על חברה ועל נושאי משרה של חברה שלא פעלה בהתאם להוראות סעיפים 33 ו-33ב, שיפעלו בהתאם להוראות האמורות. כמו כן, סעיף 33ד לחוק החברות הממשלתיות קובע אילו סנקציות רשאית רשות החברות הממשלתיות לנקוט כלפי יושב ראש הדירקטוריון ומנכ"ל חברה ממשלתית שלא פעלה בהתאם להוראות סעיפים 33 ו-33ב.

חוזר רשות החברות הממשלתיות "חוזר דוחות כספיים – דוחות שנתיים וביניים" שמשפרו 1-5-2020, קובע הוראות בנוגע לדוחות ולדיווחים שחברות ממשלתיות, חברות בנות ממשלתיות ורו"ח מבקרים נדרשים להגיש לרשות החברות הממשלתיות בעניינה של החברה הממשלתית, לצורך מילוי תפקידה של רשות החברות הממשלתיות על פי דין.

למועד הדוח, למיטב ידיעת החברה היא מיישמת את הוראות רשות החברות הממשלתיות כאמור, ככל שחלות עליה.

16. המנהל הכללי

המנהל הכללי אחראי לניהול שוטף של ענייני החברה במסגרת התקציב השנתי ותוכניות הפעולה של החברה שנקבעו על ידי הדירקטוריון במסגרת החלטות הדירקטוריון. האסיפה הכללית רשאית להגביל או לסייג את סמכויות המנהל הכללי, וכך גם הדירקטוריון.

חוק החברות הממשלתיות קובע כי כשיר לכהן כמנהל כללי בחברה ממשלתית מי שמתקיים בו האמור בסעיף 16א לחוק החברות הממשלתיות (תושב ישראל שמלאו לו 25 שנה לפחות) ובלבד שמתקיימים בו התנאי שבפסקה (1) (בעניין תואר אקדמי במקצועות שפורטו בסעיף או השכלה גבוהה בתחום עיסוקה העיקרי של החברה) וכן אחד התנאים שבפסקה (2) באותו סעיף (בעניין ניסיון). עם זאת, במקרים חריגים ובתנאים הקבועים בחוק, ניתן למנות גם מי שלא מתקיים בו התנאי האמור בפסקה (1) שבאותו סעיף, בין היתר כי בכפוף לכך שהוועדה לבדיקת מינויים אישרה שקיימים נימוקים מיוחדים לבחירה כאמור.

בינואר 2015, פרסמה רשות החברות הממשלתיות חוזר שכותרתו "הליך איתור מנהל כללי בחברה ממשלתית ובת ממשלתית", אשר עודכן בינואר 2017. החוזר נועד לרכז ולהציג עקרונות, נורמות ופרקטיקה הנוגעים להליך איתור מנהל כללי בחברה ממשלתית ובחברה בת ממשלתית, כפי שנקבעו בפסיקה, בהנחיות היועץ המשפטי לממשלה, בחוזרי רשות החברות הממשלתיות, ובפרקטיקה המונהגת על ידי רשות החברות הממשלתיות בעניין זה. החוזר מפרט את תנאי הסף כקבוע בחוק החברות הממשלתיות, קריטריונים לבחינת מועמדים וכיוצא ב.

המנהל הכללי חייב להודיע לדירקטוריון, ללא דיחוי, על כל עניין מהותי שבחברה שנוגע לתפקידי הדירקטוריון. כהונתו של המנהל הכללי תפקע במקרים מסוימים, וביניהם: התפטרות, החלטה של הדירקטוריון או הממשלה, הרשעה בעבירה שלדעת היועץ המשפטי לממשלה יש עמה קלון או שהיא מחייבת לדעתו את הפסקת כהונתו של המנכ"ל, או פירוק של החברה. כמו כן, הדירקטוריון רשאי להשעות את המנהל הכללי אם ראה יסוד לחשד שעבר עבירה פלילית שגרמה לחברה נזק, והדירקטוריון חייב להשעותו אם הוגש נגדו כתב אישום בשל עבירה אשר לדעת היועץ המשפטי לממשלה מצדיקה השעייתו.

הדירקטוריון רשאי למנות מנהל כללי בפועל במקרה של פקיעת כהונת המנהל הכללי או השעייתו, שיכהן עד מינויו של מנהל כללי קבוע. על פי הנחיית רשות החברות, תנאי מוקדם למינוי מנהל כללי בפועל יהיה אישורו של מנהל רשות החברות כי נתקיימו נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת, וכי מינוי כאמור יהיה לתקופה של שלושה חודשים, ובמקרים חריגים לתקופה נוספת של שלושה חודשים. כמו כן, מינוי מנכ"ל בפועל כאמור טעון אישור הוועדה לבדיקת מינויים לפי סעיף 37ג) לחוק החברות הממשלתיות.

כמו כן, ביום 31 ביולי 2016 פרסמה רשות החברות הממשלתיות הנחייה שכותרתה "תחילת הליך איתור מנכ"ל או פקיד בכיר בחברה ממשלתית", אשר קובעת כי דירקטוריון חברה ממשלתית או מנכ"ל החברה לפי העניין, מתבקש לדווח לרשות על כוונה להתחיל הליך לאיתור מנכ"ל. דיווח ישלח לרשות בטרם תחילת תהליך האיתור וימוען לסגן מנהל הרשות אשר אמון על החברה ולסגן מנהל הרשות לעניין שכן, כלכלה וכ"א.

17. בעלי תפקידים מיוחדים בחברה ממשלתית

17.1. רואה חשבון

חוק החברות הממשלתיות מסדיר את נושא מינויו, שכרו, חובת הדיווח וההחלפה של רואה חשבון בחברות ממשלתיות. החלטה של אסיפה כללית של חברה ממשלתית בדבר מינוי רואה חשבון טעונה את אישור רשות החברות הממשלתיות.

בכללי החברות הממשלתיות (מינוי רואי חשבון ושכרם), התשנ"ד-1994 ובחוזר רשות החברות הממשלתיות 4-2014-1 "נוהל העסקת רואי החשבון המבקרים את החברות הממשלתיות ושכר טרחתם" (19.1.2014), נקבעו כללים בדבר דרכי המינוי וביטולו, משך הזמן לכהונה ושכר של רואה חשבון, לפי העניין. על-פי התקנות האמורות מונן בחברה ועדות שתפקידן להמליץ על המינויים והשכר שישולם. עוד יש לציין שהחברה מיישמת את הוראות חוזר החברות הממשלתיות 4-2015 "נוהל לרואה חשבון בעת קבלת מינוי בחברה ממשלתית" (31.12.2015) לעניין אופן חילופי רואה חשבון.

ככלל, בהתאם לכללי רשות החברות הממשלתיות, התקופה הכוללת של מינוי רואה חשבון מבקר לא תעלה על שש שנים רצופות או תחול עד תום האסיפה השנתית שאחרי האסיפה השנתית שנתמנה בה רואה החשבון המבקר, על פי המאוחר.

רואה החשבון של חברה ממשלתית חייב על אף כל דין אחר, למסור לדירקטוריון, לשרים ולרשות החברות הממשלתיות ולמבקר המדינה, לפי דרישתם, ידיעות על ענייני החברה, לערוך בחברה ביקורת מיוחדת ולמסור להם דוח על תוצאותיה. בנוסף, חברה ממשלתית לא תבטל מינויו של רואה החשבון תוך תקופת כהונתו אלא לאחר שהרשות נתנה לו הזדמנות להשמיע את דבריו לפני רואה חשבון המינוי.

17.2. היועץ המשפטי

חוק החברות הממשלתיות קובע כי המינוי של יועץ משפטי לחברה ממשלתית יהיה טעון אישור של רשות החברות הממשלתיות. חבר כנסת לא יהיה יועץ משפטי לחברה ולא יהיה שותף בשותפות או בעל מניות בתאגיד שהוא יועץ משפטי לחברה. כללי החברות הממשלתיות (מינוי יועצים משפטיים ושכרם), התשנ"ב-1992, קובעים כללים בדבר דרכי המינוי וביטולו, משך הזמן לכהונה ושכר של יועץ משפטי, שאינו עובד החברה, לפי העניין. על פי הכללים הללו, פועלת ועדה שתפקידה להמליץ למנהל רשות החברות הממשלתיות על המינויים והשכר שישולם.

בספטמבר 2015 פרסמה רשות החברות הממשלתיות את חוזר 1-4-2015 "אישור מינוי יועצים משפטיים חיצוניים בחברות ממשלתיות ובחברות בנות ממשלתיות ושכרם" אשר החליף את חוזר רשות החברות הממשלתיות 2001/2 "יועצים משפטיים לחברות ממשלתיות וחברות בנות ממשלתיות – רענון וריכוז חוזרים" (4.9.2001) ואת חוזר 2009-1 "נוהל מינוי יועצים משפטיים" (7.5.2009). החוזר נועד להסדיר את הכללים למתן אישור רשות החברות הממשלתיות למינוי יועץ חיצוני ולקביעת שכרו. חוזר זה כולל נוהל מינוי יועצים משפטיים חיצוניים על ידי החברה, אופן מינויו של יועץ משפטי חיצוני לתקופה או לפעולה דחופה, קבלת המלצת הוועדה ואישור הרשות, תנאי כשירות, תקופת מינוי, תעריפים מרביים לשכר טרחה ודיווחים שהחברות הממשלתיות מתבקשות להגיש בדבר ההתקשרויות והעסקה.

בנוסף, כללה רשות החברות הממשלתיות בחוזר הרשות 1-4-2013 מיום 7 במרץ 2013 שענינו "היועץ המשפטי בחברה ממשלתית", את הצורך במינוי יועץ משפטי פנימי לחברה, אשר ימנה על העובדים הבכירים בה, את חשיבות מינוי במינוי קבע והיבטים הקשורים לאופן סיום העסקתו של היועץ המשפטי. כמו כן, ביום 31 ביולי 2016 פרסמה רשות החברות הממשלתיות הנחייה שכותרתה "תחילת הליך איתור מנכ"ל או פקיד בכיר בחברה ממשלתית", אשר קובעת כי דירקטוריון חברה ממשלתית או מנכ"ל החברה לפי העניין, מתבקש לדווח לרשות על כוונה להתחיל הליך לאיתור יועץ משפטי. דיווח ישלח לרשות בטרם תחילת תהליך האיתור וימוען לסגן מנהל הרשות אשר אמון על החברה ולסגן מנהל הרשות לעניין שכר, כלכלה וכ"א.

17.3. מבקר פנימי

חוק החברות הממשלתיות מסדיר את מינויו וסמכויותיו של מבקר פנימי בחברות ממשלתיות. הדירקטוריון של חברה ממשלתית ימנה לחברה מבקר פנימי, זולת אם אישרה רשות החברות הממשלתיות שהיקף פעולות החברה או אופיין אינו מחייב מינוי של מבקר פנימי. הדירקטוריון יקבע את תפקידיו וסמכויותיו של המבקר הפנימי, והוא יהיה כפוף ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל. דוחותיו והצעותיו של המבקר הפנימי יוגשו לדירקטוריון. לעניין המבקר הפנימי ותחולת חוק הביקורת על החברה, ראו להלן.

ביולי 1992 פרסמה רשות החברות הממשלתיות נוהל ביקורת פנימית בחברות ממשלתיות ובנות ממשלתיות. החוזר כולל את חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (לעיל ולהלן: "**חוק הביקורת**"), על פיו תקוים בכל גוף ציבורי ביקורת פנימית על ידי מבקר פנימי. החוזר קובע את תפקידיו וסמכויותיו של המבקר הפנימי ואת תפקידה של ועדת הביקורת.

בינואר 2019 פרסמה רשות החברות הממשלתיות חוזר שכותרתו "מערך הביקורת הפנימית בחברות הממשלתיות וחברות בת ממשלתיות" שמטרתו להציע כללים להבטחת יעילותו ופעילותו התקינה של מערך הביקורת הפנימית בחברות הממשלתיות ובת ממשלתיות והכל בכפוף להוראות ההסדר התחיקתי. לאור ההפרדה התאגידית בין מקורות לחברות הבנות - מקורת ייזום ולמקורות שח"מ, לחברות הבנות מונן מבקרים פנימיים נפרדים אשר אינם כפופים למבקר הפנימי במקורות ומתנהלים באופן עצמאי.

18. הוראות לעניין בחירת פקידים בכירים

מינויים של פקידים בכירים בחברה ממשלתית וחברת בת ממשלתית, כמפורט בחוק החברות הממשלתיות (המנהל הכללי, המשנה והסגנים למנהל הכללי, מנהלי האגפים, מנהל ענייני הכספים, המבקר הפנימי, מזכיר החברה ונושאי תפקידים אחרים שקבעו לעניין זה השרים לאחר התייעצות עם הרשות), ייעשה בהתאם להוראות תקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר אופן בחירת פקידים בכירים), התשס"ה-2005. על פי התקנות, על דירקטוריון החברה לקבוע נוהל בדבר תנאי הכשירות ואופן הבחירה של פקידים בכירים בחברה, אשר ייערך על פי הוראות התקנות

ולהגישו לאישור רשות החברות הממשלתיות. יצוין, כי לחברה קיים נוהל בנושא. כמו כן, על פי התקנות, על דירקטוריון חברה ממשלתית לפרט בדוח המוגש לרשות החברות הממשלתיות אחת ל-6 חודשים (בהתאם לסעיף 25 לחוק החברות הממשלתיות), את מספר הפקידים הבכירים שנקלטו בחברה בתקופת הדוח ותפקידיהם, וכן להתייחס לאופן יישום הנוהל המוזכר לעיל בדבר תנאי הכשירות ואופן הבחירה של פקידים בכירים בחברה.

ביום 7 במרץ 2013 פרסמה רשות החברות הממשלתיות חוזר שכותרתו: "קבלת מידע על הרשעות והליכים פליליים במינוי פקידים בכירים" אשר נועד להביא לידיעת החברות הממשלתיות את התיקון לתקנות המרשם הפלילי ותקנות השבים (שינויים בתוספת הראשונה והשלישית לחוק), התשע"ב-2012, המאפשר, בין היתר, למנכ"ל החברה הממשלתית לקבל מידע מהמרשם הפלילי לגבי מינוי של פקיד בכיר.

ביום 8 ביוני 2014 פרסמה רשות החברות הממשלתיות חוזר מעודכן בנושא מינוי נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים בחברות הממשלתיות. החוזר מסדיר את מינויו ותנאי כשירותו של נושא המשרה הבכיר בתחום הכספים בחברה ממשלתית. איתור נושא המשרה יתבצע באמצעות ועדת איתור חיצונית, שתונחה על ידי דירקטוריון החברה באשר לדרישות התפקיד ובחינת העמידה בהן. כמו כן, נקבעו תנאי סף, בין היתר בנוגע לניסיון הניהולי של נושא המשרה ולהשכלתו. כמשמעו בסעיפים 16(א)2-16(א)2(ג) לחוק החברות הממשלתיות. סמנכ"ל הכספים של החברה מועסק במסגרת הסכם עבודה אישי בנוסח אחיד, המוכתב על ידי רשות החברות הממשלתיות, בהתאם לחוזר רשות החברות הממשלתיות 2001/1 "שכר ותנאי עבודה בחברות ממשלתיות ובנות ממשלתיות – ריענון ורכוז הנחיות" (7.11.2001). שכר סמנכ"ל הכספים נקבע אף הוא על ידי רשות החברות הממשלתיות על פי דירוג החברה, כנגזרת משכרו של המנכ"ל ובהתאם לאישור הדירקטוריון.

ביום 9 ביוני 2014 פרסמה רשות החברות הממשלתיות חוזר מעודכן בנושא עובדים בכירים שכר ותנאי עבודה מנכ"לים ובכירים, הבא לעדכן ולהחליף את חוזר רשות החברות הממשלתיות 2010-1 "עיסוק נוסף – יו"ר פעיל, מנכ"ל ובכירים". החוזר חל על יו"ר פעיל, מנכ"ל ו/או פקידים בכירים בחברה ממשלתית או בת ממשלתית כהגדרתם בחוק החברות הממשלתיות ("בכיר"). הנוהל בא להסדיר עיסוק נוסף של בכיר, בהתאם לתכליות העומדות ביסוד ההגבלות על עיסוק נוסף של בכירים בשירות הציבורי. ההיתר שינתן לבכיר מגביל את רשימת העיסוקים המותרת ומתנה את אישור ההעסקה באישור בכתב של היועץ המשפטי של החברה ובאישור דירקטוריון החברה. החוזר מגביל את התגמול המותר, ומותיר עיסוק נוסף אחד בלבד בתשלום. כמו כן, ביום 4 בינואר 2017 פרסמה רשות החברות הממשלתיות הנחייה שכותרתה "תחילת הליך איתור מנכ"ל או פקיד בכיר בחברה ממשלתית", אשר קובעת כי דירקטוריון חברה ממשלתית או מנכ"ל החברה לפי הענין, מתבקש לדווח לרשות על כוונה להתחיל הליך לאיתור פקיד בכיר בדרג סמנכ"ל בהתאם להגדרתו בסעיף 32(א)4 לחוק החברות הממשלתיות.

דיווח ישלח לרשות בטרם תחילת תהליך האיתור וימוען לסגן מנהל הרשות אשר אמון על החברה ולסגן מנהל הרשות לעניין שכר, כלכלה וכ"א. כמו כן, ביום 17 בספטמבר 2017 פורסם חוזר רשות החברות הממשלתיות 2017-7-3 "עקרונות למודל תגמול ותמרוץ עובדים בכירים בחברות הממשלתיות". לפרטים נוספים ראו סעיף 20.15 לפרק תיאור עסקי החברה.

ביום 2 במרץ 2015 פרסמה רשות החברות הממשלתיות חוזר בנושא הגבלת תקופת כהונה של פקידים בכירים וקבעה שפקיד בכיר שיתקבל החל מיום החלטה יוכל לכהן בתפקידו עד 7 שנים.

כמו כן זאת, בכפוף לאישורים השונים הנדרשים בחוזר האמור. החוזר אומץ על ידי דירקטוריון החברה ביום 30 בנובמבר 2015.

לפרטים נוספים בדבר הליכי בחירת פקידים בכירים בחברה ראו סעיף 20.12.2 בפרק תיאור עסקי החברה ובדבר חוזרי רשות החברות הממשלתיות בדבר מינוי מנכ"ל ראו סעיף 16 לעיל.

19. אי תחולת חוק החברות הממשלתיות במקרים מיוחדים

חוק החברות הממשלתיות מסמיך את הממשלה, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לפטור חברה ממשלתית מהוראות החוק, כולן או מקצתן, במקרים מסוימים, בין היתר מטעמים של ביטחון המדינה, יחסי חוץ או קשרי מסחר בינלאומיים.

20. יישוב סכסוכים בין החברה לבין הממשלה

לפי הנחייה של היועץ המשפטי לממשלה, 6.1201 "יישוב סכסוכים בעניינים אזרחיים בין המדינה לבין תאגידים ציבוריים או חברות ממשלתיות" (6.3.2003), תביעה אזרחית על ידי המדינה נגד חברה ממשלתית לא תוגש אלא לאחר קבלת אישור היועץ המשפטי לממשלה, פרקליט המדינה, המשנה לפרקליט המדינה או מנהל המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה. בהתאם להנחיה, תחילה ייעשה ניסיון ליישוב הסכסוכים בדרך של משא ומתן, תיווך, מתן חוות דעת משפטית או בדרך אחרת, ואם הסכסוך לא יישוב תוך זמן סביר יוחלט אם להפנותו לבוררות או לאשר הגשת תביעה.

כמו כן, לפי הנחיה של היועץ המשפטי לממשלה 6.1202 "יישוב סכסוכים בעניינים אזרחיים בין חברה ממשלתית לבין גוף ממשלתי אחר" (6.3.2003), מן הראוי שחברה ממשלתית תעשה כל מאמץ ליישב סכסוך משפטי בעניין אזרחי בינה לבין המדינה או תאגיד שהוקם על פי דין או חברה ממשלתית אחרת, שלא על ידי הגשת תביעה לבית משפט. חברה ממשלתית שלא עלה בידה ליישב את הסכסוך בדרך אחרת, והיא מבקשת להגיש תביעה, תודיע על כך למנהל רשות החברות הממשלתיות אשר יפעל ליישוב הסכסוך מחוץ לכותלי בית המשפט, בדרכים המפורטות בהנחיה. ככל שהסכסוך לא יושב בתוך זמן סביר, יפנה מנהל רשות החברות הממשלתיות את הסכסוך לטיפולו של היועץ המשפטי

לממשלה או מי שיסמין לכך. לא יושב הסכסוך תוך זמן סביר, יחווה היועץ המשפטי לממשלה את דעתו בפני הצדדים בשאלה כיצד יש לפעול בהמשך.

21. הוראות לעניין העסקת קרובי משפחה

תקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר העסקת קרובי משפחה), התשס"ה-2005, קובעות כללים ונהלים בדבר העסקתם של קרובי משפחה (כהגדרתם בתקנות) של עובדים המועסקים בחברות ממשלתיות. על-פי תקנות אלו, חברה ממשלתית לא תקבל אדם לעבודה אם עובד באותה חברה קרוב משפחה שלו בהתקיים אחד מאלה: (1) המועסק בה בתפקיד בכיר כמשמעותו בחוק או בתפקיד המדורג באחת משש הדרגות השכר הגבוהות בחברה בכל סולם שכר הנהוג בחברה; (2) כשהתפקיד המוצע לו הוא לתפקיד בכיר כמשמעותו בחוק או תפקיד המדורג באחת משש הדרגות השכר הגבוהות בחברה בכל סולם שכר הנהוג בחברה; (3) ושיעור קרובי המשפחה מועסקים בחברה עולה על 5% מכלל עובדי החברה. על אף האמור, נקבע בתקנות כאמור שרשאית החברה לקבל לעבודה אדם שהוא המועמד המתאים ביותר למשרה ונתקיימו התנאים המפורטים בתקנות, ביניהם, שהמועמד נבחר בהליך פומבי, שוויוני ותחרותי והמנהל הכללי ויועצה המשפטי של החברה אישרו את תקינות ההליך הפומבי והנימוקים לבחירה ודיווח על כך נמסר לדירקטוריון.

ככלל, ועל אף האמור לעיל, לא יועסק עובד בחברה ממשלתית אם ההעסקה עלולה להביא ליחסי כפיפות או לקשרי עבודה בינו לבין קרוב משפחה שלו העובד בחברה או שההעסקה עלולה לעורר חשש לניגוד עניינים. בחברה ממשלתית גדולה, רשאית ועדת חריגים בחברה (כהגדרתה בתקנות) ליתן היתר מנומק להעסקת קרובי משפחה שמתקיים לגביהם האמור לעיל, בהתחשב בשיקולים המפורטים בתקנות, ובלבד ששוכנעה שהעסקה כאמור לא תפגע בטוהר המידות ובתקינות פעילות החברה ורשאית היא להתנות תנאים להעסקתם או להעסקת אחד העובדים כך שיימנעו יחסי הכפיפות, קשרי העבודה וניגוד העניינים, בלי לרוקן מתוכן את משרות העובדים.

עוד נקבע, כי חברה חייבת לציין בדוח שלה לרשות החברות הממשלתיות את מספר קרובי המשפחה שנקלטו בשנה החולפת ותפקידיהם, את מהות קרבתם לעובדים ואת תפקידם. בנוסף, עליה לציין את המספר הכולל של קרובי המשפחה המועסקים בחברה.

בתקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר העסקת קרובי משפחה) (תיקון), התשס"ח-2008 נקבע, כי קשרי עבודה יהיו, עבודה משותפת לצורך קבלת החלטות, מתן המלצה, קביעת נהלים וביצוע מטלה או פרויקט וכן קרבת משפחה לממלאי תפקידים באגף כ"א, יחידת החשב, ביקורת פנימית, יחידת המשמעת או יחידה אחרת שיש לה תפקידים דומים, וכן קרבת משפחה למי שמשמש כחבר בוועד העובדים של החברה.

בתקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר העסקת קרובי משפחה) (תיקון), התשע"ד-2014 נקבע, כי בן דוד, בת דוד, בן דודה, בת דודה יוגדרו כקרובי משפחה בכל הנוגע לחובת דיווח בלבד. כמו כן, נקבע כי בחברה בה לפי קביעת רשות החברות הממשלתיות, אין מידע שלם על העסקת קרובי משפחה בהתאם לדרישות התקנות, תאשר ועדת הביקורת של הדירקטוריון את תקינות ההליך הפומבי והנימוקים לבחירה, ותדווח על כך לדירקטוריון החברה. כמו כן נקבע כי בחברה בה שיעור קרובי המשפחה המועסקים עולה על 5% מכלל עובדי החברה, תאשר ועדת הביקורת של הדירקטוריון כי למועמד שנבחר כישורים מיוחדים ביחס לשאר המועמדים בהליך הבחירה למילוי תפקידו בחברה וכן תאשר את תקינות ההליך הפומבי ותמסור דיווח על כך לדירקטוריון החברה. בחברה בה שיעור קרובי המשפחה עולה על 10% יאשר גם הדירקטוריון את האמור לעיל.

לפרטים אודות העסקת קרובי משפחה במקורות ובשח"מ נכון לתאריך הדוח על המצב הכספי, ראו סעיף 20.8.5 לפרק תיאור עסקי החברה.

22. ייצוג הולם במגזרים

חברה ממשלתית, כפופה החברה להוראות בדבר ייצוג הולם למגזרים שונים בקרב עובדיה, בהתאם לנסיבות העניין, כך לדוגמה לייצוגם של אנשים עם מוגבלות בהתאם לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998, ייצוגן של נשים בהתאם לחוק שיווי זכויות האשה, התשי"א-1951 (ראו פירוט בסעיף 22 להלן) ולייצוגו של אדם שהוא או אחד מהוריו נולדו באתיופיה או שהוא בן העדה הדרוזית ושל עולים חדשים בהתאם לחוק החברות הממשלתיות.

כמו כן, בהתאם לצו הרחבה לעידוד והגברת התעסוקה של אנשים עם מוגבלות, על החברה להעניק ייצוג הולם לאוכלוסיית המוגבלים בקרב עובדיה, כך שעל 3% מעובדי החברה להיות אנשים עם מוגבלות. כמו כן קובע הצו, כי על החברה למנות אדם מטעמה אשר יהיה אחראי לתעסוקת אנשים עם מוגבלות, למען שילוב מיטבי וראוי של אוכלוסייה זו במקום העבודה.

הנחיה של היועץ המשפטי לממשלה בעניין "ייצוג הולם למגזרים מסוימים", סוקרת את הוראות הדין הרלוונטיות לייצוג הולם של מגזרים מסוימים, בין היתר, בחברות ממשלתיות. ההנחיה דנה בסוגיות כדלקמן: (1) ייצוג נשים, לרבות היקף החובה לאתר מועמדות באופן אקטיבי; (2) ייצוג לאוכלוסייה הערבית (לרבות דרוזית וצ'רקסית); (3) ייצוג אנשים עם מוגבלות; ו- (4) ייצוג האוכלוסייה הדרוזית ובני העדה האתיופית בקרב עובדי חברות ממשלתיות, תאגידים ציבוריים ורשויות מקומיות. למועד הדוח, החברה עומדת בהוראות ההנחיה או פועלת לשם קידום העמידה בה, בין היתר, בדרך של מתן עדיפות במכרזים לגיוס כוח אדם לאוכלוסייה ערבית, דרוזית, בני העדה האתיופית או אנשים עם מוגבלויות.

ייצוג נשים – נכון ליום 31 בדצמבר 2020, בחברת מקורות מועסקות כ-415 נשים (כ-26.58% מכלל החברה).

ייצוג אוכלוסייה ערבית (לרבות דרוזית וצ'רקסית) – נכון ליום 31 בדצמבר 2020, בחברת מקורות מועסקים כ-26 עובדים (כ-1.8% מכלל החברה) מהאוכלוסייה הערבית לרבות דרוזית וצ'רקסית.

ייצוג אנשים עם מוגבלות – נכון ליום 31 בדצמבר 2020, בחברת מקורות מועסקים כ-55 עובדים בעלי מוגבלויות (כ-3.57% מכלל החברה).

ייצוג בני העדה האתיופית – נכון ליום 31 בדצמבר 2020, בחברת מקורות מועסקים כ-28 עובדים בני העדה האתיופית (כ-1.78% מכלל החברה).

בנוסף, חוזר רשות החברות הממשלתיות בנושא שכר ותנאי עבודה מיוני 2014 מנחה את דירקטוריון החברה לקיים דיון בנושא מדיניות החברה להעסקת אנשים עם מוגבלות. במסגרת הדיון תגיש הנהלת החברה לאישור הדירקטוריון יעדים בנושא והדירקטוריון ינחה את ההנהלה לפעול לעמידה ביעדים שיקבע. החלטות הדירקטוריון בנושא יועברו לרשות החברות הממשלתיות יחד עם נתונים בדבר המצב הקיים בחברה בנוגע להעסקת אנשים עם מוגבלות: מספר עובדי החברה אשר הם בגדר אנשים עם מוגבלות בחברה והדירוג שלהם בחברה. אחת לשנה, יעלה נושא ייצוג הולם של אנשים עם מוגבלות על סדר יומה של ישיבת דירקטוריון החברה וידונו בה בסוגיות שעולות בחוזר זה, לגבי הנעשה בחברה בשנה שחלפה והמתוכנן לשנה הקרובה. כל חברה מתבקשת לבוא בדברים עם הנציבות לשוויון לקביעת יעד העסקה רצוי המתאים לאותה חברה.

עוד יש לציין שהחברה פועלת בהתאם לחוזר רשות החברות הממשלתיות 1-7-2017 "ייצוג הולם בתפקידי ניהול בחברות ממשלתיות" (8.1.2017) אשר נועד להציג את הפער בייצוג נשים בתפקידי ניהול בכירים בחברות הממשלתיות ולתת הנחיות בדבר הצעדים הנדרשים לשיפור המצב הקיים.

2.3. חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985

על החברה חלות מספר הוראות, אשר עיקריהן מפורטים להלן:

בהתאם להוראות חוק יסודות התקציב, החברה אינה יכולה להסכים לשינויים בשכר, בתנאי פרישה או בגמלאות, או על הטבות כספיות אחרות הקשורות לעבודה, ולא תנהיג שינויים או הטבות כאמור, אלא בהתאם למה שהוסכם או הונהג לגבי כלל עובדי המדינה או באישורו של שר האוצר (אשר האציל סמכות זו לממונה על השכר במשרד האוצר). בהתאם לחוזר הממונה על השכר במשרד האוצר מיולי 2017, הסכמה או הנהגה של תנאי השכר וההעסקה של העובדים כפופות לאישור הממונה על השכר, ככל שהם חורגים מהנהוג בשירות המדינה. כמו כן, נקבע בחוזר כי דרך המלך לקראת ניהול משא ומתן עם עובדים היא קבלת עמדתו של הממונה על השכר לגבי מסגרת עלות ההסכם ויתר תנאי העבודה שידונו בטרם החל המשא ומתן, עדכוננו במהלך תקופת המשא ומתן וקבלת אישור מפורש, מראש ובכתב, לכל התחייבות, לפני ההסכמה והחתימה עליה. ראה שר האוצר כי גוף מתוקצב או נתמך לא קיים את ההוראות כאמור, רשאי הוא להפחית סכום השווה לסכום ששולם עקב כך מן הסכומים שיש להעבירם לאותו גוף מתקציב המדינה לפי כל דין, ורשאי הוא להפסיק או להפחית כל מענק או השתתפות שהגוף היה מקבל מהממשלה אלמלא החריגה, כל עוד מבצע הגוף תשלומים בניגוד להוראות סעיף זה. בנוסף, החוק קובע לעניין זה כי יראו דירקטור שסכים ביוזעין על שינויים או הטבות כאמור כדירקטור שאינו ממלא תפקידו כראוי, וכן יראו הסכמה של מנהל כללי לשינויים או להטבות כאמור כעילה מספקת לממשלה להעבירו מכהונתו.

על החברה למסור למנהל הכללי של משרד האוצר לפי דרישתו, כל מידע שיש בו צורך למטרות מעקב אחר ביצוע חוק יסודות התקציב או חוק תקציב שנתי, וכן למסור לממונה על השכר והסכמי העבודה במשרד האוצר מידע אחת לשנה, במועד ובאופן הקבוע בתקנות.

בשנת 2011 החל לפעול לראשונה בית דין למשמעת לשיפוט עובדי המדינה ועובדי גופים מתוקצבים ונתמכים, שהוקם מכוח חוק יסודות התקציב. ניתן להעמיד לדין משמעת בבית הדין, בין היתר, עובד גוף מתוקצב שביצע עבירות משמעת לפי חוק זה וכן, כל מי שבשעת ביצוע העבירה היה מנהל כללי, חשב, גזבר, מנהל חשבונות או פקיד של הגוף המתוקצב האחראי לאותו תחום, אם לא הוכיח כי העבירה נעברה שלא בידיעתו או כי הוא נקט אמצעים סבירים להבטחת מניעת העבירה.

2.4. יישוב סכסוכים בין חברות ממשלתיות בענייני תשתית

חוק החברות הממשלתיות מתייחס גם ליישוב סכסוכים בין חברות ממשלתיות בענייני תשתיות. הוראות החוק קובעות כי בסכסוכים בין חברות ממשלתיות בעניינים אלו, וביניהם סכסוכים בעניין תיאום לגבי עבודות תשתית, היקפן של עבודות תשתית, לוחות הזמנים לביצוע עבודות תשתית, התשלום הנדרש בעד ביצוע עבודות תשתית, תיאום לגבי מעבר בשטחים המוחזקים בידי חברת תשתית וסכסוך אחר המעכב או עלול לעכב עבודות תשתית, תפסוק ועדה ליישוב סכסוכים (להלן: "הוועדה ליישוב סכסוכים") שתוקם לצורך זה, כאשר לוועדה ליישוב סכסוכים הסמכות הבלעדית לדון ולפסוק בסכסוך כאמור, אלא אם כן החליטה שלא לפסוק בסכסוך.

הוועדה ליישוב סכסוכים רשאית לתת תוקף של הכרעה סופית לפשרה שכל הצדדים לסכסוך הסכימו לה. הכרעה סופית של הוועדה ליישוב סכסוכים דינה כדין פסק דין של בית משפט והיא ניתנת לערעור בשאלה משפטית בלבד בפני בית המשפט לעניינים מנהליים, אם ניתנה רשות לכך מאת שופט בית המשפט לעניינים מנהליים. הכרעה סופית של הוועדה ליישוב סכסוכים שלא הוגשה עליה בקשת רשות ערעור במועד הקבוע לכך או שלא התקבלה לגביה רשות ערעור, כדין פסק דין סופי של בית משפט.

יצוין כי בהתאם לסעיף 55 לחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002, ולסעיף 39 לחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה

ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז-2016, הוקמה ועדה לתיאום תשתיות, שתפקידה לפסוק בסכסוכים בין בעל רישיון חלוקה לבין בעל תשתית, בין מקים תשתית לבין בעל תשתית, בסכסוכים בין מקימי תשתית ובסכסוכים בין בעלי תשתית, כאשר במקרים מסוימים נדרשת הסכמתו של צד לסכסוך להליך.

25. חוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958

1. חוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב] (להלן: "**חוק מבקר המדינה**") מכפיף כל "גוף מבוקר", כהגדרתו בחוק מבקר המדינה, לביקורתו של מבקר המדינה, וקובע, בין היתר, כי כל חברה ממשלתית היא גוף מבוקר אשר יעמוד לביקורתו של מבקר המדינה. גוף מבוקר כפוף להוראות שונות בדבר המצאת מסמכים וידיעות, וחלה עליו החובה למנות צוות לתיקון הליקויים ולקבל החלטות בקשר עם תיקון הליקויים שיימצאו בבקרה. על פי חוק מבקר המדינה, אדם רשאי להגיש תלונה לנציב תלונות הציבור על גוף מבוקר, והנציב יהיה רשאי, במקרה שמצא כי התלונה מוצדקת, להצביע על הצורך בתיקון הליקוי ועל הדרך והמועד לתיקונו. במהלך השנים האחרונות התייחס מבקר המדינה לחברה במסגרת דוחותיו השנתיים, בין היתר התייחס מבקר המדינה לחברה בדוח שנתי 66א לשנת 2015, שעסק בהיבטים בהתנהלות חברת הייזום ובין יחידת הפיתוח העסקי במקורות והתקשרות עם סוכנים וכן בפעולות הרשויות המקומיות וספקי המים להבטחת איכות מי השתייה ופעילות ללא רישיון עסק. החברה פועלת על מנת ליישם את המלצות דוחות הביקורת, לתקן את הליקויים שנמצאו. כמו כן, התייחס מבקר המדינה לחברה בדוח שנתי 69א שעסק במשק המים וניהולו וכן במסגרת דוח שנתי 71א, שבו התייחס המבקר לחברה בקשר לאסדרה, ניהול ופיקוח של משק המים, בקשר לחיבור האזורים המנותקים למערכת המים הארצית ובקשר לפעולות הרשויות המקומיות וספקי המים להבטחת איכות מי השתייה.

26. נציב תלונות הציבור

על פי חוק מבקר המדינה, רשאי נציב תלונות הציבור לברר תלונות נגד החברה בהיותה, כאמור, "גוף מבוקר" וזאת בשל מעשה או מחדל או פיגור בעשייה הפוגע במישרין במתלונן עצמו, או המונע ממנו במישרין טובת הנאה, והמתלונן קיבל, להנחת דעתו של נציב תלונות הציבור, את הסכמתו של אותו אדם להגיש תלונה בעניינו. ממצאי נציב תלונות הציבור על הבריון שעשה והמלצותיו לתיקון ליקויים מועברים לגוף המבוקר. יצוין, כי החברה אימצה נוהל המסדיר את אופן הטיפול בתלונות ציבור המתקבלות במטה החברה ובמרחבים בהתאם למהותן.

יצוין כי תלונות אינן עניין שגור, ובהתאם, בחברה לא קיימת יחידת תלונות ציבור. יחד עם זאת, במקרים בהם מתקבלת בידי החברה פניה, היא נבדקת ומטופלת באופן פרטני.

27. חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992

חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (להלן: "**חוק הביקורת הפנימית**") חל, בין היתר, על גוף מבוקר כמשמעותו בחוק מבקר המדינה. הוראות נוספות בחוק הביקורת הפנימית חלות על החברה מכוח חוק החברות הממשלתיות. על פי חוק הביקורת הפנימית, בכל גוף ציבורי תקיים ביקורת פנימית על ידי מבקר פנימי.

בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות, על דירקטוריון חברה ממשלתית למנות לחברה מבקר פנימי, זולת אם אישרה רשות החברות הממשלתיות שהיקף פעולות החברה או אופיין אינם מחייבים מינוי של מבקר פנימי. הדירקטוריון יקבע את תפקידיו וסמכויותיו של המבקר הפנימי. המבקר הפנימי יהיה כפוף ליושב ראש הדירקטוריון ולמנהל הכללי, ויגיש את דוחותיו והצעותיו לדירקטוריון.

28. דיני מכרזים

חוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992 (להלן: "**חוק חובת המכרזים**") קובע כי המדינה, כל תאגיד ממשלתי, מועצה דתית, קופת חולים ומוסד להשכלה גבוהה, לא יתקשרו בחוזה לביצוע עסקה בטובין או במקרקעין, או לביצוע עבודה, או לרכישת שירותים, אלא על-פי מכרז פומבי הנותן לכל אדם הזדמנות שווה להשתתף בו. לעניין זה, "תאגיד ממשלתי" הוגדר כ-"חברה ממשלתית, חברת-בת ממשלתית, או תאגיד שהוקם בחוק".

תקנות חובת המכרזים, התשנ"ג-1993 (להלן: "**תקנות חובת המכרזים**"), קובעות הוראות בדבר הליכי המכרזים ונסיבות בהן יש פטור מעריכת מכרז.

לצד ההוראות הכלליות של תקנות חובת המכרזים, החלות על כל הגופים עליהם חל חוק חובת המכרזים, הותקן פרק ה' לתקנות המכרזים, אשר הינו פרק מיוחד העוסק בהתקשרויות של חברה ממשלתית וחברה בת ממשלתית. פרק זה מחיל על חברות ממשלתיות וחברות בנות ממשלתיות (נוסף להוראות הכלליות) חובות והוראות המיוחדות להן.

נוסף לאמור לעיל, חלות על החברה תקנות חובת המכרזים (העדפת תוצרת הארץ), התשנ"ה-1995, ותקנות חובת המכרזים (חובת שיתוף פעולה תעשייתית), התשס"ז-2007.

בנוסף לחוק המכרזים והתקנות מכוחו, על החברה חלות הוראות הסכם הרכישות הממשלתיות. חוק חובת המכרזים והתקנות מכוחו קובעים כי התקנות שנקבעו לפי החוק יחולו ככל שאינן סותרות התחייבות של המדינה באמנה בינלאומית.⁵

⁵ הסכם הרכישות הממשלתיות (ה-GPA) מסדיר את הגישה למכרזי הרכישות הממשלתיות בין המדינות החתומות עליו. ההסכם נכנס לתוקף בחודש ינואר 1996. ייחודו הוא בכך שלמרות שהוא מהווה חלק מהסכמי ארגון הסחר העולמי (WTO), ההסכם מחייב רק את אותן חברות שחתמו עליו (הסכם פלורילטרלי).

(א) חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998

חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: "**חוק חופש המידע**") חל על רשות ציבורית ובכלל זה על חברה ממשלתית וחברה בת ממשלתית, למעט חברות שהוצאו מתחולת חוק חופש המידע באופן מלא או חלקי, על פי קביעת שר המשפטים באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת. חוק חופש המידע קובע, כי לכל אזרח ישראלי או תושב מוקנית זכות לקבל מידע מרשות ציבורית, בהתאם לחוק חופש המידע. עם החלת חוק חופש המידע על החברה, היא פעלה ליישומה ולהטמעת הוראותיו. בהתאם להוראות חוק חופש המידע, מינה מנכ"ל החברה "ממונה על חופש המידע", אשר אחראית ליישום הוראות חוק חופש המידע בחברה. במסגרת זו מטפלת הממונה, בין היתר, בבקשות לקבלת מידע בהתאם לחוק חופש המידע, בהעמדת מידע הנוגע לאיכות סביבה לעיון הציבור על פי התקנות בחוק ובפרסום הדוח התקופתי של הממונה על חופש המידע המפרט את מבנה הרשות, תחומי אחריותה, עיקרי פעילותה, תקציבה ועוד.

בהתאם להוראות חוק חופש המידע, החברה רשאית לדחות בקשה לקבלת מידע בנסיבות מסוימות, ולא למסור מידע כאשר יש חשש שהמידע כאמור יפגע בביטחון המדינה, ביחסי החוץ שלה ובביטחון הציבור, או בביטחון או בשלומה של אדם, ביחס לכל מידע בנושא ששר הביטחון קבע בצו כי גילוי פוגע בפרטיות (כמשמעותה בחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981) וכן כל מידע שאין לגלותו על-פי דין.

בנוסף, בהתאם לחוק חופש המידע, החברה רשאית שלא למסור מידע במקרים מסוימים, ובין היתר, מידע שעלול לשבש את תפקודה התקיין, מידע אודות מדיניות בשלבי עיצוב או אודות פרטי משא ומתן עם גוף או אדם מחוץ לחברה, מידע אודות ניהול פנימי של החברה שאין לו נגיעה לציבור, מידע שהוא סוד מסחרי או סוד מקצועי או שהוא בעל ערך כלכלי שפרסומו עלול לפגוע בגישה ממשית בערכו, וכן רשאית שלא למסור מידע בנסיבות נוספות שנקבעו בחוק חופש המידע.

בחודש ספטמבר 2010 נכנסו לתוקף תקנות חופש המידע (העמדת מידע על איכות הסביבה לעיון הציבור), התשס"ט-2009 הקובעות, כי על רשות ציבורית להעמיד לעיון הציבור מידע שמקורו בדיווח או באיסוף מידע לגבי חומר, ריח או קרינה שנמדדו או נפלטו לאוויר, לקרקע, למים או לים והם מסוג העלול לגרום למפגע סביבתי, בדרכים ובמועדים שנקבעו בתקנות הנ"ל.

(ב) תיקון מס' 36 לחוק החברות הממשלתיות (התשע"ח-2018)

ביום 22 במרץ 2018, התפרסם תיקון מס' 36 לחוק החברות הממשלתיות, לפיו, בין היתר, חברה ממשלתית שהיא תאגיד מדווח כהגדרתו בחוק ניירות ערך, לא תידרש לפרסם לציבור מסמכים שהגישה לרשות ניירות ערך, כמפורט בחוק החברות הממשלתיות. עוד יצוין כי ביום 9 בדצמבר 2018 פרסמה רשות החברות הממשלתיות חוזר שמספרו 1-5-2018 וכותרתו "פרסום דוחות כספיים של החברות הממשלתיות לציבור". מטרת החוזר היא להבהיר את יישום תיקון מס' 36 לחוק החברות הממשלתיות. על פי החוזר האמור, בין היתר, חברה ממשלתית שהיא תאגיד מדווח לא תידרש לפרסם לציבור את הדוחות הכספיים השנתיים לפי הוראות התיקון לחוק החברות הממשלתיות, והיא תוסיף לפרסם לציבור דוחות על פי הוראות חוק ניירות ערך.

(ג) מידע לרשות החברות הממשלתיות

בהתאם לחוק החברות הממשלתיות, רשות החברות הממשלתיות רשאית, לצורך מילוי תפקידה, לדרוש מחברה ממשלתית או מחברה מעורבת,⁶ וכן מדירקטור מטעם המדינה, מהמנהל הכללי של חברה ממשלתית, ובאמצעותו, מכל מי שעובד בחברה או מועסק בשירותיה, מידע וחומר בענייני חברה ממשלתית, ורשאית היא לעיין ברשומות ובמסמכים של חברה כאמור.

על פי תקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר הסמכת בודק בידי הרשות), התשס"ה-2005, אם החליטה רשות החברות הממשלתיות, לצורך מילוי תפקידה, על ביצוע בדיקה, היא רשאית להסמיך בודק לעיין ברשומות ובמסמכים של החברה, ולדרוש מהחברה, או מהמנויים בסעיף זה לעיל, מידע וחומר בענייני החברה. בודק יהיה בעל מקצוע מתאים, לפי העניין, לרבות עורך דין, רואה חשבון, שמאי ויועץ כלכלי, על פי התנאים שנקבעו בתקנות.

רגולציה נוספת החלה על החברה**30. חוק שיווי זכויות האישה, התשי"א-1951**

על פי חוק זה, כגוף ציבורי, הכולל חברה ממשלתית, ובוועדות המכרזים והמיוניים של גוף ציבורי, יינתן ביטוי הולם בנסיבות הענין, לייצוגן של נשים. החברה מקיימת את הוראות החוק האמור. לפרטים אודות יישום חוזר רשות החברות הממשלתיות 1-7-2017 "ייצוג הולם בתפקידי ניהול בחברות ממשלתיות" ראו סעיף 22 בנספח א' זה.

⁶ "חברה מעורבת" - חברה שאינה חברה ממשלתית ואשר מחצית או פחות מכוח ההצבעה באספותיה הכלליות או הזכות למנות מחצית או פחות ממספר הדירקטורים שלה הם בידי המדינה.

31. חוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998

החברה מנויה בתוספת השנייה לחוק להסדרת הביטחון בגופים ציבוריים, התשנ"ח-1998, ובכך כפופה לחוק זה, אשר קובע הוראות מיוחדות לעניין הסדרים ביטחוניים במתקניה של החברה. יצוין, כי מכוח הוראות חוק זה, מקבלת החברה הנחיות ממשטרת ישראל בתחומי האבטחה הפיזית ומשירות הביטחון הכללי בנושא אבטחת מידע, וכן חלה עליה חובת מינוי ממונה ביטחון כמשמעו בחוק זה.

32. החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013

ביום 11 בדצמבר 2013, פורסם ברשומות החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013 (להלן בסעיף זה: "החוק"). לפרק ב' לחוק, שכותרתו: "שקילת שיקולי ריכוזיות כלל משקית ושיקולי תחרותיות ענפית בהקצאת זכויות", עלולות להיות השלכות על החברה ופעילותה.

ביום 2 באוקטובר 2018 התפרסמה באתר משרד האוצר רשימת הגורמים הריכוזיים שמפרסמת הוועדה לצמצום הריכוזיות. על פי הוראות החוק, החברה וגופים המשתייכים לקבוצת המחזיקים של החברה, כמשמעותו של מונח זה בחוק, מוגדרים כגורמים ריכוזיים. להגדרת החברה כגורם ריכוזי ולסיבה בגינה החברה וגופים המשתייכים לקבוצת המחזיקים שלה מוגדרים כגורם ריכוזי, עשויות להיות השפעות על החברה במקרים כדלקמן:

- הקצאת זכויות וכן חידוש או הארכה של זכויות הנתונות לחברה – בהתאם להוראות החוק, על כל גורם המוסמך להקצות זכות, לחדשה או להארכה (זכות משמעה רישיון, חוזה או החזקה בשיעור משמעותי כהגדרתם בחוק), בתחום תשתית חיונית, לשקול שיקולי ריכוזיות כלל-משקית בהקצאת הזכות. המאסדר המקצה את הזכות רשאי שלא להקצות אותה לגורם ריכוזי. אם הוא מבקש להקצותה לגורם ריכוזי או לאפשר לגורם ריכוזי להשתתף בהליך ההקצאה, עליו לקיים תחילה התייעצות עם הוועדה לצמצום הריכוזיות. כמו כן, סימן ג' לפרק ב' בחוק מחייב את המאסדר לשקול שיקולי קידום תחרותיות ענפית בהקצאת זכויות מסוימות. כמו כן, אם הזכות המוקצת תיכלל ברשימה שיפרסם הממונה על הגבלים עסקיים, יהיה עליו להתייעץ עמו טרם ההקצאה. לעניין סימן ג' הגדרת "זכות" כוללת בנוסף לאמור לעיל גם רישיון בתחום פעילות שאינו תשתית חיונית אם מספר הפועלים באותו ענף מוגבל מטבעו.

- הרחבת פעילות החברה לתחומי תשתית חיונית נוספים – בהתאם להוראות החוק, על כל גורם מוסמך המבקש להקצות זכות לגורם ריכוזי לשקול, טרם הקצאת הזכות כאמור, שיקולי ריכוזיות כלל-משקית, ואם הוא שוקל להקצותה לגורם ריכוזי, לקיים התייעצות עם הוועדה לצמצום הריכוזיות. יצוין, כי למועד הדוח, אין לחברה כל כוונה להרחבת פעילותה כאמור לתחומי תשתית חיונית נוספים. יובהר, כי לפי החוק, ככל שכניסת חברה ממשלתית לפעילות בתחום תשתית חיונית נוסף תחייב אישור של הממשלה (מכוח הוראות סעיף 11(א) לחוק החברות הממשלתיות), יהיה על רשות החברות הממשלתיות להתייעץ עם הוועדה לצמצום הריכוזיות בטרם תעביר את חוות דעתה לממשלה בנושא ההחלטה כאמור.

- המשך או הרחבת פעילות החברה בתחום התשתית החיונית בו היא פועלת – בהתאם להוראות החוק, כל עוד החברה וגופים המשתייכים לקבוצת המחזיקים שלה יוגדרו כגורם ריכוזי תוגדרנה כגורם ריכוזי רק בגין כך שהיקף הפעילות המצטבר שלהם בתחום תשתית חיונית עולה על מחצית מכלל הפעילות באותו תחום תשתית חיונית, הגורם המוסמך לא יידרש לשקול שיקולי ריכוזיות כלל-משקית ולקיים התייעצות עם הוועדה לצמצום הריכוזיות בעת הקצאת זכות לחברה (לרבות הארכת תוקפה של זכות) או לגוף המשתייך לקבוצת המחזיקים שלה בתחום התשתית החיונית בו היא פועלת היום ובו היא מחזיקה מעל למחצית מכלל הפעילות באותו תחום (הפקת מים שאינה התפלת מי-ים ואינה הפקת מי קולחים) או בתחומי תשתית חיונית אחרים תחת נושא התשתית החיונית "הפקת המים" כמפורט בפרט 4 לתוספת לחוק. עם זאת, הגורם המוסמך להקצות זכות כאמור יידרש להביא בחשבון, בנוסף על כל שיקול אחר שהוא שוקל, שיקולים של קידום תחרותיות ענפית. אם תכלול הממונה על התחרות את הזכות הרלוונטית ברשימת הזכויות שהיא תפרסם לפי סימן ג' לחוק, אזי הרגולטור המקצה את הזכות יהיה מחויב לשקול שיקולי תחרות ענפית בהקצאת הזכות בהתייעצות עם הממונה על התחרות.

עם זאת, ביום 9 בדצמבר 2018, פורסמה באתר משרד האוצר רשימת התאגידים הריאליים המשמעותיים שפרסמה הוועדה לצמצום הריכוזיות, הכוללת את החברה ואת החברות הבנות, שח"מ וחברת הייזום. להכרזה על מקורות כתאגיד ריאלי משמעותי השלכות שונות, בין היתר, בהתאם להוראות החוק, הגורם המוסמך יידרש לשקול שיקולי ריכוזיות כלל-משקית ולקיים התייעצות עם הוועדה לצמצום הריכוזיות בעת הקצאת זכות לחברה בכל תחום תשתית חיונית (לרבות הארכת תוקפה של זכות), לרבות תחום התשתית החיונית בו היא פועלת היום ובו היא מחזיקה מעל למחצית מכלל הפעילות באותו תחום (כאמור, הפקת מים שאינה התפלת מי-ים ואינה הפקת מי-קולחים).

נכון למועד הדוח, החברה עודנה לומדת את השלכותיו הצפויות של החוק ואופן החלתו על החברה ופועלת מול גורמי המדינה לשם התקנת כללים ו/או מנגנון אחר למניעת פגיעה מהותית בפעילות החברה מכוח החוק האמור.

33. חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988

החברה כפופה למכלול הוראות חוק התחרות הכלכלית (בעבר חוק ההגבלים העסקיים), ובין היתר לאיסורים בתחום ההסדרים הכובלים ולכללי הפעולה הנדרשים ביחס למיזוג חברות. החברה לא הוכרזה כבעלת מונופולין, ואולם לפי חוק התחרות הכלכלית להכרזה על מונופולין יש משמעות דקלרטיבית בלבד, ולא קונסטיטוטטיבית. לפיכך, בשל נתח

השוק של פעילות החברה, בחרה לאמץ באופן וולנטארי הוראות התנהגות החלות על בעל מונופולין. החברה איננה סבורה שיש בהוראות חוק התחרות הכלכלית כדי להשפיע באופן מהותי על רווחיותה או על מצבה הכספי.

לאור החשיבות העליונה שהחברה רואה בשמירה על הוראות חוק התחרות הכלכלית ובהגנה על התחרות בכלל מקטעי הפעילות שלה, אימצה החברה תכנית אכיפה פנימית ונוהל יישום פנימי של דיני ההגבלים העסקיים. תכנית האכיפה מיועדת לשמש כמסגרת מנחה להכרת דיני ההגבלים העסקיים ופעילויות שעשויות להיכלל במסגרתם, וכן להתוות דרך לבדיקה והיוועצות של כלל הגורמים הרלוונטיים בחברה, באשר לתחולתם ולהשלכתם על התנהלות החברה.

34. חוקים והוראות לשעת חירום

34.1. חוק רישום ציוד וגיוסו לצבא הגנה לישראל, התשמ"ז-1987 – חוק זה קובע כי פוקד שהוסמך על ידי שר הביטחון רשאי לרשום ציוד ולהציבו ליחידות הצבא השונות לשם גיוסו לצה"ל. על כלל כלי הרכב והצמ"ה של חברת מקורות ושח"מ חלה חובת רישום כאמור. מתוקף היותה "מפעל חיוני", חברת מקורות השיגה 100% ריתוק לטובת החברה, ולפיכך כלל רכבי החברה והצמ"ה יעמדו לרשותה גם בשעת חירום.

34.2. חוק שירות עבודה בשעת-חירום, התשכ"ז-1967 – חברת מקורות אושרה כ"מפעל חיוני" (בהתאם לסמכות הנתונה לשר הכלכלה לפיה הוא רשאי לקרוא בצו לעובדים במפעל חיוני או במפעל למתן שירותים קיומיים החייבים בשירות עבודה, לשירות עבודה באותו מפעל, ולאפשר רציפות תפעולית של שירותי המים גם בעיתות חירום) ולפיכך כלל העובדים שבמועד ההכרזה על מצב חירום נמצאים בסטאטוס יחסי עובד-מעביד עם החברה ו/או חברות הבנות מחוייבים להתייצב לעבודה, למעט עובדים המגויסים למילואים.

34.3. חוק התגוננות אזרחית, התשי"א-1951 – מכוח היותה של מקורות כבעלת מאגרי מים, היא כפופה להוראות שרשאי שר הביטחון להתקין בתקנות ולקבוע את חובתם של בעלי בארות ומאגרי מים לספק מים בעת מצב מיוחד בעורף לצרכי התגוננות אזרחית.

34.4. כמו כן, התקבלו החלטות ממשלה מספר 1716 מיום 6 ביולי 1986, העוסקות בתכנון המשק החיוני של המדינה לשעת חירום והפעלתו בשעת חירום והחלטת ממשלה מספר 1080 מיום 13 בפברואר 2000, העוסקת – בהרחבת האפשרות להפעלת מערך מל"ח גם במצבי חירום שנגרמו כתוצאה מאסונות טבע, אסונות הנובעים מפליטת חומרים מסוכנים או אירועי טרור שלא בתקופת לחימה. בנוסף, החברה כפופה להנחייה של רשות המים הקובעת אמות מידה לפעילות החברה בשעת חירום וכן להנחיות מקצועיות של רשות החירום הלאומית.

חברת מקורות מוגדרת כזרוע הביצועית של רשות המים ובשעת חירום רשות המים יכולה להטיל עליה מטלות נוספות מעבר למפורט לעיל, כגון סיוע לרשויות ותאגידי מים במצוקה וסיוע בפתרון בעיות לאומיות אחרות. בנוסף, לחברה נקבעו נורמות אספקת מים לשעת חירום על ידי רשות המים ומשק לשעת חירום ועליה לעמוד בהם ללא שיקולי עלויות, אנרגיה וחלפים.

34.5. חוזר רשות החברות הממשלתיות בנושא הערכות לחירום – בשנת 2012 פרסמה רשות החברות הממשלתיות חוזר שמטרתו שיפור מודעות ומוכנות לחירום בחברות הממשלתיות. במסגרת החוזר נדרש להכין תוכנית אסטרטגית ליצירת מודעות ומוכנות לחירום בחברה, על פי הנחיות הדירקטוריון. התוכנית תכלול, בין היתר, שלושה נושאים מרכזיים:

(א) הכנה לחירום: טיפול והגנה על נכסי החברה, הכנת תוכנית אסטרטגית לחירום. קביעת יעדים והפעילויות שעליה להמשיך ולקיים בשעת חירום ומה היקף המשאבים (כוח אדם, תשתיות וכדו') הנדרשים על מנת לקיים את אותם יעדים ופעילויות. החברה תקבע נהלים מסודרים בהתאם ותגבש רשימת עובדים חיוניים שירותקו בעת חירום או תרגול. החברה תפעל להפחתת הסיכונים הנובעים מתלות בספקים ובנותני שירותים לתהליכי החיוניים. יצירת אתר חילופי לשעת חירום. הבנת נוהלי תקשורת ברורים וסדירים לניהול מצב החירום (לחברות שלהן הדבר רלוונטי). התוכנית תכלול שיטות תקשורת שונות להפצת מידע בקרב לקוחות החברה, ספקי השירות והרגולטורים, על מנת לשמור על תפקוד מיטבי של המערכות בשעת חירום וביצוע בקורות בשעת חירום, על מנת למנוע ולמזער סיכונים שעלולים להתעורר כתוצאה משיבושים תפעוליים בסביבת העבודה, בכוח אדם, בציוד וכדומה.

(ב) פעילות החברה בשעת חירום: המשך רציפות תפקודית והמשכיות עסקית הכולל: תשלום שכר לעובדיה בהתאם להוראות כל דין בשעת חירום, ביצוע מעקב שוטף אחר כוח אדם שנקבע כחיוני, בהתאם למשימות המתנהלות בחירום. ביצוע מעקב אחר ציוד חיוני שנפגע, חיזוק מעגלי הבקרה בחברה בהתאם לתוכנית האסטרטגית.

(ג) חזרה לשגרה לאחר אירוע חירום: החברה תבחן את ההערכות הביטוחיות שלה, תפעל לבחינת הנזקים שנגרמו ותפעל מול המבטחים בכדי לחזור לשגרה בהקדם.

(ד) בהתאם לחוזר רשות החברות, החברה שולחת מדי שנה לרשות החברות את תכנית המענה של החברה לשעת חירום.

34.6. ביום 22 במרץ 2020 פורסמו תקנות שעת חירום (נגיף הקורונה החדש- הגבלת פעילות), התש"ף-2020, במסגרתם בין היתר, הוטלו מגבלות תנועה ומגבלות על מקומות העסקה. כמו כן, החברה פועלת להקדמת תשלומים לספקים בישראל, וזאת בתיאום עם פניית רשות החברות הממשלתיות בנושא. לפרטים אודות השלכות אפשריות של מגפת הקורונה והמגבלות כאמור ראו סעיף 31.2.1 לפרק תיאור עסקי החברה.

מתוקף היות החברה מפעל חיוני קיומי, לא חלות על החברה מגבלות העשויות לפגוע ברציפותה התפקודית, לרבות מגבלות תנועה. העובדים הונחו להגיע לעבודה וממנה חזרה עם תעודת עובד מקורות, תעודה מזהה ותעודת מפעל חיוני חתומה ע"י המנכ"ל. בנוסף, החברה נערכה מבעוד מועד ונערכה לאפשר לספקיה את המשך פעילותם על מנת להבטיח את המשך פעילותה התקינה של החברה, וזאת באמצעות הנפקת תעודת אישור מפעל חיוני של חברת מקורות ומכתב מלווה (בהתאם להנחיית רשות המים).

כמו כן החברה נערכת למצב של איסור הגעה לעובדים אשר מפאת גילם נמצאים בקבוצת סיכון ויונחו לא להגיע למקום העבודה. בוצע מיפוי של העובדים הנ"ל והוכנו תוכניות מענה.

35. רשות הסייבר

מקורות מונחית בהיבטי אבטחת מידע על ידי הרשות הממלכתית להגנת סייבר ונדרשת לעמוד בסטנדרטים של הגוף המנחה. הפעילות בנושא אבטחת מידע מקיפה את מערך המחשוב הניהולי ומערך הפיקוד והבקרה של החברה וכוללת בין היתר הנחיות אבטחת מידע בפרויקטים שהחברה שותפה להם, התאמת תשתיות מחשוב ותקשורת, הגברת מודעות עובדים ומתן מענה אבטחת מידע לצרכים שוטפים.

פעילות אבטחת מידע בנושא - לשם הבטחת איכות המים המסופקים לצרכנים, הוקמו מערכות בקרה ממוחשבות ואחרות שמטרתן לוודא ולהבטיח כי המים המסופקים יהיו באיכות ראויה שאינה מסכנת את הצרכנים. מחלקת אבטחת מידע שותפה בהקמת מערכות אלו בהיבטי אבטחת מידע והגנת סייבר ומהווה גורם מנחה, מלווה ומייעץ לגורמי איכות מים בהצבת דרישות אבטחת מידע למערכות או לארכיטקטורת המימוש שלהן. כמו כן, מחלקת אבטחת מידע יוזמת ומנחה, במספר היבטי אבטחת מידע והגנת סייבר גורמים שונים בתחום אספקת המים וביטחון מים, בין היתר, תכנון, והנחיה לבנית ארכיטקטורה מאובטחת לחיבור לרשת של מחשבי מערכת פישטוקס, לאיתור והתראה על רעלים במי השתייה, הגדרת תשתית מאובטחת לגישה מרחוק לתחזוקת גורמי חוץ, בדיקות חוסן לחיבור, הנחיה לוי ויעוץ של ארכיטקטורת החיבור וההגנה של מערכת ניטור נחלים בחבל הירדן וכן הנחיה ליווי ויעוץ בהיבטי אבטחת מידע, ארכיטקטורה וקישור אל המערכת המבצעית של מערכת ניהול וקבלת החלטות בתשלובת הקישור (אינטיים) ביא"מ עמקים.

מקורות פנתה לרשות המים בבקשה להכיר בנושא מערכות מידע וסייבר בתעריף המים ולא בתקציב השקעות כלליות וזאת על מנת לעמוד בדרישות הרשות הממשלתית לסייבר. במכתב של רשות המים למקורות מיום 25 באוקטובר 2020, הובהר כי בכוונת הצוות המקצועי ברשות המים להמליץ בפני מועצת רשות המים להכיר בעלות הגנת סייבר בהיקף שנתי של 10 מיליון ש"ח למשך 5 שנים, כאשר עדכון כללי הרגולציה יבוצע במסגרת העדכון החמש שנתי לכללים.

36. חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993

חברת מקורות משתמשת ומחזיקה בחומרים המוגדרים כחומרים מסוכנים על פי חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993, בין היתר, לצורך השבחת מי השתייה ועל מנת להביאם לאיכות הנדרשת על פי תקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי-שתייה), תשל"ד-1974 (להלן: "תקנות בריאות העם למי-שתייה") ותקנות בריאות העם (תקני איכות מי קולחין וכללים לטיהור שפכים), תש"ע-2010 (להלן: "תקנות איכות מי קולחים"). על פי חוק זה והתקנות הרלוונטיות מכוחו, לא יעסוק אדם ברעלים, כהגדרתם בחוק זה, בכמויות ו/או בריכוז מסוים, אלא אם כן יש בידו היתר רעלים מאת הממונה על ידי השר להגנת הסביבה, איסור אשר הפרתו מהווה עבירה פלילית. היתר הרעלים ניתן לאחר בדיקת אנשי המקצוע של המשרד להגנת הסביבה, הכולל לרוב ביקור במפעל, בחינת הסיכונים וההערכות למניעתם, וכן קביעת דרישות ותנאים לטיפול בהם, בשגרה ובחירום במסגרת התנאים להיתר הרעלים. בנוסף לאמור לעיל, גם הפרת תנאי היתר הרעלים מהווה עבירה פלילית, וכן ניתן להטיל בגינה קנס או עיצום כספי. לחברה היתרי רעלים לצורך פעילותה הנזכרת בחומרים מסוכנים.

37. חוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988

חברת מקורות מפעילה מתקני התפלה, המיועדים לסלק מלחים ממקורות מים מליחים ומלוחים, על מנת להביאם לרמה של מי שתייה. את המלחים שהורחקו מהמים בתהליך ההתפלה נדרש לסלק. החוק למניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988 ותקנותיו, קובעים איסור על הזרמת שפכים או פסולת לים ללא היתר או בניגוד לתנאי ההיתר. הפרת חוק זה מהווה עבירה פלילית, כמו גם הפרת התנאים בהיתר ההזרמה, שבגינן ניתן גם להטיל עיצום כספי. לחברת מקורות היתרי הזרמה לים לצורך פעילותה.

38. חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965

החברה נמצאת בתנופת פיתוח מפעלי מים, בין השאר להתאמת משק המים לעידן ההתפלה, חיבור אזורים מנותקים למערכת הארצית וכדומה. במסגרת הקמתם של מפעלי המים נדרשת החברה לקבל את כלל האישורים הסטטוטוריים המתבקשים. למעט מספר מקרים בודדים בהם הוקמו מפעלי מים על פי חוק המים, חוק הפיקוח על קידוחי מים, התשט"ו-1955 או מפעלי ניקוז לפי חוק הניקוז וההגנה מפני שטפונות, התשי"ח-1957, הקמת מתקני מקורות מתבצעת בהתאם להוראות חוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: "חוק התכנון והבניה") ותקנות המשנה שהוצאו מכוחו.

חוק התכנון והבניה מגדיר הליכי תכנון ורישוי שמכוחם פועלת חברת מקורות בשלושה מסלולים מרכזיים: פרויקטים גדולים בעלי חשיבות לאומית – הליכי תכנון ורישוי בוועדה לתשתיות לאומיות או במועצה הארצית, במקרה של מתקני מים – הליכי תכנון מפורט (לרוב במסגרת תוכניות מפורטות בוועדות המחוזיות ומאז תיקון 101 לחוק התכנון

והבנייה גם בוועדות המקומיות) והליכי רישוי בוועדות המקומיות ומסלול שלישי שרלוונטי עבור קווים ומתקנים קטנים – הוצאת היתרים מכוח פרק המים בתוכנית מתאר ארצית תמ"א 1 (שהחליפה את תמ"א 634) או מכוח תוכניות החלות בשטח. הליכי התכנון והרישוי נמצאים בהליכי שינוי שהחלו במהלך שנת 2014 עקב אישור תיקונים מס' 100 ו-101 לחוק התכנון והבניה והתקנות שתוקנו מכוח השינויים. בין השאר חלו שינויים במסלולי תכנון ורישוי שונים; הליכי הגשה של תכנון ורישוי מקוון, רישוי ותכנון זמין (מקורות כנותנת מידע מחד ומגישה היתרים מנגד) ועוד. שינויים אילו ידרשו הערכות של החברה לאור השינויים בפעילות הסטטוטורית המתבקשת אך יקלו על הפעילות הסטטוטורית שלה עד מאוד.

חוק התכנון והבניה, על תקנותיו, מאפשר למקורות, כחברה ממשלתית, הקלות משמעותיות בהליכי רישוי ביניהם פטור מהצורך בהיתר למתקני הגנה קתודית, גידור, עבודות זמניות, מתקנים טכניים קטנים, ציוד קידוחים ועוד. כמו כן, החוק מאפשר הנחת קו מים תת קרקעי והמתקנים הנלווים לו (חיבורי צרכן, יחידות שאיבה, מבני חשמל ודיגום) בפטור מהיתר במקרה וקיימת תכנית מפורטת לקו.

על פי הוראות סעיף 145(א)(2) לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, הקמתו של בנין, הריסתו והקמתו שנית, כולו או מקצתו, הוספה לבנין קיים וכל תיקון בו, למעט שינוי פנימי בדירה אסורה אלא אם כן ניתן לכך היתר בניה מן הוועדה המקומית או מרשות הרישוי.

כמו כן, על פי הוראות תקנות התכנון והבניה (עבודה ושימוש הטעונים היתר), התשכ"ז-1967, ככלל, כל חציבה, חפירה, כרייה או מילוי המשנים את פני הקרקע, יציבותה או בטיחותה - דורשות אף הם קבלתו של היתר בניה, למעט עבודות המבוצעות לפי חוק המים או חוק פיקוח על קידוחי מים. כמו כן, יצוין כי ניתן להמיר היתר לשטח התארגנות בחתימת מהנדס ועדה.

כאמור בסעיף 14.1.5ג' לפרק תיאור עסקי החברה, נכון ליום 31 בדצמבר 2020, החברה מחזיקה בכ-50% מתוך האישורים הסטטוטוריים בהם היא מחויבת להחזיק בהתאם לחוק התכנון והבניה ולתקנות מכוחו.

על פי הוראות סעיף 243(א) לחוק התכנון והבניה, המבצע עבודה או משתמש במקרקעין בלא היתר כשביצוע העבודה או השימוש טעונים היתר לפי חוק זה או תקנה על פיו, דינו – קנס, מאסר שנתיים, ובעבירה נמשכת - קנס נוסף, מאסר נוסף שבעה ימים לכל יום שבו נמשכת העבירה לאחר שקיבל הנאשם הודעה בכתב מהוועדה המקומית על אותה עבירה או לאחר הרשעתו. אם הרשיע בית המשפט אדם בעבירה לפי סעיף 243(א) לעיל, רשאי לצוות שהבנין או אותו חלק ממנו שנבנו ללא היתר או בסטיה מהיתר או מתוכנית ייהרס, יפורק או יסולק על ידי הנשפט או על ידי הוועדה המקומית. יצוין, כי תיקון 109 לחוק התכנון והבניה הרחיב את סמכויות האכיפה של רט"ג בשמורות טבע.

כמו כן, אם הוקם בנין חורג, לרבות ללא היתר או בסטיה מהיתר או מתוכנית, או הוחל בהקמתו של בנין כאמור, רשאי יושב ראש הוועדה המקומית לתת צו הריסה מנהלי ולהורות בכתב שהבנין, או אותו חלק ממנו שהוקם או הוחל בהקמתו ללא היתר או בסטיה מהיתר או מתוכנית, ייהרס, יפורק או יסולק.

הקלה משמעותית נוספת שניתנה בחוק מאפשרת למקורות להיות מגישה תכנית במסלולים סטטוטוריים ללא תלות בקבלת אישור מרשות המים, כך ניתנה לה עצמאות לקבל החלטות אילו תב"עות ברצונה לקדם, עוד טרם קבלת אישורים מהרגולטורים השונים.

לפרטים אודות סוגי רישיונות והיתרים מהותיים הנדרשים לחברה לפעילותה ראו סעיף 14.1.5 לפרק תיאור עסקי החברה.

חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968

.39

בהתאם לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 (לעיל ולהלן: "**חוק רישוי עסקים**"), ובהתאם לסוג פעילותה, נדרשת החברה להחזיק ברישיונות עסק, המפורטים בצו רישוי עסקים וניתנים מטעם הרשות המקומית בתחומה מתבצעת הפעילות, בכפוף לאישורם של גורמים מאשרים, כגון המשרד להגנת הסביבה, משטרת ישראל, הרשות הארצית לכבאות והצלה. החברה נדרשת להחזיק ברישיונות אלה עבור כ-1,400 אתרים המוחזקים על ידה (להלן: "**אתרים טעונים רישוי**"). הפריטים טעונים הרישוי באתרים אלה הינם, אחסנת דלקים, מתקן להפקה ולטיפול במי שתייה, מתקני התפלה, שפכים ואחסון קולחים, אחסנת חומרים מסוכנים וזאת בהתאם להוראות צו רישוי עסקים (עסקים טעונים רישוי), התשע"ג-2013. הפעלת אתרי החברה ללא רישיון עסק מהווה עבירה על חוק רישוי עסקים ועלולה להביא להפסקת פעילות האתרים טעונים הרישוי להם לא נמצא רישיון עסק תקף וכן עלולה לחשוף את החברה ונושאי המשרה בה להליכים פליליים ולאור תיקון 36 לחוק רישוי עסקים גם עיצומים כספיים לנושא משרה. נכון למועד הדוח, בידי החברה רישיונות עסק תקפים (מלאים או חלקיים) עבור כ-17% מן הפריטים טעונים הרישוי. יחד עם זאת, פועלת החברה לקבלת רישיונות עסק לפריטים טעונים רישוי אשר אין להם רישיונות עסק, לפרטים ראו סעיף 14.1.2 בפרק תיאור עסקי החברה. יצוין כי מקורות פועלת לקידום הקלות בהתאם לרפורמה, בין היתר פנתה לוועדה הבין משרדית לרישוי עסקים בבקשה לצמצם תחולת הדרישות בצו רישוי עסקים כך שקידוחי מי שתייה לא ידרשו לרישיון עסק. הוועדה המליצה לשנות הצו כך שלא יידרש (לכשהצו יאושר) רישיונות עסק עבור קידוחי מי שתייה והחטיטו שלהם.

דירקטוריון החברה אישר תוכנית ציות למניעת שוחד ושחיתות וכן מעילות והונאות (להלן: "שוחד ושחיתות"). תוכנית הציות כוללת מערכת של נהלים הנחיות ותהליכי עבודה, אשר נועדו לוודא כי החברה נוקטת בפעולות אקטיביות הדרושות על מנת להבטיח את ציות כלל עובדי הארגון להוראות החוק בתחום מניעת השוחד והשחיתות.

התוכנית כוללת, בין היתר, החלטות דירקטוריון בדבר אימוץ מדיניות של אפס סובלנות כלפי שוחד ושחיתות, מנגנון להטמעת הנחיות מפורשות בתחום מניעת השוחד והשחיתות בקרב עובדי החברה ושותפיה העסקיים, דוגמאות לסעיפים חוזיים בתחום, החלטות בדבר מינוי בעלי תפקידים בתחום מניעת השוחד והשחיתות, הגדרת מערכות בקרה ותהליכי עבודה פנימיים, ועוד.

41. החלטות ממשלה

41.1. החלטת ממשלה 2318 –

כמפורט בסעיף 3.1 לפרק תיאור עסקי החברה, החלטה 2318 קבעה כי מקורות מים לא תהיה רשאית לבצע, הן בעצמה והן בשותפות עם גורם נוסף, כל פעילות שחורגת מאספקת מים לצרכניה כמשמעותם בחוק המים, התשי"ט-1959 (להלן: "חוק המים") למעט הפעילות המפורטת בהחלטה כאמור ופעולות אחרות שביצוען יאושר מראש על ידי שר האוצר ושר האנרגיה. לעניין זה, "אספקת מים" – כל פעולה של ספק המים הכרוכה בהבטחת אספקת מים לפי חוק המים המבוצעת עד לתחום החיבור של צרכניו, לרבות הפקתם, הובלתם, החדרתם, הטיפול בהם ומתן שירותי תשתית לפי הוראות החוק האמור, ולמעט פעילות התפלת מים במתקני התפלה חדשים. על אף האמור לעיל, מקורות רשאית לבצע פעילות נוספת בתחום השבת קולחים והתפלת מים מליחים ולהעניק שירותי ייעוץ ופיקוח בחו"ל והכל בהתאם לתנאי החלטות הממשלה. בנוסף, על פי החלטה 2318 מקורות היתה רשאית לבצע פעילות עבור גורמי חוץ, לרבות באמצעות שותפויות וחברות בנות, ככל שיהיו, ולמעט חברת הייזום, באופן הבא: 1. עבודות חד פעמיות - היקף הכולל של עבודות חד פעמיות שתבצע מקורות לכלל גורמי החוץ לא יעלה על סכום של 20 מיליון ש"ח בשנה; 2. עבודות מתמשכות - ההיקף הכולל של עבודות מתמשכות שתבצע מקורות לכלל גורמי חוץ לא יעלה על סכום של 31 מיליון ש"ח בשנה, ובלבד שסך העבודות השנתיות שיבוצעו במשק מים וביוב עירוני כלשהו לא יעלה על 3% מהיקף ההכנסות השוטפות השנתיות של משק מים וביוב עירוני שבו מבוצעות העבודות. פסקאות (1) ו-(2) אינן כוללות את: (א) העלויות בעד תפעול מתקן השפד"ן כאמור בהחלטה 2318; (ב) את העלויות בעד פעילות בחו"ל (שירותי ייעוץ בסכום של עד 250 אלפי דולר לפרויקט); ו-(ג) פעילות במרכז Watech כמפורט בהחלטה 2318. יובהר, כי עבודות ופעולות עבור גורמי חוץ כמפורט לעיל משמעותן כל עבודה או פעולה עבור גורם מסוים המבוצעת מעבר לתחום חיבור הצרכן של מקורות מים. במסגרת החלטת ממשלה 4514 תוקנו המגבלות כאמור כמפורט בסעיף 41.1 להלן.

כמו כן, החלטה 2318 קבעה כי לא יכהן דירקטור במקורות מים כדירקטור באחת מהחברות האחרות הנמנות עם קבוצת מקורות (כהגדרתה בהחלטה), למעט לעניין חברות בדירקטוריון חברת הייזום כמפורט בהחלטת הממשלה כאמור, וכן לא יכהן דירקטור או נושא משרה של חברה בקבוצת מקורות כדירקטור או נושא משרה בחברת המוביל הארצי. בנוסף, לא יכהן המנהל הכללי של חברה בקבוצת מקורות כמנהל כללי של חברה אחרת בקבוצה, או בחברת המוביל הארצי.

לפרטים אודות מגבלות שנקבעו בהחלטה 2318 בדבר השקעות מקורות מים בחברת הייזום ואודות מכירת מניות חברת הייזום, כפי שתוקנו בהחלטה 4514 ראו סעיף 41.1 להלן וסעיף 3.1 בפרק תיאור עסקי החברה.

עוד נקבע בהחלטה 2318 כי חברת הייזום לא תהיה רשאית להיות בעלים, בכל שיעור החזקה שהוא, במכוני טיהור שפכים, ולא תהיה רשאית לתפעל מכוניי כאמור, בהיקף העולה על המפורט להלן:

(א) מהמועד הקובע (כהגדרתו בהחלטה 2318) ועד השלמת ההפרטה החלקית (כמפורט בהחלטת הממשלה) – 5% מהשוק. בנוסף, חברת הייזום רשאית לפעול בחלק השוק בו פועלת כיום מקורות מים, וזאת לאחר שמקורות מים הפסיקה את פעילותה בשוק בהיקף השווה לחלק האמור, למעט מתקן השפד"ן.

(ב) לאחר השלמת ההפרטה החלקית - ההיקף המפורט בפסקה (א), בתוספת של 15% מהשוק.

החל מהמועד שבו מקורות מים לא תהיה בעלת השליטה בחברת הייזום ותחזיק בפחות מ-50% מהון המניות של החברה - לא יחולו עוד המגבלות הקבועות בסעיף קטן לעיל.

מקורות ייזום תקלוט, על בסיס כלכלי, את כל הפעילויות של מקורות מים בתחום משק המים והביוב העירוני המפורטות בנספח להחלטה, לרבות פעילות כאמור של מקורות מים שנעשית באמצעות שותפויות או חברות בנות, ולמעט פעילות במכון השפד"ן, וזאת לא יאוחר משנה מהמועד הקובע. מבלי לגרוע מהתחייבויותיה של מקורות מים, בתום כשנה מהמועד הקובע תפסיק מקורות כל פעילות במתקני טיהור שפכים ולא תהיה עוד בעלים של מתקנים כאמור, למעט מכון השפד"ן, ולא תפעל ברשת המים והביוב בתחום הרשות המקומית חולון, וזאת גם אם טרם הועברו הפעילות או הבעלות כאמור לידי מקורות ייזום. על אף האמור לעיל, מקורות מים לא תפעל באופן שיביא להפסקת הטיפול בשפכים במכוני הטיהור המפורטים בנספח להחלטה, בשל האמור בסעיף זה.

(ג) מקורות ייזום תהיה רשאית לפעול בתחום של מערכות מים וביוב ברשויות המקומיות, בהתאם לכל דין ובהיקף כולל שלא יעלה על המפורט להלן:

מהמועד הקובע ועד השלמת ההפרטה החלקית - פעילות בשני משקי מים וביוב עירוניים, לפי הפירוט הבא:

- רשת המים והביוב בתחום הרשות המקומית חולון אם וככל שתועבר אליה, ואם הופסקה הפעילות ברשת האמורה - תהיה רשאית מקורות ייזום לפעול במשק המים וביוב עירוני אחר.
- במשק מים וביוב עירוני אחד נוסף.

לאחר השלמת ההפרטה החלקית - בשני משקי מים וביוב עירוניים נוספים.

לאחר שמקורות מים תפסיק לשלוט בחברת הייזום - לא יחולו עוד המגבלות הקבועות בפסקאות (א) ו-(ב) על ההיקף הכולל של הפעילות בתחום מערכות המים והביוב ברשויות המקומיות. לעניין סעיף קטן זה, "משק מים וביוב עירוני" - פעילות בתחום מערכות המים ומערכות הביוב של רשויות מקומיות, לרבות פעילות כאמור שתבוצע בידי "חברה" כהגדרתה בחוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001.

(ד) מקורות ייזום לא תפעל, בכל עת, במשק מים וביוב עירוני שהיא אינה מתפעלת עבורו את מתקן טיהור השפכים המחובר אליו.

עוד נקבע בהחלטה 2318 כי תתקיים הפרדת פעילות מלאה ומוחלטת בין חברת המוביל הארצי, מקורות מים ומקורות ייזום, בכפוף להוראות החלטה 2318 ולפירוט המובא להלן לעניין פעילותה של מקורות מים ביחסיה עם מקורות ייזום:

למשך תקופה של שנתיים מהמועד הקובע תהיה רשאית מקורות מים להשאיל לחברת הייזום עובדים לפעילויות בתחום המים והביוב המפורטות בנספח להחלטת הממשלה, וחברת הייזום תהיה רשאית לשאול עובדים כאמור. בתום שנתיים מהמועד הקובע העובדים האמורים יהיו רשאים לבחור האם להישאר עובדי חברת מקורות ייזום, ובמקרה זה יהפכו להיות עובדים של החברה האמורה לכל דבר ועניין או לחילופין לשוב למקורות מים, ובמקרה זה - תיפסק השאלתם לאלתר.

החל מהמועד הקובע תהיה מקורות מים רשאית למכור למקורות ייזום, ומקורות ייזום תהיה רשאית לרכוש ממקורות מים, בכפוף להוראות כל דין ובמחיר כלכלי, שירותים בסכום כולל שלא יעלה החל משנת 2010 על 5 מיליון ש"ח. הסכומים המפורטים אינם כוללים את עלויות השאלת העובדים כמפורט בפסקה (א).

41.2. החלטת ממשלה 4512 – לפרטים ראו ביאור 6.ב1. לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2020.

41.3. החלטת ממשלה 4341 (כפי שתוקנה במסגרת החלטת ממשלה מס' 1700 מיום 21 ביולי 2016) – ביום 2 בדצמבר 2008 התקבלה החלטה מס' חכ/165 של ועדת שרים לענייני חברה וכלכלה אשר צורפה לפרוטוקול החלטות ממשלה וקיבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 18 בדצמבר 2008 ומספרה הוא 4341, שעניינה מתקן ההתפלה באשדוד שיפעל בהיקף של 100 מלמ"ק בשנה. במסגרת החלטה, נקבע, בין היתר, כי חברת הייזום תקים, לבד או יחד עם שותף כמפורט בהחלטה, שתי חברות בת ממשלתיות לתכנון, מימון, הקמה, ניהול, תפעול ואחזקה של מתקן ההתפלה באשדוד. בנוסף, נקבע בהחלטה כי כלל עלויות ההתפלה במתקנים להתפלת מי-ים יגולמו במלואם על ידי מועצת רשות המים בתעריפי המים. בכפוף להכרה במלוא העלויות ההתפלה כאמור, ובהתאם להסדרה בעניין זה, תישא מקורות מים בעלות רכישת המים ותשלם למתפילים בהתאם. בנוסף, נקבע בהחלטה כי מקורות מים לא תיתן כל תמיכה, סיוע או מענק, בכסף או בשווה כסף, להקמתו ותפעולו של מתקן ההתפלה באשדוד שיש בהם כדי לסבסד באופן ישיר או עקיף את פרויקט ההתפלה ולא תשקיע בפרויקט האמור, למעט השקעה בהון המניות של חברת הייזום כאמור בהחלטת הממשלה. במסגרת החלטת ממשלה מס' 1700 מיום 21 ביולי 2016, אשר תיקנה את החלטה 4341, נקבע כי מקורות מים תהא רשאית להעמיד, לתקופת ביניים, ערבויות חלף ההשקעה בהון המניות של חברת הייזום, עד לא יאוחר מהמועד שבו ייפצע מלוא החוב למדינה בגין הפיצויים המוסכמים של האיחור בהפעלת מתקן ההתפלה באשדוד או עד תום 6 חודשים ממועד השלמת עבודות ההקמה וקבלת PTO קבוע, לפי המאוחר מביניהם. מימוש הערבויות שתעמיד מקורות מים כאמור, ככל שימומשו, וההשקעה בהון המניות של חברת הייזום, לא יוכרו כהוצאה מוכרת למקורות מים בתעריפי המים או בהסכמים שבינה לבין הממשלה. מקורות מים תשמור על הפרדה מלאה בין פעילותה לבין כל פעילות הנוגעת לפרויקט ההתפלה באשדוד. יתר על כן, בהחלטה הוחלט להגדיל את הון המניות הרשום של חברת הייזום ל-830 מיליון מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ., וזאת לצורך הקמתו והפעלתו של מתקן ההתפלה כמצוין לעיל. עוד נקבע בהחלטה 4341 כי בנוסף לסכום של 150 מיליון ש"ח שנקבע בהחלטה 2318, מקורות מים תהא רשאית, לצורך הקמתו והפעלתו של מתקן ההתפלה באשדוד בלבד, להשקיע בחברת הייזום סכום נוסף כנגד הקצאת הון מניות החברה (בכפוף לסף ההון הרשום כאמור לעיל). בנוסף, נקבע בהחלטה כי המדינה תהיה רשאית מזמן לזמן ולפי שיקול דעתה הבלעדי, לחייב את חברת הייזום להקצות לה מניות כך שהמדינה תחזיק עד 1.01% מההון המונפק של חברת הייזום, וזאת עד למועד שבו מקורות מים לא תהיה בעלת השליטה בחברת הייזום אמור בהחלטה 2318. ההקצאה כאמור תעשה בכפוף לקבלת אישור על פי חוק החברות הממשלתיות וכנגד תשלום על ידי המדינה של הערך הנקוב של המניות המוקצות כאמור.

במסגרת החלטה 4341 הוחלט, בין היתר, על תיקון החלטה 2318 ושינוי המתווה כך שוועדת המכרזים הבינמשרדית להתפלת מי-ים תשקול מתן פטור בהתאם לחוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992 והתקנות וכן קיום של תנאים נוספים, תתקשר המדינה עם החברה הייעודית שתוקם על ידי מקורות ייזום להקמת המתקן במסגרת הסכם BOT, ותרכוש ממנה את המים המותפלים. בסיום תקופת ההתקשרות יוחזר מתקן ההתפלה לידי המדינה. בהמשך החלטה זו ובהתאם לה, התקבל פטור כאמור.

41.4. החלטת ממשלה 2103 – לפרטים ראו סעיף 5.1.4 בפרק תיאור עסקי החברה.

41.5. החלטת ממשלה 3837 – ביום 7 במאי 2018 התקבלה החלטה מספר חכ/84 של ועדת שרים לענייני חברה וכלכלה (קבינט חברתי-כלכלי) אשר צורפה לפרוטוקול החלטות הממשלה וקיבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 24 במאי 2018 ומספרה הוא 3837, שעניינה תוכנית החדשנות בחברות ממשלתיות ואישור מותנה לפי חוק החברות הממשלתיות לחברות ממשלתיות להקים או לרכוש חברות בתחום החדשנות. במסגרת ההחלטה, נקבע, בין היתר, לאשר מראש, בהתאם לסעיף 11(א)(9) לחוק החברות הממשלתיות, לחברות ממשלתיות, ביניהן מקורות, להקים יחד עם אחרים חברות או לרכוש או לקבל בדרך אחרת מניות בחברות קיימות, אשר עיקר עיסוקן בחדשנות טכנולוגית, בכפוף לתנאים המפורטים בהחלטה. בהחלטה צויין כי על מקורות לקבל את אישור שר האנרגיה לצורך פעולה על פי החלטה זו, אך סעיף זה בוטל במסגרת החלטת ממשלה 4514 מיום 24 בפברואר 2019.

41.6. החלטת ממשלה 4514 – ביום 24 בפברואר 2019 התקבלה החלטת ממשלה מס' 4514 בנושא "יצירת תשתית להגדלת היקף הפיתוח במשק המים לשם התמודדות עם תקופות בצורת ממושכות ותיקון החלטות ממשלה", כדלקמן:

(1) תכנית פיתוח רב שנתית – בהמשך להחלטת הממשלה מס' 3866 מיום 10 ביוני 2018 שעניינה "תכנית אסטרטגית להתמודדות עם תקופת הבצורת במשק המים בשנים 2018-2030" (להלן: "החלטת הבצורת") ופעולות נוספות להגדלת היצע המים וגיוון מקורות המים, הערכה ראשונית של אומדן ההשקעות (להלן: "תכנית הפיתוח") מצביעה כי בשנים הקרובות תידרש הגדלה משמעותית של היקף הפיתוח הרב שנתי ועל כן: (א) לרשום את הודעת הנהלת מקורות מיום 26 בדצמבר 2018, כי עד ליום 3 במרץ 2019, בכוונתה להעביר הצעה לתוכנית פיתוח לרשות המים לשנת 2020-2022. לרשום את הודעת דירקטוריון מקורות מיום 20 בפברואר 2019 כי מקורות תגדיל את היקף הפיתוח שלה בשנת 2019 ל-1.4 מיליארד ש"ח, כפי שאישרה מועצת רשות המים עקב תכנית הבצורת, ואת היקף תכנית הפיתוח לשנים 2020-2022, כפי שתאושר על ידי מועצת רשות המים, עד להיקף של 1.8 מיליארד ש"ח בשנה; (ב) לרשום את הודעת מנהל רשות המים מיום 20 בפברואר 2019, כי להערכת גורמי המקצוע ברשות המים נדרשת הגדלה משמעותית של תכנית הפיתוח של משק המים הארצי בשנים 2020-2022, עד כדי השקעות של כ-1.8 מיליארד ש"ח בשנה. לכן, בכוונתו להשלים בהקדם את בחינת תכנית הפיתוח שמקורות תעביר, תוך הצעה למועצת הרשות לקביעת סדרי עדיפויות ופריסת הפרויקטים על פני זמן, וזאת עד ליום 11 באפריל 2019; (ג) בהתאם לאמור בסעיף קטן (א) לעיל, לרשום את הודעת מנהל רשות המים על כוונתו להביא את ההצעה בפני מועצת הרשות, מיד לאחר השלמתה ומוקדם ככל הניתן, בכדי להיערך מוקדם ככל האפשר לגידול המשמעותי המסתמן בתוכנית הפיתוח.

(2) שינוי כללים להרחבת התחרות בביצוע תכנית הפיתוח –

(א) לרשום את הודעת מועצת רשות המים מיום 7 בפברואר 2019, לגבי כוונתה לתקן את כללי הרגולציה, בכפוף לשמיעת עמדות הציבור, כך שיקבעו מגבלות על ההכרה התעריפית הניתנת למקורות בעד ביצוע פרויקטי פיתוח ופעולות חידוש ושיפור (חוי"ש) על ידי שח"מ בהתאם למתווה מדורג, כפי שייקבע בכללים כך שמדרגה ראשונה תחול מיום ה-1 בינואר 2020, וכך שהחל מיום ה-1 בינואר 2023 ואילך לא יוכרו כהשקעה מוכרת. ככל שיהיה שינוי מהותי בתיקון הראשון לכללים כאמור בעקבות שמיעת עמדות הציבור כאמור לעיל, יביאו שר האנרגיה ושר האוצר את הכללים לממשלה לבחינה אם יש מקום לבצע את שינויים בהחלטה זו:

(i) התקשרויות שניתנו לחברת בת או חברה קשורה של מקורות בפטור ממכרז או במכרז שחברה כאמור הייתה המציעה היחידה בו (עבודות בלא הליך תחרותי) בהיקף שנתי העולה על 200 מיליון ש"ח;

(ii) התקשרויות לביצוע עבודות לפי מכרזים שמקורות מים לא הגבילה בהם את אפשרות ההשתתפות של חברה בת או חברה קשורה שלה ולמעט מכרזים שבהם הייתה חברה קשורה כאמור מציעה יחידה (התמודדות תחרותית במכרזי מקורות מים) בהיקף העולה על 225 מיליון ש"ח;

(iii) התקשרויות של חברה בת או קשורה של מקורות במכרזים כאמור בסעיף קטן (ii) לעיל, בהיקף כספי מצטבר של מעל 70 מיליון ש"ח בשנה מסוימת תפחית את המחויבות האמורה בסעיף קטן (i) לעיל ב-50% מהסכום העולה על 70 מיליון ש"ח, כך שהיקף העבודות המצטבר בסעיפים (i) ו-(ii) יחד, לא יעלה בכל מקרה על 347.5 מיליון ש"ח בשנה;

(iv) מקורות תודיע למנהל רשות המים, מבעוד מועד, על כוונתה לפרסם מכרז ללא הגבלה על השתתפות כאמור, או להתקשר ללא מכרז עם חברה בת או חברה קשורה בהסכם לביצוע עבודות כאמור, מנהל רשות המים יהיה רשאי להודיע למקורות, בתוך פרק זמן שיקבע בכללי הרגולציה ולאחר שנתן לה הזדמנות להשמיע את טענותיה, כי לא יוכרו לה עלויות התקשרויות כאמור, אם מצא כי אי-קביעת הגבלה או ההתקשרות בהסכם, עלולים לפגוע ביכולתה לעמוד בהגבלות האמורות, או כי הדבר דרוש לקידום התחרות בפיתוח משק המים. כמו כן, רשאי מנהל רשות המים לקבוע הגבלה על התמודדות של שח"מ במכרז של מקורות מים או על מתן פרויקט לשח"מ בלא מכרז.

(ב) לרשום את הודעת מקורות מיום 20 בפברואר 2019, לפיה כי החל מיום ה-1 בינואר 2021 וככל שסך העבודות המצטברות בסעיף קטן (א) לעיל, יפחתו מ-260 מיליון ש"ח ובכפוף לאיתנות פיננסית בחברת מקורות מים, יפחתו בהתאם התקורות שמשלמת שח"מ למקורות, שעומדות כיום על כ-19 מיליון ש"ח בשנה;

(ג) בכפוף לעיגון השינויים המתוארים לעיל בסעיף קטן (א), בכללי רשות המיס, לשינוי היקף הזמנת העבודות משח"מ מכוח ההסכמים הקיבוציים, ולהגעה להסכמות לגבי צעדי התייעלות המפורטים בסעיף (4)(א) להלן, לבטל את סעיף 6(ג) בהחלטת ממשלה 2318 וחלף זאת לבטל בהדרגה את המגבלות החלות על שח"מ בעבודת לגורמי חוץ פרטיים או המבוצעים במסגרת מכרז, שאינן העתקת תשתיות של מקורות, בהתאם למתווה הבא: (i) החל מיום 1 בינואר 2020 – עבודות בהיקף שנתי שלא יעלה על 100 מיליון ש"ח; (ii) החל מיום 1 בינואר 2021 – עבודות בהיקף שנתי שלא יעלה על 160 מיליון ש"ח; (iii) החל מיום 1 בינואר 2022 – עבודות בהיקף שנתי שלא יעלה על 180 מיליון ש"ח; (iv) החל מיום 1 בינואר 2023 ואילך – עבודות בהיקף שנתי שלא יעלה על 200 מיליון ש"ח.

(ד) לרשום את הודעת דירקטוריון שח"מ מיום 19 בפברואר 2019, לפיה שח"מ מתחייבת להגביל את היקף העבודות לגורמי חוץ כאמור בסעיף קטן (ג) לעיל.

(3) **מכירת מתקן ההתפלה אשדוד והפרטת חברת הייזום** – (א) לאשר לפי סעיף 15 לחוק החברות הממשלתיות, את החלטת דירקטוריון חברת הייזום מיום 21 בפברואר 2019, למכור את כל המניות המוחזקות על ידי חברת הייזום באשדוד התפלה ובאשדוד תפעול בהליך מכרזי. דירקטוריון חברת הייזום יפקח על תהליך המכירה. ההחלטה טעונה אישור ועדת הכספים של הכנסת. (ב) לרשום הודעת חברת הייזום על החלטת מבט"י לעשות שימוש בסמכותה על פי הסכם הזיכיון להקמה ותפעול בשפכים באגן האוג - נבי מוסא (להלן: "**ההסכם**"), לבטל את ההסכם, בכפוף לתשלום של פיצוי הוגן, על בסיס הערכת שווי מוסכמת, למקורות ייזום. (ג) להנחות את מנהל רשות החברות להגיש לשר האוצר ולשר האנרגיה טיוטת הצעת החלטה להפרטת חברת הייזום בדרך של מכירת 100% ממניות חברת הייזום (להלן: "**הליך ההפרטה**") ובלבד שהליך ההפרטה יבוצע כך שלא תיפגע מכירת אשדוד התפלה. ככל שהליך מכירת אשדוד התפלה לא יושלם תוך 3 שנים ממועד קבלת החלטת ממשלה זו, תבוטל החלטת הפרטה. הליך ההפרטה יושלם מיד ורק לאחר השלמת מכירת אשדוד התפלה ולאחר השלמת האמור בסעיף קטן (ב) לעיל. בהצעת ההחלטה להפרטה ייקבע, כי אם לאחר 3 שנים מיום החלטה זו לא יושלם הליך ההפרטה, ניתן יהיה למכור את נכסי חברת הייזום וזאת מבלי לגרוע מן האמור בסעיף קטן (א) לעיל. כל החלטה לאחר קבלת החלטת ההפרטה, הדורשת אישור שר האוצר לפי חוק החברות הממשלתיות תהא טעונה תיאום עם משרד האנרגיה. (ד) יובהר כי ביחס לנושאים שאינם מוסדרים בהחלטה זו, חברת הייזום לא תיטול כל התחייבות חדשה ולא תבצע כל פעולה, לרבות התקשרות בחוזים למתן שירותים, מתן או קבלת הלוואה, העמדת ערבויות לפרויקטים, פעילויות להקמה, ביצוע או תפעול של תשתיות, אשר יכול שיהיה בה כדי להגביל, במישרין או בעקיפין, את הממשלה, בין היתר, בקשר עם הפרטה של חברת הייזום, אלא באישור הממשלה לפי סעיף 11(א)(9) לחוק החברות הממשלתיות. לעניין סעיף זה, "**התחייבות**" – לרבות התחייבות ולפיה מעשה או מחל של הממשלה, שאינו בשליטת חברת הייזום, יקנה לצד שלישי סעדים ותרופות נגד חברת הייזום. (ה) יובהר, כי אין באמור בהחלטה זו כדי לגרוע מסמכותה של ועדת השרים לענייני הפרטה לפי חוק החברות הממשלתיות. ועדת השרים לענייני הפרטה רשאית לקבל החלטות הפרטה באופן שונה מהקבוע בהחלטה זו וכן לקבל כל החלטה אחרת שעניינה תיקון החלטה זו בהתאם לסמכויותיה על-פי החוק. (ו) לבטל את סעיף (ד) בהחלטה 2318. (ז) רשות החברות הממשלתיות תפעל לתיקון תקנון חברת הייזום, כך שמנין חוקי לשיבות דירקטוריון יתקיים בעת נוכחות רוב הדירקטורים המכהנים, ללא הדרישה לנוכחות של דירקטור עובד מדינה, דירקטור מקרב עובדי מקורות מים או מקרב דירקטוריון מקורות מים. כן לא ידרש כי בהצבעה ישתתף דירקטור אחד שהינו עובד מדינה לפחות וההחלטה תתקבל ברוב רגיל. (ח) על אף האמור בהחלטות ממשלה מס' 2318, מס' 4341 ומס' 1700 מיום 21 ביולי 2016 שעניינה "אישור למקורות חברת מים בע"מ להעמיד ערבויות חלף ההשקעה המאושרת בהון המניות של מקורות פיתוח וייזום בע"מ – תיקון החלטת הממשלה", תוכל מקורות מים לפעול כאמור: (i) לצורך יישום מתווה מכירת מתקן ההתפלה באשדוד בלבד כפי שיאושר על ידי מנהלת ההתפלה, להשקיע בחברת הייזום, אשדוד התפלה ואשדוד תפעול; (ii) לערוב להתחייבות לשיפוי של חברת הייזום לנושאי המשרה בה, במסגרת גיוס אג"ח סחיר של מקורות, עד לסך של 550 מיליון ש"ח, בכפוף לכללים המקובלים למתן שיפוי לנושאי משרה בחברות ממשלתיות. בהמשך לאמור לעיל, ביום 1 באוקטובר 2020 החליטה ועדת שרים לענייני הפרטה להפריט את חברת הייזום בדרך של מכירה פרטית למשקיע או לקבוצת משקיעים מהארץ ו/או מחו"ל של כל מניות המדינה בחברת הייזום, לרבות זכויות המדינה לקבלת מניות נוספות של חברת הייזום (להלן: "**אחזקות המדינה**"), וכל מניות החברה בחברת הייזום (להלן: "**מניות מקורות**"), והכל כמקשה אחת (להלן בהתאמה: "**הליך ההפרטה**") - ו"**החלטת ההפרטה**"). בהתאם להחלטת ההפרטה, הליך ההפרטה יבוצע כך שלא תיפגע מכירת המניות באשדוד התפלה בע"מ ובאשדוד תפעול בע"מ, בהתאם להחלטה 4514 (להלן: "**מכירת אשדוד התפלה**"), והפרטת החברה תושלם רק לאחר השלמת מכירת אשדוד התפלה ומיד לאחר השלמת המכירה האמורה. כמו כן, על פי החלטת ההפרטה, ככל שהליך מכירת אשדוד התפלה לא יושלם תוך שלוש שנים ממועד קבלת החלטה 4514, קרי עד ליום 23 בפברואר 2022, החלטת ההפרטה תבוטל. ככל שתבטל החלטת ההפרטה, תהיה רשאית חברת הייזום לפעול למכירת נכסי חברת הייזום וזאת בכפוף לאמור לעיל ביחס להליך מכירת אשדוד התפלה. תאגידי ממשלתיים, לרבות חברות ממשלתיות, חברות בנות ממשלתיות וחברות מעורבות לא יורשו להשתתף בהליך ההפרטה, במישרין או בעקיפין, לבדם או ביחד עם אחרים. כמו כן, הועדה למכירת מניות המדינה בחברות ממשלתיות תשקול מתן פטור ממכרז למכירת אחזקות המדינה יחד עם מניות מקורות לרוכש שיבחר כל ידי מקורות בהליך מכירה שוויוני, תחרותי ופומבי, שתערוך מקורות. עד למועד הגשת הצעת המחיר בהליך ההפרטה, ניתן יהיה להורות, בהתאם לתנאי החלטת ההפרטה, על מנת למנוע פגיעה בביטחון מדינת ישראל או ביחסי החוץ שלה, על הפסקת השתתפות של משתתף ו/או מרכיב ממרכיביו בהליך ההפרטה, או להתנות בתנאים. כמו כן, במסגרת החלטת ההפרטה נקבע כי כל החלטה לאחר קבלת החלטת ההפרטה, הודרשת אישור שר הדיגיטל הלאומי לפי חוק החברות הממשלתיות, תהא טעונה תיאום עם שר משאבי מים. ועדת השרים לענייני הפרטה הסמיכה את רשות החברות הממשלתיות לבצע את כל הפעולות הנדרשות לדעתה להשלמת הליך ההפרטה בהתאם להחלטת ההפרטה והכל כמפורט בהחלטת ההפרטה. הפרטת חברת הייזום טעונה אישור של ועדת הכספים של

הכנסת, אשר טרם התקבל. עוד נקבע במסגרת החלטת ההפרטה כי החלטת ההפרטה מהווה גם אישור ממשלה לכל האמור בה, ככל שנדרש בהתאם לחוק החברות הממשלתיות.

(4) התייעלות וחיזוק איתנות פיננסית – (א) לרשום את הודעת דירקטוריון מקורות מיום 20 בפברואר 2019 בנוגע לצעדי ההתייעלות הבאים: (i) חברת מקורות תבצע שינוי מבני, לרבות הקמת חטיבת תפעול שתתכלל את פעילויות המרחבים ותפעל להגדרת ממשקים ותהליכים הנובעים מכך. כלל המרחבים במקורות יוכפפו לסמנכ"ל התפעול; (ii) חברת מקורות וחברת שח"מ יבצעו התייעלות בחברה, לפיה יופחתו 170 תקנים (נטו) ביחס לתקנים המתוקצבים בשנת 2018, זאת בנוסף להפחתת כ-94 תקנים שאינם מתוקצבים, (iii) קליטת עובדים נוספים תבצע לפי צורכי ההנהלות בלבד ולא בהתאם למחויבות קיבוצית; (iv) חברת מקורות מים תנהל מו"מ עם נציגות העובדים במטרה לחתום על הסכם קיבוצי בל הנוגע להשלכות השינוי המבני וההתייעלות על העובדים, שינויים בהסכמים קיבוציים קיימים ככל הנדרש לשם יישום הצעדים לעיל ומתניים כלכליים לעובדים בגינם כפי שיוסכם; (v) חברת מקורות מים תפעל להנפקת אג"ח סחיר. במידת הצורך, לתקן את תקנון חברת מקורות מים בהתאם. (ב) לרשום את הודעת דירקטוריון מקורות מים בדבר כוונת החברה לפעול לחיזוק הגבייה והפחתת מצבת חובות החברה; (ג) להנחות את רשות המים לבחון מנגנוני סיוע למקורות מים לגבות חובותיה; (ד) להטיל על צוות בראשות מנהל רשות החברות ומנהל רשות המים, בהשתתפות נציגי אגף התקציבים, החשכ"ל ומשרד האנרגיה, בשיתוף עם מקורות מים, להציע, בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-180 יום ממועד קבלת החלטה זו, הצעה ליעדי איתנות פיננסית למקורות מים לצורך תמיכה בתוכנית הפיתוח, לרבות: (i) יחס FFO לחוב מתואם; (ii) יחס מינוף (יחס חוב מתואם להון עצמי וחוב מתואם). לפרטים נוספים ראו סעיף 3 לדוח תיאור עסקי התאגיד וסעיף 4.3 לדוח הדירקטוריון; (ה) משרד הפנים מודיע כי במסגרת הגירעון המצטבר של רשויות בתוכנית הבראה, נכללים כלל חובותיהן, לרבות חובותיהן למקורות, זאת בכפוף למגבלת מקורות תקציביים לתכנית ההבראה.

(5) חיבור הכנת למערכת הארצית – בהמשך להחלטת הוצאת שיעניינה התמודדות עם תקופות הוצאת, ולצורך שימור הכנת כמקור מים אסטרטגי של משק המים ולטובת הגדלת יכולת אספקת המים לאזור זה: (א) לרשום את הודעת רשות המים, כי בכוונתה להנחות את מקורות להכין תכנון סטטוטורי של תשתית הולכה שתאפשר הגדלת יכולת הזרמת המים לימת הכינרת מהמערכת הארצית, מ-100 מלמ"ק בשנה, כפי שאושר בהחלטת הוצאת, לעד 300 מלמ"ק לשנה (ב) החלטה על ביצוע פרויקט הגדלת יכולת ההזרמה ל-300 מלמ"ק לשנה, כאמור בסעיף קטן (א), תתקבל לא יאוחר מיום 30 ביוני 2021; (ג) להקים צוות בראשות מנכ"ל משרד האנרגיה ובהשתתפות אגף התקציבים ורשות המים על מנת להסדיר את פתרונות מימון לביצוע התכנית כאמור. לפרטים נוספים ראו סעיף 3 בפרק א לדוח זה.

(6) טכנולוגיה וייעוץ במקורות – (א) לתקן את האמור בהחלטת הממשלה 3837 מיום 24 במאי 2018, שעניינה "תוכנית החדשנות בחברות ממשלתיות", כך שהמילים "בכפוף לאישור שר האנרגיה" יימחקו ולא יידרש אישור שר האנרגיה להשקעה בחברות הזנק כאמור בהחלטה, בדומה ליתר החברות הממשלתיות בהחלטה.

(ב) במקום סעיף 4(א) בהחלטה 2318 יבוא: מקורות מים רשאית לתת שירותי ייעוץ בחו"ל, בכפוף למגבלות אלה:

(i) פעילות הייעוץ תתאפשר בתחומי המים, השפכים, הקולחים וכן במסחור קנין רוחני ובטכנולוגיות וחדשנות. כמו כן, מקורות תוכל לתת שירותי ייעוץ בתחום של אנרגיות ירוקות והתייעלות אנרגטית אשר תומכות פעילות בתחומי הליבה של מקורות;

(ii) פעילות הייעוץ תיעשה בדרך של חוזה למתן שירותים בלבד. מקורות לא תוכל להשקיע בפרויקטים נשוא הייעוץ או הקשורים אליהם בדרך של הון מניות, הלוואה, הקמת חברות בנות, שותפויות או בכל דרך אחרת;

(iii) מקורות לא תעמיד ערבויות לפרויקטים הקשורים בפעילות הייעוץ מעבר לערבויות ביצוע מקובלות בתחום;

(iv) פעילות הייעוץ לא תכלול הקמה, ביצוע או תפעול של תשתיות. מקורות לא תהיה בעלת נכסים פיזיים או ציוד הקשורים לפרויקטי הייעוץ;

(v) פעילות הייעוץ תוגבל בשלב ראשון לסך הכנסות של 10 מיליון ש"ח בשנה. לאחר שיימכרו לפחות מחצית משווי הנכסים של חברת הייעוץ, תעלה המגבלה ל-12.5 מיליון ש"ח בשנה. לאחר שיימכרו כלל הנכסים של חברת הייעוץ, תעלה המגבלה ל-15 מיליון ש"ח בשנה;

(vi) למען הסר ספק, ידוע למקורות כי פעילות הייעוץ לא תיכלל כפעילות המוכרת לעניין ההכרה התעריפית;

(vii) פעילות הייעוץ של מקורות תופרד באופן מוחלט מיתר הפעילות של מקורות. מבלי לגרוע מכלליות האמור, יחולו ההוראות הבאות: (a) תבוצע הפרדה רישומית של הפעילות האמורה בספרי מקורות במסגרת דיווח כספי נפרד כמרכז רווח עצמאי; (b) ההכנסות מפעילות הייעוץ ירשמו בנפרד; (c) הוצאות ישירות ומזוהות (נסיעות לחו"ל, שירותים חיצוניים וכדומה) ייוחסו לפעילות זו; (d) הוצאות פנימיות ישירות ייוחסו לפעילות האמורה (כגון ציוד וחומרים, עלויות של שיחות טלפון וכדומה); (e) הוצאות שכר ייעודי לפעילות זו יירשמו במסגרת הפעילות, כולל עלויות נלוות; (f) הוצאות שכר משותפות וישירות יזקפו לפעילות על פי יחס השעות בפועל בכל חודש לרבות הוצאות נלוות.

(ג) בהתאם לאמור בסעיף 4(ב) בהחלטת הממשלה 2318, מקורות תהיה רשאית להמשיך לבצע פעילות מרכז watech במו"פ לשיפור טכנולוגיות בתחום אספקת המים וכן להמשיך ולפעול בתחומי המו"פ למסחור ושיווק של טכנולוגיות ומוצרים בתחום המים לרבות מסחור טכנולוגיות שפותחו במסגרת מרכז watech;

(ד) לרשום את הודעת דירקטוריון מקורות מים מיום 20 בפברואר 2019 כי מקורות מים מתחייבת לפעול לפי סעיף 6 זה.

(7) מקורות במשק הקולחים – (א) לרשום הודעתו של מנהל רשות המיס על כוונתו להסדיר את חלקה של מקורות במשק הקולחים בישראל בהתאם למכתבו מיום 20 בפברואר 2019 ובכפוף לפדיון מפעלי השבה ממקורות מים כמפורט במכתב, ואת הודעת מקורות כי בכוונתה לפעול בהתאם למתווה האמור. (ב) בהתאם להוראת סעיף 11(א)(9) לחוק החברות הממשלתיות, לאשר החלטת דירקטוריון מקורות מיום 20 בפברואר 2019, להקים שתי חברות למפעלי השבה בעמק יזרעאל ובעמק חפר הכול בתנאים המפורטים להלן ובהתאם לאישור ועדת המכרזים של מקורות מיום 20 בפברואר 2019 על הקמת החברות בפטור ממכרז:

(i) חברה ראשונה: חברה פרטית בערבון מוגבל, בשם חברת קולחים מרחבית עמק יזרעאל או שם דומה שיאושר על ידי רשם החברות, שתיוסד על ידי מקורות ומי עמק יזרעאל בחלקים שווים, אשר מטרתה לספק מים מושבים בעמק יזרעאל. מימון פעילות החברה ייעשה באמצעות תמיכות שיתקבלו מרשות המיס והלוואות שיועמדו על ידי הבעלים בחלקים שווים שיוחזרו באמצעות גביית תעריפים בגין המיס המושבים שיסופקו לצרכני החברה. גובה החשיפה המקסימאלית המצטברת הכוללת של מקורות מים וחברות בשליטתה (להלן: "קבוצת מקורות") לפעילות חברה זו לא יעלה על 225 מיליון ש"ח. "חשיפה" – לרבות כל השקעה של מקורות מים וחברות בשליטתה בחברה, במישרין או בעקיפין, ולרבות השקעה כנגד רכישה או הקצאה של ניירות ערך, לרבות בשל מימוש זכות סירוב ראשונה, זכויות קדימה לרכישת מניות, זכויות למניעת דילול וכיו"ב, מתן הלוואות לחברה, ערבויות להלוואות שהחברה תיקח או כל דרך אחרת שתגרום לקבוצת מקורות חשיפה, לרבות בקשר לחברות שהחברה מחזיקה בהן מניות או אמצעי שליטה. למען הסר ספק יובהר, כי לענין זה:

"השקעה" – לרבות התחייבות להשקעה ולרבות מתן שירותים בידי קבוצת מקורות במחיר נמוך מהותית ממחיר השוק, וכן קבלת שירותים בידי קבוצת מקורות במחיר גבוה מהותית ממחיר השוק. הלוואה – לרבות אשראי ספקים.

(ii) חברה שנייה: חברה פרטית בערבון מוגבל בשם חברת קולחים עמק חפר או שם דומה שיאושר על ידי רשם החברות, שתיוסד על ידי מקורות ואפיקי עמק חפר, ומטרתה השתתפות בהקמת ספק הקולחים המרחבי ירקון-כרמל. מימון פעילות החברה כאמור ייעשה באמצעות תמיכות שיתקבלו מרשות המיס והלוואות שיועמדו על ידי הבעלים בחלקים שווים שיוחזרו באמצעות גביית תעריפים בגין המיס המושבים שיסופקו לצרכני החברה. גובה החשיפה המקסימאלית המצטברת הכוללת של קבוצת מקורות לפעילות החברה לא יעלה על 53 מיליון ש"ח. "חשיפה" – לרבות כל השקעה של קבוצת מקורות בחברה, במישרין או בעקיפין, ולרבות השקעה כנגד רכישה או הקצאה של ניירות ערך, לרבות בשל מימוש זכות סירוב ראשונה, זכויות קדימה לרכישת מניות, זכויות למניעת דילול וכיוצ"ב, מתן הלוואות לחברה, ערבויות להלוואות שהחברה תיקח או כל דרך אחרת שתגרום לקבוצת מקורות חשיפה, לרבות בקשר לחברות שהחברה מחזיקה בהן מניות או אמצעי שליטה. למען הסר ספק יובהר, כי לענין זה: "השקעה" – לרבות התחייבות להשקעה ולרבות מתן שירותים בידי קבוצת מקורות במחיר נמוך מהותית ממחיר השוק, וכן קבלת שירותים בידי קבוצת מקורות במחיר גבוה מהותית ממחיר השוק. הלוואה – לרבות אשראי ספקים. ;

חברות כאמור יתנהלו כמרכז רווח עצמאי ממקורות מים, ולא יתקיים כל סבסוד בינן לבין עצמן ובין כל גוף בקבוצת מקורות מים, ופעילותן תנוהל בנפרד מפעילות מקורות, בהתאם להוראות סעיף 6(ב)(7) להחלטה זו.

לפרטים נוספים ראו סעיף 10.12.2 בפרק א' לדוח זה.

(8) עבודות ושירותים של חברת מקורות – (א) למחוק את סעיף 3(ד) להחלטה 2318, למעט 3(ד)(3), כך שבמקומו יחולו ההוראות הבאות: מקורות לא תבצע פרויקטים, לרבות באמצעות חברות בנות, חברות קשורות ושותפויות (למעט שח"מ), עליה יחולו המגבלות המפורטות לעיל), אלא תנהל, תתכנן, תייצע ותנהל מכרזים במשק המים. זאת למעט ביצוע עבודות לגורמי חוץ בהיקף שנתי כולל שלא יעלה על 37 מיליון ש"ח. למען הסר ספק, הסכום האמור כולל הן עבודות מתמשכות והן עבודות חד פעמיות, למעט עבודות במפעל השפד"ן. לרשום את הודעת דירקטוריון מקורות מים מיום 20 בפברואר 2019 כי מקורות מים מתחייבת לפעול לפי סעיף זה. (ב) לרשום את הודעת דירקטוריון חברת מקורות מים באשר ליעול יכולת הוצאת מכרזי הביצוע, ניהול הפרויקטים ורכש של מקורות לצורך עידוד התחרות למכרזי ביצוע במשק המים, ובכלל זאת: (i) הנחיה לחברה לפעול להקמה והרחבה של מאגרי מנהלי פרויקטים גדולים וקבלנים בתחום התשתיות, בישראל ובחו"ל; (ii) תגבור יחידת הרכש בחברה להתמודדות עם הגידול הצפוי בכמות החומרים הנדרשת; (iii) תגבור יחידת המכרזים והייעוץ המשפטי להוצאת מכרזי הביצוע בכמות ובהיקף הנדרשים בהתאם לגידול בתוכנית הפיתוח ולצמצום הפטור לחברת שח"מ ו-(iv) התקשרויות באמצעות הסכמי מסגרת עם יועצים חיצוניים בתחום ההנדסה, הכלכלה והמשפטים לצורך סיוע בהכנת מכרזים, בין היתר, הפונים למציעים בינלאומיים.

(9) נכסים – נכסי המפא"ר וההתייעלות במקרקעין – (א) להטיל על צוות בראשות נציג החשכ"ל הכולל את נציג רמ"י אשר יהיה ממלא מקום ראש הצוות וירכז את עבודת הצוות, ונציגי רשות החברות הממשלתיות, אגף התקציבים, רשות המיס, משרד האנרגיה ובשיתוף חברת מקורות לגבש בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-180 יום תכנית להשבה, השבה או מכירה של קרקעות ונכסים שלגביהם למקורות יש זכויות ובהסכמתם במתחמים שונים ברחבי הארץ. במסגרת זו, רמ"י ומקורות יגבשו הסכם מסגרת עבור הקרקע הקיימת והדרושה לפעילות החברה. הכללים שייקבעו בהסכם בין רמ"י למקורות יהיו לחברת מקורות בלבד, אלא אם כן אושר על ידי רמ"י אחרת. נציג היועץ המשפטי לממשלה יצטרף לדיוני הצוות לעניין נכסי המפא"ר כאמור בסעיף קטן (ג) שלהלן. לפרטים נוספים ראו סעיף 5.1.1 לדוח תיאור עסקי התאגיד. (ב) לרשום הודעת מועצת רשות המיס מיום 7 בפברואר 2019 לגבי כוונתה לתקן את כללי חישוב עלות מקורות בעניין אופן ההכרה בהכנסות מנכסים כאמור, כמפורט בכללים שפורסמו לשימוע, ובכפוף לשמיעת עמדות הציבור. (ג) הצוות יקדם, כחלק מהאמור בסעיף קטן א' לעיל, מתווה שיאפשר רישום נכסי המפא"ר, כולם או חלקם, בספרי מקורות מים, אולם בכל מקרה הנכסים יהיו בבעלות המדינה. מתווה זה יובא לאישור הממשלה. (ד) קידום המתווה כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ג) לעיל יהיה בכפוף ליישום אבני דרך, אשר ייושמו כולם בתקופה שלא תעלה על 36 חודשים, כמפורט להלן: (i) יישום תכנית ההתייעלות במקורות מים ובשח"מ כאמור בסעיף 4 להחלטה זו; (ii) הודעת מקורות על כוונתה

לבצע את תוכנית הפיתוח לשנת 2019 כאמור בסעיף 1(א) להחלטה זו; (iii) חתימה על הסכם מפורט עם מבט"י לביטול הסכם הזיכיון וביצוע הפעולות הנדרשות לקידום מכירת נכסי החברה והפרטתה כאמור בסעיף 3 להחלטה זו; (iv) הודעה של חברת מקורות מים לצוות היישום על יכולתה לפרסם מכרזי ביצוע לגורמים שאינם ישראלים כאמור בסעיף 8(ב) להחלטה זו; (v) פדיון מפעלי ההשבה שבבעלות מקורות מים כאמור בסעיף 7(א) להחלטה זו; (vi) הסכמה על תכנית להשבה או מכירה של קרקעות ונכסים כאמור בסעיף 9(א) לעיל; (vii) אימוץ יעדי איתנות פיננסית למקורות מים שייקבעו כאמור בסעיף 4(ד) לעיל, על ידי דירקטוריון מקורות; (viii) השלמת העברת מניות על שם המדינה במסגרת פשרה בת"א 2376-00 קיבוץ אורים-אגודה שיתופית בע"מ נ' מדינת ישראל ומקורות.

(10) צוותי יישום – להטיל על צוות בינמשרדי בראשות מנכ"ל משרד האנרגיה, ובהשתתפות נציגים מאגף התקציבים, החשב"ל, רשות החברות, אגף השכר, רשות המים ובשיתוף חברת מקורות, לעקוב אחר יישום ההחלטה, לרבות בחינת המקורות הזמינים במקורות ונושאים פיננסיים ככל שיידרש, מבלי לפגוע בסמכויות רשות המים על פי כל דין. כמו כן, יידון הצוות בביצוע הצעדים הנדרשים על ידי מקורות כדי שתוכל לפרסם מכרזי ביצוע תחרותיים ובינלאומיים כאמור בסעיף 8 לעיל עד ליום ה-1 בינואר 2020. לשם כך, יוכל הצוות, ככל שיראה לנכון להמליץ לשר האוצר ולשר האנרגיה בנוגע למינוי עובדים או נושאי משרה במקורות לכהן במקביל בדירקטוריון בשח"מ, והכל על מנת להסיר חשש לניגוד עניינים ופגיעה ביעילות ותחרותיות במכרזי הביצוע שתוציא מקורות ושבהם תשתתף שח"מ כאמור בסעיף 2 להחלטה זו.

41.7. החלטת ממשלה 4567 – ביום 19 במאי 2019 התקבלה החלטת ממשלה מס' 4567 בנושא "אישור החלטת תזכיר ותקנון של החברה ואישור לפי סעיף 11(א)(א9) לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975" (להלן: "החלטה 4567"), כדלקמן: (1) לאשר לפי סעיף 47(ג) לחוק המים, החלטת החברה, להחליף את תזכיר ההתאגדות ותקנון של החברה, כך שבמקום הנוסח הקיים של מסמכים אלו יבוא נוסח תזכיר ההתאגדות ותקנון המצורפים בנספח להחלטה 4567; (2) בהמשך לתיקון סעיף 89 לתקנון החברה, להטיל על צוות בראשות משרד האנרגיה ובהשתתפות משרד המשפטים, משרד האוצר ורשות המים, לבחון, בתוך 90 ימים, ולהציע לממשלה, אמצעים אחרים למימוש אחריות וסמכות שר האנרגיה במשק המים; (3) לאשר לפי סעיף 11(א)(א9) לחוק החברות הממשלתיות, כי במסמכי ההנפקה של אגרות החוב המוצעות על ידי החברה לציבור על פי תשקיף החברה מחודש יוני 2019 בעיקר לצורך מימון ביצוע השקעות בפיתוח משק המים, בהתאם לתכנית הפיתוח של החברה, שאושרה על ידי רשות המים, תיכלל, בין היתר, תניה המאפשרת את העמדת אגרות החוב לפירעון מידי אם המדינה חדלה להיות בעלת השליטה בחברה, וזאת ביחס לסכומים שלא יעלו על המפורט להלן. לעניין זה, "שליטה" - כמשמעה בחוק ניירות ערך. במסגרת ההנפקות לציבור תהיה רשאת החברה בשנים 2019-2022 לגייס אגרות החוב בסכום של עד 7 מיליארד ש"ח (מתוך סכום זה מתוכנן כי בשנת 2019 תגייס החברה, במסגרת ההנפקה לציבור, בגיוס אחד או במספר גיוסים, עד 1.5 מיליארד ש"ח), אשר יכול שיגויס אף כולו על פי מסמכי ההנפקה בעתיד, לפי שיקול דעת החברה. החברה תרשום את אגרות החוב שיונפקו במסגרת ההנפקות לציבור למסחר בבורסה בתל אביב. עוד נקבע במסגרת החלטה 4567 כי אין באישור של החלטה 4567 כדי להוות אישור כלשהו לעסקה כלשהי של החברה או להוות אישור ככל שהוא נדרש לפי כל דין אחר.

41.8. החלטת ממשלה 4832 – ביום 30 בינואר 2020 התקבלה החלטה מס' 4832 בנושא תוכנית לתשתית לאומית - תת"ל 90 - אתר התפלה גליל מערבי ומערכת מים ארצית, כדלקמן: בתוקף סמכות הממשלה לפי סעיפים 53 ו-76ג(9)(ב) לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, לאשר את התוכנית לתשתית לאומית - תת"ל 90 - אתר התפלה גליל מערבי ומערכת מים ארצית.

41.9. החלטת ממשלה 29 – ביום 31 במאי 2020 התקבלה החלטת ממשלה מס' 29 בנושא הקמת משרד משאבי המים ותיקון החלטות ממשלה. בהחלטה נקבע, בין היתר, כדלקמן:

(1) הקמת משרד משאבי המים ושינוי בחלוקת התפקידים בין השרים: א. בהתאם לסמכות הממשלה לפי סעיף 31(ג) לחוק יסוד: הממשלה, להקים משרד חדש שייקרא "משרד משאבי המים". ב. בהתאם לסמכות הממשלה לפי סעיף 31(א) לחוק יסוד: הממשלה, למנות את השר זאב אלקין כשר משאבי המים.⁷ להביא את החלטות בסעיף זה לאישור הכנסת בהתאם לסעיפים 31(א) ו-31(ג) לחוק יסוד: הממשלה.

(2) העברת שטחי פעולה וסמכויות למשרד משאבי המים:

א. בהתאם לסעיף 31(ד) לחוק יסוד: הממשלה, להעביר ממשרד האנרגיה למשרד משאבי המים את שטח הפעולה של משק המים והביוב. בהתאם לסעיף 9(א)(11) ו-1(ב) לחוק הממשלה, התשס"א-2001, על העברת שטח הפעולה כאמור בהחלטה זו למסור הודעה ליושב ראש הכנסת ולהביאה לידיעת הכנסת.

ב. בהתאם לסעיף 31(ב) לחוק יסוד: הממשלה, להעביר לשר משאבי המים את הסמכויות הנתונות (1) חוק המים, התשי"ט-1959; (2) חוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001; (3) חוק מדידת מים, התשט"ו-1955; (4) חוק הפיקוח על קידוחי מים, התשט"ו-1955; (5) חוק הסדרת הטיפול בחופי הכנרת, התשס"ח-2008. בהתאם לסעיף 31(ב) לחוק יסוד: הממשלה, להביא את החלטה בסעיף (ב) לעיל לאישור הכנסת. העברת שטח הפעולה כאמור בסעיף (א) לעיל תיכנס לתוקפה במועד שיתקבל אישור הכנסת להעברת הסמכויות האמורות בסעיף קטן (ב).

⁷ יצוין כי ביום 23 בדצמבר 2020 התפטר השר זאב אלקין מתפקידו כשר למשאבי מים וסמכויותיו הקשורות למשרד משאבי המים עברו, נכון למועד הדוח, לשר האנרגיה.

- ג. בהתאם לסעיפים 36(3) ו-157(1) לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 (להלן "חוק החברות הממשלתיות"), לקבוע כי שר משאבי המים יהיה השר האחראי על "מקורות אחזקות בע"מ", "מקורות המוביל הארצי ונכסים בע"מ" וכן על "מקורות חברת מים בע"מ" ולחברות הבת שלה, שהן חברות ממשלתיות או חברות בת ממשלתיות.
- ד. לתקן את החלטת הממשלה מספר 633 מיום 5 בנובמבר 2006, כך שבמקום "משרד התשתיות הלאומיות" יבוא "משרד משאבי המים".
- ה. לתקן את החלטות הממשלה מספר 3866 מיום 10 ביוני 2018 ומספר 4514 מיום 24 בפברואר 2019, כך שבכל מקום במקום "שר האנרגיה" ו"משרד האנרגיה", יבוא "שר משאבי המים" ו"משרד משאבי המים", בהתאמה.
- ו. לתקן את החלטת הממשלה מספר 4567 מיום 19 במאי 2019, כך שבראש הצוות האמור בסעיף 2 להחלטה יעמוד נציג שר משאבי המים, והצעות הצוות יתייחסו לאחריותו וסמכותו של שר משאבי המים במשק המים. הצעות הצוות יוגשו לממשלה לא יאוחר מהמועד שבו תדון הממשלה בהצעת חוק התקציב השנתי.
- ז. בתכניות שעניינן מים וביוב הנדונות במועצה הארצית לתכנון ולבנייה, בוועדה לתכנון ובנייה של תשתיות לאומיות ובוועדה לשמירת הסביבה החופית, בתיאום עם משרד האנרגיה, ימלא את מקום נציג שר האנרגיה נציג שר משאבי המים, אשר ימונה לכך על ידי שר האנרגיה בתיאום עם שר משאבי המים.
- ח. בהמשך להחלטת הממשלה מס' 1716 מיום 5.7.1986 לקבוע כי החלטת ועדת מל"ח עליונה מיום 27 בנובמבר 2018 תתוקן כך כל שבכל מקום במקום: "הרשות העליונה לאנרגיה ומים", יבוא: "הרשות העליונה לאנרגיה", וכן לתקן את ההחלטה כך שהרשות הממשלתית למים ולביוב תהיה רשות ייעודית במסגרת הניהולית של משרד משאבי המים, מונחית ומודרכת על ידי משרד משאבי המים.

(3) להקים צוות בראשות נציגי שר משאבי המים ומשרד האנרגיה, ובהשתתפות נציגי משרד ראש הממשלה, אגף התקציבים במשרד האוצר ונציבות שירות המדינה. הצוות יגיש לשר משאבי המים ולשר האנרגיה, בתוך 7 ימים, את המלצותיו ביחס לאופן ביצוע העברת שטח הפעולה והסמכויות כאמור לעיל, לרבות העברת כוח אדם, נלוות, תקציבים, אמצעים וכל נושא נוסף שימצא לנכון, וכן המלצות בדבר תיקוני חקיקה ותיקון החלטות ממשלה, ככל שיידרשו.

(4) למשרד משאבי המים יועברו רכיבי התקציב מתוך תקציב משרד האנרגיה אשר יוחדו בתקציבו ו/או שמשו אותו לשטח הפעולה ולסמכויות שיועברו, וכן ההתקשרויות וכוח האדם המשמש לכך. כמו כן יועברו כוח האדם והתקציב הדרושים מיחידות המטה במשרד האנרגיה כמתחייב מהעברת שטח הפעולה והסמכויות כאמור, כפי שישכמו השרים לאחר קבלת המלצות הצוות כאמור בסעיף 3. לרשום את הודעת שר משאבי המים, שלפיה בכוונתו לפנות לנציב שירות המדינה במטרה לכלול בתקן המוצע למשרד יועץ משפטי עצמאי.

(5) עד להשלמת ההיערכות המנהלית לקליטת שטחי הפעולה והסמכויות ולא יאוחר מתום התקופה שתסוכם בין המשרדים, ימשיך משרד האנרגיה לספק את השירותים שניתנו עד כה בשטח הפעולה שיועבר.

41.10. החלטת ממשלה 566 – ביום 22 בנובמבר 2020 התקבלה החלטת ממשלה 566 בנושא תכנית לחיזוק החוסן האזרחי בשדרות ובישובי "עוטף רצועת עזה" לשנים 2021-2022 ותיקון החלטת ממשלה. במסגרת החלטה זו נקבע, בין היתר, כי: א. בהמשך לפעולות ולתקציבים לפיתוח תשתיות הביוב באזור עוטף עזה בשנים קודמות, תקצה הרשות הממשלתית למים וביוב ממקורותיה וללא תקצוב תוספתי סך שלא יעלה על 55 מיליון ש"ח לצורך פיתוח תשתיות הביוב באזור עוטף עזה בשנים 2021-2022. התקציב יוקצה בחלוקה של 60% מענק ו-40% הון עצמי, וזאת למעט רשימת פרויקטים דחופים לביצוע בהיקף שלא יעלה על 25 מיליון ש"ח ברשויות בדירוג חברתי-כלכלי 1-5 שתסוכם בין ראשי הרשויות בעוטף, אגף התקציבים והרשות הממשלתית למים וביוב, אשר יבוצעו בתקצוב בחלוקה של 80% מענק ו-20% להלוואה. התקציבים כאמור יוקצו ויועברו בהתאם לנוהלי הרשות הממשלתית למים ולביוב; ב. לרשום את הודעת רשות המים כי בשנים 2021-2022 ימשיך ביצוע פרויקט לתגבור מפעל השפד"ן שמטרתו הינה תגבור אספקת מים לנגב בדגש על אזור עוטף עזה. הפרויקט, אשר מבוצע על ידי החברה, הוא בהיקף של 1.6 מיליארד ש"ח והקמתו נפרסת על פני 10 שנים. בשנים 2021-2022 החברה תתחייב על ביצוע פרויקטים בהיקף של כ-530 מיליון ש"ח שיכללו קווי הולכה, שיקום אתרי החדרה, שיקום ופיתוח קידוחי הפקה ושדרוג מאגרים. מימון הפרויקט הינו מתעריף המים.

41.11. החלטות ממשלה בנושא המפא"ר

החלטה מס' 2306 מיום 30 ביולי 2002 – ביום 30 ביולי 2002 התקבלה החלטת ממשלה מס' 2306 שעוסקת בשינוי מבני בחברת מקורות, כדלקמן: (1) בהמשך להחלטת ועדת השרים לענייני כלכלה מס' כ/15 מיום 24 באוקטובר 1996, הוחלט להטיל על מנהל רשות החברות הממשלתיות בתיאום עם החשכ"ל, מנכ"ל משרד האנרגיה והממונה על התקציבים במשרד האוצר, להקים חברה פרטית מוגבלת במניות בשם חברת מקורות אחזקות בע"מ, בהתאם לתנאים שנקבעו בהחלטה כ/15 כאמור ובשינויים המחויבים. (2) הוחלט להטיל על מנהל רשות החברות הממשלתיות, בתיאום עם החשכ"ל, מנכ"ל משרד האנרגיה והממונה על התקציבים במשרד האוצר, לפעול להקמת חברה פרטית מוגבלת במניות בשם חברת מקורות ייזום ופיתוח בע"מ שתהיה מוחזקת ע"י חברת מקורות אחזקות בע"מ. (3) נקבע כי במועד הקמת מקורות ייזום יעמוד הון החברה על סך של 45 מיליון ש"ח שיושקעו בחברה באמצעות חברת מקורות אחזקות בע"מ. (4) הקמת אגף ביצוע, אשר יכלול את כל גופי הביצוע של מקורות וכן את כל עובדי שח"מ והנכסים של החברה שיועברו לאגף הביצוע בהשאלה לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים ממועד קבלת ההחלטה. אגף הביצוע יהפוך לחברה

בתוך שלוש שנים, שיהווה חברה בת ממשלתית של מקורות מים, יבצע עבודות רק בעבור מקורות מים ולא יהיה רשא לביצע עבודות עבור גופים אחרים אלא בהסכמת כל הצדדים להסכם העלויות. חברת הביצוע תהיה חברת פרטית מוגבלת במניות. מספר חברי הדיירקטוריון יהיה 7. המדינה תמנה 4 דיירקטורים, מהם 2 נציגי ציבור. שלושה דיירקטורים נוספים יתמנו בידי דיירקטוריון מקורות מים. יצוין, כי אף על פי שחברת מקורות אחזקות הוקמה, בהתאם להחלטת ממשלה 2318 נקבע שיש לפעול לפירוקה. במסגרת החלטה 2306 ביחס לחברת המוביל הארצי בע"מ, נקבע כי: (1) הוחלט להטיל על מנהל רשות החברות הממשלתיות בתיאום עם החשכ"ל, הממונה על התקציבים במשרד האוצר, מנכ"ל משרד האנרגיה והיועץ המשפטי לממשלה, להקים בתוך 60 יום חברה ממשלתית שתיקרא חברת מקורות המוביל הארצי בע"מ. כמו כן, הוחלט לבטל את החלטה כל/815 בכל הקשור להקמת חברת נכסים, וקביעה כי כל ההוראות הקבועות בהחלטה כל/15 לגבי חברת הנכסים (למעט הוראות בדבר הקצאת מניות בין חברות אחיות בקבוצת מקורות) יחולו על חברת המוביל הארצי בע"מ, בשינויים המחויבים בהחלטה זו. הוראות אלו כוללות בין היתר את מטרות ואופי חברת הנכסים בע"מ, מבנה ההון שלה והרכב הדיירקטוריון. (2) הוחלט לקבוע כי נכסי המקרקעין והמחוברים להם הידועים ביחד בשם המוביל הארצי ככל שמיועדים, משמשים ומוחזקים לאספקת מים וכל נכסי הממשלה המיועדים והמשמשים לאספקת מים ומוחזקים על ידי חברת מקורות מים עבור הממשלה יועברו בחכירה לחברת המוביל הארצי ויוחזקו על ידה. כל נכס כאמור הרשום על שם המדינה והמשמש לאספקת מים יועבר בחכירה לחברה וכל נכס כאמור שטרם נרשם יועבר בחכירה לחברת המוביל הארצי לאחר רישומו על שם המדינה וכל זאת בתנאים שיקבע החשכ"ל באישור היועץ המשפטי לממשלה. חברת מקורות וכל החברות האחרות המצוינות בהחלטה, הונחו לסייע כמיטב יכולתן לביצוע הליך הרישום. (3) חברת המוביל הארצי לא תופרט והבעלות בה לא תועבר לאחר. הוראה כאמור תעוגן בתקנון החברה. (4) הוחלט כי שר האנרגיה יהיה השר האחראי לענייני החברה, כהגדרתו בחוק החברות הממשלתיות. (5) הוחלט כי מטרות החברה יהיו להחזיק בחכירה את נכסי המוביל הארצי והנכסים המוחזקים בהתאם להסכם שיחתם בין הממשלה לחברה; לנהל, להחזיק ולפתח את המוביל הארצי ואת הנכסים המוחזקים, באמצעות רשות המים הארצית ובכפוף להוראות חוק מים והסכמי החכירה של המוביל הארצי והנכסים המוחזקים; להעמיד את המוביל הארצי לשימוש והולכת מים בתנאים שוויוניים לכל משתמש תמורת דמי שימוש, הכל לפי תעריפים וכללים שיקבעו שר האנרגיה ושר האוצר, בכפוף להוראות חוק המים ובהתאם להסכם שיחתם בין הממשלה לבין חברת המוביל הארצי. (6) הוחלט כי החברה תהא חברה פרטית ממשלתית מוגבלת במניות. (7) הוחלט כי מבנה הון החברה יהיה כדלקמן: ההון יחולק למניות רגילות בנות 1 ש"ח כל אחת ומניית בכורה אחת בת 1 ש"ח. כמו כן הוחלט כי המניות הרגילות תקנינה זכויות שוות בהון החברה וזכויות הצבעה באסיפה הכללית, בכפוף לאמור להלן בנוגע למינוי דיירקטורים. מניית הבכורה תוקצה למדינה ותקנה לה זכויות עודפות לגבי זכויות הצבעה בעניינים מהותיים כפי שיקבע על ידי שר האנרגיה, שר האוצר, בהתייעצות עם מנהל רשות החברות הממשלתיות ובאישור היועץ המשפטי לממשלה. מניית הבכורה שתונפק בחברת המוביל הארצי תוחזק על ידי המדינה בלבד. כמו כן הוחלט כי הממשלה תעביר בחכירה לחברת המוביל הארצי את נכסי המוביל הארצי והנכסים המוחזקים כנגד הנפקת מניות של חברת המוביל הארצי. יתרת ערך הנכסים, תוגדר כהלוואה מהממשלה לחברה בתנאים שיקבע החשכ"ל. מניות רגילות שיונפקו כנגד ההון העצמי של חברת המוביל הארצי ייפרעו בידי המדינה ובידי חברת "מקורות אחזקות" בשיעור של 50% לכל אחת. יחס הון עצמי להון זר יהיה 65:35 (65% הון זר ו-35% הון עצמי) בעת הקמת החברה. (8) הוחלט כי מספר חברי הדיירקטוריון יהיה 9 כאשר המדינה תמנה 7 כדלקמן: 2 נציגי ציבור, עובד נציבות המים, 2 עובדים במשרד האנרגיה ו-2 עובדים במשרד האוצר. שני דיירקטורים נוספים יתמנו בידי דיירקטוריון מקורות אחזקות בע"מ. (9) הוחלט בנוסף כי חברת המוביל הארצי תתקשר בהסכם עם רשות המים הארצית בכל הקשור לתפעול, תחזוקה ופיתוח של המפעל הארצי והנכסים המוחזקים. חברת המוביל תהא רשאית להפקיד כספים בחברת האחזקות, וסכומים שיופקדו כאמור, יתנהלו כהלוואות הנושאות ריבית בתנאי שוק, בשיעור שימנע כל אפשרות לסבסוד צולב בין החברות בקבוצת מקורות. חברת המוביל תהא רשאית לגייס הון, בין היתר, על ידי שעבוד תזרים המזומנים שלה. חברת המוביל הארצי לא תהא רשאית לערוב להתחייבויות של חברות הבת האחרות או של חברת האחזקות ולא תהא רשאית לשעבד נכסים או תזרים מזומנים עבור חברות אלו. כל הקשרים בין חברת המוביל הארצי לחברת האחזקות ולחברות הבת של חברת האחזקות יתנהלו באופן שיבטיח כי לא יהיה סבסוד צולב ביניהן. כל העסקה של עובדים בחברת המוביל הארצי תיעשה על פי הסכמי העסקה נפרדים מההסכמים בחברת מקורות מים. הדיירקטורים בחברת מקורות מים לא יכהנו כדיירקטורים בחברת המוביל הארצי ומנכ"ל חברת מקורות מים לא ישמש כמנכ"ל בחברת המוביל הארצי, אולם במועד הקמת החברה יתמנה יו"ר דיירקטוריון חברת מקורות מים כיו"ר דיירקטוריון חברת המוביל הארצי למשך תקופה שלא תעלה על תקופת כהונה אחת בלבד.

החלטה מס' 836 של הממשלה מיום 15 בספטמבר 2003 – ביום 15 בספטמבר 2003 התקבלה החלטת ממשלה מס' 836 שעניינה ההחלטות הבאות: (1) הוחלט להטיל על שר האנרגיה ושר האוצר למנות צוות בין-משרדי שיגיש המלצותיו תוך תקופה שלא תעלה על 3 חודשים בנוגע להסדר עם חברת מקורות בעניין העברת הפעילות המבוצעת על ידה אשר חורגת מאספקת מים לגורמים חיצוניים, באמצעות מכרזים פומביים וזאת כנגד קבלת תמורה מלאה. העברת הפעילות תבוצע תוך תקופה שלא תעלה על 18 חודשים מקבלת החלטה זו. החלטה זו הוחרגה ונקבע כי תיבחן אפשרות לקביעת הסדר מיוחד לגבי פרויקטים אשר אושרו ומבוצעים בהתאם להסכם העלויות. (2) נקבע כי החברה יכולה להעביר את פעילותה, כולה או חלקה, מתוקף מעמדה כרשות המים הארצית, לחברה ממשלתית אחרת אשר עוסקת בתחום ייזום ופיתוח מפעלי מים, וזאת ללא מכרז. (3) הוחלט לפעול לרישום על שם המדינה של כל נכסי המקרקעין והמחוברים להם הנקראים בשם המוביל הארצי וכל נכסי הממשלה המיועדים והמשמשים לאספקת מים ומוחזקים על ידי חברת מקורות עובר הממשלה. כל הנכסים כאמור יועברו בחכירה לחברת מקורות ויוחזקו על ידה. (4) הוחלט

8 החלטה מספר כל/15 של ועדת השרים לענייני כלכלה מיום 24 באוקטובר 1996 אשר צורפה לפרוטוקול החלטות הממשלה וקיבלה תוקף של החלטת ממשלה 733(כל/15) ביום 13 בנובמבר 1996, קבעה כי תקום חברת מקורות נכסים בע"מ (להלן: "חברת נכסים") אשר מטרתה יהיו להחזיק את נכסי הממשלה המיועדים לאספקת מים, ומוחזקים באמנות עבור מקורות מים עבור הממשלה, שיועברו לבעלותה ונכסים אחרים של מקורות מים שיועברו לבעלותה, לדאוג לניהולם, לאחזקתם התקינה ולפיתוחם. בנוסף, מטרתה תהיה להעמיד את נכסי חברת הנכסים לצורך אספקת מים, תמורת דמי שימוש.

כי בתום 9 חודשים מיום החלטה זו, חברת מקורות לא תהא רשאית לבצע כל פעילות בתחום חידוש והקמת מפעלי מים ובכלל זה מפעל המים הארצי, שלא באמצעות גורמי ביצוע חיצוניים. על אף האמור לעיל, חברת מקורות תהא רשאית להקים חברת בת לביצוע, על פי ההוראות הקבועות בהחלטת ממשלה מס' 2306 מיום 30 ביולי 2002 לגבי איחוד כלל גופי הביצוע של החברה. (5) חברת הביצוע כאמור בהחלטה 2306, אם תוקם, לא תורשה לבצע חידוש והקמה של מפעלי מים באמצעות ביצוע עצמי בהיקף שיעלה על 80% מכלל העבודות של חברת מקורות בשנת 2003, בהיקף שיעלה על 66% בשנת 2004 ובהיקף שיעלה על 55% בשנת 2005 ואילך. (6) הוחלט כי תתקיים הפרדה מלאה בין קבוצת מקורות, חברת מקורות, חברת הייזום וחברת המוביל ובהתאם ימונה לכל אחת מהחברות יו"ר אשר איננו חבר בדירקטוריון אחת משתי החברות האחרות ואינו חבר בדירקטוריון של חברת מקורות ואיננו בעל תפקיד באחת מהחברות האמורות.

לפרטים נוספים אודות החלטות הממשלה בנושא המפא"ר ראו ביאור 3 לדוחות הכספיים השנתיים.

41.12. יצוין כי בנוסף לאמור לעיל, קיימות החלטות ממשלה נוספות לעניין קבוצת מקורות או החלטות המשליכות ישירות על מקורות, לרבות החלטה 115 (חכ/2) מיום 18 באפריל 2001, החלטה 828 (כל/13) מיום 6 בינואר 2000, החלטה 733 (כל/15) מיום 13 בנובמבר 1996, החלטה 3955 (חכ/123) מיום 21 באוגוסט 2008, החלטה 4214 (פית/2) מיום 2 בפברואר 2012, החלטה 4390 (כל/122) מיום 1 באוקטובר 1998, החלטה 2181 מיום 12 באוגוסט 2007, החלטה 2184 מיום 12 באוגוסט 2007, החלטה 2348 מיום 24 באוקטובר 2010 והחלטה 1789 מיום 13 ביוני 2010, החלטה 3987 מיום 18 בדצמבר 2011, החלטה 1546 מיום 6 באפריל 2014, החלטה 1101 מיום 28 בינואר 2007, החלטה 2927 מיום 9 בפברואר 2003.

מקורות חברת מים בע"מ

פרק ב' - דוח הדירקטוריון על מצב ענייני החברה

לשנה שנסתיימה

ביום 31 בדצמבר 2020

דירקטוריון מקורות חברת מים בע"מ (להלן: "החברה") מתכבד להגיש את דוח הדירקטוריון על מצב ענייני החברה לתקופה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 (להלן: "תקנות ניירות ערך") ולהוראות חוזרי רשות החברות הממשלתיות, לרבות חוזר "דוחות כספיים 1-5-2020" (להלן: "חוזר דוחות כספיים").

להלן הסברי הדירקטוריון השונים למצב עסקי החברה ברמת הקבוצה המאוחדת (הסברים ברמת החברה יצוינו בנפרד):

1. החברה וסביבתה העסקית

1.1 תיאור תמציתי של החברה

מקורות נוסדה בשנת 1937, במטרה לפתח את מקורות המים בארץ ישראל ולספקם לתושביה. החברה הינה חברה ממשלתית בשליטה מלאה של ממשלת ישראל, ולפיכך כפופה להוראות חוקים שונים, כפי שמתואר בתמצית בסעיף 3 לדוח תיאור עסקי התאגיד.

בשל היקף מרכזיותה וחיוניותה למשק המים, פעילותה, פריסתה הארצית ובהתאם לסעיף 46 לחוק המים התשי"ט - 1959 (להלן - "חוק המים"), הוסמכה חברת מקורות כ"רשות המים הארצית", אשר תפקידיה להקים את המפעל הארצי, לנהל, להרחיבו, לשפרו, להחזיקו במצב תקין, וכן לספק ממנו מים.

לחברת מקורות שתי חברות בנות :

- מקורות פיתוח וייזום בע"מ - מרכזת את הפעילות העסקית בארץ ובחו"ל, מוחזקת בשיעור של 99.7%.
- שח"מ מקורות ביצוע בע"מ - בבעלות מלאה של החברה ואחראית בעיקר על ביצוע הקמת מתקני מים.

1.2 הסביבה העסקית

במסגרת ההתנהלות של החברה מול המדינה קיימות שלוש תקופות מרכזיות :

- משנת 1993 ועד חודש יוני 2009, במסגרת הסכמי העלויות.
- מחודש יולי 2009 ועד לחודש דצמבר 2010, תקופת המעבר, עד לקביעת כללי הרגולציה.
- משנת 2011 ואילך, במסגרת כללי הרגולציה.

כללי רגולציה

א. כללי :

ביום 17 למרץ, 2011 פורסמו כללי המים (חישוב עלויות והכנסות, הכרה בפיתוח מפעלי מים וחובות דיווח החלות על מקורות), תשע"א-2011 (להלן - "הכללים" או "כללי הרגולציה"). כללי הרגולציה, שהינם בגדר חקיקת משנה מתוקף חוק המים, מעגנים את מודל העלויות המוכרות למקורות ומגדירים מנגנון מוסדר לעדכון תעריפי המים, כך שעלויותיה המוכרות של מקורות יכוסו במלואן על ידי תעריפי המים.

בהתאם לכללים, החל משנת 2011, בכל מקרה בו ההכנסות המוכרות גבוהות או נמוכות מהעלויות המוכרות לאותה שנה, יילקחו בחשבון ההפרשים החיוביים או השליליים. לפי העניין, הפרשים כאמור, חיוביים או שליליים יישאו ריבית חשב כללי עד למועד כסויים. כמו כן, הכללים מסדירים את הליך אישור פרויקטי פיתוח מפעלי אספקת המים ואת מנגנון ההכרה בהשקעות שבוצעו, תוך קביעת לוחות זמנים ברורים בכל שלב, החל בתכנון הפרויקט ועד לסיום הביצוע, ואת חובות הדיווח החלות על מקורות כספק מים לצורך יישום הכללים.

ביום 1 בינואר 2017 נכנסו לתוקפם תיקונים בכללי הרגולציה. במסגרתם נקבע, כי יוכרו למקורות החזרי פחת, תשואה וריבית בגין השקעותיה המאושרות במפעלי אספקת מים. בנוסף, עוגנו פרמטרים נורמטיביים למ"ק בגין עלויות תפעול משתנות קרי, בגין אנרגיה והשבחה בהתאם להיקף המים שסיפקה החברה, וכן מקדם נורמטיבי להכרה בעלויות קבועות לאחזקה ולתפעול המוכפל בסך השקעות המוכרות של החברה. השינויים בכללים התבססו ברובם על המלצות ועדה שהחלה לפעול בסוף שנת 2012 בראשותו של רם בלינקוב, שמונתה ע"י מנהל רשות המים (להלן: "ועדת בלינקוב"), אשר מטרתה, בין היתר, הייתה לדון ולגבש רגולציה ארוכת טווח לחברת מקורות, תוך בחינה של צרכי החברה ושל משק המים בישראל בכללותו.

תיקוני הרגולציה הינם גם לעניין הכרה בהשקעות ואישור פרויקטי פיתוח המבוססים על המלצות ועדת בלינקוב וכן וועדת משנה שמונתה על ידי מועצת רשות המים לבחינת תהליך אישור תוכנית הפיתוח. בהתאם לכללים, אחת לשלוש שנים תגיש מקורות תוכנית פיתוח תלת שנתית לאישור מועצת רשות המים. במסגרת תוכנית הפיתוח רשאית החברה לכלול סל פרויקטים שהיקפו עד 100 מיליון ש"ח בשנה, המורכב מפרויקטים שהיקפם אינו עולה על 10 מיליון ש"ח. שעבורם אישור השיפוט יהווה אישור לתכנון, ביצוע ולהכרה בעלויות. תינתן אפשרות לקיזוז חריגות וחסכוניות בפרויקטים; שיעור התכנון העצמי בפרויקטי פיתוח (ללא חו"ש) עומד על 8%.

ביום 30 באפריל 2017 נכנס לתוקף תיקון 27 לחוק המים המבצע מספר שינויים במשק המים. להלן עיקרי התיקון:

1. תיווצר אחידות בתעריפי המים השפירים לחקלאות, בין אם נרכשו ממקורות ובין אם מקור המים הינו בהפקה פרטית.
2. כספים ששולמו עד כה כהיטל לאוצר המדינה, יישארו במשק המים וישמשו להפחתת תעריפי המים לבית (הפחתה של כ-14.5% במדרגת התעריף הנמוכה). כך יהיה לגבי חיובי עבר שטרם נגבו והועברו לגביה ע"י מקורות, וכן לגבי החיובים מכאן ואילך.
3. מקורות תבצע פעילות סליקה במסגרתה תשלם למפיקים הפרטיים בהתאם לתעריף ההפקה וההולכה שתקבע מועצת רשות המים בגין הפקת המים, ותגבה מהם את תעריפי התקנות שתקבע מועצת רשות המים (מרבית המפיקים צורכים בעצמם את המים שמפיקים ולהם יתבצע חיוב בנטו, שישקף את הפער בין תעריפי התקנות לבין העלות המוכרת הנורמטיבית).

יצוין כי תיקון החוק כולל גם פרק של עיצומים כספיים נגד החברה בשל אי-עמידה בהוראות החוק וכן החוק מאפשר הסמכת גורמים שונים לצורך פיקוח ואכיפה לרבות עובדי מקורות.

רשות המים ביצעה תיקונים באמות המידה החלות על מקורות, אשר נכנסו לתוקפם החל מיום 1 ביולי 2017, המחריגים את חובותיה של מקורות ביחס לחובת הספקת המים כאשר מקורות פועלת רק במסגרת פעילות הסליקה. על פי התיקון לחוק, ניתן להפעיל את פקודת המסים והגביה על הצרכנים למעט מחברה כהגדרתה בחוק מים וביוב ומרשויות מקומיות. לעניין אחריות מקורות על איכות המים, הסוגיה טרם הוסדרה בכללים אך ישנן הבנות בין רשות המים למשרד הבריאות כי מקורות לא תהיה אחראית על איכות המים כל עוד התשתית המשמשת לאספקתם אינה בבעלותה. ביום 24 בפברואר 2019 התקבלה החלטת הממשלה 4514 לפיה רשות המים הונחתה לבחון מנגנוני סיוע למקורות מים לגבות חובות למשק המים ממפיקי מים פרטיים. למועד זה, ואף בהמשך לפניה של רשות החברות לרשות המים מיום 7 בספטמבר 2020, טרם אושרה רגולציה מקלה לגביה כאמור כמפורט להלן.

ביום 30 ביוני 2019 פורסם תיקון לכללי המים (חישוב עלויות והכנסות, הכרה בפיתוח מפעלי מים וחובות דיווח החלות על מקורות), להלן עיקר השינויים:

1. ריבית בהקמה על השקעות שיבוצעו בין השנים 2020-2024 יוכרו כעלות מוכרת בשנה שבה נצברה הריבית ובלבד שמקורות ביצעה 90% מתוכנית הפיתוח לתקופה ושסך ההשקעות שביצעה באותה שנה לא יפחתו מ-1.2 מיליארד ש"ח.
2. פעילות הסליקה - הכנסות מדמי מים בגין השנים 2020-2022 יוכרו באופן מדורג על פני שלוש שנים.
3. עבודות העתקת תשתית המבוצעות על ידי מקורות לבקשת אחרים יוגשו לאישור ועדת השיפוט ברשות המים וההכנסה המוכרת בגינן תהיה 3.5% אם הן אינן עולות ביותר מ-15% על עלותן המפוקחת או אם מזמין העבודה ויתר על אישור עלותן המפוקחת אחרת, ההכנסה המוכרת בגינן תהיה: ההפרש בין ההכנסות מביצוע עבודות לאחרים לבין עלותן המפוקחת.
4. הוגדרו סכומים מקסימליים לביצוע עצמי בפיתוח ובחוי"ש על ידי חברת שח"מ. הסכום המקסימלי על עבודות בפטור ממכרז עומד בשנת 2020 על 260 מיליון ש"ח, למעט בגין פרויקטים גולשים שהוחרגו. הסכום המקסימאלי בפטור במכרז יורד מידי שנה עד ל-200 מיליון ש"ח ב-2023. היקף העבודות בהן רשאית שח"מ להשתתף במכרז עולה מ-120 מיליון ש"ח ב-2020 ל-225 מיליון ש"ח ב-2023. בנוסף נקבע בתיקון לכללים מנגנון קיזוז של העבודות בפטור ממכרז כך שהסכום המקסימאלי של עבודות ששח"מ רשאית לבצע החל מ-2023 ואילך לא יעלה על 347.5 מיליון ש"ח בשנה, כאשר יש אפשרות להעביר עד 20 מיליון ש"ח בין שנים.
5. 50% מההכנסות נטו שיתקבלו ממכירת נכסי החברה ברחוב לינקולן בת"א ובחולון יירשמו כהשתתפות ברכוש (נכסי אספקת מים) וזאת חלף הכרה בתעריף וכן יירשמו כהשתתפות ברכוש 50% מההכנסות נטו ממכירת חברות קשורות, למעט ממכירת מתקן אשדוד.
6. התאמות לעלויות המוכרות באנרגיה לרבות הכרה בעלויות קבועות לפי גודל חיבור, התאמות ברשת הביטחון, שינויים בשיעור הכרה בהכנסות מייצור חשמל ומכירתו לאחרים, ומהשכרת שטחים לצורך ייצור אנרגיה על ידי אחרים.

ביום 16 בינואר 2020, החליטה מועצת רשות המים להנחות את הצוות המקצועי ברשות המים כמפורט להלן:

א. להביא במסגרת עדכון תעריפי המים הצפוי לתחילה ביום ה-1 ביולי 2020 (להלן: "עדכון התעריפים"), נוסח מנגנון שיעוגן בכללי המים (חישוב עלויות והכנסות, הכרה בפיתוח מפעלי מים וחובות הדיווח החלות על מקורות) (להלן: "כללי המים"), ויחליף את הוראת השעה הקובעת מודל הכרה מדורגת בהכנסות ממכירת מים של מקורות (70/20/10), במודל עדכני לפיו 85% מחיובי דמי המים שלא נגבו יופחתו מההכנסה המוכרת לחברה. בהשלמה לכך, 85% מהגביה העתידית של אותם חיובי מים תתווסף להכנסה המוכרת לחברה. המנגנון יתייחס לחיובים שנוצרו מ-1.1.2016 ואילך.

ב. להטמיע במסגרת עדכון התעריפים הצפוי לתחילה ביום 1 בינואר 2021 את ההתחשבות הנובעת משינוי המנגנון.

ג. לבחון בשנת 2022 את האפקטיביות של מנגנון זה ולהעביר המלצותיו בנושא למועצת רשות המים, שתיקבע את המשך יישום ההמלצות.

בדברי ההסבר להחלטה נקבע כי מנגנון זה יוכל לסייע באופן משופר לחברה להתמודד עם אתגרי הגביה, תוך הותרת תמריץ אפקטיבי לביצוע מלוא הגביה על ידי החברה וכי מסגרת זו מגלמת פחת גביה לחברה. היות והחלטת מועצת המים, קובעת עקרונות אשר טרם גובשו לנוסח כללים, עולה כי לעת זו עד לגיבוש מסודר של הכללים לא ניתן להעריך את השפעת החלטה על דוחותיה הכספיים של החברה.

ביום 18 במאי 2020, התקבלה החלטה במועצת רשות המים לפרסם לשימוע ציבורי את כללי המים (חישוב עלויות והכנסות, הכרה בפיתוח מפעלי מים וחובות דיווח החלות על מקורות)(תיקון), התש"ף-2020. בשונה מהחלטת מועצת רשות המים מיום 16 בינואר 2020, לפיה המנגנון המוצע יחול על החיובים החל מינואר 2016 ובמהלך שנת 2022 תבוצע בחינה של המשך יישום המנגנון, הכללים שפורסמו לשימוע ציבורי קובעים כי המנגנון האמור יחול על חיובי דמי מים לתקופה שמתחילה ביום 1 ביולי 2017 ועד ליום 31 דצמבר 2021 בלבד. החברה הגישה את התייחסותה לנושא במסגרת השימוע הציבורי ביום 22 ביוני 2020 בישיבת מועצת רשות המים לקראת עדכון תעריפים שתחולתו ב-1 ביולי 2020, החליטה מועצת הרשות כי יישום המנגנון לא יובא להצבעה וכי הדיון בנושא יידחה למועד מאוחר יותר. נכון למועד הדו"ח, המנגנון טרם עלה לדיון נוסף במועצת רשות המים.

בחודש בספטמבר 2020 החליטה מועצת רשות המים, לדחות את קבלת החלטה לעדכון התעריפים הצפוי לתחילה ביום 1 בינואר 2021, תוך שהיא מציינת כי היא רואה בחומרה רבה את התנהלות של מקורות בסירובה לפעול למכירת מפעלי הקולחין בהתאם להחלטת הממשלה. יצויין כי בחודש ינואר 2021 פורסמו התעריפים ללא ההכרה בהכנסות החברה כאמור לעיל. כמו כן, הודיעה רשות המים לחברה כי היא מתנגדת להעברת נכסי המפא"ר אליה, כל עוד לא תמכור את מפעלי הקולחין כאמור. כמפורט בביאור 29 לדוחות הכספיים, ביום 17 בינואר 2021, פנתה החברה ליועץ המשפטי לממשלה (להלן: "היועץ") בבקשה להעביר שישה מפעלי קולחים לידי המדינה, אשר

תחזיק בהם כנכסי הציבור עד להסדרה וקביעת הממשלה מי יהיו הרוכשים הרלבנטיים, הכל בהתאם לדין.

הבקשה נועדה לשם הסרת חסמים לצורך השלמת מתווה רישום נכסי המפא"ר בספרי מקורות, כמפורט להלן. במסגרת הבקשה, ביקשה החברה להסדיר מתווה להעברת מפעלי קולחים שבבעלותה (כהגדרתם להלן) לידי המדינה עד להסדרת מכירתם לגורמים פרטיים (להלן: "הבקשה"). יצוין, כי הבקשה ליועץ המשפטי הוגשה בהמשך לפנייה של החברה למשרד המשפטים בחודש דצמבר 2020 בנושא העברת מפעלי הקולחים לגורמים פרטיים ללא מכרז. ביום 2 במרץ 2021 התקבל בחברה מכתב ממשרד המשפטים ביחס לפנייה ליועמ"ש כאמור לעיל, בו צויין כי הם בוחנים את הטענות שהועלו בפניית החברה ביחס לגופים אליהם יימכרו מפעלי הקולחין וישיבו בנפרד. לעניין הצעת החברה להעביר את מפעלי הקולחים למדינה כדי לאפשר רישום נכסי המפא"ר בספרי מקורות, השיב משרד המשפטים כי האמור הינו בבחינת שינוי ממדיניות הממשלה כפי שנקבע בהחלטה 4514 ויש להפנות הצעה זו לגורמים המינסטריאליים המתאימים.

ועדת הפנים והסביבה בישיבתה מיום 21 במרץ 2016 החליטה להחזיר את חובת ההפלה בתקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי שתייה ומתקני מי שתייה), על פי התקנה המעודכנת חייבים ספקי מים בהפלת מי שתייה בישובים בהם מעל 5,000 תושבים. מועד תחילת התקנה הינה שישה חודשים מיום פרסום התקנות למערכות הפלה שהיו קיימות עד לביטול ההפלה באוגוסט 2014 ושנה למערכות הפלה חדשות עם אפשרות להארכה נוספת של עוד שנה למערכות החדשות שלא פעלו לפני אוגוסט 2014. עד למועד אישור הדוחות הכספיים טרם פורסמו התקנות המעודכנות. לדעת החברה, כניסת התקנות בפועל מותנית בהסדרה תקציבית של עלות ההפלה מול משרד הבריאות. בנוסף, הוגשו מספר עתירות לבג"ץ בבקשה למנוע את החזרת ההפלה.

ב. דמי השימוש של חברת מקורות לחברת מקורות המוביל הארצי ונכסים בע"מ :
ביום 17 במרץ 2011 פורסמו כללי המים (חישוב עלויות והכנסות, הכרה בפיתוח מפעלי מים וחובות דיווח החלות על מקורות), במסגרתם נקבע כי לעניין עדכון תעריפי המים, החל מיום ה-1 בינואר 2012, דמי השימוש השנתיים המוכרים בגין שימוש בנכסי המפא"ר יהיו שווים למכפלה של ההשקעה המוכרת במפא"ר באותה שנה (שהיא העלות המופחתת של נכסי המפא"ר ליום 31 בדצמבר 2011 בתוספת השקעות בכל שנה) בתשואה השנתית (שהינה ממוצע משוקלל של שיעורי הריבית על אג"ח ממשלתי שיתרת התקופה לפדיון עולה על 20 שנה) בתוספת 0.675%. נכון למועד הדוחות הכספיים שיעור זה הינו כ- 0.8% לשנה (2019-2.18%).

קרי, החל מ-1 בינואר 2012 חושבו דמי השימוש על בסיס שעור התשואה כמפורט לעיל, וזאת על העלות המופחתת של הנכסים ליום 31 בדצמבר 2011, בתוספת השקעות חדשות שיבוצעו בכל שנה. יודגש, כפי שעולה מנוסח הכללים, תשואה זו אינה מוגבלת בזמן, כיוון ששווי הנכסים לצורך חישוב התשואה אינו מופחת מכאן ואילך.
מנגנון זה החליף את המנגנון שהיה קיים עד ליום 31 בדצמבר 2011, ולפיו חושבו דמי השימוש על בסיס הוצאות פחת, תשואה וריבית בהתאם לאורך החיים החשבונאי של

הנכסים, בדומה לשיטת ההכרה בעלויות ההון בגין נכסי מקורות. מנגנון זה הביא לירידת ערך גם השנה בגובה של כ- 175 מלש"ח. לפרטים נוספים ראה ביאור 3 לדוחות הכספיים.

ג. לפירוט אישורי יתרות להכנסות מקורות מרשות המים ראה סעיף 1.8 להלן וביאור 1(ב)3 לדוחות הכספיים.

1.3 מבנה ארגוני

ביום 25 ביוני 2019 נחתם הסכם קיבוצי בין החברה להסתדרות העובדים הכללית החדשה ולארגון עובדי החברה למטרת יישום שינוי מבני והתייעלות בחברה ובחברת שח"מ מקורות ביצוע בע"מ. תקופת ההסכם הינה עד ליום 31 בדצמבר 2023, ההסכם אושר על ידי דירקטוריון החברה ועל ידי הממונה על השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר. במסגרת ההסכם, הסכימו החברה וארגוני העובדים על שינוי מבני בחברה ועל תוכנית התייעלות בחברה ובשח"מ, עוד הוסכם במסגרת ההסכם על מתן מענק חד-פעמי בסך 25,000 ש"ח לכל עובד של החברה ושח"מ המועסק בחברה שנה ומעלה, בהתאם ללוחות הזמנים ובכפוף לתנאים שבהסכם, ותוספת שכר אחידה לכל העובדים בחברה ושח"מ בגובה 500 ש"ח מיום חתימת ההסכם. בנוסף, נקבעו בהסכם תוספות נוספות לעובדים בדרגים שונים. בהמשך לאמור לעיל, ביום 20 בינואר 2021 נחתם הסכם קיבוצי בין החברה להסתדרות העובדים הכללית החדשה ולארגון עובדי החברה למטרת יישום השינוי מבני המפורט בחברה ובחברת שח"מ. תקופת ההסכם הינה עד ליום 31 בדצמבר 2023. במסגרת הסכם 2021 הסכימו החברה וארגוני העובדים על פרטי השינוי המבני המפורט בחברה. הסכם 2019 עומד בתוקפו אלא אם כן שונה או תוקן במפורש בהסכם 2021. במסגרת הסכם 2021 סוכם על מיצוי תביעות והימנעות ממחלוקות שיחולו על הנושאים המוסדרים בהסכם והשלכותיהם על עובדי החברה, להוציא תביעות ביחס להסכמים ברמה הארצית לרבות הסכמי מסגרת ולהוציא שביתה שתוכרז על ידי ההסתדרות הכללית ברמה ארצית או בכלל המשק. להרחבה ראה ביאורים 17 ו'29ג' לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020.

1.4 הנפקת אג"ח לציבור

ביום 28 במאי 2019 פרסמה החברה תשקיף המהווה גם תשקיף מדף להנפקה לציבור. ביום 19 ביוני 2019, ניתן לחברה אישור לרישום בבורסה של ניירות ערך, ל- 328,000,000 ש"ח ע"נ איגרות חוב (סדרה 10), המונפקות לציבור ול- 670,000,000 ש"ח ע"נ איגרות חוב (סדרה 11), המונפקות לציבור. ביום 24 ביוני 2019 פורסמו תוצאות ההנפקה לציבור. סך כל התמורה ברוטו בגין ההזמנות שנענו בגין איגרות החוב (סדרה 10) ואיגרות החוב (סדרה 11), מסתכמת בסך של 998,000,000 ש"ח.

להרחבה ראה ביאור 18 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020.

ביום 12 בפברואר 2020 ביצעה החברה הרחבה לאגרות חוב (סדרות 10 ו- 11) בסך של כ- 1,005 מלש"ח ע.נ. בתמורה נטו של כ- 1,150 מלש"ח. להרחבה ראה ביאור 18 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020.

ביום 10 בפברואר 2021 ביצעה החברה הרחבה לאגרות חוב (סדרות 10 ו- 11) בסך של כ- 930 מלש"ח ע.נ. בתמורה נטו של כ- 1,092 מלש"ח. להרחבה ראה ביאור 29 לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020.

1.5

שומת מס הכנסה

ביום 30 בדצמבר 2019 נמסרה לחברה שומה לפי מיטב השפיטה לפי סעיף 145(א)(2) לפקודת מס הכנסה, התשכ"א-1961, בגין שנת 2014.

בהתאם לשומת המס שהוצאה, נקבע כי החברה חייבת ביתרת מס של 110 מיליון ש"ח (קרן) ובתוספת ריבית של כ-23 מיליון ש"ח.

ביום 27 בפברואר 2020 הגישה החברה השגה על שומת המס. השומה מתבססת בעיקרה על הפרשים זמניים ברישום הכנסות והוצאות בעיקר בגין רישום התנועה בחשבונות נדחים רגולטוריים ובעלויות שנוקפו לנכסים בהקמה.

ביום 3 בינואר 2021 נמסרה לחברה שומה לפי מיטב השפיטה בהתאם לסעיף 145(א)(2) לפקודת מס הכנסה, התשכ"א-1961, בגין שנת 2015.

בהתאם לשומה, נקבע כי החברה חייבת ביתרת מס של 378 מיליון ש"ח (קרן) ובתוספת ריבית של כ-80 מיליון ש"ח.

השומה מתבססת בעיקרה על רישום הכנסות והוצאות בעיקר בגין הפרשי הצמדה על הרכוש קבוע, רישום התנועה בחשבונות נדחים רגולטוריים וכן בעלויות שנוקפו לנכסים בהקמה.

ביום 25 בפברואר 2021 התקשרו החברה ורשות המיסים בהסכם שומה סופי ביחס לשנים 2014-2017 והסכם שומה חלקי ביחס לשנים 2018-2019.

על פי ההסכם, החברה תשלם תוך 30 יום מיום חתימתו סכום של כ-100 מיליון ש"ח כולל ריבית והפרשי הצמדה ליום חתימת ההסכם. כמו כן, נקבע כי בגין סכומים שהונו במסגרת השומה יקבע לחברה נכס להפחתה בסכום של 377 מיליון ש"ח אשר יופחתו נומינלית על פני 25 שנים החל משנת 2020. כנגד תשלום המס החברה רשמה נכס מס נדחה בספרים שהינו נכס לזמן ארוך כך שאין השפעה מהותית להסכם זה על הרווח והפסד של החברה.

ההסכם מהווה שומה סופית בגין שנים 2014-2017 ושומה חלקית בקשר לשנים 2018-2019 בהתייחס לסוגיות מסוימות שהיו במחלוקת בשנים 2014-2017, כך שבהתייחס לסוגיות אלה השומות לשנים 2018-2019 סופיות. החברה לא צופה כי קימות סוגיות מהותיות נוספות בשנים 2018-2019 אשר תהיינה במחלוקת עם רשויות המס.

חבות המס בגין הסכם זה תישא ריבית והפרשי הצמדה בהתאם להוראות הפקודה מיום החתימה על הסכם זה. נכון למועד החתימה על הדוחות הכספיים, החברה שילמה את הסכום כפי שנקבע בהסכם השומה במלואו.

במסגרת ההסכם הוסכם כי החברה תפנה להחלטת מיסוי לרשות המיסים בקשר לטיפול המיסויי לשנים העוקבות לשנות ההסכם בהתייחס לחשבונות הנדחים הרגולטורים, ובמסגרת ההסכם הובהר כי החברה לא תהא מחויבת לקבל את עמדת החלטת המיסוי כאמור ולא יהא בה כדי לשנות את ההסכם.

1.6

הליך מכרזי למכירת חלק החברה בנכס בלינקולן תל אביב ולמכירת הנכס המשמש לפעילות

חברת הבת שח"מ

בהמשך לאמור בהחלטת ממשלה 4514, בדבר השבחת או מכירת נכסי המקרקעין אשר לחברה יש זכויות בהם, ביום 9 בנובמבר 2020 אישר דירקטוריון החברה כי החברה תפתח בהליך מכרזי

למכירת חלקה של החברה בנכס המשמש את מטה החברה ברח' לינקולן 9 בתל אביב (להלן: "הנכס בלינקולן") וכן בנכס המשמש לפעילות שח"מ מקורות ביצוע בע"מ, חברת בת בבעלות מלאה של החברה (להלן: "שח"מ"), ברח' הפלד 1 בחולון (להלן: "הנכס בחולון") וזאת בדרך של מכרז פומבי (להלן: "ההליך המכרזי").

בהתאם למתווה שאושר על ידי הדירקטוריון כאמור, החברה תמכור בהליך המכרזי את מלוא זכויותיה בנכס בלינקולן, כאשר רוכש הנכס בלינקולן יהיה מחויב לבנות מבנה לצורך שימוש מטה החברה ושח"מ, בשטח הנכס בחולון שיוותר בבעלות החברה, כמפורט להלן. יובהר כי העברת מטה החברה לנכס בחולון תבוצע רק לאחר הקמת המבנה כאמור. כמו כן, החברה תמכור את זכויותיה בנכס בחולון, למעט כ- 12 דונם מתוך הנכס בחולון אשר יישארו בבעלות החברה. יצוין כי מכירת הנכסים תהא כפופה לקבלת כל ההסכמות והאישורים הנדרשים על פי דין.

תחומי פעילות

1.7

מקורות פועלת בתחום אספקת המים ובכלל זה הפקת מים, איגומם, טיפול באיכות המים, הולכתם, אספקתם בכל רחבי המדינה, שמירה ואבטחה של מקורות המים וכן פיתוח, הקמה, חידוש ואחזקה של מפעלי מים וקידום היכולת הטכנולוגית של החברה לשיפור ויעילות מערכת אספקת המים, בין היתר באמצעות יחידת החדשנות. כמו-כן עוסקת החברה במתן מימון, תכנון, הקמה ותפעול של מפעלי אספקה וטיפול במים וביוב בארץ ובעולם (באמצעות חברת הייזום), וכן בביצוע עבודות קבלניות עבור צדדים שלישיים בתחום המים והקולחים.

1.7.1 תחום אספקת מים

במסגרת תחום פעילותה העיקרי, מקורות הינה מפיקה וספקית המים הגדולה והעיקרית במדינת ישראל. החברה מספקת כ-69% מסך אספקת המים בישראל (לרבות אספקת מים לממלכת ירדן ולרשות הפלסטינית) וכ-81% מהצריכה הביתית, על פי נתוני מקורות ונתוני רשות המים כפי שמופיעים בסקר צריכת המים הכללית בשנת 2019. כמויות המים הנותרות מסופקות על ידי אגודות מים, תאגידי מים וביוב, רשויות מקומיות, מושבים, קיבוצים וחקלאים המפיקים מים לצריכה פרטית.

השינויים המתמשכים במשק המים חייבו את החברה להגביר את פעילות הפיתוח שלה. עם גמר הקמת המתקנים העיקריים ב"מוביל הארצי החדש" המשיכה מקורות לקדם ולהגביר את קצב הפיתוח באיזורים נרחבים בארץ, בין היתר, במטרה להתמודד עם אתגרי הבצורת.

בשנת 2020 – ביצעה מקורות היקפי פיתוח בהיקפים של כ 1,506 מיליון ש"ח.

ההשקעות העיקריות בשנה זו:

- המשך פיתוח המערכת החמישית לירושלים.
- הזרמת עודפי מים לכינרת - המשך בצוע פרויקט הנחת קו המים בקוטר 60" מתחנת אשכול המתוכננת ועד חציית כביש 65.
- העברת קולחי מט"ש חיפה למאגרי הקישון- הפעלת הקו בקוטר 60" והמשך עבודות בשטח מט"ש חיפה.

- מפעל תכנית אב גליל מערבי שלב פתיחה -מאגר רחלי ברזילי בנפח 200 אלמ"ק - הקמת המאגר לקראת סיום, הקמת מערכות נלוות למאגר בשלב ביצוע והתארגנות לכיסוי המאגר.
- ציר אלישמע-ברקן חוצה שומרון המשך הנחת קווים בקטרים "60 ו-54" לתגבור אספקת מים ליו"ש מהמערכת הארצית.
- ערבה דרומית ומרכזית - המשך ביצוע מאגרים, השלמת שילוב קידוחי עין יהב ומתקן הטיפול, התנעת פרויקט חיבור הסבחה לשדרוג מערכת ההולכה של מי ים ורכז לסבחה, התנעת פרויקט הרחבת מפעל הסבחה.
- תכנית אב לנגב- בביצוע מתקדם ולקראת סיום קווים בצירים ראשיים: קו זוהר שמחה, קו תפרח באר שבע וקו צאלים רביבים. השלמה והפעלת תחנות שאיבה בציר אספקת מים לנגב הכוללות את שדרוג תחנת שחר, תחנת שמחה ושדרוג מערכות צנרת ואביזרים גדולי קוטר בצומת זוהר המאגד את חיבור קווי ירקון מזרחי ומערבי בכניסה לתחנת שחר.
- המשך ביצוע קווים מתחנת דגניה לממלכת ירדן. הפעלה צפויה בשנת 2021.

בשנים 2020-2021 תכנית הפיתוח של חברת מקורות מתמקדת בעיקרה בהקמת תשתיות לחיזוק אזורים בארץ בהם ישנם פערים בין הביקוש להיצע המים ומזוהה בהם בעיה של אספקת מים לטווח הארוך. הפרויקט המרכזי שבתכנית הפיתוח הוא המערכת החמישית לאזור ירושלים, שחלקה המערבי הושלם והשלמת ביצוע חלקו המזרחי תימשך עד 2022. הפרויקט על שני חלקיו מהווה תקדים הן בהיקפו הכספי והן בהיבט ההנדסי טכנולוגי, עם הקמתה של מנהרה תת קרקעית להובלת המים באורך של כ-13 ק"מ ותחנות שאיבה מהגדולות בארץ ובעולם. בשנת 2020 הושלם ביצוע כריית המנהרה והחל ביצוע הנחת הצנרת בתוך המנהרה, נמשכו העבודות להקמת תחנת כיסולן המהווה אחת התחנות המרכזיות לאורך הקו החדש ונמצאת בשלבי ביצוע מתקדמים. תחנה נוספת, תחנת עין כרם, נמצאת בשלבי הקמה מתקדמים. הפעלת המערכת צפויה להתבצע במחצית הראשונה של שנת 2022.

בהמשך להחלטת ממשלה על הקמה של שני מתקני התפלת מי-ים נוספים אשר אמורים לסייע להתמודד עם המחסור במים, נערכת מקורות לחיבור מתקן התפלה גליל מערבי ומתקן התפלה שורק ב'. תוכנית הפיתוח התלת-שנתית שאושרה על ידי מועצת רשות המים לשנים 2020-2022 קבעה כי בשנת 2020 אושרו למקורות פרויקטים לביצוע בהיקף של כ-1.5 מיליארד ש"ח. כמו כן, החלטת הממשלה נוקבת בהיקפי ביצוע נדרשים במשק המים על ידי מקורות עד לסך כ-1.8 מיליון ש"ח בשנה בשנים 2020-2022, ממנה אישרה מועצת רשות המים תוכנית תלת-שנתית לשנים אלו בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח לשנה אשר אושרה גם על ידי דירקטוריון החברה.

דגשים עיקריים בפעילות הפיתוח:

- בשנת 2020 אושרה למקורות תכנית קידוחים תלת שנתית בהיקף כולל של כ 850 מלש"ח. בהתאם לכללי הרגולציה החדשים הנובעים מהחלטת ממשלה, אישרה מקורות מול רשות המים תכנית פיתוח המגדירה את הפרויקטים לביצוע שח"מ בפטור ממכרז ואת הפרויקטים לביצוע באמצעות מכרז. בהתאם לזאת נערכה מקורות להגדלת היקפי הביצוע באמצעות קבלנים חיצוניים במקום שח"מ. החל משנת 2021 עיקר הפעילות בפיתוח תבוצע באמצעות קבלנים חיצוניים.
- במסגרת אספקת מים ליו"ש מבצעת מקורות תוכנית נרחבת לתגבור אספקת המים ביהודה ושומרון, במסגרת תוכנית כללית לתגבור אספקת מים ליו"ש לשנת 2040. התוכנית נותנת מענה לאספקת מים לפלסטינאים ולישובים היהודים הישראליים כולל תוספות מים לחקלאות להתיישבות הישראלית.
- פרויקט פיתוח מהותי נוסף הינו פיתוח מפעל המים האזורי בערבה הדרומית והתיכונה וחיבורם למערכת הארצית בהתבסס על מים מותפלים לצורכי שתיה מכיוון הדרום וחיבור לרשת אספקת המים הארצית מכיוון צפון, פרויקט אשר מטרתו לפתור לטווח ארוך את מצוקת המים ממנו האזור סובל מזה שנים ארוכות. בשנת 2020 מקורות החלה את התכנון של תוואי נחל צין להעברת המים מנאות הכיכר ועד לחיבור לערבה תיכונה במקום חלופת ציר בנחל ערבה שלא התממשה בגלל בעיות מיקוש ותיאומים מול משרד הבטחון.
- מפעל גאולת הירקון – בשנת 2020 החל הביצוע להקמת תחנה, מפעל סינון ובריכה יער בראשית בשטחי פארק הירקון. עבודות אזרחיות נמצאות בשלב מתקדם, ומקורות נדרשת להשלים הליך מכרז לקבלן הטכנולוגיה.
- בשנת 2020 אישרה רשות המים למקורות השקעות טכנולוגיות מתקציב הפיתוח. ההשקעות כוללות את החלפת מערכת הסקדה, הקמת מערכת מבצעית ומערכת שליטה ובקרה.
- מקודמים פרויקטים נוספים, כגון: השקעות בבקעת הירדן, חיבור צפון ים המלח לבקעת הירדן, תגבור אספקת מים לאזור התענכים, אספקת מים במפעל שרון דרומי, חיבור המיר הצפוני למפעל איילון, אספקת מים לאזור עראבה, אספקת מים לאגודות דרוזיות בגולן.
- חברת מקורות פועלת מול קובעי המדיניות ובשיתוף עם חברות תשתית משיקות, במטרה להקנות כלים רגולטוריים טובים יותר אשר יקלו על קבלת האישורים הסטטוטוריים הנדרשים.
- מקורות ממשיכה ללוות, להוביל ולקדם שינויי חקיקה, תקנות ותכניות מתאר ארציות במטרה להשיג הסדרים סטטוטוריים מקלים שיקדמו את תכנית הפיתוח ביתר קלות ושמירה על אינטרסים של מקורות:
- הליכי התכנון והרישוי נמצאים בהליכי שינוי שהחלו במהלך שנת 2014 עקב אישור תיקונים מס' 100 ו-101 לחוק התכנון והבניה והתקנות שתוקנו מכוח השינויים. בעקבות כך, בין השאר, ישנם שינויים ביחס לקיים כיום במסלולי

תכנון ורישוי שונים - הליכי הגשה של תכנון ורישוי מקוון, רישוי ותכנון זמין (מקורות כנותנת מידע מחד ומגישה היתרים מאידך) ועוד.

- חוק התכנון והבניה על תקנותיו מאפשר למקורות, כחברה ממשלתית, הקלות משמעותיות בהליכי רישוי ביניהם פטור מהצורך בהיתר למתקני הגנה קתודית, גידור, עבודות זמניות, מתקנים טכניים קטנים, קידוחי מים ועוד. כמו כן החוק מאפשר הנחת קו מים תת קרקעי והמתקנים הנלווים לו (חיבורי צרכן, יחידות שאיבה, מבני חשמל ודיגום) בפטור מהיתר במקרה וקיימת תכנית מפורטת לקו. הקלה משמעותית נוספת שניתנה בחוק מאפשרת למקורות להיות מגישת תכנית במסלול תוכנית לאומית (תת"ל) ללא תלות בקבלת אישור מרשות המים, כך ניתנה לה עצמאות לקבל החלטות אילו תביעות ברצונה לקדם, עוד טרם קבלת אישורים מהרגולטורים השונים.
- לאחרונה המליצה המועצה הארצית לשר האוצר על תקנות המאפשרות הקמת קידוחים קטנים ללא צורך בהיתר – כלל.
- מקורות מקדמת מהלך מול הועדה הבינמשרדית לרישוי עסקים להוצאת קידוחים מהצו.
- תמ"א 34 66 שאושרה בממשלה בשנת 2017 מאפשרת הקלות משמעותיות בהוצאת היתרים למתקנים חדשים וכן הסדרה של מתקנים ישנים.
- פרק המים בתמ"א 1 צפוי לשמור על אינטרסים של מקורות. למשל הדרישה לסמן רדיוסי מגן של קידוחים בכל תכנית מפורטת ועל מוסד תכנון להתייחס לכך.

השתתפות בדיונים של ועדות עורכים לתכניות הנוגעות למשק המים, שיתופי פעולה בתחום תכנון פיזי עם חברות תשתית ממשלתיות ועם חברות החלוקה של הגז. בנוסף, פועלת חטיבת אסטרטגיה והפיתוח להסדיר את שיתוף הפעולה המתהדק עם שאר הגורמים המשיקים לרבות חברות תשתית אחרות, דבר אשר מאפשר לקבוצה להיערך בצורה טובה יותר לתנופת הפיתוח בשנים הבאות. בשנת 2020 המשיכה החברה בפעילות לקידום תוכנית מל"ח והתקנת ד"ג על פי תכנית מאושרת על ידי רשות המים. מהותה של התוכנית המאושרת היא הוספת דיזלים לאמינות אספקת מים בשעת חירום על פי התקנות המתחייבות. היקף התוכנית הינו בסך מצטבר של כ- 150 מיליון ש"ח לקידום בעשר השנים הבאות.

פרויקטים בתכנון וביצוע

- התוכנית למענה לירידת מפלסי המים בכינרת וירידת תפוקות בהפקת מים מקידוחים בסובב כינרת ובגליל התחתון – במסגרת תוכנית זו החברה תוכל לשנע עודפי מים מותפלים מהמרכז ועד לאתר אשכול ומשם להביא למילוי הכינרת בציר תעלת נטופה ובצירים נוספים, תוך ניסיון למזעור הפגיעה בערכי טבע ונוף. התוכנית כוללת מערכת להפיכת כיוון הזרימה במוביל הארצי ואספקת מים ממתקני ההתפלה החופיים. המערכת כוללת הקמת תחנות

שאיבה, בריכות וביצוע מערכות קווים ממאגר המים המסוננים באשכול ועד הכנרת, דרך נחל צלמון; החברה נערכת לשדרג פיתוח נוסף להעברת עודפי מים מאתר ראש העין (בעיקר ממתקן התפלה שורק 2) לאורך המוביל הארצי ועד תחנת אשכול. השלמת תוכנית זו אושרה ברשות המים והיקפה כ- 500 מלש"ח.

- הגדלת כושר הפקת מים – הגדלה משמעותית של יכולת ההפקה מאקוויפרים קיימים המבוססת על החלפה ושיפוץ מערך הקידוחים הקיים, שתפוקתו בירידה מתמדת, וכן הוספה של מערך קידוחים חדש. מדובר בתוספת של כ-450 קידוחים חלופיים וחדשים שייתרמו לתוספת אספקת מים ולאמינות המערכת; לצורך אבטחת מי שתייה לחיפה והקריות ולגליל מערבי, מקורות מבצעת חיזוק של מערכת אספקת המים מהמוביל הארצי לאזור חיפה והקריות, כולל מאגר רחלי (פרויקט שנמצא בביצוע) ובעתיד מתוכננת גם הנחת קו מים מהמאגר לברכות שפרעם;

- עקב מצוקת הבצורת אישרה רשות המים מתקן התפלה חדש בגליל המערבי בהיקף של כ-100 מלמ"ק בשנה (עם אופציה להגדלתו ל-200 מלמ"ק בשנה) שאמור לספק את צרכי הגליל (קו מים לכברי) ולתגבר את אספקת המים לחיפה והקריות באמצעות ציר נוסף, לרבות אפשרות הזרמת מים למוביל הארצי ולהזרימם לכינרת. במסגרת הפרויקט, מתוכנן חיבור של מתקן ההתפלה בגליל המערבי לרשת המים הארצית ובכך להגדיל את פתרונות אספקת המים האפשריים, לכל יחידות הדיור החדשות המתוכננות באזור. החברה נערכת לקליטת מים מותפלים, שיוצרו על ידי מתקן התפלה חדש, אשר מכרז להקמתו פורסם על ידי המדינה, באמצעות הנחת קווים גדולי קוטר, הקמת בריכה ותחנות שאיבה בשטחים עתירי חלקות פרטיות. יצוין כי, על מנת לקדם את התהליכים, פעלה מקורות על מנת להיכלל בות"ל להקמת המתפיל, עבור אותם רכיבים בתוכנית שלא נכללו בפנייתה של רשות המים לות"ל. משלא נענתה פנתה לתכנית משלימה עצמאית. בשנת 2020 קידמה החברה את המתווה להפקעות ונמצאת בהליך מתקדם לפני ביצוע ההפקעות מול גופים פרטיים, מקורות קיבלה את אישור רשות המים לביצוע ההפקעות ואישור הגופים הסטטוטוריים.

- בשל מצוקת המים ביהודה ושומרון, ובהנחיית שר האנרגיה, ותחת פיקוחה של רשות המים בתיאום עם המנהל האזרחי, מקורות נערכת לאספקת כמויות מים גדולות ביהודה ושומרון. התוכנית תוכן בשלבים כאשר השלב המיידני הינו לאופק תכנון עד לשנת 2030. תוכנית הפיתוח ביהודה ושומרון מתקדמת באמצעות מספר תכניות אזוריות. חלק מהן נמצאות בשלב הביצוע, חלקן נמצאות בשלב התכנון הכללי וחלקן נמצאות בשלב התכנון המפורט. צירי האספקה אשר חיזוקם נמצא בתהליכי ביצוע וחלקם אף בתהליכי תכנון הם: ציר חוצה שומרון וגב ההר, ציר אלעד עופרים, ציר נווה ימין אלפי מנשה קדומים, ציר חוצה יהודה לקרית ארבע וחברון, אספקת מים ליתיר ודרום הר חברון, אספקת מים לגוש עציון, אספקת מים באזור אורה עמינדב ובית לחם, אספקת מים בנימין מערב ואספקת מים בנימין מזרח. בציר חוצה שומרון וגב

ההר אושר עדכון הקוטר (הקטרים שאושרו הם 54" ו-48" באורך כולל של כ-10 ק"מ).

- במרחב דרום מקודמת התכנית לפיתוח הנגב. מטרת התכנית הן פיתוח תשתיות אספקת המים לאיזור הנגב המערבי ופיתוח אספקת המים בציר צאלים רביבים משאבי שדה. כמון כן, שדרוג קו חלץ שמחה והחלפתו לקו בקוטר של 80" ובאורך של 15 ק"מ נמצא בשלבי ביצוע מתקדמים, כמו גם סיום שדרוג תחנת שמחה הקיימת בתחנה חדשה וסיום שדרוג תחנת שחר וצומת זוהר (מערכת מגופים וצנרת מרכזית), שנמצאים לקראת הפעלה ברבעון הראשון של 2021.
- חיבור ישובים מנותקים ממערכת המים הארצית באזור גילגוליה-מתן-חורשים. ובאזור געש-ארסוף ושפיים.
- רמת הגולן - בימים אלה מתבצעת תכנית לתיגבור אספקת המים לחקלאות לאגודות הדרוזים בצפון רמת הגולן על ידי הנחת מערכת קוים, תחנות שאיבה ובריכות שולטות. במסגרת זו התבצע קידוח רם 11 לעומק 1,500 מטרים – החברה רכשה משאבה ייחודית שהורכבה ברבעון השני של 2020, וגם קדחה את קידוח חרמונית 1 לעומק 950 מטרים אשר ינצל אקוויפר חדש ומבטיח ברמת הגולן.
- חברת מקורות נערכת בימים אלה לקליטת המים ממתפיל שורק ב' בספיקה שנתית של 200 מלמ"ק על ידי הגדלת תחנת שורק, ביצוע קו ירקון מערבי חדש מפלדה ממתקן שורק ועד אשדוד, (בוצע ופועל), חיזוק תחנת חפץ חיים להעברת המים מזרחה לקו חמישי לירושלים.
- על מנת לעמוד ביעדי אספקת המים לחקלאות חברת מקורות מרחיבה את יכולות מערכת השפד"ן על ידי הרחבת אתרי החדרה וקדיחת קידוחים חדשים, הקמת פיילוט למתקן תעשייתי, קדיחת קידוחים חליפיים על מנת לשמר את יכולת ההפקה של השפד"ן, וחיזוק מערכת ההולכה מגרנות דרומה כולל הוספת איגומים עונתיים כמו מאגר נחל עוז ומאגרי הבשור.

1.7.2 חברת הייזום

תחום זה כולל שירותי תכנון והקמה, תפעול וייזום של פרויקטים בתחום המים בארץ ובעולם, ובכלל זה בזכיינות בשיטת B.O.T. לפרטים ראה סעיף 11 לדוח תיאור עסקי התאגיד.

1.7.3 שירותים נוספים בתחום המים

פעילויות אלו כוללות ביצוע עבודות קבלניות חד פעמיות ועבודות שוטפות שעיקרן העתקת תשתיות וכן תפעול ותחזוקה של מתקני מים וביוב עבור צדדים שלישיים, ביניהם גופים מוניציפאליים שונים. לתיאור פעילויות אלה של החברה ראה סעיף 12 לדוח תיאור עסקי התאגיד.

1.8 אישורי יתרות להכנסות המוכרות מרשות המים

ביחס לשנים 2008 ועד 2020, ביום 16 במרץ 2020 התקבלו מכתבי חטיבת הכלכלה ברשות המים, בדבר אישור הפרש הסופי בין ההכנסות המוכרות על העלויות המוכרות לחברה לשנים 2008 ועד 2015. כתוצאה מכך, רשמה החברה בדוחותיה הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019 רווח חד פעמי בסך של 151 מליון ש"ח, לפני מס, בדרך של הגדלת נכסים רגולטוריים נדחים הכולל עדכוני אומדנים שערכה החברה ביחס להכנסות המוכרות בשנים אלו. עבור השנים 2016-2020 רשות המים העבירה ביום 21 במרץ 2021, אישור ראשוני של היתרות בהתבסס על הנתונים ששלחה החברה. הנתונים לשנים 2016-2018 נמצאים בבדיקות ע"י רשות המים. הנתונים לשנים 2019-2020 טרם נבחנו ע"י רשות המים. ראה פירוט בביאור 1ב(3)א ו-1ב(3)ב בדוחות הכספיים וסעיף 9.4 לדוח תיאור עסקי התאגיד.

1.9 מידע הנדרש בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות:

- א. יעדים ואסטרטגיה - לפרטים בדבר היעדים והאסטרטגיה של החברה, ראה סעיף 29 לדוח תיאור עסקי התאגיד.
- ב. יעדיה הפיננסיים העיקריים של החברה - לפרטים בדבר היעדים הפיננסיים של החברה, ראה סעיף 4.3 להלן.

1.10 החלטת ממשלה:

1.10.1 ביום 24 בפברואר 2019 התקבלה החלטת ממשלה מספר 4514 העוסקת, בין היתר, בשינוי מבני של קבוצת מקורות מים להתמודדות עם הבצורת. במסגרת החלטה זו התקבלו החלטות הנוגעות להגדלה משמעותית של היקף הפיתוח הרב שנתי; שינוי בכללי הרגולציה על מנת להרחיב את התחרות בביצוע תוכנית הפיתוח תוך הקטנה הדרגתית של היקפי הביצוע על ידי שח"מ בשנים 2020-2023 עד להתייצבות על סכום שלא יעלה על סך 347.5 מיליון ש"ח; מתווה להפרטת חברת הייזום ולוחות זמנים לביצוע הפעולות; התייעלות וחיזוק איתנותה הפיננסית של מקורות, בין היתר, באמצעות שינוי מבני פנימי, הפחתת תקנים ומו"מ עם נציגות העובדים; חיבור הכנרת למערכת הארצית; להשקעה של מקורות בחברת הזנק כאמור בהחלטת ממשלה 3837, ותיקון ההחלטה הקודמת, כך שלא תידרש הסכמתו של שר האנרגיה להשקעות מעין אלו; הסדרת חלקה של מקורות במשק הקולחים בישראל והקמה לצורך כך של שתי חברות למפעלי השבה בעמק יזרעאל ובעמק חפר; הסדרת עבודות ושירותים של מקורות מים לגורמי חוץ בהיקף שנתי כולל שלא יעלה על סך של 37 מיליון ש"ח בכפוף להתניות והחרגות המפורטות בהחלטת הממשלה, (החלטה זו מחליפה מגבלה קודמת אשר עמדה על תקרה של 51 מיליון ש"ח עבור מקורות מים ושח"מ); הסדרת נכסי המפא"ר, מינוי צוותי יישום שיעקבו אחר יישום ההחלטות שהתקבלו וכן תוכנית למכירת קרקעות ונכסים. ראה גם ביאור 1ב(6) בדוחות הכספיים.

1.10.2 ביום 19 במאי 2019, אושרה החלטת ממשלה מספר 4567 בנושא אישור החלפת תזכיר התאגדות ותקנון של החברה ואישור לפי סעיף 11(א)(א9) לחוק החברות הממשלתיות להכללה בשטר הנאמנות של תניה המאפשרת העמדת אגרות החוב לפירעון מיידי אם המדינה חדלה להיות בעלת השליטה בחברה. על פי החלטת הממשלה כאמור, במסגרת

ההנפקות לציבור תהיה רשאית החברה בשנים 2019-2022 לגייס אגרות חוב בסכום של עד 7 מיליארד ש"ח. מתוך סכום זה החברה גייסה בגיוס אחד של שתי סדרות סך של כ- 998 מליון ש"ח. בנוסף, ביום 13 בפברואר 2020, השלימה החברה גיוס נוסף באמצעות הרחבת שתי סדרות אגרות חוב, בסך כולל של כ-1,150 מליון ש"ח. כמו כן, ביום 10 בפברואר 2021, השלימה החברה גיוס נוסף באמצעות הרחבת שתי סדרות אגרות החוב, בסך כולל של כ- 1,104 מיליון ש"ח. להרחבה ראה ביאורים 18 ו-20 לדוחות הכספיים.

1.11 תקציב פיתוח לשנת 2021:

ביום 24 בפברואר 2019, התקבלה החלטת ממשלה בנושא "יצירת תשתית להגדלת היקף הפיתוח במשק המים לשם התמודדות עם תקופות בצורת ממושכות ותיקון החלטות ממשלה". בהמשך להתדיינויות בין החברה לגורמי המדינה בנוגע להחלטה זו, ביום 26 בדצמבר 2019, אישר דירקטוריון החברה מסגרת תקציב תכנית פיתוח בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח בשנת 2020. ביום 31 בדצמבר 2020, אישר דירקטוריון החברה מסגרת תקציב תוכנית פיתוח בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח לשנת 2021, מסגרת תקציב זו כפופה למעקב של הדירקטוריון, לרבות באשר ליישום המהלכים שנקבעו בהחלטת ממשלה 4514 על ידי גורמי המדינה והרגולציה כמפורט בהחלטת ממשלה 4514. תכנית הפיתוח תמומן באמצעות גיוס חוב ובאמצעות מקורות עצמיים הקיימים בחברה.

1.12 נגיף הקורונה:

לעניין השפעות נגיף הקורונה על החברה והתמודדותה עם הנושא ראה ביאור 28 לדוחות הכספיים.

2. היקף פעילות ומצב כספי

2.1 היקף הפעילות

סך היקף פעילות החברה בשנת 2020 הסתכם בכ- 6,489 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 6,150 מיליון ש"ח בשנת 2019 וסך של כ- 5,342 מיליון ש"ח בשנת 2018 לפי הפרוט הבא:

לתקופה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
(במיליוני ש"ח)			
3,465	3,795	3,939	הכנסות מאספקת מים
312	352	428	הכנסות ממפיקים פרטיים
514	504	529	הכנסות מעבודות קבלניות לגורמים חיצוניים
1,003	1,436	1,465	השקעות בהקמה וחיידוש מפעלי מים בניכוי השתתפות במימון
48	63	56	השקעות ברכוש אחר ובמיזמים
5,342	6,150	6,417	סה"כ

מקורות חברת מים בע"מ
דוח הדירקטוריון

		2.2 מצב כספי			
		ליום 31 בדצמבר			
הסבר	%	הפרש	2019	2020	מיליוני ש"ח
הגידול נובע מגידול בהשקעות ברכוש הקבוע בעיקר במפעלי המים, נטו מפחת ראה סעיף 2.3 להלן.	6.89	926	13,447	14,373	רכוש קבוע, נטו
הקיטון נובע בעיקרו מחברת היזום מירידה בחייבים בגין הסדרי זיכיון	-2.03	(26)	1,278	1,252	השקעות וחייבים לזמן ארוך
הגידול נובע בעיקרו מעלייה בסעיף המזומנים בסך של כ-72 מליון ש"ח.	8.99	162	1,802	1,964	רכוש שוטף
כמו כן, חלה עלייה בסעיף צרכני מים בסך של כ-196 מיליון ש"ח אשר קוזזה בחלקה מהירידה ביתרות חובה בגין מפיקים פרטים בסך של כ-143 מליון ש"ח, הרשומים בסעיפים חייבים ויתרות חובה. סך הגידול בנטו הינו כ-53 מליון ש"ח.					
בנוסף, חלה עלייה בסעיף המלאי בסך של כ-38 מליון ש"ח, עקב רכישות להיערכות לגידול בהיקפי הפיתוח.					
ראה סעיף 2.5 להלן	N/A	(187)	257	70	חשבונות נדחים רגולטורים
	5.21	875	16,784	17,659	סה"כ נכסים וחשבונות נדחים רגולטוריים
ראה סעיף 4.2 להלן	5.24	199	3,799	3,998	סה"כ הון
עיקר העלייה נובעת מעלייה ביתרות האג"ח עקב הנפקה לציבור במהלך חודש פברואר 2020, נטו מחלויות שוטפות.	5.78	607	10,509	11,116	התחייבויות לזמן ארוך
הירידה נובעת בעיקרה מהירידה בהתחייבות לספקים בעיקר בגין קניות מים ממתפילים.	-0.20	(5)	2,476	2,471	התחייבויות שוטפות
ראה סעיף 2.5 להלן	N/A	74	-	74	חשבונות נדחים רגולטורים
	5.21	875	16,784	17,659	סה"כ הון והתחייבויות וחשבונות נדחים רגולטוריים

2.3 **השקעות ברכוש קבוע**

ההשקעות שבוצעו ברכוש קבוע הסתכמו בשנת 2020 בסך של כ- 1,521 מליון ש"ח בהשוואה לסך של 1,499 מליון ש"ח אשתקד וסך של 1,051 בשנת 2018. ההשקעות בוצעו ברכוש קבוע כוללות השקעות במפעלי מים וברכוש אחר לפי הפרוט הבא:

ליום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
(במיליוני ש"ח)			
1,003	1,422	1,465	השקעות במפעלי מים
-	14	-	חכירת קרקעות מרשות מקרקעי ישראל*
48	39	56	השקעות ברכוש אחר ובמיזמים
-	24	-	חכירת רכבים*
1,051	1,499	1,521	סה"כ

*יישום לראשונה החל מ- 1.1.2019 של תקן חשבונאי בינלאומי IFRS16 להרחבה בדבר אפשרות למימוש מקרקעין ומתקנים בעתיד על ידי החברה, ראה סעיף 15.2 לדוח תיאור עסקי התאגיד.

2.4 **הון חוזר**

ליום 31 בדצמבר 2020, חל קיטון בהשוואה לתקופה בהמקבילה אשתקד בגרעון בהון החוזר של החברה, והוא הסתכם לסך של כ- 507 מליון ש"ח (2019: 674 מיליון ש"ח) (לא כולל יתרת חשבונות נדחים רגולטורים הנובעים מהפער בין העלויות המוכרות להכנסות המוכרות). כמו כן, בחישוב ההון החוזר בתקופת הדוח, נלקח גם סכום של כ- 480 מליון ש"ח (2019: 374 מליון ש"ח) אשר, להערכת החברה, בסבירות גבוהה, אינו עומד לפירעון בשנה השוטפת, אולם, בהתאם לכללי החשבונאות מוצג בהתחייבויות השוטפות. בסכום זה נכללו הפרשות כלליות, התחייבות לקרן שיקום (מעל החלק שלהערכת החברה עתיד להיות משולם בשנה השוטפת) ויתרת חו"ז מול המפא"ר.

לדעת דירקטוריון החברה וההנהלה, בהתבסס בין היתר על מסגרות האשראי וגיוס אגרות חוב מתוכנן לזמן ארוך לשנת 2021 ואילך, ועל הכיסוי שמקבלת החברה בגין הוצאות פחת, תשואה וריבית בהתאם לרגולציה (אשר הן המקור של החברה להחזר החוב המגויס), שהחברה תוכל לעמוד בפירעון התחייבויותיה בשנים הקרובות.

היחס השוטף עמד נכון ליום 31 בדצמבר 2020 על שיעור של כ- 79.5% בהשוואה לשיעור של כ- 72.7% ליום 31 בדצמבר 2019. היחס המהיר עמד נכון ליום 31 בדצמבר 2020 על כ- 72% בהשוואה לשיעור של כ- 66.9% ליום 31 בדצמבר 2019. בנטרול סכום של כ- 480 מליון ש"ח הכלול בהתחייבויות השוטפות אשר כאמור לעיל, להערכת החברה, אינו עומד לפירעון בשנה השוטפת, היחס השוטף והיחס המהיר עמדו על כ- 98.6% וכ- 88.6% בהתאמה.

2.5 חשבונות נדחים רגולטוריים:

נכסים/התחייבויות רגולטוריים נדחים נוצרים ככל שישנם פערים, חיוביים או שליליים, בין העלויות המוכרות למקורות לבין הכנסותיה המוכרות. פערים אלה, ככל שקיימים, נלקחים בחשבון על ידי רשות המים בעת עדכון תעריפי המים של מקורות לשנה העוקבת. מנגנון זה מבטיח כי אף אם בשנה מסויימת נוצרים פערים, הרי שברמה הרב-שנתית ההכנסות המוכרות של החברה יכסו במלואן את עלויותיה המוכרות. בנוסף, החברה רושמת חשבונות נדחים רגולטוריים בגין הפרשי ההצמדה על רכיב החוב של החברה וזאת בעקבות המעבר של החברה לדיווח לפי תקני IFRS, שעל פיהם נדרש היה להפסיק את התאמת הדוחות למדד מיום המעבר. להפסקת ההתאמה למדד היתה השפעה מהותית על דוחותיה הכספיים של החברה, ובהתאם בוצע תיקון בכללי המים.

החשבונות הנדחים הרגולטוריים של החברה ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמו להתחייבות נטו בסך של כ- 4 מליון ש"ח לעומת נכסים בסך של כ- 257 מליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019, קיטון בתקופת הדוח בסך של כ- 261 מליון ש"ח. לפרטים בדבר שינויים אלו ראה סעיף 3.8 להלן.

3. תוצאות הפעילות .3

3.1 עיקרי התוצאות העסקיות

3.1.1 להלן נתונים מתוך דוח התוצאות העסקיות של הקבוצה:

לתקופה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			גידול/(קיטון)		דוחות מאוחדים
2018	2019 (במיליוני ש"ח)	2020	2020 לעומת 2019	סעיף	
4,291	4,651	4,896	245	3.1.3	הכנסות
(4,256)	(4,347)	(4,146)	201	3.1.4	עלות המכירות והעבודות
35	304	750	446	3.2	רווח גולמי
(96)	(99)	(75)	24	3.4	הוצאות הנהלה וכלליות
-	(264)	-	264		תוכנית פרישה מוקדמת
93	4	(5)	(9)	3.5	הכנסות (הוצאות) אחרות, נטו חלק החברה בהפסדי ישויות בשליטה משותפת
(-)	2	(1)	(3)		רווח תפעולי לפני הוצאות מימון
32	(53)	669	722	3.6	הכנסות (הוצאות) מימון
(248)	(228)	(129)	99		רווח לפני מסים על ההכנסה
(216)	(281)	540	821	3.7	מסים על הכנסה
76	50	(125)	(175)		רווח לאחר ניכוי מסים על הכנסה
(140)	(231)	415	646		שינויים נטו ביתרות של חשבונות נדחים רגולטורים, נטו לאחר השפעת מסים
373	292	(206)	(498)	3.8	רווח ותנועה ביתרת חשבונות נדחים רגולטורים לשנה
233	61	209	148		
16	(85)	(10)	75	3.9	רווח (הפסד) כולל אחר
249	(24)	199	223		רווח (הפסד) כולל לתקופה לאחר שינוי ביתרות חשבונות נדחים רגולטוריים
1,006	859	1,054	195		EBIDA
6.3%	1.6%	5.4%			תשואה להון

הרווח הנקי של הקבוצה הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 209 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ- 61 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ורווח נקי בסך של כ- 233 מיליון ש"ח בשנת 2018. הרווח הכולל של הקבוצה הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 199 מיליון ש"ח לעומת הפסד כולל בסך של כ- 24 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ורווח כולל בסך של כ- 249 מיליון ש"ח בשנת 2018.

הרווח הנקי של החברה לשנת 2020 בסך של 209 מיליוני ש"ח נובע בעיקרו מהסעיפים הבאים (מוצגים לפני מס):

- רווח גולמי משירותים נוספים בתחום המים שמבצעת החברה בסך של כ-82 מיליון ש"ח.
- הפסד בסך של כ-34 מיליון ש"ח מהפער בין מדד בגין למדד ידוע
- הכנסות נוספות נטו בסך של כ-29 מיליון ש"ח

יובהר כי הסעיפים המוזכרים לעיל לא נכללים בעלויות המוכרות.

- פערים בין העלויות המוכרות למקורות הנכללות בתנועה בחשבונות הרגולטוריים ובהכנסות ממכירות מים (בהתאם לתעריפי המים שנקבעים בכללי הרגולציה) לבין הוצאות החברה שהעיקריים שבהם הינם:

- עלויות משתנות (אנרגיה וכימיקלים) - הוצאותיה של החברה בשנת 2020 היו נמוכות בכ-30 מיליון ש"ח ביחס לעלויות המוכרות, וזאת בעיקר בשל סכום חד-פעמי בגין גביית הכנסות מהשלוחות עומס בגין שנים קודמות מחברת חשמל וכן התייעלות בצידוד השאיבה.
- עלויות קבועות - הוצאותיה של החברה בשנת 2020 היו נמוכות בכ-18 מיליון ש"ח מהעלויות המוכרות לחברה.
- עלויות הון - לחברה הוכרה תשואה להון בסך של כ-190 מיליון ש"ח, אך בשל העובדה כי הוצאות הריבית של החברה בפועל היו גבוהות בכ-30 מיליון ש"ח מהעלות המוכרות וכן בשל פערים חשבונאיים של כ-14 מיליון ש"ח בסעיף הפחת, סך התרומה לרווח של סעיף עלויות ההון הסתכמה בשנת 2020 בכ-116 מיליון ש"ח.

להלן נתונים מתוך דוח התוצאות העסקיות של לרבעון הרביעי הקבוצה:

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר		(גידול/קטון) 2020 לעומת 2019	דוחות מאוחדים
2019	2020	2019	
(במליוני ש"ח)			
1,182	1,158	(24)	סה"כ הכנסות
(1,067)	(1,033)	34	סה"כ המכירות והעבודות
115	125	10	רווח (הפסד) גולמי
(25)	(2)	23	הוצאות הנהלה וכלליות
(22)	-	22	תוכניות פרישה מוקדמת
(7)	(13)	(6)	הכנסות (הוצאות) אחרות, נטו
2	(1)	(3)	חלק החברה בהפסדי ישויות בשליטה משותפת
63	109	46	רווח (הפסד) תפעולי
(65)	(38)	27	הכנסות (הוצאות) מימון
(2)	71	73	רווח (הפסד) לפני מיסים על הכנסה
(15)	(21)	(6)	מיסים על ההכנסה
(17)	50	67	רווח (הפסד) לאחר ניכוי מיסים על הכנסה
151	11	(140)	שינויים נטו ביתרות של חשבונות נדחים רגולטורים, נטו לאחר השפעת מיסים
134	61	(73)	רווח לאחר שינוי ביתרת חשבונות נדחים רגולטורים
1	(15)	(16)	רווח (הפסד) כולל אחר
135	56	(89)	רווח (הפסד) כולל לאחר שינוי ביתרות חשבונות נדחים רגולטוריים

3.1.2 דוח התוצאות העסקיות של החברה בניכוי השפעות חד פעמיות :

במיליון ש"ח			
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
233	61	209	דוחות מאוחדים
-	151	-	רווח נקי לאחר שינוי ביתרת חשבונות נדחים רגולטורים אישור רשות המים להפרשים בשנים 2008-2015
91	-	-	עדכון הפרשה לעליית (ירידת) ערך מתקן התפלה באשדוד
-	(41)	-	מזה השפעות חד פעמיות הסכם שכר : מענק חד פעמי *
-	(264)	-	הוצאות תוכנית פרישה מוקדמת
91	(154)	-	סך השפעות חד פעמיות - לפני מס
91	(130)	-	לאחר השפעת ממס
142	191	209	רווח נקי בניכוי השפעות חד פעמיות
			רכיבים עיקריים :
525	561	574	רווח גולמי
(17)	17	(34)	לאחר שינוי בחשבונות נדחים רגולטוריים
(181)	(210)	(159)	וללא מענק חד פעמי – הסכם שכר השפעת המדד (פער בגין ידוע) הוצאות ריבית אחרות הוצאות הנהלה וכלליות והכנסות (הוצאות) אחרות ויתרת התנועה בנכסי הפיקוח
(151)	(117)	(110)	סך רכיבים עיקריים
176	251	271	מסים על הכנסה
(34)	(60)	(62)	
142	191	209	רווח נקי בניכוי השפעות חד פעמיות תשואה להון בניכוי השפעות חד-פעמיות
3.8%	4.9%	5.4%	EBITDA בניכוי השפעות חד-פעמיות
965	1,047	1,054	
			*מענק חד פעמי
-	37	-	ברוח הגולמי
-	4	-	בהוצאות הנהלה וכלליות
-	11	-	בהשקעות
-	52	-	סך הפרשה למענק חד פעמי

הרווח של הקבוצה הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 209 מליון ש"ח לעומת רווח נקי בסך של כ- 191 מליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד (ללא השפעות חד פעמיות).

3.1.3 הכנסות

<u>לתקופה שנתיימה ביום 31 בדצמבר</u>			<u>גידול/(קיטון)</u>	
<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2020 לעומת 2019</u>	
<u>(במיליוני ש"ח)</u>				
3,465	3,795	3,939	144	הכנסות מאספקת מים
312	352	428	76	הכנסות ממפיקים פרטיים
514	504	529	25	הכנסות מעבודות קבלניות לגורמים חיצוניים
4,291	4,651	4,896	245	סה"כ

3.1.3.1 ההכנסות ממכירות מים לצרכנים גדלו בתקופת הדוח בסך של כ- 144 מיליון ש"ח (כ- 3.8%) בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. העלייה בהכנסות ממכירת מים נבעה בעיקר מגידול בתעריף למקורות של כ- 2.4% גידול של כ- 1.3% בכמויות.

סך ההכנסות מאספקת מים (כולל שינוי ביתרות של חשבונות נדחים רגולטוריים) קטנו בסך של כ- 174 מיליון ש"ח, לפרטים ראה להלן סעיף 3.3.1.

3.1.3.2 הכנסות ממפיקים פרטיים הינן הכנסות מתוקף תיקון 27 לחוק המים, כאשר הגביה הוטלה על מקורות על ידי רשות המים והסכומים מהווים חלק מהכנסותיה המוכרות של מקורות לצורך קביעת תעריף המים שלה. בשנת הדוח נרשמו בשל כך הכנסות בסך של כ- 428 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ- 352 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

3.1.3.3 הכנסות מעבודות קבלניות לגורמים חיצוניים

<u>לתקופה שנתיימה ביום 31 בדצמבר</u>			<u>גידול/(קיטון)</u>	
<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2020 לעומת 2019</u>	
<u>(במיליוני ש"ח)</u>				
277	285	298	13	הכנסות ממקורות מים
25	21	43	22	הכנסות מחברת שח"מ
212	198	188	(10)	הכנסות מחברת הייזום
514	504	529	25	סה"כ
(17)	(9)	(11)	(2)	הכנסה מוכרת לצורך קביעת תעריפי המים
497	495	518	23	סה"כ

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר		גידול/(קיטון) לעומת 2020 2019	הכנסות מעבודות קבלניות לגורמים חיצוניים
2019	2020		
(במיליוני ש"ח)			
80	77	(3)	הכנסות ממקורות מים
7	16	9	הכנסות מחברת שח"מ
50	41	(9)	הכנסות מחברת הייזום
137	134	(3)	סה"כ
2	3	1	הכנסה מוכרת לצורך קביעת תעריפי המים
139	137	(2)	סה"כ

3.1.4 עלות המכירות והעבודות

לתקופה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			גידול/(קיטון) לעומת 2020 2019	
2018	2019	2020		
(במיליוני ש"ח)				
3,825	3,908	3,709	(199)	עלות המכירות
431	439	437	(2)	עלות העבודות
4,256	4,347	4,146	(201)	סה"כ

עלות המכירות קטנה בתקופת הדוח בסך של כ- 199 מיליון ש"ח בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון נובע בעיקר מירידה בהוצאות קניות המים (כ-185 מלש"ח) ומירידה בהוצאות השכר, עקב רישום מענק חד פעמי 2 פעימות בתקופה אשתקד בקיזון גידול בהוצאות מיסים עירוניים.

3.2 רווח גולמי

אופן ההכרה בעלויות הרגולטוריות לחברת מקורות מחייב יצירת נכסים/התחייבויות רגולטוריים נדחים, אשר מהווים השלמה/עודף של ההכנסות בפועל אל מול העלויות המוכרות לחברה. התקינה החשבונאית מחייבת להציג רכיב זה בשורה נפרדת, לאחר הרווח לאחר מס. עם זאת, בעת בחינת הרווח הגולמי נכון לכלול רכיב זה בשורת ההכנסות. כפי שיוצג להלן, בהתחשב בהתאמות הנ"ל, הרווח הגולמי בתקופת הדוח מסתכם לסך של כ- 574 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ- 524 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד:

לתקופה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			גידול/ (קיטון) 2020 לעומת 2019	
2018	2019	2020		
(במיליוני ש"ח)				
35	304	750	446	רווח גולמי לפי דוח רווח והפסד שינוי בחשבונות רגולטורים נדחים*
490	220	(131)	(351)	שינויים בחשבונות רגולטורים- ריבית בהקמה תזרימית
-	-	(45)	(45)	
525	524	574	50	סה"כ
-	37	-	(37)	מזה : מענק חד-פעמי
525	561	574	13	סה"כ רווח גולמי ללא מענק חד-פעמי

*שינויים (לפני מס) המתייחסים לרווח הגולמי בלבד ואינם כוללים הפרשות והערכות לגבי תקופות העבר.

3.3 תוצאות הפעילות לפי מגזרי פעילות

מגזרים תפעוליים מזוהים על בסיס הדיווחים הפנימיים אודות מרכיבי הקבוצה, אשר נסקרים באופן סדיר על-ידי מקבל ההחלטות התפעוליות הראשי של הקבוצה לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועי המגזרים התפעוליים. מערכת הדיווחים המועברת למקבל ההחלטות התפעולי הראשי של הקבוצה, לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועי המגזרים התפעוליים מתבססת על בסיס קווי מוצר ושירות והינה: אספקת מים, חברת הייזום ושירותים נוספים בתחום המים. לפירוט, ראה ביאור 27 בדוחות הכספיים. להלן מפורטים מגזרי הפעילות של החברה:

מגזר א' - אספקת מים - מפיק את הכנסותיו בעיקר מהפקה או רכישה, הולכה ואספקת מים והקמה וחיידוש של מפעלי מים. תוצאות מגזר זה מייצגות את הרווח הגולמי ומוצגות לרבות השינוי בנכסים הנדחים הרגולטוריים ולמעט השינוי בנכסים אלו בגין הפרשי הצמדה.

מגזר ב' - חברת הייזום - מפיק את הכנסותיו מהקמה והפעלה של מתקני התפלת מים, מט"שים, הקמה ותפעול של מערכות מים וביוב עירוניות וכן פעילויות ייזום בתחום המים בחו"ל. תוצאות מגזר זה מייצגות את הרווח לפני מס.

מגזר ג' - שירותים נוספים בתחום המים - מפיק את הכנסותיו מביצוע עבודות (אחזקת רשתות, העתקת תשתיות, הפעלת מתקני ביובים וכד') בעבור אחרים. תוצאות מגזר זה מייצגות את הרווח הגולמי מפעילויות שמבצעת החברה בצירוף רווח לפני מס מפעילויות שמבצעת חברת הבת שח"מ.

להלן יפורטו תוצאות המגזרים:

3.3.1 מגזר אספקת מים

2018	2019	2020	גידול/ (קיטון)	דוחות מאוחדים
(במיליוני ש"ח)				
3,777	4,147	4,367	220	מכירות מים לצרכנים שינוי בחשבונות רגולטורים באספקת מים*
507	229	(120)	(349)	שינויים בחשבונות רגולטוריים- ריבית בהקמה תזרימית
-	-	(45)	(45)	סה"כ הכנסות מאספקת מים
4,284	4,376	4,202	(174)	
(3,825)	(3,908)	(3,709)	199	בניכוי: עלות המכירות סה"כ רווח גולמי מאספקת מים
459	468	493	25	

הרווח הגולמי מאספקת מים הסתכם בתקופת הדוח בסך של כ-493 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-468 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול ברווח נובע מקיטון בהוצאות שכר עקב רישום מענק חד-פעמי אשתקד בקיטון ברווח באנרגיה. שיעור הרווח הגולמי מסך ההכנסות מאספקת מים הגיע בתקופת הדוח ל- 11.7% בהשוואה לשיעור של 10.7% בשנים 2019 ו- 2018.

בשנת 2020 סיפקה מקורות כ- 1,658.7 מלמ"ק מים (מתוכם כ- 143.2 מלמ"ק שסופקו לממלכת ירדן ולרשות הפלשתינאית), לעומת כ- 1,637.2 מלמ"ק מים בשנת 2019 (מתוכם כ- 133.2 מלמ"ק שסופקו לממלכת ירדן ולרשות הפלשתינאית), גידול של כ- 21 מלמ"ק (כ- 1.3%) ולעומת כ- 1,577.0 מלמ"ק מים בשנת 2018 (מתוכם כ- 131.9 מלמ"ק שסופקו לממלכת ירדן ולרשות הפלשתינאית).

לשלושה חודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר		גידול/ (קיטון)	דוחות מאוחדים
2019	2020		
(במיליוני ש"ח)			
1,044	1,024	(20)	מכירות מים לצרכנים
52	38	(14)	שינויים ביתרות של חשבונות נדחים רגולטורים לפני מס
-	(8)	(8)	שינויים בחשבונות רגולטוריים- ריבית בהקמה תזרימית
1,096	1,054	(42)	סה"כ הכנסות מאספקת מים
(955)	(927)	(28)	בניכוי: עלות המכירות
141	127	(14)	סה"כ רווח גולמי מאספקת מים

מכירות מים לצרכנים לרבעון הרביעי 2020 הסתכמו לסך של 1,024 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 1,044 מיליוני ש"ח לתקופה אשתקד, קיטון בסך של כ- 20 מיליוני ש"ח.

הרווח הגולמי מאספקת מים לרבעון הרביעי 2020 הסתכם בסך של כ-127 מיליון ש"ח לעומת סך של 141 מיליון ש"ח לתקופה אשתקד, קיטון בסך של כ-14 מיליון ש"ח, הנובע בעיקר מגידול בהוצאות אחזקת מתקני אספקת מים.

להלן ההתפלגות בין סוגי הצריכה השונים:

<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>מגזר</u>
	מ ל מ " ק		
924.7	942.3	965	בית
652.3	694.9	693.7	חקלאות
1,577.0	1637.2	1658.7	סה"כ

שנת 2020 היא השנה השנייה ברציפות עם כמויות גשם מעל הממוצע. שנתיים ברוכות אלו הגיעו לאחר 5 שנות בצורת. רצף של שנות בצורת שלא ידענו כדוגמתן שנים רבות, אשר גרם לגרעון מצטבר במקורות המים הטבעיים. בחורף 2019/20 כמויות הגשם היו גדולות מהממוצע הרב שנתי לתקופה המקבילה ברוב חלקי הארץ.

מגזר חברת הייזום 3.3.2

תוצאות מגזר זה מייצגות את הרווח/הפסד לפני מס של החברה המאוחדת, מקורות פיתוח וייזום.

ההכנסות מביצוע עבודות בחברת הייזום הסתכמו לסך של כ-188 מיליון ש"ח ומנגד נרשמו הוצאות בגין הכנסות אלו בסך של כ-165 מיליון ש"ח.

הרווח לפני מס של פעילות תחום זה הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ-2 מיליון ש"ח בהשוואה להפסד בסך של כ-22 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד ורווח בסך של כ-69 מיליון ש"ח בשנת 2018.

לפירוט בנושא פעילות חברת הייזום ראה ביאור 7(א) בדוחות הכספיים.

מגזר שירותים נוספים בתחום המים 3.3.3

תוצאות מגזר זה מייצגות את הרווח הגולמי מפעילויות שמבצעת החברה עבור גורמי חוץ בצירוף רווח לפני מס מפעילויות שמבצעת חברת הבת שח"מ.

תוצאות מגזר זה הסתכמו בתקופת הדוח לרווח בסך של כ-54 מיליון ש"ח לעומת הפסד בסך של כ-7 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד ורווח בסך של כ-53 מיליון ש"ח בשנת 2018.

סך ההכנסות הסתכמו לסך של כ-330 מיליון ש"ח בתקופת הדוח לעומת כ-297 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד וסך של כ-285 מיליון ש"ח בשנת 2018, לאחר ניכוי 7% מהכנסות מחברת מקורות מעבודות חד-פעמיות ולאחר ניכוי של כ-4% מהכנסות מחברת מקורות מעבודות מתמשכות, המהווים הכנסה מוכרת לצורך קביעת תעריפי המים (סך הכל כ-10 מיליון ש"ח בשנת 2020).

- 3.4 הוצאות הנהלה וכלליות**
- בתקופת הדוח הסתכמו הוצאות הנהלה וכלליות לסך של כ- 75 מליון ש"ח לעומת סך של כ- 99 מיליון ש"ח בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד וסך של כ-96 מיליון ש"ח בשנת 2018. עיקר הקיטון בתקופת הדוח נובע מהקטנת הפרשה בגין חובות מסופקים עקב גביית חובות.
- 3.5 הכנסות (הוצאות) אחרות, נטו**
- בתקופת הדוח הסתכמו ההוצאות האחרות לסך של כ- 5 מליון ש"ח בהשוואה להכנסות בסך של כ-4 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד והכנסות בסך של כ- 93 מיליון ש"ח בשנת 2018.
- 3.6 הכנסות (הוצאות) מימון, נטו**
- בתקופת הדוח הסתכמו הוצאות המימון, נטו לסך של כ- 129 מליון ש"ח לעומת הוצאות מימון בסך של כ- 228 מיליון ש"ח בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד וסך של כ- 249 מיליון ש"ח בשנת 2018. הוצאות המימון בגין אג"ח מושפעות מהשינויים במדד המחירים לצרכן (מדד ידוע). הוצאות המימון בגין אג"ח קטנו בתקופת הדוח בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד בעיקר כתוצאה מכך, שבשנת 2020 ירד המדד בשיעור של כ- 0.6%, בעוד שבשנת 2019 עלה המדד בשיעור של כ- 0.3% (השפעה בסך של כ- 72 מיליון ש"ח).
- 3.7 מיסים על ההכנסה**
- מיסים על ההכנסה הסתכמו בתקופת הדוח להוצאות מיסים בסך של כ- 125 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסות מיסים בסך של כ- 50 מיליון ש"ח בשנת 2019 והכנסות מיסים בסך של כ- 76 מיליון ש"ח בשנת 2018. הוצאות מיסים על הכנסה כולל מיסים המוצגים בשינויים בחשבונות נדחים רגולטורים הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-63 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאות בסך של כ-37 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד והוצאות בסך של כ-35 מיליון ש"ח בשנת 2018. לפרטים ראה סעיף 1.5 לעיל ביאור 16 בדוחות הכספיים.
- 3.8 שינויים נטו בחשבונות נדחים רגולטורים**
- בתקופת הדוח הסתכמו השינויים נטו בחשבונות הרגולטוריים לגידול בהתחייבות בסך של כ- 206 מיליון ש"ח בהשוואה לקיטון בהתחייבות בסך של כ- 292 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד וקיטון בהתחייבות בסך של כ- 373 מיליון ש"ח בשנת 2018. השינוי בתקופת הדוח בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד נובע מהעובדה, שהעלויות המוכרות היו נמוכות יותר מההכנסות המוכרות. כמו כן, בתקופת הדוח חלה עליה בהוצאות המימון בעוד שבתקופה המקבילה אשתקד חלה ירידה בהוצאות אלו. שינויים אלו נובעים מכך שבשנת 2020 ירד המדד בשיעור של כ- 0.6% בעוד שבשנת 2019 עלה המדד בשיעור של כ- 0.3%.

3.9 רווח כולל אחר

ההפסד הכולל האחר הסתכם בתקופת הדוח לסך של כ- 10 מליון ש"ח בהשוואה להפסד כולל אחר בסך של כ- 85 מליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד והפסד כולל אחר בסך של כ- 16 מליון ש"ח בשנת 2018.

השינוי ברווח הכולל בתקופת הדוח בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, נובע בעיקר מירידה חדה בהפסדים האקטואריים בגין תוכנית להטבה מוגדרת כאשר בתקופת הדוח נרשמו רווחים בסך של כ- 2.6 מליון ש"ח, בעוד שבתקופה המקבילה אשתקד נרשמו הפסדים בסך של כ- 55 מליון ש"ח בגין סעיף זה. כמו כן, בתקופת הדוח רשמה החברה רווחים בסך של כ- 2 מליון ש"ח בגין התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ בעוד שבתקופה המקבילה אשתקד נרשמו הפסדים בסך של כ- 10 מליון ש"ח בגין סעיף זה.

4. נזילות ומקורות מימון

4.1 נזילות

יתרות המזומנים ושווי המזומנים עלו בתקופת הדוח בכ- 72 מיליון ש"ח והסתכמו לסך של כ- 576 מיליון ש"ח.

המזומנים שנבעו מפעילות שוטפת בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ- 1,163 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ- 1,007 מיליון ש"ח בשנת 2019. הגידול במזומנים מפעילות שוטפת נובע בעיקר מגידול ברווח השנה בהשוואה לרווח אשתקד.

המזומנים שנבעו מפעילות שוטפת לרבעון הרביעי של שנת 2020 הסתכמו לסך של כ- 261 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ- 154 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

סך המזומנים ששימשו לפעילות השקעה בתקופת הדוח הסתכם בכ- 1,525 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 1,338 מיליון ש"ח לשנת 2019. הגידול בפעילות השקעה נובע בעיקרו מגידול בהשקעה ברכוש קבוע ביחס לאשתקד.

המזומנים ששימשו לפעילות השקעה לרבעון הרביעי של שנת 2020 הסתכמו לסך של כ- 430 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ- 394 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

סך המזומנים שנבעו מפעילות מימון בתקופת הדוח הגיע לכ- 434 מיליון ש"ח לעומת מזומנים שנבעו מפעילות מימון בסך של כ- 104 מיליון ש"ח בשנת 2019. הגידול נובע מהגדלת סכום הנפקת האג"ח בכ- 150 מיליון ש"ח לצד קיטון בפרעונות הקרן בסך של כ- 123 מיליון ש"ח.

המזומנים ששימשו לפעילות מימון לרבעון הרביעי של שנת 2020 הסתכמו לסך של כ- 291 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ- 145 מיליון ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד.

4.2 הון עצמי

ההון העצמי של החברה במאוחד ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכם לסך של כ- 3,998 מיליון ש"ח לעומת סך של כ- 3,799 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2019. הגידול בהון נובע מהרווח הכולל לשנה (המורכב מהרווח הנקי בניכוי ההפסד הכולל האחר בסך של כ- 10 מיליון ש"ח), ראה סעיף 3.9 לעיל.

יחס ההון העצמי לרכוש הקבוע ליום 31 בדצמבר 2020 הגיע לשיעור של כ- 27.7% לעומת שיעור של כ- 28.3% ליום 31 בדצמבר 2019.

שיעור התשואה להון הממוצע המשוקלל בגין הרווח הנקי ליום 31 בדצמבר 2020 הגיע לשיעור של כ- 5.4%, לעומת שיעור של כ- 1.6% ליום 31 בדצמבר 2019.

4.3 יחסי איתנות פיננסית - חברה סולו

בהמשך להמלצות צוות האיתנות הפיננסית שהוקם על פי החלטת ממשלה 4514 ולהנחיות רשות החברות הממשלתיות, אימץ דירקטוריון החברה מתווה יעדים פיננסיים שנתיים סולו כדלקמן: א. יחס FFO (funds from operation) לחוב מותאם של החברה שלא יפחת מ-8% החל משנת 2020, מ-9% החל משנת 2026 ויעד של 10% בשנת 2030;

ב. יחס מינוף (יחס חוב מתואם להון עצמי וחוב מתואם) מרבי שלא יעלה על 70% החל משנת 2022, תוך שאיפה להגיע ל- 65%;

ג. יחס FFO + הוצאות ריבית חלקי הוצאות ריבית שלא יפחת מ-3 החל משנת 2020 ואילך;

ד. תשואה על הון מועסק שלא יפחת מ-3% החל משנת 2020 (תוך שאיפה להגיע ליעד של 5% בטווח הארוך).

אין כל ודאות שהחברה תעמוד ביעדים. אימוץ היעדים מותנה בין היתר בגורמים נוספים, ואינו בשליטתה הבלעדית של החברה. דירקטוריון החברה קבע כי יבצע מעקב ויבחן את יישום תכנית הפיתוח בין היתר בהתאם לשיקולי האיתנות הפיננסית, עמידה בתוואי המוסכם ובהתאם לפעילות הממשלה כאמור. דירקטוריון החברה ביסס את החלטתו על כך שגורמי המדינה והרגולציה יפעלו בהתאם להחלטת ממשלה 4514, ויפעלו לגיבוש צעדים משלימים נדרשים, אשר יאפשרו לחברה לעמוד הן ביעדי התוואי המוסכם האמור והן ביעדי ביצוע השקעות פיתוח משק המים. לאור זאת, ככל שלא ינקטו צעדים משלימים מצד גורמי המדינה והרגולציה, דירקטוריון החברה יבחן מחדש את החלטתו לעניין היקף הפיתוח המאושר ולעניין מתווה היעדים.

במידת הצורך, החברה תפנה לגורמי המדינה והרגולציה לגיבוש אמצעים שיאפשרו עמידה ביעדים כאמור. יצוין, כי נמסר לחברה, במסגרת מסמך מיום 25 בדצמבר 2019, (שנשלח על ידי אודי אדירי, מנכ"ל משרד האנרגיה; גיורא שחם, מנהל רשות המים; ינקי קווינט, מנהל רשות החברות הממשלתיות; נחמיה קינד, סגן בכיר לחשב הכללי; עדי חכמון, סגנית הממונה על התקציבים) שבחינת היחסים הפיננסיים כאמור בסעיפים א' ו-ב' לעיל תתבצע אחת לשנה על ידי הצוות לאיתנות פיננסית כפי שהוגדר בהחלטת ממשלה 4514 על בסיס הדוחות הכספיים. ככל שהתוצאות יחרגו מהתוואי המוסכם לעיל, יבחן הצוות לאיתנות פיננסית כאמור, את הסיבות לחריגה ויפעל במגוון הכלים העומדים לרשותו על מנת שבשנה העוקבת החברה תחזור לעמוד בתוואי המוסכם.

יעד	ליום 31 בדצמבר	סעיף	אופן חישוב היעד FFO ¹ לחוב פיננסי מתואם ²	היעד סולו*
	2020			
8%	8.6%	א		יחס כיסוי חוב
3	3.4	ב	תשלומי ריבית + FFO חלקי תשלומי ריבית	יחס כיסוי ריבית
>3%	5.1%	ג	EBIT מתואם ³ חלקי Capital Employed ⁴	תשואה להון מועסק ** (ROCE)
מתחת ל-70% החל מ-2022	70.6%	ד	חוב מתואם ⁵ חלקי הון עצמי + חוב מתואם	שיעור מינוף

*היחסים מחושבים על בסיס הדוחות הכספיים סולו של החברה ללא חלק החברה ברווחים (הפסדים) של חברות מוחזקות, התחייבויותיהן ונכסיהן למעט בגובה חשיפת החברה לחברות מקורות ייזום כמפורט בסעיף 6.1.5.3 לדוח.

4.4 מקורות המימון

4.4.1 מקורות מים מממנת את פעילותה ממקורותיה העצמיים, מהנפקת אגרות חוב בישראל.

מקורות ייזום מממנת את פעילותה גם מהלוואות מגופים בנקאיים. להרחבה ראה ביאורים 18, 19 ו-29 לדוחות הכספיים השנתיים.

4.4.2 הלוואות ואגרות חוב לזמן ארוך:

יתרת ההלוואות ואגרות חוב לזמן ארוך, כולל ריבית וחלויות שוטפות ליום 31 בדצמבר 2020 הסתכמה לסך של כ- 10,216 מיליון ש"ח. לעומת סך של כ- 9,503 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2019.

¹ FFO - רווח (הפסד) תפעולי בתוספת פחת הפחתות ושינויים בירידת ערך, שינוי בהתחייבות בגין הטבות לעובדים נטו ובניכוי תשלומי ריבית ורווחי חברות בנות. הרווח (הפסד) תפעולי הינו בתוספת השינויים בחשבונות הנדחים הרגולטוריים לפני מס, המתחייבים לרווח הגולמי בלבד וללא הפרשות והערכות לגבי תקופות עבר כמפורט בסעיף 3.2 לדוח.

² חוב פיננסי מתואם - חוב פיננסי ברוטו (סעיפים פיננסיים בלבד הכלולים בהתחייבויות השוטפות ושאינן שוטפות), בניכוי מזומנים ושווי מזומנים, בתוספת התחייבויות לעובדים נטו, התחייבות בחכירה מיישום IFRS 16, סעיפים פיננסיים הכלולים בזכאים ויתרות זכות (ריביות והוצאות לשלם). החוב הפיננסי כולל את החשיפה לחברת היזום.

³ EBIT מתואם - רווח (הפסד) תפעולי בתוספת או בניכוי שינוי בהתחייבות בגין הטבות עובדים נטו, הכנסות והוצאות אחרות וירידת ערך נכסים מוחזקים למכירה.

⁴ Capital Employed - הון עצמי בתוספת חוב פיננסי ברוטו.

⁵ חוב מתואם - חוב פיננסי מתואם בתוספת התחייבות בשל הטבות לעובדים.

4.5 דירוג אשראי

ביום 23 ביוני 2020, אשררה Standard & Poors Maalot (להלן: "מעלות") את דירוג החברה ilAAA/Stable וכן קבעה דירוג לאגרות החוב של החברה ilAAA. ביום 9 בפברואר 2021 קבעה מעלות דירוג במסגרת ההרחבה לאגרות החוב של החברה ilAAA.

4.6 פרטים בדבר תעודות התחייבות של החברה

<u>אגח סדרה 11</u>	<u>אגח סדרה 10</u>	
19 ביוני 2019	19 ביוני 2019	מועד ההנפקה
1,478,510	524,850	יתרת ערך נקוב במחזור נכון ליום 31.12.2020 באלפי ש"ח
1,478,510	524,850	יתרת ערך הנקוב המוערך מחדש לפי תנאי ההצמדה ליום 31.12.2020 באלפי ש"ח
2.07% צמודה	0.1% צמודה	שיעור הרבית הנקובה
167	3	סכום הרבית שנצברה ליום 31.12.2020
1,818,124	534,665	שווי הוגן ליום 31.12.2020 באלפי ש"ח
קבועה	קבועה	סוג הרבית
33 תשלומי קרן שווים ביום 31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2021 עד 2053 (כולל)	5 תשלומי קרן שווים ביום 31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2023 עד 2027 (כולל)	מועדי תשלום הקרן
הרבית תשולם ביום 31 בדצמבר 2019 ולאחר מכן ביום 30 ביוני ו-31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2020 עד 2053 (כולל).	הרבית תשולם ביום 31 בדצמבר 2019 ולאחר מכן ביום 30 ביוני ו-31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2020 עד 2027 (כולל)	מועדי תשלום הרבית
מדד המחירים לצרכן שפורסם בגין חודש מאי 2019	מדד המחירים לצרכן שפורסם בגין חודש מאי 2019	בסיס ההצמדה ותנאיה
החברה תהייה רשאית לבצע בכל עת, החל מתום 30 יום לאחר הרישום למסחר, לפי שיקול דעתה הבלעדי, להעמיד את אגרות החוב לפדיון מוקדם. לפרטים ראה סעיף 9.2 לשטר הנאמנות	החברה תהייה רשאית לבצע בכל עת, החל מתום 30 יום לאחר הרישום למסחר, לפי שיקול דעתה הבלעדי, להעמיד את אגרות החוב לפדיון מוקדם. לפרטים ראה סעיף 9.2 לשטר הנאמנות	פדיון מוקדם
רזניק פז נבו האמנויות בע"מ רחוב יד חרוצים, 14 תל אביב 6770007	רזניק פז נבו האמנויות בע"מ רחוב יד חרוצים, 14 תל אביב 6770007	פרטים בדבר הנאמן
AAA	AAA	דרוג מעלות במועד ההנפקה
AAA	AAA	דרוג מעלות ביום 8 ביולי 2019
AAA	AAA	דרוג מעלות ביום 23 ביוני 2020
מהותית	לא מהותית	מהותיות הסידרה

5. אומדנים חשבונאיים קריטיים

לפרטים בדבר שימוש באומדנים חשבונאיים קריטיים ראה ביאור 2.כח(2) לדוחות הכספיים.

6. שינויים מהותיים שחלו בפעילות החברה

6.1 חברת הייזום

6.1.1 בשנת הדוח המשיכה חברת הייזום את פעילותה בתפעול של מפעלי אספקה וטיפול במים וביוב בארץ ובעולם, בין במישרין ובין באמצעות חברות בנות ושותפויות. לפירוט אודות הפרויקטים המהותיים של חברת הייזום (ובכללם: פרויקט מתקן התפלה אשדוד, פרויקט לימסול ופרויקט לרנקה) ראה ביאורים 5 ו-7 לדוחות הכספיים.

6.1.2 היקף הנכסים המאוחד של חברת הייזום לשנת 2020 הסתכם לסך של כ- 1,240 מיליוני ש"ח בהשוואה לסך של כ- 1,270 מיליוני ש"ח בשנת 2019.

6.1.3 היקף ההון העצמי המאוחד של חברת הייזום בשנת 2020 הסתכם לסך של כ- 58 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ- 64 מיליוני ש"ח בשנת 2019.

6.1.4 דירוג מתקן ההתפלה באשדוד
בהתאם להסכמי המימון של מתקן ההתפלה באשדוד, לאור דרישת הגורמים המממנים, התבקשה חברת אשדוד התפלה לבצע הליך של דירוג להלוואה שגייסה בסך כולל של כ- 700 מיליון ש"ח וכ- 120 מיליון אירו.
ביום 3 בנובמבר 2016 התקבל דוח דירוג, בו קבעה חברת הדירוג (מידרוג) את דירוג הפרויקט על A3 באופן יציב. במסגרת הליך הדירוג, נבחנו כלל הפרמטרים הקשורים לפרויקט וביניהם המצב התפעולי שלו, המצב המשפטי והמצב המימוני-פיננסי. הדירוג משקלל את כלל הסיכונים הקיימים בפרויקט בתחומים השונים. חברת מידרוג תבחן אחת לשנה את הדירוג ותעדכן בהתאם.
ביום 24 באפריל 2017, הודיעה חברת מידרוג כי היא מצביה תחת בחינה (CREDIT REVIEW) עם השלכות שליליות את דירוג החוב הבכיר A3.il שגייסה אשדוד התפלה בע"מ.

ביום 4 במאי 2017, הודיעה חברת מידרוג על הפסקת דירוג החוב הבכיר של אשדוד התפלה בשל העדר מידע בקשר עם תזרימי המזומנים הצפויים בפרויקט ואי ודאות בנוגע להיקף המחלוקות והתביעות אל מול המדינה וקבלן ההקמה.

6.1.5 מקורות ייזום - מצב כספי וגרעון בהון החוזר

6.1.5.1 מצבה הכספי של חברת הייזום - סולו
נכון ליום 31 בדצמבר 2020 לחברת הייזום, ללא חברות מאוחדות, גרעון בהון החוזר בסך כ- 44 מיליוני ש"ח. כמו כן, לחברת הייזום התחייבויות חוץ מאזניות בסך כ- 243 מיליוני ש"ח, כולל ערבויות שניתנו לחברת אשדוד התפלה בסך כ- 119 מיליוני ש"ח וערבויות שניתנו לאשדוד התפלה תפעול בסך 54 מיליוני ש"ח.
הגרעון בהון החוזר נובע מהעובדה שעל פי המתווה למכירת המתקן, מקורות ייזום התחייבה לפרוע את חובה של אשדוד תפעול לבנק מזרחי בסך של כ- 30.5 מיליוני ש"ח (יצוין כי מקורות ייזום נתנה ערבות חברה לבנק מזרחי להבטחת החזר החוב). לפיכך בספרי מקורות ייזום נרשמה הפרשה בגין התחייבותה של חברת הייזום לפרוע את חובה של אשדוד תפעול לבנק מזרחי. התחייבות זו בסך של כ- 30.5 מיליוני ש"ח מגובה בערבות חברה של מקורות מים. כמו כן, אשראי שניתן לחברה בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח מגובה בפיקדון של מקורות מים.
בתקופת הדוח חברת הייזום פרעה כ- 5.5 מיליוני ש"ח כחלק מהסדר עם הבנקים להסדרת חובה של חברת הייזום.

הנהלת חברת הייזום ערכה דוחות תזרים מזומנים חזוי לשנת 2021, בהתאם לדוחות אלו הנהלת חברת הייזום מעריכה כי חברת הייזום תוכל לעמוד בפרעון התחייבויותיה ובצרכי המזומנים הצפויים שלה.

6.1.5.2 מצבן הכספי של חברות מאוחדות

6.1.5.2.1 אשדוד התפלה

ליום 31 בדצמבר 2020 לאשדוד התפלה עודף בהון החוזר בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח. הנהלת חברת אשדוד התפלה פועלת להמשך ייצור מים במתקן, ובמקביל ממשיכה ביישום תכנית חירום, תכנית לשימור הייצור ותכנית בטיחות, עד למכירת המתקן. במהלך שנת 2020 בוצע פירעון של ההלוואות בהתאם ללוחות הסילוקין. בהתאם לתחזית תזרים מזומנים שערכה אשדוד התפלה לתקופה של 12 חודשים ממועד דוחות כספיים אלה, דירקטוריון מקורות ייזום בשבתו כאסיפה כללית של אשדוד התפלה והנהלת אשדוד התפלה בדעה, כי אשדוד התפלה תעמוד בפירעון התחייבויותיה בהגיע מועד פירעון ובצרכי המזומנים שלה.

6.1.5.2.2 אשדוד תפעול

ליום 31 בדצמבר 2020 לאשדוד תפעול גרעון בהון בסך של כ- 16 מיליוני ש"ח, ועודף בהון החוזר בסך של 20 מיליוני ש"ח. העודף בהון החוזר נובע מהתחייבותה של מקורות ייזום לפרוע את חובה של אשדוד תפעול לבנק מזרחי, כמתואר לעיל. הנהלת אשדוד תפעול בחנה את תזרים המזומנים החזוי של אשדוד תפעול לשנת 2021 בהתבסס על המשך תמיכה של מקורות מים, בין היתר, בדרך של הקדמת תשלומים, וכן בהתבסס על המתווה שנקבע במתווה העקרונות לכיסוי הגרעון התפעולי של אשדוד תפעול על ידי חברת מקורות ייזום (בערבות של מקורות מים) ועל ידי חברת אשדוד התפלה, עד לסיום הליך המכירה. בהתאם לתחזית הנ"ל, הנהלת אשדוד תפעול מעריכה כי אשדוד תפעול תוכל לעמוד בפרעון התחייבויותיה ובצרכי המזומנים הצפויים שלה.

6.1.5.3 השפעה על מקורות מים סולו

לאור האמור לעיל השפעה האפשרית על מקורות סולו ליום 31 בדצמבר 2020, הינה סך של כ- 218 מיליון ש"ח הנובעת מיתרת ההשקעה במקורות ייזום (59 מיליון ש"ח), מיתרת חו"ז מול מקורות ייזום (24 מיליון ש"ח) ומהאפשרות למימוש ערבויות שניתנו לחברות הייזום והחברות המאוחדות שלה (135 מיליון ש"ח). ראה גם ביאור 24.

לדעת הנהלת החברה והדירקטוריון של מקורות מים, אין בסכום הנ"ל משום פגיעה ביכולתה של החברה לפרוע את התחייבויותיה בהגיע מועד פירעון וכן אין פגיעה בפעילות העסקית של חברת מקורות סולו.

6.1.5.4 מצב המתקן באשדוד והתכניות לתיקון והשלמת העבודות

החל מחודש ספטמבר 2017 המתקן מייצר את הכמות המוזמנת במלואה בקירוב. יחד עם זאת, קיימים סיכונים בתפעול המתקן ועמידתו בדרישות ובתקנות שונות שעלולים להשפיע על תוצאות חברות הבנות של חברת הייזום. אשדוד התפלה ואשדוד התפלה תפעול. לאור זאת, גיבשה אשדוד התפלה תכנית חירום שנועדה לאפשר לה לצמצם את הסיכונים הרגולטורים שהשאיר אחריו קבלן ההקמה ומתמקדת גם בשימור מצב המתקן על מנת שמצבו לא יתדרדר והוא יוכל להמשיך בייצור עד להשלמת המכירה. אשדוד התפלה גיבשה תכנית נוספת לשימור הייצור על מנת לנסות לצמצם את סיכוני התפעול במפעל עד להשלמת המכירה והעברתו לרוכש החדש. בנוסף, לצורך פתרון בעיות ומפגעי בטיחות העלולים לסכן חיי אדם, גובשה תכנית נוספת לנושא הבטיחות. בחודש פברואר 2019 התקבל אישור לביצוע התוכניות המפורטות לעיל בהיקף כולל של 40 מיליון ש"ח. הנ"ל עוגן במסגרת מתווה העקרונות בין חברת הייזום, אשדוד התפלה, אשדוד התפלה תפעול, המדינה והבנקים המממנים. אשדוד התפלה ממשיכה בביצוע התכנית. עד כה נוצל תקציב בסך של כ- 39 מיליון ש"ח (הסכום כולל עבודות שהסתיימו וכן עבודות בתהליך).

הנהלת אשדוד התפלה פועלת להמשך ייצור מים במתקן למרות ההפסד הנובע ממנו, ובמקביל ממשיכה ביישום התכניות כאמור לעיל, עד למכירת המתקן.

ביום 7 במרץ 2021 התקבל רישיון עסק קבוע למתקן ההתפלה, בכפוף להשלמת דרישות כבאות. למתקן ההתפלה אין תעודת גמר וטופס 4 תקף ואשדוד התפלה ואשדוד תפעול פועלות להסדרת ההיתרים הנדרשים, כאמור.

6.1.6 מתווה עקרונות עם המדינה והבנקים המממנים

ביום 24 לפברואר 2019, נחתם מתווה עקרונות בין מקורות מים, חברת הייזום, אשדוד התפלה ואשדוד תפעול לבין המדינה והמממנים למכירת מלוא החזקות חברת הייזום בחברת אשדוד התפלה ובחברת אשדוד התפלה תפעול. כניסתו לתוקף של מתווה העקרונות הותנתה בקבלת אישורים של הצדדים וכניסתו לתוקף של הסכם הפשרה של הקבלן. התנאים הושלמו ביום 12 במרץ 2019 ומתווה העקרונות נכנס לתוקף באותו מועד.

בהתאם למתווה העקרונות, מקורות ייזום התחייבה לפרסם מכרז פומבי למכירת כל מניות אשדוד התפלה וחברת התפעול והלוואות הבעלים שהועמדו לגופים אלה. הזוכה במכרז יתחייב לשפץ את המתקן ולהעמידו במצב כשירות בסטנדרטים שייקבעו במסמכי המכרז וזאת בתוך 24 חודשים ממועד השלמת המכירה. לצורך שיפוץ זה יוכל הזוכה לעשות שימוש ב"קופת משאבים" שתיצבר באשדוד התפלה, שתורכב בעיקר מכספים שהתקבלו מקבלן ההקמה במסגרת הסכם הפשרה עמו, מיתרות שייצברו בחשבונות אשדוד התפלה וממסגרת אשראי נוספת שיועמדו על ידי המממנים, כפי שמפורט במתווה העקרונות (להלן: "קופת המשאבים").

במסגרת מתווה העקרונות הסתיימו הליכי הבוררות בין אשדוד התפלה למדינה וזאת לאור ההבנות בין הצדדים, המפורטות במתווה העקרונות, הנוגעות לסכומים המגיעים למדינה במקרה שהליך המכירה יצלח ובמקרה שייכשל, כמפורט בהמשך. הליכי הבוררות בין אשדוד התפלה לקבלן ההקמה הסתיימו במסגרת הסכם הפשרה ביניהם. בנוסף, במסגרת מתווה העקרונות המממנים והמדינה ויתרו על הפרות מצד אשדוד התפלה שמקורן לפני מועד מתווה העקרונות.

על פי מתווה העקרונות, עד להשלמת הליך המכירה של המתקן, המתקן ימשיך לפעול בהתאם להוראות הסכם הזיכיון. שיפוצים הכרחיים הנדרשים לשימור המתקן, עד היקף מסוים, ימומנו מתוך קופת המשאבים. גירעונות תפעוליים שוטפים, עד היקף של 24 מיליון ש"ח ימומנו על ידי חברת היזום, בערבות של מקורות מים ("תקרת ההשתתפות"). בנוסף, בנסיבות מסוימות הקבועות במתווה העקרונות, הקשורות בעיקר להתקדמות הליך המכירה של המתקן ועמידה של אשדוד התפלה ביחסי כסוי מינימליים, אשדוד התפלה תהא רשאית לשחרר סכומים נוספים בהיקף של עד 30 מיליוני ש"ח, למימון גירעונות תפעוליים שוטפים כאמור. בהתאם, ככל שמקורות ייזום תממן גירעונות תפעוליים כאמור בגובה תקרת ההשתתפות, ומקורות ייזום ו/או מקורות מים לא ימשיכו לממן את הגירעונות התפעוליים, ככל שיהיו, לא תהיה לחברת התפעול יכולת פיננסית להמשיך בתפעולו ותחזוקתו של המתקן, דבר שעלול להוביל לביטול הסכם הזיכיון ו/או מימוש זכויות המממנים מכוח הסכם המימון. בנוסף, מקורות ייזום (בערבות מקורות מים) תידרש לפרוע את יתרת החוב לחברת IDE בסכום של כ- 8 מיליוני ש"ח ולהעמיד במקום קבלן ההקמה מספר ערבויות בנקאיות לחברת נמלי ישראל ולעיריית אשדוד בהיקף כולל של כ- 1.6 מיליון ש"ח.

במועד השלמת הליך המכירה של המתקן, כספי התמורה יחולקו בין מקורות ייזום והמדינה בהתאם ליחסים שסוכמו ביניהם על בסיס חלוקה בין הצדדים בהתאם לגובה התמורה שתקבל מהזוכה במכרז. לאחר המכירה, לאשדוד התפלה ולחברת התפעול לא יהיו חובות למקורות ייזום ולמקורות מים.

בנוסף, מקורות ייזום (בערבות מקורות מים) תידרש לפרוע את החוב של אשדוד תפעול לבנק מזרחי בסכום של כ- 30.5 מיליוני ש"ח, וככל שיתרת החוב נטו של אשדוד תפעול באותו מועד תהיה שלילית, מקורות ייזום (בערבות מקורות מים) תכסה את ההפרש עד סכום יתרת החוב נטו של אשדוד תפעול ליום 31 בדצמבר 2018. בנוסף, מקורות ייזום ומקורות מים עלולות להיות כפופות לחובת שיפוי הרוכש בגין חובות אשדוד תפעול עד למועד חתימת מתווה העקרונות שלא גולו לזוכה במכרז למרות שהיו בידיעת אשדוד התפלה ו/או בידיעתן.

כמו כן נקבע במתווה העקרונות כי ככל שאשדוד התפלה תידרש לשפות או לפצות את קבלן ההקמה ו/או מי מטעמו מכוח הוראות הסכם הפשרה עם קבלן ההקמה, סכום השיפוי או הפיצוי ישולם על ידי אשדוד התפלה או מקורות ייזום (בערבות מקורות מים), לפי חלוקה שנקבעה ביניהם, עד לסכום כולל של 6 מיליון ש"ח, וכל סכום שיפוי

מעבר לכך (וכן שיפוי בגין תביעת יובלים בגין דמי הקמה בסך של כ- 1.8 מיליון ש"ח) תשולם על ידי מקורות ייזום (בערבות מקורות מים).

מתווה העקרונות כולל גם שורה של הקלות מכוח הסכם המימון ומכוח הסכם הזיכיון שיחולו לאחר השלמת הליך המכירה של המתקן.

במקרה שהליך המכירה ייכשל, חוב אשדוד התפלה למדינה יועמד על סכום של כ- 60 מיליון ש"ח, ויהיה נחות לחוב של אשדוד התפלה למממנים. ככל שהליך המכירה ייכשל, שלא בשל מחדלים של מקורות ייזום או מקורות מים, המדינה לא תחלט את ערבות ההקמה שהועמדה לטובתה בסך של 90 מיליון ש"ח. עם זאת, ככל שהממנים יפעלו למימוש המתקן, תשמש יתרת כספי המימוש, לאחר פירעון הסכומים המגיעים למממנים, לחלוקה בין המדינה למקורות ייזום ומקורות מים על בסיס חלוקה שסוכמה ביניהם בהתאם לגובה יתרת כספי המימוש כאמור. כן נקבע במתווה העקרונות כי במקרה כאמור, בו הליך המכירה ייכשל, אזי כל עוד אשדוד התפלה תמשיך לספק מים מותפלים בהתאם להוראות הסכם הזיכיון ובזמינות העולה על 85%, המדינה תימנע למשך תקופה של 24 חודשים מלהפעיל את זכותה לביטול הסכם הזיכיון לפי הוראותיו בגין עילות הנוגעות לכמות המים המסופקת (וזאת מבלי לגרוע מזכויות המדינה לביטול הסכם הזיכיון מכוח עילות אחרות, ככל שיעמדו לה באותו מועד).

ביום 30 ביוני 2020 פירסמה חברת הייזום את מסמכי המכרז, והמועד להגשת הצעות המציעים נקבע ליום 2 בנובמבר 2020. המועד הנ"ל נדחה ליום 5 באפריל 2021.

ביום 28 בינואר 2021 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את מכירת מניות אשדוד התפלה ואשדוד תפעול.

6.1.7 הליכים משפטיים:

במסגרת הסדר הפשרה עם קבלן ההקמה, אשדוד התפלה וקבלן ההקמה הגישו תביעה משותפת לבית המשפט המחוזי בתל אביב נגד חברת הביטוח הראל על סך של 300 מיליון ש"ח. כתב התביעה כלל בקשה להחזר מלוא הסכומים ששילם קבלן ההקמה במסגרת הסכם הפשרה ובגין עלות תיקון הממברנות, פיצוי בגין אובדן רווחים בתקופת העיכובים במסירה, נזקים פיזיים שעדיין קיימים במתקן ונזקים נוספים כתוצאה מכשלי תכנון (לרבות עלויות תפעול עודפות). בית המשפט המליץ לצדדים לפנות להליך גישור.

ביום 22 למרץ 2021 התקבלה הסכמת הראל חברת הביטוח להליך גישור וכן הסכמה לזהות המגשר, כב' השופט בדימוס יצחק ענבר.

6.1.8 מצבו הכספי של מיזם בשליטה משותפת - M.N. LARNACA DESALINATION CO. LIMITED

בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020 נכללה הפניית תשומת לב לקיום ספקות משמעותיים בדבר המשך פעילות המיזם כ"עסק חי", הואיל ולמיזם נצבר הפסד בשנת

2020, בסך כ- 562 אלפי אירו ובהתחשב בכך שליום 31 בדצמבר 2020 למיזם גירעון בהון בסך כ- 12,161 אלפי אירו וכן גירעון בהון החוזר בסך של כ- 29,959 אלפי אירו. הדוחות הכספיים של המיזם נערכו על בסיס הנחת ה"עסק החי", בהתבסס על אשראי של בעלי המניות שיתרתו ליום 31 בדצמבר 2020 מסתכמת בכ- 35,242 אלפי אירו (חלקה של חברת הייזום - 50%), שלגביו אישרו בעלי המניות כי לא יועמד לפירעון כל זמן שאין למיזם זה אמצעים כספיים מספיקים שיאפשרו את המשך פעילותו כ"עסק חי".

6.1.9 אירועים מהותיים נוספים:

6.1.9.1 ביום 7 במרץ 2021 התקבל רישיון עסק קבוע למתקן ההתפלה באשדוד, בכפוף להשלמת דרישות כבאות.

6.1.9.2 ביום 20 באפריל 2020 הקצתה חברת הייזום 2,500,000 מניות בנות 1 ש"ח ערך נקוב למקורות מים, לצורך מימון פרויקט אשדוד. ביום 18 ביוני 2020 הקצתה חברת הייזום 2,500,000 מניות בנות 1 ש"ח ערך נקוב למקורות מים, לצורך מימון פרויקט אשדוד. ביום 2 באוגוסט 2020 הקצתה חברת הייזום 1,758,550 מניות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת למקורות מים, לצורך מימון פרויקט אשדוד. ביום 22 בפברואר 2021 הקצתה חברת הייזום 1,500,000 מניות בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת למקורות מים, לצורך מימון פרויקט אשדוד.

6.1.9.3 ביום 2 בינואר 2020 קיבל המיזם המשותף בלרנקה הנחיה מרשות המים בקפריסין להפעיל את המתקן בתפוקה של 50% החל מיום 10 בינואר 2020 ועד להודעה חדשה. ביום 1 ביולי התקבלה הנחיה מרשות המים בקפריסין להפעיל את המתקן בתפוקה של 100% החל מיום 8 ביולי 2020 ועד להודעה חדשה. ביום 7 באוגוסט 2020 התקבלה הנחיה מרשות המים בקפריסין להפעיל את המתקן בתפוקה של 50% החל מיום 24 ביולי 2020 ועד להודעה חדשה. ביום 7 בינואר 2020 קיבל המיזם המשותף בלימסול הנחיה מרשות המים בקפריסין להמשיך במצב זמינות לאספקת מים (Stand by Mode) לפחות עד ליום 31 במרץ 2020. המתקן המשיך במצב זמינות לאספקת מים (Stand by Mode). ביום 10 ביולי 2020 התקבלה הנחיה מרשות המים בקפריסין להמשיך במצב זמינות לאספקת מים (Stand by Mode) עד להודעה חדשה. לפירוטים נוספים בדבר פרויקט לרקנה ולימסול ראה ביאור 7(א)2(ה) לדוחות הכספיים.

6.1.8.4 מיזם נבי מוסא - ביום 2 במרץ 2008 לאחר שזכתה במכרז חתמה מנרב אחזקות בע"מ (להלן "מנרב") על הסכם BOT לתכנון, מימון, הקמה ותפעול של מתקן לטיפול בשפכים באתר נבי מוסא לתקופה של 24 שנים ו-11 חודשים, אשר בסיומה יועבר המתקן לבעלות מפעלי ביוב וטיהור ירושלים בע"מ (להלן: "מבט"י" או "המזמין") שהינה חברת בת של "הגיוחון", תאגיד המים העירוני של ירושלים. לאחר אישור ממשלת ישראל מיום ה-1 בנובמבר 2010 לכניסתה של חברת הייזום לפרויקט, נחתמה תוספת להסכם הזיכיון וחברת הייזום הפכה

להיות שותפה שווה של מנרב בפרויקט. (להלן: "שותפות נבי מוסא").
ביום 12 בפברואר 2019 נחתם הסכם לביטול הסכם הזיכיון (ביטול הזיכיון במהלך תקופת התפעול), שלא כתוצאה מהפרת הסכם על ידי הזכייין ושלא כתוצאה מגורמים שאינם בשליטת המזמין, לפיו, מבט"י מורה לזכייין (חברת הייזום ושותפות נבי מוסא) על הפסקת העבודות לצמיתות וביטול הסכם הזיכיון שיתבצעו במועד הקובע.
לפירוט בדבר הליכים משפטיים בפרויקט נבי מוסא ראה ביאור 7 לדוחות הכספיים.

7. יעילות החברה

בדבר התפתחות יעילות החברה ראה סעיף 10.7 לדוח תיאור עסקי התאגיד.

8. רישום זכויות בנכסים

בדבר הליך רישום זכויות בנכסים, ראה ביאור 4.ב בדוחות הכספיים.

9. התחייבות בגין הטבות לעובדים

בדבר ההתחייבויות הקיימות בגין הטבות לעובדים ראה ביאור 17 בדוחות הכספיים.

10. נושאי משרה בחברה - שינויים בתקופת הדוח

ביום 14 במרץ 2020 סיימה את תפקידה הגב' ליאת ינקלביץ כממלאת מקום המבקר הפנימי. ביום 15 במרץ 2020 מונתה הגב' יפעת שגיב אלקלעי כמבקרת הפנימית של החברה. ביום 27 בספטמבר 2020 סיימה הגב' יפעת שגיב אלקלעי את תפקידה כמבקרת הפנימית של החברה. ביום 28 בספטמבר 2020 מונתה הגב' ליאת ינקלביץ כממלאת מקום המבקר הפנימי. ביום 22 בפברואר 2021 אושר מינויו של מר גיל בר כמבקר הפנימי של החברה. המינוי בתוקף החל מיום 12 באפריל 2021.
ביום 22 במרץ 2020 חודש מינויו של מר מרדכי כיו"ר דירקטוריון וכדירקטור בחברה. על פי כתב הודעת רשות החברות הממשלתיות, כהונתו של מר מרדכי כיו"ר דירקטוריון היתה עתידה להסתיים ביום 31 בדצמבר 2020 וכהונתו כדירקטור תסתיים ביום 21 במרץ 2023. ביום 22 בדצמבר 2020, אישר דירקטוריון החברה את המשך כהונתו של מר מרדכי כיו"ר הדירקטוריון של החברה לתקופה של 6 חודשים נוספים.
ביום 15 באפריל 2020 מר אריה אמסלם, סיים את תפקידו כסמנכ"ל לפיתוח ואסטרטגיה בחברה. ביום 27 באפריל 2020 מונה מר אבי מלול כממלא מקום סמנכ"ל לפיתוח ואסטרטגיה בחברה וביום 20 באוגוסט 2020 אושר מינויו הקבוע. בעקבות החתימה על ההסכם הקיבוצי החדש מיום 20 בינואר 2021 (ראה סעיף 1.3 לעיל) והאחדת חטיבת הטכנולוגיה עם חטיבת ההנדסה, מונה מר מוטי שירי סמנכ"ל טכנולוגיה לסמנכ"ל הנדסה וטכנולוגיה, ומר יוסי יעקבי מונה לסגן מנהל חטיבת הטכנולוגיה והנדסה וכן קיבל את האחריות לאסטרטגיה בכפיפות ישירה למנכ"ל. כמו כן מר אבי מלול סמנכ"ל לפיתוח ואסטרטגיה מונה לסמנכ"ל לפיתוח ולקוחות.
ביום 29 ביוני 2020 מונה סמנכ"ל תפעול ואחזקה, מר דני סופר, כמשנה למנכ"ל לסמנכ"ל לתפעול ואחזקה.

ביום 18 בנובמבר 2020 מונה מר יורם מוטעי לכהן כדירקטור בחברה. ביום 25 בנובמבר 2020, אישר דירקטוריון החברה כי הדירקטור יורם מוטעי הינו דירקטור בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית וכן בעל כשירות מקצועית, כהגדרתם בתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לדירקטור בעל כשירות מקצועית) תשס"ו-2005.

ביום 21 בדצמבר 2020 מונה ד"ר חיים פרלוק לכהן כדירקטור בחברה.

ביום 25 בינואר 2021 מונה מר ליאור גוטמן כדובר החברה והחל בתפקידו ביום 1 במרץ 2021.

ביום 21 במרץ 2021 מונה מר עטאללה סבאג לכהן כדירקטור בעל מיומנות פיננסית בחברה.

11. הקשר בין תגמול נושאי משרה בכירה ובעלי עניין בחברה לבין תרומתם לחברה

החל משנת 2015 החברה מיישמת מודל תגמול ותמרוץ עובדים בכירים מבוסס ביצועי החברה וביצועים אישיים בהתאם לחוזר רשות החברות, כח אדם, שכר ותנאי עבודה בנסיגים ומענקים 3-7-2017.

12. תגמול נושאי משרה בכירה

לפרטים בדבר תגמולים שניתנו לכל אחד מחמשת בעלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה בקשר עם כהונתו בחברה, בשנים עשר החודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2020 ראה ביאור 26.ג בדוחות הכספיים.

13. אירועים לאחר תאריך המאזן

לפרטים בדבר אירועים מהותיים שאירעו לאחר תאריך המאזן ראה ביאורים 7,5 ו-29 בדוחות הכספיים.

14. תרומות

החברה מנועה מלתרום נוכח הנחיות רשות החברות הממשלתיות, ובכלל זה, חוזר תרומות 2000/1 של רשות החברות הממשלתיות מיום 29 באוקטובר 2000.

15. חשיפה לסיכוני שוק

לפרטים בדבר חשיפה לסיכוני שוק ראה ביאור 11 בדוחות הכספיים.

16. דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית

הגרעין הניהולי של חברת מקורות נקבע ככלל החברות הממשלתיות ע"י רשות החברות הממשלתיות. ביום 27 ביולי 2008 התקבלה החלטת ממשלה מספר 3849, לפיה, מנהל רשות החברות רשאי לקבוע בהתייעצות עם השר הממונה על החברה, את תנאי ההתאמה של הדירקטורים לחברה שעניינם מומחיות וכשירות מקצועית, לרבות מומחיות חשבונאית ופיננסית. על כן נקבע הגרעין הניהולי של מקורות שבו מחויב להיות דירקטור אחד לפחות בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.

הדירקטור אשר אושר בדירקטוריון בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית בדירקטוריון מקורות הוא יו"ר הדירקטוריון, מר מרדכי מרדכי, בעל תואר ראשון בכלכלה וחיטבה במינהל עסקים מהאוניברסיטה העברית. השכלה נוספת רלוונטית: הכשרת דירקטורים במכון להב - אוניברסיטת תל-אביב. מר מרדכי כיהן בעבר כמנכ"ל משרד השיכון והבינוי, מנכ"ל משרד התקשורת, יו"ר ומנהל הרשות לשירותים ציבוריים מים וביוב ומנכ"ל משרד הפנים. מר מרדכי אושר כדירקטור בעל מיומנות חשבונאית ופיננסית ע"י הועדה לבדיקת מינויים ביום 5 במרץ 2014. כמו כן מר אבי וינטר, מר יורם מוטעי, מר עטאללה סבאג, הגב' נעמי אנוך והגב' שושנה צאיג הינם דירקטורים נוספים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית, כאשר

הגב' נעמי אנוך והגב' שושנה צאיג משמשות כדירקטוריות חיצוניות. לאור האמור לעיל, כיום מכהנים בדירקטוריון החברה 5 דירקטורים בעלי מיומנות פיננסית כאמור.

17. מבקר פנימי -

17.1 המבקר הפנימי

החל מתאריך 3 בינואר 2019 החלה לכהן הגב' ליאת ינקלביץ כממלאת מקום המבקר הפנימי. ביום 14 במרץ 2020 סיימה את תפקידה הגב' ליאת ינקלביץ כממלאת מקום המבקר הפנימי. ביום 15 במרץ 2020 מונתה הגב' יפעת שגיב אלקלעי כמבקרת הפנימית של החברה. ביום 27 בספטמבר 2020 סיימה הגב' יפעת שגיב אלקלעי את תפקידה כמבקרת הפנימית של החברה. ביום 28 בספטמבר 2020 מונתה הגב' ליאת ינקלביץ כממלאת מקום המבקר הפנימי. ביום 22 בפברואר 2021 אושר מינויו של מר גיל בר כמבקר הפנימי של החברה. המינוי בתוקף החל מיום 12 באפריל 2021.

המבקר הפנימי אינו משמש כמבקר הפנימי בחברות הבנות, לחברות הבנות מונו מבקרים פנימיים אחרים.

למבקר הפנימי ולבאים מכוחו ניתנת גישה חופשית, מתמדת ובלתי אמצעית, לצורך ביצוע תפקידו, לכל מסמך, מאגר נתונים או מידע, רגיל או ממוחשב, לרבות נתונים כספיים. המבקר הפנימי והבאים מכוחו רשאים להיכנס לכל נכס ולבדוק אותו וזאת ע"פ האמור בחוק הביקורת הפנימית.

17.2 תפקידים וסמכויות של המבקר הפנימי

דירקטוריון החברה קבע את תפקידיו וסמכויותיו של המבקר הפנימי בהתאם לסעיף 49 (א) לחוק החברות הממשלתיות התשל"ה-1975.

המבקר הפנימי עומד בדרישות סעיף 3(א) לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1990 (להלן בסעיף זה: "החוק") הקובע כי לא ימונה אדם כמבקר פנימי בגוף ציבורי אלא אם כן נתקיימו בו כל אלה:

- (1) יחיד
 - (2) תושב ישראל
 - (3) לא הורשע בעבירה שיש עמה קלון
 - (4) בעל תואר אקדמי מאת מוסד להשכלה גבוהה בישראל
 - (5) נסיון במשך שנתיים בעבודת ביקורת
- למבקר הפנימי אין קשרים עסקיים עם החברה או עם גוף הקשור אליה.

17.3 היקף העסקת המבקר הפנימי

המבקר הפנימי מועסק במשרה מלאה בהסכם עבודה אישי, כפקיד בכיר בהתאם להוראות סעיף 32(א)4 לחוק, באישור רשות החברות הממשלתיות. לדעת הנהלת החברה, היקף, אופי ורציפות הפעילות של המבקר הפנימי הינם סבירים ויש בהם להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בחברה. המבקר הפנימי מועסק בהתאם להסכם עבודה סטנדרטי של רשות החברות, להערכת הדירקטוריון, אין השפעה לתגמול המבקר על הפעלת שיקול דעתו המקצועי.

17.4 צוות הביקורת

תקן עובדי הביקורת עומד על 4 מבקרים. הרכב הצוות כולל עורך דין מהנדסת ומנהלת פרויקטים. בנוסף, נעזרת הביקורת בשישה משרדי רו"ח חיצוניים ובמיקור חוץ נוסף של מומחים ע"פ הצורך. במהלך חודש אוגוסט 2019 פרש לגימלאות רואה חשבון מלשכת המבקר, ומאז מונה צוות המבקרים בנוסף למבקר הפנימי 3 מבקרים במשרה מלאה, באוקטובר 2020 פרש לגימלאות רואה חשבון מלשכת המבקר. ב-1 בינואר 2021 הצטרפה לצוות מנהלת פרויקטים לאחר פרסום מכרז פנימי, תקן נוסף טרם אויש.

17.5 קביעת תוכנית הביקורת

תוכנית הביקורת נגזרה מתוכנית רב שנתית לביקורת פנימית המבוססת על סקר סיכונים של החברה. בנוסף, נכללו בתוכנית העבודה נושאים לבקשת יו"ר החברה, יו"ר ועדת ביקורת וההנהלה. התוכנית נבנתה כך שכל יחידה ארגונית בחברה תיבדק לפחות אחת לשלוש שנים. בתוכנית הביקורת נכללו נושאים אותם חייב המבקר הפנימי לבדוק לפי חוזרי רשות החברות הממשלתיות. תוכנית הביקורת אושרה על ידי ועדת הביקורת של מועצת המנהלים. ע"פ חוק הביקורת הפנימית ונהלי החברה המבקר הפנימי רשאי לערוך ביקורת מיוחדת בנוסף על תכנית העבודה לפי בקשת יו"ר הדירקטוריון או המנכ"ל תוך דיווח לוועדת הביקורת או יו"ר ועדת הביקורת או הדירקטוריון.

17.6 תקני העבודה

למיטב ידיעתו של הדירקטוריון, הביקורת מתבצעת בהתאם להוראות כל דין, תקני ביקורת מקצועיים מקובלים והנחיות רשות החברות. בהתאם לדרישת חוזר רשות החברות הממשלתיות- נערכה בדיקה על איכות הביקורת הפנימית ע"י משרד שיף הזרנץ ושות' שהוגשה לדירקטוריון ביום 24 בפברואר 2016 ונדונה בוועדת הביקורת ביום 14 במרץ 2016. חוק הביקורת הפנימית וחוזרי רשות החברות הממשלתית בנושא הביקורת הפנימית קובעים כי למבקר הפנימי בחברה ממשלתית קיימת כפיפות דואלית לממונים הארגוניים, ליו"ר הדירקטוריון בהיבטים מקצועיים ולמנהל הכללי בנושאים אדמיניסטרטיביים בלבד.

17.7 הממונים הארגוניים

חוק הביקורת הפנימית וחוזרי רשות החברות הממשלתית בנושא הביקורת הפנימית קובעים כי למבקר הפנימי בחברה ממשלתית קיימת כפיפות דואלית לממונים הארגוניים, ליו"ר הדירקטוריון בהיבטים מקצועיים ולמנהל הכללי בנושאים אדמיניסטרטיביים בלבד.

17.8 דיונים בדוחות הביקורת - ועדת הביקורת והדירקטוריון

דוחות על ממצאי הביקורת הפנימית מוגשים באופן שוטף בכתב למנהל הכללי ולחברי ההנהלה המבוקרים.

לאחר דיון בדוחות הביקורת ברשות המנכ"ל, דוחות הביקורת מוגשים בכתב לחברי ועדת הביקורת עם העתק ליו"ר הדירקטוריון. בתקופת הדוח השנתי של שנת 2020 התקיימו 11 ישיבות וועדת הביקורת, בתאריכים: 15.1.20, 19.2.20, 16.3.20, 22.4.20, 20.5.20, 17.6.20, 9.9.20, 21.10.20, 18.11.20, 9.12.20.

18. חוות דעת רואה חשבון המבקר

חוות דעתו של רואה החשבון, קוסט פורר גבאי את קסירר, אשר ביקר את הדוחות הכספיים של החברה לתקופה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2020, בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של החברה הינה בלתי מסויגת.

19. גילוי בדבר שכר רואה חשבון המבקר

משרד רואי החשבון קוסט פורר גבאי את קסירר הינו רואה החשבון המבקר של החברה החל ממועד מינויו בחודש דצמבר 2006.

להלן הוצאות שכר הטירחה לשנים 2018-2020:

סה"כ		שירותי מס		שירותי ביקורת, שירותים		
				הקשורים לביקורת		
שעות	אלפי ש"ח	שעות	אלפי ש"ח	שעות	אלפי ש"ח	
9,250	2,035	350	77	8,900	1,958	2020
9,389	2,018	202	45	9,186	1,973	2019
10,017	2,121	97	21	9,920	2,100	2018

לעניין אופן מינוי רואה החשבון המבקר ושכרו ראו סעיף 17.1 לנספח א' בדוח תיאור עסקי התאגיד.

20. הליך אישור הדוחות הכספיים

בהתאם לתקנות שהותקנו מכח חוק החברות וכן בהתאם להנחיות רשות החברות הממשלתיות מיום 1 בינואר 2012 בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים, על החברה לתת מידע לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים ובקרת העל, כדלהלן:

20.1 הוועדה לבחינת דוחות כספיים

וועדת המאזן משמשת כוועדת משנה של הדירקטוריון, הבוחנת את הדוחות הכספיים ומגבשת המלצתה לדירקטוריון בדבר אישורם. וועדה זו אינה וועדת הביקורת של הדירקטוריון.

20.2 חברי וועדת מאזן

20.2.1 **גב' שושי צאיג - יו"ר הוועדה**, מונתה לדירקטוריון וליו"ר הוועדה בחודש אוגוסט 2019. לגב' צאיג תואר ראשון במנהל עסקים (המכללה למנהל) התמחות ראשית: חשבונאות, התמחות משנית: מימון וכן תואר שני במנהל עסקים (אוניברסיטת מנצ'סטר) – התמחות במימון. הגב' צאיג היא בעלים ומנכ"ל של חברת הבנייה ש"ב.ן חברה קבלנית לבניין ולהשקעות בע"מ, העוסקת בייזום ובבנייה למגורים. היא כיהנה בעבר כסמנכ"ל כספיים ומשנה למנכ"ל בקבוצת גדיש הנדסה וניהול וכן כסמנכ"ל כספים ומשנה למנכ"ל באחוזות החוף (חברה בת של עיריית ת"א), העוסקת בפיתוח תשתיות בתחום תחבורה וחנייה ובמיזמים עסקיים.

- 20.2.2 **מר אבי וינטר** - דירקטור, מונה לחבר בוועדת מאזן ביום 25 ביוני 2019. מר וינטר בעל תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוני' בר אילן, וכן רישיון רו"ח של מועצת רואי החשבון. למר וינטר ניסיון במספר תפקידים בחב' כור סחר, וביניהם גם סמנכ"ל כספים. כמו כן, כיהן מר וינטר כסמנכ"ל כספים ומנכ"ל בחברת אפקון תעשיות בע"מ, וכן כמנכ"ל בחברה ביטחונית (חברה בת של תע"א).
- 20.2.3 **גב' נעמי אנוך** - מונתה לדירקטוריון ביום 5 במרץ 2019, ואושרה ליו"ר ועדת מאזן ביום 25 ביוני 2019. זאת עד למינויה של הדח"צית הגב' שוש צאיג ליו"ר הועדה ביום 22 באוגוסט 2019, ומאז מכהנת הגב' אנוך כחברת הועדה. הגב' אנוך בעלת תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה מאוני' תל אביב, ותואר שני במנהל עסקים מאוני' ברדפורד בהצטיינות. כמו כן, מכהנת כדירקטורית בקליל תעשיות בע"מ ובמפעלים פטרוכימיים בישראל בע"מ, כיהנה בעבר כסמנכ"ל כספים ומנהלת סיכונים ראשית של חברת פרטנר תקשורת בע"מ, שופרסל בע"מ וקופת חולים מאוחדת. כיום היא עוסקת ביעוץ וליווי עסקי ופיננסי התמחות בליווי חברות ציבוריות וחברות בתקופה של מיזוג.
- 20.2.4 **יורם מוטעי** - מונה לדירקטוריון ביום 18 בנובמבר 2020 ואושר לחבר בוועדת מאזן ביום 25 בנובמבר 2020. מר מוטעי בעל תואר BA בחשבונאות וכלכלה מאוני' תל אביב והוא רואה חשבון מוסמך. מר מוטעי הוא מנכ"ל קבוצת קשרי תעופה בע"מ החל משנת 2005.

20.3 הליך אישור הדוחות הכספיים והתהליכים שננקטו על ידי הגורמים המופקדים על "בקרת העל" בחברה

- 20.3.1 הליך אישור הדוחות הכספיים
- לאחר גיבוש טיוטת הדוחות הכספיים ואישורם ע"י סמנכ"ל הכספים והמנכ"ל בפועל, מובאים הדוחות הכספיים לדיון ואישור בוועדת המאזן ובמליאת הדירקטוריון. במסגרת דיונים אלו מוצגת טיוטת הדוחות הכספיים, טיוטת דוח הדירקטוריון, טיוטת דוח תיאור עסקי התאגיד וממצאי בדיקת הבקרה הפנימית והאפקטיביות שלה על הדיווח הכספי והערות רשות החברות, ככל שהיו.
- במסגרת הדיונים, ועדת המאזן בוחנת את הסוגיות המהותיות בדיווח הכספי ומגבשת המלצתה לדירקטוריון החברה בנוגע לאישורם, וכן לעניינים הבאים:
- הערכות ואומדנים שנעשו במסגרת הדוחות הכספיים.
 - הבקורות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי.
 - שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים.
 - המדיניות החשבונאית שאומצה והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים מהותיים של החברה.
 - הערכות שווי, לרבות ההנחות והאומדנים שבבסיסן, שעליהן נסמכים נתונים בדוחות הכספיים.

לאחר הדיון של חברי וועדת המאזן בטיטת הדוחות וגיבוש המלצותיה לאישורם, מתקיים דיון לאישור הדוחות הכספיים במליאת הדירקטוריון, במסגרתו מוצגות מסקנות והמלצות וועדת הכספים.

במסגרת דיונים אלה נוכחים רו"ח המבקר וכן היועץ המשפטי של החברה.

לאחר אישור הדוחות הכספיים על ידי הדירקטוריון, מובאים ממצאי בדיקת הבקרה הפנימית והאפקטיביות שלה על הדיווח הכספי ודוח ביקורת מסכם של רואי החשבון, המפרט את הממצאים העיקריים שהובאו או שנמצאו על ידם במהלך הביקורת לדיון גם במסגרת וועדת הביקורת של הדירקטוריון. טרם אישור דוחות אלו נערכו מספר דיונים ואישור סופי ניתן על ידי הדירקטוריון לאחר השלמת דוחות חברת הייזום.

20.3.2 אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי

החברה פועלת בהתאם לתקנת רשות החברות הממשלתיות (דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון), התשס"ו - 2005, ולפי תקנות החברות הממשלתיות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי), התשס"ח - 2007, לפיהן חלה החובה על החברות הממשלתיות, ובתוכן על החברה והחברות הבנות שלה, לצרף לדוחותיהן הכספיים, השנתיים והרבעוניים, דוחות נוספים בהם מצהירים נושאי המשרה בחברה (יו"ר דירקטוריון, מנכ"ל וסמנכ"ל כספים), כי הינם האחראים לקביעתם והתקיימותם בחברה של בקרות ונהלים לצורך הגילוי הנדרש בדוחות, וכן קבעו בקרות ונהלים כאמור והעריכו את אפקטיביות הבקרות הנ"ל, וזאת לשם הבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון.

כבסיס להצהרות אלה, בשנים האחרונות יישמה החברה תקנות אלו (על בסיס העקרונות שנקבעו בסעיף 404 בחוק סרבנס אוקסלי) בסיוע יועץ חיצוני, על ידי ביצוע עבודה הכוללת: עריכת סקר סיכונים, מיפוי התהליכים המהותיים המשפיעים על הדיווח הכספי, תיעוד התהליכים ובחינת האפקטיביות של הבקרות, שילוב מערכת מידע ייעודית לניהול ותחזוקת הבקרות וחוות דעת רואה החשבון המבקרים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על הדיווח הכספי (חוות דעת רואי החשבון המבקר ניתנה החל מהדוחות הכספיים של שנת 2009), ראה חוות דעת רו"ח המבקר בנספח א'. הצהרה בדבר פעולות שננקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים מצורפת לדוחות הכספיים, הצהרה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית מצורפת כנספח א' לדוח דירקטוריון זה.

20.3.3 זהות האורגנים המופקדים על הליך אישור הדוחות הכספיים

דירקטוריון החברה בראשות יו"ר הדירקטוריון מר מרדכי מרדכי וכן המנכ"ל מר אלי כהן וסמנכ"ל הכספים הגב' רונית זלמן-מלאך, הינם האורגנים המופקדים על אישור הדוחות הכספיים.

ועדת המאזן שדנה בטיוטת הדוחות הכספיים התכנסה ביום 21 במרץ 2021. דירקטוריון החברה שדן בדוחות הכספיים ואישורם בהתבסס על המלצות ועדת הכספים התכנס ביום 22 במרץ 2021.

21. התקשרות הטעונה אישור של הממשלה

אין לחברה התקשרויות נוספות הטעונות אישור של הממשלה, מעבר להתקשרויות שכבר אושרו על ידה ומפורטות בדוחות הכספיים.

22. יישום תוכנית לשעת חירום

מערך המל"יח של חברת מקורות קיים עשרות שנים מכוח החוק, ומטבע הדברים הוא התפתח לאורך השנים בהתאם לתרחישי האיום השונים, הכוללים: מלחמה, רעידות אדמה, סייבר, אירועי מזג אוויר קשים, צונאמי, זיהום, הרעלת מקורות מים, פנדמיה ו-EMP. לאורך השנים השכילה החברה לפתח ולהשקיע בתחום המוכנות לחירום, מתוך ידיעה ברורה, כי רק הערכות תוך הסתמכות על פיתוח יכולות עצמיות תבטיח רציפות תפקודית והמשכיות עסקית ובכוחה להבטיח תפקוד תקין ואמין של משק המים בחירום. טיפול מתמשך, עקבי וסדור בכל תחומי הפעילות בחברה, יבטיח כי חברת מקורות תהיה ערוכה לספק את צרכי משק המים בשגרה ובחירום בהתאם ליעדי החברה ולאמות המידה שהוגדרו לה על ידי הרגולציה, ואף לסייע לגופים אחרים במשק המים כדוגמת תאגידי מים ורשויות מקומיות.

בשל מיקומה הגיאוגרפי של מדינת ישראל, תנאי האקלים השוררים בה והמצב הגיאופוליטי, מחויבת מקורות, חברת המים הלאומית, להיערכות הולמת לאספקת מים אמינה וזמינה בכל עת – בשגרה ובחירום. ההיערכות מתבצעת בכל תחומי הפעילות של החברה, אספקת מים, בטחון מים, איכות מים, סייבר, תקשורת, כוח אדם ומלאים לחירום.

אבני היסוד להיערכות לחירום כוללים:

- הכנת תוכנית אסטרטגית לפעילות החברה בחירום.
- הבטחת רציפות תפקודית והמשכיות עסקית בכל מצבי החירום השונים.
- תרגול כל מערכי החברה מתוך ידיעה ברורה כי רק מה שיתורגל בשגרה יעבוד בחירום.
- שמירה על מקורות המים מפני פגיעה או זיהומים.
- שיפור היתירות ע"י מימוש פתרונות לאספקת מים ממקורות מים חלופיים.
- מערך התגוננות אזרחית וצוותי חירום ועזרה ראשונה מיומנים ומתורגלים.
- תפעול מערך אספקת המים מחדרי בקרה חלופיים בעת הצורך.
- סיוע לתאגידי מים ולרשויות מקומיות בשגרה ובחירום.

רעידות אדמה – בתחום ההערכות לרעידות אדמה, החברה נערכה לאורך שנים לרעידות אדמה חזויות בשני מישורים, הנדסי וארגוני. בתחום ההנדסי החברה פועלת על פי תוכנית חומש מוגדרת, ומסדירה ומטפלת בפערים אשר זוהו בסקרים ההנדסיים באופן שיטתי. לצורך שיפור המוכנות בתחום הארגוני שבו הצלת חיים הוגדר כערך העליון, הותקנו מכשירים להתראה על רעידת אדמה בכל מתקן המאויש ביותר מ-30 עובדים. פעמיים בשנה מתבצעים באתרים אלה תרגילים להצלת חיים. חולקו לעובדים חוברות להתנהגות והתנהלות מצילת חיים, ופותחה עבור העובדים תוכנה אינטראקטיבית להערכות לרע"ד.

בחברה הוחלט לשפר את ההערכות לרעידת אדמה ולהרחיבה גם לתוכנית "הערכות ליום שאחרי". התוכנית כוללת:

- א. "ערי אוהלים" - הצטיידות במכולות אשר נותנות מענה למצב של היפגעות בתי עובדים. המכולות כוללות: אוהלים, שקי שינה, שמיכות, אמצעי תאורה, מכשירי רדיו, גנראטור ושירותים. כל מכולה נותנת מענה ל - 120 איש (כיום לחברה שתי מכולות).
- ב. מתקן UF בספיקה של 5 מק"ש.
- ד. חיזוק היתירות במתקנים ללא גיבוי לחשמל (הגדלת מצברים ל - Ah100).
- על מנת להבטיח אספקת מים רציפה ואמינה בשגרה ובחירום, הותקנו במתקני חברת מקורות כ- 390 דיזל גנראטורים בהספק כולל של כ-120 מגה וואט, הנותנים גיבוי למקרה של פגיעה במשק החשמל. הדיזל גנראטורים מופעלים באופן יזום ומבוקר מידי חודש לשם הבטחת כשירותם המבצעית. החברה נמצאת בעיצומה של תוכנית לעיבוי מערך ייצור החשמל החליפי והחלה בהצטיידות של כעוד - 100 דיזל גנראטורים חדשים. היקף הפרויקט כ-130 מיליון ש"ח.
- פנדמיה** - בשל הערכות מוקדמת ונכונה לתרחיש לחירום בכלל ולפנדמיה בפרט, עומדת חברת מקורות בכל יעדיה לאספקת מים תקינה לאזרחי ישראל באופן מלא וללא אירועים חריגים.
- החל מתאריך 22 בינואר 2020 בו בוצעה הערכת המצב הראשונה לקראת אפשרות של פנדמיה. כיום כ-92% מעובדי החברה ביצעו חיסון ראשון או שני או החלימו מהנגיף. בנוסף מתחילת האירוע ננקטו בחברה פעולות רבות. חלקן מפורטות להלן:
- א. **הערכות מצב** - מתקיימות הערכות מצב יומיות בראשות מנכ"ל החברה וצוות ההנהלה הבכיר. מידי יום יוצאות הנחיות מפורטות לחיזוק ושימור פעילות החברה ומופצות הנחיות לשמירה על בריאות העובדים ושלומום - הערכות המצב מופצות לכלל העובדים.
- ב. **מיגון לעובדים** - מידי חודש מחולקים לעובדים נשמיות, כפפות לטקס, ג'ל לחיטוי ידיים ואמצעי היגיינה נוספים.
- ג. **הקמת צוות היגיינה** - הצוות מכין הנחיות לשמירה על בריאותם ושלומום של העובדים, בוחן את אמצעי המיגון ומבצע תשאולים אפידמיולוגיים במקרה של מגעים עם חולים מאומתים.
- ד. **הכשרת מתשאלים אפידמיולוגים** - החברה הכשירה כשלושים מעובדיה לבצע תשאולים אפידמיולוגיים לצורך קטיעת שרשרת ההדבקה.
- ה. **הקמת צוות חוסן** - לאור התמשכות נגיף הקורונה, הוקם צוות חוסן, הכולל אנשי מקצוע חיצוניים לצורך מיפוי פערים וקשיים העלולים לפגוע בחוסן החברה. המלצות הצוות מיושמות הלכה למעשה ע"י הנהלת החברה.
- ו. **טיפול בפרט** - החברה משקיעה מאמצים רבים לטיפול וטיפול בפרט על רקע משבר הקורונה.
- ז. **פעילות ליבה** - הועברו הנחיות מחייבות להגנה על חמש פעילויות ליבה רגישות שפגיעה בהם עלולה לסכן את הרציפות התפקודית וההמשכיות העסקית: **חדרי הבקרה, מעבדות, מערכות מידע, מטש"ים ומתקני התפלה.**
- ח. **הסברה** - הפצת הנחיות משרד הבריאות לכלל העובדים והנחיות צוות ההיגיינה של החברה.
- הפצת סרטוני וידאו מידי שבוע עם מנכ"ל החברה או המשנה למנכ"ל הכוללים הסברים על המצב ועדכונים שוטפים לעובדים.
 - הפצת הערכות מצב על בסיס יומיומי כמעט.
 - הפצת תקשורים והנחיות באופן שוטף ורציף לכלל העובדים.
 - הקמת פורטל מידע לשאלות ותשובות לעובדים.
- ט. **מלאים תפעוליים** - לחברה מלאי ל - 28 ימי עבודה. מלאי חומרי השבחה לארבעה חודשים הקרובים אצל הספקים והיצרנים.

י. פעילות בחטיבת התפעול -

1. מתקני התפלה ושפד"ן - הפרדה בין עובדי המתקן על מנת להבטיח רציפות תפקודית.
2. עובדי שדה בחטיבת התפעול – מבוצעת הצרחה בין עובדי שדה ועובדי מחלקות מקצועיות על מנת להבטיח גיבוי יעיל בשעת הצורך.

יא. סייבר - הגברת ערנות על רקע הבהלה העולמית סביב הנגיף לביצוע מתקפות סייבר.

יב. המשכיות עסקית -

- הסדרת יכולת ביצוע תשלומים (שכר וספקים) מרחוק
- הסדרת יכולת ביצוע דיווחים לבורסה מרחוק
- הסדרת יכולת לניהול תהליך גבייה מרחוק
- תעדוף פרויקטי פיתוח וכנגזרת מכך הקצאת אספקות ציוד וחומרים

החברה ערוכה להפעיל את מתקניה בשעת חירום מחדרי בקרה חלופיים הפזורים בפריסה ארצית מן ועד אילת. לחברה מספר חלופות קשר דיבור הכוללים: תשתית בזק, טלפונים סלולאריים, טלפונים לווייניים, מכשירי קשר וזימוניות.

יחידת מל"ח אחראית על כל מערך ההתגוננות אזרחית בחברה, הכולל מיגון עובדים, הסדרת מרחבים מוגנים לכלל העובדים (כולל מוכנות לאב"כ), הכשרת צוותי חירום אזוריים אשר מתורגלים באופן קבוע למתן מענה מיידי לחילוץ והצלת חיי עובדים ואזרחים השוהים בזמן אירוע חירום במתקני החברה, וזאת מתוך ידיעה ברורה שעיקר הפעילות של כוחות הביטחון וההצלה בעיתות חירום תהיה נתונה להצלה וחילוץ של אזרחים ו/או גופים חיוניים אחרים במשק. בנוסף לצוותי החירום, הוכשרו בחברה צוותי עזרה ראשונה בלמעלה מעשרים ושלושה מתקנים הפזורים ברחבי הארץ הנחשבים למתקנים רגישים ו/או מאוישים במספר עובדים גדול.

ההערכות לחירום, מחייבת שיפור מתמיד, ראיה מערכתית הכוללת חשיבה יצירתית וראיה ארוכת טווח. להלן סקירה קצרה על מגמות חדשות, שיפורים וחדושים בתחום החירום:

קשר דיבור לחירום - בחברה כ- 190 טלפונים לווייניים המבטיחים רציפות תפקודית במקרים של קריסת מערכות התקשורת בחירום.

שיפור אמינות מערך הדיזל גנראטורים - החברה נמצאת בעיצומו של תהליך להתקנת מכשירי ניטור לתקינות המצברים של הדיזל גנראטורים. אשר יבטיחו פעולה תקינה של הד"ג בחירום.

דו"ח יומי ממוחשב ארצי לניטור מלאי הסולר וסטאטוס ד"ג בחברה - מידי יום מתפרסם דו"ח יומי למלאי הסולר וסטאטוס תקינות מערך הדיזל גנראטורים בחברה.

טיפול מתמשך, עקבי וסדור בכל תחומי הפעילות בחברה, מבטיח כי חברת מקורות תהיה ערוכה לספק את צרכי משק המים בשגרה ובחירום בהתאם ליעדי החברה ולאמות המידה שהוגדרו על ידי הרגולציה, ואף לסייע לגופים אחרים במשק המים כדוגמת תאגידי מים ורשויות מקומיות.

23. גילוי בדבר הערכות שווי מהותיות

להלן פרטים אודות הערכות שווי מהותיות בהתאם לתקנה 8'ב לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1971:

מקורות ייזום ופיתוח	
מתקן להתפלת מי ים באשדוד	זיהוי נושא הערכה
31.12.2020	עיתוי הערכה
847.4 מליון ש"ח (לאחר קיזוז פיצוי בגין הסדר הפשרה בסך של 181.5 מיליון ש"ח)	שווי נשוא ההערכה סמוך לפני מועד הערכה
1028.9 מליון ש"ח	שווי נשוא הערכה שנקבע בהתאם להערכה
חברת וריאנס-אסכולה בע"מ. וריאנס-אסכולה הינה חברה מובילה, המתמחה במתן שירותי ייעוץ כלכלי, עסקי ומימוני לחברות ישראליות ובינלאומיות, פרטיות וציבוריות, בוגרות וחברות הזנק (Start-up) ומשרדי ממשלה. לחברה ניסיון רב במתן שירותי ייעוץ והערכות שווי מסוגים שונים בהתאם לכללי התקינה החשבונאית הבינלאומית (IFRS) והאמריקאית (US GAAP) כמו כן, עבודותינו מבוצעות וערוכות לפי דרישות ה-SEC, IRS, AICPA, (IFRS) IASB.	זיהוי המעריך ואפיונו
DCF	מודל הערכה
מעריך השווי התבסס על מודל פיננסי מעודכן של הפרוייקט אשר התקבל מהחברה ונערך על ידי גיזה. המודל כולל עדכון של הנחות תפעוליות ואחרות בהתאם לתרחיש הבסיס של החברה נכון למועד ההערכה. שיעור היוון נכס פיננסי - 5.4%. שיעור היוון נכס בלתי מוחשי - 8.6%.	ההנחות שלפיהן ביצע מעריך השווי את ההערכה

24. ניהול סיכונים

לפירוט בדבר דיון בגורמי סיכון בחברה, ראה סעיף 30 לדוח תיאור עסקי התאגיד.

25. החלטת הממשלה לגבי התקינה החשבונאית בחברות ממשלתיות

ביום 5 באוגוסט 2004 קיבלה הממשלה החלטה לגבי התקינה החשבונאית הכללית לגבי חברות ממשלתיות וקבעה כי תקינה זו הינה כשל הסקטור הפרטי. התקינה הייחודית לחברות ממשלתיות הינה בנוסף לתקינה של הסקטור הפרטי או כהרחבה או כחידוד של נושאים ספציפיים לחברות ממשלתיות. התקינה הייחודית לחברות ממשלתיות מבוצעת בהתאם לחוק.

מרדכי מרדכי, יו"ר הדירקטוריון

22 במרץ 2021
תאריך

אלי כהן, מנהל כללי

22 במרץ 2021
תאריך

פרק ג' – דוחות כספיים

לכבוד

מקורות חברת מים בע"מ

**הנדון: הסמכה לחתימה אלקטרונית של מקורות חברת מים בע"מ (להלן-"החברה") בגין דוח רואה החשבון
המבקר על הדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר, 2020 ולתקופה שהסתיימה באותו תאריך**

כראי החשבון של החברה, לבקשתה ובהתאם לתקנה 2(א) לתקנות ניירות ערך (חתימה ודיווח אלקטרוני), התשס"ג-2003, הרינו מסמיכים את מורשה החתימה האלקטרונית של חברתכם לחתום בחתימה אלקטרונית בשמנו ולדווח באופן אלקטרוני לרשות ניירות ערך את חוות דעת ראי חשבון על הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ליום 31 בדצמבר, 2020 ולתקופה שהסתיימה באותו תאריך, המצורף בזה ומהווה חלק בלתי נפרד ממכתב הסמכה זה.

בכבוד רב

קוסט פורר גבאי את קסירר

ראי חשבון

חיפה,
22 במרץ, 2021

מקורות חברת מים בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים
ליום 31 בדצמבר 2020

מקורות חברת מים בע"מ

**דוחות כספיים מאוחדים
ליום 31 בדצמבר 2020**

תוכן העניינים

<u>עמוד</u>	
ג - 3	דוח רואה החשבון המבקר
ג - 5 - 4	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
ג - 6	דוחות מאוחדים על הרווח או הפסד ורווח כולל אחר
ג - 9 - 7	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
ג - 11 - 10	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
ג - 105 - 12	ביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים
ג - 108 - 106	הצהרות מנהלים

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של מקורות חברת מים בע"מ

ביקרנו את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי המצורפים של מקורות חברת מים בע"מ (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר, 2020, ו-2019, ואת הדוחות המאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2020. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לדוחות דיעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-7.7%, כ-8.1% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2020, ו-2019, בהתאמה, והכנסותיהן הכלולות באיחוד מהוות כ-4.7%, כ-4.7% וכ-5.5% מכלל ההכנסות לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2020, 2019 ו-2018, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לדוחות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה והחברות המאוחדות שלה, לימים 31 בדצמבר 2020, ו-2019, ואת תוצאות פעולותיהן, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלהן לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020, בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010.

כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות סעיף 33 לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 ולחוזרי רשות החברות הממשלתיות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר, 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission והדוח שלנו, מיום 22 במרץ 2021, כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

מקורות חברת מים בע"מ
דוחות כספיים מאוחדים על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר			
2019	2020		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	ביאור	
13,446,655	14,373,078	4	רכוש קבוע, נטו
			השקעות וחייבים לזמן ארוך:
*845,745	805,926	5,11	נכסי פיננסי בגין הסדרי זיכיון למתן שירותים
126,437	149,791	6	נכסים בלתי מוחשיים
84,587	82,170	7	השקעות בישויות בשליטה משותפת
181,500	181,500	11	פיקדונות בליווי בנקאי
16,168	15,649	16	מסים נדחים
23,865	16,568	8	יתרות חובה לזמן ארוך
<u>1,278,302</u>	<u>1,251,604</u>		סה"כ השקעות וחייבים לזמן ארוך
<u>14,724,957</u>	<u>15,624,682</u>		סה"כ רכוש לא שוטף
			רכוש שוטף
146,472	184,546		מלאי
*391,292	250,119	9,11	חייבים ויתרות חובה
469,934	665,511	10	צרכני מים
51,030	46,115	11	פיקדונות בליווי בנקאי
239,616	241,939		ניירות ערך סחירים
503,923	576,208	11,12	מזומנים ושווי מזומנים
<u>1,802,267</u>	<u>1,964,438</u>		סה"כ רכוש שוטף
<u>16,527,224</u>	<u>17,589,120</u>		סה"כ נכסים
			חשבונות נדחים רגולטוריים
<u>256,568</u>	<u>70,046</u>	23	
<u>16,783,792</u>	<u>17,659,166</u>		סה"כ נכסים וחשבונות נדחים רגולטוריים

* סווג מחדש.

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

מקורות חברת מים בע"מ
דוחות כספיים מאוחדים על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר			
2019	2020	ביאור	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
3,800,379	3,999,063	13	הון המיוחס לבעלים של החברה
(1,483)	(1,438)	13	זכויות שאינן מקנות שליטה
<u>3,798,896</u>	<u>3,997,625</u>		סה"כ הון
			התחייבויות לא שוטפות
14,054	14,054	14	התחייבויות להקצאת מניות לממשלת ישראל
22,409	18,276	15	הכנסות מראש
674,639	623,711	16	מסים נדחים
718,796	696,648	17	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
34,136	48,823	11	נגזרים פיננסיים אחרים
38,703	37,337		התחייבויות אחרות
8,021,702	8,728,840	18,11	אגרות חוב
984,602	948,718	19,11	אשראי מתאגידים בנקאיים
<u>10,509,041</u>	<u>11,116,407</u>		סה"כ התחייבויות לא שוטפות
			התחייבויות שוטפות
252,099	265,409	20א'	התחייבויות אחרות
371,838	377,404		מקדמות בגין עבודות בביצוע
563,402	590,170	20ב'	זכאים ויתרות זכות
63,784	62,000	24	הפרשות
813,745	720,542	21,11	התחייבויות לספקים ונותני שירותים
328,556	376,701	18,11	חלויות שוטפות - אגרות חוב
82,431	79,089	22,11	אשראי מתאגידים בנקאיים
<u>2,475,855</u>	<u>2,471,315</u>		סה"כ התחייבויות שוטפות
<u>16,783,792</u>	<u>17,585,347</u>		סה"כ הון והתחייבויות
			חשבונות נדחים רגולטוריים
-	73,819	23	
<u>16,783,792</u>	<u>17,659,166</u>		סה"כ הון והתחייבויות וחשבונות נדחים רגולטוריים

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 22 במרץ, 2021
בשם הדירקטוריון:

רונית זלמן-מלאך
סמנכ"ל כספים

אלי כהן
מנהל כללי

מרדכי מרדכי
יו"ר דירקטוריון

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

מקורות חברת מים בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים על הרווח או הפסד ורווח כולל אחר

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2018	2019	2020	ביאור	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
4,290,784	4,650,968	4,896,282	א 25	הכנסות
(4,255,831)	(4,346,954)	(4,146,206)	ב 25	עלות המכירות והעבודות
34,953	304,014	750,076		רווח גולמי
(95,761)	(98,882)	(74,594)	ג 25	הוצאות הנהלה וכלליות
-	(263,605)	-	17	תכנית פרישה מוקדמת
93,030	3,704	(5,308)	ה 25	הכנסות (הוצאות) אחרות, נטו
-	1,629	(765)		חלק החברה ברווחי (הפסדי) עסקאות משותפת
32,222	(53,140)	669,409		רווח (הפסד) תפעולי
85,319	72,282	84,340	ד 25	הכנסות מימון
(334,008)	(300,592)	(213,613)	ד 25	הוצאות מימון
(248,689)	(228,310)	(129,273)		הוצאות מימון, נטו
(216,467)	(281,450)	540,136		רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
76,389	49,754	(124,535)	16	הטבת מס (מסים על ההכנסה)
(140,078)	(231,696)	415,601		רווח (הפסד) לשנה לפני שינויים ביתרות חשבונות נדחים רגולטוריים
372,874	292,492	(206,449)	23	שינויים נטו ביתרות חשבונות נדחים רגולטוריים, נטו לאחר השפעת מסים
232,796	60,796	209,152		רווח לשנה לאחר שינוי ביתרת חשבונות נדחים רגולטוריים
232,562	60,926	209,107		מיוחס ל:
234	(130)	45		בעלי מניות של החברה
232,796	60,796	209,152		זכויות שאינן מקנות שליטה
(140,078)	(231,696)	415,601		רווח (הפסד) לתקופה (לפני שינוי ביתרות חשבונות נדחים רגולטוריים)
4,565	(9,775)	1,576		רווח (הפסד) כולל אחר לאחר השפעת המס:
(2,122)	(19,676)	(14,637)		סכומים שישווגו מחדש לרווח או הפסד בהתקיים תנאים ספציפיים:
13,995	(55,176)	2,638		התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ
16,438	(84,627)	(10,423)		רווח (הפסד) בגין עסקאות גידור תזרימי מזומנים
(123,640)	(316,323)	405,178		סכומים שלא ישווגו מחדש לרווח או הפסד:
249,234	(23,831)	198,729		רווח (הפסד) אקטוארי ממדידה מחדש בגין תוכנית להטבה מוגדרת
249,000	(23,701)	198,684		רווח (הפסד) כולל לתקופה לפני שינוי ביתרות חשבונות נדחים רגולטוריים
234	(130)	45		רווח (הפסד) כולל אחר (לאחר השפעת המס)
249,234	(23,831)	198,729		רווח (הפסד) כולל לתקופה לאחר שינוי ביתרות חשבונות נדחים רגולטוריים
249,000	(23,701)	198,684		מיוחס ל:
234	(130)	45		בעלי מניות של החברה
249,234	(23,831)	198,729		זכויות שאינן מקנות שליטה
				סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לאחר שינוי ביתרות חשבונות נדחים רגולטוריים

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

מקורות חברת מים בע"מ
דוחות כספיים מאוחדים על השינויים בהון

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2020

זכויות שאינן מקבולות שליטה	סך כל ההון	המיוחס לבעלי מניות של החברה							יתרה ליום 1 בינואר 2020	
		שליטה	סך הכל	יתרת הפסד	קרן הון בגין עסקאות גידור	דוחות כספיים של פעילויות חוץ	מניות ממשקש	צמימות הלואות		שטרי הון
3,798,896	(1,483)	3,800,379	(252,208)	(33,861)	(17,071)	449,534	661,545	130,160	2,862,280	רווח כולל:
209,152	45	209,107	209,107	-	-	-	-	-	-	רווח נקי (הפסד) לשנה
(10,423)	-	(10,423)	2,638	(14,637)	1,576	-	-	-	-	הפסד כולל אחר
198,729	45	198,684	211,745	(14,637)	1,576	-	-	-	-	סך הכול רווח כולל
3,997,625	(1,438)	3,999,063	(40,463)	(48,498)	(15,495)	449,534	661,545	130,160	2,862,280	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

מקורות חברת מים בע"מ
דוחות כספיים מאוחדים על השנים 2019

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2019

זכויות שאינן מקבולות שליטה	המיוחס לבעלי מניות של החברה									
	סך כל ההון	שליטה	סך הכל	יתרת הפסד	קרן הון בגין עסקאות גידור	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ אלפי ש"ח	מניות מבקשי הלוואות צמיתות	שטרי הון	הון המניות	יתרה ליום 1 בינואר 2019
3,822,727	(1,353)	3,824,080	(257,958)	(14,185)	(7,296)	449,534	661,545	130,160	2,862,280	רווח כולל:
60,796	(130)	60,926	60,926	-	-	-	-	-	-	רווח נקי (הפסד) לשנה
(84,627)	-	(84,627)	(55,176)	(19,676)	(9,775)	-	-	-	-	הפסד כולל אחר
(23,831)	(130)	(23,701)	5,750	(19,676)	(9,775)	-	-	-	-	סך הכול הפסד כולל
3,798,896	(1,483)	3,800,379	(252,208)	(33,861)	(17,071)	449,534	661,545	130,160	2,862,280	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

מקורות חברת מים בע"מ
דוחות כספיים מאוחדים על השניים בהון

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2018

זכויות שאינן מקבולות שליטה	סך הכל	יתרת הפסד	המיוחס לבעלי מניות של החברה				הון המניות
			קרן הון	התאמות	הנובעות מתרגום דוחות כספיים	מבקשי מניות	
סך כל ההון	סך הכל	יתרת הפסד	גידור	של פעילויות חוץ	צמיחות הלואות	שטרי הון	הון המניות
3,574,936	3,576,523	(503,072)	(12,063)	(11,861)	449,534	130,160	2,862,280
(1,443)	(1,443)	(1,443)	-	-	-	-	-
232,796	232,562	232,562	-	-	-	-	-
16,438	16,438	13,995	(2,122)	4,565	-	-	-
249,234	249,000	246,557	(2,122)	4,565	-	-	-
3,822,727	3,824,080	(257,958)	(14,185)	(7,296)	449,534	130,160	2,862,280

יתרה ליום 31 בדצמבר 2018

יתרה ליום 1 בינואר 2018
השפעה מצטברת של יישום
לראשונה של IFRS9
רווח כולל:
רווח נקי לשנה
רווח (הפסד) כולל אחר
סך הכול רווח כולל

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

מקורות חברת מים בע"מ
דוחות כספיים מאוחדים על תזרימי המזומנים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
232,796	60,796	209,152
529,196	945,928	954,198
761,992	1,006,724	1,163,350

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

רווח כולל לאחר שינוי ביתרות חשבונות נדחים רגולטוריים לשנה התאמות הדרושות להצגת תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת- נספח א

מזומנים נטו, שנבעו מפעילות שוטפת

(1,016,305)	(1,410,938)	(1,507,545)
(14,069)	(25,021)	(29,191)
10,124	4,455	7,801
419,843	1,310,181	1,273,317
(431,142)	(1,411,919)	(1,268,436)
-	-	(1,220)
3,081	1,543	-
-	79,556	-
-	114,436	-
172	24	-
(1,028,296)	(1,337,683)	(1,525,274)

תזרימי מזומנים מפעילות השקעה

השקעה ברכוש קבוע
השקעה בנכס בלתי מוחשי
תמורה ממימוש רכוש קבוע
גביית פיקדונות בתאגיד בנקאי - מוגבלים בשימוש
השקעה בפיקדונות בתאגיד בנקאי - מוגבלים בשימוש
השקעה במיזמים יחידת החדשנות
פירעון הלוואות לזמן ארוך
תמורה מביטול הסכם זיכיון
תמורה מהסדר פשרה
ריבית שנתקבלה

מזומנים נטו, ששימשו לפעילות השקעה

900,000	998,000	1,150,000
-	(11,550)	(13,870)
(298,250)	(413,194)	(289,934)
(34,343)	(35,645)	(37,566)
(5,576)	(68,184)	(5,499)
(337,981)	(365,220)	(368,922)
223,850	104,207	434,209
(42,454)	(226,752)	72,285
773,129	730,675	503,923
730,675	503,923	576,208

תזרימי מזומנים מפעילות מימון

הנפקת אגרות חוב
עלויות הנפקה
פירעון אגרות חוב
פירעון הלוואות לזמן ארוך מתאגידים בנקים ואחרים
אשראי לז"ק מתאגידים בנקאים ואחרים, נטו
ריבית ששולמה

מזומנים נטו, שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון

עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

מקורות חברת מים בע"מ
דוחות כספיים מאוחדים על תזרימי המזומנים

התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת - נספח א :

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
528,175	556,118	574,704
11,320	10,441	13,882
(27,540)	(35,883)	(48,414)
80,512	25,406	(40,503)
68,091	4,973	46,530
(74,212)	-	-
-	-	5,227
(2,156)	(1,993)	(1,993)
2,428	(15,531)	(2,323)
(4,080)	(758)	(2,722)
11,757	13,572	(17,896)
16,562	26,619	(51,196)
(5,108)	(4,654)	(4,133)
(16,565)	240,874	(18,802)
(80)	(85)	35
-	(1,629)	765
589,104	817,470	453,161

התאמות לסעיפי רווח והפסד:

פחת בגין רכוש קבוע
 הפחתת נכס בלתי מוחשי
 הפחתת פרמיה על אגרות חוב
 שיערוך אגרות חוב
 שיערוך אשראי מתאגידים בנקאים
 רווח מעדכון הפרשה לירידת ערך בגין נכסי חוזה
 ירידת ערך השקעה בישויות בשליטה משותפת
 ריבית שנצברו בגין הלוואות לחברות מוחזקות, נטו
 הפסד (רווח) משיערוך ניירות ערך סחירים
 רווח בגין מימוש רכוש קבוע, נטו
 תנועה בהפרשה לחובות מסופקים, נטו
 שינוים במסים נדחים
 הכנסות מהשתתפות צרכני מים
 שינוי בהתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
 שחיקת פיקדון בליווי בנקאי
 חלק החברה בהפסדי עסקאות משותפות, נטו

שינויים בסעיפי רכוש והתחייבויות:

(עלייה) ירידה במלאי
 ירידה (עלייה) בצרכני מים, חייבים ויתרות חובה
 ירידה בחייבים בגין הסדרי זיכיון למתן שירותים
 גידול בנכסים בלתי מוחשיים בגין הסדרי זיכיון
 עליה בזכאים ויתרות זכות
 עלייה (ירידה) בהפרשות לתביעות תלויות
 עלייה בחלק המיוחס לממשלה בגין חוב צרכנים בשל ריבית על צריכה מעל לזכויות
 (ירידה) עלייה בהתחייבויות לספקים ונותני שירותים
 עלייה (ירידה) בהתחייבויות שוטפות אחרות
 תנועה בחשבונות נדחים רגולטוריים, נטו

(12,557)	(11,551)	(38,074)
63,919	(106,745)	(27,419)
10,951	80,690	38,110
-	(1,972)	(17,105)
322,837	381,118	350,977
(15,615)	7,532	(1,785)
880	1,131	1,131
(18,350)	121,010	(83,445)
80,071	45,465	18,306
(492,044)	(388,220)	260,341
(59,908)	128,458	501,037
529,196	945,928	954,198

נספח ב' - פעילויות מהותיות שלא במזומן:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	(84,162)	-
-	40,501	1,352
-	(43,661)	1,352

קיטון באשראי ספקים לזמן ארוך כנגד תמורה
 מהסדר פשרה
 הכרה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבות
 בגין חכירה
 סה"כ

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

פירוט הביאורים	
ג - 13	ביאור 1: כללי
ג - 22	ביאור 2: עיקרי המדיניות החשבונאית
ג - 39	ביאור 3: מקורות המוביל הארצי ונכסים בע"מ (חברת המפא"ר - ביאור פרופורמה)
ג - 41	ביאור 4: רכוש קבוע
ג - 43	ביאור 5: הסדרי זיכיון להקמה ותפעול של מתקני התפלת מים
ג - 46	ביאור 6: נכסים בלתי מוחשיים
ג - 47	ביאור 7: השקעה בחברות מוחזקות
ג - 55	ביאור 8: יתרות חובה לזמן ארוך
ג - 55	ביאור 9: חייבים ויתרות חובה
ג - 56	ביאור 10: צרכני מים
ג - 57	ביאור 11: מכשירים פיננסיים
ג - 62	ביאור 12: מזומנים ושווי מזומנים
ג - 63	ביאור 13: הון
ג - 66	ביאור 14: התחייבות להקצאת מניות לממשלת ישראל
ג - 67	ביאור 15: הכנסות מראש
ג - 67	ביאור 16: מסים על הכנסה
ג - 73	ביאור 17: הטבות לעובדים
ג - 79	ביאור 18: אגרות חוב
ג - 82	ביאור 19: אשראי מתאגידים בנקאיים
ג - 83	ביאור 20: התחייבויות אחרות, זכאים ויתרות זכות
ג - 85	ביאור 21: התחייבויות לספקים ונותני שירותים
ג - 85	ביאור 22: אשראי מתאגידים בנקאיים ואחרים
ג - 85	ביאור 23: חשבונות נדחים רגולטוריים
ג - 87	ביאור 24: הפרשות, התחייבויות תלויות והתקשרויות
ג - 93	ביאור 25: פירוטים נוספים לסעיפי דוחות רווח והפסד
ג - 97	ביאור 26: צדדים קשורים ובעלי עניין
ג - 100	ביאור 27: דיווח מגזרי
ג - 103	ביאור 28: נגיף הקורונה
ג - 103	ביאור 29: אירועים לאחר תאריך המאזן

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 1 - כללי

א. הגדרות:

- "החברה" או "מקורות" - מקורות חברת מים בע"מ.
- "הקבוצה" - מקורות חברת מים בע"מ, לרבות כל החברות המאוחדות שלה, למעט אם נאמר במפורש אחרת.
- "חברות מאוחדות" - שח"מ מקורות ביצוע בע"מ (להלן - "חברת שח"מ").
- "פעילות" - חברת המפא"ר" - פעילות המיוחסת לחברת מקורות המוביל הארצי ונכסים בע"מ.

ב. תיאור החברה ופעילותה:

(1) פעילות החברה:

(א) מקורות וחברות המאוחדות שלה, עוסקות בעיקר בתחום פעילות של אספקת מים. במסגרת זו עוסקת החברה בהפקת מים, איגומם, טיפול באיכותם, הולכתם ואספקתם ברחבי המדינה, והכל תוך שמירתם ואבטחתם של מקורות המים. בנוסף, החברה עוסקת באחזקת מתקני המים השונים המשמשים לאספקת מים ובהקמתם (להלן - "מפעלי מים"), לרבות מפעלי מים של חברת מקורות המוביל הארצי ונכסים בע"מ (להלן - "חברת המפא"ר"), במסגרת מערכת אספקת המים הארצית.

כמו כן, לחברה ולחברות המאוחדות פעילויות נוספות הכוללות:

- מתן שירותי ייזום, הקמה ותפעול של פרויקטים בתחום המים, ובכלל זה זכינות בשיטת B.O.T בארץ ובעולם באמצעות חברת הייזום.
- ביצוע עבודות קבלניות חד פעמיות ועבודות שוטפות שיעיקן העתקות תשתית וכן תפעול ותחזוקה של מתקני מים עבור צדדים שלישיים (גורמי חוץ).

החברה הינה חברה ממשלתית, ולפיכך כפופה להוראות חוקים שונים לרבות חוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 וההוראות שניתנו על פיו, חוק יסודות התקציב, תשמ"ה-1985, חוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958, חוק חופש המידע, תשנ"ח-1998 וחוק חובת המכרזים, תשנ"ב-1992. כמו כן, כפופה החברה לחוקים נוספים כגון: פקודת בריאות העם, 1940 ותקנותיה, חוק שוויון זכויות האישה, תשי"א-1951, חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992, חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, התשנ"ח-1988, החוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב-2011, חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993, ועוד. לכפיפות זו עשויות להיות השפעות על פעילות החברה.

(ב) החברה פועלת כרשות המים הארצית בהתאם לחוק המים, התשי"ט-1959 (להלן - "חוק המים").

בהתאם לחוק המים תפקידיה של רשות המים הארצית הם: להקים את המפעל הארצי, לנהל, לספק מים ממנו ולהחזיקו במצב תקין, לשפרו, להרחיבו ולעשות כל פעולה אחרת הדרושה לאספקת מים ממנו. כמו כן, בהתאם לחוק המים רשאית רשות המים הארצית לרכוש ולחכור מקרקעין המיועדים לפי תוכנית מפעל המים לתפיסה צמיתה, מיד כשהם חופשיים מכל שיעבוד, עיקול או זכות אחרת בהם, והמקרקעין או זכות החכירה יירשמו על שם המדינה.

בהתנהלות החברה מול המדינה קיימות שלוש תקופות מרכזיות בהן פעלה החברה:

- משנת 1993 ועד חודש יוני 2009, במסגרת הסכמי העלויות.
- מחודש יולי 2009 ועד דצמבר 2010, תקופת המעבר, עד לקביעת כללי הרגולציה.
- משנת 2011 ואילך, במסגרת כללי הרגולציה.

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 1 - כללי (המשך)

ב. תיאור החברה ופעילותה: (המשך)

(1) פעילות החברה: (המשך)

(ג) בהתאם לחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת 2006) התשס"ו-2005, הוקמה רשות ממשלתית העוסקת בניהול משק המים והביוב (להלן - "רשות המים" או "הרשות").

הרשות מופקדת על הסדרה, פיקוח ופיתוח משק המים, הביוב וכן ביצוע מדיניות הממשלה בנושא משק המים, בכלל זה: מתן רישיונות, תעריפים והיטלים לרבות תעריפים ברשויות מקומיות ובחברות למתן שירותי מים וביוב וכן כללים בדבר הפקת מים, אספקתם, ביטחון מים, כמות המים, תקנים לאיכות מים נחותים, מחיר המים, תנאי אספקתם והשימוש בהם.

(ד) ליום 31 בדצמבר 2020, לחברה- גרעון בהון החוזר בסך של 507 מיליון ש"ח (2019: 633 מיליון ש"ח) (לא כולל יתרת חשבונות נדחים רגולטורים הנובעים מהפער בין העלויות המוכרות להכנסות המוכרות). בחישוב ההון החוזר בתקופת הדוח, נלקח גם סכום של כ- 480 מיליון ש"ח (2019: 374 מיליון ש"ח) אשר, להערכת החברה, בסבירות גבוהה, אינו עומד לפירעון בשנה השוטפת, אולם, בהתאם לכללי החשבונאות מוצג בהתחייבויות השוטפות. בסכום זה נכללו הפרשות כלליות, התחייבות לקרן שיקים (מעל החלק שלהערכת החברה עתיד להיות משולם בשנה השוטפת) ויתרת חו"ז מול המפא"ר.

(2) כללי הרגולציה:

(א) כללי:

ביום 17 למרץ, 2011 פורסמו כללי המים (חישוב עלויות והכנסות, הכרה בפיתוח מפעלי מים וחובות דיווח החלות על מקורות), תשע"א-2011 (להלן - "הכללים" או "כללי הרגולציה"). כללי הרגולציה, שהינם בגדר חקיקת משנה מתוקף חוק המים, מעגנים את מודל העלויות המוכרות למקורות ומגדירים מנגנון מוסדר לעדכון תעריפי המים, כך שעלויותיה המוכרות של מקורות יכוסו במלואן על ידי תעריפי המים.

בהתאם לכללים, החל משנת 2011, בכל מקרה בו ההכנסות המוכרות גבוהות או נמוכות מהעלויות המוכרות לאותה שנה, יילקחו בחשבון ההפרשים החיוביים או השליליים. לפי העניין, הפרשים כאמור, חיוביים או שליליים יישאו ריבית חשב כללי עד למועד כיסויים.

כמו כן, הכללים מסדירים את הליך אישור פרויקטי פיתוח מפעלי אספקת המים ואת מנגנון ההכרה בהשקעות שבוצעו, תוך קביעת לוחות זמנים ברורים בכל שלב, החל בתכנון הפרויקט ועד לסיום הביצוע, ואת חובות הדיווח החלות על מקורות כספק מים לצורך יישום הכללים.

ביום 1 בינואר 2017 נכנסו לתוקפם תיקונים בכללי הרגולציה.

במסגרתם נקבע, כי יוכרו למקורות החזרי פחת, תשואה וריבית בגין השקעותיה המאושרות במפעלי אספקת מים. בנוסף, עוגנו פרמטרים נורמטיביים למ"ק בגין עלויות תפעול משתנות קרי, בגין אנרגיה והשבחה בהתאם להיקף המים שסיפקה החברה, וכן מקדם נורמטיבי להכרה בעלויות קבועות לאחזקה ולתפעול המוכפל בסך השקעות המוכרות של החברה.

השינויים בכללים התבססו ברובם על המלצות ועדה שהחלה לפעול בסוף שנת 2012 בראשותו של רם בלינקוב, שמונתה ע"י מנהל רשות המים (להלן: "ועדת בלינקוב"), אשר מטרתה, בין היתר, הייתה לדון ולגבש רגולציה ארוכת טווח לחברות מקורות, תוך בחינה של צרכי החברה ושל משק המים בישראל בכללותו.

תיקוני הרגולציה הינם גם לעניין הכרה בהשקעות ואישור פרויקטי פיתוח המבוססים על המלצות ועדת בלינקוב וכן וועדת משנה שמונתה על ידי מועצת רשות המים לבחינת תהליך אישור תוכנית הפיתוח. בהתאם לכללים, אחת לשלוש שנים תגיש מקורות תוכנית פיתוח תלת שנתית לאישור מועצת רשות המים. במסגרת תוכנית הפיתוח רשאית החברה לכלול סל פרויקטים שהיקפו עד 100 מיליון ש"ח בשנה, המורכב מפרויקטים שהיקפם אינו עולה על 10 מיליון ש"ח. שעבורם אישור השיפוט יהווה אישור לתכנון, ביצוע ולהכרה בעלויות. תינתן אפשרות לקיזוז חריגות וחסכוניות בפרויקטים; שיעור התכנון העצמי בפרויקטי פיתוח (ללא חו"ש) עומד על 8%.

ביום 30 באפריל 2017 נכנס לתוקף תיקון 27 לחוק המים המבצע מספר שינויים במשק המים. להלן עיקרי התיקון:

1. תיווצר אחידות בתעריפי המים השפירים לחקלאות, בין אם נרכשו ממקורות ובין אם מקור המים הינו בהפקה פרטית.
2. כספים ששולמו עד כה כהיטל לאוצר המדינה, יישארו במשק המים וישמשו להפחתת תעריפי המים לבית (הפחתה של כ-14.5% במדרגת התעריף הנמוכה). כך יהיה לגבי חיובי עבר שטרם נגבו והועברו לגביה ע"י מקורות, וכן לגבי החיובים מכאן ואילך.

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 1 - כללי (המשך)

ב. תיאור החברה ופעילותה: (המשך)

(2) כללי הרגולציה: (המשך)

3. מקורות תבצע פעילות סליקה במסגרתה תשלם למפיקים הפרטיים בהתאם לתעריף ההפקה וההולכה שתקבע מועצת רשות המים בגין הפקת המים, ותגבה מהם את תעריפי התקנות שתקבע מועצת רשות המים (מרבית המפיקים צורכים בעצמם את המים שמפיקים ולהם יתבצע חיוב בנטו, שישקף את הפער בין תעריפי התקנות לבין העלות המוכרת הנורמטיבית).

יצוין כי תיקון החוק כולל גם פרק של עיצומים כספיים נגד החברה בשל אי-עמידה בהוראות החוק וכן החוק מאפשר הסמכת גורמים שונים לצורך פיקוח ואכיפה לרבות עובדי מקורות. רשות המים ביצעה תיקונים באמות המידה החלות על מקורות, אשר נכנסו לתוקפם החל מיום 1 ביולי 2017, המחריגים את חובותיה של מקורות ביחס לחובת הספקת המים כאשר מקורות פועלת רק במסגרת פעילות הסליקה. על פי התיקון לחוק, ניתן להפעיל את פקודת המסים והגביה על הצרכנים למעט מחברה כהגדרתה בחוק מים וביוב ומרשויות מקומיות. לעניין אחריות מקורות על איכות המים, הסוגיה טרם הוסדרה בכללים אך ישנן הבנות בין רשות המים למשרד הבריאות כי מקורות לא תהיה אחראית על איכות המים כל עוד התשתית המשמשת לאספקתם אינה בבעלותה. ביום 24 בפברואר 2019 התקבלה החלטת הממשלה 4514 לפיה רשות המים הונחתה לבחון מנגנוני סיוע למקורות מים לגבות חובות למשק המים ממפיקי מים פרטיים. למועד זה, ואף בהמשך לפנייה של רשות החברות לרשות המים מיום 7 בספטמבר 2020, טרם אושרה רגולציה מקלה לגביה כאמור כמפורט להלן.

ביום 30 ביוני 2019 פורסם תיקון כלכלי המים (חישוב עלויות והכנסות, הכרה בפיתוח מפעלי מים וחובות דיווח החלות על מקורות), להלן עיקר השינויים:

1. ריבית בהקמה על השקעות שיבוצעו בין השנים 2020-2024 יוכרו כעלות מוכרת בשנה שבה נצברה הריבית ובלבד שמקורות ביצעה 90% מתוכנית הפיתוח לתקופה ושסך ההשקעות שביצעה באותה שנה לא פחת מ-1.2 מיליארד ש"ח.
2. הכנסות מדמי מים בגין השנים 2020-2022 יוכרו באופן מדורג על פני שלוש שנים.
3. עבודות העתקת תשתית המבוצעות על ידי מקורות לבקשת אחרים יוגשו לאישור ועדת השיפוט ברשות המים וההכנסה המוכרת בגין תהיה 3.5% אם הן אינן עולות ביותר מ-15% על עלותן המפוקחת או אם מזמין העבודה יתר על אישור עלותן המפוקחת אחרת – ההפרש בין ההכנסות מביצוע עבודות לאחרים לבין עלותן המפוקחת.
4. הוגדרו סכומים מקסימליים לביצוע עצמי בפיתוח ובח"ש על ידי חברת ש"ח. הסכום המקסימלי על עבודות בפטור ממכרז עומד בשנת 2020 על 260 מיליון ש"ח ויורד ל-200 מיליון ש"ח ב-2023, ואילו היקף העבודות בהן רשאית ש"ח להשתתף במכרז עולה מ-120 מיליון ש"ח ב-2020 ל-225 מיליון ש"ח ב-2023. בנוסף נקבע בתיקון לכללים מנגנון קיזוז של העבודות בפטור ממכרז כך שהסכום המקסימלי של עבודות שש"ח רשאית לבצע החל מ-2023 ואילך לא יעלה על 347.5 מיליון ש"ח בשנה, כאשר יש אפשרות להעביר עד 20 מיליון ש"ח בין שנים.
5. 50% מההכנסות נטו שיתקבלו ממכירת נכסי החברה ברחוב לינקולן בת"א ובחולון יירשמו כהשתתפות ברכוש (נכסי אספקת מים) וזאת חלף הכרה בתעריף וכן יירשמו כהשתתפות ברכוש 50% מההכנסות נטו ממכירת חברות קשורות, למעט ממכירת מתקן אשדוד.
6. התאמות לעלויות המוכרות באנרגיה לרבות הכרה בעלויות קבועות לפי גודל חיבור, התאמות ברשת הביטחון, שינויים בשיעור הכרה בהכנסות מייצור חשמל ומכירתו לאחרים, ומהשכרת שטחים לצורך ייצור אנרגיה על ידי אחרים.

ביום 16 בינואר 2020, החליטה מועצת רשות המים להנחות את הצוות המקצועי ברשות המים כמפורט להלן כי:

א. להביא במסגרת עדכון תעריפי המים הצפוי לתחילה ביום ה-1 ביולי 2020 (להלן: "עדכון התעריפים"), נוסח מנגנון שיעוגן בכללי המים (חישוב עלויות והכנסות, הכרה בפיתוח מפעלי מים וחובות הדיווח החלות על מקורות) (להלן: "כללי המים"), ויחליף את הוראת השעה הקובעת מודל הכרה מדורגת בהכנסות ממכירת מים של מקורות (70/20/10), במודל עדכני לפיו 85% מחיובי דמי המים שלא נגבו יופחתו מההכנסה המוכרת לחברה. בהשלמה לכך, 85% מהגביה העתידית של אותם חיובי מים תתווסף להכנסה המוכרת לחברה. המנגנון יתייחס לחיובים שנוצרו מ-1.1.2016 ואילך.

ב. להטמיע במסגרת עדכון התעריפים הצפוי לתחילה ביום 1 בינואר 2021 את ההתחשבות הנובעת משינוי המנגנון.

ג. לבחון בשנת 2022 את האפקטיביות של מנגנון זה ולהעביר המלצותיו בנושא למועצת רשות המים, שתיקבע את המשך השם ההמלצות.

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 1 - כללי (המשך)

ב. תיאור החברה ופעילותה: (המשך)

(2) כללי הרגולציה: (המשך)

בדברי ההסבר להחלטה נקבע כי מנגנון זה יוכל לסייע באופן משופר לחברה להתמודד עם אתגרי הגביה, תוך הותרת תמריץ אפקטיבי לביצוע מלוא הגביה על ידי החברה וכי מסגרת זו מגלמת פחת גביה לחברה. היות והחלטת מועצת המים, קובעת עקרונות אשר טרם גובשו לנוסח כללים, עולה כי לעת זו עד לגיבוש מסודר של הכללים לא ניתן להעריך את השפעת ההחלטה על דוחותיה הכספיים של החברה.

ביום 18 במאי 2020, התקבלה החלטה במועצת רשות המים לפרסם לשימוע ציבורי את כללי המים (חישוב עלויות והכנסות, הכרה בפיתוח מפעלי מים וחובות דיווח החלות על מקורות) (תיקון), התש"ף-2020. בשונה מהחלטת מועצת רשות המים מיום 16 בינואר 2020, לפיה המנגנון המוצע יחול על החיובים החל מינואר 2016 ובמהלך שנת 2022 תבוצע בחינה של המשך יישום המנגנון, הכללים שפורסמו לשימוע ציבורי קובעים כי המנגנון האמור יחול על חיובי דמי מים לתקופה שמתחילה ביום 1 ביולי 2017 ועד ליום 31 דצמבר 2021 בלבד. החברה הגישה את התייחסותה לנושא במסגרת השימוע הציבורי.

ביום 22 ביוני 2020 בישיבת מועצת רשות המים לקראת עדכון תעריפים שתחולתו ב-1 ביולי 2020, החליטה מועצת הרשות כי יישום המנגנון לא יובא להצבעה וכי הדיון בנושא יידחה למועד מאוחר יותר. נכון למועד הדו"ח, המנגנון טרם עלה לדיון נוסף במועצת רשות המים.

בחודש בספטמבר 2020 החליטה מועצת רשות המים, לדחות את קבלת ההחלטה לעדכון התעריפים הצפוי לתחילה ביום 1 בינואר 2021, תוך שהיא מציינת כי היא רואה בחומרה רבה את התנהלות של מקורות בסירובה לפעול למכירת מפעלי הקולחין בהתאם להחלטת הממשלה. יצוין כי בחודש ינואר 2021 פורסמו התעריפים ללא ההכרה בהכנסות החברה כאמור לעיל. כמו כן, הודיעה רשות המים לחברה כי היא מתנגדת להעברת נכסי המפא"ר אליה, כל עוד לא תמכור את מפעלי הקולחין כאמור. כמפורט בביאור 29 לדוחות הכספיים, ביום 17 בינואר 2021 החברה פנתה ליועץ המשפטי לממשלה בבקשה להעברת נכסי מפעלי הקולחין למדינה או הסדר חוקי להעברת מפעלי הקולחין ללא מכרז כמבוקש על ידי רשות המים. ביום 2 במרס 2021 התקבל מכתב תגובה אשר בו נאמר כי היועץ המשפטי אינו הגורם המתאים לטיפול הנושא.

ועדת הפנים והסביבה בישיבתה מיום 21 במרץ 2016 החליטה להחזיר את חובת ההפלרה בתקנות בריאות העם (איכותם התברואית של מי שתייה ומתקני מי שתייה), על פי התקנה המעודכנת חייבים ספקי מים בהפלרת מי שתייה בישובים בהם מעל 5,000 תושבים. מועד תחילת התקנה הינה שישה חודשים מיום פרסום התקנות למערכות הפלרה שהיו קיימות עד לביטול ההפלרה באוגוסט 2014 ושנה למערכות הפלרה חדשות. עם אפשרות להארכה נוספת של עוד שנה למערכות החדשות שלא פעלו לפני אוגוסט 2014. עד למועד אישור הדוחות הכספיים טרם פורסמו התקנות המעודכנות. לדעת החברה, כניסת התקנות בפועל מותנית בהסדרה תקציבית של עלות ההפלרה מול משרד הבריאות. בנוסף, הוגשו מספר עתירות לבג"ץ בבקשה למנוע את החזרת ההפלרה.

(ב) דמי השימוש של חברת מקורות לחברת מקורות המוביל הארצי ונכסים בע"מ :

ביום 17 במרץ 2011 פורסמו כללי המים (חישוב עלויות והכנסות, הכרה בפיתוח מפעלי מים וחובות דיווח החלות על מקורות), במסגרתם נקבע כי לעניין עדכון תעריפי המים, החל מיום ה-1 בינואר 2012, דמי השימוש השנתיים המוכרים בגין שימוש בנכסי המפא"ר יהיו שווים למכפלה של ההשקעה המוכרת במפא"ר באותה שנה (שהיא העלות המופחתת של נכסי המפא"ר ליום 31 בדצמבר 2011 בתוספת השקעות בכל שנה) בתשואה השנתית (שהינה ממוצע משוקלל של שיעורי הריבית על אג"ח ממשלתי שיתרת התקופה לפדיון עולה על 20 שנה) בתוספת 0.675%. נכון למועד הדוחות הכספיים שיעור זה הינו כ- 0.8% לשנה (2019- 2.18%).

קרי, החל מ-1 בינואר, 2012 חושבו דמי השימוש על בסיס שיעור התשואה כמפורט לעיל, וזאת על העלות המופחתת של הנכסים ליום 31 בדצמבר 2011, בתוספת השקעות חדשות שיבוצעו בכל שנה. יודגש, כפי שעולה מנוסח הכללים, תשואה זו אינה מוגבלת בזמן, כיוון ששווי הנכסים לצורך חישוב התשואה אינו מופחת מכאן ואילך.

מנגנון זה החליף את המנגנון שהיה קיים עד ליום 31 בדצמבר, 2011, ולפיו חושבו דמי השימוש על בסיס הוצאות פחת, תשואה וריבית בהתאם לאורך החיים החשבונאי של הנכסים, בדומה לשיטת ההכרה בעלויות ההון בגין נכסי מקורות.

מנגנון זה הביא לירידת ערך בתקופת הדוח בגובה של כ-175 מלש"ח (2019- 251 מלש"ח). ראה ביאור 3.

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 1 - כללי (המשך)

ב. תיאור החברה ופעילותה: (המשך)

(3) אישורי יתרות להכנסות המוכרות מרשות המים:

(א) אישורי יתרות להכנסות המוכרות מרשות המים לשנים 2008 ועד 2015:

ביום 16 במרץ 2020 אישר דירקטוריון החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת של החברה מיום 16 במרץ 2020, את מכתבי חטיבת הכלכלה ברשות המים, בדבר אישור הפרש הסופי בין ההכנסות המוכרות על העלויות המוכרות לחברה לשנים 2010-2008 ולשנים 2015-2011 (להלן: "מכתבי רשות המים").

מכתבי רשות המים התקבלו לאחר ביקורת רשות המים ודיונים עם החברה על העלויות המוכרות וההכנסות המוכרות של החברה, והם מהווים סיכום מאושר של הפרש לכל אחת מהתקופות האמורות.

במכתבי רשות המים נקבעו הוראות להתחשבות עתידית נוספת בגין שינויים בעלויות המוכרות או בהכנסות המוכרות של החברה כתוצאה מהליכים משפטיים אשר הוגשו כנגד מקורות בין השנים 2010-2008 ובין השנים 2015-2011 וכוללים ברשימת התביעות המפורטת במכתבי רשות המים, וכן כתוצאה מהליכים משפטיים שיוגשו כנגד מקורות בגין השנים 2015-2012 בנושאים מסוימים המצוינים במכתבי רשות המים ושיכללו ברשימת תביעות נוספות שתגיש מקורות לרשות המים מידי שנה, ביחס ל-7 שנים אשר בגינן הוגש ההליך המשפטי.

עיקרי הסעיפים בהם חל שינוי ביחס לרשום בספרי החברה כתוצאה מההפרשים האמורים הינם עדכון דמי השימוש המוכרים בגין נכסי חברת המפאר, סיכום מנגנון חישוב הריבית המוכרת והריבית על הנכסים הרגולטוריים, עדכון העלויות המוכרות בגין מתקני התפלת מים מליחים ועדכון העלויות המוכרות בגין הוצאות הארנונה. כתוצאה מעדכון יתרות, לרבות הפרשות להתחשבות שביצעה החברה, החברה רשמה בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019 רווח חד-פעמי בסך של כ-151 מיליון ש"ח לפני מס (כ-116 מיליון ש"ח לאחר מס), בדרך של הגדלת הנכסים הרגולטוריים הנדחים הכולל עדכוני אומדנים שערכה החברה ביחס להכנסות המוכרות בשנים אלו.

(ב) אישורי יתרות להכנסות המוכרות מרשות המים לשנים 2016 ועד 2020:

עבור השנים 2016-2020, רשות המים העבירה ביום 21 במרץ 2021, אישור ראשוני של היתרות בהתבסס על הנתונים ששלחה החברה. הנתונים לשנים 2018-2016 נמצאים בבדיקות ע"י רשות המים. הנתונים לשנים 2020-2019 טרם נבחנו ע"י רשות המים. ההחברה רשמה הפרשות מתאימות בספריה, אשר לדעתה משקפות את הסכומים שלא יוכרו לה.

(4) מהלכים במשק המים הנוגעים לפעילות החברה:

רשות המים מקדמת ארבעה מהלכים במשק המים הנוגעים, בין השאר, לפעילות החברה:

א. העברת צרכנים לתאגידי עירוניים:

כיום ישנם בחברה צרכנים סופיים אשר נמצאים בשטח השיפוט של העיר/מועצה בה פועל תאגיד מים, אך מסיבות היסטוריות ותפעוליות הינם צרכנים ישירים של החברה (ולא של התאגיד). ביולי 2016, במסגרת הדיונים של מקורות עם רשות המים על מודל רגולציה ארוך טווח הגיעו הצדדים להסכמות לעניין העברת הצרכנים לאספקת המים דרך התאגיד. בהתאם להסכמות, ביום 21 ביולי 2016 התקבלו במקורות מכתב מרשות המים בו נקבע על ידי הרשות מתווה ההעברה מדורג על פני מספר שנים. במקורות נשמרת הזכות להביע טענותיה בעת העברת הצרכנים ואלה ישקלו במכלול השיקולים שיבחנו בעת קבלת החלטה. כן הוסכם, כי העברת תשתיות, ככל שתידרש, תיעשה רק לאחר תשלום תמורה מלאה בגינם. בהמשך להסכמות, במהלך השנים 2017 ו-2018 נתקבלו במקורות מכתבים מרשות המים אשר נשלחו למספר צרכני מקורות בו הודיעה על כוונתה לבחון שינוי בזהות ספק המים. מקורות לא הביעה התנגדות לשינוי האמור.

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 1 - כללי (המשך)

ב. תיאור החברה ופעילותה (המשך)

(4) מהלכים במשק המים הנוגעים לפעילות החברה: (המשך)

ב. הקמת ספקים לאספקת מים למשקי הבית בתחומי המועצות האזוריות:

אספקת המים בתחומי המועצות האזוריות מתבצעת כיום לרוב ע"י היישובים עצמם/אגודות מים עצמאיות. למיטב ידיעת החברה רשות המים בוחנת אסדרה מבנית אחרת מהקיים היום לאספקת המים למשקי הבית בתחום המועצות האזוריות. להערכת החברה, נכון למועד הדוחות הכספיים, למהלך זה לא צפויה השלכה ישירה על החברה שכן החברה אינה עוסקת בחלוקת המים הפנים יישובית. יחד עם זאת, לדעת החברה המהלך הנדון צפוי להביא להקמתם של תאגידי מים נוספים במגזר הכפרי ולכך השפעה עקיפה על פעילות החברה. נכון למועד הדוחות הכספיים, טרם התקיים שימוע בפני מועצת רשות המים בנושא זה. מנגד, רשות המים סבורה כי המהלך יביא לצמצום כמות הספקים שיאוגדו תחת ספק של המועצה האזורית.

ג. הקמת ספקים אזוריים לאספקת מים לחקלאות:

כיום, אספקת המים לחקלאות (מים שפירים ומים לחקלאות ושימוש אחר) נעשית הן על ידי מפקים פרטיים דוגמת אגודות מים חקלאיות והן על ידי חברת מקורות. נכון למועד הדוח, רשות המים מקדמת מהלך של חלוקת רישיונות אספקה לחקלאות, כך שכל בעל רישיון יהיה אמון על אספקת המים לחקלאות באזורו, לרבות הפקת והולכת המים ממתקני האספקה לצרכני המים, הקצאות מים בין צרכנים וקביעת דמי המים, בכפוף לאישור רשות המים, כאשר ההצטרפות לספק האזורי תהיה על בסיס וולונטרי כשרק אגודות מים יוכלו לקבל רישיון ספק אזורי. חברת מקורות סבורה כי המהלך המתוכנן נושא בחובו קשיים משפטיים ורגולטוריים ניכרים. בנוסף, עלול להוביל להקמה של תאגידי מים נוספים תוך פגיעה ביתרונות לגודל ביעילות התפעול ובהשקעות. כפועל יוצא המהלך עלול להוביל לייקור עלות אספקת המים לחקלאות. בטווח הזמן הקצר לא צפויה השפעה על מקורות שכן כבר כיום קיימות אגודות חקלאיות רבות האחראיות על אספקת המים בשטחן, אולם, להערכת החברה, נכון למועד הדוח, עלולה להיות לכך השפעה על מבנה משק המים, על תעריפי ועל עלויות המים, ועל מקורות בטווח הזמן הבינוני והארוך באופן שעלול לגרום לפגיעה בחברה. מועצת רשות המים העלתה כללים לשימוע בשני מועדים, אפריל 2015 וינואר 2018.

הכללים טרם הובאו להחלטת מועצת רשות המים וטרם התקבלו החלטות על ידה בנושא זה. מכל מקום, רשות המים חולקת על הערכות החברה בעניין הקשיים המשפטיים או הרגולטוריים או לעניין ההשפעה מהותית על חברת מקורות. ככל הידוע לחברה, בתקופת הדוח לא חל שינוי בכללי המים. יחד עם זאת, בדצמבר 2020 התקבלו במקורות הודעות בדבר שינוי בזהות ספק המים והעברת צרכני החברה לאספקת תחת רישיון עמק הירדן ואגודת מי גליל תחתון החל משנת 2021. ביום 10 במרס 2021 החברה גישה ערר בנושא לבית הדין למים.

ד. הקמת ספקים מרחביים לאספקת קולחים:

רשות המים מקדמת הקמה של מספר גופים אזוריים לאספקת קולחים אשר יאגדו את מפעלי ההשבה הקיימים. ביום 5 בדצמבר 2017 פורסם תיקון לכללי המים (קביעת תנאים ברישיון) במסגרתו עוגנו התנאים למתן רישיון מרחבי וחובות הספקים. בהתאם לכללים, רישיון ספק מרחבי יינתן רק לספק קיים או תאגידי הכולל ספקים קיימים המהווים 70 אחוזים לפחות מסך המים המושבים המסופקים במרחב.

ביום 24 בפברואר 2019 התקבלה החלטת ממשלה 4514 בנושא "יצירת תשתית להגדלת היקף הפיתוח במשק המים לשם התמודדות עם תקופות בצורת ממושכות ותיקון החלטות ממשלה", לרבות בקשר לחלוקה של מקורות במשק הקולחים, ובין היתר (א) לרשום הודעתו של מנהל רשות המים על כוונתו להסדיר את חלוקה של מקורות במשק הקולחים בישראל בהתאם למכתבו מיום 20 בפברואר 2019 ובכפוף לפדיון מפעלי השבה ממקורות מים כמפורט במכתב, ואת הודעת מקורות כי בכוונתה לפעול בהתאם למתווה האמור. (ב) בהתאם להוראת סעיף 11(א)(9) לחוק החברות הממשלתיות, לאשר החלטת דירקטוריון מקורות מיום 20 בפברואר 2019, להקים שתי חברות למפעלי השבה בעמק יזרעאל ובעמק חפר הכול בתנאים המפורטים בהחלטת הממשלה.

לפי מכתב מנהל רשות המים מיום 20 בפברואר, 2019, מקורות תמכור לספקי קולחים פרטיים שישה מתוך כעשרה מפעלי השבת קולחים. התמורה מהמכירות יוכרו כהכנסה של מקורות, ולא תשולם מתוכה השתתפות לרשות המים.

באשר לחברת קולחים מרחבית עמק יזרעאל, חברה פרטית בעירבון מוגבל, המשותפת למקורות ומי עמק יזרעאל בחלקים שונים, שתהווה ספק הקולחים המרחבי באזור עמק יזרעאל (להלן: "החברה המשותפת"), מקורות תקבל בעד התשתיות שהעבירה לחברה המשותפת, לאורך יתרת הפחת החשבונאי, החזר הלוואה מהחברה המשותפת בסכום שנתי השווה לפחת, תשואה וריבית המוכרים למקורות על תשתיות אלו כיום. כמו כן, עלויות התפעול והאחזקה של המפעל ימומנו על-ידי החברה המשותפת במסגרת תעריף שייקבע. כל ההשקעות החדשות יבוצעו על ידי ספק

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 1 - כללי (המשך)

ב. תיאור החברה ופעילותה (המשך)

(4) מהלכים במשק המים הנוגעים לפעילות החברה: (המשך)

הקולחים המרחבי בהתאם לנוהלי אגף הסיוע ברשות המים והיו זכאיות לתמיכות בהתאם לנהלים אלו. ככלל, החזר בגין השקעות חדשות ימומן באמצעות תעריפי המים שייגבו מצרכני החברה המשותפת. ככל שמהלך פיתוח המפעל יידרש מימון השקעות חדשות באמצעות הזרמת הון או הלוואת בעלים, אלה יבוצעו בחלקים שווים (בניכוי תמיכות שיתקבלו). תעריפי המים המסופקים על-ידי החברה המשותפת יקבעו על ידי באופן שיכסה את עלותם, לרבות תשואה להון להשקעות חדשות, ועל מנת לאפשר מימון השקעות המשך נדרשות, וללא סבסוד מפעילות אחרת של מקורות. כאשר לחברת קולחים עמק חפר, במכתב נקבע כי יבוצע מהלך התאגדות דומה לזה שמתוכנן להתבצע במפעל תשלובת הקישון, וזאת על-ידי הקמת חברה משותפת של מקורות ואגודת אפיקי עמק חפר, אשר תהיה בין המקימים של ספק הקולחים המרחבי ירקון-כרמל. לפרטים על החלטת הממשלה בדבר הקמת חברות למפעלי השבה בעמק יזרעאל ועמק חפר ואופן ההתאגדות החברות ראו החלטה 4514 בסעיף 6.ב.1 להלן.

באשר למפעל ההשבה איילון לטרון, המצוי בבעלות מקורות, הוסכם כי המפעל יישאר בבעלות מקורות, ללא פיתוח עתידי לתקופה של חמש שנים. כמו כן, לאחר תקופה זו, רשות המים תשקול הקמת מפעל עלות משותף בדומה לאלו שתוארו לעיל. ואולם, במידה ובתוך שנה לא יחלו עבודות פיתוח בשטח ע"י האגודה, תחל הקמת מפעל עלות משותף כבר בתום שנה זו. לבסוף, הוסכם כי מפעלי ההשבה שפד"ן, גאולת הירקון שלב א' ומפעל גוש עציון יישארו בבעלות חברת מקורות, שתהיה רשאית להמשיך ולפתח אותם, אך ללא זכאות לקבלת תמיכות.

ביום 20 בינואר 2020 התקבלה במקורות החלטת מנהל רשות המים לערוך שינוי בזהות ספקי מי הקולחין לקבוצה של 13 צרכנים (אשר עיקרם מושבים וקיבוצים). בהודעה נקבע כי החל מינואר 2020 אספקת מי הקולחים לצרכנים הנ"ל תבוצע על ידי אגודת מאגרי אשר חלף חברת מקורות, במידת הצורך חברת מקורות תספק שירותי תשתית עבור מאגרי אשר. בנוסף, ביום 2 בפברואר 2020 התקבלה במקורות הודעה בדבר החלטת רשות המים כי החל מינואר 2020 מפעל קולחי גלגל יועבר לצרכני אגודת מי בקעת הירדן. נכון למועד זה טרם הושלמה מכירת מפעלי ההשבה ע"י מקורות. עמדת רשות המים, כפי שנמסרה לחברה, הינה כי יש למכור את מפעלי הקולחים לאגודות פרטיות מסוימות ללא מכרז. לעמדת מקורות, יש להשלים את הליכי האסדרה והרישוי הנדרשים על מנת לבסס מכירת מפעלי הקולחים, שהם משאב ציבורי, לרוכשים פרטיים במחיר מופחת ללא עריכת מכרז. למיטב ידיעת מקורות, עד מועד זה לא ניתנו רישיונות בלעדיים לספקי קולחים מרחביים למעט רישיון אחד בלבד, ובהתאם, בהיעדר בעלי רישיון כאמור, לא ניתן להשלים מכירת מפעלי הקולחים לגורמים פרטיים ללא ביצוע מכרז. לטענת מקורות, היעדר הרישוי והאסדרה כאמור אינם בשליטתה. בנוסף, שיקולים וקריטריונים לקביעה מי יהיו הרוכשים של מפעלי הקולחים, כמו גם הקריטריונים לחלוקת משאבי הציבור לגורמים פרטיים, אינם בסמכותה של מקורות והיא פועלת בהתאם להוראות הממשלה והדין, לרבות כללי רשות המים. על פי החלטת הממשלה, קידום מתווה, אשר יאפשר הגדלת הונה העצמי של מקורות בערך של כמיליארד ש"ח (בהתאם להבנות מוקדמות) בדרך של רישום נכסי המפא"ר (צנרת, ומחבורים אחרים) בספרי מקורות (כאשר המקרקעין נותרים בבעלות המדינה) (להלן: "העברת המפא"ר"), כפוף, בין היתר, להעברת מפעלי הקולחים כאמור בסעיף 9(ד) להחלטת הממשלה, ביום 17 בינואר 2021, פנתה החברה ליועץ המשפטי לממשלה בבקשה להעביר שישה מפעלי קולחים לידי המדינה, אשר תחזיק בהם כנכסי הציבור עד להסדרה וקביעת הממשלה מי יהיו הרוכשים הרלבנטיים, הכל בהתאם לדין. הבקשה נועדה לשם הסרת חסמים לצורך השלמת מתווה רישום נכסי המפא"ר בספרי מקורות. ביום 2 במרס 2021 התקבל מכתב תגובה ממחלקת ייעוץ וחקיקה במשרד המשפטים (שהנושא הועבר לטיפול). במכתב נאמר, כי היועץ המשפטי לממשלה אינו הגורם המתאים לבירור ההצעה שהגישה מקורות, ויש להפנותה לגורמים המיניסטרליים המתאימים. לפרטים נוספים ראה ביאור 29 להלן.

(5) החלטות ממשלה:

5.1 ביום 10 ביוני 2018, התקבלה החלטת ממשלה מס' 3866 להתמודדות עם תקופת בצורת במשק המים בשנים 2018-2030. על פי ההחלטה, בין היתר, יוקמו שני מתקני התפלה בגליל המערבי ובשורק, רשות המים תבחן תכנית לחיבור האזורים המנותקים לטובת יצירת אמינות מלאה לאספקת מי שתייה ולהגדלת אמינות אספקת המים לחקלאות, טבע ותיירות באזורים אלו, להטיל על רשות המים ומועצת הרשות להנחות את "מקורות" חברת המים בע"מ, לעדכן את תכנית הפיתוח התלת שנתית למשק המים, אשר אושרה על ידי מועצת הרשות, לשם התמודדות משק המים עם שנות הבצורת.

בהתייחס לחיבור אזורים מנותקים למערכת הארצית ושימור הכנרת כאוגר אסטרטגי, ביום 30 בספטמבר 2020 אישרה מועצת רשות המים כדלקמן: (1) מעלה כנרת – איגום באזור מעלה כנרת וכן חיבור של האזור בצינור מדרום לאזור מעלה כנרת. (2) עמקים מזרחיים – החברה תחבר את העמקים המזרחיים (חרוד, עמק המעינות ובקעת הירדן) לכנרת וכן למערכת הארצית בכפר יהושע דרך צומת נבות בכמויות שלא תפחתנה מהכמויות המינימאליות כמפורט בהחלטת מועצת רשות המים. שני החיבורים ייצאו להשלמת תכנון.

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 1 - כללי (המשך)

ב. **תיאור החברה ופעילותה (המשך)**

(5) החלטות ממשלה (המשך)

ולביצוע בהקדם האפשרי כדי לתת מענה למצוקת המים בעמקים המזרחיים. התוכניות לביצוע יובאו לאישור מועצת רשות המים במסגרת אישור תכנית הפיתוח התלת שנתית של החברה. החברה נערכת ליישום החלטת מועצת רשות המים כאמור. יצוין כי לפי החלטת המועצת רשות המים מיום ה-30 בספטמבר 2020, על רשות המים היה להציג עד לחודש נובמבר 2020 תכנית לחיבור מעלה כנרת. בהתאם, ביום 7 באוקטובר 2020 פנתה מקורות לקבלת אישור רשות המים לביצוע תכנון כללי לחיבור העמקים המזרחיים למערכת הארצית. ביום 15 בנובמבר 2020 אישרה רשות המים למקורות עריכה של תכנית כללית עד למחלף נבות. אישור ביצוע הקטע מנבות ועד צומת תחתונה טרם התקבל על ידי רשות המים.

5.2 ביום 24 בפברואר 2019 התקבלה החלטת ממשלה מספר 4514 העוסקת, בין היתר, בשינוי מבני בקבוצת מקורות להתמודדות עם הבצורת, כדלקמן:

א. בהמשך להחלטת הממשלה מס' 3866 מיום 10 ביוני 2018 שעניינה "תכנית אסטרטגית להתמודדות עם תקופת הבצורת במשק המים בשנים 2018-2030" (להלן: "החלטת הבצורת") ופעולות נוספות להגדלת היצע המים וגיוון מקורות המים, הערכה ראשונית של אומדן ההשקעות (תכנית הפיתוח) מצביעה כי בשנים הקרובות תידרש הגדלה משמעותית של היקף הפיתוח הרב שנתי. במרץ 2019 אישר הדיקטוריון תכנית פיתוח של 1.4 מיליארד ש"ח לשנת 2019, וביום 26 בדצמבר 2019, אישר דירקטוריון החברה מסגרת תקציב תכנית פיתוח בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח בשנת 2020. ביום 31 בדצמבר 2020, אישר דירקטוריון החברה מסגרת תקציב תוכנית פיתוח בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח לשנת 2021, מסגרת תקציב זו כפופה למעקב של הדיקטוריון.

ב. לתקן את כללי הרגולציה, כך שיקבעו מגבלות על ההכרה התעריפית הניתנת למקורות בעד ביצוע פרויקטי פיתוח ופעולות חידוש ושיפור (חו"ש) על ידי שח"מ בהתאם למתווה מדורג, כך שמדרגה ראשונה תחול מיום ה-1 בינואר 2020, וכך שהחל מיום ה-1 בינואר 2023 ואילך לא יוכרו כהשקעה מוכרת. ככל שהיה שינוי מהותי בתיקון הראשון לכללים בעקבות שמיעת עמדות הציבור כאמור לעיל, יביאו שר האנרגיה ושר האוצר את הכללים לממשלה לבחינה אם יש מקום לבצע את שינויים בהחלטה זו.

ג. מספר החלטות המתייחסות לחברת הייזום, לפירוט ראה ביאור 7א(2)ד להלן.

ד. לרשום את הודעת דירקטוריון מקורות מים מיום 20 בפברואר 2019 בנוגע לצעדי התייעלות וחיזוק איתנות פיננסית כך:

1. חברת מקורות מים תבצע שינוי מבני, לרבות הקמת חטיבת תפעול שתתכלל את פעילויות המרחבים ותפעל להגדרת ממשקים ותהליכים הנובעים מכך. כלל המרחבים במקורות יוכפפו לסמנכ"ל התפעול;

2. חברת מקורות מים וחברת שח"מ יבצעו התייעלות בחברה, לפיה יופחתו 170 תקנים (נטו) ביחס לתקנים המתוקצבים בשנת 2018, זאת בנוסף להפחתת כ-94 תקנים שאינם מתוקצבים, וכן חברת מקורות מים תנהל מו"מ עם נציגות העובדים במטרה לחתום על הסכם קיבוצי בכל

הנוגע להשלכות השינוי המבני וההתייעלות על העובדים, שינויים בהסכמים קיבוציים קיימים ככל הנדרש לשם יישום הצעדים לעיל ומתנים כלכליים לעובדים בגינם כפי שיוסכם;

3. לרשום את הודעת דירקטוריון מקורות מים בדבר כוונת החברה לפעול לחיזוק הגבייה והפחתת מצבת חובות החברה;

4. להנחות את רשות המים לבחון מנגנוני סיוע למקורות מים לגבות חובותיהם;

5. להטיל על צוות בראשות מנהל רשות החברות ומנהל רשות המים, בהשתתפות נציגי אגף התקציבים, החשב הכללי ומשרד האנרגיה, בשיתוף עם מקורות מים, להציע, בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-180 יום ממועד קבלת החלטה זו, הצעה ליעדי איתנות פיננסית למקורות מים לצורך תמיכה בתוכנית הפיתוח;

ה. בהמשך להחלטת ממשלה מס' 3866 מיום 10 ביוני 2018 שעניינה התמודדות עם תקופת הבצורת, ולצורך שימור הכנרת כמקור מים אסטרטגי של משק המים ולטובת הגדלת יכולת אספקת המים לאזור זה, הנחיית החברה להכין תכנון סטטוטורי של תשתית הולכה שתאפשר אספקה של עד 300 מל"ק לשנה לימת הכנרת מהמערכת הארצית ולהקים צוות שיפעל להסדרת פתרונות מימון לביצוע התכנית. ההחלטה על ביצוע הפרויקט האמור תתקבל עד ליום 30 ביוני 2021;

ו. לתקן את האמור בהחלטת הממשלה 3837 מיום 24 במאי 2018, כך שלא יידרש אישור שר האנרגיה

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 1 - כללי (המשך)

ב. תיאור החברה ופעילותה (המשך)

(5) החלטות ממשלה (המשך)

- להשקעה בחברות הזנק כאמור בהחלטה, בדומה ליתר החברות הממשלתיות בהחלטה. כמו כן, נקבע כי מקורות רשאית לתת שירותי ייעוץ בחו"ל, בכפוף למספר מגבלות.
- כמו כן, נקבע כי מקורות תהיה רשאית להמשיך לבצע פעילות מרכז watech במו"פ לשיפור טכנולוגיות בתחום אספקת המים וכן להמשיך ולפעול בתחומי המו"פ למסחור ושיווק של טכנולוגיות ומוצרים בתחום המים לרבות מסחור טכנולוגיות שפותחו במסגרת מרכז watech;
- ז. עוד נקבע בהחלטת הממשלה לרשום הודעתו של מנהל רשות המים על כוונתו להסדיר את חלקה של מקורות במשק הקולחים בישראל, בכפוף לפדיון מפעלי השבה ממקורות מים, וכן אושרה החלטת דירקטוריון מים מיום 20 בפברואר 2019, להקים שתי חברות למפעלי השבה בעמק יזרעאל ובעמק חפר;
- ח. מקורות לא תבצע פרויקטים, לרבות באמצעות חברות בנות, חברות קשורות ושותפיות (למעט שח"מ, עליה יחולו המגבלות המפורטות לעיל), אלא תנהל, תתכנן, תייעץ ותנהל מכרזים במשק המים. זאת למעט עבודות לגורמי חוץ בהיקף שנתי כולל שלא יעלה על 37 מיליון ש"ח. למען הסר ספק, הסכום האמור כולל הן עבודות מתמשכות והן עבודות חד פעמיות, למעט החרגות כפי שנקבעו בהחלטה. בנוסף, נקבע כי מקורות תפעל לייעול יכולת הוצאת מכרזי הביצוע, ניהול הפרויקטים ורכש של מקורות לצורך עידוד התחרות למכרזי ביצוע במשק המים, ובכלל זאת: לפעול להקמה והרחבה של מאגרי מנהלי פרויקטים גדולים וקבלנים בתחום התשתיות, בישראל ובחו"ל, לתגבר את יחידת הרכש בחברה להתמודדות עם הגידול הצפוי בכמות החומרים הנדרשת, לתגבר את יחידת המכרזים והייעוץ המשפטי להוצאת מכרזי הביצוע בכמות ובהיקף הנדרשים בהתאם לגידול בתוכנית הפיתוח ולצמצום הפטור לחברת שח"מ ולהתקשר באמצעות הסכמי מסגרת עם יועצים חיצוניים בתחום ההנדסה הכלכלה והמשפטים לצורך סיוע בהכנת מכרזים, בין היתר, הפונים למציעים בינלאומיים;
- ט. להטיל על צוות בראשות נציג החשכ"ל הכולל את נציג רמ"י אשר יהיה ממלא מקום ראש הצוות וירכז את עבודת הצוות, רשות החברות, אגף התקציבים, רשות המים, משרד האנרגיה ובשיתוף חברת מקורות לגבש בהקדם האפשרי ולא יאוחר מ-180 יום מיום קבלת ההחלטה תכנית להשבתה, השבה או מכירה של קרקעות ונכסים שלגביהן למקורות יש זכויות ובהסכמתה במתחמים שונים ברחבי הארץ. בנוסף, נקבע לרשום הודעת מועצת רשות המים מיום 7 בפברואר 2019 לגבי כוונתה לתקן את כללי חישוב עלות מקורות בעניין אופן ההכרה בהכנסות מנכסים כאמור, כמפורט בכללים שפורסמו לשימוע, ובכפוף לשמיעת עמדות הציבור. הצוות יקדם, מתווה שיאפשר רישום נכסי המפאר, כולם או חלקם, בספרי מקורות מים, אולם בכל מקרה הנכסים יהיו בבעלות המדינה. מתווה זה יובא לאישור הממשלה, וקידום המתווה יהיה בכפוף ליישום אבני דרך הקבועים בהחלטה;
- י. להטיל על צוות בינמשרדי בראשות מנכ"ל משרד האנרגיה, ובהשתתפות נציגים מאגף התקציבים, החשכ"ל, רשות החברות, אגף השכר, רשות המים ובשיתוף חברת מקורות, לעקוב אחר יישום ההחלטה, לרבות בחינת המקורות הזמינים במקורות ונושאים פיננסיים ככל שיידרש, מבלי לפגוע בסמכויות רשות המים על פי כל דין. כמו כן, יידון הצוות בביצוע הצעדים הנדרשים על ידי מקורות כדי שתוכל לפרסם מכרזי ביצוע תחרותיים ובינלאומיים כאמור לעיל עד ליום ה-1 בינואר 2020. לשם כך, יוכל הצוות, ככל שיראה לנכון להמליץ לשר האוצר ולשר האנרגיה בנוגע למינוי עובדים או נושאי משרה במקורות לכהן במקביל בדירקטוריון בשח"מ, והכול על מנת להסיר חשש לניגוד עניינים ופגיעה ביעילות ותחרותיות במכרזי הביצוע שתוציא מקורות ושהבהם תשתתף שח"מ כאמור לעיל.
- 5.3 ביום 19 במאי 2019, אושרה החלטת ממשלה מספר 4567 בנושא אישור החלטת תזכיר התאגדות ותקנון של החברה ואישור לפי סעיף 11(א)(9) לחוק החברות הממשלתיות להכללה בשטר הנאמנות של תניה המאפשרת העמדת אגרות החוב לפירעון מיידי אם המדינה חדלה להיות בעלת השליטה בחברה. על פי החלטת הממשלה כאמור, במסגרת ההנפקות לציבור תהיה רשאית החברה בשנים 2019-2022 לגייס אגרות חוב בסכום של עד 7 מיליארד ש"ח. מתוך סכום זה החברה גייסה ביוני 2019 בגיוס אחד של שתי סדרות סך של כ-998 מיליון ש"ח. בנוסף, ביום 13 בפברואר 2020, השלימה החברה גיוס נוסף באמצעות הרחבת שתי סדרות אגרות חוב, בסך כולל של כ-1,150 מיליון ש"ח. כמו כן, ביום 10 בפברואר 2021, השלימה החברה גיוס נוסף באמצעות הרחבת שתי סדרות אגרות חוב, בסך כולל של כ-1,104 מיליון ש"ח.

(6) תקציב פיתוח לשנת 2021:

ביום 24 בפברואר 2019, התקבלה החלטת ממשלה בנושא "יצירת תשתית להגדלת היקף הפיתוח במשק המים לשם התמודדות עם תקופות בצורת ממושכות ותיקון החלטות ממשלה". בהמשך להתדינויות בין החברה לגורמי המדינה בנוגע להחלטה זו, ביום 26 בדצמבר 2019, אישר דירקטוריון החברה מסגרת תקציב תכנית פיתוח בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח בשנת 2020. ביום 31 בדצמבר 2020, אישר דירקטוריון החברה מסגרת תקציב תוכנית פיתוח בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח לשנת 2021, מסגרת תקציב זו כפופה למעקב של הדירקטוריון, לרבות באשר ליישום המהלכים שנקבעו בהחלטת ממשלה 4514 על ידי גורמי המדינה והרגולציה כמפורט בהחלטת ממשלה 4514. תכנית הפיתוח תמומן באמצעות גיוס חוב ובאמצעות מקורות עצמיים הקיימים בחברה.

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס עריכת הדוחות הכספיים:

(1) מתכונת עריכת הדוחות הכספיים:

הדוחות הכספיים המאוחדים נערכו בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - "תקני IFRS") ופרשנויות להם שפורסמו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (להלן - "IASB") ובהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010. עיקרי המדיניות החשבונאית המפורטים בהמשך יושמו באופן עקבי לגבי כל תקופות הדיווח המוצגות בדוחות כספיים מאוחדים אלה, למעט אם נאמר אחרת.

(2) חוזר חשבונאות וכספים - דוחות כספיים 2020-5-1 שפורסם על ידי רשות החברות הממשלתיות:

דוחות כספיים אלה נערכו גם בהתאם לחוזר הנ"ל, בכל הנוגע לעריכת דוחות כספיים שנתיים.

ב. תקופת המחזור התפעולי:

תקופת המחזור התפעולי של הקבוצה הינה 12 חודשים.

ג. מטבע חוץ:

(1) מטבע הפעילות ומטבע ההצגה:

הדוחות הכספיים של כל אחת מחברות הקבוצה ערוכים במטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית בה היא פועלת (להלן - "מטבע הפעילות"). מטבע הפעילות נקבע בנפרד עבור כל חברה בקבוצה, לרבות חברות כלולות, ולפי מטבע זה נמדדים מצבה הכספי ותוצאות פעולותיה. מטבע הפעילות של החברה הינו ש"ח. למטרת איחוד הדוחות הכספיים, התוצאות והמצב הכספי של כל אחת מחברות הקבוצה, בהן המטבע שונה מהש"ח, מתורגמים הדוחות לש"ח. הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה ערוכים ומוצגים בש"ח.

(2) תרגום עסקאות שאינן במטבע הפעילות:

בהכנת הדוחות הכספיים של כל אחת מחברות הקבוצה, עסקאות שבוצעו במטבעות השונים ממטבע הפעילות של אותה חברה (להלן - "מטבע חוץ") נרשמות לפי שערי חליפין שבתוקף במועדי העסקאות. בתום כל תקופת דיווח:

- פריטים כספיים הנקובים במטבע חוץ מתורגמים לפי שערי חליפין שבתוקף לאותו מועד; וכן
- פריטים לא-כספיים הנמדדים במונחי עלות היסטורית מתורגמים לפי שערי חליפין שבתוקף במועד ביצוע העסקה בקשר לפריט הלא-כספי.

(3) אופן הרישום של הפרשי שער:

הפרשי שער מוכרים ברווח או הפסד בתקופה בה הם נבעו, למעט הפרשי שער בגין פריטים כספיים לקבל או לשלם מפעילות חוץ, אשר יישובם אינו מתוכנן או צפוי לקרות ועל כן מהווים חלק מהשקעה נטו בפעילות חוץ, ומוכרים ברווח הכולל האחר בסעיף "הפרשי שער בגין תרגום פעילויות חוץ". לעניין מדיניות החברה לגבי היוון הפרשי שער על נכסים כשירים, ראה סעיף כג להלן.

(4) תרגום דוחות כספיים של חברות מוחזקות שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של החברה:

כאשר מטבע הפעילות של חברה בקבוצה שונה ממטבע הפעילות של החברה (ש"ח), חברה זו מהווה פעילות חוץ שנתוני דוחותיה הכספיים מתורגמים לש"ח לצורך הכללתם בדוחות הכספיים המאוחדים. הנכסים וההתחייבויות של פעילויות חוץ מתורגמים לש"ח לפי שערי חליפין שבתוקף לתום תקופת הדיווח. ההכנסות וההוצאות של פעילויות החוץ מתורגמות לש"ח לפי שערי חליפין הממוצעים במהלך תקופת הדיווח, כקירוב לשערי חליפין שבתוקף למועדי ביצוע העסקאות. הפרשי התרגום מוכרים ברווח הכולל האחר במסגרת סעיף "התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים ממטבע הפעילות למטבע הצגה". הפרשי תרגום אלו מסווגים לרווח או הפסד במועד מימוש פעילות החוץ בגינה הם נוצרו.

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. דוחות כספיים מאוחדים:

הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה כוללים את הדוחות הכספיים של החברה ושל ישויות הנשלטות על ידי החברה, במישרין או בעקיפין. החברה שולטת בישות מושקעת כאשר היא חשופה, או שיש לה זכויות, לתשואות משתנות הנובעות מהחזקתה במושקעת, וכאשר יש לה יכולת להשפיע על אותן תשואות באמצעות הפעלת כוח על המושקעת.

הדוחות הכספיים של חברות הקבוצה ערוכים לתאריכים זהים. המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים של חברות מאוחדות ושל הסדרים משותפים יושמה באופן אחיד ועקבי לזו שיושמה בדוחות הכספיים של החברה.

לצורך האיחוד, מבטלות במלואן כל העסקאות, ההכנסות וההוצאות הבין חברתיות.

ה. מזומנים ושווי מזומנים:

מזומנים ושווי מזומנים כוללים מזומנים הניתנים למימוש מיידי, פיקדונות בתאגידים בנקאיים לזמן קצר, שתקופתם המקורית אינה עולה על שלושה חודשים ממועד ההשקעה ואשר אינם מוגבלים בשעבוד. מזומנים אשר מוגבלים בשימוש על ידי הקבוצה בגין הסכמי אשראי, או אשר שימושם מוגבל לשימוש עבור פרויקטים בלבד במסגרת חשבונות ליווי לפרויקטים אלו, מסווגים על ידי הקבוצה כפיקדונות בליווי בנקאי בדוח על המצב הכספי.

ו. חשבונות נדחים רגולטוריים:

החברה מיישמת את תקן הדיווח הכספי הרלוונטי לגופים מפוקחי מחיר IFRS 14, הן בטיפול החשבונאי בחברות העומדות בכללים של חברות בפיקוח (להלן - "התקן"). גופים מפוקחים מוגדרים בתקן כגופים אשר פעילותם כפופה למסגרת הקובעת את המחירים אשר ניתן לחייב את הצרכנים בגינם. מסגרת זו כפופה לאישורים של גוף רגולטורי. התקן פורסם כתקן לתקופת ביניים והוא מאפשר, כבחירת מדיניות, לגופים מפוקחי מחיר, אשר מאמצים את תקני הכספיים השנתיים הראשונים בהם אימצה החברה את תקני ה-IFRS), את המשך יישום הכללים החשבונאיים המקובלים הקודמים והמדיניות החשבונאית בהתאם לתקינה הקודמת להכרה, מדידה, ירידת ערך וגריעה של נכסים והתחייבויות נדחים רגולטוריים.

גוף הבוחר לאמץ תקן זה, נדרש לאמץ דרישות גילוי והצגה נרחבות של הנכסים וההתחייבויות הנדחים הרגולטוריים, שעיקרם: הצגה בנפרד בדוחות הכספיים הראשיים של אותם נכסים והתחייבויות והשינויים בהם מיתר הפעילות של החברה ומתן גילויים למהות נכסים והתחייבויות אלה, השינויים בהם בתקופת הדיווח (בדוח הרווח או ההפסד, בדוח על הרווח הכולל ובדוח על תזרימי המזומנים) והיפוכם הצפוי.

הקבוצה אימצה תחת התקינה הקודמת את תקני החשבונאות הרלבנטיים מתוך התקינה האמריקאית-ASC 980 (להלן - "התקן האמריקאי") ובהתאם לאמור לעיל, ממשכה לאמץ את הוראותיו בכל הקשור להכרה, מדידה, ירידת ערך וגריעה של נכסים והתחייבויות רגולטוריים וזאת במידה והם אינם סותרים הוראות ה-IFRS.

להלן עיקרי התקן האמריקאי אשר אומצו בדוחות כספיים אלה:

מטרת התקן האמריקאי הינה לקבוע ולהגדיר, כיצד יש ליישם עקרונות חשבונאיים מקובלים בחברות בפיקוח, וכיצד יש לשקף החלטות של הגוף המפקח בדוחות הכספיים של אותן החברות. התקן מאפשר, בהתקיים תנאים מסוימים, טיפול חשבונאי שונה מהמקובל ביחס לעיתוי זקיפת הוצאות והכנסות לרווח והפסד וזאת במטרה לשקף וליצור הקבלה נאותה בין ההוצאות לבין ההכנסות שיווצרו לחברה לפי מועדי ההכרה בהן בתעריף המים. לפיכך, ובהתאם לעקרונות התקן האמריקאי החברה מכירה בחשבון נדחה רגולטורי בגובה העלויות שהתהוו אדם מתקיימים שני התנאים הבאים:

(1) צפוי (בסבירות העולה על 70%) כי ההכנסות העתידיות יהיו בגובה של לפחות ההוצאות שהתהוו, כלומר, ההוצאות שהתהוו יילקחו בחשבון בקביעת תעריף המים.

(2) בהתבסס על ראיות קיימות, ההכנסות העתידיות ייקבעו במטרה לכסות את כל ההוצאות שנצברו ולא על מנת לכסות עלויות עתידיות צפויות דומות. אם ההכנסות יינתנו על ידי עדכון אוטומטי של תעריפים התנאי הוא שהרגולטור יתכוון באופן ברור להתיר כיסוי של אותן הוצאות שנצברו בעבר.

חברה העומדת בתנאים המפורטים לעיל, תכיר בנכס בגין חשבונות נדחים רגולטוריים וזאת בגובה העלויות שהתהוו כאשר הגוף המפקח קבע תעריף אשר יכסה הוצאות אלו בעתיד. באופן דומה, מכירה החברה גם בהתחייבויות בגין חשבונות נדחים רגולטוריים, וזאת במקרים בהם נדרש החזר עודף גביה לצרכנים או דחיית הכנסות למועד מאוחר יותר.

התקן דורש מגוף מפוקח להעריך מחדש את סבירות הכיסוי של נכסים בגין חשבונות נדחים רגולטוריים בכל מועד פרסום דוחות כספיים. במידה ומגיעים למסקנה כי החברה אינה עומדת עוד בתנאים הנ"ל ליישום התקן, ולא כל החשבונות הנדחים הרגולטוריים מכוסים על ידי התעריפים, אזי יש למחוק חשבונות נדחים אלו, או חלקם, מהדוח על המצב הכספי.

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. חשבונות נדחים רגולטוריים: (המשך)

כאמור, רשות המים, על פי חוק המים, קובעת את תעריפי המים על בסיס העלויות של החברה. כמו כן, רשות המים קבעה את התשואה הנדרשת על ההון לפי הערכתה את מחיר ההון של החברה. לפיכך, החברה עומדת בתנאים המפורטים בתקן האמריקאי כמו גם בהוראות IFRS 14, ובהתאם לכך הכירה בנכס בגין חשבונות נדחים רגולטוריים בגובה ההוצאות שהתהוו ואשר יושבו במסגרת עדכון תעריפים עתידי. כמו כן, הכירה החברה בהתחייבות בגין חשבונות נדחים רגולטוריים בשל החזר עודף גביה לצרכנים. החברה מאמצת את הוראות הגילוי וההצגה הנדרשות מכח IFRS 14. ראה ביאור 23 להלן.

ביום 29 לינואר 2021 פורסמה ע"י ה-IASB טיוטת התקן בנושא נכסי פיקוח והתחייבויות פיקוח (להלן: "הטיטה") אשר עתידה להחליף את IFRS 14.

מטרת הטיטה הינה התוויית עקרונות ודרישות עבור הכרה, מדידה, הצגה וגילוי של נכסים, התחייבויות, הוצאות והכנסות פיקוח.

על פי הטיטה, נכסי פיקוח והתחייבויות פיקוח (להלן ביחד "חשבונות פיקוח") יוכרו כאשר חלק או כל הפיצוי המותר (allowed compensation) עבור סחורות או שירותים שסופקו בתקופה מסוימת, נדרשים לתשלום ע"י הלקוח באמצעות התעריף המפוקח, בתקופה אחרת (בעבר או בעתיד).

חשבונות הפיקוח ימדדו לפי עלות היסטורית עם התאמות בתקופות מדידה עוקבות לפי אומדנים מעודכנים של הסכומים והעיתוי של תזרימי מזומנים עתידיים. אומדני תזרימי המזומנים העתידיים של חשבונות פיקוח יהוונו לערך נוכחי על בסיס שיעור הריבית הרגולטורית (למעט חריג אשר הוגדר בתקן בהתייחס לנכסי פיקוח).

בדוח רווח או הפסד יוצגו הכנסות הפיקוח בניכוי הוצאות הפיקוח בשורה אחת מתחת לשורת ההכנסות. בדוח על המצב הכספי יש להציג בשורה נפרדת את נכסי הפיקוח והתחייבויות הפיקוח כאשר קיזוז יהיה אפשרי רק בניסיונות מסוימות.

הוראות המעבר לתקן קובעות שהיישום יהיה רטרואספקטיבי, עם הקלות לגבי צירופי עסקים שבוצעו בעבר. כרגע לא פורסם תאריך ספציפי למועד יישום בפועל של התקן, אך יינתנו לפחות שנה וחצי עד שנתיים מרגע הפיכת התקן לסופי ועד למועד התחילה, כאשר כרגע מוצע שניתן יהיה ליישם באימוץ מוקדם. ניתן להגיש תגובות לטיטה עד ליום 30 ביוני 2021

2. הסדרים משותפים:

"הסדר משותף" הוא הסכמה חוזית לפיה הקבוצה וצדדים אחרים מבצעים פעילות כלכלית הכפופה לשליטה משותפת. בשליטה משותפת חברה עומדת בתנאים המפורטים לעיל, תכיר בנכס בגין חשבונות נדחים רגולטוריים וזאת בגובה העלויות שהתהוו כאשר הגוף המפקח קבע תעריף אשר יכסה הוצאות אלו בעתיד. באופן דומה מתקיימת כאשר ההסדר החוזי כולל דרישה, כי החלטות הנוגעות לאסטרטגיה הפיננסית והתפעולית של העסקה, יתקבלו בהסכמה פה אחד של הצדדים ששולטים במשותף בהסדר המשותף. קיימים שני סוגי הסדרים משותפים, כאשר סוג ההסדר תלוי בזכויות ובמחויבויות הצדדים להסדר:

"פעילות משותפת" היא הסדר משותף אשר לצדדים לו יש זכויות ישירות בנכסים, ומחויבויות ישירות להתחייבויות, המיוחסים להסדר. בהסדרים משותפים המהווים פעילות משותפת, הקבוצה מכירה בדוח על המצב הכספי של הקבוצה בחלקה היחסי בנכסי הפעילות המשותפת והתחייבויותיה, לרבות נכסים המוחזקים והתחייבויות שהתהוו באופן משותף. דוח רווח והפסד כולל את חלקה היחסי של הקבוצה בהכנסותיה והוצאותיה של הפעילות המשותפת, לרבות הכנסות שהופקו והוצאות שהתהוו באופן משותף.

עסקאות בין חברות הקבוצה לפעילויות משותפות המוחזקות בידי החברה מוכרות רק בגובה חלקם של הצדדים האחרים בפעילות המשותפת.

"עסקה משותפת" הינה הסדר משותף אשר לצדדים בו יש זכויות בנכסים נטו המיוחסים להסדר. הסדרים משותפים המהווים עסקה משותפת מטופלים לפי שיטת השווי המאזני, כמתואר להלן.

3. יישום שיטת השווי המאזני:

השקעות בעסקאות משותפות מטופלות בהתאם לשיטת השווי המאזני. על פי שיטה זו, ההשקעות כאמור נכללות בדוח על המצב הכספי המאוחד בעלות המותאמת לשינויים שאירעו לאחר הרכישה בחלקה של הקבוצה בנכסים נטו של העסקאות המשותפות, לרבות קרנות הון, בניכוי ירידת ערך, במידה וחלה, בערכה של העסקה המשותפת. הפסדי עסקה משותפת העולים על זכויותיה של הקבוצה בעסקה המשותפת (כולל זכויות כלשהן לזמן ארוך אשר במהותן הינן חלק בהשקעות הקבוצה נטו, בעסקה המשותפת), אינם מוכרים אלא אם קיימת מחויבות משפטית או משתמעת של הקבוצה לשלם או שבוצעו תשלומים בעבור העסקה המשותפת. רווחים או הפסדים הנוצרים מעסקאות המבוצעות בין החברה או חברה מאוחדת לבין עסקה משותפת של הקבוצה, מבוטלים בהתאם לחלקה של הקבוצה בזכויות העסקה המשותפת הרלוונטית.

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. ירידת ערך השקעות המטופלות בהתאם לשיטת השווי המאזני:

ירידת ערך מתהווה כאשר יש ראיות אובייקטיביות לכך שתזרימי המזומנים העתידיים הצפויים מההשקעה הושפעו לרעה.

בחירת ירידת ערך של ההשקעה נעשית בהתייחס להשקעה בכללותה. בהתאם לכך הפסד המוכר מירידת ערך של ההשקעה לא מיוחס לנכסים המרכיבים את חשבון ההשקעה, אלא מיוחס להשקעה בכללותה.

במטרה לקבוע את סכום הפסד הנוצר מירידת ערך, אם בכלל, מבוצע אומדן של הסכום בר-ההשבה של ההשקעה, שהינו הסכום הגבוה מבין שוויה ההוגן של ההשקעה בניכוי עלויות מימוש לבין שווי השימוש שלה.

בקביעת שווי השימוש של ההשקעה הקבוצה אומדת את חלקה בערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים מהפעילות של החברה הכלולה ומימושה, אשר חזוי כי ינבעו מדיבידנדים שיתקבלו מההשקעה ומהמימוש הסופי שלה. כאשר סכום בר-ההשבה של ההשקעה נמוך מערכה בספרים, הערך בספרים של ההשקעה מופחת לסכום בר-ההשבה שלו. הפסד מירידת ערך מוכר מיידית כהוצאה ברווח או הפסד.

הקבוצה מכירה בהיפוך של הפסדים מירידת ערך שהוכרו בעבר בגין השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, כאשר חלה עליה בסכום בר-ההשבה שלהן, הנתמכת בראיה אובייקטיבית לביטול הפסד, כגון שיפור בתזרימי המזומנים העתידיים הצפויים מההשקעה. עליה בערך הספרים של ההשקעה כתוצאה מביטול הפסד מירידת ערך, תוכר עד לגובה בו הייתה נמדדת ההשקעה אילולא הוכר הפסד מירידת ערך בתקופות קודמות כאמור. ביטול הפסד מירידת ערך מוכר מיידית ברווח או הפסד.

י. רכוש קבוע:

רכוש קבוע הינו פריט מוחשי, אשר מוחזק לצורך שימוש בייצור מים ואספקת מים, או לצרכים מנהליים, אשר חזוי כי ישתמשו בו במשך יותר מתקופה אחת.

הקבוצה מציגה את פריטי הרכוש הקבוע שלה בהתאם למודל העלות. בהתאם למודל זה, פריטי רכוש קבוע (מפעלי מים, בניינים, ציוד וכלי רכב) מוצגים בדוח על המצב הכספי לפי עלותם בניכוי פחת שנצבר, ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו ואינם כוללים הוצאות תחזוקה שוטפת.

העלות כוללת את עלות הרכישה של הנכס או הקמתו וכן עלויות שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לצורך הפעלתו באופן אליו התכוונה ההנהלה. עלות נכסים כשירים (מפעלי המים) כוללת גם עלויות אשראי שיש להוון כאמור בסעיף כג.

עלות הרכוש הקבוע של הקבוצה כוללת:

- (1) עלות מפעלי המים, שהוקמו באופן עצמי, הכוללת עלויות ישירות להקמת המפעלים ובכללם עלות החומרים, שכר עבודה ישיר, קבלנים וחלק מהוצאות תקורה, שחושב בהתאם למרכיבי העלויות המיוחסות להקמת המפעלים, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה, בניכוי מענקי השקעה והשתתפויות שנתקבלו בגינם.
- (2) עלויות אשראי הניתנות לייחוס במישרין להקמה של נכסים כשירים (רכוש קבוע). לעניין היוון עלויות מימון ראה סעיף כג.
- (3) עלויות ששולמו לחברה מאוחדת שהשתתפה בהקמת המפעלים לאחר ניכוי רווחי החברה המאוחדת בגין העבודות הנ"ל.
- (4) נכסים חכורים (בעיקר קרקעות מנהל) מוצגים במסגרת הרכוש הקבוע ומוצגים בהתאם לערכים המהוונים של דמי החכירה בניכוי פחת שנצבר ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו.

סך עלויות האשראי המהוונות בהתאם ל-IAS 23, וכן עלויות נוספות המהוונות על פי הוראות התקינה הבינלאומית, אינו תואם את כללי הרגולציה. בהתאם לכך, יש השפעה על בחינה לירידת ערך של הפריט כחלק מהיחידה מניבה-מזומנים הכוללת אליה הוא שייך (מקורות מים בכללותה), לפי הוראות IAS 36. לפרטים ראה סעיף יב להלן.

הפחתת רכוש קבוע:

הפחתת הרכוש הקבוע מבוצעת בנפרד לגבי כל מרכיב של פריט רכוש קבוע בר-פחת בעל עלות משמעותית ביחס לסך העלות של הפריט. ההפחתה מבוצעת באופן שיטתי לפי שיטת הקו הישר על פני אורך החיים השימושיים הצפוי של מרכיבי הפריט מהמועד בו הנכס מוכן לשימושו המיועד תוך הבאה בחשבון של ערך שייר צפוי בתום החיים השימושיים, ככל שרלוונטי.

הנכסים החכורים מופחתים על פני תקופת החכירה.

אורך החיים השימושיים ושיעורי הפחת בהם נעשה שימוש בחישוב הפחת הינו כדלקמן:

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. רכוש קבוע: (המשך)

<u>שיעורי פחת ממוצע</u>	<u>אורך חיים שימושיים בשנים</u>	
2.9%	35	מפעלי מים
4%	25	בניינים
12%	15	ציוד- מחשבים
5%	20	ציוד אחר
20%	5	כלי רכב

ערכי השייר, שיטת הפחת ואורך החיים השימושיים של הנכס נסקרים בידי הנהלת החברה בתום כל שנת כספים.

שינויים מטופלים כשינויי אומדן בדרך של "מכאן ולהבא".

רכוש קבוע נגרע מהספרים במועד המכירה או כאשר לא צפויות עוד הטבות כלכליות מהשימוש בנכס. רווח או הפסד הנוצר כתוצאה ממכירה או הוצאה משימוש של פריט רכוש קבוע נקבע לפי ההפרש שבין התקבולים ממכירתו לבין ערכו בספרים במועד המכירה או הוצאה משימוש, ונזקף לרווח או הפסד.

עלויות עוקבות:

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע, הניתנת לאמידה בצורה מהימנה מוכרת כגידול של הערך בספרים במועד בו התהוותה, אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות המיוחסות לפריט יזרמו אל הישות. עלויות תחזוקה שוטפות נזקפות לרווח או הפסד במועד התהוותן.

יא. נכסים בלתי מוחשיים:

נכס בלתי מוחשי יוכר, אם ורק אם צפוי (Probable) שההטבות הכלכליות העתידיות החזויות שניתן לייחסן לנכס יזרמו אל הישות וכן העלות של הנכס ניתנת למדידה באופן מהימן. נכסים אלו נמדדים לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו, ככל שישנם.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר מופחתים בקו ישר על פני אורך חייהם השימושי, בכפוף לבחינת ירידת ערך בכל עת שקיים סימן, המצביע כי ייתכן שחלה ירידת ערך בהתאם להוראות IAS 36 - "ירידת ערך נכסים" (ראה סעיף יב להלן).

הנכסים הבלתי מוחשיים של הקבוצה כוללים נכסים בגין הסדרי זיכיון ומוכרים לראשונה בעלותם, אשר נקבעת על פי השווי ההוגן של שרותי ההקמה שסופקו עד לאותו מועד. כאשר במסגרת הסדר הזיכיון נוצרים הן נכס פיננסי והן נכס בלתי מוחשי, הקבוצה אומדת את השווי ההוגן של הנכס הבלתי מוחשי בהתאם להפרש בין השווי ההוגן של שרותי ההקמה בכללותם לבין השווי ההוגן של התמורה בגינה הוכר הנכס הפיננסי (ראה סעיף טו להלן).

הפחתת הנכס הבלתי מוחשי בגין הסדרי זיכיון נעשית על פני תקופת ההנאה הכלכלית הצפויה במסגרת ההסדר, שהינה תקופת התפעול של תשתית המים לפי ההסכם.

לעניין היוון עלויות אשראי על נכסים בלתי מוחשיים כשירים, ראה סעיף כג להלן.

יב. ירידת ערך נכסים מוחשיים ובלתי מוחשיים:

בתום כל תקופת דיווח, בוחנת הקבוצה את הערך בספרים של נכסיה המוחשיים והבלתי מוחשיים, למעט מלאי (לגבי מלאי ראה סעיף טז להלן), במטרה לקבוע האם קיימים סימנים כלשהם המעידים על ירידת ערך של נכסים אלו, למשל שינויים בהרכב ההכנסות וההוצאות המרכיבות את תעריפי המים לרבות כתוצאה שינוי ברגולציה של תעריפי המים, ירידה בתפוקה החזויה של תשתית המים או בביקוש החזוי לתפוקה של אותה תשתית על פני יתרת תקופת הסדר הזיכיון או בגין היוון עלויות למפעלי מים בהתאם לתקני IFRS מעבר לעלות המוכרת על פי כללי הרגולציה, כאשר ההכנסות מהתשואה על ההון ומפעילויות נוספות של החברה אינן מספיקות לכיסוי עלויות אלו. באם קיימים סימנים כאמור, נאמד סכום בר-השבה של הנכס במטרה לקבוע את סכום ההפסד מירידת ערך שנוצר, אם בכלל. כאשר לא ניתן לאמוד את הסכום בר-השבה של נכס בודד, אומדת הקבוצה את הסכום בר-השבה של היחידה מניבה-המזומנים אליה שייך הנכס. בהתייחס לנכסי החברה הרי שלגבי הרכוש הקבוע, תשתית המים של מקורות מים בכללותה מהווה יחידה מניבת מזומנים אחת. הנכסים הבלתי מוחשיים נבחנים לצרכי ירידת ערך בהתאם לתזרימי המזומנים החזויים להתקבל במסגרת הסדר הזיכיון בגינם הם הוכרו. נכסים בלתי מוחשיים שאינם זמינים עדיין לשימוש על ידי הקבוצה, נבחנים לצורך ירידת ערך אחת לשנה, או בתדירות גבוהה יותר בהתקיים סימנים המצביעים על ירידת ערך של נכס כאמור.

סכום בר-ההשבה של נכס (או יחידה מניבה מזומנים) הינו הסכום הגבוה מבין שווי ההוגן של הנכס בניכוי עלויות מימוש לבין שווי השימוש בו. לצורך קביעת שווי השימוש, אומדני תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לנבוע מהנכס (או מהיחידה מניבה המזומנים) מהווים לערכם הנוכחי תוך שימוש בשיעור היוון לפני מס המשקף את הערכות

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 -

עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יב. ירידת ערך נכסים מוחשיים ובלתי מוחשיים (המשך)

השוק הנוכחיות לגבי ערך הזמן של הכסף ואת הסיכונים הספציפיים לנכס (או ליחידה מניבה המזומנים) בגינם לא הותאמו אומדני תזרימי המזומנים העתידיים. כאשר סכום בר-השבה של נכס נאמד כנמוך מערכו בספרים, הערך בספרים של הנכס מופחת לסכום בר-השבה שלו. הפסד מירידת ערך מוכר מידית כהוצאה ברווח או הפסד.

כאשר הפסד מירידת ערך שהוכר בתקופות קודמות מתבטל, הערך בספרים של הנכס, או של היחידה מניבה מזומנים, מוגדל בחזרה לאומדן סכום בר-השבה מעודכן, אך לא יותר מערכו בספרים של הנכס, או של היחידה מניבה מזומנים, שהיה קיים אילו לא הוכר בגינו בתקופות קודמות הפסד מירידת ערך. ביטול הפסד מירידת ערך מוכר מידית ברווח או הפסד.

יג. הכרה בהכנסה:

הכנסה נמדדת לפי השווי ההוגן של התמורה שהתקבלה ו/או התמורה שהקבוצה זכאית לקבל בגין הכנסה ממתן שירותים במהלך העסקים הרגיל.

(1) הכנסות מביצוע עבודות חד פעמיות וקבלניות:

החברה מכירה בהכנסות בגין עבודות אלו על פני זמן, מאחר וביצועי החברה יוצרים או משפרים נכס הנשלט על ידי הלקוח תוך כדי יצירתו או שיפורו.

כאשר תוצאת העסקה הכרוכה באספקת שירותים אלו ניתנת לאמידה באופן מהימן, צפוי שההטבות הכלכליות הקשורות לעסקה יזרמו לקבוצה, שיעור ההשלמה ניתן למדידה באופן מהימן וכן העלויות שהתהוו בעסקה ניתנות למדידה באופן מהימן, ההכנסות הקשורות לעסקה מוכרות בהתאם לשיטת שיעור ההשלמה. על פי שיטה זו, ההכנסות מוכרות בתקופות הדיווח שבהן סופקו השירותים. החברה קובעת את שיעור ההשלמה של העסקה לפי שיטת עלויות ההשלמה, בהתאם ליחס בין העלויות שהתהוו עד לסוף תקופת הדיווח לבין אומדן סך העלויות של העסקה. לפי שיטה זאת, רק עלויות שמשקפות את השירותים שבוצעו עד לסוף תקופת הדיווח ייכללו בעלויות שהתהוו עד לאותו מועד לצורך קביעת שיעור ההשלמה.

(2) הכנסות מאספקת מים:

מוכרות עם אספקתם לצרכנים. לעניין תקבולים מצרכני מים בגין השקעות יסוד, ראה סעיף יד להלן.

(3) הכנסות מעבודות על פי חוזי הקמה:

ראה סעיף כב להלן.

(4) הכנסות ריבית:

הכנסות ריבית (בעיקר ריבית פיגורים) נצברות על בסיס עיתוי בהתחשב ביתרת הקרן לפירעון ותוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית. באשר להכנסות ריבית מחייבים בגין הסדרי זיכיון, ראה סעיף טו להלן.

יד. תקבולים מצרכני מים בגין השקעות יסוד:

הכנסות מזכויות מים שהתקבלו במהלך השנים עד שנת 2010 בגין השתתפות הצרכנים בהשקעות יסוד, נרשמו בספרי החברה, כהכנסות מראש ונזקפים לדוח רווח והפסד בשיעור של 4% לשנה.

החל משנת 2011 החברה לא מחייבת את הצרכנים בזכויות מים, וזאת בהתאם לכללי המים (אספקת מים לפי תעריפי תשע"א - 2010).

טו. הסדרי זיכיון למתן שירות:

חברת הייזום התקשרה, במישרין או בעקיפין, עם גופים ציבוריים בהסדרי זיכיון למתן שירותים (BOT). בהסדרים מסוג זה, המדינה או גוף ציבורי (כגון: רשויות מקומיות) (להלן - "המעניק") מתקשר בחוזה עם גוף מהסקטור הפרטי (להלן - "המפעיל") שבו אותו מפעיל מתחייב לתכנן, לבנות ולממן רכוש או תשתית כלשהן לשירות הציבור, ובתמורה להקמת התשתית מקבל המפעיל זיכיון מהמדינה להפעיל את התשתית לתקופה מוגדרת, וכן לספק שירותים נלווים הקשורים לתשתית. בתום תקופת הזיכיון מחזיר המפעיל את התשתית למעניק או מאריך את תקופת הזיכיון.

חברת הייזום כמפעיל התקשרה בהסדרי זיכיון למתן שירותים מסוג BOT בנוגע להקמה, בנייה ותפעול של מתקני טיהור שפכים ומתקני התפלת מים. בהסדרים מסוג זה חברת הייזום מיישמת את פרשנות מספר 12 של הועדה לפרשנויות של דוח כספי בינלאומי - "הסדרי זיכיון למתן שירות" (להלן - "IFRIC 12").

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. הסדרי זיכיון למתן שירות: (המשך)

בהתאם להוראות IFRIC 12, התשתית המוקמת אינה מוכרת כרכוש קבוע בדוחות הכספיים של המפעיל. תחת זאת, המפעיל מכיר בנכס פיננסי כאשר יש לו זכות חוזית בלתי מותנית לקבל עבור שירותי ההקמה מזומן או נכס פיננסי אחר מהמעניק; למעניק יש שיקול דעת מצומצם, אם בכלל, להימנע מתשלום, בדרך כלל משום שההסדר ניתן לאכיפה משפטית. למפעיל יש זכות בלתי מותנית לקבל מזומן אם המעניק מתחייב חוזית לשלם למפעיל:

- (1) סכומים מוגדרים או ניתנים לקביעה, או
- (2) את החוסר, אם קיים, בין סכומים שהתקבלו ממשתמשים בשירות הציבורי לבין סכומים מוגדרים או ניתנים לקביעה, גם אם התשלום מותנה בכך שהמפעיל יוודא שהתשתית עומדת בדרישות איכות או בדרישות יעילות שהוגדרו ("להלן- "הסכומים המובטחים").

ביחס למתקן ההתפלה באשדוד, גם בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה סכומי התמורה המינימליים המובטחים על ידי המדינה בהסכם ה-BOT מטופלים תחת מודל הנכס הפיננסי. זאת מאחר ואמנם החברה רוכשת את המים המותפלים על ידי המתקן בשם המדינה ולפי הוראות המדינה ומקבלת עבורם כסיו מלא בתעריף המים, אך המחויבות החוזית לתשלום הסכומים המובטחים בהסכם חלה על המדינה. במילים אחרות, החברה משמשת אך ורק כצינור עבור המדינה להעברת הסכומים המובטחים לחברה הבת של חברת הייזום - אשדוד התפלה בע"מ. למידע נוסף, ראה ביאור 5 להלן.

הנכס הפיננסי (הסכומים המובטחים, כאמור לעיל, בניכוי סכומים שהוקצו לתפעול) נמדד בעלות מופחתת, ומוצג בדוח על המצב הכספי תחת סעיף "נכס פיננסי בגין הסדרי זיכיון למתן שירותים". הנכס הפיננסי משקף את התשלומים הבלתי מותנים שעתידיים להתקבל מהגופים הציבוריים ונושא ריבית סיכון מתאימה שנקבעת בהתאם לסיכון הגלום בפרויקט, לרבות זהות המזמין. לאחר ההכרה לראשונה בנכס הפיננסי, מוכרת הכנסת ריבית במשך תקופת ההסדר לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

כמו כן, ביחס לתקבולים שאינם מובטחים בהסדר, זכויות חברת הייזום בגין הזיכיון מוכרות כנכס בלתי מוחשי, המשקף את הזכות הקיימת לקבוצה לגבות תשלום, שאינו מובטח על ידי מעניק הזיכיון, בהתאם למידת השימוש של ציבור המשתמשים בתשתית המים. הנכס מוכר במהלך תקופת ההקמה על פני שיעור ההשלמה, ועלותו נקבעת בהתאם לשווי ההוגן של שירותי ההקמה בניכוי השווי ההוגן של הנכס הפיננסי שמיוחס להקמה. לגבי הטיפול החשבונאי העוקב בנכס בלתי מוחשי ראה סעיפים יא ו-יב לעיל.

ההכנסות בתקופת ההקמה מוכרות בחלקן כנגד הנכס הפיננסי ובחלקן כנגד הנכס הבלתי מוחשי. החלוקה ביניהם נקבעת בהתאם ליחס שבין הנכס הפיננסי (הסכומים המובטחים, כאמור לעיל, בניכוי סכומים שהוקצו לתפעול) לבין הכנסות ההקמה החזויות. התמורה שהתקבלה או שקיימת זכות לקבלה בגין שני המרכיבים מוכרת לראשונה בשווי הוגן. עלויות תחזוקה בתקופת התפעול נצברות באופן שוטף על פני תקופת השימוש במתקן.

טז. מלאי:

המלאי אינו בעל אופי מסחרי ומיועד לשימוש עצמי. מלאי המיועד להקמת מפעלי מים ספציפיים מוצג ברכוש קבוע, ומלאי חלפים וחומרים המיועד לפעולות אחזקה ותפעול שוטף וכן מלאי כללי לשימוש הפיתוח מוצג ברכוש שוטף כמלאי. ערך המלאי נקבע לפי שיטת הממוצע הנע, בניכוי הפרשה בגין מלאי מת ומלאי איטי על פי הערכת הנהלת החברה.

יז. נכס או קבוצת נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה:

נכס או קבוצת נכסים לא שוטפים מסווגים כמוחזקים למכירה, כאשר יישובם ייעשה בעיקר באמצעות עסקת מכירה ולא באמצעות שימוש מתמשך. האמור מתקיים כאשר הנכסים זמינים למכירה מיידית במצבם הנוכחי, קיימת מחויבות של החברה למכירה, קיימת תוכנית לאיתור קונה והמימוש צפוי ברמה גבוהה (highly probable) להסתיים בתוך שנה ממועד הסיווג. נכסים אלה אינם מופחתים ממועד סיווגם כך לראשונה ומוצגים כנכסים שוטפים בנפרד, לפי הנמוך מבין ערכם בדוחות הכספיים ושוויים ההוגן בניכוי עלויות למכירה. רווח (הפסד) כולל אחר בגין נכס או קבוצת נכסים לא שוטפים המסווגים כמוחזקים למכירה מוצגים בנפרד בהון. כאשר החברה משנה את תכנון המכירה כך שההשבה של הנכס לא תבצע באמצעות עסקת מכירה, היא מפסיקה לסווג את הנכס כמוחזק למכירה ומודדת אותו לפי הנמוך מבין ערכו בספרים אילו לא היה מסווג כמוחזק למכירה או לפי סכום בר ההשבה של הנכס במועד בו התקבלה החלטה לסגת מכוונת המכירה.

יח. מסים על ההכנסה:

(1) כללי:

הוצאות (הכנסות) המסים על ההכנסה כוללות את סך המסים השוטפים, וכן את סך השינוי ביתרות המסים הנדחים, למעט מסים נדחים הנובעים מעסקאות שנזקפו ישירות להון ולמעט מסים על ההכנסה הנובעים מיתרות בגין חשבונות נדחים רגולטורים המוצגים נטו בניכוי השפעת המס.

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יח. מסים על ההכנסה: (המשך)

(2) מסים שוטפים:

הוצאות המסים השוטפים מחושבות בהתבסס על ההכנסה החייבת לצרכי מס של החברה וחברות מאוחדות במהלך תקופת הדיווח. נכסים והתחייבויות בגין מסים שוטפים חושבו בהתבסס על שיעורי המס וחוקי המס אשר נחקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה עד תאריך הדוח על המצב הכספי.

נכסי והתחייבויות מסים שוטפים מוצגים בקיזוז כאשר לישות קיימת זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקזז את הסכומים שהוכרו וכן כוונה לסלק על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות בו זמנית.

(3) מסים נדחים:

חברות הקבוצה יוצרות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים בין ערכם לצרכי מס של נכסים והתחייבויות לבין ערכם בדוחות הכספיים. יתרות המסים הנדחים (נכס או התחייבות) מחושבות לפי שיעורי המס הצפויים בעת מימושן, בהתבסס על שיעורי המס וחוקי המס אשר נחקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה, עד תאריך הדוח על המצב הכספי.

התחייבויות מסים נדחים מוכרות, בדרך כלל, בגין כל הפרשים הזמניים בין ערכם לצרכי מס של נכסים והתחייבויות לבין ערכם בדוחות הכספיים. נכסי מסים נדחים מוכרים בגין כל הפרשים הזמניים הניתנים לניכוי עד לסכום שצפוי שתהיה הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנצל את הפרש הזמני הניתן לניכוי.

בחישוב המסים הנדחים לא מובאים בחשבון המסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעות בחברות מוחזקות, מאחר ועיתוי ההיפוך של הפרשים הזמניים נשוא מסים נדחים אלו הינו בשליטת הקבוצה ולהערכת הנהלת הקבוצה הם אינם צפויים להתהפך בעתיד הנראה לעין.

נכסי והתחייבויות מסים נדחים מוצגים בקיזוז כאשר לישות קיימת זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי מסים שוטפים כנגד התחייבויות מסים שוטפים, וכאשר הם מתייחסים למסים על ההכנסה המוטלים על ידי אותה רשות מס, ובכוונת הקבוצה לסלק את נכסי והתחייבויות המסים השוטפים על בסיס נטו.

יט. הפרשות ושיפויים:

הפרשות מוכרות כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, בגינה צפוי (ברמה של "יותר סביר מאשר לא") שימוש במשאבים כלכליים הניתנים לאומדן באופן מהימן על מנת לסלק את המחויבות.

הסכום המוכר כהפרשה משקף את האומדן הטוב ביותר של הנהלה לגבי הסכום שיידרש ליישוב המחויבות בהווה במועד הדוח על המצב הכספי תוך הבאה בחשבון של הסיכונים ואי הוודאויות הכרוכים במחויבות. כאשר ההפרשה נמדדת תוך שימוש בתזרימי מזומנים חזויים לצורך יישוב המחויבות, הערך בספרים של ההפרשה הוא הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים החזויים. שינויים בגין ערך הזמן נזקפים לרווח או הפסד.

כאשר החברה צופה כי יתקבל שיפוי מצד אחר בגין הוצאה שעל החברה לעמוד בה לצורך סילוק הפרשה, הרי שהחברה מכירה בשיפוי אם, ורק אם, וודאי למעשה (Virtually certain) שהשיפוי יתקבל אם החברה תסלק את המחויבות. השיפוי יטופל כנכס נפרד. הסכום שיוכר בגין השיפוי לא יעלה על סכום ההפרשה.

כ. הפרשה להפסדי אשראי:

ככלל החברה בוחנת הפרשה להפסדי אשראי באופן כללי על בסיס קבוצת חייבים, בהתבסס על ניסיון העבר לגבי קבוצת חייבים בעלי מאפיינים דומים ושינויים ברמת הפיגור בתשלומים. יחד עם זאת, לגבי חייבים מסוימים החברה מסוגלת לזהות סימנים לירידת ערך באופן ספציפי ולכן אלו נבחנים בנפרד משאר הקבוצה.

החברה מודדת את ההפרשה להפסדי אשראי בהתאם למודל ירידת ערך לפי הפסדי אשראי חזויים. לפרטים נוספים, ראה סעיף כד(4) להלן.

מחיקת חובות לקוחות אשר אינם ברי-גבייה נזקפות לחשבון ההפרשה. גבייה בתקופות עוקבות של סכומים שנמחקו בעבר מזוכים כנגד חשבון ההפרשה. השינויים בערך בספרים של חשבון ההפרשה נזקפים לרווח או הפסד.

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כא. התחייבויות בשל הטבות לעובדים:

(1) הטבות לאחר סיום העסקה:

הטבות הקבוצה לאחר סיום העסקה כוללות בעיקר: אי ניצול ימי מחלה, מענק פרישה, פנסיה, שי לחג לפנסיונרים, מענק מים שנתי לפנסיונרים וכו'. הטבות הקבוצה לאחר סיום העסקה הינן בחלקן תוכניות להטבה מוגדרת ובחלקן תוכניות להפקדה מוגדרת (בעיקר הפקדות לפנסיה).

הוצאות בגין תכנית להטבה מוגדרת (Defined Benefit Plan) נזקפות לרווח או הפסד, או מהוונות לעלות הנכסים בהקמה בהתאם לשיטת יחידת הזכאות החזויה (Projected Unit Credit Method), תוך שימוש בהערכות אקטואריות המתבצעות בתום כל שנת דיווח. הערך הנוכחי של מחויבות הקבוצה בגין תכנית להטבה מוגדרת נקבע באמצעות היוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים בגין התכנית תוך שימוש בשיעור היוון המתאים לתשואות שוק של אגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה ובעלות תקופות פדיון זהות בקירוב למועדי הסילוק החזויים של התכנית. בהתאם למדיניות החשבונאית של הקבוצה, עלות הריבית נטו נכללת בהוצאות מימון בדוח על הרווח או הפסד.

רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים לרווח הכולל האחר במועד היווצרותם, או מהוונים לעלות הנכסים בהקמה. רווחים והפסדים אקטואריים שנזקפו לרווח כולל אחר לא יסווגו מחדש לרווח או הפסד במועד מאוחר יותר.

התחייבות הקבוצה בגין תכנית הטבה מוגדרת המוצגת בדוח על המצב הכספי כוללת את הערך הנוכחי של המחויבות בגין הטבה מוגדרת בניכוי שווים ההוגן של נכסי התוכנית.

הוצאות בגין התחייבות הקבוצה להפקיד כספים במסגרת תוכנית להפקדה מוגדרת (בעיקר הפקדות לפנסיה) נזקפות לרווח או הפסד, או מהוונות לעלות הנכסים בהקמה, במועד הספקת שירותי העבודה, בגינם מחויבת הקבוצה לביצוע ההפקדה. הפקדות אלו, כאמור, משחררות את הקבוצה מביצוע תשלומים נוספים בעתיד.

(2) הטבות עובדים לטווח קצר:

הטבות עובדים לטווח קצר הן הטבות אשר צפויות להיות מסולקות במלואן לפני 12 חודשים מתום השנה בה ניתן השירות המזכה על ידי העובד.

הטבות עובדים לטווח קצר בקבוצה כוללות את התחייבות הקבוצה בעיקר בגין חופשה ושכר. הטבות אלו נזקפות לרווח והפסד, או מהוונות לעלות הנכסים בהקמה במועד היווצרותן. ההטבות נמדדות על בסיס אלו מהוון בסכום אותו חזויה החברה לשלם.

(3) הטבות בגין פיטורין ופנסיה מוקדמת:

הטבות בגין פיטורין הן הטבות, אשר עומדות לתשלום כתוצאה מהחלטת הקבוצה לפטר עובדים לפני מועד הפרישה הרגיל או מתוכניות פרישה מרצון בתמורה להטבות אלה.

התחייבות הקבוצה הינה בעיקר בגין סכומים המשולמים על ידי החברה לעובדים בתוכניות לפרישה מוקדמת, בגין פנסיית גישור עד למועד בו יחלו העובדים לקבל תשלומים על ידי הסדרי הפנסיה "הרגילה" שלהם. התחייבות זו נזקפת לרווח והפסד במועד בו אין באפשרות הקבוצה לסגת מההצעה.

התחייבות זו מחושבת תוך שימוש בהנחות אקטואריות ובאותו אופן בו מחושבת ההתחייבות להטבה מוגדרת, כמפורט בסעיף (1) לעיל, למעט העובדה שרווחים והפסדים אקטואריים נזקפים לרווח והפסד במועד היווצרותם.

כב. עבודות על פי חוזה הקמה:

החברה מכירה בהכנסות בגין עבודות אלו על פני זמן, מאחר וביצועי החברה יוצרים או משפרים נכס הנשלט על ידי הלקוח תוך כדי יצירתו או שיפורו.

כאשר ניתן למדוד באופן מהימן את התוצאה של עבודה על פי חוזה הקמה, ההכנסות והעלויות מוכרות בהתאם לשלב ההשלמה של העבודה. שיעור ההשלמה נקבע לפי שיטת עלויות ההשלמה, בהתאם ליחס שבין העלויות שהתהוו עד לסוף תקופת הדיווח לבין סך העלויות החזויות לביצוע החוזה, למעט עלויות שאינן מייצגות את שיעור ההשלמה.

ההכנסות בגין שירותי ההקמה מכוח הסדרי זיכיון מוכרות לפי השווי ההוגן של השירותים שיינתנו בהתייחס לעלויות ההקמה בתוספת המרווח הגולמי להערכת הקבוצה, ומסולק באמצעות התקבולים בתקופת התפעול. בפרויקטים בהם שירותי ההקמה ניתנים על ידי קבלני מפתח, נקבע מרווח גולמי בשיעור אפס, כלומר השווי ההוגן של שירותי ההקמה נקבע לפי סכום עלויות ההקמה.

העלויות בגין ביצוע החוזה מוכרות כהוצאה בתקופה בה הן נוצרו. כאשר לא ניתן למדוד באופן מהימן את התוצאה

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כב. עבודות על פי חוזי הקמה: (המשך)

של עבודה על פי חוזה הקמה, ההכנסות מוכרות עד לגובה העלויות שהתהוו ואשר צפוי שיושבו. כאשר צפוי כי סך התמורה הצפויה מביצוע העבודה תהיה נמוכה מסך עלויות ההקמה הצפויות, נרשמת הפרשה להפסד קנסות מצד מעניק העבודה, הנובעים מאיחורים בהשלמת החוזה או מאי ביצוע משביע רצון עשויים להשפיע על היקף ההכנסה. בד בבד, במידה והמעניק יתבע את החברה, הרי שהחברה תתבע את קבלן ההקמה, וכתוצאה מכך עלויות החוזה עשויות לקטון. לפרטים נוספים ראה סעיף כח (2).

כג. היוון עלויות אשראי:

נכס כשיר הוא נכס שנדרש פרק זמן מהותי כדי להכין אותו לשימוש המיועד.

הקבוצה מהוונת עלויות אשראי ספציפי לנכסים בלתי מוחשיים כשירים בגין הסדרי זיכיון. באשר לאשראי הספציפי הנקוב במט"ח, הקבוצה מהוונת הפרשי שער בגין הלוואות הנקובות במטבע השונה מש"ח (מטבע הפעילות של החברה) לעלות הנכסים הבלתי מוחשיים הכשירים. ההיוון נעשה עד לתקרה של סכומי הריבית האלטרנטיבית שהיו נוצרים במידה והאשראי היה נלקח במטבע הפעילות של החברה. הבחינה של התקרה נעשית באופן מצטבר על עלויות המיומן במטבע החוץ מיום תחילת ההקמה של הנכס הכשיר ועד לתאריך כל דוח על המצב הכספי.

בנוסף, לחברה נוצרו עלויות אשראי שאינן ספציפיות לנכסים מוחשיים כשירים (מפעלי מים בהקמה במסגרת הרכוש הקבוע). בהתייחס לעלויות האשראי שאינן ספציפיות ישות קובעת את הסכום של עלויות האשראי הראויות להיוון על ידי ייחוס שיעור היוון לעלויות בגין נכס זה. שיעור היוון זה הינו הממוצע המשוקלל של עלויות האשראי המתאימות לאשראי של החברה שקיים במהלך אותה תקופה, שאינו מממן באופן ספציפי נכס כשיר אחר בהקמה. החברה מהוונת עלויות אשראי שאינן ספציפיות בסכום שאינו עולה על סכום עלויות האשראי שהתהוו לה בפועל באותה תקופה.

הקבוצה מפסיקה להוון עלויות אשראי במועד בו הושלמו באופן מהותי כל הפעילויות הנדרשות לשם הכנת הנכס הכשיר לשימוש המיועד (אספקת מים או תפעול תשתית מים).

לעניין סיווג תזרימי מזומנים בגין ריבית שהוונה על נכסים כשירים, ראה סעיף כז להלן.

כד. נכסים פיננסיים:

(1) כללי:

נכסים פיננסיים מוכרים בדוח על המצב הכספי כאשר הקבוצה הופכת להיות צד לתנאים החוזיים של המכשיר. השקעות בנכסים פיננסיים מוכרות לראשונה לפי שוויין ההוגן, בתוספת עלויות עסקה, למעט נכסים פיננסיים מסווגים בקטגוריית שווי הוגן דרך רווח או הפסד, אשר מוכרים לראשונה לפי שוויים ההוגן. עלויות עסקה בגין נכסים פיננסיים מסווגים בקטגוריה זאת נזקפות כהוצאה מיידית ברווח או הפסד.

הנכסים הפיננסיים של הקבוצה מסווגים לקטגוריות המפורטות להלן:

- נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד
- נכסים פיננסיים בשווי הוגן המשמשים לגידור – ראה סעיף כו להלן
- נכסים פיננסיים בעלות מופחתת

(2) נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:

נכסים פיננסיים מסווגים כ"נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד", כאשר אותם נכסים הם נגזרים משובצים שהופרדו מהחוזה המארח או תיק ניירות ערך מיועד למסחר שוטף. נכס פיננסי בשווי הוגן דרך רווח או הפסד נמדד ומוצג בשווי הוגן. כל רווח או הפסד הנובע משינויים בשווי ההוגן, מוכר ברווח או הפסד בתקופה בה התרחש השינוי. לעניין אופן קביעת השווי ההוגן, ראה ביאור 11 להלן.

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כד. נכסים פיננסיים (המשך):

(3) נכסים פיננסיים בעלות מופחתת:

נכסים פיננסיים שהינם מכשירי חוב נמדדים בעלות מופחתת כאשר מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים:

(א) מבחן תזרימי המזומנים - התנאים החוזיים של הנכס קובעים תאריכים מדויקים בהם יתקבלו תזרימי המזומנים החוזיים אשר מהווים תשלומי קרן וריבית בלבד; וכן

(ב) מבחן המודל העסקי - המודל העסקי של הקבוצה הינו להחזיק את הנכסים במטרה לגבות תזרימי מזומנים חוזיים.

לקוחות, פיקדונות, הלוואות וחייבים אחרים הינם בעלי תשלומים קבועים שהינם תשלומי קרן וריבית בלבד והחברה מחזיקה בהם לצורך גביית תזרימי מזומנים חוזיים בלבד. נכסים אלו מסווגים ונמדדים כנכסים פיננסיים בעלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית בניכוי ירידת ערך, אם ישנה כזו. הכנסות ריבית מוכרות בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית, למעט בגין חייבים לזמן קצר כאשר סכומי הריבית בהם יש להכיר אינם מהותיים.

שיטת הריבית האפקטיבית היא שיטה לחישוב העלות המופחתת של נכס פיננסי ושל הקצאת הכנסות הריבית על פני התקופה הרלוונטית. שיעור הריבית האפקטיבי הוא השיעור שמנכה באופן מדויק את הזרם החזוי של תזרימי המזומנים העתידיים על פני אורך החיים הצפוי של הנכס הפיננסי לערכו בספרים..

(4) ירידת ערך של נכסים פיננסיים:

לגבי לקוחות ונכסי חוזה לפי IFRS 15 שאינם כוללים מרכיב מימון משמעותי או כאשר הקבוצה מיישמת את ההקלה של תקופת אשראי קצרה משנה ואינה מפרידה בגינם מרכיב מימון משמעותי, הקבוצה מיישמת את הגישה המקלה למדידת ההפרשה לירידת ערך לפי הסתברות לחדלות פירעון לכל אורך חיי המכשיר (lifetime). הפסדי האשראי החוזיים בגין נכסים פיננסיים אלה נאמדים תוך שימוש במטריצת הפרשות המבוססת על ניסיון העבר של הקבוצה לגבי הפסדי אשראי ומותאמת לגורמים שהם ספציפיים ללווה, תנאים כלכליים כלליים והערכה הן של המגמה השוטפת של התנאים והן של המגמה החזויה של התנאים במועד הדיווח לרבות ערך הזמן של הכסף לפי הצורך.

לגבי כל יתר הנכסים הפיננסיים, הקבוצה מכירה בהפרשה לירידת ערך לפי הפסדי האשראי החוזיים לאורך כל חיי המכשיר כאשר חלה עלייה משמעותית בסיכון האשראי ממועד ההכרה בהם לראשונה. אם לעומת זאת, סיכון האשראי של המכשיר הפיננסי לא עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה בו לראשונה, הקבוצה מודדת את ההפרשה לירידת ערך לפי הסתברות לחדלות פירעון ב-12 החודשים הקרובים.

הבחינה האם להכיר בהפרשה לירידת ערך לפי הפסדי האשראי החוזיים לכל אורך חיי המכשיר מבוססת על הסיכון לשל ממועד ההכרה לראשונה ולא רק כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית לירידת ערך במועד הדיווח או כשהכשל התרחש בפועל.

מדידה והכרה בהפסדי אשראי חוזיים

הפסדי אשראי חוזיים הינם ההפרש בין כל תזרימי המזומנים החוזיים שהקבוצה זכאית להם בהתאם לחוזה לבין כל תזרימי המזומנים שהקבוצה צופה לקבל. הפסדי האשראי החוזיים לכל אורך חיי המכשיר הינם הפסדי האשראי החוזיים הנובעים מכל אירועי הכשל האפשריים במהלך אורך החיים החזוי של מכשיר פיננסי. לעומת זאת, הפסדי אשראי חוזיים בתקופת 12 חודש הינם החלק מהפסדי אשראי חוזיים לאורך כל חיי המכשיר אשר מייצג את הפסדי האשראי החוזיים הנובעים מאירועי כשל במכשיר פיננסי שהם אפשריים בתוך 12 חודש לאחר מועד הדיווח.

המדידה של הפסדי אשראי חוזיים הינה פונקציה של ההסתברות להתרחשות כשל, גובה ההפסד במקרה של התרחשות כשל והחשיפה המקסימלית להפסד באירוע כשל. אומדן ההסתברות להתרחשות כשל וגובה ההפסד מבוסס על נתונים היסטוריים המתואמים על ידי מידע צופה פני עתיד. החשיפה המקסימלית להפסד באירוע כשל הינה הערך בספרים ברוטו של הנכס הפיננסי במועד הדיווח.

לגבי נכסים פיננסיים ונכסי חוזה, הפסדי אשראי חוזיים הינם ההפרש בין כל תזרימי המזומנים החוזיים שהקבוצה זכאית להם בהתאם לחוזה לבין כל תזרימי המזומנים שהקבוצה צופה לקבל, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי המקורי.

ההפסד מירידת ערך (רווח מביטול ירידת ערך) מוקטן מהערך בספרים של הנכס פיננסי באופן ישיר, למעט הפסד מירידת ערך של לקוחות וחייבים מסחריים אשר נזקק לחשבון הפרשה. לעניין הפסדי אשראי, ראה סעיף כ לעיל.

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כה. התחייבויות פיננסיות:

(1) כללי:

התחייבויות פיננסיות מוכרות בדוח על המצב הכספי כאשר הקבוצה הופכת להיות צד לתנאים החוזיים של המכשיר. התחייבות פיננסית מוכרת לראשונה לפי שווייה ההוגן, בניכוי עלויות עסקה, למעט התחייבויות פיננסיות המסווגות בקטגוריית שווי הוגן דרך רווח או הפסד, אשר מוכרות לראשונה לפי שווי ההוגן. עלויות עסקה בגין התחייבויות פיננסיות המסווגות בקטגוריה זאת נזקפות כהוצאה מיידית ברווח או הפסד.

התחייבויות הפיננסיות של הקבוצה מוצגות ונמדדות בהתאם לסיווג הבא:

- התחייבויות פיננסיות בעלות מופחתת
- התחייבויות פיננסיות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד
- התחייבויות פיננסיות בשווי הוגן המשמשות לגידור- ראה סעיף כו להלן.

(2) סיווג כהתחייבות פיננסית או כמכשיר הוני:

מכשירים פיננסיים לא נגזרים מסווגים כהתחייבות פיננסית או כמכשיר הוני, בהתאם למהות ההסדרים החוזיים שבבסיסם.

מכשיר הוני הינו כל חוזה המעיד על זכות שייר בנכסי הקבוצה לאחר ניכוי כל התחייבויותיה.

מכשיר פיננסי מסווג כמכשיר הוני אם ורק אם:

- (א) המכשיר אינו כולל מחויבות חוזית למסור לישות אחרת מזומן או נכס פיננסי אחר או להחליף נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות עם ישות אחרת בתנאים פוטנציאליים נחותים למנפיק.
- (ב) במידה והמכשיר יסולק במכשיריה ההוניים של הישות והוא מכשיר לא נגזר, שאינו כולל מחויבות חוזית של המנפיק למסור מספר משתנה של מכשיריו ההוניים; או המכשיר הוא מכשיר פיננסי נגזר אשר יסולק רק על ידי החלפת סכום קבוע של מזומן או נכס פיננסי אחר בתמורה למספר קבוע של מכשירים הוניים של המנפיק.

שטרי הון:

החברה קיבלה כספים מהמדינה במסגרת השתתפות במימון תכנית פרישה מוקדמת שיישמה החברה. בהתאם להסכם גמר ההתחשבנות הוחלט כי המדינה תהא זכאית להמיר את שטרי ההון למניות. בהסכם נקבע כי זכות ההמרה לא תיכנס לתוקף כל עוד לא נקבעו כמות וסוג המניות, קרי עד מועד קביעת יחס ההמרה, שטר ההון אינו ניתן להמרה למניות. לפיכך, עד לכניסתו לתוקף של תנאי מתלה זה החברה רואה במכשיר הוני כמכשיר הוני.

הלוואות צמיתות:

החברה קיבלה הלוואות צמיתות מהמדינה. בהתאם להסכם גמר ההתחשבנות, הוחלט כי המדינה תהא זכאית להמיר את הלוואות הצמיתות למניות החברה וכן נקבע בו עוד כי לא תועלה על ידי המדינה כל טענה בנוגע לריבית בגין הלוואות הצמיתות. בהסכם נקבע כי זכות ההמרה לא תיכנס לתוקף כל עוד לא נקבעו כמות וסוג המניות, קרי עד מועד קביעת יחס ההמרה, הלוואות הצמיתות אינן ניתנות להמרה למניות. לפיכך, עד לכניסתו לתוקף של תנאי מתלה זה החברה רואה במכשיר הוני כמכשיר הוני.

התחייבויות להקצאת מניות:

החברה קיבלה מממשלת ישראל תקבולים, בגינם התחייבה להקצות מניות לממשלה במועד עתידי. מאחר וטרם נקבעה כמות המניות שתנפיק החברה כנגד תקבולים אלו, הרי שהמכשיר מסווג כהתחייבות פיננסית.

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כה. התחייבויות פיננסיות: (המשך)

(3) התחייבויות פיננסיות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:

התחייבויות פיננסיות מסוגות כ"התחייבויות פיננסיות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד", כאשר אותן התחייבויות הן נגזרים שאינם מיועדים ואפקטיביים כמכשירים מגדרים.

התחייבויות פיננסיות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד נמדדת ומוצגת בשווי הוגן. כל רווח או הפסד הנובע משינויים בשווי ההוגן, מוכר ברווח או הפסד בתקופה בה התרחש השינוי. לעניין אופן קביעת השווי ההוגן, ראה ביאור 11 להלן.

(4) התחייבויות פיננסיות בעלות מופחתת:

התחייבויות פיננסיות אחרות, בעיקר הלוואות מתאגידים בנקאיים, התחייבויות מול ממשלת ישראל וכן אגרות חוב אשר קיימות לחברה, מוכרות לראשונה בשווי הוגן לאחר ניכוי עלויות עסקה. לאחר מועד ההכרה הראשונית התחייבויות פיננסיות אלו נמדדות בעלות מופחתת תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

לקבוצה התחייבויות פיננסיות הצמודות למדד המחירים לצרכן (להלן - המדד) הנמדדות בעלות מופחתת. בגין התחייבויות אלה, הקבוצה קובעת את שיעור הריבית האפקטיבי כשיעור ריאלי בתוספת הפרשי הצמדה על פי השינויים במדד שהיו בפועל עד לתום תקופת הדיווח.

(5) גריעת התחייבויות פיננסיות:

התחייבויות פיננסיות מוסרת כאשר, ורק כאשר, היא מסולקת - דהיינו כאשר המחויבות שהוגדרה בחוזה נפרעת, מבטלת או פוקעת.

כו. מכשירים פיננסיים נגזרים וחשבונאות גידור:

(1) כללי:

חברת הייזום עושה שימוש במגוון מכשירים פיננסיים נגזרים על מנת לנהל את החשיפות לשינויים בעיקר בריבית השוק. בין השאר, נקשרת חברת הייזום בעסקאות החלפה (IRS) על שערי ריבית.

מכשירים פיננסיים נגזרים מוכרים לראשונה במועד ההתקשרות ובתום כל תקופת דיווח לאחר מכן לפי שוויים ההוגן. שינויים בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים נזקפים ככלל לרווח או הפסד. עיתוי ההכרה ברווח או הפסד של שינויים בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים, אשר יועדו למטרת גידור, כאשר גידור זה הינו אפקטיבי ועונה לכל התנאים לקביעת יחסי גידור, מותנה באופי ובסוג הגידור, כמפורט בסעיף (3) להלן.

(2) חשבונאות גידור:

הקבוצה מייצגת לגידור מכשירים פיננסיים נגזרים להחלפת שערי ריבית (החלפת ריבית משתנה בריבית קבועה). הפריטים המגדרים מיועדים כגידור תזרימי מזומנים בהתייחס לסיכון הריבית הגלום בהלוואות מתאגידים בנקאיים בריבית משתנה.

יחסי הגידור מתועדים בידי הקבוצה במועד ההתקשרות בעסקת הגידור. בנוסף, החל מתחילת יחסי הגידור ולאורך כל תקופתם, מתעדת הקבוצה את המידה בה המכשיר המגדר אפקטיבי בקיזוז החשיפה לשינויים בתזרימי המזומנים בגין הסיכון המגודר על הפריט המגודר.

(3) גידור תזרימי מזומנים:

הקבוצה מיישמת חשבונאות גידור תזרימי מזומנים בגין הלוואות הנושאות ריבית משתנה, אשר בגין התקשרה הקבוצה בחוזי החלפת שערי ריבית, וזאת במטרה להגן על חשיפת הקבוצה להשתנות תזרימי המזומנים בגין הלוואות כאמור הנובעים משינויים בשערי ריבית הבסיס.

החלק האפקטיבי בשינויים בערכם של מכשירים פיננסיים המיועדים לגידור תזרימי מזומנים מוכר ברווח הכולל האחר בסעיף "רווח (הפסד) בגין גידור תזרימי מזומנים", והחלק שאינו אפקטיבי מוכר מיידית ברווח או הפסד. החלק האפקטיבי מסווג מחדש מהרווח הכולל האחר לרווח או הפסד כאשר תזרימי המזומנים של הריבית המשתנה משפיעים על רווח או הפסד.

חשבונאות גידור תזרימי מזומנים מופסקת כאשר המכשיר המגדר פוקע, נמכר או ממומש, או כאשר יחסי הגידור אינם עומדים עוד בתנאי הסף לגידור. לאחר הפסקת חשבונאות הגידור, הסכומים שנזקפו לרווח הכולל האחר מסווגים לרווח או הפסד בתקופות בהן הפריט המגודר נרשם ברווח או הפסד.

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כז. סיווג בדוח על תזרימי המזומנים:

הקבוצה מסווגת תזרימי מזומנים בגין ריבית ודיבידנדים אשר התקבלו בידיה כתזרימי מזומנים מפעילות השקעה, וכן תזרימי מזומנים בגין ריבית ודיבידנדים ששולמו כתזרימי מזומנים אשר שימשו לפעילות המימון. תזרימי מזומנים בגין תשלומי ריבית אשר מהווים על רכוש קבוע ועל נכסים בלתי מוחשיים כשירים מסווגים בפעילות השקעה ובפעילות שוטפת, בהתאמה, באופן עקבי עם יתר היציאות המשולמות בגין אותם נכסים. תזרימי מזומנים בגין הסדרי זיכיון הן בגין נכס פיננסי, הן בגין נכס בלתי מוחשי והן בגין פעילות התפעול-מוצגים במסגרת הפעילות השוטפת.

תזרימי מזומנים בגין מסים על הכנסה מסווגים, ככלל, כתזרימי מזומנים אשר שימשו לפעילות שוטפת, למעט אלו אשר ניתנים לזיהוי בנקל עם תזרימי מזומנים אשר שימשו לפעילות השקעה או מימון.

כח. שיקולי דעת ביישום מדיניות חשבונאית וגורמי מפתח לחוסר וודאות באומדן:

(1) שיקולי דעת ביישום מדיניות חשבונאית:

המובא להלן מתייחס לשיקולי דעת קריטיים, פרט לאלו הכרוכים באומדנים (ראה סעיף (2) להלן), שביצעה ההנהלה בתהליך יישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה, ושיש להם השפעה משמעותית ביותר על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים.

סיווג הסדרים משותפים כעסקאות משותפות או כפעילויות משותפות ואופן הטיפול בפעילויות המשותפות:

לקבוצה הסדרים משותפים במיזמים בכרמיאל, אשקלון, לרנקה ולימסול. לצורך קביעת סיווג הסדר משותף כעסקה משותפת או כפעילות משותפת, בחנה החברה את זכויותיה ומחויבויותיה הנובעות מהסדר, תוך התחשבות במבנה ובצורה המשפטית של ההסדר, התנאים שסוכמו בין החברה לבין צד ג' אשר מקיים עמה שליטה משותפת בהסדר וכן את מערכת ההסכמים בין החברה לבין ההסדר המשותף.

בעקבות בחינה זאת, הגיעה הקבוצה למסקנה כי ההסדרים המשותפים בכרמיאל, לרנקה ולימסול מהווים עסקאות משותפות, ואילו ההסדר המשותף עם עיריית אשקלון מהווה פעילות משותפת.

בחינת המהות הכלכלית וההסדר החוזי בהסכם עם עיריית אשקלון (המוחזק על ידי הקבוצה בשיעור של 50%), הובילה לקביעת חלקה של הקבוצה בנכסים, בהתחייבויות בהכנסות ובהוצאות של הסדר זה בהתאם למהות הכלכלית של ההסדר החוזי עם העירייה ולא על פי שיעור ההחזקה.

(2) גורמי מפתח לחוסר וודאות באומדן:

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, נדרשת ההנהלה להשתמש באומדנים והערכות המשפיעים על הנתונים המדווחים של הנכסים וההתחייבויות, על הנתונים בדבר נכסים מותנים והתחייבויות תלויות שניתן להם גילוי בדוחות הכספיים ועל נתוני הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. האומדנים וההנחות הקשורות, מבוססים על ניסיון העבר וגורמים אחרים הנחשבים כרלוונטיים. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מאומדנים אלה.

האומדנים וההנחות נבחנים בידי ההנהלה באופן שוטף. שינויים באומדנים החשבונאיים מוכרים רק בתקופה בה בוצע שינוי באומדן במידה והשינוי משפיע רק על אותה תקופה או מוכרים בתקופה האמורה ובתקופות עתידיות במקרים בהם השינוי משפיע הן על התקופה הנוכחית והן על התקופות העתידיות.

להלן אומדנים קריטיים שחושבו על ידי הקבוצה ואשר שינוי מהותי עשוי לשנות את ערכם של הנכסים בדוחות הכספיים בשנת הדוח הבאה:

הפרשה לתביעות תלויות העומדות כנגד החברה:

נגד החברה תלויות ועומדות כ- 60 תביעות בסכום כספי כולל של כ- 430 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019 - 498 מיליון ש"ח), בגין נזקפה הפרשה של כ- 50 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019 - 53 מיליון ש"ח). לפרטים ראה גם ביאור 24 להלן.

לצורך בחינת הנפקות המשפטית של תביעות אלה והליכים מיסויים, וקביעת הסבירות כי הן תתממשנה

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כח. שיקולי דעת ביישום מדיניות חשבונאית וגורמי מפתח לחוסר וודאות באומדן: (המשך)

(2) גורמי מפתח לחוסר וודאות באומדן: (המשך)

לרעתה, מסתמכת הנהלת הקבוצה על חוות דעת של יועצים משפטיים ומקצועיים. לאחר שיועציה של הקבוצה מגבשים את עמדתם המשפטית ואת סיכוייה של הקבוצה באשר לנשוא התביעה או הליך, בין אם הקבוצה תצטרך לשאת בתוצאותיה ובין אם יש ביכולתה לדחות אותה, אומדת הנהלת הקבוצה את הסכום אותו יש לרשום בדוחות הכספיים, אם בכלל.

במקביל, אם נרשמה הפרשה כלשהי אזי במידה שלקבוצה יש שיפוי בגין תביעות אלו (מחברת ביטוח, מהמדינה או מצד ג') אומדת הקבוצה האם השיפוי הינו ברמה של "וודאי למעשה". במידה שכן, מכירה הקבוצה בנכס שיפוי בנפרד.

פרשנות שונה מזו של יועציה המשפטיים והמקצועיים של הקבוצה למצב חוקי קיים, הבנה שונה מזו של הנהלת הקבוצה לגבי חוזי התקשרות וכן הוראות חוק, יש בהם כדי להשפיע על ערכה של ההפרשה הכוללת והשיפוי, במידה שרלבנטי, ובכך להשפיע באופן מהותי על מצבה הכספי ותוצאות פעולותיה של הקבוצה.

בנסיבות מיוחדות, כדוגמת בקשה לאישור תובענה ייצוגית או תובענה מורכבת, בשלבים מוקדמים של הליכים, הקבוצה אינה יכולה להעריך בצורה מהימנה את תוצאות ההליכים.

אורך חיים שימושיים של רכוש קבוע:

כאמור בסעיף י לעיל, הנהלת החברה בוחנת בסוף כל תקופת דיווח שנתית את אומדן אורך החיים השימושיים של פריטי הרכוש הקבוע. קביעת אורך החיים השימושיים של מפעלי המים של החברה כרוכה בהפעלת שיקול דעת משמעותי ביחס לאומדן הבלאי הפיזי של המפעלים ולהתיישנותם הטכנולוגית. שינויים בקצב הבלאי הפיזי או ההתיישנות הטכנולוגית ביחס לאומדן שבוצע עשויים להביא להוצאות פחת שונות מהוצאות הפחת שנקדפו לרווח או הפסד.

הנהלת החברה בחנה את אומדן אורך החיים השימושיים של מפעלי המים וקבעה כי לא חל בו שינוי בהשוואה לתקופות דיווח קודמות.

ירידת ערך רכוש קבוע:

החברה בוחנת בתום כל תקופת דיווח סימנים לקיומה של ירידת ערך של מפעלי המים. הבחינה מבוססת בעיקרה על שינויים בהרכב ההכנסות וההוצאות המרכיבות את תעריפי המים בשל שינויים בכללי הרגולציה או בגין היוון עלויות למפעלי מים בהתאם לתקני IFRS מעבר לעלות המוכרת על פי כללי הרגולציה, כאשר ההכנסות מהתשואה על ההון ומפעילויות נוספות של החברה אינן מספיקות לכיסוי עלויות אלו.

פערים משמעותיים בין העלויות המהונות למפעלים כאמור לבין הסכומים המוכרים בתעריף המים או שינוי בתעריפי המים בהתאם לכללי הרגולציה, עלולים להביא לפגימה בערכם של מפעלי המים, באופן שיביא להכרה בהפסד מירידת ערך בהתאם להוראות IAS 36.

ירידת ערך נכסים פיננסיים ובלתי מוחשיים בגין הסדרי זיכיון:

חברת הייזום מבצעת בחינה תקופתית של תזרימי המזומנים הצפויים להתקבל בגין כל אחד מהסדרי הזיכיון בהם היא התקשרה, וזאת על מנת לקבוע האם ערכם של הנכסים הפיננסיים והבלתי מוחשיים בגין הסדרי הזיכיון נפגם. בחינה זאת כרוכה בהפעלת שיקול דעת לגבי העיתוי והסכום של תזרימי המזומנים המובטחים והלא מובטחים במסגרת ההסדר, לרבות הנחות לגבי עיתוי קבלת הסכומים המובטחים בהסדר, התפוקה החזויה של התשתית בהסדר והביקוש הצפוי לתפוקה זאת.

שינויים באומדן של תזרימי המזומנים כאמור יש בהם כדי להשפיע באופן מהותי על הערך בספרים של הנכס הפיננסי והנכס הבלתי מוחשי, וכתוצאה מכך על תוצאות חברת הייזום ועל מצבה הכספי.

קביעת שיעור ההיוון לנכס הפיננסי בגין הסדרי זיכיון:

חישוב שיעור ההיוון של הנכס הפיננסי מבוצע על ידי מעריך שווי חיצוני בלתי תלוי, בהתבסס על הערכת הסיכונים הכלכליים הגלומים בהסדר הזיכיון המבוצעת על ידי הנהלת החברה. הערכה זאת מבוצעת על מנת לקבוע את שיעור ההיוון המשקף באופן הנאות ביותר את שיעור התשואה הנדרשת המתאימה לסיכונים הרלוונטיים להקמה ולתפעול של הפרויקט, בכללם סיכונים המטבעות השונים מהם מורכב התעריף (אירו, אירו צמוד, מדד ודולר).

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 -

עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כח. שיקולי דעת ביישום מדיניות חשבונאית וגורמי מפתח לחוסר וודאות באומדן: (המשך)

(2) גורמי מפתח לחוסר וודאות באומדן: (המשך)

מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים:

לעניין אופן קביעת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים ראה ביאור 11 להלן.

חשבונות נדחים רגולטוריים:

כאמור בסעיף 1 לעיל, גוף מפוקח נדרש להעריך מחדש את סבירות הכיסוי של נכסים בגין חשבונות נדחים רגולטוריים בכל מועד פרסום דוחות כספיים. במידה ומגיעים למסקנה כי החברה אינה עומדת עוד בתנאים הנ"ל ליישום התקן, ולא כל הנכסים מכוסים על ידי התערפים, אזי יש למחוק את הנכסים, או חלקם, מהדוח על המצב הכספי. באשר למחלוקות של הקבוצה עם רשות המים בנוגע לחשבונות הנדחים הרגולטוריים וההשפעה של כך על הדוחות הכספיים - ראה ביאור 23 להלן.

כט. תקני דיווח כספי חדשים, פרשנויות שפורסמו ותיקונים לתקנים אשר בתוקף:

(1) תיקון IFRS 3 "צירופי עסקים" (בדבר הגדרת "עסק")

התיקון קובע כי על מנת להיחשב כ"עסק", הנכסים והפעילויות הנרכשים חייבים לכלול, לכל הפחות, תשומה ותהליך מהותי אשר יחד תורמים באופן משמעותי ליכולת ליצור תפוקה. התיקון משמיט את הצורך בבחינה האם משתתפים בשוק מסוגלים להחליף תשומות או תהליכים חסרים ולהמשיך ליצור תפוקות, וכן משמיט מהגדרת "עסק" ו"תפוקות" עלויות מוזלות או הטבות כלכליות אחרות ומתמקד במוצרים ושירותים המסופקים ללקוחות. כמו כן, התיקון מוסיף מבחן 'ריכוז שווי הוגן' לפיו אין מדובר בעסק אם באופן מהותי כל השווי הוגן של הנכסים ברוטו שנרכשו מרוכז בנכס מזהה יחיד או בקבוצה של נכסים מזהים דומים.

התיקון ייושם לגבי צירופי עסקים ורכישות נכסים שמועד הרכישה שלהם הינו החל מיום 1 בינואר 2020. יישום מוקדם אפשרי.

להערכת הנהלה החברה, ליישום התיקון אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

(2) תיקונים ל- IFRS 7, IFRS 9, IAS 39 (בדבר הרפורמה בשיעורי הריבית הבין בנקאית (IBOR)) – שלב I

בספטמבר 2019, פרסם ה- IASB תיקונים לתקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים, לתקן דיווח כספי בינלאומי 7 מכשירים פיננסיים: גילויים ולתקן חשבונאות בינלאומי 39 מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה (להלן - התיקון).

לאור שינויים רגולטוריים המתרחשים בעולם, לא מעט מדינות שוקלות להחליף את ריביות הבנצ'מרק LIBOR (Interbank Offered Rates) (אשר אחת הדוגמאות הנפוצות לריבית זו הינה ריבית ה- LIBOR הנקבעת על ידי בנקים בלונדון) בריבית אלטרנטיבית חסרת סיכון (RFRs - Risk Free Interest Rates) אשר מתבססת במידה רבה יותר על נתוני העסקאות הספציפיות. רפורמה זו בריביות מובילה לאי-ודאות בכל הקשור למועדים ולסכומים הרלוונטיים לתזרימי מזומנים עתידיים הקשורים הן למכשירים מגדרים והן לפרויקטים מגודרים, המתבססים על ריבית ה- IBORs הקיימת.

תחת הוראות התקינה החשבונאית הקיימת לפי IFRS 9 ו- IAS 39, עבור ישויות שיש להן עסקאות גידור כאמור, אי-הודאות השוררת בגין רפורמת הריבית, עלולה להשפיע הן על יכולת הישות להמשיך ולעמוד בדרישות אפקטיביות הגידור עבור עסקאות קיימות והן לעמוד בדרישות הגידור עבור עסקאות עתידיות. על מנת לפתור את חוסר הודאות הקיים בגין רפורמת הריבית, פרסם ה- IASB את התיקון וזאת על מנת לספק הקלות זמניות עבור ישויות המיישמות חשבונאות גידור המתבססת על ריבית ה- IBORs. תיקון כאמור הוא שלב ראשון בפרויקט אשר יכלול בעתיד גם תיקונים נוספים בהקשר זה.

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 -

עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כט. תקני דיווח כספי חדשים, פרשנויות שפורסמו ותיקונים לתקנים אשר בתוקף (המשך)

התיקון כולל הקלות לעניין יישום מבחני האפקטיביות וחשבונאות הגידור בתקופת המעבר מריבית ה-IBORs לריבית חסרת סיכון (RFRs). הקלות אלו מניחות כי ריבית הבנצ'מרק המשמשת כבסיס לגידור אינה משתנה וזאת על אף רפורמת הריבית הצפויה. הקלות אלו יהיו בתוקף ללא הגבלת זמן, אלא אם יחול אחד מהאירועים המצוינים בתיקון. התיקון מחייב ישויות גם לתת גילויים ספציפיים לשימוש שנעשה על ידן בהקלות.

התיקון ייושם באופן רטרואספקטיבי החל מהתקופה השנתית המתחילה ביום 1 בינואר 2020 או לאחר מכן. יישום מוקדם אפשרי.

החברה מעריכה בשלב זה כי יישום התיקון יאפשר לה להמשיך ולטפל בעסקאות הגידור הרלוונטיות הקיימות כעסקאות גידור חשבונאי.

ל. תקני דיווח כספי חדשים, פרשנויות שפורסמו ותיקונים לתקנים אשר אינם בתוקף

(1) תיקונים ל- IFRS 7, IFRS 9 ו- IAS 39 (בדבר הרפורמה בשיעורי הריבית הבין בנקאית (IBOR) – שלב II

התיקונים שפורסמו באוגוסט 2020 כוללים הקלות אשר מאפשרות לישויות לשקף את השינוי בריביות הנובע מהרפורמה בשיעורי הריבית הבין בנקאית תוך צמצום ההשפעות החשבונאיות אשר עשויות לנבוע מכך. התיקונים משפיעים בעיקר על ישויות עם נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות בריבית משתנה (לרבות התחייבויות בגין חכירה) וכן על ישויות המיישמות חשבונאות גידור בהתאם להוראות IFRS 9 או IAS 39 לגבי יחסי גידור המושפעים מהרפורמה.

במסגרת התיקונים נקבע כי ישות אינה צריכה להתאים את הערך בספרים של מכשירים פיננסיים בריבית משתנה בגין שינויים בריבית העוגן הנובעים מהרפורמה, אלא תעדכן את הריבית האפקטיבית על ידי היוון תזרימי המזומנים החדשים לערך בספרים של אותם מכשירים פיננסיים במועד השינוי (יישום סעיף 5.4.5 ל- IFRS 9). כמו כן, התיקונים קובעים הקלות זמניות נוספות מיישום דרישות ספציפיות לחשבונאות גידור על מנת לאפשר לישויות להמשיך ליישם חשבונאות גידור בתנאים מסוימים.

ישויות המושפעות מהרפורמה נדרשות לכלול גילויים אודות סיכונים חדשים הנובעים מהרפורמה וכיצד הן מנהלות את המעבר לשיעורי ריבית חליפיים וכן גילויים כמותיים לגבי מכשירים פיננסיים שטרם בוצע לגביהם השינוי בריביות הנובע מהרפורמה.

התיקונים חלים על כל הישויות ואינם אופציונליים. התיקונים ייושמו למפרע לתקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2021 או לאחריו. יישום מוקדם אפשרי.

(2) תיקון IAS 1 "הצגת דוחות כספיים" (בדבר סיווג התחייבויות כשוטפות או כלא שוטפות)

התיקון מבהיר כי סיווג ההתחייבויות כשוטפות או כלא שוטפות מבוסס על הזכויות שקיימות לתום תקופת הדיווח ואינו מושפע מהצפי של הישות למימוש זכות זו.

התיקון הסיר את ההתייחסות לקיומה של זכות בלתי מותנית והבהיר כי אם הזכות לדחיית הסילוק מותנית בעמידה באמות מידה פיננסיות, הזכות קיימת אם הישות עומדת באמות המידה שנקבעו לתום תקופת הדיווח, גם אם בחינת העמידה באמות המידה נעשית על ידי המלווה במועד מאוחר יותר.

כמו כן, במסגרת התיקון נוספה הגדרה למונח "סילוק" על מנת להבהיר כי סילוק יכול להיות העברת מזומן, סחורות ושירותים או מכשירים הוניים של הישות עצמה לצד שכנגד. בהקשר זה, הובהר כי אם לפי תנאי ההתחייבות, לצד שכנגד יש אופציה לדרוש סילוק במכשירים הוניים של הישות, תנאי זה אינו משפיע על סיווג ההתחייבות כשוטפת או כלא שוטפת אם האופציה מסווגת כרכיב הוני נפרד בהתאם ל- IAS 32 "מכשירים פיננסיים: הצגה".

התיקון משפיע רק על סיווג התחייבויות כשוטפות או כלא שוטפות בדוח על המצב הכספי ולא על הסכום או על עיתוי ההכרה באותן התחייבויות או בהכנסות ובהוצאות הקשורות להן.

התיקון ייושם למפרע לתקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 או לאחריו. יישום מוקדם אפשרי.

החברה בוחנת את השפעת התיקון על דוחותיה הכספיים.

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 2 -

עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ל. תקני דיווח כספי חדשים, פרשנויות שפורסמו ותיקונים לתקנים אשר אינם בתוקף (המשך)

(3) תיקון IAS 37 "הפרשות, התחייבויות תלויות ונכסים תלויים" (בדבר חוזים מכבידים – עלות לקיום חוזה עם לקוח)

התיקון קובע כי "עלות לקיום חוזה עם לקוח" מורכבת מ"העלויות המתייחסות במישרין לחוזה". עלויות המתייחסות במישרין לחוזה כוללות הן עלויות תוספתיות לקיום חוזה זה (לדוגמה, עלויות עבודה ישירות וחומרים) והן הקצאה של עלויות אחרות המתייחסות במישרין לקיום חוזים (לדוגמה, הקצאה של הוצאות פחת בגין פריט רכוש קבוע המשמש, בין היתר, בקיום חוזה זה).

התיקון ייושם לחוזים עם לקוחות לגביהם הישות טרם קיימה את כל מחויבויותיה בתחילת תקופת הדיווח השנתית שבה התיקון מיושם לראשונה. מידע השוואתי לא יוצג מחדש. במקום זאת, הישות תכיר בהשפעה המצטברת של היישום לראשונה של התיקון כתיאום ליתרת הפתיחה של העודפים או של רכיב אחר בהון, כפי שמתאים, במועד היישום לראשונה.

התיקון ייושם לתקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2022 או לאחריו, יישום מוקדם אפשרי. החברה בוחנת את השפעת התיקון על דוחותיה הכספיים.

ביאור 3 -

מקורות המוביל הארצי ונכסים בע"מ (חברת המפא"ר - ביאור פרופורמה)

חברת המפא"ר הינה חברה פרטית ממשלתית, בבעלות מלאה של המדינה. חברת המפא"ר הינה חברה נפרדת ואינה נכללת בדוחותיה הכספיים של מקורות.

בהחלטת ועדת שרים לענייני כלכלה מספר כ"א/15 מיום 24 באוקטובר 1996 ובהחלטות הממשלה - מיום 30 ביולי 2002 ומיום 26 באוגוסט 2007, נקבע כי במקורות המוביל הארצי ונכסים בע"מ - ירוכזו כל נכסי המוביל הארצי, כל הנכסים הנמצאים ביהודה ושומרון שהקמתם אושרה עד ליום 31 בדצמבר 2006 וכל הנכסים שבאזור חבל עזה וברמת הגולן, שהוקמו בעבר על חשבון ממשלת ישראל ובמימונה. נכסים אלו אמורים להיות מועברים לחברת המפא"ר בדרך של חכירה. כל עבודות הניהול, ההפעלה, הפיתוח והתחזוקה של המוביל הארצי תמשכנה להתבצע באופן בלעדי באמצעות מקורות וזאת כל עוד מקורות מהווה רשות המים הארצית לפי חוק המים. כמו כן נקבע כי על מנת לשנות את מעמדה של מקורות כרשות המים, תידרש החלטה של מליאת הכנסת וכן חוק המים יתוקן בהתאם. הבעלות המשפטית על נכסי המוביל הארצי שהוקמו בעבר עבור המדינה הינה של מדינת ישראל. נושא הזכויות הנלוות של החברה בנכסים אלה נמצא בבירור בין הממשלה לבין החברה. בימים אלו מתקיימים דינונים עם גורמי הממשלה בקשר לנכסי המפא"ר.

ביולי 2003 הוקמה חברת המפא"ר, אך למעט כינוס של מספר ישיבות דירקטוריון בעבר, שהראשונה בהן התקיימה ביום 2 בספטמבר 2008, חברת המפא"ר לא החלה בפעילות ממשית ולא נתבצעה העברת נכסים אליה. נכון להיום אין בחברת המפא"ר דירקטוריון או הנהלה פעילים.

בהתאם להחלטת הממשלה 4514 (ראה ביאור 1(ב)(5)(ט)), רישום נכסי המפא"ר כולם או חלקם יתאפשר בספרי מקורות מים, אולם בכל מקרה הנכסים יהיו בבעלות המדינה. בימים אלה מתנהלים מגעים בין מקורות לגורמים בממשלה לגבי אופן יישום המתווה בדרך של מיזוג בין חברת המפא"ר למקורות.

להלן פירוט היתרות (פרופורמה, אילו המפא"ר הייתה מציגה דוחות, אלו היתרות אשר היו מופיעות בדוחותיה) המהותיות בהם ניתן ביטוי לפעילות המיוחסת למפא"ר, תחת הנחות הפרופורמה הבאות:

- א. חברת המפא"ר הייתה פעילה.
- ב. הנכסים והפעילות היו מועברים לחברת המפא"ר מיום 1 בינואר 1993 (מועד הסדרת הסכם העלויות הראשון). לעניין זה, העברת הנכסים כדלעיל, נרשמה בדוחות שלהלן בהתאם להחלטת הממשלה מיום 24 באוקטובר 1996, על פיה היא הייתה צפויה להתבצע בתמורה להנפקת מניות בשיעור של 35% מערך הנכסים ו-65% כנגד הלוואה לזמן ארוך.
- ג. יתרות נכסי המפא"ר מתבססים על הסכם העלויות שנחתם עם הממשלה, על החלטות הממשלה ועל כללי הרגולציה והחלטות מועצת רשות המים כמפורט בביאור 1(ב)(2) בלעיל.

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 3 - מקורות המוביל הארצי ונכסים בע"מ (חברת המפא"ר - ביאור פרופורמה) (המשך)

יתרות מהותיות:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,115,677	1,096,082	רכוש קבוע
(791,564)	(940,258)	עלות מופחתת
<u>324,113</u>	<u>155,824</u>	ירידת ערך
		רכוש קבוע
<u>236,734</u>	<u>251,338</u>	חשבון מקורות *
<u>560,847</u>	<u>407,162</u>	הון עצמי

* כולל בעיקר דמי שימוש שמקורות מחויבת לשלם לחברת המפא"ר בניכוי השקעות ברכוש קבוע שמקורות משלמת עבור חברת המפא"ר

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח			
<u>63,740</u>	<u>58,975</u>	<u>41,981</u>	דמי שימוש

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 4 - רכוש קבוע

.א. ההרכב והתנועה:

סך הכל אלפי ש"ח	כלי רכב אלפי ש"ח	ציוד אלפי ש"ח	בניינים אלפי ש"ח	מפעלי מים אלפי ש"ח	
26,109,001	159,258	286,751	488,088	25,174,904	עלות:
1,520,115	24,597	21,048	9,395	1,465,075	יתרה ליום 1 בינואר 2020
(64,901)	(26,524)	(788)	-	(37,589)	תוספות
					גריעות
<u>27,564,215</u>	<u>157,331</u>	<u>307,011</u>	<u>497,483</u>	<u>26,602,390</u>	עלות ליום 31 בדצמבר 2020
24,673,581	136,578	278,657	475,971	23,782,375	עלות:
38,739	24,212	-	-	14,527	יתרה ליום 1 בינואר 2019
1,460,275	15,590	12,128	12,117	1,420,440	השפעת יישום לראשונה של IFRS 16
(63,594)	(17,122)	(4,034)	-	(42,438)	תוספות
					גריעות
<u>26,109,001</u>	<u>159,258</u>	<u>286,751</u>	<u>488,088</u>	<u>25,174,904</u>	עלות ליום 31 בדצמבר 2019
(12,662,346)	(102,767)	(220,978)	(299,919)	(12,038,682)	פחת שנצבר:
59,497	26,194	489	-	32,814	יתרה ליום 1 בינואר 2020
(588,288)	(29,940)	(12,718)	(12,323)	(533,307)	גריעות
					הוצאות פחת
<u>(13,191,137)</u>	<u>(106,513)</u>	<u>(233,207)</u>	<u>(312,242)</u>	<u>(12,539,175)</u>	פחת שנצבר ליום 31 בדצמבר 2020
(12,154,254)	(90,467)	(212,875)	(288,962)	(11,561,950)	פחת שנצבר:
60,999	15,650	4,012	-	41,337	יתרה ליום 1 בינואר 2019
(569,091)	(27,950)	(12,115)	(10,957)	(518,069)	גריעות
					הוצאות פחת
<u>(12,662,346)</u>	<u>(102,767)</u>	<u>(220,978)</u>	<u>(299,919)</u>	<u>(12,038,682)</u>	פחת שנצבר ליום 31 בדצמבר 2019
<u>14,373,078</u>	<u>50,818</u>	<u>73,804</u>	<u>185,241</u>	<u>14,063,215</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020 (*)
<u>13,446,655</u>	<u>56,491</u>	<u>65,773</u>	<u>188,169</u>	<u>13,136,222</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019 (*)

(*) הסכום כולל עבודות בתהליך הכלולים במפעלי המים בסך של כ- 3,516,058 אלפי ש"ח ו- 3,263,979 אלפי ש"ח לשנים 2020, ו-2019 בהתאמה, לעניין התקורות והריבית המוכרת על נכסים בתקופת ההקמה ראה ביאור 4ג להלן.

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 4 - רכוש קבוע (המשך)

ב. מקרקעין ומחבורים:

(1) לחברה כ-4,500 מפעלי מים הכוללים: קידוחים, בריכות, בוסטרים, מאגרים ומתקנים הנדסיים שונים, וכן קווי מים באורך של כ-13,000 ק"מ בקטרים שונים.

מתקנים אלו מצויים בדרך כלל בשטחים פתוחים, שייעודם על פי רוב חקלאי ונמצאים מחוץ לערים.

נכסים אחרים המצויים בידי החברה כוללים בעיקר מבני משרדים ומחסנים המשמשים את מטות החברה, שעלותם אינה מהותית יחסית.

(2) מרבית נכסי החברה מוחזקים על ידה במסגרת חכירה מרשות מקרקעי ישראל והזכויות בגינם מעוגנות בחוזי חכירה. חוזים אלו מחולקים לשני סוגים:

(א) חוזה חכירה לפי הסכם גג - ההסכם נחתם עם המנהל בשנת 1974 וחל על מתקנים שהוקמו עד תחילת שנת 2000 ועל תוספת שטחים למתקנים אלו. על פי הסכם זה, החכירה מסתיימת ביום 31 במרץ 2021, ומטרתה חכירת מתקני מים בסיווגים שונים. על מתקנים אלו משולמים דמי חכירה שנתיים. מקורות נמצאת במו"מ עם רמ"י להארכת הסכם הגג לתקופה נוספת של 49 שנה.

(ב) חוזה חכירה מהוון - בתחילת שנת 2008 גובש נוסח מוסכם של הסכם סטנדרטי בין החברה ורשות מקרקעי ישראל, המתייחס למתקנים שהוקמו ואושרו החל משנת 2000. על פי הסכם זה, זכויות החכירה הניתנות לחברה הינן ל-49 שנים למרבית המתקנים עם אופציה להארכתה לתקופת חכירה נוספת של 49 שנים נוספות. מטרת החכירה הינה הקמה, תפעול ותחזוקה של מתקני מים. על מתקנים אלו משולמים דמי חכירה מהוונים.

(3) לגבי הבעלות על הנכסים שהוקמו בעבר על ידי החברה על חשבון מדינת ישראל - ראה ביאור 3 לעיל.

(4) מאחר ורוב מתקני החברה מצויים בשטחים קטנים מתוך חלקות רישום גדולות, לחלקם לא קיימת פרצלציה, ובין היתר בעקבות כך לא מתאפשר רישוםם בלשכת רישום המקרקעין. אי רישום המקרקעין כאמור, איננו גורע מזכויות החברה בקרקע כיוון שלמרבית הנכסים קיים הסכם חכירה עם רשות מקרקעי ישראל כמפורט לעיל.

(5) החברה פועלת על פי תוכנית עבודה לרישום הנכסים ולרישום הערות אזהרה בלשכת רישום המקרקעין. מפאת מורכבות הנושא, לא ניתן להעריך את משך התקופה לסיים רישום הקרקעות.

ג. בהתאם לתקני IFRS החברה מהוונת עלויות אשראי הניתנות לייחוס במישרין לנכס בהקמה, וזאת במידה והוא מהווה נכס כשיר וכל עוד הוא עונה להגדרה זו, ועלויות תקורה שהינן הכרחיות להבאת הרכוש הקבוע למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן בו התכוונה ההנהלה, בעוד שבתעריף המים מוכרים עלויות מימון ועלויות תקורה בהתאם לכללי המים. הפערים בעלויות בין תקני IFRS לבין כללי הרגולציה הינם בסך של כ-426 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2020 וכ-346 מיליון ש"ח אשתקד, ואינם מוכרים בתעריף.

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 5 - הסדרי זיכיון להקמה ותפעול של מתקני התפלת מים

מתקן התפלה אשדוד:

א. כללי

המתווה להקמת מתקן ההתפלה באשדוד נקבע בהחלטת הממשלה מס' 4341 מיום 18 בדצמבר 2008, לפיה, בין היתר, הפרויקט יבוצע בשיטת ה-BOT.

הפרויקט מתבצע באמצעות חברה בת ייעודית בבעלות מלאה של חברת הייזום - אשדוד התפלה בע"מ (להלן: "אשדוד התפלה"), אשר הוקמה בסוף שנת 2009. ביום 8 באוגוסט 2011 נחתם הסכם ה-BOT בין מדינת ישראל ואשדוד התפלה, אשר תוקן, במסגרת הסגירה הפיננסית, בחודש דצמבר 2011. ביום 6 בדצמבר 2011 אשדוד התפלה חתמה על הסכמי מימון עם הבנקים המלווים ועל הסכם עם חברת התפעול.

הקמת הפרויקט בוצעה על ידי קבלן הקמה (EPC), שותפות בשם אי.וי.אם מנרב סדית (להלן: "IVM"), שנבחרה במכרז בינלאומי. IVM מורכבת מחברת Sociedad Anonima Depuraciony Tratamientos (SADYT) הספרדית, אשר על פי הסכם השותפות שצורף על ידי IVM להצעתה במכרז, מחזיקה 67% מהשותפות ומחברת מנרב הנדסה ובנין בע"מ הישראלית המחזיקה 33% מהשותפות (להלן: "הקבלן" או "קבלן ההקמה"). העלות במסגרת ההסכם עם הקבלן הייתה בהיקף של כ-1.43 מיליארד ש"ח בתוספת מע"מ, כפוף להצמדות המפורטות בהסכם כאמור ובכפוף להוראות השינוי שנחתמו. מימון הפרויקט נעשה בשיטת Project Finance על ידי קונסורציום ממונים ישראלים בהובלת בנק הפועלים בע"מ (להלן: "הבנק") ולצידו גופי מימון ישראלים אחרים. בנוסף, בנק ההשקעות האירופאי (EIB) (להלן: "בנק ההשקעות האירופאי" וביחד עם הבנק "המממנים") העמיד לבנק הפועלים כחלק מההלוואה לפרויקט. תפעול המתקן מבוצע על ידי חברה בת ייעודית בבעלות מלאה של חברת הייזום, אשדוד התפלה תפעול בע"מ (להלן: "חברת התפעול"), אשר הוקמה ביום 14 ביוני 2011.

ביום 6 באוקטובר 2011 המדינה אישרה ביצוע עבודות מוקדמות להקמת הפרויקט. אישור לתחילת ביצוע עבודות (Notice To Proceed) התקבל מהמדינה ביום 9 בפברואר 2012. בפועל, חלו עיכובים מהותיים בהקמה. תת שלב I של הפרויקט, היה אמור להסתיים ביום 15 ספטמבר 2013 ותת שלב II ביום 15 בדצמבר 2013. בפועל, תת שלב I החל בפעילות המסחרית שלו בסוף חודש אוקטובר 2015 ואילו תת שלב II בסוף חודש דצמבר 2015. יצוין כי גם לאחר שמתקן ההתפלה החל בפעילות מסחרית, עבודות ההקמה לא הושלמו, התגלו בו ליקויים רבים, והוא לא עמד בביצועים המובטחים שנקבעו בהסכם ההקמה.

נכון למועד הדוחות הכספיים, המתקן פועל תחת אישור הפעלה זמני מותנה אשר מוארך על ידי המדינה מעת לעת. נכון למועד זה, אישור ההפעלה הזמני המותנה הינו בתוקף עד ליום 30 ביוני 2021.

בהתאם להסכם הזיכיון המדינה היא זו שקובעת את כמויות המים המיועדות לרכישה מהמתקן בכפוף למגבלות הקבועות בהסכם. הכמויות שתספק אשדוד התפלה תיקבענה בהתאם לנוהל לקביעת כמויות המים המיועדות לרכישה ממתקני ההתפלה בכל שנה שאושר בידי מועצת הרשות הממשלתית למים וביוב ביום 10 בספטמבר 2015, לקביעת כמות ההתפלה השנתית הכוללת ולהקצאתה בין מתקני ההתפלה השונים. עקרונות אלה מתבססים, בין היתר, הן על שיקולים כלכליים וחתירה לעלות מינימאלית למשק המים והן על היבטי תפעול משקי, קרי הערכות מקצועיות של רשות המים לגבי התחזית העונתית, המילוי החוזר של האקוויפרים השונים, הפריסה הצפויה של אירועי הגשם וכו', כאשר היקף ההתפלה ייקבע באופן שייתן מענה לצרכים של משק המים. מועצת הרשות רשאית לשנות ולעדכן את הנוהל מעת לעת, וכן אין בנוהל כדי לגרוע מסמכויות המדינה לפי הסכם הזיכיון וכל דין.

על פי תוכנית הייצור המקורית שהתקבלה מרשות המים, בשנת 2020 נדרש מתקן ההתפלה באשדוד לספק 100 מיליון מ"ק מים מותפלים למדינת ישראל. במהלך הרבעון האחרון של שנת 2020, ביקשה המדינה להפחית את הייצור בחודשים נובמבר-דצמבר 2020, כך שתוכנית הייצור המעודכנת עמדה על 94.7 מיליון מ"ק. נכון ליום 31 בדצמבר 2020 עמד המתקן בדרישות הייצור וסיפק כ- 94.2 מיליון מ"ק מים מותפלים (כ- 99.5%).

ב. אירועים מהותיים

מצב המתקן באשדוד והתכניות לתיקון והשלמת העבודות

החל מחודש ספטמבר 2017 המתקן מייצר את הכמות המוזמנת במלואה בקירוב. יחד עם זאת, קיימים סיכונים בתפעול המתקן ועמידתו בדרישות ובתקנות שונות שעלולים להשפיע על תוצאות חברות הבנות של חברת הייזום אשדוד התפלה ואשדוד התפלה תפעול. לאור זאת, גיבשה אשדוד התפלה תכנית חירום שנועדה לאפשר לה לצמצם את הסיכונים הרגולטורים שהשאיר אחריו קבלן ההקמה ומתמקדת גם בשימור מצב המתקן על מנת שמצבו לא יתדרדר והוא יוכל להמשיך בייצור עד להשלמת המכירה. אשדוד התפלה גיבשה תכנית נוספת לשימור הייצור על מנת לנסות לצמצם את סיכוני התפעול במפעל עד להשלמת המכירה והעברתו לרוכש החדש. בנוסף, לצורך פתרון בעיות ומפגעי בטיחות העלולים לסכן חיי אדם, גובשה תכנית נוספת לנושא הבטיחות.

בחודש פברואר 2019 התקבל אישור לביצוע התוכניות המפורטות לעיל בהיקף כולל של 40 מיליון ש"ח.

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 5 - הסדרי זיכיון להקמה ותפעול של מתקני התפלת מים (המשך):

מתקן התפלה אשדוד (המשך)

ב. אירועים מהותיים (המשך)

הנ"ל עוגן במסגרת מתווה העקרונות בין חברת הייזום, אשדוד התפלה, אשדוד התפלה תפעול, המדינה והבנקים המממנים. אשדוד התפלה ממשיכה בביצוע התכנית. עד כה נוצל תקציב בסך של כ- 27.5 מיליון ש"ח (הסכום כולל עבודות שהסתיימו וכן עבודות בתהליך).

הנהלת אשדוד התפלה פועלת להמשך ייצור מים במתקן למרות ההפסד הנובע ממנו, ובמקביל ממשיכה ביישום התכניות כאמור לעיל, עד למכירת המתקן.

ביום 7 במרץ 2021 התקבל רישיון עסק קבוע למתקן ההתפלה, בכפוף להשלמת דרישות כבאות. למתקן ההתפלה אין תעודת גמר וטופס 4 תקף ואשדוד התפלה ואשדוד תפעול פועלות להסדרת ההיתרים הנדרשים, כאמור.

ג. מתווה עקרונות עם המדינה והבנקים המממנים

ביום 24 לפברואר 2019, נחתם מתווה עקרונות בין מקורות מים, חברת הייזום, אשדוד התפלה ואשדוד תפעול לבין המדינה והמממנים למכירת מלוא החזקות חברת הייזום בחברת אשדוד התפלה ובחברת אשדוד התפלה תפעול. כניסתו לתוקף של מתווה העקרונות הותנתה בקבלת אישורים של הצדדים וכניסתו לתוקף של הסכם הפשרה של הקבלן. התנאים הושלמו ביום 12 במרץ 2019 ומתווה העקרונות נכנס לתוקף באותו מועד.

בהתאם למתווה העקרונות, מקורות ייזום התחייבה לפרסם מכרז פומבי למכירת כל מניות אשדוד התפלה וחברת התפעול והלוואות הבעלים שהועמדו לגופים אלה. הזוכה במכרז יתחייב לשפץ את המתקן ולהעמידו במצב כשירות בסטנדרטים שייקבעו במסמכי המכרז וזאת בתוך 24 חודשים ממועד השלמת המכירה. לצורך שיפוץ זה יוכל הזוכה לעשות שימוש ב"קופת משאבים" שתיצבר באשדוד התפלה, שתורכב בעיקר מכספים שהתקבלו מקבלן ההקמה במסגרת הסכם הפשרה עמו, מיתרות שייצברו בחשבונות אשדוד התפלה ומסגרת אשראי נוספת שיועמדו על ידי המממנים, כפי שמפורט במתווה העקרונות (להלן: "קופת המשאבים").

במסגרת מתווה העקרונות הסתיימו הליכי הברורות בין אשדוד התפלה למדינה וזאת לאור ההבנות בין הצדדים, המפורטות במתווה העקרונות, הנוגעות לסכומים המגיעים למדינה במקרה שהליך המכירה יצלח ובמקרה שייכשל, כמפורט בהמשך. הליכי הברורות בין אשדוד התפלה לקבלן ההקמה הסתיימו במסגרת הסכם הפשרה ביניהם. בנוסף, במסגרת מתווה העקרונות המממנים והמדינה ויתרו על הפרות מצד אשדוד התפלה שמקורן לפני מועד מתווה העקרונות.

על פי מתווה העקרונות, עד להשלמת הליך המכירה של המתקן, המתקן ימשיך לפעול בהתאם להוראות הסכם הזיכיון. שיפוצים הכרחיים הנדרשים לשימור המתקן, עד היקף מסוים, ימומנו מתוך קופת המשאבים. גירעונות תפעוליים שוטפים, עד היקף של 24 מיליון ש"ח ימומנו על ידי חברת הייזום, בערבות של מקורות מים ("תקרת ההשתתפות"). בנוסף, בנסיבות מסוימות הקבועות במתווה העקרונות, הקשורות בעיקר להתקדמות הליך המכירה של המתקן ועמידה של אשדוד התפלה ביחסי כיסוי מינימליים, אשדוד התפלה תהא רשאית לשחרר סכומים נוספים בהיקף של עד 30 מיליון ש"ח, למימון גירעונות תפעוליים שוטפים כאמור. בהתאם, ככל שמקורות ייזום תממן גירעונות תפעוליים כאמור בגובה תקרת ההשתתפות, ומקורות ייזום ו/או מקורות מים לא ימשיכו לממן את הגירעונות התפעוליים, ככל שיהיו, לא תהיה לחברת התפעול יכולת פיננסית להמשיך בתפעולו ותחזוקתו של המתקן, דבר שעלול להוביל לביטול הסכם הזיכיון ו/או מימוש זכויות המממנים מכוח הסכם המימון. בנוסף, מקורות ייזום (בערבות מקורות מים) תידרש לפרוע את יתרת החוב לחברת IDE בסכום של כ- 8 מיליון ש"ח ולהעמיד במקום קבלן ההקמה מספר ערבויות בנקאיות לחברת נמלי ישראל ולעיריית אשדוד בהיקף כולל של כ- 1.6 מיליון ש"ח.

במועד השלמת הליך המכירה של המתקן, כספי התמורה יחולקו בין מקורות ייזום והמדינה בהתאם ליחסים שסוכמו ביניהם על בסיס חלוקה בין הצדדים בהתאם לגובה התמורה שתתקבל מהזוכה במכרז. לאחר המכירה, לאשדוד התפלה ולחברת התפעול לא יהיו חובות למקורות ייזום ולמקורות מים.

בנוסף, מקורות ייזום (בערבות מקורות מים) תידרש לפרוע את החוב של אשדוד תפעול לבנק מזרחי בסכום של כ- 30.5 מיליון ש"ח, וככל שיתרת החוב נטו של אשדוד תפעול באותו מועד תהיה שלילית, מקורות ייזום (בערבות מקורות מים) תכסה את ההפרש עד סכום יתרת החוב נטו של אשדוד תפעול ליום 31 בדצמבר 2018. בנוסף, מקורות ייזום ומקורות מים עלולות להיות כפופות לחובת שיפוי הרוכש בגין חובות אשדוד תפעול עד למועד חתימת מתווה העקרונות שלא גולו לזוכה במכרז למרות שהיו בידיעת אשדוד התפלה ו/או בידיעתן.

כמו כן נקבע במתווה העקרונות כי ככל שאשדוד התפלה תידרש לשפות או לפצות את קבלן ההקמה ו/או מי מטעמו מכוח הוראות הסכם הפשרה עם קבלן ההקמה, סכום השיפוי או הפיצוי ישולם על ידי אשדוד התפלה או מקורות ייזום (בערבות מקורות מים), לפי חלוקה שנקבעה ביניהם, עד לסכום כולל של 6 מיליון ש"ח, וכל סכום שיפוי מעבר לכך (וכן שיפוי בגין תביעת יובלים בגין דמי הקמה בסך של כ- 1.8 מיליון ש"ח) תשולם על ידי מקורות ייזום (בערבות מקורות מים). מתווה העקרונות כולל גם שורה של הקלות מכוח הסכם המימון ומכוח הסכם הזיכיון שיחולו לאחר השלמת הליך המכירה של המתקן.

במקרה שהליך המכירה ייכשל, חוב אשדוד התפלה למדינה יועמד על סכום של כ- 60 מיליון ש"ח, ויהיה נחות לחוב של אשדוד התפלה למממנים. ככל שהליך המכירה ייכשל, שלא בשל מחדלים של מקורות ייזום או מקורות מים, המדינה לא תחלט את ערבות ההקמה שהועמדה לטובתה בסך של 90 מיליון ש"ח. עם זאת, ככל שהמממנים יפעלו למימוש המתקן, תשמש יתרת כספי המימוש, לאחר פירעון הסכומים המגיעים למממנים,

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 5 - הסדרי זיכיון להקמה ותפעול של מתקני התפלת מים (המשך)

מתקן התפלה אשדוד (המשך)

ג. מתווה עקרונות עם המדינה והבנקים המממנים (המשך)

לחלוקה בין המדינה למקורות ייזום ומקורות מים על בסיס חלוקה שסוכמה ביניהם בהתאם לגובה יתרת כספי המימוש כאמור. כן נקבע במתווה העקרונות כי במקרה כאמור, בו הליך המכירה ייכשל, אזי כל עוד אשדוד התפלה תמשיך לספק מים מותפלים בהתאם להוראות הסכם הזיכיון ובזמניות העולה על 85%, המדינה תימנע למשך תקופה של 24 חודשים מלהפעיל את זכותה לביטול הסכם הזיכיון לפי הוראותיו בגין עילות הנוגעות לכמות המים המסופקת (וזאת מבלי לגרוע מזכויות המדינה לביטול הסכם הזיכיון מכוח עילות אחרות, ככל שיעמדו לה באותו מועד).

ביום 30 ביוני 2020 פרסמה חברת הייזום את מסמכי המכרז, והמועד להגשת הצעות המציעים נקבע ליום 2 בנובמבר, 2020. המועד הנ"ל נדחה ליום 5 באפריל 2021. ביום 28 בינואר 2021 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את מכירת מניות אשדוד התפלה ואשדוד תפעול.

ד. הליכים משפטיים

במסגרת הסדר הפשרה עם קבלן ההקמה, אשדוד התפלה וקבלן ההקמה הגישו תביעה משותפת לבית המשפט המחוזי בתל אביב נגד חברת הביטוח הראל על סך של 300 מיליוני ש"ח. כתב התביעה כלל בקשה להחזר מלוא הסכומים ששילם קבלן ההקמה במסגרת הסכם הפשרה ובגין עלות תיקון הממברנות, פיצוי בגין אובדן רווחים בתקופת העיכובים במסירה, נזקים פיזיים שעדיין קיימים במתקן ונזקים נוספים כתוצאה מכשלי תכנון (לרבות עלויות תפעול עודפות). בית המשפט המליץ לצדדים לפנות להליך גישור.

ביום 22 למרץ 2021 התקבלה הסכמת הראל חברת הביטוח להליך גישור וכן הסכמה לזהות המגשר, כב' השופט בדימוס יצחק ענבר.

ה. הערכת שווי

חברת הייזום מבצעת מעת לעת בחינת סכום בר השבה של הפרויקט על בסיס ערכם הנוכחי (היוון) של התזרימים הצפויים בפרויקט: התזרימים הקבוע נטו והתזרימים המשתנה נטו. לשם כך חברת הייזום התקשרה עם מעריך שווי חיצוני. לצורך הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020, ביצע מעריך השווי בחינה מחודשת בנוגע לירידת ערך המתקן.

במסגרת הערכת שווי זו, נלקחה בחשבון ההשפעה של ההסדר שנחתם עם קבלן ההקמה, לרבות סכום הפיצוי מקבלן ההקמה בסך של כ- 181.5 מיליון ש"ח. אשר אמורים לשמש מקור תזרימי, בגין התיקונים שנלקחו בחשבון בהערכת השווי לצורך תיקון המתקן.

בחינה זו התבססה על הערכת שווי של חייבים בגין הסדרי זיכיון והנכס הבלתי מוחשי, באופן בו הוון תזרימים המזומנים התפעולי בגין המרכיב הקבוע בשיעור של 5.4% (31.12.2019 -5%) ותזרימים המזומנים התפעולי בגין המרכיב המשתנה הוון בשיעור של 8.6% (31.12.2019 -6.76%). כמו כן, התזרימים של חברת התפעול הוון בשיעור של 7.34% (2019: 8.73%).

נכון למועד דוחות כספיים אלה, ובהתבסס על עדכון הערכת השווי הנ"ל, הנהלת חברת הייזום מעריכה כי אין צורך בעדכון ההפרשה לירידת ערך, (פרט להתאמות שנעשו בהקשר לעלויות שהוצאו בגין תכניות החירום).

הנהלת חברת הייזום ומעריך השווי ימשיכו לבחון בתקופות עוקבות את השינויים והשפעתם ויעדכנו את ההפרשה לירידת הערך ככל שידרש.

ה. להלן הרכב הנכס הפיננסי לפי מטבעות והצמדות:

ליום 31 בדצמבר		שיעור הריבית %	
2019	2020		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
33,182	31,819	2.32%	דולר
474,693	456,776	3.17%	אירו נומינלי
575,934	557,103	4.57%	ש"ח נומינלי
1,083,809	1,045,698		
(16,800)	(16,800)		הפרשה לירידת ערך (*)
(181,500)	(181,500)		פיצוי בגין הסדר פשרה (**)
885,509	847,398		
(39,764)	(41,472)		חלויות שוטפות
845,745	805,926		

(*) ראה ביאור 5(ד)
(**) ראה ביאור 5(ג)(1)(ג)

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 5 - הסדרי זיכיון להקמה ותפעול של מתקני התפלת מים (המשך)

מתקן התפלה אשדוד (המשך)

ו. דירוג מתקן התפלה אשדוד:

בהתאם להסכמי המימון של מתקן ההתפלה באשדוד, לאור דרישת הגורמים המממנים, התבקשה חברת אשדוד התפלה לבצע הליך של דירוג להלוואה שגייסה בסך כולל של כ- 700 מיליון ש"ח וכ- 120 מיליון אירו. ביום 3 בנובמבר 2016 התקבל דוח דירוג, בו קבעה חברת הדירוג (מידרוג) את דירוג הפרויקט על A3 באופק יציב. במסגרת הליך הדירוג, נבחנו כלל הפרמטרים הקשורים לפרויקט וביניהם המצב התפעולי שלו, המצב המשפטי והמצב המימוני-פיננסי. הדירוג משקלל את כלל הסיכונים הקיימים בפרויקט בתחומים השונים. חברת מידרוג תבחן אחת לשנה את הדירוג ותעדכן בהתאם. ביום 24 באפריל 2017, הודיעה חברת מידרוג כי היא מציבה תחת בחינה (CREDIT REVIEW) עם השלכות שליליות את דירוג החוב הבכיר A3.il שגייסה אשדוד התפלה בע"מ. ביום 4 במאי 2017, הודיעה חברת מידרוג על הפסקת דירוג החוב הבכיר של אשדוד התפלה בשל העדר מידע בקשר עם תזרימי המזומנים הצפויים בפרויקט ואי ודאות בנוגע להיקף המחלוקות והתביעות אל מול המדינה וקבלן ההקמה.

ביאור 6 - נכסים בלתי מוחשיים

ההרכב והתנועה:

מתקן התפלה אשדוד אלפי ש"ח	מתקן טיהור שפכים נבי מוסא אלפי ש"ח	תוכנות אלפי ש"ח	סך הכל אלפי ש"ח	
עלות:				
260,139	14,497	277,184	551,820	יתרה ליום 1 בינואר 2019
-	-	25,021	25,021	תנועה בשנת 2019:
-	(14,497)	-	(14,497)	גריעות
<u>260,139</u>	<u>-</u>	<u>302,205</u>	<u>562,344</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
הפחתה שנצברה והפרשה להפסדים:				
(260,139)	(14,497)	(158,833)	(433,469)	יתרה ליום 1 בינואר 2019
-	-	(18,907)	(18,907)	הפחתה
1,972	-	-	1,972	ביטול הפרשה לירידת ערך
-	14,497	-	14,497	גריעות
<u>(258,167)</u>	<u>-</u>	<u>(177,740)</u>	<u>(435,907)</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
<u>1,972</u>	<u>-</u>	<u>124,465</u>	<u>126,437</u>	עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2019:
עלות:				
260,139	-	302,205	562,344	יתרה ליום 1 בינואר 2020
-	-	29,191	29,191	תנועה בשנת 2020:
-	-	331,396	591,535	תוספות
<u>260,139</u>	<u>-</u>	<u>331,396</u>	<u>591,535</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020
הפחתה שנצברה והפרשה להפסדים:				
(258,167)	-	(177,740)	(435,907)	יתרה ליום 1 בינואר 2020
(470)	-	(22,943)	(23,413)	הפחתה
17,576	-	-	17,576	ביטול הפרשה לירידת ערך
<u>(241,061)</u>	<u>-</u>	<u>(200,683)</u>	<u>(441,744)</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020
<u>19,078</u>	<u>-</u>	<u>130,713</u>	<u>149,791</u>	עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2020:

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 7 - השקעה בחברות מוחזקות

א. חברות מאוחדות:

(1) פירוט החברות המאוחדות המהותיות המוחזקות על ידי החברה:

שם החברה הבת	מדינת התאגדות ומקום פעילות עסקי עיקרי	שיעור זכויות הבעלות	
		ליום 31 בדצמבר	
		2019	2020
		%	%
מקורות ייזום	ישראל	99.7%	99.7%
אשדוד תפעול+אשדוד התפלה *	ישראל	100%	100%
שח"מ	ישראל	100%	100%

* באמצעות חברת מקורות ייזום

(2) מקורות פיתוח וייזום בע"מ (להלן - חברת הייזום):

(א) החלטת הממשלה מס' 2318, מיום 26 באוגוסט 2007, התוותה את העקרונות להפרדת הפעילות בין החברה ובין חברת הייזום, וקבעה, בין היתר, את הפעילויות שיועברו מהחברה לחברת הייזום ואת היקף ההשקעות אותו תהיה החברה רשאית להשקיע בחברת הייזום וכן את העקרונות לפעילות חברת הייזום. חברת הייזום החלה בפועל את פעילותה בחודש ינואר 2008, ופועלת לקידום פרויקטים שונים הרלוונטיים לפעילותה, שהעיקרי שבהם הוא הקמת מתקן התפלה באשדוד, כפי שיפורט להלן.

(ב) בהמשך להחלטת הממשלה, בתחילת שנת 2009 נחתם הסכם בין מקורות מים לבין חברת הייזום, שמגדיר את מערכת היחסים ביניהן, לרבות התחשבות בגין העברת נכסים וקביעת מנגנון התחשבות בגין רכישת שירותים שוטפים. בהתבסס על הסכם זה עודכנו סכומים בגין רכישת שירותים שוטפים על ידי הדירקטוריון. נכון להיום טרם נחתם חידוש להסכם.

(ג) בהתאם להחלטת הממשלה, כמפורט לעיל, הוסכם כי תוך תקופה של שלוש שנים ממועד השלמת רכישת מניות חברת הייזום על ידי החברה, יימכרו או יוצעו לציבור מניות אלו במסגרת הליך הפרטה, כך שכתוצאה מהמכירה או ההצעה לציבור יעמוד שיעור ההחזקה של החברה בחברת הייזום על פחות מ- 75% מהון מניות חברת הייזום אך לא פחות מ- 51% וזאת עד לחודש מרץ 2014 (להלן - הפרטה חלקית). החל מחודש אפריל 2014 תוכל החברה למכור את אחזקותיה בחברת הייזום באופן ששיעור אחזקתה יפחת מ- 50% מהון מניותיה. כמו כן, נקבע בהחלטת הממשלה, כי עד למועד השלמת הפרטה החלקית, חברת הייזום לא תשקיע בפעילות בחו"ל סכום כולל שיעלה על 15 מיליון דולר ארה"ב. המגבלה על היקף ההשקעות של החברה בהון חברת הייזום, כפי שנקבע בהחלטת הממשלה, תהא תקפה עד להשלמת הפרטת החלקית של חברת הייזום. כמו כן, לאחר הפרטה החלקית ועד שמקורות מים תחזיק בפחות מ- 50% מהון המניות המונפק של מקורות פיתוח וייזום, לא תשקיע מקורות פיתוח וייזום בפעילות בחו"ל סכום כולל שיעלה על 30 מיליון דולר ארה"ב. מתווה הפרטה שנקבע בהחלטת הממשלה הנ"ל נסמך על ההנחה כי הקמת מתקן ההתפלה באשדוד תתחיל בסמוך לקבלת החלטה והפרטה תחל בסמוך להשלמתו.

בשל עיכובים בתחילת ההקמה לא קודם הליך הפרטה במתווה הקבוע בהחלטת הממשלה מספר 2318 ואף לא התקבלה החלטת הפרטה בוועדת השרים לענייני הפרטה, עד ליום 1 באוקטובר 2020 כמפורט להלן בסעיף ה.

(ד) ביום 24 בפברואר 2019 התקבלה החלטת ממשלה 4514 - "יצירת תשתית להגדלת היקף הפיתוח במשק המים לשם התמודדות עם תקופות בצורת מתמשכות ותיקון החלטות ממשלה", העוסקת בשינוי מבני של קבוצת מקורות להתמודדות עם הבצורת. במסגרת החלטה זו התקבלו, בין היתר, החלטות הבאות המתייחסות לחברת הייזום:

1. מכירת מתקן ההתפלה באשדוד בדרך של מכירת כל המניות המוחזקות על ידי מקורות ייזום באשדוד התפלה בע"מ ובאשדוד הפעלה תפעול בע"מ בהליך מכרזי.
2. הפרטת חברת מקורות פיתוח וייזום בדרך של מכירת 100% ממניות מקורות ייזום.
3. מקורות ייזום לא תיטול כל התחייבות חדשה ולא תבצע כל פעולה, לרבות התקשרות בחוזים למתן שירותים, מתן או קבלת הלוואה, העמדת ערבויות לפרויקטים, פעילויות להקמה, ביצוע או תפעול של תשתיות, אלא באישור הממשלה.
4. על אף האמור בהחלטות ממשלה 2318, 4341 ו- 1700, לצורך יישום מתווה מכירת מתקן ההתפלה באשדוד בלבד כפי שיאושר על ידי מנהלת ההתפלה, מקורות מים תוכל להשקיע במקורות פיתוח וייזום בע"מ, אשדוד התפלה בע"מ ואשדוד התפלה תפעול בע"מ.

ביום 11 באוקטובר 2020 פורסמה ברשומות הודעה בדבר קבלת החלטת הפרטה של החברה על ידי ועדת השרים לענייני הפרטה מיום 1 באוקטובר 2020. החלטה זו טעונה אישור של ועדת הכספים של הכנסת. ביום 28 בינואר, 2021 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את מכירת מניות אשדוד התפלה ואשדוד התפעול, וכן את דרך הפרטת מקורות ייזום (בהתאם להחלטת ועדת השרים לענייני הפרטה)

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 7 - השקעה בחברות מוחזקות: (המשך)

א. חברות מאוחדות: (המשך)

(2) מקורות פיתוח וייזום בע"מ (להלן - חברת הייזום): (המשך)

(ה) בהמשך להחלטת ממשלה מס' 4514 המפורטת בסעיף ד לעיל, ביום 1 באוקטובר 2020, החליטה ועדת שרים לענייני הפרטה להפריט את מקורות ייזום בדרך מכירה פרטית למשקיע או לקבוצת משקיעים מהארץ ו/או מחו"ל של כל מניות המדינה במקורות ייזום, לרבות זכויות המדינה לקבלת מניות נוספות של מקורות ייזום (להלן: "אחזקות המדינה"), וכל מניות החברה במקורות ייזום (להלן: "מניות מקורות"), והכל כמקשה אחת (להלן בהתאמה: "הליך ההפרטה" ו-"החלטת ההפרטה").

בהתאם להחלטת ההפרטה, הליך ההפרטה יבוצע כך שלא תיפגע מכירת המניות באשדוד התפלה בע"מ ובאשדוד הפעלה תפעול בע"מ, בהתאם להחלטה 4514 (להלן: "מכירת אשדוד התפלה"), והפרטת החברה תושלם רק לאחר השלמת מכירת אשדוד התפלה ומיד לאחר השלמת המכירה האמורה. כמו כן, על פי החלטת ההפרטה, ככל שהליך מכירת אשדוד התפלה לא יושלם תוך שלוש שנים ממועד קבלת החלטה 4514, קרי עד ליום 23 בפברואר 2022, החלטת ההפרטה תבוטל. ככל שתבטל החלטת ההפרטה, תהיה רשאית מקורות ייזום לפעול למכירת נכסי מקורות ייזום וזאת בכפוף לאמור לעיל ביחס להליך מכירת אשדוד התפלה. תאגידים ממשלתיים, לרבות חברות ממשלתיות, חברות בנות ממשלתיות וחברות מעורבות לא יורשו להשתתף בהליך ההפרטה, במישרין או בעקיפין, לבדם או ביחד עם אחרים. כמו כן, הועדה למכירת מניות המדינה בחברות ממשלתיות תשקול מתן פטור ממכרז למכירת אחזקות המדינה יחד עם מניות מקורות לרוכש שיבחר על ידי מקורות בהליך מכירה שוויוני, תחרותי ופומבי, שתערוך מקורות. עד למועד הגשת הצעת המחיר בהליך ההפרטה, ניתן יהיה להורות, בהתאם לתנאי החלטת ההפרטה, על מנת למנוע פגיעה בביטחון מדינת ישראל או ביחסי החוץ שלה, על הפסקת השתתפות של משתתף ו/או מרכיב ממרכיבי בהליך ההפרטה, או להתנות בתנאים. כמו כן, במסגרת החלטת ההפרטה נקבע כי כל החלטה לאחר קבלת החלטת ההפרטה, הדורשת אישור שר הדיגיטל הלאומי לפי חוק החברות הממשלתיות, תשל"ה- 1975 (להלן: "חוק החברות הממשלתיות"), תהא טעונה תיאום עם שר משאבי מים.

ועדת השרים לענייני הפרטה הסמיכה את רשות החברות הממשלתיות לבצע את כל הפעולות הנדרשות לדעתה להשלמת הליך ההפרטה בהתאם להחלטת ההפרטה והכל כמפורט בהחלטת ההפרטה. הפרטת מקורות ייזום טעונה אישור של ועדת הכספים של הכנסת, אשר טרם התקבל. עוד נקבע במסגרת החלטת ההפרטה כי החלטת ההפרטה מהווה גם אישור ממשלה לכל האמור בה, ככל שנדרש בהתאם לחוק החברות הממשלתיות

הפריקטים העיקריים בהם עוסקת חברת הייזום:

(ו) מאז החלה חברת הייזום בפעילותה, היא פועלת לקידום מספר פרויקטים. להלן מוצג פירוט של הפרויקטים העיקריים בהם היא עוסקת ושל שלבי הביצוע בהם היא מצויה ביחס לפרויקטים אלו:

1) מתקן התפלה אשדוד - ראה ביאור 5א.

2) פרויקט לימסול - חברת הייזום זכתה, ביחד עם חברת נטקום הקפריסאית במכרז BOT למימון, תכנון, הקמה ותפעול של מתקן להתפלת מי ים בהיקף של כ-15 מיליון מ"ק מים לשנה שפרסמה ממשלת קפריסין. הפרויקט כולל את הקמת המתקן ותפעולו השוטף במשך 25 שנה שבסיומן יוחזר המתקן לממשלת קפריסין ללא תמורה. ביום 7 באוגוסט 2009 נחתם ההסכם עם ממשלת קפריסין, באמצעות משרד החקלאות ורשות המים הקפריסאית ("WDD"). מימון הפרויקט נעשה על ידי "Co-Operative" - בנק קפריסאי. הסכם המימון נחתם בחודש אוגוסט 2011.

הפרויקט בוצע באמצעות שני תאגידים המוחזקים על ידי מקורות ייזום ונטקום הקפריסאית בחלקים שווים: חברת הפרויקט M.N Limassol Water Co Limited ושותפות ההקמה EPC Water M.N Co. הקמת הפרויקט הסתיימה ביום 30 ביוני 2012.

עם השלמת הקמת המתקן הודיע ה-WDD, כי המתקן יהיה במצב זמינות לאספקת מים (Stand by Mode) בהתאם לתנאי ההסכם וזאת מיום 1 ביולי 2012, למשך תקופה של שנה אשר הוארכה לשנה נוספת.

ביום 8 באפריל 2016 התקבלה הודעה מרשות המים הקפריסאית (WDD) על העמדת המתקן בלימסול במצב זמינות לאספקת מים (Stand by Mode) החל מיום 8 במאי 2016. בחודש אוקטובר 2016 הורתה ממשלת קפריסין להפעיל את המתקן בתפוקה של 50%, והחל מחודש נובמבר 2016 הורתה על הפעלתו באופן מלא.

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 7 - השקעה בחברות מוחזקות (המשך)

א. חברות מאוחדות: (המשך)

(2) מקורות פיתוח וייזום בע"מ (המשך)

(ו) הפרויקטים העיקריים בהם עוסקת חברת הייזום: (המשך)

ביום 28 בפברואר 2019 התקבלה הנחיה מרשות המים הקפריסאית (WDD) להפעיל את המתקן בתפוקה של 50% החל מיום 8 במרץ 2019 למשך חודש, והחל מיום 8 באפריל 2019 להעביר את המתקן למצב זמינות לאספקת מים (Stand by Mode) לתקופה של לפחות שלושה חודשים.

ביום 5 באפריל 2019 התקבלה הנחיה מרשות המים הקפריסאית (WDD) להפעיל את המתקן בתפוקה של 50%.

ביום 16 בספטמבר 2019 קיבל המיזם המשותף בלימסול הנחיה מרשות המים בקפריסין להמשיך במצב זמינות לאספקת מים (Stand by Mode) החל מיום 10 באוקטובר 2019.

ביום 7 בינואר 2020 קיבל המיזם המשותף בלימסול הנחיה מרשות המים בקפריסין להמשיך במצב זמינות לאספקת מים (Stand by Mode) לפחות עד ליום 31 מרץ 2020.

המתקן המשיך במצב זמינות לאספקת מים (Stand by Mode).

ביום 10 ביולי 2020 התקבלה הנחיה מרשות המים בקפריסין להמשיך במצב זמינות לאספקת מים (Stand by Mode) עד להודעה חדשה.

הליכים משפטיים:

ביום 16 בספטמבר 2016, קבלן משנה של השותפות, M.N. EPC Co. אשר היה אחראי על הקמת חלק מרכזי במתקן, פתח בהליכים משפטיים נגד השותפות בגין נזקים בסך € 2,821,000. בית המשפט המחוזי בלימסול, הורה על הגבלת תשלומי החברה והחברה נענתה באמצעות הסדר שכולל הודעה של כל התשלומים המתבצעים, לעורכי הדין של קבלן המשנה. מקור הסכום הנתבע הוא עבור יתרת החוזה עם קבלן המשנה שטרם שולמה בסך € 1,347,667 ומזומנים שחולטו על ידי החברה הבת מערבות בנקאית של קבלן המשנה, עקב אי עמידת המתקן בביצועים מובטחים על פי ההסכם עם הקבלן, בסכום של € 1,211,000.

ביום 5 באפריל, 2016 הוגשה תובענה על ידי קבלן המשנה התובע בסכום של כ- € 6,857,665 הכולל ריבית והוצאות משפטיות.

ביום, 29 במאי 2017, בית המשפט הפך את הצו שניתן בחודש ספטמבר 2016, למוחלט, דהיינו הוא ימשיך להיות בתוקף עד להחלטת בית המשפט בהליכים העיקריים. במסגרת הצו, נקבע כך:

- לנתבעות, ו/או לדירקטורים של הנתבעות, ו/או לנציגי הנתבעות אסור ועליהם להימנע מהוצאה של נכסיהם, הנמצאים בקפריסין, מקפריסין, בסכום של עד € 2,821,000, או בכל דרך למכור, לבצע פעולות או להפחית מהערך של הנכסים, בין שאלו נמצאים בקפריסין או מחוצה לה, בסכום המצוין לעיל.
- ההגדרה לנכסי הנתבעות כוללת את כל הנכסים, בין בקפריסין ובין מחוצה לה, בין במישרין ובין בעקיפין, כאשר היא תחול על נכסים מחוץ לקפריסין רק אם השווי הנקי של הנכסים המצויים בקפריסין נמוך מהסך האמור.

החברות קיימו באופן מלא את צו בית המשפט על ידי אי-מימוש של נכסים ועל ידי הודעה על כל התשלומים לעורכי הדין של קבלן המשנה.

ביום 24 באוקטובר 2018 הגישו חברת הפרויקט M.N Limassol Water Co Limited ושותפות ההקמה EPC Water Co M.N כתב הגנה וטענות נגד. קבלן המשנה של השותפות הגיש בקשה לקבלת אורכה להגשת תשובה לטענות ההגנה וכתב הגנה לתביעה שכנגד עד ליום 10 באפריל 2019, בקשה זו אושרה על ידי בית המשפט. המועד הנ"ל הוארך ע"י בית המשפט עד ליום 12 ביוני 2019, וביום זה הוגשו תשובות קבלן המשנה וכתב ההגנה.

ביום 27 בספטמבר 2019 הורה בית המשפט על הנחיות לגילוי ובדיקת מסמכים וכן למסירת פרטים נוספים ע"י קבלן המשנה באשר לכתב התביעה שלו עד ליום 20 בינואר 2020. המועד הנ"ל הוארך עד ליום 23 במרץ 2020. ואח"כ עד ליום 19 ביוני 2020 ועד 9 נובמבר 2020, ולאחרונה הוארך עד ליום 26 בפברואר 2021.

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 7 - השקעה בחברות מוחזקות (המשך)

א. חברות מאוחדות: (המשך)

(2) מקורות פיתוח וייזום בע"מ (המשך)

(ו) הפרויקטים העיקריים בהם עוסקת חברת הייזום: (המשך)

לאור העובדה שתביעות נוספות תלויות ועומדות וכן גילוי מסמכים התומכים בטענה זו, על פי חוות דעת היועצים המשפטיים של חברת הבת, בשלב זה מוקדם להעריך את סיכויי התביעה. בדוחות הכספיים לא נכללה הפרשה בגין האמור.

שווי הוגן:

החברה הבת של חברת הייזום בוחנת מעת לעת את שווי בר ההשבה של הנכס הבלתי מוחשי, בעזרת מודל שהוכן ע"י מעריך שווי חיצוני ובהסתמך על חוות דעת יועצים משפטיים ויועצים הנדסיים. בתקופת הדוח לא היה צורך בעדכון ההפרשה לירידת ערך.

בשנת 2020 בוצע שינוי בתנאי ההלוואה, ולכן ההלוואה הועמדה על שוויה ההוגן בהתאם להערכת שווי שבוצעה. ההפרש בין השווי ההוגן לעלות הפנקסנית בסך של כ- 7.9 מיליוני ש"ח סווג מהלוואה להשקעה.

כמו כן, בוצעה בחינה של סכום בר ההשבה של ההשקעה בחברה המוחזקת. בתקופת הדוח נרשמה הפרשה לירידת ערך ההשקעה בסך של כ- 5.2 מיליוני ש"ח.

(3)

פרויקט לרנקה - חברת הייזום זכתה, ביחד עם חברת Netcom הקפריסאית, אותה החברה השותפה של מקורות ייזום בפרויקט לימסול, במכרז BOT לתכנון ומימון שדרוג, ותפעול של מתקן להתפלת מי ים בעיר לרנקה בהיקף של כ-22 מיליון מ"ק מים לשנה שפרסמה ממשלת קפריסין. הפרויקט כולל שדרוג המתקן והרחבתו במשך שנתיים וזאת במקביל להמשך תפעולו השוטף במשך 25 שנה שבסיומו יוחזר המתקן לממשלת קפריסין ללא תמורה. חברת הייזום חתמה על הסכם הזיכיון ביום 26 בינואר 2012, והחלה בעבודות ביוני 2012.

הפרויקט מבוצע באמצעות תאגיד המוחזק על ידי מקורות ייזום ונטקום הקפריסאית בחלקים שווים: חברת M.N Larnaca Desalination Co. Limited.

ביום 2 באוגוסט 2012 התקבל מכתב מרשות המים בקפריסין (WDD) ובו הודעת שינוי לחוזה לפיה יש להעביר את מתקן ההתפלה בלרנקה למצב הדממה (Shut Down Mode) למשך תקופה של שנתיים.

בעקבות האמור לעיל, ביקשה החברה המשותפת פיצוי בגין תקופת ההדממה כאמור לעיל.

ביום 4 ביולי 2015 המתקן עבר בהצלחה את מבחני ההשלמה, והחל את תקופת ההפעלה ומכירת המים בספיקה מלאה. השותפים פועלים לגיוס הלוואה למימון הפרויקט כחלף להון העצמי שהושקע בו.

ביום 2 בינואר 2020 קיבל המיזם המשותף בלרנקה הנחיה מרשות המים בקפריסין להפעיל את המתקן בתפוקה של 50% החל מיום 10 בינואר 2020 ועד להודעה חדשה.

ביום 1 ביולי התקבלה הנחיה מרשות המים בקפריסין להפעיל את המתקן בתפוקה של 100% החל מיום 8 ביולי 2020 ועד להודעה חדשה.

ביום 7 באוגוסט 2020 התקבלה הנחיה מרשות המים בקפריסין להפעיל את המתקן בתפוקה של 50% החל מיום 24 ביולי 2020 ועד להודעה חדשה.

הליכים משפטיים ותלויות:

ביום 11 ביוני 2014 התקבל מכתב מרשות המים בקפריסין (WDD) המבקשים להסדיר את הדרישות שהוגשו על-ידי החברה המשותפת וזאת בהתאם להליך יישום חילוקי הדעות כמפורט בהסכם ה-BOT, וכן תביעות נגדיות של ה-WDD בנוגע לאי עמידה בלוחות הזמנים של הפרויקט (בסך של כ- 10,000 אירו ליום איחור).

ביום 22 באוקטובר 2014 התקבל מכתב נוסף מרשות המים בקפריסין (WDD) בו צוין כי הסדר הפשרה שהושג בין הצדדים לגבי פיצוי החברה המשותפת בגין הוראת השינוי להדממת המתקן והפיצוי בגין תביעות החברה המשותפת בגין מצב המתקן, לא אושרו על-ידי הוועדה הממשלתית הבינמשרדית (KEAA), ולפיכך, מנגנון הפיצוי וכן התביעות הנגדיות יובהרו בהליך פתרון המחלוקות הקבוע בהסכם הזיכיון.

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 7 - השקעה בחברות מוחזקות (המשך)

א. חברות מאוחדות: (המשך)

(2) מקורות פיתוח וייזום בע"מ (המשך)

(ו) הפרויקטים העיקריים בהם עוסקת חברת הייזום: (המשך)

ביום 9 בנובמבר, 2015 התקבל מכתב נוסף מה - WDD שבו צוין כי סכום הפיצוי בגין אי עמידה בלוחות הזמנים של הפרויקט הסתכם לסך של כ- 3.8 מיליוני אירו. להערכת המיזם המשותף, בהתבסס על חוות דעת היועצים המשפטיים, לא נדרשת הפרשה בגין דרישה זו.

בחודש נובמבר 2015 הוגשה דרישה של המיזם המשותף ל-WDD בסך של כ- 18 מיליון אירו פיצוי הנדרש עקב נזקים שנגרמו בגין הוראת השינוי והדממת המתקן וכן עקב דרישה להשקעות נוספות שלא נכללו בחוזה המקורי, או לחילופין בירור התביעות לפי ההליך שנקבע בהסכם הזיכיון. הצדדים מנהלים משא ומתן לאופן יישוב המחלוקת.

שווי הוגן:

החברה הבת של חברת הייזום בוחנת מעת לעת את שווי בר ההשבה של הנכס הבלתי מוחשי, בעזרת מודל שהוכן ע"י מעריך שווי חיצוני ובהסתמך על חוות דעת יועצים משפטיים ויועצים הנדסיים. בתקופת הדוח לא היה צורך בעדכון ההפרשה לירידת ערך.

בשנת 2020 בוצע שינוי בתנאי ההלוואה, ולכן ההלוואה הועמדה על שוויה ההוגן בהתאם להערכת שווי שבוצעה. ההפרש בין השווי ההוגן לעלות הפנקסנית בסך של כ- 24 מיליוני ש"ח סווג מהלוואה להשקעה.

כמו כן, בוצעה בחינה של סכום בר ההשבה של ההשקעה בחברה המוחזקת, ונמצא כי אין שינוי מהותי בשווי ההשקעה.

מצב כספי:

בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020 נכללה הפניית תשומת לב לקיום ספקות משמעותיים בדבר המשך פעילות המיזם כ"עסק חי", הואיל ולמיזם נצבר הפסד בשנת 2020, בסך כ- 562 אלפי אירו ובהתחשב בכך שליום 31 בדצמבר 2020 למיזם גירעון בהון בסך כ- 12,161 אלפי אירו וכן גירעון בהון החוזר בסך של כ- 29,959 אלפי אירו.

הדוחות הכספיים של המיזם נערכו על בסיס הנחת ה"עסק החי", בהתבסס על אשראי של בעלי המניות שיתרתו ליום 31 בדצמבר 2020 מסתכמת בכ- 35,242 אלפי אירו (חלקה של החברה - 50%), שלגביו אישרו בעלי המניות כי לא יועמד לפירעון כל זמן שאין למיזם זה אמצעים כספיים מספיקים שיאפשרו את המשך פעילותו כ"עסק חי".

פרויקט נבי מוסא (אגן האוג): (4)

ביום 2 במרץ 2008 לאחר שזכתה במכרז חתמה מנרב אחזקות בע"מ (להלן "מנרב") על הסכם BOT לתכנון, מימון, הקמה ותפעול של מתקן לטיפול בשפכים באתר נבי מוסא לתקופה של 24 שנים ו-11 חודשים, אשר בסיומה יועבר המתקן לבעלות מפעלי ביוב וטיהור ירושלים בע"מ (להלן: "מבט"י" או "המזמין") שהינה חברת בת של "הגיוחון", תאגיד המים העירוני של ירושלים. לאחר אישור ממשלת ישראל מיום ה-1 בנובמבר 2010 לכניסתה של חברת הייזום לפרויקט, נחתמה תוספת להסכם הזיכיון וחברת הייזום הפכה להיות שותפה שווה של מנרב בפרויקט. (להלן: "שותפות נבי מוסא").

ביום 12 בפברואר 2019 נחתם הסכם לביטול הסכם הזיכיון (ביטול הזיכיון במהלך תקופת התפעול), שלא כתוצאה מהפרת הסכם על ידי הזכיון ושלא כתוצאה מגורמים שאינם בשליטת המזמין, לפיו, מבט"י מורה לזכיון (חברת הייזום ושותפות נבי מוסא) על הפסקת העבודות לצמיתות וביטול הסכם הזיכיון שיתבצעו במועד הקובע.

הליכים משפטיים:

א. ביום 14 בנובמבר 2012 התקבלה תביעה של קבלן משנה של הקבלן הראשי בפרויקט, כנגד הקבלן הראשי וכנגד השותפים בשותפות של כ-6 מיליון ש"ח, וזאת בגין כספים שכביכול מגיעים לו עקב העבודות אותן ביצע, עבור הקבלן מגנזי תשתיות בע"מ, במסגרת הקמת המבט"י. יצוין כי השותפות אינה מהווה צד חוזי כנגד אותו קבלן המשנה. הצדדים הגישו את כתבי ההגנה מטעמם ובהמלצת בית המשפט ההליך הועבר למסלול גישור. במסגרת הליכי הגישור, מונה אינג' דן הולצמן כממחה מטעם בית המשפט, כאשר לאחר שהתקיימו מספר ישיבות בהשתתפות הצדדים,

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 7 - השקעה בחברות מוחזקות (המשך)

א. חברות מאוחדות: (המשך)

(2) מקורות פיתוח ויזום בע"מ (המשך)

(ו) הפרויקטים העיקריים בהם עוסקת חברת היזום: (המשך)

התקבלה ביום 4 בדצמבר 2018 חוות דעת המומחה. לאחר שהצדדים העבירו שאלות הבהרה למומחה על חוות דעתו, והתקבלו הבהרות מאת המומחה, הרי שלפיה מגיע, כביכול, למגנזי/דאוד תשלום בגין עבודות חריגות בסך של 2.1 מיליון ש"ח. מאחר שהליכי הגישור לא צלחו בסופו של יום, הרי שבהתאם להחלטת בית המשפט המחוזי בלוד, בדיון שהתקיים ביום 29 באוקטובר 2019, יקיימו הצדדים הליכי הוכחות בתיק, כולל חקירת המומחה על חוות דעתו, כאשר מועדי הגשת תצהירי הצדדים והליכי ההוכחות בתיק אמורים להתקיים במהלך חודש יוני 2020 לאחר הגשת תצהירי עדות ראשית, ובטרם הליכי הוכחות בתיק, הוגשה לבית המשפט הודעה על הסדר גישור, במסגרתה נדחתה התביעה של הקבלן דאוד, ללא צו להוצאות, וביום 14 ביוני 2020 ניתן תוקף של פסק דין להסכמות הצדדים.

ב. בהתאם להסכם הבוררות שנחתם בין שותפות מקורות יזום מנרב פרויקט נבי מוסא לבין הקבלן מגנזי תשתיות בע"מ (להלן: "מגנזי"), החלו הליכי הבוררות בין הצדדים בכל הקשור למחלוקות שנתגלו בדבר הקמת המתקן, בפני שני בוררים, בורר ההנדסה ובורר משפטי. ביום 8 בפברואר, 2016, הגישו הצדדים את כתבי התביעה ההדדיים, כאשר תביעת השותפות כנגד מגנזי הועמדה על סך של כ- 31.8 מיליון ש"ח (ללא מע"מ), בעוד שהתביעה של מגנזי כנגד השותפות הועמדה על סך של כ- 63.7 מיליון ש"ח (ללא מע"מ). תביעת השותפות מורכבת משלושה סעיפי

נזק עיקריים, האחד - עלות תיקון המט"ש עקב עבודתו הלקויה של מגנזי, בהיקף של כ- 12.2 מיליון ש"ח (ללא מע"מ), השני - הפסד דמי הזיכיון עקב האיחור בהקמת המט"ש שנבע ממחדלי מגנזי, בהיקף של כ- 12.8 מיליון ש"ח (ללא מע"מ), והשלישי - הוצאות נוספות שנשאה השותפות עקב מחדלי מגנזי בהקמת המט"ש, בהיקף של כ- 6 מיליון ש"ח (ללא מע"מ), וכן סעיפי נזק נוספים בהיקף של כ- 800 אלפי ש"ח (ללא מע"מ). מנגד, תביעת מגנזי מורכבת משלושה סעיפי נזק

עיקריים, האחד - פיצוי בגין עבודות חציבה בסלע קשה, בהיקף של כ- 33.4 מיליון ש"ח (ללא מע"מ) (פי עשר מתביעת קבלן המשנה שביצע את העבודה בפועל, כמפורט בסעיף א לעיל), השני - פיצוי בגין התמשכות הביצוע, בהיקף של כ- 9.2 מיליון ש"ח (ללא מע"מ), והשלישי - ריבית בגין סכום התביעה, בהיקף של כ- 18.1 מיליון ש"ח (ללא מע"מ), וכן ראשי נזק נוספים בהיקף של כ- 3 מיליון ש"ח (ללא מע"מ).

ביום 22 במאי 2016, הוגש כתב ההגנה מטעם השותפות, אליו צורפו חוות הדעת של היועצים המקצועיים

והמומחים אשר כופרים בטענות מגנזי כפי שפורטו בכתב התביעה מטעמו. לאחר הגשת כתבי התביעה וההגנה מטעם הצדדים, הגישו הצדדים תצהירי עדות ראשית, התקיימו הליכי החקירות עצמם, כאשר הצדדים הגישו את סיכומי התביעה בתביעות ההדדיות בחודש ספטמבר 2018, את סיכומי ההגנה בתביעות ההדדיות בחודש ינואר 2019, ואת סיכומי התשובה בתביעות ההדדיות בחודש מרץ 2019.

ביום 20 בפברואר 2020, התקבלה הכרעת הבוררים בבוררות, אשר דחתה את תביעות חברת היזום וקיבלה באופן חלקי את תביעות הקבלן (להלן: "פסק הבוררים"). בהתאם לפסק הבוררים, על חברת היזום להחזיר לקבלן את ערבויות הביצוע שנתן (בסך של כ- 2 מיליון ש"ח), לשלם סכום של כ- 8.5 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ, הפרשי הצמדה וריבית ממועד הגשת התביעה, וכן סך של כ- 100 אלפי ש"ח בגין הוצאות שכ"ט עו"ד בתוספת מע"מ. חברת היזום הכירה בהפרשות נאותות בדוחותיה הכספיים.

ביום 28 באפריל 2020 הגיש הקבלן מגנזי בקשה לבית משפט לאישור פסק הבוררות. באותו מעמד הוטל צו עיקול זמני במעמד צד אחד על המניות שמחזיקה מקורות יזום בחברות אשדוד התפלה ואשדוד תפעול, על זכויות של מקורות יזום במקורות חברת מים בע"מ, אשדוד תפעול, אשדוד התפלה וכן על זכויות קיימות ועתידיות של מקורות יזום אצל מחזיקים אחרים כגון בנקים, לא כולל חשבונות עו"ש וחשבונות משותפים עם אחרים, והכל עד לסך של 9.2 מיליון ש"ח צמוד למדד. ביום 18 ביוני 2020 הגישה מקורות יזום בקשה לביטול פסק הבוררות. ביום 6 ביולי 2020 הוסר צו העיקול הזמני שהוטל, והחברה האם, מקורות מים, העמידה ערבות בנקאית חלף העיקול.

ביום 20 באוקטובר 2020 התקיים דיון בבקשה שהוגשה ע"י החברה לפסילת פסק הבוררות. במהלך הדיון נדחו כל הטענות אשר הועלו בבקשה ע"י החברה, ובית המשפט הורה לחלט את הערבות שהופקדה בבית המשפט בסך 9.2 מיליון ש"ח. עוד קבע בית המשפט כי המחלוקת בין הצדדים לעניין אופן חישוב ריבית והצמדה תופנה לבוררים להכרעתם. ביום 28 בפברואר 2021 הושגה פשרה בין הצדדים בנוגע להפרשי ריבית והצמדה

יצוין כי במסגרת הסכם הביטול של הסכם הזיכיון, מבט"י אינה נוטלת את סיכון התביעות, ולפיכך חברת היזום התחייבה להעמיד לשותפות את המקורות הנדרשים, ככל שיידרשו, לסילוק התביעות.

מקורות חברת מים בע"מ ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 7 - השקעה בחברות מוחזקות (המשך)

א. חברות מאוחדות: (המשך)

(2) מקורות פיתוח וייזום בע"מ (המשך)

(ז) מצב כספי וגרעון בהון החוזר

1. מצבה הכספית של חברת הייזום - סולו

נכון ליום 31 בדצמבר 2020 לחברת הייזום, ללא חברות מאוחדות, גרעון בהון החוזר בסך כ- 44 מיליוני ש"ח. כמו כן, לחברת הייזום התחייבויות חוץ מאזניות בסך כ- 243 מיליוני ש"ח, כולל ערבויות שניתנו לחברת אשדוד התפלה בסך כ- 119 מיליוני ש"ח וערבויות שניתנו לאשדוד התפלה תפעול בסך 54 מיליוני ש"ח.

הגרעון בהון החוזר נובע מהעובדה שעל פי המתווה למכירת המתקן, מקורות ייזום התחייבה לפרוע את חובה של אשדוד תפעול לבנק מזרחי בסך של כ- 30.5 מיליוני ש"ח (יצוין כי מקורות ייזום נתנה ערבות חברה לבנק מזרחי להבטחת החזר החוב). לפיכך בספרי מקורות ייזום נרשמה הפרשה בגין התחייבותה של חברת הייזום לפרוע את חובה של אשדוד תפעול לבנק מזרחי. התחייבות זו בסך של כ- 30.5 מיליוני ש"ח מגובה בערבות חברה של מקורות מים. כמו כן, אשראי שניתן לחברה בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח מגובה בפיקדון של מקורות מים.

בתקופת הדוח חברת הייזום פרעה כ- 5.5 מיליוני ש"ח כחלק מהסדר עם הבנקים להסדרת חובה של חברת הייזום.

הנהלת חברת הייזום ערכה דוחות תזרים מזומנים חזוי לשנת 2021, בהתאם לדוחות אלו הנהלת חברת הייזום מעריכה כי החברת הייזום תוכל לעמוד בפירעון התחייבויותיה ובצרכי המזומנים הצפויים שלה.

2. מצבן הכספית של חברות מאוחדות- אשדוד התפלה ואשדוד תפעול

2.1 אשדוד התפלה

ליום 31 בדצמבר 2020 לאשדוד התפלה עודף בהון החוזר בסך של כ- 31 מיליוני ש"ח. הנהלת חברת אשדוד התפלה פועלת להמשך ייצור מים במתקן, ובמקביל ממשיכה ביישום תכנית חירום, תכנית לשימור הייצור ותכנית בטיחות, עד למכירת המתקן.

במהלך שנת 2020 בוצע פירעון של ההלוואות בהתאם ללוחות הסילוקין.

בהתאם לתחזית תזרים מזומנים שערכה אשדוד התפלה לתקופה של 12 חודשים ממועד דוחות כספיים אלה, דירקטוריון מקורות ייזום בשבתו כאסיפה כללית של אשדוד התפלה והנהלת אשדוד התפלה בדעה, כי אשדוד התפלה תעמוד בפירעון התחייבויותיה בהגיע מועד פירעון ובצרכי המזומנים שלה.

2.2 אשדוד תפעול

ליום 31 בדצמבר 2020 לאשדוד תפעול גרעון בהון בסך של כ- 16 מיליוני ש"ח, ועודף בהון החוזר בסך של 20 מיליוני ש"ח. העודף בהון החוזר נובע מהתחייבותה של מקורות ייזום לפרוע את חובה של אשדוד תפעול לבנק מזרחי, כמתואר לעיל.

הנהלת אשדוד תפעול בחנה את תזרים המזומנים החזוי של אשדוד תפעול לשנת 2021 בהתבסס על המשך תמיכה של מקורות מים, בין היתר, בדרך של הקדמת תשלומים, וכן בהתבסס על המתווה שנקבע במתווה העקרונות לכיסוי הגרעון התפעולי של אשדוד תפעול על ידי חברת מקורות ייזום (בערבות של מקורות מים) ועל ידי חברת אשדוד התפלה, עד לסיום הליך המכירה.

בהתאם לתחזית הנ"ל, הנהלת אשדוד תפעול מעריכה כי אשדוד תפעול תוכל לעמוד בפירעון התחייבויותיה ובצרכי המזומנים הצפויים שלה.

3. השפעה על מקורות מים סולו

לאור האמור לעיל ההשפעה האפשרית על מקורות סולו ליום 31 בדצמבר 2020, הינה סך של כ- 218 מיליון ש"ח הנובעת מיתרת ההשקעה במקורות ייזום (59 מיליון ש"ח), מיתרת חו"ז מול מקורות ייזום (24 מיליון ש"ח) ומהאפשרות למימוש ערבויות שניתנו לחברות הייזום והחברות המאוחדות שלה (135 מיליון ש"ח). ראה גם ביאור 25.

לדעת הנהלת החברה והדירקטוריון של מקורות מים, אין בסכום הנ"ל משום פגיעה ביכולתה של החברה לפרוע את התחייבויותיה בהגיע מועד פירעון וכן אין פגיעה בפעילות העסקית של חברת מקורות סולו.

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 7 - השקעה בחברות מוחזקות (המשך)

א. חברות מאוחדות: (המשך)

(3) שח"מ - מקורות ביצוע בע"מ:

בהתאם להחלטת ממשלה 2318 בשנת 2008 הועבר לשח"מ אגף הביצוע של החברה, שהוקם בשנת 2005, וכלל את העובדים והציוד של גופי הביצוע של החברה. העברה זו נעשתה תוך שמירת כל זכויותיהם של העובדים שהועברו, ובד בבד עם העברת יתרות ההתחייבויות בשל סיום יחסי עובד מעביד מחברת מקורות לשח"מ. בחודש מרץ 2008, נחתם הסכם בין החברה לבין שח"מ, המסדיר את מערכת היחסים בין החברות בנוגע לעבודות המבוצעות ע"י שח"מ. הסכם זה הוארך מעת לעת (הארכה אחרונה עד לדצמבר 2019). הסכם זה מתבסס על העקרונות הבאים:

- (א) מקורות התחייבה למסור עבודות לחברת שח"מ, בהיקף שלא יפחת מ-350 מיליון ש"ח לשנה (כולל חומרים).
- (ב) שח"מ תשלם למקורות סכום חודשי בגובה של 1 מיליון ש"ח ממועד לחודש דצמבר 2005, עבור השתתפות בהוצאות מטה החברה. במידה והחברה תמסור לאגף הביצוע עבודות בהיקף גדול מ-350 מיליון ש"ח לשנה (כולל חומרים), תגדל ההשתתפות של שח"מ בהוצאות מטה החברה בשיעור של 3% מהגידול בהיקף העבודות.
- (ג) שח"מ תשלם לחברה דמי שימוש בגין הרכוש והציוד שיועמד לרשותה.
- (ד) מוסכם בין הצדדים על הנחת מחזור שתיתן שח"מ לחברת מקורות בגין עבודות שנמסרו לביצועה.
- (ה) ביום 30 ביוני 2019 בהתאם לתיקון כללי המים הוגדרו סכומים מקסימליים לביצוע עבודות של שח"מ עבור מקורות. הסכום המקסימלי על עבודות בפטור ממכרז עומד בשנת 2020 על 260 מיליון ש"ח ויורד ל-200 מיליון ש"ח ב-2023, ואילו היקף העבודות בהן רשאית שח"מ להשתתף במכרז עולה מ-120 מיליון ש"ח ב-2020 ל-225 מיליון ש"ח ב-2023. בנוסף נקבע בתיקון לכללים מנגנון קיזוז של העבודות בפטור ממכרז כך שהסכום המקסימלי של עבודות ששח"מ רשאית לבצע החל מ-2023 ואילך לא יעלה על 347.5 מיליון ש"ח בשנה, כאשר יש אפשרות להעביר עד 20 מיליון ש"ח בין שנים.
- (ו) ביום 22 מרץ 2021 אישר דירקטוריון החברה הסכם חדש בין החברות שסדיר את מערכת היחסים ביניהן בהתאם לרפורמה שבכללי המים החדשים בעקבות החלטת ממשלה 4514. במסגרת ההסכם, בין היתר, התקרה הקבועה והמשתנה הופחתו ב-11%, כך שהתקרה מורכבת מתשלום חודשי קבוע של 1.068 מיליון ש"ח (צמוד למדד המחירים לצרכן של 12/2019) ובמידה ומקורות תמסור לביצוע שח"מ עבודות פיתוח וח"ש (לא כולל עבודות מסימות כמפורט בהסכם) שהיקפן עולה על 350 מיליון ש"ח, תשלם שח"מ בנוסף תשלום תקרה בשיעור 2.67% עבור ההפרש שבין עבודות הפיתוח והח"ש שביצעה שח"מ (כולל הוצאות בסעיפים אחרים באותן עבודות) לבין 350 מיליון ש"ח.

ב. השקעות בישויות בשליטה משותפת:

(1) פירוט העסקאות המשותפות של הקבוצה (בחברת הייזום):

שיעור זכויות הבעלות			מדינת התאגדות		שם העסקה המשותפת
ליום 31 בדצמבר			ומקום פעילות עסקית עיקרי	סוג השקעה	
2018	2019	2020		תחום הפעילות	
%	%	%			
50%	50%	50%	קפריסין	חברה	הקמה ותפעול מתקן התפלת מי ים
50%	50%	50%	קפריסין	חברה	שדרוג ותפעול מתקן התפלת מי ים

* באמצעות חברת הייזום

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 7 - השקעה בחברות מוחזקות (המשך)

ב. השקעות בישויות בשליטה משותפת: (המשך)

(2) מידע מצרפי ביחס לעסקאות משותפות המוצגות בשיטת השווי המאזני ואינן מהותיות לכשעצמן:
ליום 31 בדצמבר

2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
92,271	84,587	82,170

סך הכול ערך בספרים של עסקאות משותפות אשר אינן מהותיות לכשעצמן

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	1,629	(765)
4,565	(9,775)	1,576
4,565	(8,146)	811

חלק הקבוצה בהפסד מפעילויות נמשכות

חלק הקבוצה ברווח (הפסד) כולל אחר

חלק הקבוצה ברווח (הפסד) כולל

ביאור 8 - יתרות חובה אחרות לזמן ארוך

ההרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
22,023	13,199
-	1,220
976	1,283
866	866
23,865	16,568

מכון טיהור שפכים (1)

השקעה במיזמים (2)

שקים לגבייה מצרכני מים – זמן ארוך

אחר

(1) השקעה במט"ש כרמיאל - ראה ביאור 24א(1).

(2) בהתאם להחלטת ממשלה 4514 (ראה ביאור 5ב1), החברה השקיעה בשתי חברות הזנק באחוזים

אשר אינם מהווים השפעה מהותית.

ביאור 9 - חייבים ויתרות חובה

ההרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
35,680	40,596
206,000	63,000
23,601	38,669
3,401	3,785
3,242	3,097
*39,766	41,472
22,984	19,915
10,052	10,052
16,746	13,817
19,575	9,815
10,245	5,901
391,292	250,119

עבודות בביצוע בניכוי מקדמות ממזמיני עבודות (1)

הכנסות לקבל ממפיקים פרטיים

מס ערך מוסף

מס הכנסה

עובדים

חלויות שוטפות של חייבים לזמן ארוך

נכסי שיפוי

פיקדון בנקאי בשעבוד

הכנסות לקבל והוצאות מראש

מקדמות מספקים

אחרים

(1) לאחר ניכוי הפרשה לחובות מסופקים בסך של 1,278 אלפי ש"ח (31 בדצמבר 2019: 1,229 אלפי ש"ח)

*סווג מחדש

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 10 - צרכני מים

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
544,827	538,840	צרכני מים (1)
(100,448)	(83,412)	בניכוי - הפרשה לחובות מסופקים (2)
83,146	281,050	מפיקים פרטיים (3)
(57,591)	(70,967)	
469,934	665,511	בניכוי - הפרשה לחובות מסופקים

- (1) בניכוי החלק המיוחס לממשלה בגין חובות צרכנים על צריכה מעבר לזכויות בסך של 64,776 אלפי ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019: 63,645 אלפי ש"ח)
- כולל חובות צרכנים על צריכה מעבר לזכויות, בגין החלק המיוחס לחברה, בסך של 32,388 אלפי ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019: 31,822 אלפי ש"ח)
- (2) כולל הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות צרכנים על צריכה מעבר לזכויות, בגין החלק המיוחס לחברה, בסך של 32,388 אלפי ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2019: 31,822 אלפי ש"ח)
- (3) חובות בגין דמי מים בהתאם לתיקון 27 לחוק המים (ראה ביאור 1.ב.2.א).

ב. תנועה בהפרשה לחובות מסופקים:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
140,552	158,039	יתרת פתיחה
(8,439)	(16,532)	הפרשה (ביטול הפרשה) במהלך השנה
(88)	(504)	חובות אבודים שהוכרו
26,014	13,376	הפרשה לחובות מפיקים פרטיים בגין דמי מים
158,039	154,379	יתרת סגירה

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 11 - מכשירים פיננסיים

א. קבוצות מכשירים פיננסיים:

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
* 845,745	805,926
181,500	181,500
503,923	576,208
51,030	46,115
* 391,292	250,119
<u>1,973,490</u>	<u>1,859,868</u>

נכסים פיננסיים:
נכסים לא שוטפים:
חייבים בגין הסדרי זיכיון
פיקדונות לזמן ארוך

נכסים שוטפים:
מזומנים ושווי מזומנים
פיקדונות בליווי בנקאי

חייבים ויתרות חובה

* סווג מחדש.

ליום 31 בדצמבר 2019	ליום 31 בדצמבר 2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(984,602)	(948,718)
(8,021,702)	(8,728,840)
(34,136)	(48,823)
(82,431)	(79,089)
(328,556)	(376,701)
(813,745)	(720,542)
<u>(10,265,172)</u>	<u>(10,902,713)</u>

התחייבויות פיננסיות:
התחייבויות לא שוטפות:
התחייבויות פיננסיות בעלות מופחתת:
הלוואות מתאגידים בנקאיים
אגרות חוב
ספקים וזכאים ויתרות זכות

שווי הוגן דרך רווח כולל אחר:
מכשירים פיננסיים נגזרים הכשירים לגידור

התחייבויות שוטפות:
התחייבויות פיננסיות בעלות מופחתת:
הלוואות מתאגידים בנקאיים
אגרות חוב
ספקים ונותני שירותים

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 11 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. פירוט הנכסים וההתחייבויות הנמדדים בדוח על המצב הכספי בשווי הוגן:

להלן פירוט של הנכסים וההתחייבויות של הקבוצה, אשר נמדדים בדוח על המצב הכספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2020 בשוויים ההוגן, בהתאם לרמות המדידה שלהם.

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
<u>(34,136)</u>	<u>(48,823)</u>

שווי הוגן דרך רווח כולל אחר:
מכשירים פיננסיים נגזרים לגידור (סעיף ה (2) להלן)

ג. שווי הוגן של פריטים אשר אינם נמדדים בשווי הוגן בדוח על המצב הכספי:
להלן פריטים אודות השווי ההוגן של פריטים מסוימים, אשר אינם נמדדים בשווי הוגן בדוח על המצב הכספי.

ערך בספרים	
ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(1,067,033)	(1,027,807)
(8,350,258)	(9,105,541)
<u>(9,417,291)</u>	<u>(10,133,348)</u>

התחייבויות פיננסיות:
הלוואות שהתקבלו מבנקים
אגרות חוב

(*) לא כולל פיצוי בגין הסדר פשרה בסך 181.5 מיליוני ש"ח

שווי הוגן	
ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
(944,654)	(882,542)
(10,553,443)	(11,319,511)
<u>(11,498,097)</u>	<u>(12,202,053)</u>

התחייבות פיננסית:
הלוואות מתאגידים בנקאיים (1)
אגרות חוב (2)

- (1) השווי ההוגן נמדד תוך שימוש בתזרימי המזומנים בגין הקרן והריבית על הלוואות כשהם מהווים בריבית השוק על הלוואות בתנאים דומים בשיעור ריבית של 5.36%, אשר בהתאם להערכת השווי הערכנית של מתקן אשדוד, מגלמת את מרווח שיעור התשואה לפדיון הנדרש על החוב הבכיר מעבר לריבית חסרת סיכון, בדומה לדירוג האשראי של החברה, ובתוספת ריבית חסרת סיכון לתקופה הדומה למח"מ של תזרימי הנכס הפיננסי אשר אמורים לכסות את הלוואות.
- (2) השווי ההוגן נמדד בהתאם לנתוני מרווח הוגן.

ד. מטרת ניהול סיכונים פיננסיים:

מחלקת הכספים של הקבוצה מספקת שירותים לפעילות העסקית, מאפשרת גישה לשווקים פיננסיים מקומיים ובינלאומיים, מפקחת ומנהלת את הסיכונים הפיננסיים הקשורים לפעילויות הקבוצה באמצעות דוחות פנימיים המנתחים את מידת החשיפה לסיכונים לפי רמתם ועוצמתם. סיכונים אלה כוללים סיכונים שוק (סיכון מטבע, סיכון שווי הוגן בגין שיעור ריבית, סיכון מחיר), סיכון אשראי וסיכון נזילות.

הקבוצה מפחיתה את השפעת הסיכונים הנ"ל על-ידי שימוש במכשירים פיננסיים נגזרים על מנת לגדר את החשיפות לסיכונים. השימוש במכשירים פיננסיים נגזרים נעשה בהתאם למדיניות הקבוצה שאושרה על-ידי הדירקטוריון בהתאם לקבוע בחוק, אשר קובעת עקרונות כתובים לגבי: ניהול סיכון מטבע, סיכון שיעור ריבית, סיכון אשראי, השימוש במכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים לא נגזרים וההשקעה של עודף נזילות. הציות למדיניות ולרמות החשיפה נסקרת על-ידי המבקרים הפנימיים על בסיס מתמשך.

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 11 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. סיכון שוק:

סיכון השוק הינו הסיכון ששינויים במחירי שוק, כגון שערי חליפין של מטבע חוץ, מדד המחירים לצרכן ושיעורי ריבית, ישפיעו על הכנסות הקבוצה או על ערך החזקותיה במכשירים פיננסיים. מטרת ניהול סיכונים שוק היא לנהל ולפקח על החשיפה לסיכונים שוק במסגרת פרמטרים מקובלים, תוך מקסום התשואה.

(1) סיכון מטבע:

הקבוצה חשופה לסיכון מטבע הנובע מכך שההלוואות אותן נטלה מהבנקים וחלק מההתחייבויות לספקים בפרויקט אשדוד התפלה נקובות במטבע חוץ (בעיקר אירו). כתוצאה מכך, חשופה הקבוצה לתנודות בשערי חליפין של אותם מטבעות ביחס לשקל. יחד עם זאת, תעריף המים המובטח לקבוצה בגין פרויקט זה, כולל מנגנון הצמדה לסל מטבעות לפי משקולות אשר משקפים את החשיפה למטבע חוץ הנובעים מהתחייבויות אלו - בעיקר לאירו. באופן זה, מקטינה הקבוצה את חשיפתה לשינויים בשערי החליפין.

הערכים בספרים של הנכסים וההתחייבויות הכספיים של הקבוצה הנקובים במטבע חוץ הינם כדלקמן:

נכסים		
ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
25,437	25,961	דולר
449,810	437,494	אירו
התחייבויות		
ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
14,658	17,862	דולר
388,640	395,219	אירו

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 11 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. סיכון שוק (המשך)

ניתוח רגישות של מטבע חוץ:

הקבוצה חשופה בעיקר למטבע האירו.

הטבלה הבאה מפרטת את הרגישות לעלייה או ירידה של 10% בשער החליפין של האירו. בהנחה ששאר הפרמטרים היו נשארים קבועים, השפעה של עלייה ב-10% בשער החליפין של הש"ח מול המטבעות האחרים לפני השפעת מס הייתה כדלקמן:

השפעת שער החליפין ש"ח/אירו	
ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
36,522	35,010
38,864	39,521
8,458	8,739

רווח או הפסד - נכסים
רווח או הפסד - התחייבויות
סעיפים אחרים בהון- עבור ההשקעות בלרנקה ולימסול

(2) סיכון ריבית:

במסגרת הקמת פרויקט מתקן התפלה אשדוד נלקחו הלוואות באירו ובש"ח צמוד למדד אשר ב-"מועד הקובע"- 15 בדצמבר 2015 הוחלפו במימון לטווח ארוך כאשר הלוואות בש"ח הינן בריבית קבועה ואילו הלוואות באירו הינן בריבית משתנה. במקביל, בוצעה התקשרות בחוזה להחלפת מרכיב הריבית המשתנה בריבית קבועה על מלוא סכום הלוואה באירו ("עסקת ההגנה") אשר מותאמת במלואה ללוח הסילוקין של פירעון הקרן והריבית על הלוואה באירו באופן שמרכיב הריבית על הלוואה באירו קובעה אף היא.

חוזה ההחלפה האמור הוגדר כגידור תזרים מהבחינה החשבונאית.

חוזה ההחלפה נמדד מידי תקופת דיווח בשווי ההוגן. חישוב השווי ההוגן מבוסס על מתודולוגיה אשר בבסיסה הינה הערכת שווי של נגזר מסוג IRS (Interest Rate Swap), כלומר - החלפה של ריבית משתנה בריבית קבועה (או להפך). בעסקה שכזו יש 2 "רגליים" - רגל משתנה ורגל קבועה, כלומר - שורת התזרימים הנקובה לפי ריבית קבועה, לעומת שורת התזרימים הנקובה לפי ריבית משתנה. כל רגל מהוונת למועד הערכת השווי לפי ריבית חסרת סיכון.

לאור שינויים רגולטורים המתרחשים בעולם, מדינות רבות שוקלות להחליף את ריביות הבנצ'מרק IBORs (Interbank Offered Rates) (אשר אחת הדוגמאות הנפוצות לריבית זו הינה ריבית ה-EURIBOR) בריבית אלטרנטיבית חסרת סיכון RFRs - Risk Free Interest Rates). החלפת ה-IBORs ב-RFRs צפויה לקרות באופן הדרגתי עד תום שנת 2021.

רפורמה זו עשויה להשפיע משמעותית על שווקים פיננסיים ומשתתפי שוק ככל וישויות לא יינקטו בזמן בפעולות הנחוצות לצורך מעבר מסודר ל-RFRs.

לאשדוד התפלה ישנה הלוואה לזמן ארוך מתאגיד בנקאי עם שיעורי ריבית המתייחסים ל-EURIBOR (בתוספת מרווח הקבוע בהסכמי המימון) ושפירעונה צפוי לאחר תום שנת 2021. נכון ליום 31 בדצמבר 2019, יתרת הלוואה (כולל חלות שוטפת) הינה בסך של 379,888 אלפי ש"ח (2019: 388,479 אלפי ש"ח).

חברת הייזום התקשרה בעסקת הגנה כמתואר לעיל, המתייחסת ל-EURIBOR ושפירעונה צפוי לאחר תום שנת 2021. נכון ליום 31 בדצמבר 2020, הסכום בספרים של נגזר זה הינו זה הינו 48,823 אלפי ש"ח (2019: 34,136 אלפי ש"ח).

החוזים בגין המכשירים הפיננסיים לעיל, לא כוללים התייחסות למצב שבו תוחלף ריבית ה-EURIBOR בריבית אחרת ולכן תתכן אי וודאות ו/או אי הסכמה באשר לאופן פירושם של חוזים אלו. בהתאם לכך, יתכן ויידרש משא ומתן לצורך חידוש החוזה בהתאם לריביות החדשות (RFRs).

חברת הייזום החלה בתהליך לזיהוי חוזים קיימים של מכשירים פיננסיים שפירעונם צפוי לאחר תום שנת 2021, לצורך קביעת חשיפתה ל-EURIBOR. בנוסף, חברת הייזום בוחנת את הצורך בביצוע פעולות נדרשות, בכדי להקטין את החשיפה.

בשלב זה, חברת הייזום איננה יכולה להעריך את השפעת הרפורמה, ככל שתשפיע, על המכשירים הפיננסיים השונים המתייחסים ל-IBORs.

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 11 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. סיכון שוק (המשך)

(3) חשיפה למדד המחירים לצרכן/ אירו צמוד מדד:

החברה חשופה לסיכון תזרימי מזומנים בגין שינויים במדד המחירים לצרכן וזאת בשל העובדה שחלק מההלוואות שגויסו על ידה למימון פרויקטי אשדוד התפלה ונבי מוסא צמודות למדד המחירים לצרכן. יחד עם זאת, התעריפים אותן מקבלת החברה במסגרת הסדרי הזיכיון כוללים בתוכם מנגנון כיסוי לעלויות המימון הנובעות מהפרשי ההצמדה בגין הלוואות אלו. מנגנון זה מקטין את חשיפת החברה לשינויים במדד המחירים לצרכן, כפי שמשתקף בהצמדה למדד של הנכסים הפיננסיים בגין פרויקטים אלו.

הערך בספרים של ההתחייבויות הפיננסיות החשופות לסיכון המדד ליום 31 בדצמבר 2020 הינו 615,644 אלפי ש"ח (2019: 641,481 אלפי ש"ח). באשר ליתרות החייבים בגין הסדרי זיכיון - ראה ביאור 5.

יש להדגיש בהקשר זה, שהתחייבות החברה בגין ההלוואות בפרויקט אשדוד, צמודים לבסיס תחתון (מינימום) ולכן אינן צפויות להיות מושפעות מירידה בשער המדד, אלא רק מעליה, ולכן זו הבדיקה שבוצעה. בנוסף, החברה חשופה במסגרת התעריפים מהסדר הזיכיון של אשדוד התפלה למדד בגוש האירו, מדד ה - HICP INDEX, וכן בעיקר להשפעת שער החליפין של מטבע היורו.

ניתוח רגישות של מדד המחירים לצרכן:

בהנחה ששאר הפרמטרים היו נשארים קבועים, השפעה של עליה ב-2% במדד לפני מס הייתה כדלקמן:

השפעת מדד המחירים לצרכן	
ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
<u>(2,672)</u>	<u>(2,810)</u>

רווח או הפסד

ו. ניהול סיכון אשראי:

סיכון האשראי הינו סיכון להפסד כספי שייגרם לקבוצה באם לקוח או צד שכנגד לנכס פיננסי לא יעמוד בהתחייבויותיו החוזיות כלפי החברה. החשיפה העיקרית לסיכון אשראי הינה בגין השקעות בנכסים בפרויקטי זכינות BOT מול מדינת ישראל (פרויקט אשדוד), ממשלת קפריסין, ותאגיד עירוני בישראל. סיכונים אלו הינם סיכונים ריבון שעשויים להתממש באם תהיה פשיטת רגל או הסדר אשראי מול המדינה/התאגיד העירוני בהתאם.

הערכים בספרים של נכסים פיננסיים שנרשמו בדוחות הכספיים, כשהם מוצגים נטו מירידות ערך, מייצגים את החשיפה המרבית של הקבוצה לסיכון אשראי, בהתעלם מערך של בטוחה כלשהי שהושגה.

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 11 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. ניהול סיכון נזילות:

סיכון נזילות הוא הסיכון שהחברה לא תעמוד בהתחייבויותיה בהגיע מועדי פירעון.

הטבלאות להלן מפרטות את מועדי הפירעון החוזיים הנותרים של הקבוצה בגין התחייבויות פיננסיות, אשר אינן מהוות מכשיר פיננסי נגזר. הטבלאות נערכו בהתבסס על תזרימי המזומנים הבלתי מהוונים של ההתחייבויות הפיננסיות בהתבסס על המועד המוקדם ביותר בו הקבוצה עשויה להידרש לפרוע אותן. הטבלה כוללת תזרימים הן בגין ריבית והן בגין קרן.

סה"כ	מעל 5 שנים	שנה שלישית עד חמישית אלפי ש"ח	שנה שניה	עד שנה	
ליום 31 בדצמבר 2020:					
1,450,156	1,045,946	242,526	80,842	80,842	נכסים פיננסיים בגין הסדרי זיכיון
(13,069,540)	(9,456,018)	(2,248,515)	(674,940)	(690,067)	אגרות חוב
(1,410,275)	(989,956)	(222,387)	(79,026)	(118,906)	הלוואות מתאגידים בנקאיים
<u>(13,029,659)</u>	<u>(9,400,028)</u>	<u>(2,228,376)</u>	<u>(673,124)</u>	<u>(728,131)</u>	
ליום 31 בדצמבר 2019:					
1,528,576	1,125,006	242,142	80,714	80,714	נכסים פיננסיים בגין הסדרי זיכיון
(12,357,870)	(9,091,197)	(1,981,150)	(645,756)	(639,767)	אגרות חוב
(1,493,259)	(1,053,555)	(238,029)	(78,047)	(123,628)	הלוואות מתאגידים בנקאיים
<u>(12,322,553)</u>	<u>(9,019,746)</u>	<u>(1,977,037)</u>	<u>(643,089)</u>	<u>(682,681)</u>	

המקור העיקרי למימון התחייבויותיה של החברה הינם הנכסים הפיננסיים אשר הוכרו בגין הסכומים המובטחים במסגרת הסכמי ה-BOT של החברה, וכן סכומים נוספים שאינם מובטחים באותם הסכמים ואינם מוצגים בדוח על המצב הכספי.

ביאור 12 - א. מזומנים ושווי מזומנים

הרכב:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
3,338	2,174	מזומנים
500,585	574,034	פיקדונות לזמן קצר (שיעור ריבית ממוצע - 2020: 0.33%
503,923	576,208	2019: 0.35%)
		סה"כ מזומנים ושווי מזומנים

א. פיקדונות בליווי בנקאי - זמן קצר
יתרת פיקדונות בחברות מאוחדת, אשר לגביהם חלה מגבלה של שימוש אך ורק לטובת תשלומים בגין מתקן ההתפלה באשדוד.

ב. פיקדונות בליווי בנקאי - זמן ארוך
יתרת פיקדונות בחברות מאוחדת, אשר לגביהם חלה מגבלה של שימוש רק לטובת תשלומים בגין מתקן ההתפלה באשדוד. יתרת עיכוב לקבלן ההקמה באשדוד התפלה מוצגת כפיקדון לזמן ארוך, היות וזמן פירעונה צפויה להיות מעבר לשנה.

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 13 - הון

א. הרכב הון המניות:

ליום 31 בדצמבר		
2020	2019	
מונפק ונפרע אלפי ש"ח	רשום אלפי ש"ח	
15	15	(1) סוג המניות:
		בכורה 5% צוברות בנות 0.002 ש"ח
		בנות 0.0001 ש"ח:
2	2	יסוד א'
2	2	יסוד ב'
2	2	יסוד ג'
32,200	32,200	* רגילות א'
150	150	* רגילות ב'
15,029	15,029	* רגילות ג'
3,600	3,600	מיוחדות
<u>51,000</u>	<u>51,000</u>	

זכויות ההצבעה באסיפות כלליות והזכויות למינוי חברי דירקטוריון ניתנו רק לבעלי מניות היסוד לסוגיהן, המוחזקות במלואן על ידי ממשלת ישראל.

* ערכן הנקוב של המניות הרגילות שהחברה התחייבה להקצות למבקשי מניות (ראה סעיף 13א(2) להלן) הוא כ-99 אלפי ש"ח. הקצאת המניות הנ"ל מותנית בקיום הון רשום מספיק מסוגי המניות המתאימים.

(2) זכויות נלוות למניות:

מניות בכורה 5% צוברות:

- (א) זכות בדרגה ראשונה לקבלת דיבידנד קבוע ומצטבר בשיעור של 5% לשנה (בכפוף להחלטת דירקטוריון החברה).
- (ב) זכות נוכחות והשתתפות בדיונים באספות כלליות של החברה, אולם זכות הצבעה רק במקרים הבאים:
- שעה שהדיבידנד השנתי נשאר בלתי משולם במשך יותר מ-6 חודשים אחרי סוף חודש אפריל.
 - שעה שעומדת להצבעה החלטה שתפגע במישרין בזכויות של מניות בכורה.
 - שעה שעומדת להצבעה החלטה בדבר פירוק החברה.

מניות יסוד א', ב', ג':

- (א) זכות השתתפות והצבעה באספות החברה.
- (ב) זכות בלעדית למנות את חברי הדירקטוריון.
- (ג) זכות לקבלת דיבידנד בדרגה שווה לבעלי המניות הרגילות ובעלי המניות המיוחדות עד כדי שיעור של 5% מהסכום שסולק וכפוף לזכויות בדרגה ראשונה של בעלי מניות הבכורה.
- (ד) זכות השתתפות בחלוקת הון החברה במקרה של פירוק (כפוף לזכות הראשונים של מניות הבכורה).

מניות רגילות א', ב':

- (א) זכות לקבלת דיבידנד בדרגה שווה לבעלי מניות היסוד ולבעלי המניות המיוחדות עד כדי שיעור של 5% מהסכום שסולק וכפוף לזכות בדרגה ראשונה של מניות הבכורה.
- (ב) בפירוק - זכות לקבלת הקרן ששולמה על המניות פרי-פסו עם בעלי יתר סוגי המניות.
- (ג) בפירוק - זכות בהשתתפות בחלוקת היתרה, אם תהיה כזאת בדרגה שווה עם בעלי יתר סוגי המניות.

מניות רגילות ג':

- (א) זכות בדרגה שלישית לקבלת דיבידנד.
- (ב) זכות בדרגה שנייה ושווה לשאר סוגי מניות לתשלום הקרן במקרה של פירוק.

מניות מיוחדות:

- (א) זכות בכל עת להפוך למניות רגילות ג'.
- (ב) זכויות שוות לזכויות המניות הרגילות א' ו- ב'.

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 13 - הון (המשך)

ב. מבקשי מניות:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
179,605	179,605	סכומים בגינם התחייבה החברה להקצות מניות רגילות "א" ו-"ג" בערכן הנקוב לממשלת ישראל
231,788	231,788	סכומים שהתקבלו מצרכני מים בעבור השתתפות בהשקעות יסוד של החברה אשר בגינם התחייבה החברה להקצות להם מניות רגילות "ג" בערכן הנקוב והומחו למדינה(1)
38,141	38,141	השתתפות ממשלת ישראל במימון הפסקת פעילות של חברה מאוחדת-מקורות בינוי ופיתוח בע"מ(2)
<u>449,534</u>	<u>449,534</u>	

באשר לזכויות הנלוות למניות - ראה ביאור 13א(2) לעיל.

(1) ביום 26 בנובמבר 2012 נכנס לתוקף הסכם פשרה בין החברה, מחזיקי מניות רגילות מכל סוג, מבקשי מניות רגילות, המדינה ורשות החברות הממשלתיות, וזאת בהמשך לתובענה ייצוגית שבקשה לאשרה הוגשה בשנת 2000.

בהסכם נקבע, כי המדינה תרכוש את כל מניות מקורות הרגילות מכל סוג, וכן את הזכות להקצאתן וכל זכות הנוגעת להן מכל מחזיקי המניות וממבקשי המניות. סך התמורה ששולמה ע"י המדינה הינה 104 מלש"ח, לחברי הקבוצה בתביעה הייצוגית ולעיריית תל אביב (בתביעה נפרדת).

(2) בהתבסס על חוות דעת משפטית, מיועציה המשפטיים של החברה, ובמקביל לחוות דעת משפטית של יועציה המשפטיים של המדינה, כנגד סכומי ההשקעות שהתקבלו מממשלת ישראל בגין השתתפות בעלות המיזוג בין החברה לבין מקורות בינוי ופיתוח בע"מ, בהתאם להסכם שנחתם בין הצדדים בשנת 1990, המסתכמות לגובה של 6.92 מיליון ש"ח (38.1 מיליון ש"ח), התחייבה החברה להקצות למדינה 69,200,000,000 מניות רגילות א' בנות 0.0001 ש"ח ערך נקוב (בשקלי דצמבר 2003).

בהתאם לכך, ועקב קיומו של יחס המרה קבוע, כעולה מחוות הדעת, נכלל הסכום האמור בגובה 38.1 מיליוני ש"ח (בשקלי דצמבר 2003), שהתקבלו מממשלת ישראל בגין השתתפותה כאמור בסעיף מבקשי המניות הכלול במסגרת ההון.

בעקבות המלצות הצוות שמינה שר האוצר להסדרת מבנה הבעלות בחברת מקורות, בראשות מנכ"ל משרד האוצר, התקיימו דיונים בין הנהלת החברה לבין נציגי המדינה, ועל יסוד חוות הדעת המשפטיות, שקיבל כל אחד מהצדדים, גובשה הסכמה להקצאת מניות על ידי החברה, כפי שיתואר להלן בהתאם להחלטת הממשלה.

ביום 26 בפברואר 2009 ניתן תוקף של החלטת ממשלה (מספר 4512) להחלטה חכ/190 של וועדת שרים לענייני חברה וכלכלה, מיום 11 בפברואר 2009, אשר עיקריה הינן כדלקמן:

בהתאם להוראות סעיף 11א(2) לחוק החברות הממשלתיות:

לאשר את הגדלת ההון הרשום של החברה על ידי הוספת 69,200,000,000 מניות רגילות א' בנות 0.0001 ש"ח ערך נקוב כל אחת אשר יוקצו למדינת ישראל בהתאם להוראת סעיף ב' להלן ו- 1,200,000,000 מניות רגילות ג' בנות 0.0001 ש"ח ערך נקוב כל אחת להון הרשום, אשר מתוכן יוקצו מניות למבקשי המניות בהתאם להוראת סעיף א' להלן.

אישור זה מותנה בכך שהגדלת ההון הרשום תהיה מיועדת לביצוע הקצאות על פי המתווה המתואר להלן:

(א) החברה תקצה לגורמים אשר בחוזים לאספקת מים, שנחתמו בין החברה לבינים נכללה הוראה בדבר הקצאת מניות, ואשר לא הוקצו להם המניות, ולרבות נמחים של גורמים כאמור (להלן - "מבקשי המניות"), מניות של החברה, בסכום הנקוב בחוזים שבינים לבין החברה, והכל עד לסכום של 120 אלפי ש"ח לפי ערך נקוב של 0.0001 ש"ח כל אחת.

(ב) החברה תקצה למדינת ישראל מניות רגילות א' בסכום של 6,920 אלפי ש"ח לפי ערך נקוב של 0.0001 ש"ח כל אחת בגין סכום השתתפות הממשלה בעלות המיזוג בין החברה לבין מקורות בינוי ופיתוח בע"מ בהתאם להסכם, שנחתם בין החברה לבין המדינה בשנת 1990 (להלן-"הסכם 1990").

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 13

הון (המשך)

ב. מבקשי מניות (המשך)

(ג) ההקצאות שתוארו בסעיף קטן (א) לעיל תבוצענה בכפוף לביצועה של ההקצאה למדינת ישראל בהתאם לסעיף קטן (ב) לעיל. אין בהקצאות שתוארו בסעיפים קטנים (א)-(ב) לעיל ובאופן ביצוען כדי להביא לשינוי מהותי באחזקות המדינה בחברה וביחסי הכוחות בין בעלי המניות בחברה, כקבוע בסעיף 11(א)(4) לחוק החברות הממשלתיות.

ביום 29 בינואר 2010 אישר דירקטוריון החברה את הקצאת המניות כאמור לעיל, בכפוף לאישור הממשלה להגדלת ההון הרשום ולהחלטת האסיפה הכללית.

החלטת הממשלה כאמור לעיל כפופה לקבלת החלטת האסיפה הכללית של החברה בדבר הגדלת ההון הרשום לפי המתווה שתואר לעיל. ההקצאה למדינת ישראל תבוצע באופן מיידי עם קבלת החלטת האסיפה הכללית של החברה להגדיל הונה הרשום של החברה בהתאם לאמור לעיל.

ג. התחייבות להקצאת מניות:

הסכום הנקוב בסעיף ב לעיל אינו ממצה התחייבויות אחרות נוספות של החברה למדינה, ובין היתר התחייבויות להקצאת מניות, לרבות בגין סכומים שהועמדו לחברה בעבר על ידי מדינת ישראל ובין היתר בגין סכום היתרה (3,796 אלפי ש"ח) על פי הסכם 1990.

המדינה זכאית להקצאת מניות נוספות בחברה ואין באמור לעיל כדי לגרוע מזכותה של המדינה לקבל מניות נוספות בחברה ולפעול לכך במועד שתראה צורך בכך ולפי שיקול דעתה, ולרבות מכוח הסכמים שבין המדינה לבין החברה (ולרבות על פי הסכם 1990).

החלטה זו אינה מהווה אישור לעניין סעיף 11 א (4) לחוק החברות הממשלתיות.

יתרת התקבולים שקיבלה החברה בסך של 14,054 אלפי ש"ח, ואשר לגביהם התחייבה להקצות מניות לממשלת ישראל ואשר בגינם טרם נקבע יחס המרה, סווגו לסעיף התחייבויות לזמן ארוך - ראה ביאור 14 להלן.

ד. שטרי הון:

על פי ההסכם עם המדינה, סכומי הכנסות אחרות, כהגדרתם בהסכם, שהחברה קיבלה בין השנים 1993 ועד 2001, ואשר נותרו בידיה ולא הושבו למדינה במסגרת ההתחשבנויות, יהוו השתתפות הממשלה בתוכנית הפרישה שביצעה החברה בשנים 2005-2006, וכי בתמורה לסכומים אלו תנפיק החברה למדינה שטר הון שתנאיו ייקבעו בין הצדדים בנפרד.

הצדדים הבהירו כי שטרי הון אלו יהוו תקבולים על חשבון מניות, ויומרו למניות רגילות א'. בהתאם לאמור, החברה הנפיקה שני שטרי הון - האחד בגין תקבולים בשנים 1993-1999 כשהם מותאמים ליום 31 בדצמבר 2001 בסך של 84 מיליון ש"ח, והשני בגין יתרת התקבולים כאמור, שנתקבלו עד תום שנת 2001 כשהם מותאמים ליום 31 בדצמבר 2003 בסך של 60 מיליון ש"ח.

במסגרת הסכם גמר התחשבנות בין המדינה לחברה מחודש יולי 2014, נקבע כי חישוב סכום שטרי ההון, כמתואר לעיל, יתוקן ויופחת לסכום נומינלי של 127.2 מיליון ש"ח. למדינה תהא הזכות להמיר את שטרי ההון למניות. זכות ההמרה, כאמור לעיל, לא תכנס לתוקף כל עוד לא נקבעו כמות וסוג המניות על ידי המדינה. כלומר, זכות ההמרה של המדינה למניות תהיה תקפה רק במועד בו ייקבע יחס המרה קבוע ועד לאותו מועד אין למדינה תביעות כלפי החברה ביחס לסכום זה.

לאור האמור לעיל, ובהתאם לאמור בתקן חשבונאות בינלאומי 32 - "מכשירים פיננסיים: הצגה", סווגו שטרי הון אלו במסגרת ההון של החברה.

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 13 - הון (המשך)

ה. הלוואות צמיתות:

יתרתן של ההלוואות הצמיתות מורכבת משש ההלוואות שהתקבלו ממשלת ישראל בין השנים 1979-1984, כהלוואות פיתוח צמיתות בסך נומינלי של 4,958 אלפי ש"ח (קרן ההלוואות אינה צמודה למדד אך נושאת ריבית והריבית ברובה הגדול צמודה במלואה למדד) (להלן - "ההלוואות הצמיתות").

על פי הסכמות שגובשו בין החברה והממשלה במהלך שנת 1993 ואילך, נקבע, בין היתר, שמבנה ההון של החברה יעמוד על יחס של 65% הון זר ו-35% הון עצמי של החברה. במסגרת הסכמות אלו נכללו ההלוואות הצמיתות כחלק מהון העצמי של החברה לצורך ההתחשבות בהתאם להסכם העלויות.

בהחלטת הממשלה משנת 1996 אושרה המרת ההלוואות הצמיתות שהעמידה המדינה לחברה, במניות החברה, בסוגים ובתנאים שיאושרו על ידי מנהל רשות החברות והחשב הכללי. במהלך השנים 1993-1999 החברה המשיכה לשלם את תשלומי הריבית על הלוואות אלו, תוך שהמדינה השיבה אותם לחברה באופן שוטף.

בשנים 1999-2000 החברה העבירה את תשלומי הריבית לממשלה. אך סכומים אלו לא הוחזרו באופן שוטף אלא קוזזו במסגרת הסכם גמר ההתחשבות שנחתם ב-2002.

במסגרת הסכם גמר ההתחשבות בין החברה למדינה מחודש יולי 2014, סוכם כי הצדדים יפעלו ליישום החלטת הממשלה משנת 1996, לפיה אושרה המרת ההלוואות הצמיתות שהעמידה הממשלה לחברת מקורות בערך הנומינלי, במניות החברה (הכל כמפורט בהחלטת הממשלה) וזאת בתוך 210 ימים מתאריך חתימת ההסכם. זכות ההמרה כאמור לעיל, לא תכנס לתוקף כל עוד לא נקבעו כמות וסוג המניות, כלומר זכות ההמרה של המדינה למניות תהיה תקפה רק במועד בו יקבע יחס המרה קבוע ועד לאותו מועד אין למדינה תביעות כלפי החברה ביחס לסכום זה. לפיכך, מוצגות ההלוואות הצמיתות במסגרת ההון.

עם חתימת ההסכם הנ"ל, סוכם כי לא תועלה על ידי הממשלה כל טענה בנוגע לריבית בגין ההלוואות הצמיתות, ביחס לכלל תקופת ההלוואות הצמיתות, לרבות התקופה שלאחר חתימת ההסכם, בתנאי שהחברה תמציא למדינה, בתוך 60 יום מחתימת ההסכם, אישור דירקטוריון החברה, לפיו אם וככל שיקבעו כמות וסוג המניות, שכנגדן ימרו ההלוואות הצמיתות, ובעת שתממש המדינה את ההמרה האמורה, יונפקו לה מניות שאינן מטילות התחייבות כספית על החברה וזאת כנגד המרת ההלוואות הצמיתות למניות.

בתאריך 26 במאי 2014 התקבלה בדירקטוריון החברה החלטה כאמור בהתאם להסכם, החלטה זו הועברה למדינה בתאריך 18 באוגוסט 2014.

לאור האמור לעיל, ובהתאם לאמור בתקן חשבוונאות בינלאומי 32 - "מכשירים פיננסיים: הצגה", סווגו ההלוואות הצמיתות כאמור במסגרת ההון של החברה.

ביאור 14 - התחייבויות להקצאת מניות לממשלת ישראל

סכומים לגביהם התחייבה החברה להקצות מניות לממשלת ישראל ואשר בגינם טרם נקבע יחס המרה:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
3,796	3,796	השתתפות ממשלת ישראל במימון הפסקת פעילות של חברה מאוחדת - מקורות בינוי ופיתוח בע"מ
10,258	10,258	סכומים שהתקבלו במסגרת הסדרת מבנה הון של החברה, נכון למועד תחולתו של הסדר העלויות (לפי יחס 35% הון עצמי 65% הון)
14,054	14,054	

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 15 - הכנסות מראש

הסעיף כולל תקבולים בגין השתתפות צרכנים בהשקעות רגילות שהתקבלו עד שנת 1992 והשתתפות צרכנים בהשקעות יסוד (זכויות מים) של החברה משנת 1993 ואילך.

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
156,161	156,161
(133,752)	(137,885)
<u>22,409</u>	<u>18,276</u>

הכנסות מראש (1)
בניכוי סכומים שהוכרו כהכנסה
יתרה להפחתה

(1) החל משנת 2011 החברה לא מחייבת את הצרכנים בזכויות מים, וזאת בהתאם לכללי המים (אספקת מים לפי תעריפים תשע"א-2010), אשר קבעו כי מקורות לא תספק מים אלא בהתאם לתעריפים הנקובים בכללים אלה ולא תשית על הצרכן תשלומים נוספים שאינם מפורטים בכללים אלה, לרבות זכויות מים.

ביאור 16 - מסים על ההכנסה

א. חוקי המס החלים על חברות הקבוצה:

חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985

על-פי החוק, עד לתום שנת 2007 נמדדו התוצאות לצורכי מס בישראל כשהן מותאמות לשינויים במדד המחירים לצרכן.

בחודש פברואר 2008 התקבל בכנסת תיקון לחוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 המגביל את תחולתו של חוק התיאומים משנת 2008 ואילך. החל משנת 2008, נמדדות התוצאות לצורכי מס בערכים נומינליים למעט תיאומים מסוימים בגין שינויים במדד המחירים לצרכן בתקופה שעד ליום 31 בדצמבר, 2007. תיאומים המתייחסים לרווחי הון, כגון בגין מימוש נדל"ן (שבח) וניירות ערך, ממשיכים לחול עד למועד המימוש. התיקון לחוק כולל, בין היתר, את ביטול תיאום התוספת והניכוי בשל אינפלציה והניכוי הנוסף בשל פחת (לנכסים בני פחת שנרכשו לאחר שנת המס 2007) החל משנת 2008.

ב. שיעורי המס החלים על חברות הקבוצה:

בדצמבר 2016 אושר חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו-2018), התשע"ז – 2017, אשר כולל הפחתת שיעור מס החברות החל מיום 1 בינואר, 2017 לשיעור של 24% (במקום 25%) והחל מיום 1 בינואר, 2018 לשיעור של 23%.

שיעור מס החברות בישראל בשנים 2019, 2020 ו-2018 הינו 23%.

חבר בני אדם חייב במס על רווח הון ריאלי בשיעור מס החברות החל בשנת המכירה.

בחודש אוגוסט 2013 פורסם חוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), תשע"ג-2013 (חוק התקציב). החוק כולל בין היתר הוראות לגבי מיסוי רווחי שיערוך וזאת החל מיום 1 באוגוסט 2013, אולם כניסתו לתוקף של ההוראות האמורות לגבי רווחי שיערוך מותנית בפרסום תקנות המגדירות מהם "עודפים שלא חייבים במס חברות" וכן תקנות שיקבעו הוראות למניעת כפל מס העלולים לחול על נכסים מחוץ לישראל. נכון למועד אישור דוחות כספיים אלה, תקנות כאמור טרם פורסמו.

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 16 - מסים על ההכנסה (המשך)

ג. שומות מס סופיות:

1. ביום 31 בדצמבר 2018, חתמה חברת מקורות על הסכם שומה עם רשויות מס הכנסה בגין השנים 2011 ועד 2013. חבות המס שנבעה לחברה בשנים 2011 עד 2013 בגין ההסכם הנ"ל הינה כ- 22 מיליון ש"ח (קרן וריבית). כמו כן, סוכם שמתוך הסכום הנ"ל תוכר לחברה הוצאה בעתיד בסך של כ- 17 מיליון ש"ח.
2. ביום 30 בדצמבר 2019 נמסרה לחברה שומה לפי מיטב השפיטה לפי סעיף 145(א)(2) לפקודת מס הכנסה, התשכ"א-1961, בגין שנת 2014. בהתאם לשומת המס שהוצאה, נקבע כי החברה חייבת ביתרת מס של 110 מיליון ש"ח (קרן) ובתוספת ריבית של כ- 23 מיליון ש"ח.
ביום 27 בפברואר 2020 הגישה החברה השגה על שומת המס.
השומה מתבססת בעיקרה על הפרשים זמניים ברישום הכנסות והוצאות בעיקר בגין רישום התנועה בחשבונות נדחים רגולטוריים ובעלויות שנזקפו לנכסים בהקמה.
- ביום 31 בדצמבר 2020 נמסרה לחברה שומה לפי מיטב השפיטה בהתאם לסעיף 145(א)(2) לפקודת מס הכנסה, התשכ"א-1961, בגין שנת 2015.
בהתאם לשומה, נקבע כי החברה חייבת ביתרת מס של 378 מיליון ש"ח (קרן) ובתוספת ריבית של כ- 80 מיליון ש"ח.
- ביום 25 בפברואר 2021 התקשרו החברה ורשות המיסים בהסכם שומה סופי ביחס לשנים 2014-2017 והסכם שומה חלקי ביחס לשנים 2018-2019.
על פי ההסכם, החברה תשלם תוך 30 יום מיום חתימתו סכום של כ-100 מיליון ש"ח כולל ריבית והפרשי הצמדה ליום חתימת ההסכם. כמו כן, נקבע כי בגין סכומים שהונו במסגרת השומה יקבע לחברה נכס להפחתה בסכום של 377 מיליון ש"ח אשר יופחתו נומינלית על פני 25 שנים החל משנת 2020. כנגד תשלום המס החברה רשמה נכס מס נדחה בספרים שהינו נכס לזמן ארוך כך שאין השפעה מהותית להסכם זה על הרווח והפסד של החברה.
ההסכם מהווה שומה סופית בגין שנים 2014-2017 ושומה חלקית בקשר לשנים 2018-2019 בהתייחס לסוגיות מסוימות שהיו במחלוקת בשנים 2014-2017, כך שבהתייחס לסוגיות אלה השומות לשנים 2018-2019 סופיות. החברה לא צופה כי קיימות סוגיות מהותיות נוספות בשנים 2018-2019 אשר תהיינה במחלוקת עם רשויות המס.
חבות המס בגין הסכם זה תישא ריבית והפרשי הצמדה בהתאם להוראות הפקודה מיום החתימה על הסכם זה.
במסגרת ההסכם הוסכם כי החברה תפנה להחלטת מיסוי לרשות המיסים בקשר לטיפול המיסויי לשנים העוקבות לשנות ההסכם בהתייחס לחשבונות הנדחים הרגולטורים, ובמסגרת ההסכם הובהר כי החברה לא תהא מחויבת לקבל את עמדת החלטת המיסוי כאמור ולא יהא בה כדי לשנות את ההסכם.
3. לחברה הבת מקורות פיתוח וייזום בע"מ הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת 2013.
4. קיימת מחלוקת בין חברת הייזום לבין שלטונות מס הכנסה בגין שנות המס 2014-2017 בהקשר להכרה בהכנסות מפרויקט מט"ש האוג.
ביום 15 בספטמבר 2020 קיבלה חברת הייזום מרשויות המס שומות מס לפי מיטב השפיטה בגין שנות המס 2014-2018. בהתאם לשומות, נקבע כי חברת הייזום חייבת ביתרת מס בסך של כ- 10.6 מיליון ש"ח (קרן) בתוספת ריבית והצמדה בסך כ- 1.5 מיליון ש"ח.
חברת הייזום חולקת על עמדת רשות המיסים, וביום 29 בנובמבר 2020 הגישה השגה על שומות אלה.
חברת הייזום עדכנה בדוחותיה הכספיים את הפרשה למיסים על בסיס שקלול תרחישים אפשריים בהקשר לשומות מס אלה.
- לאור אי הודאות בדבר ניצול של הפסדים לצרכי מס בעתיד, החברות בנות של הייזום אינן יוצרות נכס מס בגין יתרת הפסדים להעברה.
5. ביום 11 במרץ 2021, קיבלה חברת הבת של חברת הייזום מרשות המיסים דרישה להמצאת מסמכים לצורך ביקורת שומות מס לשנים 2016-2018.
6. לחברה הבת שח"מ מקורות ביצוע בע"מ הוצאו שומות סופיות (כולל בגין התיישנות) עד וכולל שנת המס 2016.

מקורות חברת מים בע"מ
ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 16 - מסים על ההכנסה (המשך)

ד. החלטת מיסוי בחברת הייזום

ביום 10 בדצמבר, 2009 התקבלה החלטת מיסוי בנוגע להכרה בהכנסות בגין פרויקט אשדוד לצרכי מס. בהתאם להחלטה זו, ההכרה בהכנסות תתבצע בהתאם להכרה החשבונאית מהפרויקט לאור סווג כנכס פיננסי. חברת הייזום פנתה בבקשה לקבלת החלטת מיסוי בגין הצגת מתקן טיהור שפכים כרכוש קבוע לצרכי מס.

ה. מפעל תעשייתי

חברת הבת שח"מ מקורות ביצוע בע"מ הינה "חברה תעשייתית" כמשמעותה בחוק עידוד תעשייה (מיסים), תשכ"ט-1969. מתוקף מעמד זה זכאית החברה לתבוע שיעורי פחת מוגדלים והטבות נוספות כמפורט בחוק.

ו. שינויים מבניים

בהסכם העלויות מיום 28 באוגוסט 2007 סוכם כי המדינה תשפה את החברה עבור עלויות המיסוי שתגרמנה כתוצאה מיישום השינוי המבני ביחס לחברת המפא"ר בהתאם להחלטת הממשלה מיום 26 באוגוסט 2007. בנוסף, הוסכם כי במידה ותהיינה עלויות מס משמעותיות כתוצאה מיישום השינוי המבני ביחס לחברת מקורות ייזום, תידון עלות זו בין הצדדים. עם זאת, לדעת הנהלת החברה השלכות המס האפשריות, הנובעות מהשינוי המבני ביחס לחברת הייזום וביחס לחברת הביצוע אינן מהותיות. בהתאם לכך הנהלת החברה בדעה, כי היא אינה צפויה לשאת בנטל מס מהותי כתוצאה מהשינוי הארגוני הנ"ל.

ז. אי יצירת מיסים נדחים בגין הפסדים והפרשים אחרים:

ליום 31 בדצמבר 2020 לחברת הבת מקורות פיתוח וייזום בע"מ ולחברות הבנות שלה, הפסדים לצרכי מס מצטברים המועברים לשנים הבאות בסך 200 מיליון ש"ח. בגין הפסדים אלו לא נרשם נכס מיסים נדחים בהעדר צפי לרווח בעתיד הנראה לעין. כמו כן, בחברת הבת מקורות פיתוח וייזום בע"מ ובחברות הבנות שלה, בגין הפרשים זמניים אחרים בסך של 229 מיליון ש"ח וכן בחברת הבת שח"מ, בגין הפרשים זמניים אחרים בסך של 53 מיליון ש"ח, לא נרשמו נכסי מיסים נדחים בהעדר צפי לניצולם בעתיד הנראה לעין.

ח. יתרות מסים המוצגות בדוח על המצב הכספי:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
3,401	3,785	נכסים (התחייבויות) שוטפים:
(23,120)	(55,354)	נכסי מיסים שוטפים
(19,719)	(51,569)	התחייבויות מסים שוטפים
		סה"כ
16,168	15,649	נכסים (התחייבויות) לא שוטפים:
(674,639)	(623,711)	נכסי מיסים נדחים
(658,471)	(608,062)	התחייבויות מסים נדחים
		סה"כ

מקורות חברת מים בע"מ

ביאורים לדוחות הכספיים

ביאור 16 - מסים על ההכנסה (המשך)

ט. יתרות מסים נדחים:

הרכב נכסי מס נדחה מפורטים כלהלן:

מסים נדחים, הכלולים ברכוש לזמן ארוך בגין:

סה"כ	רכוש		קרנות הון		מסים		התחייבויות		הפרשה		יתרה ליום 1 בינואר 2020
	אלפי	ש"ח	אלפי	ש"ח	אלפי	ש"ח	אלפי ש"ח	ש"ח	לחובות	מסופקים	
16,168	(1,408)	3,283	(399)	13,084	-	1,608					
39	(362)		(151)	236	5	311					
(558)		(558)									
15,649	(1,770)	2,725	(550)	13,320	5	1,919					
15,084	(1,148)	(328)	(465)	15,614	-	1,411					
(2,527)	(260)	-	66	(2,530)	-	197					
3,611	-	3,611	-	-	-	-					
16,168	(1,408)	3,283	(399)	13,084	-	1,608					

שינויים במשך השנה:

הוכר ברווח או הפסד

הוכר ברווח כולל אחר

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

יתרה ליום 1 בינואר 2019

שינויים במשך השנה:

הוכר ברווח או הפסד

הוכר ברווח כולל אחר

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019

ביאור 16 - מסים על ההכנסה (המשך)

י. מסים המתייחסים לרכיבי רווח כולל אחר:

סכומים בניכוי מס אלפי ש"ח	השפעת מס אלפי ש"ח	סכומים לפני מס אלפי ש"ח
2,638	(788)	3,426
(13,061)	-	(13,061)
(10,423)	(788)	(9,635)
(55,176)	16,483	(71,659)
(29,450)	-	(29,450)
(84,626)	16,483	(101,109)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020:

רווח אקטוארי בגין תכנית הטבה מוגדרת
אחר - קרן הון מגידור מטבע ופעילויות תרגום

סה"כ

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019:

רווח אקטוארי בגין תכנית הטבה מוגדרת
אחר - קרן הון מגידור מטבע ופעילויות תרגום

סה"כ

יא. הוצאות (הכנסות) מסים על הכנסה שהוכרו ברווח או הפסד:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח		
(99,513)	(67,644)	66,986
18,181	(609)	94,077
(81,332)	(68,253)	161,063
21,896	18,499	50,182
(16,953)	-	(86,710)
-	-	-
4,943	18,499	(36,528)
(76,389)	(49,754)	124,535

מסים שוטפים:

הוצאות מסים שוטפים

מסים שוטפים בגין שנים קודמות

סה"כ מסים שוטפים

מסים נדחים:

הוצאות מסים נדחים בגין יצירתם והיפוכם של הפרשים

זמניים

מיסים נדחים בגין שנים קודמות

התאמות מסים נדחים בגין שינוי שיעור המס

סה"כ מסים נדחים

סה"כ הוצאות (הכנסות) מס

* הוצאות המיסים אינם כוללים הוצאות ריבית.

ביאור 16 - מסים על ההכנסה (המשך)

יב. מס תיאורטי:

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים ברווח או הפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף ברווח או הפסד:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(216,467)	(281,450)	540,136	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
23%	23%	23%	שיעור המס הסטטוטורי
(49,787)	(64,734)	124,231	
			עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:
(16,956)	7,632	(811)	הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס
1,229	(609)	7,367	מסים בגין שנים קודמות
(69)	(29)	352	חלק הקבוצה בהפסדי חברות כלולות
			הבדל בין בסיס המדידה החשבונאי לבין בסיס המדידה לצרכי מס
(7,090)	(5,142)	(4,435)	הפרשים זמניים והפסדים בגינם לא נזקפו מסים נדחים
(2,699)	15,276	(2,608)	הפרשים אחרים, נטו
(1,017)	(2,148)	439	
(76,389)	(49,754)	124,535	מסים על ההכנסה (הטבות מס)

ביאור 17 - הטבות לעובדים

א. הרכב התחייבות בגין הטבות לעובדים המוצגת בדוח על המצב הכספי:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
		הטבות עובד לטווח קצר:
46,608	46,528	חלויות שוטפות על פרישה מוקדמת
		הטבות לאחר סיום העסקה:
138,732	137,683	הטבות לגמלאים (שי לחג ומענק מים)
311,608	309,032	התחייבות בגין פיצויי פרישה ופיטורין - בעיקר: מענק פרישה ואי ניצול ימי מחלה
450,340	446,715	
		הטבות בגין פיטורין:
273,454	254,238	תוכניות פרישה מוקדמת
770,402	747,481	

ב. הטבות לאחר סיום העסקה:

תנאי הפרישה והפיטורין של העובדים בחברה:

(1) כללי:

תנאי העבודה של מרבית עובדי החברה נקבעו בהסכם קיבוצי אשר נחתם בין החברה לבין ההסתדרות הכללית של העובדים בשנת 1991. הסכם זה קובע את מכלול הזכויות, החובות ותנאי העבודה וההעסקה של העובדים עליהם חל ההסכם הקיבוצי הבסיסי, ובכלל זה, גם את הליכי הפיטורין והפרישה של העובדים והתנאים להם זכאים העובדים בסיום העסקתם. זכויות נוספות נקבעו בהסכמים מאוחרים יותר, כמפורט בסעיף ו' להלן.

(2) תמצית תנאי הפרישה של עובדי החברה:

1 פרישה בפיטורין:

(א) בהתאם לקבוע בהסכם הקיבוצי, בעת פיטורין זכאי עובד החברה לפיצויי פיטורין כלהלן:

- שכר אחרון מוכפל בשנות הוותק בחברה.
- תשלום בגובה 3% מהשכר ממנו מפרישים לקרן הפנסיה, כולל רכיבים עליהם קיימות הפרשות כפול מספר חודשי העבודה החל מיום 1.1.1981 ועד יום הפרישה בניכוי תקופת הקפאה שבין 10.1985 ועד 3.1990.
- בניכוי סכומי הפקדות שהופקדו עבורו בקופות פיצויים.

(ב) התחייבות החברה לתשלום פיצויים חלה על עובד שפוטר או שהתפטר בניסבות המזכות בתשלום פיצויי פיטורין עפ"י החוק. כמו-כן חלה ההתחייבות על עובד הפורש לפנסיית מחלה/ נכות וכן על שאירי עובד שנפטר.

(ג) השכר הקובע לצורך חישוב פיצויי פיטורין כולל: שכר יסוד משולב, תוספת אחוזית אישית, תוספת אחוזית מיוחדת 8%, מקדמה ע"ח שכר עידוד, תוספת ענפית, תוספת השוואה ענפית, גמול השתלמות ות.מ.ס לדרוג מנהלים.

(ד) מרבית עובדי החברה הקבועים פורשים בתנאי פנסיה ואינם נכללים בגדר סעיף זה.

בהתאם להסכם הקיבוצי מפרישה החברה מדי חודש 8.33% מהשכר החודשי של כל עובד לקופות פיצויים. השלמת מחויבות החברה לתשלום פיצויים במקרה של פיטורין הינה בסכומים לא מהותיים.

2 פרישה בתנאי פנסיה:

זכויות העובדים לפנסיה מכוסות בעיקר על ידי קרן הפנסיה מקפת. הסכומים הנצברים בקרנות הפנסיה, רשומים על שם העובד ואינם בשליטתה של החברה. במקרה של פרישת עובד בתנאי פנסיה רגילים, מקבל עובד החברה, בנוסף למלוא הכספים שנצברו עבורו בקרן הפנסיה, מענק פרישה הכולל את הסכומים הבאים:

- יתרת ההפקדות שנזקפו עבורו בקופת הפיצויים - 2.33%.
- תשלום בגובה 3% משכרו האחרון של העובד ממנו מפרישים לקרן הפנסיה כשהוא מוכפל במספר חודשי העבודה בחברה החל מ- 1.1.1981 ועד יום הפרישה בניכוי תקופת הקפאה שבין 10.1985 ועד 3.1990.
- השכר הקובע לצורך חישוב מענק 3% כולל את כל הרכיבים לתשלום פיצויים ותוספות אחרות המשולמות לעובד המהוות בסיס להפרשה לפנסיה: תוספת שדה, תוספת מחסן, תוספת מיכון, תוספת ערבה, תוספת אילת, תוספת ביוב קבועה, תוספת שטחים קבועה, תוספת מלגזנים, תוספת מנוף, תשלום הבראה ושווי מפעילים.
- מענק בגין אי ניצול ימי מחלה - משולם לעובד הפורש לגמלאות, על בסיס שכרו האחרון ובהתאם לכללי הזכאות הקיימים בחברה בגין ימים צבורים אלו כפי שנקבעו בהסכם הקיבוצי ומכוח הסכם מיום ה- 30.10.1990 המהווה חלק בלתי נפרד מההסכם הקיבוצי.

השכר הקובע לצורך חישוב המענק כולל את כל הרכיבים לתשלום פיצויים.

ב. הטבות לאחר סיום העסקה: (המשך)

תנאי הפרישה והפיטורין של העובדים בחברה: (המשך)

(2) תמצית תנאי הפרישה של עובדי החברה: (המשך)

(3) פרישה בתנאי פנסיה מוקדמת:

עובדים שפרשו במסגרת תוכניות לפרישה בתנאי פנסיה מוקדמת, שיושמה על ידי החברה בעיקר בשנים 2005 ו-2006, בשנים 2012-2015 ובשנים 2019-2023, זכאים לתשלום חודשי השווה למכפלת שיעור הפנסיה, לו זכאי העובד על פי קרן הפנסיה, מוכפל בשכרו בחודש העבודה האחרון של העובד בחברה. בנוסף, משלמת החברה הפרשות שוטפות לקרן הפנסיה מיום שלאחר תאריך הפרישה המוקדמת ועד למועד הזכאות לפנסיה מהקרן, לשם הבטחת זכויות העובד לפנסיה מכסימלית בגיל הפרישה. ראה גם סעיף 1 להלן.

(4) מענקים לאחר פרישה:

פרט לתשלומי הפנסיה, מקרנות הפנסיה, מקבלים גמלאי החברה, הטבות נוספות שיעקרו שי לחג ומענק מים. התחייבויות החברה בגין עלויות אלו נצברות בתקופת העבודה.

ג. הערכות אקטואריות:

החברה מעריכה את התחייבויותיה בשל ההטבות בגין סיום העסקה ואת ההתחייבות בגין תוכניות לפרישה מוקדמת בהתבסס על חישובים אקטואריים שנערכו על ידי אקטואר חיצוני.

הערכת ההתחייבות האקטוארית מבוססת על תחזית של תזרימי כספים עתידיים צפויים על פי מערכת הנחות אקטואריות. תזרימים אלו עלולים להיות שונים מהצפוי, עקב שוני אפשרי בין המציאות בעתיד בפועל, ובין התחזיות. גם מערכת הנחות שעליהן מבוסס המאזן האקטוארי כפופה לשינויים שעשויים לחול בה בעתיד, לדוגמה: שינויים בהערכת תוחלת החיים, שינויים רגולטוריים, שינויים כלכליים וכו'.

להלן ההנחות האקטואריות לפיהן מחושבת ההתחייבות האקטוארית:

(1) ההתחייבות מחושבת על מרכיבי השכר הקובעים לצורך חישוב ההתחייבות, הכלולים בשכר האחרון לתאריך הדוחות הכספיים.

(2) ההתחייבות מבוססת על בסיס לוחות סטטיסטיים שפורסמו על-ידי משרד האוצר במסגרת חוזר פנסיה 2017-3-6 וכן בלוח פ-6 לענין שיפורי תמותה כפי שפורסם במסגרת חוזר ביטוח 2019-1-10.

(3) ההתחייבות האקטוארית אינה מביאה בחשבון פיצויי פיטורין, שהשפעתם על העתודה אינה מהותית. שיעור העזיבה לכלל העובדים הקבועים בחברה, נקבע על בסיס ניסיון העבר, ומוערך בשיעורים זניחים.

(4) שיעור עליית השכר מביא בחשבון את הסכמי השכר בחברה שנחתמו בשנים 2008, 2012 וכן הסכם יוני 2019, בנוסף נקבע שיעור עליית שכר אישית על פי ניתוחי נתוני השכר בהתאם לגיל העובד הנע בין 4.98% לשנה לעובדים צעירים ועד 0% לשנה לעובדים ותיקים.

(5) שיעור הרבית להיוון ההתחייבות נקבע בהתבסס על תשואות אגרות חוב קונצרניות הצמודות למדד המחירים לצרכן ואשר דירוגן הינו- AA ומעלה. עקום הרביות נרכש מחברת מרווח הוגן והוא כולל עקום צמוד ועקום נומינלי.

(6) ההתחייבות מחושבת על פי גיל פרישה של 67, ובהתאם להנחות אקטואריות לפרישה לפני הגילאים שלעיל כגון: נכות ומוות.

לענין פרישה מוקדמת של עובדים בתנאים מיוחדים, מבוסס החישוב האקטוארי על ההנחה כי בשנים הבאות לא צפויה פרישה נוספת מעבר למפורט לעיל.

(7) ההתחייבות נצברת באופן אחיד על פני תקופת עבודתם הצפויה של העובדים.

(8) התחייבויות החברה בגין הטבות לגמלאים הקיימים מחושבות עבור הגמלאים הקיימים ועבור העובדים הפעילים בחברה. החישוב עבור הגמלאים הקיימים, כולל את העלויות הצפויות בתקופה שלאחר תקופת ההעסקה על פי חישוב אקטוארי, ואילו החישוב עבור העובדים הפעילים בחברה, כולל חישוב של העלויות בהתאם לגיל הפרישה. ההנחה האקטוארית מניחה, על פי מדיניות החברה, כי אין גידול ריאלי בהטבות אלו.

ביאור 17 - הטבות לעובדים (המשך)
ג. הערכות אקטואריות (המשך)

9) ההנחות האקטואריות העיקריות לתום תקופת הדיווח:

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
0.611-2.665%	0.32-3.062%

שיעורי ההיוון (*)

(*) ראה סעיף ג(5)

ד. פיצויים לעובדים בהסכם מיוחד:

לחברה מחויבות לתשלום פיצויים לעובדים שאינם כלולים במסגרת תוכנית הפנסיה של החברה ובגינם מעבירה החברה כספים לקרנות הפנסיה, לקופות פיצויים ולבטוח מנהלים בגין חלק מהתחייבויותיה לתשלום פיצויים. ההתחייבות מחושבת על בסיס שכרם האחרון של העובדים ליום המאזן, ומייצגת את מלוא התחייבות החברה בהתאם לחוק פיצויי פיטורין או הסכמים אחרים, זאת מעבר לסכומים העומדים לזכות העובדים בקרנות הפנסיה החיצוניות.

ה. תוכניות להפקדה מוגדרת:

התחייבויות החברה מכוסות בחלקן על ידי הפקדות שוטפות ועל-ידי סכומים שנצברו בקופות פנסיה וקופות פיצויים מרכזיות.

החברה מפקידה 6% מהשכר הקובע לפנסיה - בעיקר בקרן הפנסיה מקפת, (מקפת הותיקה לעובדים שהצטרפו לחברה לפני שנת 1995, ומקפת החדשה).

ההשלמה בשיעור של 2.33% נוספים, מופקדת על-ידי החברה בקופות הפיצויים - בעיקר בקופת הפיצויים פסגות (גדיש).

במסלולי הפרישה בתנאי הפנסיה, הסכומים הנצברים בקרן הפנסיה אינם בשליטת החברה. דהיינו, הפקדות אלה פוטרות את החברה מכל התחייבות נוספת כלפי העובדים, ביחס להתחייבות בגינה הופקדו סכומים אלה. תוכנית להפקדה מוגדרת.

במקרה של פרישה מוקדמת המזכה בתשלום פיצויי פיטורין (מסלול פיצויי הפיטורין), הסכומים הנומינליים שבקרן מיוחסים לסך הפיצויים שהחברה חייבת והיתרה משולמת על ידי החברה.

הסכום הכולל של ההוצאות שהוכרו ברווח והפסד בגין תוכניות להפקדה מוגדרת בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 היו סך של 52,332 אלפי ש"ח (2019 - 52,350 אלפי ש"ח, 2018 - 29,419 אלפי ש"ח).

ו. הסכמים קיבוציים:

הסכם קיבוצי 2012:

בתאריך 18 ביוני, 2012, נחתמו בין ההנהלה של החברה ושל חברת הבת שחם מקורות ביצוע בע"מ, המזכירות הארצית של ארגון עובדי מקורות והסתדרות העובדים הכללית החדשה (הסתדרות המעו"ף) שלושה הסכמים קיבוציים חדשים בנושאים הבאים:

ההסכם משנה מספר סעיפים בהסכם הקיבוצי הקיים בעיקר בצד הגמישות הניהולית.

- נקבעו קריטריונים חדשים למתן קביעות - פרק הזמן הוארך ל-36 חודשים.
- עובדים בהסכם מיוחד - הוסכם כי בחברה יועסקו עד 120 עובדים בהסכם מיוחד, המאפשר העסקה זמנית מחוץ להסכם הקיבוצי.
- בוצעה הסדרה של פעילות הוועדים.
- שונה הרכב ועדת המינויים/מכרזים במסגרתו נקבע גורם חמישי בלתי תלוי ומקצועי כחבר הוועדה.
- שונה הרכב ועדת המשמעת - התווספה שופטת בדימוס כחברה חמישית.
- תקופת תוקפו של ההסכם הינה ל-7 שנים עם הארכה אוטומטית מדי שנה לתקופה של שנה נוספת אלא אם יודיע אחד הצדדים על רצונו לבטל את ההסכם.

הסכם פרישה מוקדמת:

הסכם זה נחתם בשנת 2012. הסכם זה מסדיר מנגנון לפרישה מוקדמת של 200 עובדים בתקופה של עד 5 שנים מיום חתימת ההסכם. למועד החתימה על הדוחות פרשו כל העובדים האמורים בהסכם. עוד נקבע כי בגין כל ארבעה עובדים שיפרשו יבוטל תקן אחד וייקלטו רק שלושה עובדים במקומם. לעובדים הפורשים לפנסיה מוקדמת ישולמו תשלומים חודשיים שוטפים עד למועד פרישתם הטבעית. בנוסף, ישולם לעובדים מענק הפרישה בהתאם להסכם הקיבוצי, וכן מענק בגובה 16% מהשכר הפנסיוני לכל שנת עבודה, מענק 4 חודשי הסתגלות ומענק 3 חודשי הודעה מוקדמת.

ו. הסכמים קיבוציים (המשך)

הסכם המדרג:

הסכם המדרג קובע סולם רמות ודרגות חדש, הפותח אופק לקידום של עד 12 שנים לעובדי החברה. ההסכם כולל טבלת שכר חדשה ופרקי זמן חדשים למעבר בין דרגות. נקבעה סטנדרטיזציה בשיור תפקידים לרמות השונות. כמו כן נקבעו כללים למעבר ולהתנהלות עובדים קיימים בהסכם החדש.

הסכם קיבוצי 2019:

ביום 25 ביוני 2019 נחתם הסכם קיבוצי בין החברה להסתדרות העובדים הכללית החדשה ולארגון עובדי החברה למטרת יישום שינוי מבני והתייעלות בחברה ובחברת שח"מ מקורות ביצוע בע"מ. תקופת ההסכם הינה עד ליום 31 בדצמבר 2023. ההסכם אושר על ידי דירקטוריון החברה ועל ידי הממונה על השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר. להלן תמצית סעיפי ההסכם:

- נקבעו שינויים במבנה המרחבים ובמטה החברה וכן כפיפויות וסמכויות של מנהלי המרחבים ומנהלי יחידות ביטחון ויחידת מל"ח במטה החברה.
- נקבעו כללים להיקפי הזמנות עבודה שתפנה החברה לשח"מ עם וללא הליך מכרזי מתוך תקציבי הפיתוח והח"ש החל משנת 2020. כמו-כן נקבע כי שח"מ תוכל לבצע עבודות עבור גורמי חוץ ישירים והכל בהתאם למתווה המפורט בהסכם.
- מתן מענק חד-פעמי בסך 25,000 ש"ח לכל עובד של החברה ושח"מ המועסק בחברה שנה ומעלה, בהתאם ללוחות הזמנים ובכפוף לתנאים שבהסכם.
- תוספת שכר אחיד לכל העובדים בחברה ושח"מ בגובה 500 ש"ח מיום חתימת ההסכם.
- בוטלו סכסוכי העבודה הקיימים הנוגעים לנושאים שהוסדרו בהסכם, ובנוסף סוכם שלא נותרו סכסוכי עבודה פתוחים בחברה. כמו כן, סוכם מיצוי תביעות ושקט תעשייתי אשר יחולו לאורך תקופת ההסכם, להוציא שביטה שתוכרז על ידי ההסתדרות הכללית ברמה ארצית, ומבלי לגרוע באמור בהסכם בדבר קליטת עובדים.
- ההסכם הקיבוצי מיום 5 ביוני 2008 וההסכם הקיבוצי מיום 18 ביוני 2012 יישארו בתוקף אלא אם כן שונה או תוקנו במפורש בהסכם.

סכום כלל המענק החד - פעמי לעובדים מסתכם בסך של כ- 52 מיליון ש"ח, והתשלומים השנתיים לעובדי החברה יסתכמו בעלות נוספת של כ- 20 מיליון ש"ח בממוצע בשנות ההסכם.

בהמשך לאמור לעיל, ביום 20 בינואר 2021 נחתם הסכם קיבוצי בין החברה להסתדרות העובדים הכללית החדשה ולארגון עובדי החברה למטרת יישום השינוי מבני המפורט בחברה ובחברת שח"מ. תקופת ההסכם הינה עד ליום 31 בדצמבר 2023.

במסגרת הסכם 2021 הסכימו החברה וארגוני העובדים על פרטי השינוי המבני המפורט בחברה. הסכם 2019 עומד בתוקפו אלא אם כן שונה או תוקן במפורש בהסכם 2021. במסגרת הסכם 2021 סוכם על מיצוי תביעות ושקט תעשייתי שיחולו על הנושאים המוסדרים בהסכם והשלכותיהם על עובדי החברה, להוציא תביעות ביחס להסכמים ברמה הארצית לרבות הסכמי מסגרת ולהוציא שביטה שתוכרז על ידי ההסתדרות הכללית ברמה ארצית או בכלל המשק.

הסכם פרישה מוקדמת-

ההסכם קובע יישום תוכנית התייעלות בחברה ובשח"מ, במסגרתה יימחקו 170 תקנים (140 בחברה ו-30 בשח"מ) ביחס לתקנים המתקצבים בשנת 2018. המחקיקה תבצע בפריסה על-פני חמש שנים. כמו-כן יימחקו בחברה כ- 94 תקנים לא מתקצבים ולא מאוישים. נקבע מנגנון לפרישה מוקדמת של 151 עובדים (125 עובדים בחברה ו-26 עובדים בשח"מ) בפריסה על-פני 5 שנים. עלות ההטבות בגין פרישה בעקבות ההסכם מסתכמת בסך של כ- 264 מיליון ש"ח.

ז. ניתוחי רגישות להנחות אקטואריות עיקריות:

ניתוחי הרגישות שלהלן נקבעו בהתבסס על שינויים אפשריים באופן סביר בהנחות האקטואריות לתום תקופת הדיווח.

- ניתוח הרגישות אינו מתחשב בתלות הדדית כלשהי הקיימת בין ההנחות:
- אם שיעור ההיוון היה גדל (קטן) באחוז, המחויבות להטבה מוגדרת הייתה קטנה ב- 61,940 אלפי ש"ח (גדלה ב-74,485 אלפי ש"ח).
- אם שיעור העלאת השכר החזוי היה גדל (קטן) בעשר אחוז, המחויבות להטבה מוגדרת הייתה גדלה ב- 4,003 אלפי ש"ח (קטנה ב-3,894 אלפי ש"ח).
- אם שיעור תמותה לגברים ונשים היו גדלים (קטנים) בעשר אחוז, המחויבות להטבה מוגדרת הייתה קטנה ב- 2,380 אלפי ש"ח (גדלה ב- 2,712 אלפי ש"ח).

ח. התחייבויות התוכנית, נטו:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
770,402	747,481	ערך נוכחי של ההתחייבויות בגין הטבה מוגדרת
(46,608)	(46,528)	בניכוי חלויות שוטפות
723,794	700,953	סה"כ
(4,998)	(4,305)	שווי הוגן של נכסי התוכנית
718,796	696,648	סה"כ התחייבות, נטו

ט. התנועה בערך הנוכחי של המחויבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת (ההטבות לאחר סיום העסקה וההטבות לפרישה מוקדמת):

ליום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
487,613	452,871	765,404	יתרה ליום 1 בינואר
17,845	30,162	24,942	עלות שירות שוטף
15,808	18,579	15,179	עלות ריבית
(45,856)	(75,044)	(72,068)	הטבות ששולמו שלא מנכסי התוכנית
-	263,584	-	השפעת הסכם שכר
-	528	9,291	הפסדים (רווחים) בגין מדידות מחדש:
(14,149)	81,256	(4,262)	שינויים בהנחות דמוגרפיות
(8,390)	(6,532)	4,690	שינויים בהנחות פיננסיות
452,871	765,404	743,176	עלות ניסיון עבר
			יתרה ליום 31 בדצמבר
(21,863)	(46,608)	(46,528)	בניכוי - חלויות שוטפות
431,008	718,796	696,648	

י. הסכם מסגרת בין ממשלת ישראל לבין הסתדרות העובדים החדשה:

ביום 18 באפריל 2016 נחתם הסכם מסגרת בין ממשלת ישראל לבין הסתדרות העובדים החדשה, לפיו תשולם תוספת שכר של 7.9% עבור השנים 2013-2017 (כ- 1.5% לכל אחת מהשנים) כאשר חציה תשולם כתוספת בסכום שקלי זהה לכל העובדים וחציה תשולם כתוספת אחוזית באמצעות הגדלת שכר היסוד. בנוסף, שולם מענק חד פעמי ב- 2 פעימות בינואר 2016 ובפברואר 2017, בסך 1,000 ש"ח לכל פעימה. הנתונים הנ"ל נלקחו בחשבון במסגרת החישוב האקטוארי.

א. כללי :

מקור המימון החיצוני העיקרי של החברה הינו אגרות חוב לטווח ארוך (סדרות 6 ו-8) אשר מוחזקות בידי משקיעים מוסדיים ואגרות חוב (סדרות 10 ו-11) שהונפקו לראשונה לציבור על פי תשקיף בשנת 2019 כמפורט להלן.

ב. אגרות חוב בשוק המוסדי :

החל משנת 2003 גייסה החברה, מעת לעת, חוב באמצעות הנפקות פרטיות של אגרות חוב בשוק המוסדי. החל משנת 2019 לא גייסה החברה הון באמצעות אגרות חוב בשוק המוסדי.

ג. אגרות חוב ציבוריות:

ג.1. במסגרת הנפקת אגרות חוב של החברה מחודש יוני 2019, הנפיקה החברה 328 מיליון ש"ח ע.ג. של אגרות חוב (סדרה 10) ו-670 מיליון ש"ח ע.ג. של אגרות חוב (סדרה 11).

אגרות חוב (סדרה 10) עומדות לפירעון בחמישה תשלומים שווים ביום 31 בדצמבר, בכל אחת מהשנים 2023 עד 2027 (כולל), ונושאות ריבית שנתית בשיעור 0.10%, אשר תשולם ביום 31 בדצמבר 2019 ולאחר מכן בימים 30 ביוני ו-31 בדצמבר של השנים 2020 עד 2027 (כולל), קרן אגרות החוב (סדרה 10) והריבית בגינה תהיינה צמודות למדד המחירים לצרכן בגין לחודש מאי, כפי שפורסם בחודש יוני 2019.

אגרות חוב (סדרה 11) עומדות לפירעון ב-33 תשלומים שווים ביום 31 בדצמבר, בכל אחת מהשנים 2021 עד 2052 (כולל), ונושאות ריבית שנתית בשיעור 2.07%, אשר תשולם ביום 31 בדצמבר 2019 ולאחר מכן בימים 30 ביוני ו-31 בדצמבר של השנים 2020 עד 2053 (כולל). קרן אגרות החוב (סדרה 11) והריבית בגינה תהיינה צמודות למדד המחירים לצרכן בגין לחודש מאי, כפי שפורסם בחודש יוני 2019.

סך כל התמורה (ברוטו) בגין הנפקת אגרות החוב (סדרה 10) ואגרות החוב (סדרה 11), הסתכמה בסך של 998 מיליון ש"ח.

ג.2. הרחבת אגרות החוב :

ביום 13 בפברואר 2020 השלימה החברה הנפקה לציבור של 197 מיליון ש"ח ע.ג. אגרות החוב (סדרה 10) ו-808 מיליון ש"ח ע.ג. אגרות החוב (סדרה 11) של החברה, בדרך של הרחבת סדרות, על פי דוח הצעת מדף של החברה מיום 12 בפברואר 2020 שפורסם מכוח התשקיף. לפי הפרוט הבא:

אג"ח סדרה 10- הרחבה בסך של כ- 197 מיליון ש"ח ע.ג., בתמורה נטו (תמורה בניכוי הוצאות הנפקה) בסך של כ- 198 מיליון ש"ח לפירעון ב-5 תשלומי קרן שווים ביום 31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2023 עד 2027 (כולל). אגרות החוב נושאות ריבית שנתית של 0.1% (ריבית אפקטיבית שלילית בשיעור של כ- 0.17%) שתשולם ביום 30 ביוני ו-31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2020 עד 2027 (כולל).

אג"ח סדרה 11- הרחבה של כ- 808 מיליון ש"ח ע.ג., בתמורה נטו (תמורה בניכוי הוצאות הנפקה) בסך של כ- 938 מיליון ש"ח לפירעון ב-33 תשלומי קרן שווים ביום 31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2021 עד 2053 (כולל). אגרות החוב נושאות ריבית שנתית של 2.07% (ריבית אפקטיבית בשיעור של כ- 0.99%) שתשולם ביום 30 ביוני ו-31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2020 עד 2053 (כולל).

התמורה הכוללת ברוטו שקיבלה החברה בגין הנפקה זו הינה כ-1,150 מיליון ש"ח.

ג.3. ביום 10 בפברואר 2021 השלימה החברה הנפקה לציבור של 144 מיליון ש"ח ע.ג. אגרות החוב (סדרה 10) ו-786 מיליון ש"ח ע.ג. אגרות החוב (סדרה 11), בדרך של הרחבת סדרות, על פי דוח הצעת מדף של החברה מיום 9 בפברואר 2021 שפורסם מכוח התשקיף. לפרטים ראה באור 29 להלן.

ג.4. הרכב אגרות החוב :

2019		2020		מועדי תשלום קרן	שעור ריבית	בסיס הצמדה	
ערך בספרים	ערך נקוב	ערך בספרים	ערך נקוב				
328,000	328,000	524,850	524,850	מ- 31.12.2023 עד וכולל 31.12.2027	0.10%	מדד המחירים לצרכן	אגרות חוב סדרה 10
670,000	670,000	1,478,510	1,478,510	מ- 31.12.2023 עד וכולל 31.12.2053	2.07%	מדד המחירים לצרכן	אגרות חוב סדרה 11

ג.5. תנאי פירעון מידי של אגרות החוב:

על פי תנאי אגרות החוב, הנאמן רשאי או מחויב על פי החלטה מיוחדת של אסיפת בעלי אגרות החוב, להעמיד את היתרה הבלתי מסולקת של אגרות החוב לפירעון במקרים הבאים:

- (א) אי פירעון סכום על פי אגרות החוב בתוך 7 ימים ממועד פירעונו;
- (ב) צו פירוק או החלטה בת תוקף לפירוק, הטלת עיקול, צו הקפאת הליכים, ביצוע פעולת הוצאה לפועל או מינוי כונס נכסים ביחס לכלל או לרוב נכסי החברה, אשר לא בוטלו או הוסרו בתוך פרקי הזמן שנקבעו לכך וכאשר הנאמן רואה בכך סכנה לאפשרות פירעון סכומים על פי אגרות החוב;
- (ג) הפסקת תשלומי החברה או הפסקת פעילותה או הודעת החברה על כוונתה לעשות זאת או אם קיים חשש ממשי לדעת הנאמן להפסקת פעילותה מטעמי חדלות פירעון;
- (ד) הרעה מהותית במצב החברה אשר כתוצאה ממנה קיים חשש ממשי שהחברה לא תוכל לפרוע את אגרות החוב במועדן;
- (ה) הפסקת דירוג אגרות החוב לתקופה העולה על 60 יום רצופים עקב סיבות ו/או נסיבות שהינן בשליטת החברה בלבד;
- (ו) השעיית המסחר בבורסה שלא בוטלה בתום שישים ימים;
- (ז) הפרה של התחייבות החברה לשעבוד שלילי ביחס לנכס מהותי של החברה;
- (ח) אם בוצע מיזוג שתוצאתו היא שהחברה אינה החברה הקולטת ללא קבלת אישור מוקדם של מחזיקי אגרות החוב;
- (ט) בוצעה הרחבה של סדרת אגרות החוב שלא בהתאם לשר הנאמנות;
- (י) העמדה לפירעון מידי

1. של סדרת אגרות חוב של החברה בכפוף להתקיימות התנאים המצטברים הבאים :

- 1. א. החברה לא תיקנה את ההפרה בסדרה האחרת בתוך תקופת הריפוי שניתנה לתיקון ההפרה בסדרה האחרת.
- 1. ב. החברה לא פרעה את החוב שהועמד לפירעון מידי בסדרה האחרת.
- 2. חוב למממן פיננסי מסוים בסכום העולה על 100 מיליון דולר ארה"ב ובלבד שההעמדה לפירעון לא בוטלה תוך 30 ימים;

- (יא) המדינה חדלה להיות בעלת שליטה בחברה;
- (יב) החברה לא תפרסם דוחות כספיים בתוך 30 ימים מהמועד האחרון בו היא חייבת בפרסומם;
- (יג) החברה הפרה איזו מהתחייבויותיה המהותיות על פי שטר הנאמנות;
- (יד) אם בוצעה מכירה של רוב נכסי החברה או שינוי של עיקר פעילות החברה בתחום אספקת והפקת מים, הולכתם, איגומם טיפול באיכותם ופיתוח משק המים;
- (טו) עדכון דירוג אגרות החוב על ידי חברת הדירוג שיפחת מדירוג ilBBB.

יצוין כי, העמדת אגרות החוב לפירעון במקרים האמורים כפופה ככלל למתן התראה מראש ובכתב לחברה (למעט אם הנאמן סבור כי כל דחייה מסכנת את זכויות המחזיקים) ועליה להיעשות באופן שלא יפגע בפעולת החברה כרשות מים ארצית וספק שירות חיוני.

- 6.ג. במסגרת שטרי הנאמנות לאגרות החוב שלעיל התחייבה החברה, בין היתר, כמפורט להלן:
1. התחייבות לאי יצירת שעבוד על נכסי אספקת מים - החברה מתחייבת, כי כל עוד אגרות החוב לא נפרעו במלואם החברה לא תיצור ולא תסכים ליצור לטובת צד שלישי כלשהו שעבוד כלשהו על מפעלי אספקת המים הקבועים של החברה, להבטחת כל חוב או התחייבות כלשהי, ללא קבלת הסכמת מחזיקי אגרות החוב מראש בהחלטה מראש, למעט השעבודים המותרים כמפורט בסעיף 7.2 של שטרי הנאמנות.
 2. מגבלה על חלוקת דיבידנד ו/ או רכישה עצמית - חלוקת דיבידנד ו/ או רכישה עצמית של מניות החברה על- ידי החברה כפופה למגבלות הקבועות בסעיף 33 (ג) לחוק החברות הממשלתיות ומדיניות רשות החברות הממשלתיות לגבי הליך ייעוד רווחים ולמגבלות מכוחו של תקנון החברה כמפורט בסעיף 4.5 לתשקיף.

7.ג. קיום התחייבויות הנובעות מתנאי אגרות החוב למועד הדוח:

החברה עמדה בכל התנאים וההתחייבויות לפי שטרי הנאמנות לאגרות החוב.
לא התקיימה עילה להעמדת אגרות החוב לפירעון מיידי.
החברה לא קיבלה הודעה מהנאמן לאגרות החוב בדבר אי עמידתה בתנאים בהתחייבויות לפי שטרי הנאמנות כאמור.

ד. תנאי ההצמדה והריבית:

ליום 31 בדצמבר		שיעור הריבית הנקובה %	יתרת ערך נקוב	
2019	2020			
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח			
				בסיס ההצמדה - מדד המחירים לצרכן:
2,385,810	2,232,101	4.90	1,847,620	מקורות 6
4,392,912	4,216,183	4.10	4,067,036	מקורות 8
328,000	524,850	0.10	524,850	מקורות 10
670,000	1,478,510	2.07	1,478,510	מקורות 11
7,776,722	8,451,644			
573,536	653,897			פרמיה על אגרות חוב
8,350,258	9,105,541			
(328,556)	(376,701)			בניכוי - חלויות שוטפות
8,021,702	8,728,840			
3.47%	3.20%			שיעור הריבית האפקטיבית

ה. שנות פירעון:

אגרות החוב עומדות לפירעון, כלהלן:

ליום 31 בדצמבר	
2020	
אלפי ש"ח	
376,701	שנה ראשונה
375,501	שנה שנייה
479,241	שנה שלישית
478,037	שנה רביעית
476,802	שנה חמישית
6,919,259	שנה שישית ואילך
9,105,541	

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,020,992	987,289
(36,390)	(38,571)
984,602	948,718

תאגידים בנקאיים
בניכוי חלויות שוטפות

ב. תנאי ההצמדה והרבית:

ליום 31 בדצמבר		שיעור הריבית ליום 31 בדצמבר 2020	בסיס הצמדה
2019	2020		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	%	
373,540	363,838	3.2 (*)	אירו
611,062	584,880	4.5	מדד
984,602	948,718		

(*) בנוגע לגידור ריבית ראה ביאור 11

מגבלות חוזיות ואמות מידה פיננסיות:

אשדוד התפלה מחויבת לעמידה בהתניות פיננסיות ואחרות על פי הסכמי המימון עם המממנים. היחסים נבחנו אחת לרבעון.

על פי הסכמי המימון, אשדוד התפלה נדרשת לעמוד במספר אמות מידה פיננסיות כלהלן:

- (א) יחס כיסוי שירות החוב ההיסטורי (Historic Debt Service Cover Ratio) של 1.05.
- (ב) יחס כיסוי חיי ההלוואה (Loan Life Cover Ratio) של 1.1.
- (ג) יחס כיסוי מחיר קבוע לעלות קבועה (Fixed Price to Fixed Cost Cover Ratio) של 0.9.

אשדוד התפלה מחויבת לעמידה בהיקפי הון עצמי או הלוואות בעלים בשיעור מינימלי ביחס להשקעה, וכן לעמידה בהסכמי הפרויקט, העמדת פוליסות ביטוח, עמידה בחוק ובתקנות איכות סביבה, דרישות דיווח וכו"ב כמקובל בפרויקטים מסוג זה. במסגרת הסכם המימון בפרויקט אשדוד קיימת התניה של הבנקים המממנים לפיה במידה והחברה תמכור את שליטתה במקורות ייזום, כך שהעברת השליטה תשפיע על יכולתה של אשדוד התפלה להשלים את הקמת הפרויקט ולעמוד בהתחייבויותיה כלפי הבנקים, אזי אירוע זה של העברת השליטה ידרוש את אישור הבנקים המממנים. נוסח התניה זו אושר על ידי המדינה במסגרת אישורה להסכמי המימון.

בהתאם להסכמי המימון של מתקן ההתפלה באשדוד, לאור דרישת הגורמים המממנים, התבקשה אשדוד התפלה לבצע הליך של דירוג להלוואה שגייסה בסך כולל של כ- 700 מיליון ש"ח וכ- 120 מיליון אירו.

ביום 3 בנובמבר 2016 התקבל דוח דירוג, בו קבעה חברת הדירוג (מידרוג) את דירוג הפרויקט על A3 באופק יציב. במסגרת הליך הדירוג, נבחנו כלל הפרמטרים הקשורים לפרויקט וביניהם המצב התפעולי שלו, המצב המשפטי והמצב המימוני-פיננסי. הדירוג משקלל את כלל הסיכונים הקיימים בפרויקט בתחומים השונים. חברת מידרוג תבחן אחת לשנה את הדירוג ותעדכן בהתאם.

ביום 24 באפריל 2017, הודיעה חברת מידרוג כי היא מציבה תחת בחינה (CREDIT REVIEW) עם השלכות שליליות את דירוג החוב הבכיר A3.il בגין האשראי שגייסה אשדוד התפלה.

ביום 4 במאי 2017, הודיעה חברת מידרוג על הפסקת דירוג החוב הבכיר של אשדוד התפלה בשל העדר מידע בקשר עם תזרימי המזומנים הצפויים בפרויקט ואי ודאות בנוגע להיקף המחלוקות והתביעות אל מול המדינה וקבלן ההקמה. בחודש מרץ 2019 נחתם הסכם פשרה בין אשדוד התפלה לקבלן ההקמה, אשר אושר ע"י הבוררים וקיבל תוקף של פסק בורות. ליום 31 בדצמבר 2020 בהתאם לבדיקות שנערכו, אשדוד התפלה עמדה באמות המידה הפיננסיות.

לחברת אשדוד תפעול התחייבות לעמידה באמות מידה פיננסיות כלפי הבנק שהעמיד לרשותה מסגרות אשראי, והן נוגעות בעיקר לעמידה בהיקף הון עצמי (כולל הלוואות בעלים) מינימלי. מקורות מים העמידה ערבות בגין מסגרת האשראי. ליום 31 בדצמבר 2020 חברת אשדוד תפעול אינה עומדת באמות המידה הפיננסיות. לאור קבלת ערבות מקורות מים, המממנים לא העמידו את האשראי לפירעון מיידי.

בפרויקט לימסול החברה השקיעה הון עצמי על פי ההסכמים שנחתמו עם הבנקים המלווים.

ביאור 19 - אשראי מתאגידים בנקאיים (המשך)

1. מועדי פירעון על פי הסכמי המימון:

ליום 31 בדצמבר

2020
אלפי ש"ח
38,571
40,833
43,063
45,548
48,079
771,195
<u>987,289</u>

שנה ראשונה- חלויות שוטפות
שנה שנייה
שנה שלישית
שנה רביעית
שנה חמישית
שנה שישית ואילך

2. שעבודים
ראה באור 24 ד.

ביאור 20 - התחייבויות אחרות וזכאים ויתרות זכות

א. התחייבויות אחרות

ההרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
35,910	43,190
23,120	55,354
-	1,534
115,088	89,896
46,608	46,528
17,397	6,188
7,791	19,978
2,477	584
3,708	2,157
<u>252,099</u>	<u>265,409</u>

הפרשה לחופשה
מס הכנסה
מס ערך מוסף
עובדים ומוסדות שכר
חלויות שוטפות פנסיה מוקדמת
התחייבות בגין חכירה
הוצאות לשלם
הכנסות מראש
זכאים שונים ויתרות זכות
סה"כ התחייבויות אחרות

ב. זכאים ויתרות זכות

הרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
85,747	82,183
236,734	251,338
240,921	256,649
563,402	590,170

הוצאות ריבית לשלם
 חו"ז חברת המפא"ר (1)
 קרן שיקום (2)
סה"כ זכאים ויתרות זכות

(1) יש לציין כי לא נקבעו במקור תנאים ליתרות חוב אלו. הגם שהעקרונות הכלליים המסדירים את היחסים בין הצדדים נקבעו בהסכם העלויות, לא נקבעה מערכת הסכמית בעניין הריבית ודמי הניהול. נוכח ההיקף המהותי של היתרות, משך התקופה בה הן עומדות והריבית המשמעותית העשויה להיגזר, פנתה החברה לקבלת חוות דעת משפטית לגבי השאלה האם היא מחוייבת בתשלום ריבית על יתרות החוב. בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, החברה בדעה כי חוב זה אינו נושא ריבית, זאת, בין היתר, מכיוון שלא נקבע בין הצדדים הסדר חוזי על פיו החוב יישא ריבית ולא קיים מקור משפטי אחר ליצירת חובה זו. על פי חוות הדעת המשפטית אי תשלום ריבית על יתרות החוב אינו מהווה הפרה של האיסור על "סבסוד צולב" שנקבע כאמור בסעיף 2(ז) בהסכם העלויות מאוגוסט 2002, שכן איסור זה אינו נוגע למערכת היחסים שבין מקורות לבין המפא"ר, שהינה כולה בתוך תחומי הפעילות המונופוליסטית ואינה קשורה לפעילות התחרותית. בנוסף, על פי חוות הדעת המשפטית, למקורות עומדות טענות נוספות הפוטרות אותה מחובת תשלום הריבית, ככל שהייתה, ובכלל זאת טענת השתק ומניעות וכן זכות לקיזוז הריבית כנגד דמי הניהול המגיעים לחברה בגין פיתוחם, תחזוקתם וניהולם של נכסי המפא"ר. דמי הניהול האמורים, צריכים לשקף את הרווח הקבלני/תפעולי (תשואה) המגיע לחברה בגין ניהול הנכסים (ולא רק החזר הוצאות), כשם שהיה נדרש בידי צד ג' בלתי קשור, בהתחשב בהיקף הגדול של הנכסים המנוהלים, בחשיפות ובמורכבות הכרוכות בניהולם. לפיכך, על פי חוות הדעת המשפטית, זיכוי הריבית (אם וככל שחלה) מן הדין שייעשה אגב התחשבות כוללת, במסגרתה תזכה המפא"ר את מקורות בדמי הניהול. על פי אומדן החברה, סכום דמי הניהול המגיע לה עולה משמעותית על סכום הריבית, ככל שתהיה, ולכן הפעלת זכות הקיזוז כאמור, משמעה כי מקורות אינה חייבת לשלם למפא"ר מאומה, אלא קיימת יתרת חובה של המפא"ר כלפי החברה.

(2) מקורות משמשת כ"צינור" לגביית סכומי קרן השיקום מצרכנים מסוימים כהגדרתם בכללי המים והעברתם לתאגידי המים לכשיוקמו. בכללי המים שפורסמו ביום 25 בדצמבר 2012, בוצע שינוי, לפיו החל משנת 2013 קרן השיקום אינה רכיב נפרד מתעריף המים, אלא חלק ממנו. על פי הכללים מקורות מחוייבת להפריש חלק מהסכומים שחייבה את הצרכן בגין צריכת המים, לרושםם בנפרד ולהעבירם בהתאם להוראת הממונה על התאגידיים לתאגידי שהוקם בצירוף ריבית (בשיעור ריבית חשב כללי בהפחתה של 1.25%). למקורות הוכרו בהקשר זה "הוצאות גביה" אשר נועדו לפצות אותה על הוצאות שונות ועל סיכוני הגביה שהושגו עליה: ביחס לחובות שנצברו עד ליום 31 בדצמבר 2012 הוכרו הוצאות גביה בשיעור של 3% וביחס לגביה החל מיום 1 בינואר 2013 הוכרו למקורות הוצאות גביה בשיעור של 8%. בעקבות תיקון לסעיף 8 לכללי המים (תעריפי מים המסופקים מאת מקורות) קיימת אפשרות החל מה-1 בינואר 2016, בהתאם לאישור הממונה על התאגידיים, להשיב בתנאים מסוימים לרשות מקומית כספים ששילמה לקרן השיקום.

ביאור 21 - התחייבות לספקים ונותני שירותים
 א. התחייבות לזמן קצר לספקים ונותני שירותים

הרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
797,670	719,915
16,075	627
<u>813,745</u>	<u>720,542</u>

חשבונות פתוחים
 המחאות לפירעון

ביאור 22 - אשראי מתאגידים בנקאיים ואחרים

הרכב:

ליום 31 בדצמבר		שיעור
2019	2020	הריבית
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	%
46,040	40,518	2.45%-6.25%
36,391	38,571	
<u>82,431</u>	<u>79,089</u>	

אשראי לזמן קצר - ש"ח (*)
 חלויות שוטפות של הלוואות לזמן ארוך
 סה"כ אשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים

(*) כולל אשראי בסך של כ- 10 מיליון ש"ח, של חברת הייזום המגובה בפיקדון של מקורות חברת מים.

ביאור 23 - חשבונות נדחים רגולטוריים

א. פירוט סכומים ותנועות בחשבונות נדחים רגולטוריים:

תקופה נותרת להחזר/ ביטול	יתרה	תנועה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		יתרה
		התאמת יתרות לאישור רשות המים	יצירה/ הכרה	
שנים	ליום 31 בדצמבר 2020 אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	ליום 1 בינואר 2020 אלפי ש"ח
35	70,046	-	(63,769)	133,815
1	(73,819)	-	(196,572)	122,753
	<u>(3,773)</u>	-	<u>(260,341)</u>	<u>256,568</u>
	70,046			<u>256,568</u>
	<u>(73,819)</u>			-

חשבונות נדחים
 רגולטוריים:
 הפרשי הצמדה
 אחרים*
 סה"כ

מוצג בנכסים
 מוצג בהתחייבויות

א. פירוט סכומים ותנועות בחשבונות נדחים רגולטוריים: (המשך)

תקופה נותרת להחזר/ ביטול	יתרה	תנועה לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019		יתרה	חשבונות נדחים רגולטוריים: הפרשי הצמדה אחרים* סה"כ
		התאמת יתרות לאישור רשות המים	יצירה/ הכרה		
שנים	ליום 31 בדצמבר 2019 אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	ליום 1 בינואר 2019 אלפי ש"ח	
35	133,815	-	35,310	98,505	
1	122,753	151,684	201,226	(230,157)	
	<u>256,568</u>	<u>151,684</u>	<u>236,536</u>	<u>(131,652)</u>	

*ראה ביאורים 1(ב) ו-1(ב)3 לעיל

ב. חשבונות נדחים רגולטוריים בגין הפרשי הצמדה:

מנגנון העלויות מוכרות לחברה במסגרת תעריפי המים, מעוגן בכללי המים (חישוב עלויות והכנסות, הכרה בפיתוח מפעלי מים וחובות דיווח החלות על מקורות), תשע"א-2011 (להלן - "כללי המים").

בהתאם לכללים אלו מוכרות לחברה בין היתר, עלויות ההון הבאות:

הוצאות פחת - לפי קריטריונים שנקבעו על בסיס כללי חשבונאות מקובלים ומדיניות החברה.

הוצאות ריבית - על פי שיעורים שנקבעו, המחושבות על 65% מיתרת העלות המופחתת המוכרת של מפעלי מים.

תשואה על ההון - בשיעור של 5.5% המחושבת על 35% מיתרת העלות המופחתת המוכרת של מפעלי המים.

עד ליום 31 בדצמבר 2012 דוחותיה הכספיים של החברה היו מותאמים למדד, ואף העלויות המוכרות לחברה כמפורט לעיל, התבססו על סכומי ההשקעות המוכרות בנכסים כשהם מותאמים למדד.

בעקבות המעבר של החברה לדיווח לפי תקני IFRS, נדרש היה להפסיק את התאמת הדוחות למדד מיום המעבר, קרי מיום 1 בינואר 2013. להפסקת ההתאמה למדד יש השפעה מהותית על דוחותיה הכספיים של החברה, והיא פנתה לרשות החברות ורשות המים וביקשה לתת מענה להשפעות אלו. אחרי דין ודברים הוחלט לשנות את הגדרות כללי המים באופן שיאפשר לחברה לרשום חשבונות נדחים רגולטוריים בגין הפרשי הצמדה על רכיב החוב. יודגש כי שינוי זה אינו מלווה בשינוי בתזרים המזומנים הנובע מהתעריף כי אם רק בהגדרות הכללים. יובהר כי פתרון זה אינו נותן מענה לשחיקת ההון, והחברה פועלת מול רשות החברות ורשות המים בניסיון לתת מענה גם למרכיב זה.

ביום 17 במרץ 2016 אישרה מועצת רשות המים תיקון לנוסח כללי המים, לפיו יחושבו:

(1) רכיב הפרשי הצמדה למדד על החוב, המחושב על 65% מיתרת העלות המופחתת של מפעלי המים החל מ-1 בינואר 2013.

(2) רכיב הפרשי הצמדה למדד על ההון, המחושב על 35% מיתרת העלות המופחתת החל מ-1 בינואר 2013. ההפחתה השנתית של רכיבים אלו (אשר תחושב לפי אורך החיים של אותו נכס בגינו הם נוצרו - במוצע 35

שנים), תצטרף אל הפחת בגין הנכסים (אשר הצמדתו למדד תופסק החל מיום 1 בינואר 2013), הוצאות הריבית והתשואה על ההון, וזאת לצרכי קביעת עלויות ההון המוכרות לחברה מידי שנה.

בעקבות התיקון הנ"ל לכללי המים ובהתאם לכללי החשבונאות המיושמים על ידי החברה להכרה בחשבונות נדחים רגולטוריים, ראה ביאור 2 לעיל, החברה מכירה, מדי תקופה, בנכס נדחה רגולטורי (או התחייבות נדחית רגולטורית) בגין הפרשי הצמדה למדד על מרכיב החוב ולא על מרכיב ההון. החשבון הרגולטורי בגין הפרשי הצמדה הינו חשבון המיוחס לנכסים הקבועים של החברה ומאפשר גם לאחר הפסקת התאמת הדוחות לאינפלציה לבצע התאמה חלקית לאינפלציה של הנכסים הקבועים, על דרך של היוון הוצאות ריבית אינפלציונית לנכסים הקבועים ובהתאם, ההפחתה של נכס או התחייבות אלה, בהתאם לתיקון הנ"ל לכללי המים, תוכר בדוחות הכספיים על פני אורך החיים הממוצע של מפעלי המים.

ג. בחודש ינואר 2020 פרסמה רשות המים קובץ תקנות המכיל שינויים בכללי המים. בהתאם לפרסום זה, ובהתאם לחישוב החברה, התעריף הממוצע בו מוכרת מקורות מים לספקים למטרת צריכה ביתית עלה בכ- 4% ביחס לשנת 2019.

א. תביעות:

(1) החל משנת 2005 התנהלה בוררות בין החברה לבין איגוד ערים לביוב "כרמיאל", על פיה תבעה החברה מהאיגוד סכום כולל של 56 מיליון ש"ח (נכון למועד הגשת התביעה) בגין אי תשלום החזר ההשקעה, בגין תפעול המתקן ובגין ריבית פיגורים שיש לשלם לחברה. בפסק הבורר אשר ניתן בשנת 2010 נפסק כי חוב האיגוד לשותפות עומד על סך של כ-98 מיליון ש"ח ומתוכו 95 מיליון ש"ח הינו חוב השותפות למקורות. הסכומים הנ"ל הינם בגין החוב הנתבע עד לתום תקופת הבוררות. בנוסף קיים לאיגוד חוב נוסף למקורות בסך של כ-17 מיליון ש"ח. האיגוד העביר לשותפות סך של כ-19 מיליון ש"ח אשר הועברו למקורות. ביום 26 ביוני 2016 נחתם הסכם בין הצדדים, במסגרתו נקבע כי החברה תפרוס את חוב האיגוד כאמור על פני 30 שנה. במסגרת הסכם פריסת חוב (להלן: "הסכם פריסת החוב"), וכי הרשויות החברות באיגוד יחתמו על כתב ויתור על טענות התיישנות לאורך תקופת הסכם פריסת החוב. מאחר ואף רשות לא חתמה על כתב הויתור הוגשה תביעה כנגדם ע"ס 100 מיליון ש"ח.

לאחר חתימת הסכם פריסת החוב פנתה רשות המים לאיגוד הערים והורתה לאיגוד שלא לשלם את הכספים על פי הסכם פריסת החוב בתואנה שהחתימה על ההסכם אינה מקובלת עליה מכיוון שהרשות לא אישרה גילום חובות אלו בתעריפי המים.

מקורות ורשות המים פנו למשרד הפנים לסיוע בפתרונות לתשלום החוב ע"י האיגוד והרשויות המקומיות. הסכם הפשרה שגובש על ידי כלל המעורבים אושר עקרונית ע"י דירקטוריון החברה ביום 24 בנובמבר 2019. בהמשך לכך, גובש נוסח מוסכם של הסכם פשרה לסילוק החוב מול האיגוד, שקיבל אישור רשות המים ביום 29 במרץ 2020 (להלן: "ההסכם החדש").

ביום 22 באפריל 2020 נחתם הסכם בין החברה לבין איגוד ערים לביוב כרמיאל, לאחר בוררות ארוכת שנים שלא צלחה, והסכם שנחתם בשנת 2016 ולא אושר ע"י רשות המים. במסגרת ההסכם צפויה להתקבל תמורה כספית כוללת של כ-42 מיליון ש"ח ועוד תמורה נוספת בביצוע עבודות ל-10 שנים כמפורט להלן. לפי ההסכם החדש, האיגוד ישלם ממקורותיו סך של כ-33 מיליון ש"ח (כ-9.4 מיליון ש"ח במזומן, כ-9.4 מיליון ש"ח בתוך שלושה חודשים ממועד החתימה על ההסכם וסך של כ-14.4 מיליון ש"ח ב-144 תשלומים חודשיים שווים של כ-100 אלפי ש"ח בצירוף הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן). סכומים אלה יועברו לשותפות אשר תעבירם למקורות. להבטחת העמידה של האיגוד ב-144 התשלומים החודשיים שנקבעו, האיגוד ישעבד לטובת מקורות בשיעבוד שוטף מדרגה שנייה את נכסיו (למעט מתקן המט"ש גופו), בהתאם לתנאים שהוגדרו, עד לסך של 14.4 מיליון ש"ח. בנוסף לתשלום הנ"ל של 33 מל"ש, סך נוסף של כ-9.3 מיליון ש"ח ישולם ע"י האיגוד לאחר שיקבל את הכספים מהרשויות המקומיות החברות באיגוד בהתאם להסכמות אליהן הגיעו עם משרד הפנים ובהתבסס, בין היתר, על הלוואות המשרד לרשויות אלו, לא יאוחר מ-120 ימים מיום החתימה על ההסכם. עוד נקבע בהסכם כי האיגוד מתחייב לאפשר למקורות להמשיך להפעיל את מט"ש כרמיאל ל-10 שנים נוספות החל מיום 1 בינואר 2020, וכלל ולא יעמוד בהתחייבות זו ישלם פיצוי נוסף בגין סך של 100,000 ש"ח לחודש לכל חודש בו קוצרה תקופת ההפעלה שלא בשל בחירתה של מקורות. ככל שהאיגוד לא יעמוד בהתחייבויותיו מתוקף ההסכם החדש ובמידה וההפרה לא תתוקן תוך 90 ימים ובהתאם לתנאים הקבועים בהסכם, יחזור סכום החוב הכולל ויועמד על סך מוסכם של 100 מיליון ש"ח בקיזוז כל התשלומים ששולמו למקורות מיום חתימת ההסכם, והוא יעמוד במלואו לפרעון מיידי. עוד הוסכם בין הצדדים כי לאחר פרעון 3 התשלומים הראשונים בהסכם החדש (כ-28 מל"ש) תבטל התביעה בביהמ"ש נגד הרשויות. נכון למועד זה השעבוד נרשם, התקבלו שלושת התשלומים הראשונים והתיק נסגר. נותרה יתרה לתשלום חודשי כאמור לעיל.

(2) במהלך שנת 2011 הוגשה תביעה על סך כ-12 מיליון ש"ח בגין ירידת ערך ופגיעה במקרקעין בגין אישור תוכנית שיזמה מקורות בוועדה המקומית לתכנון ובנייה חדרה. לפי חוות דעת יועציה המשפטיים של החברה סיכויי התביעה נמוכים מ-50%. בין היתר מאחר מתבססת על תוכנית לא מעודכנת, מאחר ולטענת החברה התכנית תוקנה באופן שיש בו כדי להשפיע באופן מהותי על מידת הפגיעה הנטענת במקרקעין ולמעמדה בכלל של התכנית הנטענת כפוגעת, מקום בו התיקון אינן את הפגיעה הנטענת.

(3) במהלך חודש אוקטובר 2014, התקבל מכתב דרישה מאגודת חקלאים וחקלאים נוספים, בשל נזקים למטעי אגסים ואפרסמון. מומחים שבחנו את הנזקים מטעם החקלאים סבורים כי הסיבה לנזקים הינה איכות ירודה של מי ההשקיה, אשר הכילו ריכוזים של כלורידים ונתרן, הסוטים באופן ניכר מהתקנים אשר קבעה ועדת ענב, וכן רמת מוליכות חשמלית חריגה. שמאי מטעם החקלאים העריך את הנזקים בסך של 11.1 מיליון ש"ח. בתאריך 1 ביוני 2015 הוגש כתב תביעה. החברה הגישה כתב הגנה והודעה לצדדים שלישיים וביניהם מפעיל מתקן טיהור השפכים (להלן - 'מט"ש'). מפעיל המט"ש הגיש הודעה ל-25 צדדים רביעיים, ביניהם תאגידי מים ורשויות מקומיות שהזרימו שפכים למט"ש. לאחר שהצדדים הגישו חוות דעת מטעמם בשאלת הנזק, מינה בית המשפט שמאי מטעמו (בשאלת הנזק בלבד), אשר העריך את הנזק לתובעים בגובה של כ-5.5 מיליון ש"ח. לאחר הגשת חוות דעת השמאי מטעם בית המשפט, הגישו התובעים כתב תביעה מתוקן, והוסיפו לכתב התביעה נזק נטען כתוצאה מתמותה נטענת של עצי שקדים בחלקות אחרות, שלא נכללו בכתב התביעה המקורי, בסך של כ-5 מיליון ש"ח.

א. תביעות: (המשך)

התקיימו מספר דיוני הוכחות. לאחר שמיעת הראיות, הוחלט על מינוי השמאי שמונה מטעם ביהמ"ש לבחינת שאלת הנזק (מר עמיר עזר), כמומחה מטעם ביהמ"ש לצורך מתן חו"ד בשאלת הגורם לתמותת העצים. יחד עם זאת, בדיון נוסף שהתקיים, לאור היקף המסמכים, והערות המומחה, בית המשפט החליט לעת הזו לבטל את המינוי והורה על הגשת סיכומים. אפשרות מינוי מומחה תישקל שוב לאחר מכן. לדעת הנהלת החברה ובהסתמך על יועציה המשפטיים של החברה סכום החשיפה הינו גבוה מ- 50% ועומד על סך של כ- 2.6 מיליון ש"ח. במידה והחברה תידרש לשלם את הסכום הנ"ל, הוא יכוסה ע"י חברת הביטוח. בספרי החברה נכללה הפרשה נאותה בגין התביעה.

(4) במהלך חודש ספטמבר 2014, התקבל מכתב דרישה מחקלאים בדרום הארץ, בשל נזקים למטעי פלפלים, כתוצאה מתקלות בשיאה של עונת ההשקיה בתחילת קיץ 2012 שהביאו לירידה משמעותית בכמות המים הדרושה לגידול הפלפלים, וכתוצאה מתקלה בקידוח הסמוך, דבר שגרם לסתימות מרובות במערכות ההשקיה ולפגיעה באיכות המים שסופקה למגדלים. ביום 25 במאי 2015 הוגש כתב תביעה בצירוף חוות דעת של שמאי, אשר העריך את הנזקים שנגרמו למטעים בסכום כולל של כ- 10.8 מיליון ש"ח. החברה הגישה כתב הגנה וכן הודעת צד ג כנגד המושב בו מגדלים החקלאים את הפלפלים. בית המשפט מינה מומחה מטעמו. במסגרת חוות הדעת העריך המומחה את סכום הנזק לכלל התובעים בסך של 3.4 מיליון ש"ח. כמו כן, קבע המומחה במסגרת חוות הדעת כי השבתת הקידוח הובילה לירידה של כ- 15% באספקת המים למגדלים החקלאיים, כאשר בתקופה שלאחר מכן הוזרמו מים באיכות ירודה למערכת תוך גרימת שיבושים וסתימות בצנרת. לאחר שניתנה חוות הדעת של מומחה ביהמ"ש, ובהתאם להמלצת ביהמ"ש, הוחלט לקיים הליך גישור בפני כב' השופטת בדימוס הילה גרסטל, בטרם התיק יקבע להגשת ראיות. תביעה זו סולקה לאחרונה בפשרה, במסגרתה שולם לתובעים סכום של 3.8 מיליון ש"ח. סכום החיוב על מקורות הוא בגובה ההשתתפות העצמית, סך של 325,000 דולר ארה"ב.

(5) במהלך חודש מאי 2017 הוגשה בקשה לתביעת פיצויים לפי פרק ט' לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, בסך של כ- 24 מיליון ש"ח ע"י קיבוץ בגין פגיעה במקרקעין, בהסתמך על חוות דעת של שמאי מטעם הקיבוץ. החברה הפקידה כתב התחייבות ושיפוי בידי הועדה המקומית. בהתאם לכך, פנתה הועדה לחברת וביקשה כי תיערך להגשת תגובה לתביעה. החברה פנתה לשמאי מטעמה לצורך הכנת חוות דעת שמאית נגדית. ביום 26 ביולי 2017 הוגש כתב תשובה מטעם החברה. טרם נקבע דיון בתיק. לדעת הנהלת החברה ובהסתמך על יועציה המשפטיים של החברה, סכום החשיפה הינו נמוך מ- 50%.

(6) במהלך חודש מרץ 2019, הוגשה בבית משפט מחוזי תל אביב תביעה כספית נגד החברה על סך של כ- 34 מיליון ש"ח במסגרתה נטען על הפרת ההסכם לביצוע עבודות עפר תשתית ופיתוח במסגרת פרויקט המוביל החמישי לירושלים, על ידי מקורות, כשלטענת התובעת מקורות מסרבת לשלם לה את התמורה המוסכמת, כביכול, עבור פינוי פסולת וקרקע מזוהמת מהאתר. החברה הגישה כתב הגנה מטעמה. התובעת הגישה כתב תשובה. בהסכמת הצדדים הופנה ההליך לגישור המצוי בעיצומו. נוכח השלב המקדמי בו מצויה התביעה אין בידי עורכי הדין המטפלים בתיק להעריך את סיכוייה להתקבל.

(7) ארנונה, היטלים ואגרות (פיתוח) – כנגד החברה עומדות מספר דרישות מצד רשויות לתשלומי ארנונה, היטלים ואגרות בגין נכסים אשר לטענת התובעים לא שולמו ולא משולמים כנדרש. נכון לתאריך הדוחות הכספיים סך כל הדרישות מסתכם לסך של כ- 258 מיליון ש"ח. מתוך סכום זה כ- 96 מיליון ש"ח מתייחס לדרישת מועצה אזורית אחת. הדרישות נמצאות בשלבי בירור שונים, חלק בהליך של השגה, חלק בהליך של ערר וחלק בבתי המשפט. להערכת היועצים המשפטיים של החברה, הסכום שהחברה תידרש בסופו של דבר לשלם בגין כל התביעות הנ"ל אינו מהותי. החברה רשמה הפרשה מתאימה בספריה, אשר לדעתה משקפת את חשיפתה בתביעות אלו.

(9) נכון לתאריך הדוחות הכספיים כנגד החברה תלויות ועומדות מספר נוסף של תביעות בסך של כ- 43 מיליון ש"ח. החברה רשמה הפרשה מתאימה בספריה בהתאם לחוות דעת יועציה המשפטיים.

(10) בבית המשפט המחוזי מרכז מתנהלות חמש תביעות, שהדיון בהן אוחד, בגין חוב דמי קרן שיקום. התביעות הוגשו ע"י מקורות בדצמבר 2012 כנגד רשויות מקומיות אלה: עיריית אור עקיבא, עיריית גבעת שמואל, מועצה מקומית ג'סר א-זרקה, מועצה מקומית באר יעקב, עיריית שדרות, מועצה מקומית קציר חריש. סכום התביעות הכולל: 31 מיליון ש"ח נכון למועד הגשת כתב התביעה (דצמבר 2012). הסכום צמוד, על פי כתב התביעה, לריבית פיגורים חשכ"ל. ביום 17 בינואר 2021 ניתן פסק דין לפיו התקבלו חמש התביעות, לפיו חויבו הרשויות המקומיות הנתבעות לשלם למקורות סך של 51 מיליון ש"ח נכון ליום פסק הדין. החוב נושא ריבית פיגורים חשכ"ל. ביום 17 במרץ 2021 הוגש ערעור על פסק הדין.

א. תביעות: (המשך)

בבית המשפט המחוזי באר שבע הוגש ביום 7 בפברואר 2017 כתב תביעה כנגד עיריית נתיבות בגין חוב קרן שיקום בסך של כ- 3.7 מיליון ש"ח.

בבית המשפט המחוזי ירושלים הוגש ביום 29 במאי 2017 כתב תביעה כנגד עיריית ערד בגין חוב דמי קרן שיקום (במסגרת אותו כתב תביעה נתבעה גם מועצה מקומית מברשת ציון, אך התביעה נמחקה בהסכמה ביום 4 בינואר 2021). סכום התביעה (נכון ליום ההגשה): 1.9 מיליון ש"ח. התביעה הועברה לבית משפט השלום בבאר שבע. להערכת עורכי הדין המטפלים בתיק, קיים סיכוי טוב כי התביעה תתקבל.

ביום 14 בספטמבר 2017 הוגשה תובענה כנגד עיריית נהריה בסך של כ-28 מיליון ש"ח בעבור תשלומים שונים ובעיקרם דמי קרן שיקום. בשים לב לנסיבות הפרטניות והייחודיות שנוצרו בהליך, לפירעון מרבית החוב של העירייה ולהחלטה בהקטנת האגרה, ולאחר מו"מ לפשרה בין מקורות והעירייה, הגיעו הצדדים להסכם פשרה במסגרת הליך של גישור, לפיו ההליך יידחה ללא צו להוצאות, כנגד החזר אגרה בהתאם לתקנות, וזאת מבלי שכל צד מודה באי אילו מטענות משנהו. ביום 11 באוקטובר 2020 ניתן תוקף של פסק דין להסכם הגישור, ובהתאם בית המשפט הורה על החזר האגרה על פי התקנות.

בנוסף מקורות הגישה תביעות תלויות ועומדות בגין קרן שיקום החדשה כנגד 3 רשויות נוספות – בית שאן (13 מלש"ח) (בימ"ש מחוזי נצרת), נשר (14.5 מלש"ח) (בימ"ש מחוזי חיפה), ראש פינה (3 מלש"ח) (בימ"ש מחוזי נצרת). כן הוגשו 4 תביעות נגד אגודות (מתוכן נותרו 3 פעילות). כמו כן, מקורות הגישה בבית משפט השלום בראשון לציון תובענה בסדר דין מקוצר כנגד החקלאי באר יעקב אגודה שיתופית חקלאית בע"מ וגבעת עדה חברה לאספקת מים בע"מ (1.2 מלש"ח במצטבר לשתי הנתבעות), בטענה לחוב שלהן בעבור "דמי קרן שיקום".

על פי יועציה המשפטיים של החברה, לא ניתן להעריך את סיכויי הגביה.

(11) ביום 15 בינואר 2020 הגישה אפיקי מים, אגודה שיתופית חקלאית, תביעה כספית על סך של 58 מיליון ש"ח, להשבת הוצאות היטל הפקה שלטענתה של התובעת שולמו עבור החברה בין 1 בינואר 2007 לבין 31 בדצמבר 2016. ביום 20 במאי 2020 התקיים דיון בפני בית המשפט בסיומו הורה על הגשת כתב הגנה. ביום 28 ביוני 2020 הורה בית המשפט לבקשת התובעת על דחיית התביעה ללא צו להוצאות.

(12) ביום 22 בדצמבר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בת"א תביעה על סך של כ- 38 מיליון ש"ח ע"י שני קבלנים (קבלן ראשי וקבלן משנה) כנגד החברה ונתבעות נוספות בקשר עם פרויקט להנחת קווי צינורות שבוצע על פי הסכם בין מקורות לבין הקבלן הראשי מ-2011.

על פי הנתען בכתב התביעה, קבלן המשנה התקשר עם הקבלן הראשי בחוזה 'גב אל גב' לביצוע עבודות הפרויקט כקבלן משנה וביצע אותן בפועל. עוד נטען כי הנתבעות הנוספות מכרו לקבלן המשנה צנרת פגומה אשר סופקה והונחה בפרויקט, וכי הקבלן הראשי חויב על ידי מקורות לרכוש צנרת מאחד משני ספקים מאושרים, ובדיעבד התברר כי הצנרת שסיפק ספק מאושר הייתה פגומה. כן נטען בתביעה, כי מלבד נזקי החלפת הצנרת – נגרמו לקבלנים נזקים נוספים בשל עבודות נוספות וחריגות שלא שולמה תמורתן. המועד להגשת כתב הגנה מטעם מקורות קבוע ליום 21 בפברואר 2021.

בנסיבות אלה, בשלב מקדמי זה של ההליך, בטרם הוגש כתב הגנה, אין בידי עוה"ד המטפלים בתיק להעריך את סיכויי התביעה.

(13) במהלך חודש פברואר 2020 הוגשו מספר דרישות, בהן נטען כי בין ה- 21 ל- 22 בפברואר 2020 סוללת עפר שהקיפה מאגר המים של מקורות קרסה לאורך של כ- 50 מטר, וכי קריסת הסוללה גרמה לפריצת מים בכמות של כ- 1 מיליון קוב והצפת שטחים חקלאיים ובתי עסק בסביבת המאגר. בשלב ראשוני, הנזקים הנתענים על ידי עסקים וחקלאים עומדים על כ- 13.5 מיליון ש"ח. לאחר מו"מ שהתנהל עם חלק מהחקלאים הושג הסדר פשרה לפיו שולם לשבעה חקלאים סכום כולל של כ- 5.5 מיליון ש"ח

לאחרונה הושג הסדר פשרה באחת מתביעות השיבוב שהוגשו על רקע האירוע. לאחר סילוק חלק מהתביעות, סכום התביעות/דרישות שנתרו מוערך בשלב זה בסך של כ- 1 מיליון ש"ח. יצוין כי ההשתתפות העצמית של מקורות מוצתה בתביעה זו.

בשלב זה על בסיס מידע שהתקבל ממקורות עורכי הדין המטפלים בתיק סבורים שניתן להעריך את הסיכוי להטלת חבות על מקורות מעל 50%. נכון לשלב זה יש ודאות של מעל 90% שהביטוח יכסה את סכום התביעה, למעט סכום ההשתתפות העצמית של מקורות - 1.3 מיליון ש"ח שמוצתה כאמור.

ב. ערבויות:

נכון ליום 31 בדצמבר של השנים 2019 ו-2020 סך הערבויות הבנקאיות שניתנו על ידי החברה עומד על כ- 39 מיליוני ש"ח וכ-38 מיליוני ש"ח בהתאמה, כולל ערבות בסך של 35 מיליוני ש"ח לטובת בנק מזרחי עבור אשדוד תפעול. יודגש כי הסכומים הנקובים כוללים הצמדה. הערבות לטובת בנק מזרחי כאמור ניתנה בעיקר בקשר עם פרויקט אשדוד.

בנוסף לסכום זה, החברה חתמה על כתב ערבות ושיפוי בסך של 100 מיליון ש"ח, כנגד ערבות בנקאית שהעמידה חברת הייזום לטובת המדינה בקשר עם פרויקט ההתפלה באשדוד. יצוין כי מתוך סכום הערבות של כ- 100 מיליון ש"ח כאמור לעיל, חולט עד למועד זה סכום בסך של כ- 10 מיליון ש"ח, כך שיתרת הערבות עומדת על סך של כ- 90 מיליון ש"ח במקרה של חילוט הערבות לצורך גביית פיצויים מוסכמים, ניתן יהיה להגדיל את הערבות האמורה כך שתמשיך לעמוד על סך של כ- 40 מיליון ש"ח, בכפוף למילוי מחדש שלא יעלה על 40 מיליון ש"ח. תוקף כתבי הערבות והשיפוי שחתמה עליו החברה מוארך בהתאם לתוקף הערבות שהעמידה חברת הייזום.

חברת הייזום:

- א. ליום 31 בדצמבר 2020, חברת הייזום העמידה ערבויות בנקאיות וחוץ מאזניות לצורך הגשת וביצוע מכרזים ופרויקטים כולל ערבויות לטובת הבנקים המממנים להבטחת התחייבויותיהן של חברות מאוחדות ושל עסקאות משותפות בסך של כ- 243 מיליון ש"ח כולל האמור בסעיף ב להלן.
- ב. ליום 31 בדצמבר 2020, חברת הייזום עמידה עבור חברת אשדוד התפלה, ולטובת מדינת ישראל ערבות ביצוע למשך תקופת ההקמה של הפרויקט, בסך 90 מיליון ש"ח. במסגרת הסכם בין אשדוד התפלה לבין מדינת ישראל, הוארך תוקף הערבות הנ"ל. נכון למועד הדוח תוקף הערבות הינו עד ליום 31 בדצמבר 2022. ערבות זו מגובה על ידי חברת מקורות מים. היתרה הנ"ל הינה לאחר מימוש ערבות בסך כ-10 מיליון ש"ח במהלך שנת 2017 לטובת מדינת ישראל, באמצעות אשראי שהתקבל מתאגיד בנקאי. כבטוחה לאשראי שהתקבל כאמור הועמד פיקדון בסכום זהה של חברת מקורות מים.

ג. התקשרויות:

- (1) לעניין התקשרויות מהותיות של חברת הייזום ראה ביאורים 5 ו-7 לעיל.
- (2) בשנים האחרונות מדינת ישראל התקשרה עם מפיקים פרטיים בחמישה הסכמי BOT, במסגרתם רוכשת המדינה מים מותפלים ממתקני ההתפלה: אשקלון, חדרה, פלמחים, שורק ואשדוד. יודגש כי החברה אינה צד להסכם ה-BOT, אך בהתאם להוראות רשות המים היא נדרשת לשלם את החשבונות השוטפים המוגשים על ידי המתפלים לאחר בדיקה ואישור של רשות המים. במקביל, במסגרת כללי הרגולציה (סעיף 45) מוכרת למקורות עלות רכישת המים ממפיקים פרטיים לפי הוראה שקיבלה מרשות המים כאמור לעיל. כמויות וסכומים הצפויים להיות משולמים במהלך השנה בגין המים המותפלים נלקחים בחשבון על ידי רשות המים בתחילת כל שנה במסגרת קביעת תעריפי המים כחלק מהעלות המוכרת החזויה למקורות. החברה קיבלה צווי רכישה חתומים על ידי גורמי המדינה המוסמכים בגין רכישה מהמתקנים באשקלון, בפלמחים ובחדרה. הצווים עוסקים, בין השאר, בנושאים הבאים: כמויות המים השנתיות שייקלטו ממתקני ההתפלה, אחוזי הזמינות שמערכת קליטת המים תצטרך לעמוד בהם, גבולות האחריות הן של המתפיל והן של מקורות, איכות המים המסופקים, אופן ניטור המים וכו'. היקף רכישות המים המותפלים בשנת 2020 הסתכם לסך של כ- 1,513 מיליון ש"ח (בשנת 2019 - 1,695 מיליון ש"ח ובשנת 2018 - 1,654 מיליון ש"ח).
- (3) בחודש נובמבר 2013 פרסמה החברה מכרז בקשר לביצוע פרויקט מנהרת קו המים החמישי לירושלים - בחלק המזרחי. מטרת פרויקט זה לאפשר למקורות להגדיל את קיבולת המים המסופקת לירושלים ולסביבותיה, לרבות מערכת אספקת מים לבית שמש, מודיעין, מעלה אדומים, הרשות הפלסטינית ולאזורי החר, החל מהעשור הבא ועד שנת היעד 2065. הפרויקט מהווה חלק מרכזי בתכנית האב לפיתוח משק המים בירושלים וסביבותיה. הפרויקט מורכב מקטע מזרחי ומקטע מערבי. הקטע המערבי, הושלם בשנת 2014. הקטע המזרחי כולל מנהרה ויתחיל בחיבור לקטע המערבי ויסתיים בעמק מוצא, מקום החיבור למערכת העירונית של ירושלים. בשנת 2015 קבוצת זובלין-יגר זכתה במכרז. החוזה נחתם במהלך חודש אפריל 2016 והפרויקט מצוי נכון למועד הדוח בביצוע. המיזם המשותף זובלין-יגר (להלן: "הקבלן") הגיש מספר תביעות לפאנל מגשרים הנדסיים (להלן: "פאנל") בהתאם למנגנון פתרון מחלוקות הקבוע בהסכם בין הצדדים, כדלקמן:
 - א. במהלך חודש אוגוסט 2019 הוגשה ע"י הקבלן תביעה לפאנל. בתביעה נטען ע"י הקבלן כי בעת ביצוע העבודה חל בחודש פברואר 2017 "אירוע גיאולוגי מרע" כהגדרתו בהסכם. בעקבות כך, טען הקבלן כי הוא זכאי לסכום של 38 מיליון ש"ח, כאשר על סכום זה להתווסף לסכום התמורה החוזי. או, לחילופין, זכאי יהיה הקבלן להחזר עלויות ישירות בהתאם לניתוח שביצע.

ג. התקשרויות (המשך)

מענה מקורות הוגש בסוף חודש מרץ 2020. משהתביעה חסרה מסמכים התומכים בדרישות הכספיות ומשהפאנל הציע כי התביעות תנוהלנה בשני שלבים: הראשון, ידון בשאלות הגיאולוגיות ותגובת המלצת הפאנל האם אלה מקימות זכאות עקרונית בארכה והתשלום והשני, ככל ורלוונטי, ייעוד לכימות הפיצוי הכספי – המענה אינו מתייחס לסוגיה הכספית למעט איזכור בדבר החוסר באסמכתאות תומכות. בסוף חודש יוני 2020 נערכו שלושה ימי דיון בפני הפאנל. לאחר מכן הגיש הפאנל בקשות להבהרות והשלמות מהצדדים. ביום 22 באוקטובר 2020 המציא הפאנל לצדדים את המלצתו לשלב הראשון, שאלה עיקריות:

1. מהות האירוע - האירוע מהווה אירוע גיאולוגי מרע לעומת הדו"ח הגיאולוגי.
2. השפעת האירוע על הכרייה – ההתמודדות באחד המקטעים השפיעה על עבודות הכרייה והתימוך במינהור אשר האטה את עבודות מכונת הכרייה (ה – TBM) והגדילה עלויות.
3. האטה – הפאנל לא קיבל את הטענה להאטה בקצב העבודות נוכח האירוע הגיאולוגי.
4. עיכוב אפקטיבי – הוכר משך עמידה - Standstill (בטלה) של 104 יום מעת כניסת ה – TBM לאירוע וכן 0.88 יום כפועל יוצא מפיצוי שבוצע במסגרת עבודות במטמנה. משך זה יש לחשב בשים לב להמלצה שניתנה עבור התביעה המפורטת בסעיף ב להלן, ובשים לב למשך 30 יום שבגינו, עפ"י החוזה, לא יוכר עיכוב (כלומר נספג ע"י הקבלן).
5. עלויות בגין בטלה בנוסף למחיר החוזה – נדחתה בקשת הקבלן לסכום יומי של 52 אלפי אירו. העלויות ייקבעו בהתאם לעלויות ישירות, מוצדקות בלתי נמנעות בהן נשא הקבלן בפועל כפי שאלה נתמכות באסמכתאות בעבור העבודות הנוספות שנדרשו כתוצאה מההתמודדות עם האירוע ובגין משך הבטלה. הפאנל הורה לצדדים לבחון יחד את העלויות בהתאם לעקרונות הנ"ל – ולהציג בפניו: את העלויות המוסכמות ואת העלויות שאינן מוסכמות. תוצר זה טרם גובש והוגש.
6. דרישת הפרשי הצמדה – הפאנל דחה כעניין עקרוני את הדרישה בקבעו שמדובר בסיכון מסחרי.

בשים לב, בין היתר, לכך שהדיון מול הפאנל בשאלת הזכאות הכספית – לא התקיים ובשים לב לכך שהדיון מתקיים כעת במסגרתו של גישור (שעל ההמלצה הניתנת בגדרו ניתן לערער לבורר) – לא ניתן להעריך, בשלב זה, את סיכויי התביעה.

ב. במהלך חודש אוקטובר 2018 הגיש הקבלן לפאנל תביעה בסך של כ-4.6 מיליון ש"ח בגין אירוע במחלוקת. לאחר קבלת תגובת מקורות וקיום דיון במעמד הצדדים, הפאנל הגיש את המלצותיו תוך ציון העובדה שעל הקבלן להוכיח את עלויות ימי הבטלה ועלויות העבודות שנגרמו לו כתוצאה מהאירוע הנטען. נכון למועד זה לא הוגש בפני הבורר ערר על המלצה זו (כולה או חלקה) בידי מי מהצדדים. בנוסף יצוין כי הצדדים נעתרו להצעת הפאנל לקיים את הליכי הגישור בתביעה זו (כמו גם בתביעה האמורה בסעיף א' לעיל) בשני שלבים. לאחרונה הגישו הצדדים, לבקשת הפאנל, מסמך בו מפורטים הנושאים בהם קיימת הסכמה עקרונית והנושאים בהם קיימת אי הסכמה. מועד לדיון בראשות הפאנל טרם נקבע. בשים לב, בין היתר, לכך שהדיון מול הפאנל בשאלת הזכאות הכספית – לא התקיים ובשים לב לכך שהדיון מתקיים כעת במסגרתו של גישור (שעל ההמלצה הניתנת בגדרו ניתן לערער לבורר) – לא ניתן להעריך, בשלב זה, את סיכויי התביעה.

ג. במהלך חודש פברואר 2019 הגיש הקבלן לפאנל תביעה בסך של כ-6.9 מיליון ש"ח בגין אירוע גיאולוגי מרע. נכון לעת זו בה התביעה טרם נלמדה ונותחה במלואה, טרם הנקבע מועד להגשת תגובת מקורות וזו טרם הוכנה וטרם נערך דיון ראשוני בפניה לא ניתן להעריך את סיכויי התביעה.

ד. במהלך חודש ספטמבר 2019 הגיש הקבלן לפאנל שתי תביעות נוספות בגין שני אירועים שלטענת הקבלן מוגדרים כ"אירוע גיאולוגי מרע". תביעה ראשונה על סך של כ-16.4 מיליון ש"ח. תשובת מקורות לתביעה זו הוגשה ביום 31 במאי 2020. נכון לעת זו בו טרם נערך דיון ראשוני בפני הפאנל לא ניתן להעריך את סיכויי התביעה. תביעה נוספת על סך של כ-6.5 מיליון ש"ח. תשובת מקורות לתביעה הוגשה ביום 30 באפריל 2020. דיון בפני הפאנל התקיים בימים 11 ו-12 לינואר 2021. לאחר מכן התבקש הקבלן להבהרות שהוגשו על ידו. אלה נלמדו בידי מקורות שהגישה התייחסות נפרדת ומשלימה. בשים לב, בין היתר, לכך שטרם ניתנה המלצת הפאנל בתביעה ובשים לב לכך שהדיון מתקיים כעת במסגרתו של גישור (שעל ההמלצה הניתנת בגדרו ניתן לערער לבורר) – לא ניתן להעריך, בשלב זה, את סיכויי התביעה.

ה. במהלך חודש דצמבר 2019 הגיש הקבלן לפאנל תביעה על סך של כ-55.7 מיליון ש"ח. לטענת הקבלן הוא זכאי לקבלת סעדים הנובעים, לטענתו, מהנחייית של מקורות להחיל עוביי דופן צנרת שהינם גדולים מאלה שעלו בתחשיביו. חשוב לציין כי המחלוקת בין הצדדים אינה נוגעת לכלל תוואי המנהרה אלא למקטעים ספציפיים בה וכי עוביי הדופן, הן בהתאם לתחשיבי הקבלן והן בהתאם לתחשיבי מקורות, אינו אחיד לאורך תוואי המנהרה אלא מדובר בעוביים משתנים בהתאם לצורך. נכון לעת זו בה התביעה טרם נלמדה ונותחה במלואה, טרם נקבע מועד להגשת תגובת מקורות לתביעה וזו טרם הוכנה וטרם נערך דיון ראשוני בפני הפאנל, ואין בידי הנהלת החברה ויועציה המשפטיים של החברה להעריך את סיכויי התביעה.

ג. התקשרויות (המשך)

1. ביום 29 במרץ 2020 הגיש הקבלן בקשה לפאנל כי יכיר באירוע נגיף הקורונה והשלכותיו כאירוע של כח עליון לפי הוראות ההסכם. להוציא בקשת ההכרה באירוע כאמור – לא כללה הבקשה דרישה לסעדים (עלויות והתאמת לוח זמנים) וצוין כי אלה יידרשו בנפרד. מקורות בתשובתה מיום 2 באפריל 2020 התנגדה לבקשת הקבלן וטענה כי לא התמלאו מלוא התנאים המוקדמים הקבועים בסעיף החוזי בכדי שהאירוע יוכר כאירוע של כח עליון. ביום 20 באפריל 2020 הודיע הפאנל כי הוא מכיר עקרונית בכך שהאירוע הינו אירוע של כח עליון תוך ציון שאין הוא מתייחס כלל להיבטים של סעדים וכי אלה ממילא כפופים לחובת הקבלן להקטין נזקים. משהבקשה לפאנל כמו גם החלטתו לא נדרשים כלל לסוגיית הסעדים ומשמקורות הגישה ביום 3 בנובמבר 2020 לבורר ערר על המלצתו העקרונית של הפאנל (שהאירוע הנו אירוע של כח עליון) ביום 3 בדצמבר 2020 הגיש הקבלן את תשובתו לערר ומקורות הגיבה לתגובה ביום 26 בינואר 2021. הואיל וטרם התקיים דיון בנושא בפני הבורר לא ניתן להעריך את סיכויי בקשותיו של הקבלן. נושאי הבקשות הנ"ל יידונו בפני הבורר יחד עם הבקשה לשינוי בדיון הנזכר בסעיף ז להלן.

הקבלן הגיש ביום 14 באפריל 2020 בקשה לבורר כי יכיר בצווים וההנחיות שפורסמו עקב נגיף הקורונה עד ליום 10 במרץ 2020 כשינוי דין כהגדרתו בהסכם. להוציא בקשת ההכרה באירוע כאמור – לא כללה הבקשה דרישה לסעדים (עלויות והתאמת לוח זמנים). עפ"י החלטת הבורר – מקורות הגישה את תשובתה עד ליום 11 במאי 2020, בהתאם לארכה שאושרה לקבלן, הקבלן הגיב לתשובת מקורות ביום 24 במאי 2020.

במקביל להגשת ערר מקורות על המלצת הפאנל הגיש הקבלן לבורר בקשה נוספת להכרה כי צווים והנחיות שפורסמו בקשר לנגיף הקורונה מיום 11 במרץ 2020 יוכרו כשינויים בדיון לפי ההסכם. למעט הערכות כלליות בדבר משך עיכוב לו"ז ועלויות – לא כללה הבקשה סעדים קונקרטיים חלוטים. תשובת מקורות לבקשה הוגשה לבורר ביום 3 בדצמבר 2020 והקבלן הגיש תגובתו לתשובה ביום 26 בינואר 2021.

עפ"י הסדר שאושר בידי הבורר - ערר מקורות מיום 3 בנובמבר 2020 על המלצת הפאנל בדבר הכרה בקורונה כאירוע של כח עליון כמו גם בקשות הקבלן (הראשונה מיום 14 באפריל 2020 והשנייה מיום 3 בנובמבר 2020) להכרה בשינוי דין יידונו במאוחד. עד לקיום דיון כאמור במכלול, נוכח העובדה כי הסעד המבוקש בבקשות הינו הצהרתי ואינו כולל בקשה למתן סעדים קונקרטיים (לו"ז או סכום), לא ניתן להעריך בשלב זה את סיכויי קבלת הערר או הבקשות בידי הבורר.

(4) ביום 8 בפברואר 2021 חתמה מקורות יחד עם שתי חברות זרות (להלן: "הקבוצה"), על הסכם למתן שירותי תחזוקה ותפעול של פרויקט אגירה שאובה בצוק מנרה (להלן "הפרוייקט"), לתקופה של 20 שנה החל ממועד השלמת הקמתה והפעלתה (אשר צפוי לארוך כ-5 שנים). במועד חתימת ההסכם מולאו התנאים כהגדרתם ברישיון המותנה שניתן מהרשות לשירותים ציבוריים חשמל (להלן: "רשות החשמל") לעמידה באבן הדרך לסגירה פיננסית לפרוייקט.

פרוייקט אגירה שאובה בצוק מנרה יבוצע באמצעות קונצורציום של חברות הכולל; חברת SPC בשם 'אלומי מנרה 2014 בע"מ', חברת EPC של הפרוייקט הינה 'אלקטרה תשתיות' ומטרתה להקים את מתקן אגירה השאובה וחברת O&M עתידה לקום אשר בה יהיו חברות החברות הבאות: מקורות (65%), Verbund (28%), Voith (7%) ומטרתה כאמור לספק שירותי תחזוקה ותפעול של הפרוייקט.

מקורות כחברה בחברת ה-O&M תפעל לבצע תפעול ותחזוקה שוטפת של המפעל תחת ניהולו הישיר של מומחה מטעם חברת VERBUND.

צפויים שני שלבים מקדימים עד לתחילת תקופת ההפעלה:

א. תקופת Premobilization הצפויה להתחיל בשנה הקרובה ולהימשך כ-38 חודשים אשר במהלכה למקורות פעילות מצומצמת.

ב. תקופת Mobilization אשר צפויה להימשך כ-10 חודשים. בשלב זה צפויה לגדול מעורבות מקורות וצוות קבוע מטעם השותפות יתמקם באתר באופן שוטף ויבצע בו מטלות משמעותיות שמהותן היערכות למועד הפעלת התחנה ותחילת תקופת התפעול והתחזוקה בת 20 שנה.

(5) בהמשך לאמור בהחלטת ממשלה 4514, בדבר השבחת או מכירת נכסי המקרקעין אשר לחברה יש זכויות בהם, ביום 9 בנובמבר 2020 אישר דירקטוריון החברה כי החברה תפתח בהליך מכרזי למכירת חלקה של החברה בנכס המשמש את מטה החברה ברח' לינקולן 9 בתל אביב (להלן: "הנכס בלינקולן") וכן בנכס המשמש לפעילות שח"מ מקורות ביצוע בע"מ, חברת בת בבעלות מלאה של החברה (להלן: "שח"מ"), ברח' הפלד 1 בחולון (להלן: "הנכס בחולון") וזאת בדרך של מכרז פומבי (להלן: "ההליך המכרזי").

בהתאם למתווה שאושר על ידי הדירקטוריון כאמור, החברה תמכור בהליך המכרזי את מלוא זכויותיה בנכס בלינקולן, כאשר רוכש הנכס בלינקולן יהיה מחויב לבנות מבנה לצורך שימוש מטה החברה ושח"מ, בשטח הנכס בחולון שיוותר בבעלות החברה, כמפורט להלן. יובהר כי העברת מטה החברה לנכס בחולון תבוצע רק לאחר הקמת המבנה כאמור. כמו כן, החברה תמכור את זכויותיה בנכס בחולון, למעט כ-12 דונם מתוך הנכס בחולון אשר יישארו בבעלות החברה. יצוין כי מכירת הנכסים תהא כפופה לקבלת כל ההסכמות והאישורים הנדרשים על פי דין.

ד. שעבודים:

נכון למועד הדוח, לא רשומים שעבודים על נכסי מקורות מים, מלבד שעבוד על פיקדון כספי בסכום של כ-10 מיליון ש"ח לטובת בנק הפועלים. חברת הייזום שעבדה את מניות חברת הבת אשדוד התפלה לטובת הבנקים המממנים של פרויקט אשדוד. כל נכסי חברת אשדוד התפלה משועבדים בשעבוד קבוע וצף לטובת הבנקים המממנים. חברת הייזום שעבדה את מניות חברת הבת MN LIMASSOL לטובת הבנק המממן את הפרויקט. כל נכסי חברת הבת של חברת הייזום שועבדו לטובת הבנק המממן.

ה. קולחים:

1. החברה מצויה בשנה האחרונה במחלוקות עם רשות המים בנושא צווי שירותי תשתית שניתנו לחברה. בחלק מן המקרים האמורים הפעילה רשות המים, את סמכותה וביצעה שינויים ברישיון מקורות או נתנה הוראות לפי סעיף 35א לחוק המים, התשי"ט-1959 אשר מקורות אינה מבצעת. רשות המים הודיעה לחברה כי היא רואה הפרות אלו בחומרה והודיעה כי בכוונתה לאכוף את ההפרות בכלים השונים העומדים לרשותה לרבות סנקציות כספיות ועונשיות. יודגש כי, לעמדת החברה, הצווים ניתנו בחוסר סמכות והיא הגישה עררים לבית המשפט לביטולם ו/או קבלת סעדים זמנים אשר נכון למועד זה טרם נדונו.

2. בתחום הקולחים החברה מתפעלת של 8 מפעלי השבה אליהם מופנים מי ביוב לאחר שעברו תהליך טיהור במט"שים ואשר מספקים קולחים באיכות שניונית ושלישונית ואת מפעל הקו השלישי (שפד"ן) ברמת מים מושבים". במפעלים אלו מקורות הינה ספק מי קולחים, כהגדרתו בתקנות איכות מי קולחים, אשר מחויב, בין היתר, לנקוט את כל האמצעים הסבירים למניעת הרעה באיכות מי קולחים שברשותו, וכן מחויב שלא לגרום ולא להרשות לאחר לגרום חריגה מן הערכים הקבועים בתקנות אלו. מקורות נוקטת במירב האמצעים הנדרשים לעמידה בתקנות אלו. עמדת מקורות הינה כי טיהור השפכים ואיכות מי קולחים היוצאים מהמט"שים אינו באחריות מקורות ואינו בשליטתה. מקורות מקבלת את מי הקולחים כפי שהם וחובתה בדיון בנושא איכות המים מתמצת בכך שלא תרע את איכותם. יצוין, כי כאשר המט"שים מזרימים למאגרים קולחים שאינם באיכות ראויה, נוצרת בעייתיות וזאת, בין היתר, מכיוון שנאסר על מקורות לספק לחקלאים מי קולחים שאינם באיכות הראויה המוסכמת על ידי משרדי הממשלה. בשל כך, מקורות חשופה, בעל כורחה, לתביעות נזיקין אשר עלולות להיות בהיקף ניכר, על ידי חקלאים שיבוליהם נפגעו, עת מקורות מספקת קולחים החורגים באיכותם מהתקנות. מנגד, אי קליטת הקולחים על ידי מקורות, משמעה הזרמה של מי הקולחים לנחל, דבר האסור על פי חוק המים ותקנותיו אלא בהיתר או בצווי הרשאה. הואיל ואין באפשרותה של מקורות לשלוט בערכי הקולחים המוזרמים אל מפעלי ההשבה מהמט"שים, הגיעה מקורות להסדרה מול רשות המים לגבי ערכים היסטוריים של רמות המלחים המותרים בקולחים אשר היא מספקת.

א. הכנסות:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
3,464,531	3,795,059	3,939,293
312,248	351,678	427,895
514,005	504,231	529,094
<u>4,290,784</u>	<u>4,650,968</u>	<u>4,896,282</u>

מכירות מים
דמי מים*
הכנסות מביצוע עבודות

* בהתאם לתיקון 27 לחוק המים. ראה ביאור 1.ב.2.א.

ב. עלות המכירות והעבודות:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
668,817	734,021	735,054
371,155	408,022	382,547
261,775	209,624	211,635
112,167	97,967	106,178
1,731,655	1,770,858	1,580,002
502,635	514,296	529,223
27,178	38,372	44,221
63,740	58,975	41,981
85,681	75,936	78,319
<u>3,824,803</u>	<u>3,908,071</u>	<u>3,709,160</u>

עלות המכירות:

אנרגיה לשאיבה
משכורות, שכר עבודה והוצאות נלוות
חומרים וקבלני משנה
מסים עירוניים
קניית מים מאחרים
פחת בגין מפעלי מים
פחת בגין רכוש קבוע אחר
דמי שימוש למפא"ר
הוצאות אחרות

758	666	620
64,378	73,222	67,894
352,463	351,234	350,150
4,040	5,195	6,232
9,389	8,566	12,150
<u>431,028</u>	<u>438,883</u>	<u>437,046</u>
<u>4,255,831</u>	<u>4,346,954</u>	<u>4,146,206</u>

עלות העבודות:

אנרגיה לשאיבה
משכורות, שכר עבודה והוצאות נלוות
חומרים וקבלני משנה
פחת בגין רכוש קבוע אחר
הוצאות אחרות

ג. הוצאות הנהלה וכלליות:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
60,295	67,460	67,332
5,642	8,683	8,909
11,693	13,048	(17,957)
18,131	9,691	16,310
<u>95,761</u>	<u>98,882</u>	<u>74,594</u>

משכורות, שכר עבודה והוצאות נלוות
פחת בגין רכוש קבוע

הפרשה לחובות מסופקים ואבודים
הוצאות אחרות

ד. הכנסות (הוצאות) מימון, נטו:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
1,212	2,392	3,410
-	15,531	2,323
8,385	13,212	13,790
72,510	-	42,692
-	41,147	-
-	-	19,933
3,212	-	2,192
85,319	72,282	84,340
(355,815)	(305,047)	(232,168)
110,615	103,519	89,672
(245,200)	(201,528)	(142,496)
(60,947)	(53,243)	(43,678)
(15,954)	-	(8,467)
-	(16,528)	(16,033)
(4,592)	(26,611)	-
(7,315)	(2,952)	(2,939)
(334,008)	(300,592)	(213,613)
(248,689)	(228,310)	(129,273)

הכנסות מימון:
 הכנסות ריבית מבנקים
 רווח מניירות ערך
 הכנסות ריבית פיגורים מצרכני מים וחייבים לזמן ארוך
 מחייבים בגין הסדרי זיכיון*
 הפרשי שער, נטו
 ריבית מס הכנסה
 אחרים

הוצאות מימון:
 בגין אגרות חוב לזמן ארוך
 בניכי ריבית שנזקפה לעלות רכוש קבוע בתקופת ההקמה

ריבית ועמלות לתאגידי בנקאיים
 הפרשי שער, נטו
 היוון פנסיה מוקדמת
 ריבית מס הכנסה
 אחרים

* בגין הפרשי שער

ה. הכנסות (הוצאות) אחרות, נטו:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
5,124	(8,135)	(1,524)
-	-	(5,200)
91,500	-	-
-	-	(18,785)
(17,291)	(9,176)	-
4,081	758	2,721
(171)	-	(11)
18,003	16,917	17,050
5,108	4,654	4,133
1,036	3,945	1,669
(5,422)	(5,259)	(5,361)
(8,938)	-	-
93,030	3,704	(5,308)

הפרשה לתביעות והתחייבויות תלויות, נטו
 הפרשות לירידות ערך לימסול
 עדכון הפרשה לירידת ערך מתקן התפלה אשדוד
 עדכון הפרשה לרכוש קבוע
 הפסדים מירידות ערך אחרים
 רווח הון ממימוש רכוש קבוע
 עלויות ייזום פרויקטים
 הכנסות משכירות
 הפחתת הכנסות נדחות
 הכנסות אחרות
 שי לחג ומענק מים לפנסיונרים
 הוצאות אחרות

ו. פירוט משכורות, שכר עבודה והוצאות נלוות, לפי סעיפי הדוחות הכספיים:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
371,155	408,022	382,547
64,378	73,222	67,894
60,295	67,460	67,332
495,828	548,704	517,773
200,721	236,006	223,280
696,549	784,710	741,053

עלות המכירות
 עלות העבודות
 הוצאות כלליות
 השקעות במפעלי מים

ביאור 25 - פירוטים נוספים לסעיפי דוחות רווח והפסד (המשך)

ז. עלות אספקת מים לפי סוגי מים:

להלן פירוט עלות אספקת מים על ידי החברה לפי סוגי מים לשנת 2020:

סך הכל אלפי ש"ח	אחרים שלא שויכו אלפי ש"ח	קולחים אלפי ש"ח	מליחים אלפי ש"ח	שפד"ן (4) אלפי ש"ח	שפירים אלפי ש"ח	
3,709,160	-	86,786	121,137	169,938	3,331,299	עלות המכירות (1)
61,421	2,246	3,148	3,094	3,282	49,651	הוצאות הנהלה וכלליות
122,670	(19,825)	6,500	11,490	10,842	113,663	הוצאות מימון (2)
3,893,251	(17,579)	96,434	135,721	184,062	3,494,613	סה"כ עלות מקומית
-	-	-	-	105,538	(105,538)	תגבור מים שפירים (3)
3,893,251	(17,579)	96,434	135,721	289,600	3,389,075	סה"כ עלות אספקת מים

(1) עלות המכירות אינה כוללת עלויות בגין עבודות לגורמי חוץ.

(2) הוצאות המימון שויכו לסוגי המים לפי סך הוצאות הפחת השנתיות בכל סוג מים.

(3) מפעל השפד"ן מתוגבר בכמות משמעותית של מים שפירים. לפיכך התווספה לעלותו עלות העברת המים השפירים.

(4) במפעל השפד"ן העלות כוללת החדרה בשדות ההחדרה ואספקת מים לצרכנים.

מדינת ישראל, רשות המים, חברות ותאגידיים ומוסדות שבשליטתה (לרבות חברות ממשלתיות ומשרדי ממשלה) מהוות צד קשור ובעל עניין בחברה. העסקאות שמבצעת החברה עם בעלי עניין במהלך עסקיה הרגילים כוללות מכירת מים וביצוע עבודות תשתית, אחזקה וקבלת שירותים במשק המים.

א. יתרות מאזניות בגין צדדים קשורים:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
		(1) רשות המים:
256,568	70,046	חשבונות נדחים רגולטוריים-נכסים
-	(73,819)	חשבונות נדחים רגולטוריים-התחייבויות
		(2) ממשלת ישראל:
-		התחייבויות שוטפות - ממשלת ישראל
17,922	12,562	חובות בגין צריכת מים ועבודות שבוצעו
17,922	12,562	
		(3) מקורות המוביל הארצי ונכסים בע"מ (המפא"ר):
(236,734)	(251,338)	התחייבות שוטפת - חו"ז המפא"ר
		(4) חברות ממשלתיות:
3	(1,477)	רכבת ישראל
(4,777)	(5,668)	נתיבי ישראל
(17,022)	(28,484)	חברת החשמל
-	(7,498)	חברת החשמל – הוצאות לשלם
		(5) חברות בנות:
(121,093)	(73,128)	הוצאות לשלם שח"מ
(221,743)	(247,121)	חשבון שוטף שח"מ
(17,621)	(17,621)	התחייבות לזמן ארוך שח"מ
(360,457)	(337,870)	
(31,264)	(9,367)	חשבון שוטף חברת הייזום**

** בנושא ערבות שניתנה לחברת הייזום- ראה ביאור 24.ב.

ב. הכנסות (הוצאות) בדוח רווח והפסד בגין צדדים קשורים:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
			(1) רשות המים:
372,874	292,492	(206,449)	תנועה בחשבונות נדחים רגולטורים, נטו לאחר השפעת מסים
			(2) ממשלת ישראל:
143,156	150,733	150,973	הכנסות ממכירות מים לגופים ממשלתיים
(63,740)	(58,975)	(41,981)	(3) מקורות המוביל הארצי ונכסים בע"מ (המפא"ר): הוצאות דמי שימוש
			(4) חברות ממשלתיות אחרות:
10,738	20,645	93,032	רכבת ישראל - הכנסות
(251)	-	(73)	רכבת ישראל - הוצאות
207,492	170,235	91,446	נתיבי ישראל - הכנסות
(2,417)	(95)	(11,766)	נתיבי ישראל - הוצאות
31,021	24,858	42,205	חברת החשמל - הכנסות
(319,128)	(335,153)	(412,932)	חברת החשמל - הוצאות

- חברת החשמל לישראל - חברה ממשלתית המהווה ספק האנרגיה משמעותי של החברה
- רכבת ישראל - חברה ממשלתית שמקורות מבצעת בעבודה תשתית באתרים שבהם נמצאות מסילות ברזל באזורי קווי מים.
- נתיבי ישראל, החברה הלאומית תשתיות תחבורה בע"מ (מ.ע.צ.) - חברה ממשלתית, שמקורות מבצעת עבודה תשתית באתרים בהם מוקמים מחלפים המשולבים עם קווי מים.

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
			(5) חברות בנות:
(335,313)	(476,776)	(520,652)	עבודות של חברת שח"מ בפיתוח ומזמיני עבודות עלות המכירות והעבודות שבוצעו על ידי שח"מ
(144,300)	(135,315)	(126,358)	הוצאות הנהלה וכלליות השתתפות שח"מ
22,715	32,160	27,085	דמי שימוש ברכוש החברה - שח"מ
262	250	150	ריבית בגין יתרות הדדיות שח"מ
652	(858)	498	
5,857	4,219	5,064	הכנסות בגין עבודות ייזום
(927)	(707)	(675)	עלות העבודות בגין עבודות שבוצעו ע"י חברת הייזום
439	448	448	הכנסות כלליות מחברת הבת
-	-	-	הוצאות אחרות
400	442	347	הכנסות מימון

ג. גילוי לעניין תגמולים:

(1) תגמולים לבעלי עניין:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
3,127	2,391	2,018	שכר ונלוות לבעלי עניין המועסקים בחברה מספר האנשים אליהם מתייחסת ההטבה
4	4	2	
207	216	327	דמי ניהול לבעלי עניין שאינם מועסקים בחברה מספר האנשים אליהם מתייחסת ההטבה
7	8	8	

(2) חמשת בעלי התגמולים הגבוהים ביותר בתאגיד:

התגמולים ששילמה החברה בשנת 2020 עבור חמשת בעלי התגמולים הגבוהים ביותר בתאגיד, אשר ניתנו להם בקשר עם כהונתם בחברה או בחברה שבשליטתה (הסכומים באלש"ח):

תפקיד	היקף משרה	מספר חודשי העסקה	שכר (א)(ב)	מענק חד פעמי (ג)	סה"כ
יו"ר מועצת המנהלים	100%	12	1,068	-	1,068
מזכיר ארגון העובדים	100%	10	990	-	990
סמנכ"ל פיתוח ואסטרטגיה	100%	12	958	13	971
סמנכ"ל חטיבת תפעול ואחזקה	100%	12	962	-	962
מנהל מרחב דרום	100%	12	955	-	955

- (א) מועד מתן התגמול: משולם כל ראשון לחודש - מועד תשלום השכר.
 (ב) שכר: שוטף במונחי עלות עובד מעביד הכולל את השכר ברוטו, נלוות לשכר וזקיפות לצורך מס.
 (ג) מענק חד פעמי: מענק שהתקבל במסגרת ההסכם הקיבוצי מיום 25 ביוני 2019.

(3) לעניין הדירקטורים בחברה, אשר אינם מועסקים בחברה, גמול הדירקטורים וההוצאות הנלוות אליו אינו חורג מהמקובל (קרי, אינו עולה על הסכום המירבי לפי תקנות 2, 3 ו-3 לתקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור מקרב הציבור בחברות ממשלתיות), תשנ"ד-1994).

(4) לא ניתנו תגמולים בגין שנת 2020 לנושאי המשרה הבכירים שכיהנו בחברה בתקופה זו, וכן מתום התקופה ועד למועד הגשת הדוח, ואשר לא הוכרו בדוחות הכספיים לשנת הדיווח.

(5) תנאים לסיום התקשרות של בעלי התגמולים הגבוהים ביותר ונושאי המשרה הבכירים, אשר שכרם מפורט בסעיפים 1 ו-2 לעיל:
 המנכ"ל, סמנכ"ל כספים, סמנכ"ל הנדסה, סמנכ"ל טכנולוגיה, סמנכ"ל ארגון ומנהל, מבקר פנימי, יועצת משפטית, דוברת החברה ומזכירת החברה הינם עובדים בהסכם מיוחד. תוקפו של ההסכם יהיה עד ליום פקיעת הכהונה בחברה, בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות.

(6) החל משנת 2015 החברה מיישמת מודל תגמול ותמרוץ עובדים בכירים מבוסס ביצועי החברה וביצועים אישיים. מודל זה אושר על ידי החברה ורשות החברות הממשלתיות.

(7) החברה לא נתנה התחייבות כלשהי לתגמול מעבר למפורט לעיל.

א. כללי:

מגזרים תפעוליים מזוהים על בסיס הדיווחים הפנימיים אודות מרכיבי הקבוצה, אשר נסקרים באופן סדיר על-ידי מקבל החלטות התפעוליות הראשי של הקבוצה לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועי המגזרים התפעוליים. מערכת הדיווחים המועברת למקבל החלטות התפעולי הראשי של הקבוצה, לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועי המגזרים התפעוליים מתבססת על בסיס קווי מוצר ושירות והינה: אספקת מים, חברת הייזום ושירותים נוספים בתחום המים. במסגרת מגזר אספקת המים קובצו נתונים של מספר מגזרים גאוגרפיים בארץ (צפון, מרכז ודרום), אשר להם מאפיינים כלכליים (רווח גולמי), סוגי לקוחות, מוצרים, שירותים וסביבה מפקחת (תעריף מים אחיד) דומים.

מפורטים להלן מגזרי הפעילות של החברה בהתאם ל-IFRS 8:

מגזר א' - אספקת מים - מפיק את הכנסותיו בעיקר מהפקה או רכישה, הולכה ואספקת מים והקמה וחיידוש של מפעלי מים. תוצאות מגזר זה מייצגות את הרווח הגולמי ומוצגות לרבות השינוי בנכסים הנדחים הרגולטוריים ולמעט השינוי בנכסים אלו בגין הפרשי הצמדה.

מגזר ב' - חברת הייזום - מפיק את הכנסותיו מהקמה והפעלה של מתקני התפלת מים, מט"שים, הקמה ותפעול של מערכות מים וביוב עירוניות וכן פעילויות ייזום בתחום המים בחו"ל. תוצאות מגזר זה מייצגות את הרווח לפני מס.

מגזר ג' - שירותים נוספים בתחום המים - מפיק את הכנסותיו מביצוע עבודות (אחזקת רשתות, העתקת תשתיות, הפעלת ביובים וכד') בעבור אחרים. תוצאות מגזר זה מייצגות את הרווח הגולמי מפעילויות שמבצעת החברה בצירוף רווח לפני מס מפעילויות שמבצעת חברת הבת שח"מ.

הנכסים וההתחייבויות שלא הוקצו למגזרים, כוללים בעיקר: יתרות מזומנים, בטוחות סחירות, ועתודות למסים נדחים.

ביאור 27 - דיווח מגזרי (המשך)
 ב. הכנסות ותוצאות מגזר:

סך הכל	שירותים נוספים בתחום המים אלפי ש"ח	חברת הייזום אלפי ש"ח	אספקת מים אלפי ש"ח	
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020:				
4,720,956	330,287	188,436	4,202,233	סה"כ הכנסות מגזר
549,649	54,256	2,319	493,074	תוצאות מגזר
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019:				
4,871,553	297,326	197,545	4,376,682	סה"כ הכנסות מגזר
439,653	(6,938)	(22,021)	468,612	תוצאות מגזר
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018:				
4,781,293	285,131	212,114	4,284,048	סה"כ הכנסות מגזר
581,272	53,130	68,896	459,246	תוצאות מגזר

ב. נכסי והתחייבויות מגזר:

סך הכל אלפי ש"ח	שירותים נוספים בתחום המים אלפי ש"ח	חברת הייזום אלפי ש"ח	אספקת מים אלפי ש"ח	
ליום 31 בדצמבר 2020:				
16,437,038	178,595	1,204,765	15,053,678	נכסי מגזר
(12,949,339)	(782,210)	(1,155,801)	(11,011,328)	התחייבויות מגזר
95,369	-	82,170	13,199	מידע נוסף בגין נכסי מגזר: השקעות בישויות בשליטה משותפת
ליום 31 בדצמבר 2019:				
15,578,520	144,878	1,228,209	14,205,433	נכסי מגזר
(12,245,660)	(812,021)	(1,192,908)	(10,240,731)	התחייבויות מגזר
106,610	-	84,587	22,023	מידע נוסף בגין נכסי מגזר: השקעות בישויות בשליטה משותפת

ד. התאמה בין סך הכנסות ותוצאות המגזרים לבין ההכנסות והתוצאות בדוחות הכספיים:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
4,781,293	4,871,553	4,720,956	הכנסות:
			סך הכנסות מגזרים בני דיווח
(490,509)	(220,585)	175,326	בנוסף:
			תנועות בחשבונות רגולטורים
4,290,784	4,650,968	4,896,282	הכנסות ברווח או הפסד
581,272	439,653	549,649	רווח או הפסד:
			סך תוצאות מגזרים בני הדיווח
(490,509)	(220,585)	175,326	תנועות בחשבונות רגולטורים
-	(217,828)	-	תכנית פרישה מוקדמת
19,100	14,724	(710)	הכנסות (הוצאות) אחרות
(298)	1,500	-	חלק חברת האם ברווחי עסקאות משותפות
(79,375)	(82,775)	(61,420)	עלויות הנהלה וכלליות ואחרות שאינן מיוחסות למגזרים
(246,657)	(216,139)	(122,709)	הוצאות מימון
(216,467)	(281,450)	540,136	רווח (הפסד) לפני מס

ה. התאמה בין סך נכסי והתחייבויות המגזרים לבין הנכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
15,471,910	16,341,669	נכסים:
106,610	95,369	סך נכסי מגזרים בני דיווח
1,205,272	1,222,128	השקעות בישויות בשליטה משותפת
16,783,792	17,659,166	סכומים אחרים שאינם מיוחסים
		נכסים בדוח על המצב הכספי
(12,245,660)	(12,949,339)	התחייבויות:
		סך התחייבויות מגזרים בני דיווח
(739,236)	(712,202)	סכומים אחרים שאינם מיוחסים
(12,984,896)	(13,661,541)	התחייבויות בדוח על המצב הכספי

במהלך התקופה המדווחת התפשט בארץ ובעולם נגיף הקורונה (COVID-19). מגפת הקורונה הביאה מדינות רבות ובכללן ישראל לנקיטת צעדים משמעותיים בניסיון למנוע את התפשטות הנגיף, כדוגמת סגירת גבולות בין מדינות, הגבלה תחבורתית על נוסעים, מניעת התקהלויות וחובת בידוד. יצוין כי לחברה אישור "מפעל חיוני" על פי חוק שירות עבודה בשעת חירום, תשכ"ז-1967. מאז התפרצות הנגיף החברה שומרת על רציפות תפקודית, המשכיות עסקית ושמירה על אספקת מים סדירה. בתקופה זו ההשפעה על ביקוש המים הייתה זניחה ולא חלה הרעה מהותית בגבייה מלקוחות. עבודת החברה ממשיכה להתבצע בהתאם לארבעת היעדים המרכזיים שהוגדרו בתחילת האירוע:

1. שמירה על רציפות תפקודית והמשכיות עסקית.
2. שמירה על בריאותם ושלומו של העובדים.
3. שמירה על החוסן באמצעות בטחון תעסוקתי וטיפול בפרט.
4. המשך ביצוע תוכנית הפיתוח.

מרבית עובדי החברה עובדים במתכונת רגילה כאשר נכון לחודש מרס 2021 כ-30% מעובדי המטות מגיעים למשרדים ושאר עובדי המטות מבצעים את עבודתם מהבית. עבודת עובדי השדה המשיכה להתבצע תוך שמירה על קפסולות בפעילות הליבה של החברה ועבודה מבוצרת של עובדי השדה. כמו כן, הקימה החברה צוות חוסן לצורך בחינת חוסן העובדים והשפעתו על חוסן החברה. צוות החוסן מבצע סקרים בקרב כלל עובדי החברה לזיהוי קשיים ופערים המייבאים התייחסות. המלצות צוות החוסן לעת הזאת, אומצו ע"י הנהלת החברה ומיושמות הלכה למעשה בפעילות השוטפת. נכון לעת הזאת, כ-92% מעובדי החברה מחוסנים חיסון ראשון או שני או כאלה שהחלימו מהנגיף. יחד עם זאת, העבודה בחברה נעשית תוך הקפדה על שמירת בריאותם וביטחונם האישי של העובדים, תוך יישום מלא של הנחיות משרד הבריאות והגורמים הממשלתיים האחרים.

היות שמדובר באירוע אשר אינו בשליטת החברה, וגורמים כגון המשך התפשטות הנגיף או עצירתו עשויים להשפיע על הערכות החברה, החברה ממשיכה לעקוב באופן שוטף אחר השינויים בשוקים בארץ ובעולם ובוחנת את השלכות על תוצאותיה העסקיות בטווח הבינוני והארוך.

נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, לאירוע זה אין השפעה מהותית על פעילותה ותוצאותיה של החברה.

ביאור 29 - אירועים מהותיים לאחר תאריך המאזן

א. ביום 10 בפברואר 2021 השלימה החברה הנפקה לציבור של 144 מיליון ש"ח ע.ג. אגרות החוב (סדרה 10) ו-786 מיליון ש"ח ע.ג. אגרות החוב (סדרה 11), בדרך של הרחבת סדרות, על פי דוח הצעת מדף של החברה מיום 9 בפברואר 2021 שפורסם מכוח התשקיף. לפי הפרוט הבא:

אג"ח סדרה 10 - הרחבה בסך של כ-144 מיליון ש"ח ע.ג. בתמורה נטו (תמורה בניכוי הוצאות הנפקה) בסך של כ-147 מיליון ש"ח לפירעון ב-5 תשלומי קרן שווים ביום 31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2023 עד 2027 (כולל). אגרות החוב נושאות ריבית שנתית של 0.1% (ריבית אפקטיבית שלילית בשיעור של כ-0.66%) שתשולם ביום 30 ביוני ו-31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2021 עד 2027 (כולל).

אג"ח סדרה 11 - הרחבה של כ-786 מיליון ש"ח ע.ג. נקוב, בתמורה נטו (תמורה בניכוי הוצאות הנפקה) בסך של כ-943 מיליון ש"ח לפירעון ב-33 תשלומי קרן שווים ביום 31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2021 עד 2023 (כולל). אגרות החוב נושאות ריבית שנתית של 2.07% (ריבית אפקטיבית בשיעור של כ-0.99%) שתשולם ביום 30 ביוני ו-31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2021 עד 2023 (כולל).

התמורה הכוללת ברוטו שקיבלה החברה בגין הנפקה זו הינה כ-1,104 מיליון ש"ח

ב. ביום 17 בינואר 2021, פנתה החברה ליועץ המשפטי לממשלה (להלן: "היועמ"ש") בבקשה להעביר שישה מפעלי קולחים לידי המדינה, אשר תחזיק בהם כנכסי הציבור עד להסדרה וקביעת הממשלה מי יהיו הרוכשים הרלבנטיים, הכל בהתאם לדין.

הבקשה נועדה לשם הסרת חסמים לצורך השלמת מתווה רישום נכסי חברת מקורות המוביל הארצי ונכסים (להלן: "המפא") בספרי מקורות, כמפורט להלן. במסגרת הבקשה, ביקשה החברה להסדיר מתווה להעברת מפעלי קולחים שבבעלותה (כהגדרתם להלן) לידי המדינה עד להסדרת מכירתם לגורמים פרטיים (להלן: "הבקשה"). יצוין, כי הבקשה

ליועץ המשפטי הוגשה בהמשך לפנייה של החברה למשרד המשפטים בחודש דצמבר 2020 בנושא הסדרת העברת מפעלי הקולחים.

במסגרת החלטת ממשלה מס' 4514 מיום 24 בפברואר 2019 (להלן: "החלטת הממשלה") ראה ביאור 1ב(5) לעיל, נרשמה הודעתו של מנהל רשות המים, על כוונתו להסדיר את חלקה של מקורות במשק הקולחים בישראל בהתאם למכתבו מיום 20 בפברואר 2019 ובכפוף לפדיון מפעלי השבה (להלן: "מפעלי הקולחים" או "מפעלי ההשבה") ממקורות כמפורט במכתב, והודעת מקורות כי בכוונתה לפעול בהתאם למתווה האמור. כמו כן, במסגרת החלטת הממשלה הוחלט לאשר את החלטת דירקטוריון מקורות מיום 20 בפברואר 2019 להקים שתי חברות למפעלי השבה בעמק יזרעאל ובעמק חפר, כמפורט בביאור 1ב(4), במכתבו של מנהל רשות המים ביחס לכוונתו להסדיר את חלקה של מקורות במשק הקולחים בישראל מיום 20 בפברואר 2019, צוין כי מקורות ומנהל רשות המים ישנו את משק הקולחים בהתאם למסקנות הצוות להסדרת משק הקולחים ובהמשך לדיונים שנערכו בין הצדדים. לפי המכתב כאמור, מקורות תמכור לספקי קולחים פרטיים שישה מתוך כעשרה מפעלי השבת קולחים.

נכון למועד זה, טרם הושלמה מכירת מפעלי הקולחים כאמור, יצוין, כי עמדת רשות המים, כפי שנמסרה לחברה, הינה כי יש למכור את מפעלי הקולחים לאגודות פרטיות מסוימות ללא מכרז. לעמדת מקורות, יש להשלים את הליכי האסדרה והרישוי הנדרשים על מנת לבסס מכירת מפעלי הקולחים, שהם משאב ציבורי, לרוכשים פרטיים במחיר מופחת ללא עריכת מכרז. למיטב ידיעת מקורות, עד מועד זה לא ניתנו רישונות בלעדיים לספקי קולחים מרחביים למעט רישיון אחד בלבד, ובהתאם, בהיעדר בעלי רישיון כאמור, לא ניתן להשלים מכירת מפעלי הקולחים לגורמים פרטיים ללא ביצוע מכרז. לטענת מקורות, היעדר הרישוי והאסדרה כאמור אינם בשליטתה. בנוסף, שיקולים וקריטריונים לקביעה מי יהיו הרוכשים של מפעלי הקולחים, כמו גם הקריטריונים לחלוקת משאבי הציבור לגורמים פרטיים, אינם בסמכותה של מקורות והיא פועלת בהתאם להוראות הממשלה והדין, לרבות כללי רשות המים.

יצוין, כי סך התמורה בגין מכירת מפעלי הקולחים נקבעה לפי ערכם בספרי מקורות, המסתכם בעשרות מיליוני ש"ח בודדים, ללא השפעה מהותית על הונה העצמי. אולם, על פי החלטת הממשלה, קידום מתווה, אשר יאפשר הגדלת הונה העצמי של מקורות בערך של כמיליארד ש"ח (בהתאם להבנות מוקדמות) בדרך של רישום נכסי המפא"ר (צנרת, ומחבורים אחרים) בספרי מקורות (כאשר המקרקעין נותרים בבעלות המדינה) (להלן: "העברת המפא"ר"), כפוף, בין היתר, להעברת מפעלי הקולחים כאמור בסעיף 9(ד) להחלטת הממשלה, העברה אשר נועדה לחזק את איתנותה הפיננסית של מקורות, ומהווה השתתפות של המדינה בגידול בהשקעות במשק המים להתמודדות עם הבעיות. כמו כן, העברת נכסי המפא"ר תסייע בחיזוק יכולת גיוס ההון של החברה לצרכי הפיתוח הנדרשים באופן שיחזק את משק המים.

יודגש, כי החברה עמדה בכל יתר התנאים המתלים לקידום מתווה רישום נכסי המפא"ר המפורטים בסעיף 9(ד) להחלטת הממשלה. לפיכך, פנתה מקורות ליועמ"ש בבקשה להעברת מפעלי הקולחים לאחזקת המדינה, אשר תחזיק בהם כנכסי ציבור, עד להשלמת האסדרה ומכירתם לרוכשים, ובכך להסיר את החסם ולקדם את השלמת מתווה העברת המפא"ר כאמור לעיל.

ביום 2 במרץ 2021 התקבל בחברה מכתב משרד המשפטים ביחס לפנייה ליועמ"ש כאמור לעיל, בו צוין כי הם בוחנים את הטענות שהועלו בפניית החברה ביחס לגופים אליהם ימכרו מפעלי הקולחים וישיבו בנפרד. לעניין הצעת החברה להעביר את מפעלי הקולחים למדינה כדי לאפשר רישום נכסי המפא"ר בספרי מקורות, השיב משרד המשפטים כי האמור הינו בבחינת שינוי ממדיניות הממשלה כפי שנקבע בהחלטה 4514 ויש להפנות הצעה זו לגורמים המינסטריאליים המתאימים.

עוד יצוין כי בהתאם לסעיף 4(ג) להחלטת הממשלה, רשות המים הונחתה לבחון מנגנוני סיוע למקורות מים לגבות חובות למשק המים ממפיקי מים פרטיים. למועד זה, ואף בהמשך לפנייה של רשות החברות לרשות המים מיום 7 בספטמבר 2020, טרם אושרה רגולציה מקלה לגביה כאמור.

ג. בהמשך להסכם קיבוצי שנחתם ביום 25 ביוני 2019 כמפורט בביאור 17(ו) לעיל, ביום 20 בינואר 2021 נחתם הסכם קיבוצי בין החברה להסתדרות העובדים הכללית החדשה ולארגון עובדי החברה למטרת יישום השינוי מבני המפורט בחברה ובחברת שח"מ (להלן: "הסכם 2021"). תקופת ההסכם הינה עד ליום 31 בדצמבר 2023.

במסגרת הסכם 2021 הסכימו החברה וארגוני העובדים על פרטי השינוי המבני המפורט בחברה, שעיקריו הם: איחוד חטיבות ההנדסה והטכנולוגיה של החברה, לרבות איחוד יחידות משאבי מים ואיכות מים; הפרדה בחלוקת האחריות והפעילות בין מטה החברה וחטיבת התפעול והעברת המרכיבים התפעוליים של יחידת איכות ומשאבי מים לחטיבת התפעול; הסדרת כפיפות מקצועית וארגונית אחידה בכל חטיבת התפעול; איחוד יחידת מל"ח וביטחון; הקמת יחידת ניהול האיכות, והסדרת בעלי תפקידים חדשים בחברה; שינוי כפיפות ביחידות החברה; וכן הוסכם על הסדרת תקנים בחטיבת התפעול ובמטה החברה.

הסכם 2019 עומד בתוקפו אלא אם כן שונה או תוקן במפורש בהסכם 2021. במסגרת הסכם 2021 סוכם על מיצוי תביעות והימנעות ממחלוקות שיחולו על הנושאים המוסדרים בהסכם והשלכותיהם על עובדי החברה, להוציא תביעות ביחס להסכמים ברמה הארצית לרבות הסכמי מסגרת ולהוציא שביטה שתוכרז על ידי ההסתדרות הכללית ברמה ארצית או בכלל המשק.

ד. ביום 9 במרץ 2021 התקבלה בחברה הודעה על שביתת עובדי החברה בהתאם לחוק יישוב סכסוכי עבודה, התשי"ז-1957 שהוכרז על ידי הסתדרות העובדים הכללית החדשה – הסתדרות המעו"ף.

על פי ההודעה האמורה, העניינים שבסכסוך הם :

1. העברת חלק מעבודות הפיתוח האמורות להיות מבוצעות על ידי עובדי החברה לאגודות מים פרטיות, בהתאם להוראות ופעילות מנהל רשות המים.

2. למרות שלהתנהלות זו השלכות משמעותיות על העבודה המאורגנת במקום העבודה לאור המגמה להפריט פעילויות שהיו עד כה במסגרת פעילות החברה ככלל, וכן בפרט, השלכות משמעותיות מבחינת מעמד העובדים, תנאי עבודתם, זכויותיהם, שכרם וביטחונם התעסוקתי, היא נעשית באופן חד צדדי וללא ניהול משא ומתן לחתימה על הסכם קיבוצי עם נציגות העובדים המוסמכת לגבי השלכותיה

3. התנהלות בחוסר תום לב ולא בדרך מקובלת בקיום יחסי עבודה בכלל וביחסי עבודה קיבוציים בפרט ובתוך כך נקיטת צעדים חד צדדיים ללא קיום משא ומתן עם נציגות העובדים.

בהתאם להודעה, תתכן שביתת עובדי החברה ועובדי חברת הבת שח"מ – מקורות ביצוע בע"מ (סה"כ כ-2,200 עובדים), החל מיום 24 במרץ 2021. יצוין כי אין ודאות שהשביתה תצא לפועל.

ה. ביום 22 במרץ 2021 החברה הגישה עתירה דחופה למתן צו על תנאי לבית המשפט העליון בירושלים בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק (להלן: "בית המשפט"), נגד מנהל הרשות הממשלתית למים ולביוב (להלן: "מנהל רשות המים"), נגד מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב (להלן: "מועצת רשות המים"), הרשות הממשלתית למים ולביוב (להלן: "רשות המים"), נגד המשרד למשאבי מים ונגד המשרד להגנת הסביבה.

במסגרת עתירה זו התבקש בית המשפט ליתן צו על תנאי, המופנה כלפי מנהל רשות המים, מועצת רשות המים ורשות המים, ולהורות להם לבוא וליתן טעם (1) מדוע לא ימנע מנהל רשות המים, מלקבל החלטות, להשתתף או לטפל בכל צורה אחרת, במישרין או בעקיפין, בנושא חיבור האזורים המנותקים למים, וזאת בשל ניגוד העניינים בו הוא נתון; (2) מדוע לא תביא מועצת רשות המים בפני רשות המים את החלופה שמציעה החברה לחיבור האזורים המנותקים למים באמצעות מערכת המים הארצית; ו-(3) מדוע לא תבחר מועצת רשות המים בחלופה של החברה לחיבור האזורים המנותקים למים באמצעות מערכת המים הארצית.

בעתירה נטען, בין היתר, כי בניגוד לקבוע בהחלטת ממשלה מספר 3866 מיום 10 ביוני 2018, יש לחבר את האזורים המנותקים (בקעת הירדן, רמת הגולן, הגליל המערבי וכו') למערכת המים הארצית לטובת יצירת אמינות מלאה לאספקת מי שתיה, מקדמים מנהל רשות המים ורשות המים תכנית שאינה תואמת את החלטת הממשלה, לחיבור האזורים המנותקים למי הכינרת, לחקלאות בלבד, באמצעות אגודות מים פרטיות בלתי מפוקחות.

בית המשפט התבקש ליתן צו על תנאי כאמור, ולאחר קבלת תשובת המשיבים לעתירה, להורות על הפיכתו למוחלט.

הצהרת מנהלים¹

אני, מרדכי מרדכי, מצהיר כי:

1. בחנתי את הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון של מקורות חברת מים בע"מ (להלן - החברה) לשנת 2020 (שניהם יחד להלן - הדוחות).
2. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות אינם כוללים מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שניתנו, לאור הנסיבות שבהן ניתנו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוחות.
3. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח הדירקטוריון משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה לימים ולתקופות המוצגים בדוחות.
4. אני, לצד אחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, אחראי לקביעתם ולהתקיימותם בחברה של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוחות. בהתאם לכך קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה, לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות.
5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, גילינו לרואה החשבון המבקר של החברה ולדירקטוריון שלה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של בקרה פנימית על דיווח כספי העלולים, באופן סביר, להשפיע לרעה על יכולת החברה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח מידע כספי;
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שמעורבים בה מנהלים או עובדים אחרים בעלי תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

22 במרץ 2021

מרדכי מרדכי - יו"ר דירקטוריון

תאריך

¹ ההצהרות הינן בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות (דוח נוסף בדבר הפעולות שנקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון), התשס"ו-2005.

הצהרת מנהלים²

אני, אלי כהן, מצהיר כי:

1. בחנתי את הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון של מקורות חברת מים בע"מ (להלן - החברה) לשנת 2020 (שניהם יחד להלן - הדוחות).
2. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות אינם כוללים מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שניתנו, לאור הנסיבות שבהן ניתנו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוחות.
3. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח הדירקטוריון משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה לימים ולתקופות המוצגים בדוחות.
4. אני, לצד אחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, אחראי לקביעתם ולהתקיימותם בחברה של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוחות. בהתאם לכך קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה, לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות.
5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, גילינו לרואה החשבון המבקר של החברה ולדירקטוריון שלה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של בקרה פנימית על דיווח כספי העלולים, באופן סביר, להשפיע לרעה על יכולת החברה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח מידע כספי;
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שמעורבים בה מנהלים או עובדים אחרים בעלי תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

22 במרץ 2021

אלי כהן - מנהל כללי

תאריך

² ההצהרות הינן בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות (דוח נוסף בדבר הפעולות שנקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון), התשס"ו-2005.

הצהרת מנהלים³

אני, רונית זלמן-מלאך, מצהירה כי:

1. בחנתי את הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון של מקורות חברת מים בע"מ (להלן - החברה) לשנת 2020 (שניהם יחד להלן - הדוחות).
2. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות אינם כוללים מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שניתנו, לאור הנסיבות שבהן ניתנו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוחות.
3. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח הדירקטוריון משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה לימים ולתקופות המוצגים בדוחות.
4. אני, לצד אחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, אחראית לקביעתם ולהתקיימותם בחברה של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוחות. בהתאם לכך קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה, לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות.
5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, גילינו לרואה החשבון המבקר של החברה ולדירקטוריון שלה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של בקרה פנימית על דיווח כספי העלולים, באופן סביר, להשפיע לרעה על יכולת החברה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח מידע כספי;
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שמעורבים בה מנהלים או עובדים אחרים בעלי תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

22 במרץ 2021

תאריך

רונית זלמן-מלאך - סמנכ"ל כספים

³ ההצהרות הינן בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות (דוח נוסף בדבר הפעולות שנקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון), התשס"ו-2005.

מקורות חברת מים בע"מ

**נתונים כספיים מתוך הדוחות המאוחדים
על המצב הכספי המיוחסים לחברה לשנת 2020**

דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר

על מידע כספי נפרד לפי תקנה 9'ג' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970

ביקרנו את המידע הכספי הנפרד המובא לפי תקנה 9'ג' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים) התש"ל 1970 של מקורות חברת מים בע"מ (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר, 2020 ו-2019, ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את המידע הכספי הנפרד מתוך הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות אשר הנכסים בניכוי ההתחייבויות המיוחסים להן, נטו הסתכמו לסך של 260.2 מיליוני ש"ח, 235.5 מיליוני ש"ח, לימים 31 בדצמבר 2020, ו-2019, בהתאמה, ואשר חלקה של החברה ברווחי (בהפסדי) החברות הנ"ל הסתכם לסך של 4.9 מיליוני ש"ח, (65.2) מיליוני ש"ח ו-68.8 מיליוני ש"ח לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2020, 2019 ו-2018, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. הביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. הביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, המידע הכספי הנפרד ערוך מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנה 9'ג' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל 1970, ובהתאם להוראות סעיף 33ב לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 ולחוזרי רשות החברות הממשלתיות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר, 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission והדוח שלנו, מיום 22 במרץ 2021, כלל חוות בלתי מסויגת על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

מקורות חברת מים בע"מ
דוחות כספיים נפרדים על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר		מידע נוסף	
2019	2020		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
13,406,747	14,325,169		רכוש קבוע, נטו
235,553	260,272	(1)ד	השקעות וחייבים לזמן ארוך השקעות בחברות מוחזקות נכסים בלתי מוחשיים
124,465	130,713		
22,996	15,702		יתרות חובה לזמן ארוך
383,014	406,687		סה"כ השקעות וחייבים לזמן ארוך
13,789,761	14,731,856		סה"כ רכוש לא שוטף
			רכוש שוטף
110,303	143,830		מלאי
321,979	179,997		חייבים ויתרות חובה
469,934	665,511		צרכני מים
239,616	241,939		ניירות ערך סחירים
479,120	524,908		מזומנים ושווי מזומנים
1,620,952	1,756,185		סה"כ רכוש שוטף
15,410,713	16,488,041		סה"כ נכסים
256,568	70,046		חשבונות נדחים רגולטוריים
15,667,281	16,558,087		סה"כ נכסים וחשבונות נדחים רגולטוריים

המידע הנוסף המצורף מהווה חלק בלתי נפרד מהנתונים הכספיים ומהמידע הכספי הנפרד

מקורות חברת מים בע"מ
דוחות כספיים נפרדים על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר		מידע נוסף
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
3,800,379	3,999,063	סה"כ הון
		התחייבויות לא שוטפות
14,054	14,054	התחייבויות להקצאת מניות לממשלת ישראל
22,409	18,276	הכנסות מראש
669,513	619,769	מסים נדחים (2)
578,792	558,625	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
8,021,702	8,728,840	אגרות חוב
5,997	550	ספקים לזמן ארוך
17,621	17,621	התחייבות לחברת בת
9,330,088	9,957,735	סה"כ התחייבויות לא שוטפות
		התחייבויות שוטפות
574,572	546,870	התחייבויות אחרות
371,839	377,404	מקדמות בגין עבודות בביצוע
563,402	590,170	זכאים ויתרות זכות
61,138	59,116	הפרשות
637,307	577,209	התחייבויות לספקים ונותני שירותים
328,556	376,701	חלויות שוטפות- אגרות חוב
2,536,814	2,527,470	סה"כ התחייבויות שוטפות
15,667,281	16,484,268	סה"כ הון והתחייבויות
-	73,819	חשבונות נדחים רגולטוריים
15,667,281	16,558,087	סה"כ הון, התחייבויות וחשבונות נדחים רגולטוריים

המידע הנוסף המצורף מהווה חלק בלתי נפרד מהנתונים הכספיים ומהמידע הכספי הנפרד

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 22 במרץ, 2021
 בשם הדירקטוריון:

רונית זלמן- מלאך
 סמנכ"ל כספים

אלי כהן
 מנהל כללי

מרדכי מרדכי
 יו"ר דירקטוריון

מקורות חברת מים בע"מ
דוחות כספיים נפרדים על הרווח או הפסד ורווח כולל אחר

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			מידע נוסף
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
4,054,274 (4,033,948)	4,431,896 (4,145,521)	4,665,103 (3,948,586)	הכנסות עלות המכירות והעבודות
20,326	286,375	716,517	רווח גולמי
(79,375)	(82,775)	(61,421)	הוצאות הנהלה וכלליות
-	(217,849)	-	תכנית פרישה מוקדמת
19,100	14,743	(710)	הכנסות (הוצאות) אחרות, נטו
(298)	1,500	-	חלק החברה ברווחי (הפסדי) עסקאות משותפות
68,823	(65,172)	4,893	חלק החברה ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות
			ד(2)
28,576	(63,178)	659,279	רווח (הפסד) מפעילויות נמשכות
10,665	31,135	39,480	הכנסות מימון נטו
(257,263)	(247,185)	(162,150)	הוצאות מימון
(246,598)	(216,050)	(122,670)	הוצאות מימון, נטו
(218,022)	(279,228)	536,609	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
77,710	47,662	(121,053)	מסים על ההכנסה
			ו(4)
(140,312)	(231,566)	415,556	רווח (הפסד) לשנה לפני שינויים ביתרות של חשבונות נדחים רגולטוריים
372,874	292,492	(206,449)	שינויים נטו ביתרות של חשבונות נדחים רגולטוריים, נטו לאחר השפעת מסים
232,562	60,926	209,107	רווח (הפסד) לשנה לאחר שינוי ביתרות של חשבונות נדחים רגולטוריים
(140,312)	(231,566)	415,556	רווח (הפסד) לשנה (לפני שינוי ביתרות של חשבונות נדחים רגולטוריים)
2,443	(29,451)	(13,061)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לחברה (לאחר השפעת מס): סכומים שישווגו מחדש לרווח או הפסד בהתקיים תנאים ספציפיים חלק החברה ברווח (בהפסד) כולל אחר, נטו המיוחס לחברות המוחזקות
12,870	(43,088)	768	סכומים שלא ישווגו מחדש לרווח או הפסד: רווח (הפסד) אקטוארי ממדידה מחדש בגין תוכנית להטבה מוגדרת
1,125	(12,088)	1,870	חלק החברה ברווח (בהפסד) כולל אחר, נטו המיוחס לחברות המוחזקות
16,438	(84,627)	(10,423)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לחברה
(123,874)	(316,193)	405,133	רווח (הפסד) כולל המיוחס לחברה לפני שינוי ביתרות של חשבונות נדחים רגולטוריים
249,000	(23,701)	198,684	רווח (הפסד) כולל המיוחס לחברה לאחר שינוי ביתרות של חשבונות נדחים רגולטוריים

המידע הנוסף המצורף מהווה חלק בלתי נפרד מהנתונים הכספיים ומהמידע הכספי הנפרד

מקורות חברת מים בע"מ
דוחות כספיים נפרדים על תזרימי המזומנים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
232,562	60,926	209,107
458,426	912,197	869,415
690,988	973,123	1,078,522
(1,036,996)	(1,414,876)	(1,523,357)
(14,069)	(25,021)	(29,191)
(9,040)	(20,959)	(6,759)
10,124	4,455	7,801
-	-	(1,220)
3,071	1,543	-
172	24	-
(1,046,738)	(1,454,834)	(1,552,726)
900,000	998,000	1,150,000
-	(11,550)	(13,870)
(298,250)	(413,194)	(289,934)
-	-	-
-	-	-
(293,230)	(320,791)	(326,204)
308,520	252,465	519,992
(47,230)	(229,246)	45,788
755,596	708,366	479,120
708,366	479,120	524,908

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת של החברה
רווח ותנועה ביתרות חשבונות נדחים רגולטוריים לתקופה
התאמות הדרושות להצגת תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת

מזומנים נטו, שנבעו מפעילות שוטפת של החברה

תזרימי מזומנים מפעילות השקעה של החברה

רכישות רכוש קבוע
השקעה בנכס בלתי מוחשי
השקעה בחברות בנות
תמורה ממימוש רכוש קבוע
השקעה במיזמים יחידת החדשנות
פירעון הלוואות לזמן ארוך
ריבית שנתקבלה

מזומנים נטו, ששימשו לפעילות השקעה של החברה

תזרימי מזומנים מפעילות מימון של החברה

הנפקת אגרות חוב
עלויות הנפקת אגרות חוב
פירעון אגרות חוב
פירעון הלוואות לזמן ארוך מתאגידים בנקאיים
אשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים ואחרים, נטו
תשלומי ריבית

מזומנים נטו, שנבעו מפעילות מימון של החברה

עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתום השנה

המידע הנוסף המצורף מהווה חלק בלתי נפרד מהנתונים הכספיים ומהמידע הכספי הנפרד

מקורות חברת מים בע"מ
דוחות כספיים נפרדים על תזרימי המזומנים

התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
527,753	555,766	574,259
11,320	10,441	13,882
(27,540)	(35,883)	(48,414)
80,512	25,406	(40,503)
2,428	(15,531)	(2,323)
(4,080)	(2,590)	(2,722)
11,757	13,572	(17,896)
24,069	27,568	(49,974)
(5,108)	(4,654)	(4,133)
(16,127)	199,115	(19,900)
298	(1,500)	-
(68,823)	65,172	(4,893)
<u>536,459</u>	<u>836,882</u>	<u>397,383</u>

התאמות לסעיפי רווח והפסד של החברה:
 פחת בגין רכוש קבוע
 הפחתת נכס בלתי מוחשי
 הפחתת פרמיה על אגרות חוב
 שחיקת אגרות חוב
 הפסד (רווח) משערוך ניירות ערך
 רווח בגין מימוש רכוש קבוע, נטו
 תנועה בהפרשה לחובות מסופקים, נטו
 שינויים במסים נדחים
 הכנסות מהשתתפות צרכני מים
 שינוי בהתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
 חלק החברה בהפסדי (רווחי) עסקאות משותפות, נטו
 חלק החברה בהפסדי (רווחי) חברות מוחזקות

(5,961)	(4,288)	(33,527)
67,289	(104,871)	(28,314)
322,834	381,118	350,977
(12,986)	9,504	(2,023)
880	1,131	1,131
-	-	-
(50,604)	87,374	(54,469)
92,559	93,567	(22,084)
(492,044)	(388,220)	260,341
(78,033)	75,315	472,032
<u>458,426</u>	<u>912,197</u>	<u>869,415</u>

שינויים בסעיפי נכסים והתחייבויות של החברה:
 (עלייה) במלאי
 (עלייה) ירידה בצרכני מים, חייבים ויתרות חובה
 עליה בזכאים ויתרות זכות
 תנועה בהפרשות
 עלייה בחלק המיוחס לממשלה בגין חוב צרכנים בשל ריבית על צריכה מעל לזכויות
 ירידה בהתחייבויות שוטפות לממשלת ישראל
 עלייה (ירידה) בהתחייבויות לספקים ונותני שירותים
 עלייה (ירידה) בהתחייבויות שוטפות אחרות
 תנועה בחשבונות נדחים רגולטוריים, נטו

נספח ב' - פעילויות מהותיות שלא במזומן:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2018	2019	2020
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
-	40,501	1,352

הכרה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבות
 בגין חכירה

המידע הנוסף המצורף מהווה חלק בלתי נפרד מהנתונים הכספיים ומהמידע הכספי הנפרד

מקורות חברת מים בע"מ
נתונים נוספים בדבר מידע כספי נפרד
ליום 31 בדצמבר 2020

א. כללי:

המידע הכספי הנפרד של החברה ערוך בהתאם להוראות תקנה 9' והתוספת העשירית לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970.

ב. מדיניות חשבונאית:

המידע הכספי הנפרד של החברה ערוך בהתאם למדיניות החשבונאית המפורטת בביאור 2 לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה פרט לסכומי הנכסים, ההתחייבויות, ההכנסות, ההוצאות ותזרימי המזומנים בגין חברות מוחזקות, כמפורט להלן:

(1) הנכסים וההתחייבויות מוצגים בגובה ערכם בדוחות המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה כחברה אם, למעט השקעות בחברות מוחזקות.

(2) השקעות בחברות מוחזקות מוצגות כסכום נטו של סך הנכסים בניכוי סך ההתחייבויות, המציגים בדוחות המאוחדים של החברה מידע כספי בגין החברות המוחזקות, לרבות מוניטין.

(3) סכומי ההכנסות וההוצאות משקפים את ההכנסות וההוצאות הכלולות בדוחות המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה כחברה אם, בפילוח בין רווח או הפסד לבין רווח כולל אחר, למעט סכומי הכנסות והוצאות בגין חברות מוחזקות.

(4) חלק החברה בתוצאות חברות מוחזקות מוצג כסכום נטו של סך ההכנסות בניכוי סך ההוצאות המציגים בדוחות המאוחדים של החברה תוצאות פעילות בגין חברות מוחזקות, לרבות ירידת ערך מוניטין או ביטולה בפילוח בין רווח או הפסד לבין רווח כולל אחר.

(5) סכומי תזרימי המזומנים משקפים את הסכומים הכלולים בדוחות המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה כחברה אם, למעט סכומי תזרימי המזומנים בגין חברות מוחזקות.

(6) הלוואות שניתנו ו/או נתקבלו מחברות מוחזקות מוצגות בגובה הסכום המיוחס לחברה עצמה כחברה אם.

(7) יתרות, הכנסות והוצאות בגין עסקאות עם חברות מוחזקות, אשר בוטלו במסגרת הדוחות המאוחדים, נמדדות ומוצגות במסגרת הסעיפים הרלוונטיים בנתונים על המצב הכספי ועל רווח או הפסד או הרווח הכולל, באותו אופן בו היו נמדדות ומוצגות עסקאות אלו, אילו היו מבוצעות מול צדדים שלישיים. רווחים (הפסדים) בגין עסקאות אלו, עד למידה שאינן מוכרות בדוחות המאוחדים של החברה, שנדחו מוצגים בניכוי (כתוספת) מסעיפי חלק החברה ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות והשקעות בחברות מוחזקות, כך שהרווח (הפסד) הנפרד של החברה זהה לרווח (הפסד) המאוחד של החברה המיוחס לבעלים של החברה האם.

מקורות חברת מים בע"מ
נתונים נוספים בדבר מידע כספי נפרד
ליום 31 בדצמבר 2020

ג. ניהול סיכון נזילות המיוחס לחברה:

סיכון נזילות הוא הסיכון שהחברה לא תעמוד בהתחייבויותיה בהגיע מועדי פירעון. סיכון זה מנוהל על ידי החברה באמצעים שונים כמתואר להלן.

הטבלאות להלן מפרטות את מועדי הפירעון של ההתחייבויות הפיננסיות של החברה על פי התנאים החוזיים, בסכומים לא מהוונים (כולל תשלומים בגין ריבית) אשר אינן מהוות מכשיר פיננסי נגזר.

הטבלאות נערכו בהתבסס על תזרימי המזומנים הבלתי מהוונים של ההתחייבויות הפיננסיות בהתבסס על המועד המוקדם ביותר בו החברה עשויה להידרש לפרוע אותן.

התחייבויות פיננסיות שאינן מהוות מכשירים פיננסיים נגזרים:

סה"כ	שנה שישית ואילך	שנה חמישית	שנה רביעית אלפי ש"ח	שנה שלישית	שנה שנייה	שנה ראשונה	שיעור ריבית אפקטיבית ממוצע %
13,069,540	9,456,018	734,247	749,516	764,752	674,940	690,067	2.66%
12,357,870	9,091,197	667,674	682,256	631,220	645,756	639,767	3.78%

ליום 31 בדצמבר 2020:

אגרות חוב

ליום 31 בדצמבר 2019:

אגרות חוב

המקורות העיקריים לפירעון התחייבויותיה של חברת מקורות מים הינם התקבולים העתידיים הצפויים להתקבל מצרכני המים, אשר אינם מוצגים בדוח על המצב הכספי למעט החובות הפתוחים הקיימים בגינם לתאריך החתך.

מקורות חברת מים בע"מ
נתונים נוספים בדבר מידע כספי נפרד
ליום 31 בדצמבר 2020

ד. השקעות בחברות מוחזקות והתקשרויות מהותיות עם חברות מוחזקות:

(1) יתרות עם חברות מוחזקות:

סכום ההשקעה		שם החברה: מקורות פיתוח וייזום שח"מ אחר
ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
65,945	59,770	
168,741	199,635	
867	867	
235,553	260,272	

(2) פרטים בדבר רווחים (הפסדים) מחברות מוחזקות:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			שם החברה: מקורות פיתוח וייזום שח"מ
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
67,690	(19,750)	126	
1,133	(45,422)	4,767	
68,823	(65,172)	4,893	

(3) התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות:

(א) השקעות:

בשנת הדוח הזרימה החברה סך של כ- 6.7 מיליון ש"ח בתמורה להנפקת מניות, המהווים 1.2% מהון החברה המוחזקת.

(ב) ערבויות:

נכון ליום 31 בדצמבר של השנים 2019 ו-2020 סך הערבויות הבנקאיות שניתנו על ידי החברה עומד על כ- 39 מיליון ש"ח וכ-38 מיליון ש"ח בהתאמה, כולל ערבות בסך של 35 מיליון ש"ח לטובת בנק מזרחי עבור אשדוד תפעול. יודגש כי הסכומים הנקובים כוללים הצמדה. הערבות לטובת בנק מזרחי כאמור ניתנה בעיקר בקשר עם פרויקט אשדוד.

בנוסף לסכום זה, החברה חתמה על כתב ערבות ושיפוי בסך של 100 מיליון ש"ח, כנגד ערבות בנקאית שהעמידה חברת הייזום לטובת המדינה בקשר עם פרויקט ההתפלה באשדוד. יצוין כי מתוך סכום הערבות של כ- 100 מיליון ש"ח כאמור לעיל, חולט עד למועד זה סכום בסך של כ- 10 מיליון ש"ח, כך שיתרת הערבות עומדת על סך של כ- 90 מיליון ש"ח במקרה של חילוט הערבות לצורך גביית פיצויים מוסכמים, ניתן יהיה להגדיל את הערבות האמורה כך שתמשיך לעמוד על סך של כ- 40 מיליון ש"ח, בכפוף למילוי מחדש שלא יעלה על 40 מיליון ש"ח. תוקף כתבי הערבות והשיפוי שחתמה עליו החברה מוארך בהתאם לתוקף הערבות שהעמידה חברת הייזום.

ה. צדדים קשורים ובעלי עניין:

לפירוט בדבר צדדים קשורים ובעלי עניין, ראה ביאור 26 לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2020.

מקורות חברת מים בע"מ
נתונים נוספים בדבר מידע כספי נפרד
ליום 31 בדצמבר 2020

1. מסים על ההכנסה המיוחסים לחברה:

(1) יתרות מסים נדחים ושוטפים המיוחסים לחברה:

ליום 31 בדצמבר		
2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
-	-	נכסי מסים שוטפים
(19,215)	(48,165)	התחייבויות מסים שוטפים
(669,513)	(619,769)	התחייבויות מסים נדחים לא שוטפים

(2) הרכב נכסי (התחייבויות) מיסים נדחים מפורטים כדלהלן:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	הוכר ברווח כולל אחר	בגין שנים קודמות	הוכר ברווח או הפסד	יתרה ליום 1 בינואר 2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(787,121)	-	86,710	(43,312)	(830,519)	הפרשים זמניים:
(4,802)	-	-	663	(5,465)	רכוש קבוע
(16,111)	-	-	14,667	(30,778)	רכוש לא מוחשי
7,850	-	-	1,313	6,537	חשבונות נדחים רגולטורים
38,331	-	-	(4,116)	42,447	חופשה
137,282	(230)	-	(4,577)	142,089	חובות מסופקים
4,802	-	-	(1,374)	6,176	הטבות עובדים
(619,769)	(230)	86,710	(36,736)	(669,513)	אחר
					סה"כ

מקורות חברת מים בע"מ
נתונים נוספים בדבר מידע כספי נפרד
ליום 31 בדצמבר 2020

1. מסים על ההכנסה המיוחסים לחברה: (המשך):

(2) הרכב נכסי (התחייבויות) מיסים נדחים מפורטים כדלהלן:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2019	הוכר ברווח כולל אחר	הוכר ברווח או הפסד	יתרה ליום 1 בינואר 2019	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(830,519)	-	(35,781)	(794,738)	הפרשים זמניים:
(5,465)	-	699	(6,164)	רכוש קבוע
(30,778)	-	(8,122)	(22,656)	רכוש לא מוחשי
6,537	-	531	6,006	חשבונות נדחים רגולטורים
42,447	-	4,001	38,446	חופשה
-	-	(34,200)	34,200	חובות מסופקים
142,089	12,872	45,796	83,421	הפסדים
6,176	-	(494)	6,670	הטבות עובדים
(669,513)	12,872	(27,570)	(654,815)	אחר
				סה"כ

(3) מסים על ההכנסה המיוחסים לחברה המתייחסים לסעיפי רווח כולל אחר:

סכומים בניכוי מס	השפעת מס	סכומים לפני מס	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
770	(230)	1,000	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020: רווח (הפסד) אקטוארי בגין תכנית הטבה מוגדרת
(43,093)	12,872	(55,965)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019: רווח (הפסד) אקטוארי בגין תכנית הטבה מוגדרת
12,872	(3,845)	16,717	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2018: רווח (הפסד) אקטוארי בגין תכנית הטבה מוגדרת

מקורות חברת מים בע"מ
נתונים נוספים בדבר מידע כספי נפרד
ליום 31 בדצמבר 2020

1. מסים על ההכנסה המיוחסים לחברה: (המשך)

(4) מסים על ההכנסה המיוחסים לחברה הכלולים ברווח או הפסד:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
			מסים שוטפים:
(99,758)	(67,110)	65,577	הוצאות מסים שוטפים
9,598	-	90,783	מסים שוטפים בגין שנים קודמות
<u>(90,160)</u>	<u>(67,110)</u>	<u>156,360</u>	סה"כ מסים שוטפים
			מסים נדחים:
21,808	19,448	51,403	הוצאות מסים נדחים בגין יצירתם והיפוכם של הפרשים זמניים
(9,358)	-	(86,710)	מיסים נדחים בגין שנים קודמות
<u>12,450</u>	<u>19,448</u>	<u>(35,307)</u>	סה"כ מסים נדחים
<u>(77,710)</u>	<u>(47,662)</u>	<u>121,053</u>	סה"כ (הכנסות) הוצאות מס

(5) מס תיאורטי:

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים ברווח או הפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף ברווח או הפסד:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2018	2019	2020	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
(218,022)	(279,228)	536,609	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
23%	23%	23%	שיעור המס הסטטוטורי
(50,145)	(64,222)	123,420	עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:
1,753	7,344	(1,056)	הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס
(3,415)	-	-	הפרשים זמניים בגינם לא נזקפו מסים נדחים
(2,076)	-	-	הפסדים משנים קודמות בגינם לא נוצרו מיסים נדחים בעבר
241	-	4,073	מסים שוטפים ונדחים בגין שנים קודמות
(15,829)	14,992	(1,126)	חלק החברה ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות
(4,978)	(397)	(1,771)	הבדל בין בסיס המדידה החשבונאי לבין בסיס המדידה לצרכי המס
(2,350)	(3,067)	(3,374)	פחת שנזקף לפיתוח
(911)	(2,312)	887	אחרים
<u>(77,710)</u>	<u>(47,662)</u>	<u>121,053</u>	מסים על ההכנסה

פרק ד' – פרטים נוספים על החברה

פרק ד' - פרטים נוספים על החברה

1. תקנה 25א: מען רשום

שם החברה	- מקורות חברת מים בע"מ ("החברה")
מספר חברה	- 520010869
כתובת	- רח' לינקולן 9, ת.ד. 20128, תל-אביב 6120101.
מס' טלפון ופקס	- 03-6230833 ; 03-6230555
דואר אלקטרוני	- ronitzm@mekorot.co.il
אתר האינטרנט	- www.mekorot.co.il
תאריך הדוח על המצב הכספי	- 31 בדצמבר 2020
תאריך הדו"ח	- 22 במרץ 2021

בחלק ד' תיוחס למונחים המובאים בו המשמעות שניתנה להם בחלק א' (תיאור עסקי החברה), אלא אם צוין אחרת.

2. תקנה 10א: תמצית דוחות על הרווח הכולל של החברה לכל אחד מהרבעונים בשנת 2020

להלן תמצית דוחות רווח והפסד רבעוניים במיליוני ש"ח, לכל אחד מהרבעונים בשנת הדיווח, במתכונת של דוחות כספיים ביניים:

רבעון ראשון 2020	רבעון שני 2020	רבעון שלישי 2020	רבעון רביעי 2020	סה"כ לשנת 2020	
914	1,325	1,499	1,158	4,896	סה"כ הכנסות
(948)	(1,043)	(1,122)	(1,033)	(4,146)	סה"כ המכירות והעבודות
(34)	282	377	125	750	רווח (הפסד) גולמי
(22)	(19)	(32)	(2)	(75)	הוצאות הנהלה וכלליות
(3)	12	1	(14)	(5)	תוכניות פרישה מוקדמת
-	-	-	-	-	הכנסות (הוצאות) אחרות, נטו
-	-	-	-	-	חלק החברה בהפסדי ישויות בשליטה משותפת
(59)	275	345	109	670	רווח (הפסד) תפעולי
29	11	35	9	84	הכנסות מימון
(45)	(41)	(80)	(47)	(213)	הוצאות מימון
(75)	245	300	71	541	רווח (הפסד) לפני מיסים על הכנסה
19	(56)	(67)	(21)	(125)	מיסים על ההכנסה
(56)	189	233	50	416	רווח (הפסד) לאחר ניכוי מיסים על הכנסה
108	(148)	(178)	11	(207)	שינויים נטו ביתרות של חשבונות נדחים רגולטורים, נטו לאחר השפעת מיסים
52	41	55	61	209	רווח לאחר שינוי ביתרות חשבונות נדחים רגולטורים
31	(10)	(16)	(15)	(10)	רווח (הפסד) כולל אחר
83	31	39	46	199	רווח (הפסד) כולל לאחר שינוי ביתרות חשבונות נדחים רגולטורים

3. תקנה 10ג: שימוש בתמורות ניירות ערך ויעדי התמורה כפי שהוגדרו בתשקיף

במסגרת הנפקת אגרות חוב של החברה מחודש יוני 2019, הנפיקה החברה 328,000,000 ש"ח ע.ג. של אגרות חוב (סדרה 10) (מספר ני"ע בבורסה 1158468) ו-670,000,000 ש"ח ע.ג. של אגרות חוב (סדרה 11) (מספר ני"ע בבורסה 1158476). התמורה הכוללת ברוטו שקיבלה החברה בגין הנפקה זו הינה כ-998,000,000 ₪. כאמור בתשקיף החברה שפורסם בתאריך 27 במאי 2019 (להלן: "התשקיף"), תמורת ההנפקה שהושלמה בחודש יוני 2019 תיועד ברובה לביצוע השקעות בפיתוח משק המים, בהתאם לתכנית הפיתוח של החברה, כפי שתהיה מעת לעת, לפירעון התחייבויות קיימות (לרבות סדרות אג"ח הקיימות

במחזור, החזר הלוואות לבנקים ולאחרים), ביצוע השקעות שוטפות וכן למימון פעילותה העסקית של החברה, כפי שתחליט החברה מעת לעת. החברה שומרת לעצמה את הזכות לשנות את ייעוד התמורה, על פי צרכי החברה ובכפוף להחלטת הדירקטוריון ואישורים נוספים ככל שיידרשו. להערכת החברה, כ-90% מתמורת ההנפקה תיועד להשקעות בפיתוח משק המים ויתרת הסכום תיועד להחזר חובות. להערכת החברה הסכומים שגויסו במסגרת ההנפקה כאמור, נוצלו עד תום שנת 2020. יצוין כי, יתכנו שינויים באופן החלוקה המפורט לעיל, לרבות בהתאם להתקדמות וצרכי הפרויקטים כאמור, בהתאם לשינויים ועדכונים בתוכנית הפיתוח והרגולציה החלה על החברה. החברה עשתה שימוש בתמורת ההנפקה למטרות להן יועדה תמורת ההנפקה כמפורט לעיל. יצוין כי, ביום 21 במאי 2019 קיבלה החברה את אישור מנהל הרשות הממשלתית למים ולביוב להנפקה שבוצעה בחודש יוני 2019, לפיו, ייעוד תמורת הלוואה הינו לביצוע תכנית הפיתוח שאישרה מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב או מיחזור חוב.

ביום 13 בפברואר 2020 השלימה החברה הנפקה לציבור של 196,850,000 ₪ ע.ג. אגרות החוב (סדרה 10) ו-808,510,000 ₪ ע.ג. אגרות החוב (סדרה 11) של החברה, בדרך של הרחבת סדרות, על פי דוח הצעת מדף של החברה מיום 12 בפברואר 2020 (להלן: "דוח הצעת המדף 2020"), שפורסם מכוח התשקיף. התמורה הכוללת ברוטו שקיבלה החברה בגין הנפקה זו הינה כ-1,150 מיליון ₪. כאמור בדוח הצעת המדף 2020, התמורה שהתקבלה מהנפקה על פי דוח הצעת המדף, תיועד ברובה לביצוע השקעות בפיתוח משק המים, בהתאם לתכנית הפיתוח של החברה, כפי שתהיה מעת לעת, לפירעון התחייבויות קיימות (לרבות סדרות אג"ח הקיימות במחזור, החזר הלוואות לבנקים ולאחרים), ביצוע השקעות שוטפות וכן למימון פעילותה העסקית של החברה, כפי שתחליט החברה מעת לעת, בכפוף לאישורים הנדרשים. החברה שומרת לעצמה את הזכות לשנות את ייעוד התמורה, על פי צרכי החברה ובכפוף להחלטת הדירקטוריון ואישורים נוספים ככל שיידרשו. לעניין זה יצוין כי, ביום 6 בפברואר 2020, התקבל אישור מנהל הרשות הממשלתית למים ולביוב להנפקה זו ובו צוין כי ייעוד תמורת הגיוס הינה לביצוע תכנית הפיתוח שאישרה מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב או מיחזור חוב. נכון למועד הדוח, החברה עשתה שימוש בתמורת ההנפקה למטרות להן יועדה תמורת ההנפקה כמפורט לעיל.

ביום 11 בפברואר 2021 השלימה החברה הנפקה לציבור של 144,290,000 ₪ ע.ג. אגרות החוב (סדרה 10) ו-786,092,000 ₪ ע.ג. אגרות החוב (סדרה 11) של החברה, בדרך של הרחבת סדרות, על פי דוח הצעת מדף של החברה מיום 9 בפברואר 2021 (להלן: "דוח הצעת המדף 2021"), שפורסם מכוח התשקיף. התמורה הכוללת ברוטו שקיבלה החברה בגין הנפקה זו הינה כ-1,104 מיליון ₪. כאמור בדוח הצעת המדף 2021, התמורה שהתקבלה מהנפקה על פי דוח הצעת המדף, תיועד ברובה לביצוע השקעות בפיתוח משק המים, בהתאם לתכנית הפיתוח של החברה, כפי שתהיה מעת לעת, לפירעון התחייבויות קיימות (לרבות סדרות אג"ח הקיימות במחזור, החזר הלוואות לבנקים ולאחרים), ביצוע השקעות שוטפות וכן למימון פעילותה העסקית של החברה, כפי שתחליט החברה מעת לעת, בכפוף לאישורים הנדרשים. החברה שומרת לעצמה את הזכות לשנות את ייעוד התמורה, על פי צרכי החברה ובכפוף להחלטת הדירקטוריון ואישורים נוספים ככל שיידרשו. לעניין זה יצוין כי, ביום 24 בינואר 2021, התקבל אישור מנהל הרשות הממשלתית למים ולביוב להנפקה זו ובו צוין כי ייעוד תמורת הגיוס הינה לביצוע תכנית הפיתוח שאישרה מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב או מיחזור חוב.

התמורה שהתקבלה מההנפקות המתוארות לעיל, שימשה ותמשיך לשמש את החברה לביצוע תכנית הפיתוח שאישרה מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב או למחזור חוב וכן למימון פעילותה העסקית של החברה, כפי שתחליט החברה מעת לעת, בכפוף לאישורים שהתקבלו ואישורים נדרשים נוספים ככל שיידרשו.

הערכות החברה בדבר ייעוד תמורת ההנפקות כאמור, ומועד השימוש בתמורת ההנפקות כמפורט לעיל מהוות מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על תכנית העבודה של החברה, תקציב החברה, תחזיות והערכות של החברה ומידע המצוי בידיה נכון למועד פרסום דוח זה. הערכות אלו עשויות שלא להתממש בפועל, כולן או חלקן, או להתממש באופן שונה מהותית מכפי שנצפה. הגורמים העיקריים שעשויים להשפיע על כך הינם שינויים בתכניות העבודה של החברה, שינויים בתקציב החברה, אי עמידה ביעדים, שינויים ברגולציה, העדר מקורות מימון עתידיים וכן התממשות אחד או יותר מגורמי הסיכון המפורטים בפרק א'.

4. תקנה 11: השקעות בחברות בת ובחברות כלולות מהותיות ליום 31 בדצמבר 2020*

שם חברה	סוג מניה	כמות	סה"כ ע.ג.	שיעור החזקה ב- % ליום 31.12.20			ערך הכספי הנפרד של החברה ליום 31.12.20 (באלפי ש"ח)
				בהון	בהצבעה	בזכות למנות דירקטורים	
שח"מ מקורות ביצוע בע"מ	בכורה, יסוד, רגילות	בכורה – 336,000 ; יסוד – 11,663,950 רגילות – 1	1,200 ש"ח	100%	100%	100%	199
מקורות פיתוח וייזום בע"מ	רגילות	540,753,000	540,753,000 ש"ח	99.72%	99.72%	**	60

* השקעות החברה בחברות בת וחברות כלולות והחזקותיה בחברות בת במישרין או בעקיפין.

**אופן מינוי דירקטורים בחברת מקורות פיתוח וייזום בע"מ קבוע בתקנון החברה ומפורט בו.

5. תקנה 12: שינויים בהשקעות בחברות בת ובחברות כלולות מהותיות בשנת 2020 ועד למועד הדוח

נכון ליום 31 בדצמבר 2020 ונכון ליום 31 בדצמבר 2019, השקעות מקורות מים בחברת הייזום עמדו על סך של כ-554 מיליון ש"ח ו-547 מיליון ש"ח, בהתאמה כנגד הון מניות, וסך הערבויות שהעמידה החברה לחברת הייזום ולחברת אשדוד תפעול עמד על כ-135 מיליון ₪ (מתוך סכום זה חולט עד למועד זה סכום בסך של כ-10 מיליון ₪ אשר כנגדו הועמד על ידי החברה פיקדון בסכום זה). בשנת 2020 חל גידול של כ-7 מלש"ח בהשקעת מקורות בהון המניות של חברת הייזום.

6. תקנה 13: רווחים והפסדים כוללים של חברות בנות וכלולות מהותיות והכנסות החברה מהן לתאריך הדוח על המצב הכספי

הכנסות החברה		סך רווח (הפסד) כולל לשנה		רווח (הפסד) כולל אחר לשנה		רווח (הפסד) לשנה*		
דיבידנד/ ריבית/ דמי ניהול, דמי ייזום ושכר דירקטורים לאחר 31.12.2020	דיבידנד/ ריבית/ דמי ניהול, דמי ייזום ושכר דירקטורים	מיוחס לזכויות שאינן מקנות שליטה	מיוחס לבעלים של החברה	מיוחס לזכויות שאינן מקנות שליטה	מיוחס לבעלים של החברה	מיוחס לזכויות שאינן מקנות שליטה	מיוחס לבעלים של החברה	
מיליוני ₪								
-	-	-	-	-	-	-	-	מקורות פיתוח וייזום בע"מ
-	-	-	31	-	2	-	29	שח"מ מקורות ביצוע בע"מ

7. תקנה 20: מסחר בבורסה – ניירות ערך שנרשמו למסחר – מועדי וסיבות הפסקת מסחר

7.1. ביום 13 בפברואר 2020 השלימה החברה הנפקה לציבור של אגרות החוב (סדרה 10) (מספר ני"ע בבורסה 1158468) ואגרות החוב (סדרה 11) (מספר ני"ע בבורסה 1158476) של החברה, בדרך של הרחבת סדרות, על פי דוח הצעת מדף של החברה מיום 12 בפברואר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-051702) (להלן: "דוח הצעת המדף"), שפורסם מכוח תשקיף החברה (להלן "הרחבת הסדרות"):

7.1.1. 196,850,000 ש"ח ע.ג של אגרות חוב (סדרה 10), רשומות על שם, בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א, עומדות לפירעון בחמישה תשלומים שווים אשר ישולמו ביום 31 בדצמבר של כל אחת מהשנים 2023 ועד 2027 (כולל) באופן שכל אחד מהתשלומים יהווה 20% מקרן ערכן הנקוב הכולל של אגרות החוב, ונושאות ריבית שנתית בשיעור של 0.1%. הריבית משולמת פעמיים בשנה בימים 30 ביוני ו-31 בדצמבר של השנים 2020 עד 2027 (כולל), כאשר תשלום הריבית הראשון בוצע ביום 31 בדצמבר 2019, ותשלום הריבית האחרון ישולם ביום 31 בדצמבר 2027. תשלום הריבית שישולם בכל מועד תשלום ריבית, יהיה בשיעור של 0.05%. קרן אגרות החוב (סדרה 10) והריבית בגינה תהיינה צמודות למדד המחירים לצרכן בגין חודש מאי, כפי שפורסם בחודש יוני 2019 (להלן: "אגרות החוב (סדרה 10)").

7.1.2. 808,510,000 ש"ח ע.ג של אגרות חוב (סדרה 11), רשומות על שם, בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א, עומדות לפירעון ב-33 תשלומים לא שווים ביום 31 בדצמבר בכל אחת מהשנים 2021 עד 2052 (כולל) באופן שכל אחד מהתשלומים יהווה 3% מקרן ערכן הנקוב הכולל של אגרות החוב (סדרה 11), והתשלום שישולם ביום 31 בדצמבר 2053 יהווה 4% מקרן ערכן הנקוב הכולל של אגרות החוב (סדרה 11). אגרות החוב (סדרה 11) נושאות ריבית שנתית בשיעור 2.07%. הריבית תשולם פעמיים בשנה בימים 30 ביוני ו-31 בדצמבר של השנים 2020 עד 2053 (כולל), כאשר הריבית הראשונה שולמה ביום 31 בדצמבר 2019, ותשלום הריבית האחרון ישולם ביום 31 בדצמבר 2053. תשלום הריבית שישולם בכל מועד תשלום ריבית, יהיה בשיעור של 1.035%. קרן אגרות החוב (סדרה 11) והריבית בגינה תהיינה צמודות למדד המחירים לצרכן בגין חודש מאי, כפי שפורסם בחודש יוני 2019 (להלן: "אגרות החוב (סדרה 11)").

7.1.3. סך כל התמורה (ברוטו) בגין הרחבת הסדרות, הסתכמה בסך של כ-1,150 מיליון ש"ח.

7.2. ביום 11 בפברואר 2021 השלימה החברה הנפקה לציבור של אגרות החוב (סדרה 10) (מספר ני"ע בבורסה 1158468) ואגרות החוב (סדרה 11) (מספר ני"ע בבורסה 1158476) של החברה, בדרך של הרחבת סדרות, על פי דוח הצעת מדף של החברה מיום 9 בפברואר 2021 (מס' אסמכתא: 2021-01-016398) (להלן: "דוח הצעת המדף"), שפורסם מכוח תשקיף החברה (להלן "הרחבת הסדרות"):

7.2.1. 144,290,000 ש"ח ע.ג של אגרות חוב (סדרה 10).

7.2.2 . 786,092,000 ש"ח ע.ג של אגרות חוב (סדרה 11).

7.2.3 . סך כל התמורה (ברוטו) בגין הרחבת הסדרות, הסתכמה בסך של כ-1,104 מיליון ש"ח.

7.3 . בתקופת הדוח לא חלו הפסקות מסחר באגרות החוב (סדרות 10 ו-11) שהנפיקה החברה.

8. תקנה 21: תגמולים לנושאי משרה בכירה בשנת הדיווח

להלן פירוט התגמולים לבעלי עניין ונושאי משרה בכירה בחברה בשנת 2020, כפי שהוכרו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020 (במונחי עלות לחברה ו/או לחברה בשליטתה):

1. כל אחד מחמשת בעלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה או בתאגיד בשליטתה, אם התגמולים ניתנו לו בקשר עם כהונתו בחברה או בתאגיד שבשליטתה, בין אם התגמולים ניתנו על ידי החברה ובין אם ניתנו על ידי אחר;
2. כל אחד משלושת נושאי המשרה הבכירה בעלי התגמולים הגבוהים ביותר בחברה שהתגמולים ניתנו לו בקשר עם כהונתו בחברה עצמה, אם לא נמנה בס"ק (1) לעיל;
3. כל בעל עניין בחברה, שאינו נמנה בס"ק (1) או (2) לעיל, אם התגמולים ניתנו לו על ידי החברה או על ידי תאגיד שבשליטתה בקשר עם שירותים שנתן כבעל תפקיד בחברה או בתאגיד בשליטתה, בין אם מתקיימים יחסי עובד-מעביד ובין אם לאו, ואף אם בעל העניין אינו נושא משרה בכירה;

סה"כ	תגמולים אחרים	תגמולים בעבור שירותים			פרטי מקבל התגמולים			
		תשלום מבוסס מניות/דמי ניהול/דמי יעוץ/עמלה/תשלומי פרישה (3)/אחר	מענק (2)	שכר (1)	שם	תפקיד	היקף המשרה	שיעור החזקה בהון התאגיד
1,068	-	-	-	1,068	מרדכי מרדכי	יו"ר הדירקטוריון	100%	-
971	-	-	13	958	אריה אמסלם	סמנכ"ל פיתוח ואסטרטגיה ¹	100%	-
962	-	-	-	962	דני סופר	משנה למנכ"ל וסמנכ"ל חטיבת תפעול ואחזקה	100%	-
950	-	-	-	950	אלי כהן	מנכ"ל החברה	100%	-
904	-	-	-	904	מרדכי שירי	סמנכ"ל הנדסה וטכנולוגיה	100%	-

(1) סה"כ שכר שוטף שנתי במונחי עלות מעביד הכולל את השכר ברוטו, קצובת ביגוד, דמי הבראה והחזר הוצאות בגין אש"ל, רכב, טלפון קווי וסלולרי (להלן: "נלוות לשכר") וזקיפות לצרכי מס בגין ביטוחים, רכב, השתלמות, טלפון קווי וסלולרי, שי וארוחות (להלן: "זקיפות לצרכי מס").

(2) מענק חד פעמי: מענק שהתקבל במסגרת ההסכם הקיבוצי מיום 25 ביוני 2019.

(3) תשלומי הפרישה משולמים למנהלים בכירים שפרשו, בהתאם להחלטת דירקטוריון החברה.

פירוט בדבר התגמולים לנושאי המשרה הבכירה

תנאי העסקתם של נושאי המשרה המפורטים בטבלאות לעיל (להלן: "נושאי המשרה") הוסדרו במסגרת הסכמי העסקה בעלי נוסח אחיד, למעט תנאים מסוימים כקבוע בהסכמים (להלן: "ההסכמים"). להלן תמצית תנאי העסקתם של נושאי המשרה:

¹ מר אריה אמסלם סיים את כהונתו כסמנכ"ל פיתוח ואסטרטגיה ביום 15 באפריל 2020, ואת העסקתו בחברה ביום 31 באוקטובר 2020.

1. משכורת הבסיס של נושאי המשרה צמודה למדד המחירים לצרכן בהתאם להנחיות רשות החברות הממשלתיות ובכפוף להחלטת דירקטוריון.
2. נושאי המשרה זכאים להוצאות החזקה ושימוש בטלפון אשר בביתם ובטלפון נייד בהתאם לתנאי ההסכמים.
3. בהתאם לדרישות התפקיד ועל פי החלטת הדירקטוריון ותנאי ההסכמים, זכאים נושאי המשרה להשתתפות החברה בהוצאות השימוש ברכבם הפרטי לצורך מילוי תפקידם או לקבלת רכב מהחברה כאשר החברה תישא בהוצאות התפעול וההחזקה שלו.
4. נושאי המשרה זכאים לחופשת מנוחה שנתית של 22 ימים ול-14 ימי הבראה בשנה.
5. נושאי המשרה זכאים להצטרף לקרן השתלמות בהתאם לתנאי ההסכמים.
6. בנוגע לתגמולים ופיצויי פיטורין, זכאים נושאי המשרה לבחור באחד ההסדרים הבאים: קופת גמל במסגרת ביטוח מנהלים או קרן פנסיה, בהתאם לתנאי ההסכמים.
7. הסכמי ההעסקה יעמדו בתוקפם עד למתן הודעה מוקדמת של על סיום ההסכם על ידי אחד מהצדדים. תקופת ההודעה המוקדמת עומדת על 3 חודשים.
8. הסכמי ההעסקה כוללים התחייבות לאי תחרות וחובות הימנעות מניגוד עניינים למשך שנה מיום הפסקת העבודה בחברה, למעט אם ניתנה לכך הסכמת החברה.
9. לפרטים בעניין חוזר 3-7-2017 של רשות החברות הממשלתיות בנושא מענקי תמרוץ לעובדים בכירים ראו ביאור ג'26(6) לדוחות הכספיים.
10. תכנית תגמול לנושאי המשרה בחברה אושרה ביום 16 בינואר 2020 בועדת התגמול ובדירקטוריון ביום 27 במאי 2020. התכנית תובא לאישור האסיפה הכללית.

מענקי פרישה לבכירים

ביום 1 בספטמבר 1980, התקבלה החלטת ועדת השרים לענייני כלכלה (אשר תיקנה החלטה קודמת מיום 21 באוקטובר 1979) על פיה, רשאי דירקטוריון החברה לאשר לפקידים בכירים (כמשמעותם בחוק), אשר כהונתם מופסקת, פיצוי בשיעור של משכורת חודשית לכל שנת עבודה בחברה, בנוסף לכספים שהופרשו לזכותם בהתאם לתנאי החוזה האחיד.

על פי החלטת ממשלה מס' 1072 מיום 7 בספטמבר 1980, בהתאם להוראות סעיף 32(א)(4) לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975, הדירקטוריון רשאי לאשר למנכ"ל של חברה ממשלתית שפקעה כהונתו כמנכ"ל ופרש מחברה, ולפקידים בכירים שהוחלט על הפסקת כהונתם אשר הועסקו בחברות המסווגות ברמות 9-10, פיצוי בשיעור של עד חודש לכל שנת עבודה בחברה, וזאת בנוסף לכספים שהופרשו לזכותם והמגיעים להם בהתאם לתנאי ההסכם. לפרטים בדבר חוזר רשות החברות בעניין תגמול ותמרוץ עובדים בכירים ראו ביאור ג'26(6) לדוחות הכספיים.

על פי הוראות רשות החברות הממשלתיות בדבר עקרונות למודל תגמול ותמרוץ עובדים בכירים בחברות הממשלתיות, על דירקטוריון החברה לקבוע את שיעור הפיצויים לו יהיה זכאי הבכיר הפורש, על פי המבחנים הבאים: תרומתו ותפקודו התקין של העובד ותרומתו להשגת יעדי החברה, בחינת מצבה הכלכלי והכספי של החברה, נסיבות סיום העסקת העובד, מספר השנים שהעובד עבד בחברה (תוך התייחסות למעבר לתפקיד אחר, צינון וכו'), תקופת הכהונה ומספר השנים שנותרו לגיל פרישה רשמי והיקף הכספים שהופרשו לזכות העובד על ידי החברה.

דירקטוריון החברה בוחן את הנתונים המובאים בפניו בסיוע של מחלקת משאבי אנוש בחברה ומקבל החלטה בדבר מתן הפיצוי ושיעורו תוך התייחסות ספציפית לכל פורש.

גמול דירקטורים

גמול הדירקטורים שאינו חורג מהמקובל (קרי, אינו עולה על הסכום המרבי לפי תקנות 4 ו-5 לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000 ואינו עולה על הסכום הקבוע לפי תקנה 7 לתקנות כאמור), ששולם לדירקטורים בחברה וההוצאות הנלוות אליו בשנת 2020 (למעט יו"ר הדירקטוריון), הסתכם לסך של כ-327 אלפי ש"ח.

גמול הדירקטורים מקרב הציבור נקבע, בהתאם לסיווגה של החברה על פי הסכומים הנקובים בתקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור מקרב הציבור בחברות ממשלתיות), התשנ"ד-1994 (להלן: "**תקנות הגמול הממשלתיות**"), כאשר סיווגה של החברה, נכון למועד הדוח זה, הינו 10. עם הפיכתה של החברה לחברת איגרות חוב, גמול הדירקטורים החיצוניים שמשולם הנו על פי תקנות הגמול הממשלתיות.

9. תקנה 21א: השליטה בתאגיד

בעלת השליטה במישרין בחברה הינה מדינת ישראל, אשר מחזיקה בסך הכל בכ-99.99% מהונה המונפק של החברה וב-100% מזכויות הצבעה בה, למעט במקרים המפורטים להלן שבהם נתנו זכות הצבעה לבעלי מניות הבכורה האחרים. המקרים שבהם נתנו זכות הצבעה כאמור הם בזמן שדיבידנד הבכורה השנתית יישאר בלתי משולם במשך יותר מששה חודשים אחרי תום חודש אפריל, או אם תוצע החלטה שתפגע במישרין בזכויות המיוחדות של מניות הבכורה או החלטה לפירוק החברה.

10. תקנה 22: עסקאות עם בעל שליטה או שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי

כאמור, מדינת ישראל מחזיקה בכ-99.99% ממניות החברה והינה בעלת השליטה בה.

לפרטים, למיטב ידיעת החברה, בדבר כל עסקה עם בעלת השליטה או שלבעלת השליטה יש עניין אישי באישורה, אשר החברה התקשרה בה בשנת 2020 או במועד מאוחר לסוף שנת 2020 ועד למועד דוח זה או שהיא עדיין בתוקף במועד דוח זה, ראו ביאור 26 לדוחות הכספיים השנתיים, וכן הפירוט המובא להלן.

לפרטים אודות אישור יתרות של השנים 2008-2010 ו-2011-2015 ראו סעיף 19.1.2 (בתקנה 29) לפרק זה להלן.

לפרטים אודות הסכם גמר ההתחשבות ראו סעיף 27.1 לדוח.

לפרטים אודות הסכם הלוואות צמיתות ראו סעיף 27.2 לדוח.

לפרטים אודות הסכמי מקרקעין ראו סעיף 9.6 לדוח.

לפרטים אודות הסכמים עם צדדים שלישיים (גורמי חוץ), בהם גופים מוניציפאליים שונים, ראו סעיף 12 לדוח.

לפרטים אודות ביטוח אחריות נושאי משרה והענקת כתבי שיפוי לבעלי תפקידים בחברה, ראו הפירוט בסעיף 19 (תקנה 29) בפרק זה.

לפרטים אודות הסכמי החברה עם נתיבי ישראל, נתיבי תחבורה עירוניים (נת"ע) ורכבת ישראל ראו סעיף 27.8-27.10 לדוח. יצוין, כי לחברה הסכמים נוספים, במהלך העסקים הרגיל של החברה, עם חברות תשתיות ממשלתיות לשם העתקות קווים ותשתיות על ידי מקורות בסכומים אשר אינם מהותיים למקורות.

בנוסף לאמור לעיל, לחברה עסקאות במהלך העסקים הרגיל וכחלק מפעילותה השוטפת עם המדינה וגופים בשליטתה בתחומים שונים, כגון חשמל, כיבוי אש, איכות הסביבה וכו'. בנוסף, החברה מעבירה תשלומים למדינה ורשויותיה כריבון, דהיינו, תשלומים על פי דין, כגון מיסים, ארנונה ואגרות שונות.

11. תקנה 24: החזקות בעלי עניין ונושאי משרה

למיטב ידיעת החברה, כמות ושיעור החזקות בניירות הערך של החברה, לרבות של חברות בנות ו/או קשורות, בידי בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בחברה הינה כדלהלן:

31 בדצמבר 2020				שם בעל העניין
שיעור בהון ובהצבעה בדילול מלא	שיעור בהון ובהצבעה	סוג המניה	מס' מניות	
94.59%	94.59%	בכורה	*7,094	מדינת ישראל
100%	100%	יסוד א	20,000	
100%	100%	יסוד ב	20,000	
100%	100%	יסוד ג	20,000	
100%	100%	מיוחדות	35,823,751	
100%	100%	רגילות א	300,304,064	
100%	100%	רגילות ב	1,289,803	
100%	100%	רגילות ג	149,758,792	
5.41%	5.41%	בכורה	406	

* באמצעות חברת מים שומרון בע"מ, חברה בת של מקורות.

12. תקנה 24א: הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המירים בסמוך למועד פרסום הדוח

הון מונפק ונפרע בדילול מלא	הון מונפק ונפרע	ערך מניה	הון רשום	סוג המניות
7,500	7,500	0.002 שקל חדש	7,500	מניות בכורה
20,000	20,000	0.0001 שקל חדש	20,000	מניות יסוד א
20,000	20,000	0.0001 שקל חדש	20,000	מניות יסוד ב
20,000	20,000	0.0001 שקל חדש	20,000	מניות יסוד ג
35,823,751	35,823,751	0.0001 שקל חדש	36,000,000	מניות מיוחדות
300,304,064	300,304,064	0.0001 שקל חדש	322,000,000	מניות רגילות א
1,289,803	1,289,803	0.0001 שקל חדש	1,500,000	מניות רגילות ב
149,758,792	149,758,792	0.0001 שקל חדש	150,290,000	מניות רגילות ג

שם המחזיק	ח.פ./ת.ז.	כתובת	סוג ני"ע	מספר ני"ע בבורסה	כמות ש"ח ע.נ.	מועד פרעון אחרון
חברה לרישומים של בנק הפועלים בע"מ	510356603	יהודה הלוי 62, תל אביב	אגרות חוב (סדרה 6)	1100908	1,963,095,864	25 בדצמבר 2036
			אגרות חוב (סדרה 8)	1124346	4,357,538,662	14 ביולי 2048
			אגרות חוב (סדרה 10)	1158468	669,140,000	31 בדצמבר 2027
			אגרות חוב (סדרה 11)	1158476	2,264,602,000	31 בדצמבר 2053

13. תקנה 24: מרשם בעלי המניות של החברה

בעל העניין	סוג המניה	ערך נקוב בש"ח נומינלי	מספר המניות	שיעור ההחזקה בכל סוג מניות ² (%)	
				% בהון	% בהצבעה
מדינת ישראל	יסוד א	0.0001	20,000	100%	100%
	יסוד ב	0.0001	20,000	100%	100%
	יסוד ג	0.0001	20,000	100%	100%
	מיוחדת	0.0001	35,823,751	100%	100%
	רגילות א	0.0001	300,304,064	100%	100%
	רגילות ב	0.0001	1,289,803	100%	100%
	רגילות ג	0.0001	149,758,792	100%	100%
	בכורה	0.002	*7,094	94.59%	94.59%
	בכורה	0.002	406	5.41%	5.41%

* באמצעות חברת מים שומרון בע"מ, חברה בת של מקורות.

14. תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד

להלן פרטים אודות חברי דירקטוריון החברה, נכון למועד הדוח:

שם הדירקטור	מרכזי מרדכי	יפה ויגודסקי	אבי וינטר	נעמי אנוך
מספר זיהוי:	053357869	007428253	052827060	055373187
תאריך לידה:	22.6.1955	17.6.1946	20.8.1954	19.9.1958
מען להמצאת כתבי בי-דין:	רח' הקבלן 26/11, ירושלים	רח' סיני 3, רמת השרון	רח' אלוף דוד 132, רמת גן	רח' אלוף קלמן מגן 7, תל אביב-יפו
נתינות:	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברות בועדות דירקטוריון:	ועדת כ"א, ועדת תכנון, פיתוח ותפעול (להלן: "ועדת תפ"ת") וועדת כספים	ועדת תגמול וועדת כ"א	ועדת כספים, ועדת ביקורת, ועדת מאזן, וועדת תפ"ת	ועדת ביקורת, ועדת מאזן, ועדת תגמול, ועדת תפ"ת וועדת כספים
האם מכהן כדירקטור חיצוני:	לא	לא	לא	כן
האם הנו דירקטור בלתי תלוי:	לא	לא	כן	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית:	כן	לא	כן	כן
בעל כשירות מקצועית:	כן	לא	כן	כן
האם הנו דירקטור חיצוני מומחה:	לא	לא	לא	לא
עובד של החברה, חברה בת שלה, חברה קשורה של החברה	יו"ר דירקטוריון החברה ⁴	לא	לא	לא

² החברה לא הנפיקה ניירות ערך המירים למניות החברה.³ נכון למועד הדוח, אין לחברה מידע מלא בנוגע לזהות האנשים המחזיקים כיום במניות הבכורה בחברה.⁴ ביום 23 במרץ 2020 קיבלה החברה את הודעת רשות החברות הממשלתיות המתקנת בדבר חידוש מינויו של מר מרדכי כיו"ר דירקטוריון וכדירקטור בחברה. על פי הודעת הרשות, כהונתו של מר מרדכי כיו"ר דירקטוריון תסתיים ביום 31 בדצמבר 2020 וכהונתו כדירקטור תסתיים ביום 29 במרץ 2023. ביום 22 בדצמבר 2020, אישר דירקטוריון החברה את המשך כהונתו של מר מרדכי כיו"ר הדירקטוריון של החברה לתקופה של 6 חודשים נוספים. אישור כאמור כפוף לאישור השרים בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות, תש"ל-1975, כתב המינוי נחתם ע"י השרים ביום 24 בינואר 2021.

				או של בעל עניין בה והתפקיד אותו ממלא:
6.3.2019	5.2.2019	5.6.2018	26.3.2014	תאריך תחילת כהונה כדירקטור:
תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה, אוני' תל-אביב, תואר שני במינהל עסקים, אוני' ברדפורד בריטניה	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות אוני' בר אילן	תואר שני במינהל החינוך, אוני' תל-אביב תואר ראשון במינהל החינוך, לימודים כלליים, אוני' תל-אביב	תואר ראשון בכלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים	השכלה:
ליווי עסקי ופיננסי	ייעוץ פיננסי וניהולי	2012 ואילך - יו"ר בפועל - "קרן מעגלים ע"ר" - קרן למען בעלי מקצועות שוחקים	2014-2017 - יו"ר דירקטוריון מקורות פיתוח ויזום בע"מ 2014 ואילך - דירקטור במקורות פיתוח ויזום בע"מ.	תעסוקה בחמש השנים האחרונות:
דח"צית בקליל תעשיות בע"מ, מפעלים פטרוכימיים לישראל בע"מ, אס.אר. אקורד בע"מ. דב"תית בדולומיט אחזקות בע"מ	לודן הנדסה ואינטר אלקטריק ודח"צ באינטר תעשיות בע"מ, מקורות פיתוח ויזום בע"מ	"צוותא", מרכז לאומניות הבמה תל אביב-יפו, "הקרן החדשה לקולנוע וטלוויזיה", מקורות פיתוח ויזום בע"מ, חברת הנהלה ויו"ר אגודת הידידים של תיאטרון היידישפיל, חברת הנהלת הבלט הישראלי חברת עמותת ביה"ס למשחק "בית צבי",	מקורות פיתוח ויזום בע"מ	פירוט תאגידים נוספים בהם משמש כדירקטור:
אין	אין	אין	אין	קירבה משפחתית לבעל עניין אחר בחברה (אם יש):
כן	כן	לא	כן	האם הנו דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר מזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(11) לחוק החברות

שם הדירקטור	שושנה צאיג נח	יורם מוטעי	ד"ר חיים פרלוק	עטאללה סבאג
מספר זיהוי:	023514995	022122063	052028057	025845892
תאריך לידה:	29.12.1967	13.11.1965	27.8.1953	1.10.1974
מען להמצאת כתבי בי-דין:	שדרות העם הצרפתי 28, רמת גן	רח' הר טללים 517, מכסים	רח' ארזי 18, תל אביב	רח' דולב 16, נוף הגליל
נתינות:	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברות דירקטוריון:	ועדת תגמול, ועדת ביקורת, ועדת מאזן, ועדת כ"א וועדת כספים	ועדת כספים, ועדת תפ"ת, ועדת תגמול, ועדת מאזן	ועדת תפ"ת	לא
האם מכהן כדירקטור חיצוני:	כן	לא	לא	לא
האם הנו דירקטור בלתי תלוי:	כן	לא	לא	לא

בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית:	כן	כן	לא	לא
בעל כשירות מקצועית:	כן	כן	כן	כן
האם הנו דירקטור חיצוני מומחה:	לא	לא	לא	לא
עובד של החברה, חברה בת שלה, חברה קשורה של החברה או של בעל עניין בה והתפקיד אותו ממלא:	לא	לא	לא	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור:	21.8.2019	18.11.2020	20.12.2020	17.3.2021
השכלה:	תואר ראשון במנהל עסקים, המכללה למנהל, תואר שני במנהל עסקים, אוניברסיטת מנצ'סטר הנדסאית בניין, שנקר הנדסאים	תואר ראשון בחשבונאות וככללה, אוני' תל אביב, תעודה בלימודי המשך בחשבונאות באוני' תל אביב, רישיון רואה חשבון מטעם מועצת רואי חשבון בישראל	דוקטור בתחום רפואה, אוני' תל אביב, תואר ראשון במינהל רפואי בכיר לרופאים, אוני' חיפה, רופא תעסוקתי מורשה מטעם רשות התעופה האזרחית	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות האוני' העברית, תואר ראשון במשפטים הקריה האקדמית אונו, רישיון רואה חשבון מטעם מועצת רואי חשבון בישראל, הכשרת דירקטורים בתאגידים מוניציפאליים וציבוריים, לימודי תעודה בנושא כינוסים, פירוקים ופשיטת רגל, קורס גישור.
תעסוקה בחמש השנים האחרונות:	2009 ואילך – בעלים ומנכ"לית חברת ש.ב.ן חברה קבלנית לבניין והשקעות בע"מ	2005 ואילך - מנכ"ל קבוצת קשרי תעופה בע"מ	1990 ואילך – נשיא "פרלוק אחזקות רפואיות", יו"ר דירקטוריון מדיטון רשת מרכזים רפואיים בע"מ, יו"ר דירקטוריון מדיטון אדם מרכז רפואי פסיכולוגי לאיבחון ומיון נהגים, יו"ר ת.א.ט.א פתרונות רפואיים בע"מ. יו"ר עמותת ארגון הבוגרים של סאקלר, ביה"ס לרפואה, אוני' תל אביב; ממלא מקום יו"ר עמותת קשת – העמותה למען הקשיש בתל אביב יפו, ע"ר; יו"ר בית חולים לחיות הבר בישראל; ראש קורס ומרצה בקורס לחיתום רפואי באוני' אריאל; יו"ר העמותה להקמת המוזיאון לתולדות הרפואה הצבאית, היהודית והישראלית.	2000 ואילך - גזבר עיריית בית שאן כיום - יועץ כלכלי לעיריית נצרת 2014-2017 - דירקטור בחברה למפעלי כלכלה ותרבות לעובדי המדינה בע"מ
פירוט נוספים בהם משמש כדירקטור:	דירקטורית חיצונית בחברות: אסיה פיתוח, מלונות הכשרת היישוב בע"מ, אלדן תחבורה בע"מ וקנזון ישראל בע"מ	יו"ר דירקטי פנסוס תיירות ונסיעות בע"מ, דרך החופש בע"מ, יו"ר דירקטי אוטוירופ (2010) בע"מ, יו"ר דירקטי סנורמה בע"מ.	ראו תעסוקה בחמש השנים האחרונות.	אין
קירבה משפחתית לבעל עניין אחר בחברה (אם יש):	אין	אין	אין	אין

כן	לא	לא	כן	האם הנו דירקטור שהחברה רואה בו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר מזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(11) לחוק החברות
----	----	----	----	---

15. תקנה 26א: נושאי משרה בכירה בחברה

להלן פרטים אודות נושאי המשרה הבכירה בחברה אשר אינם דירקטורים, לפי מיטב ידיעת החברה, נכון למועד הדוח:

שם נושא המשרה	אליהו כהן	רונית זלמן	אבי מלול	דניאל סופר	אברהם בן יוסף ⁵	מרדכי (מוטי) שירי	אשר בן שושן
מספר זיהוי:	027760628	022512305	029666013	056175433	056668106	058258260	057369845
תאריך לידה:	6.7.1970	11.7.1966	07.10.1973	24.12.1959	17.10.1960	5.7.1963	26.1.1962
תפקיד שממלא בחברה בת, קשורה של החברה או עניין בה:	מנכ"ל מקורות, יו"ר דירקטוריון חברת הבת שח"מ	סמנכ"לית חטיבת כספים דירקטורית בחברת הבת מקורות ייזום ופיתוח בע"מ	סמנכ"ל חטיבת פיתוח ולקוחות	משנה למנכ"ל, סמנכ"ל חטיבת תפעול ואחזקה	סגן להנדסת המערכת	סמנכ"ל חטיבת הנדסה וטכנולוגיה	סמנכ"ל חטיבת משאבי אנוש ומנהל
תאריך תחילת הכהונה:	7.11.2017	3.3.2019	20.8.2020	8.7.2018	8.7.2018	8.7.2018	6.5.2018
השכלה:	תואר שני במנהל ציבורי, אוניברסיטת בר-אילן תואר ראשון בתקשורת ומדע המדינה, אוניברסיטת בר-אילן	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל אביב תואר שני במנהל עסקים, אוניברסיטת בר אילן רישיון ראיית חשבון	תואר ראשון בהנדסה אזרחית, הטכניון.	תואר ראשון בהנדסת מים וקרקע, הטכניון תואר שני בהנדסת מכונות, הטכניון תואר שני במשפטים ללא משפטים, המכללה למינהל	תואר ראשון ושני בהנדסה, הטכניון	תואר ראשון בהנדסת מכונות, אוניברסיטת בן-גוריון	תואר ראשון בהנדסה תעשייה וניהול, המרכז האוניברסיטאי, יהודה ושומרון תואר שני במדיניות ציבורית תוכנית מנהלים, אוניברסיטת תל-אביב

⁵ יובהר כי סגן להנדסת המערכת כפוף לסמנכ"ל תפעול ואחזקה ולא למנכ"ל החברה.

שם נושא המשרה	אליהו כהן	רונית זלמן מלאך	אבי מלול	דניאל סופר	אברהם בן יוסף ⁵	מרדכי (מוטי) שירי	אשר בן שושן	
תעסוקה בחמש השנים האחרונות :	2011-2017- ראש מטה שיווק, פרסום ורגולציה בבנק הפועלים	2019 ואילך - דירקטורית בקופת חולים כללית 2017-2019 - סמנכ"לית כספים ובקרה, ומנהלת סיכונים ראשית בתעש מערכות בע"מ 2016-2019 דח"צ במיטב דש גמל ופנסיה בע"מ ובוילי פוד השקעות בע"מ 2011-2016- משנה למנכ"ל ומנהלת כספים ראשית בכלל חברה לביטוח 2005-2016 דירקטורית בחברות מקבוצת כלל ביטוח	2018-2020 מנהל תחום הפיתוח במקורות. 2012-2020 מהנדס חבל הירדן במקורות	2016-2018 - ממלא מקום סמנכ"ל משאבי אנוש 2007-2016 - מנהל מרחב מרכז במקורות	2013-2018 - סמנכ"ל להנדסה וטכנולוגיה בחברה	2016-2018 - סמנכ"ל לפיתוח ותפקידים מיוחדים במקורות 2015-2016 - מ"מ מנכ"ל מקורות פיתוח וייזום 2012-2015 - סמנכ"ל לפיתוח ותפקידים מיוחדים במקורות	2014-2018 - מנהל הרשות לתחבורה תנועה וחניה בעיריית תל אביב-יפו 2012-2014 - סמנכ"ל משאבי אנוש - קבוצת אלון - מגה קמעונאות	
האם בעל עניין בחברה או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בחברה:	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	
האם הינו מורשה חתימה עצמאי בתאגיד:	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	

שם	יוסף יעקבי ⁶	חנה זיכל	עמית לנג	איילת עציון	אלון רז	ליאת ינקלביץ'
מספר זיהוי:	023968290	024894313	027859255	040090474	059069609	040227977
תאריך לידה:	14.9.1968	29.5.1970	12.10.1970	16.4.1980	15.10.1964	12.10.1980

⁶ יובהר כי סגן מנהל חטיבת הנדסה וטכנולוגיה כפוף לסמנכ"ל הנדסה וטכנולוגיה וכן אחראי לאסטרטגיה בכפיפות ישירה למנכ"ל.

שם	יוסף יעקבי ⁶	חנה זיכל	עמית לנג	איילת עציון	אלון רז	ליאת ינקלביץ'
תפקיד שממלא בחברה בת, בחברה קשורה של החברה או של בעל עניין בה:	סגן מנהל חטיבת הנדסה וטכנולוגיה	יועצת משפטית	מנכ"ל שח"מ מקורות ביצוע בע"מ	מזכירת החברה	מנכ"ל חברת מקורות פיתוח וייזום בע"מ	ממלאת מקום מבקרת פנים
תאריך תחילת הכהונה:	15.12.2019	1.6.2018	10.10.2018	1.10.2018	1.6.2019	27.9.2020
השכלה:	תואר ראשון בהנדסת כימיה וביוטכנולוגיה, אוני' בן גוריון תואר שני, מנהל עסקים, אוני' בן גוריון	רישיון עו"ד תואר ראשון במשפטים מורחב, אוני' בר-אילן	תואר ראשון בכלכלה וניהול, המכללה האקדמית תל אביב (שת"פ עם אוני' תל אביב) תואר שני במנהל עסקים, המכללה למינהל תואר שני במדיניות כלכלית וציבורית, אוני' תל אביב	רישיון עו"ד תואר ראשון במשפטים, הקריה האקדמית קריית אונו.	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות, האוני' העברית תואר שני בכלכלה ומנהל עסקים, האוני' העברית	רישיון עו"ד תואר שני במנהל עסקים, המסלול האקדמי למנהל. תואר ראשון במשפטים, המסלול האקדמי למנהל
תעסוקה בחמש השנים האחרונות:	מנהל יח' חדשנות טכנולוגית במקורות	2009-2018 – עצמאית, משרד עורכי דין זיכל פדהאל ושות'	2013-2017 - מנכ"ל משרד הכלכלה והתעשייה	2010 ואילך - מזכירת החברה במקורות.	2016-2018 חבר הנהלה RISCO GROUP	2012 - עורכת דין בלשכה המשפטית של מקורות ושח"מ. 11/17-06/18 ממלאת מקום היועצת של המשפטית של מקורות ושח"מ. 03/20 עד 12/18 – מ"מ מבקר הפנים של מקורות.
האם בעל עניין בחברה או בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בחברה:	לא	לא	לא	לא	לא	לא
האם הינו מורשה חתימה עצמאי בתאגיד:	לא	לא	לא	לא	לא	לא

יצוין כי ביום 22.2.2021 מונה גיל בר למבקר הפנים של החברה, מר גיל בר יחל בתפקידו ביום 12 באפריל 2021.

16. תקנה 26ב: מורשי חתימה עצמאיים של התאגיד

אין לחברה מורשי חתימה עצמאיים.

17. תקנה 27: רואה החשבון של התאגיד

EY - קוסט פורר גבאי את קסירר, רח' מנחם בגין 144, תל-אביב 6492102.

למיטב ידיעת החברה, רואה החשבון או שותפו אינו בעל עניין או בן משפחה של בעל עניין או של נושא משרה בכירה בחברה.

18. תקנה 28: שינויים בתזכיר או בתקנון החברה

בשנת 2020 לא חלו שינויים בתקנון החברה ובתזכיר ההתאגדות.

19. תקנה 29: המלצות והחלטות הדירקטורים ואסיפות כלליות**19.1. החלטות דירקטוריון שאינן טעונות אישור האסיפה הכללית (בעניינים המנויים בתקנה 29(א))**

19.1.1. בשנת 2020 ועד לתאריך הדו"ח, החברה הנפיקה סך כולל של 341,140,000 ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה 10) ו-1,594,602,000 ש"ח ערך נקוב אגרות חוב (סדרה 11). לפרטים אודות ההנפקות ראו סעיף 7 (תקנה 20) בפרק זה.

19.1.2. בהתאם לסעיף 270(א4) ו-275 לחוק החברות, ביום 16 במרץ 2020 אישר דירקטוריון החברה, לאחר קבלת אישור ועדת הביקורת של החברה מאותו היום, את מכתבי חטיבת הכלכלה ברשות המים, בדבר אישור הפרש ההכנסות המוכרות על העלויות המוכרות לחברה לשנים 2008-2010 ולשנים 2011-2015 (להלן: "מכתבי רשות המים" ו"אישור היתרות", בהתאמה). מכתבי רשות המים התקבלו לאחר ביקורת רשות המים ודיונים עם החברה על העלויות המוכרות וההכנסות המוכרות של החברה, והם מהווים סיכום מאושר של הפרש לכל אחת מהתקופות האמורות. במכתבי רשות המים נקבעו הוראות להתחשבות עתידית נוספת בגין שינויים בעלויות המוכרות או בהכנסות המוכרות של החברה כתוצאה מהליכים משפטיים אשר הוגשו כנגד מקורות בין השנים 2008-2010 ובין השנים 2011-2015 וכלולים ברשימת התביעות המפורטת במכתבי רשות המים, וכן כתוצאה מהליכים משפטיים אם וככל שיוגשו כנגד מקורות בגין השנים 2012-2015 בנושאים מסוימים המצוינים במכתבי רשות המים ושיכללו ברשימת תביעות נוספות שתגיש מקורות לרשות המים מידי שנה, ביחס ל-7 שנים אשר בגינן הוגש ההליך המשפטי.

עיקרי הסעיפים בהם חל שינוי ביחס לרשום בספרי החברה כתוצאה מההפרשים האמורים הינם עדכון דמי השימוש המוכרים בגין נכסי חברת המפא"ר, סיכום מנגנון חישוב הריבית המוכרת והריבית על הנכסים הרגולטוריים, עדכון העלויות המוכרות בגין מתקני התפלת מים מליחים ועדכון העלויות המוכרות בגין הוצאות הארנונה. כתוצאה מעדכון יתרות, לרבות הפרשות להתחשבות שביצעה החברה, החברה רשמה בדוחותיה הכספיים ליום 31 בדצמבר 2019 רווח חד-פעמי בסך של כ-151 מיליון ש"ח לפני מס (כ-116 מיליון ש"ח לאחר מס), בדרך של הגדלת הנכסים הרגולטוריים הנדחים, כולל עדכוני אומדנים שערכה החברה ביחס להכנסות המוכרות בשנים אלו.

19.2. החלטות אסיפה כללית מיוחדת

בשנת 2020 ועד למועד הדוח לא התכנסה אסיפה כללית מיוחדת של בעלי המניות של החברה.

20. תקנה 29א: החלטות החברה**20.1. פטור, שיפוי וביטוח דירקטורים ונושאי משרה בחברה**

בהתאם לקבוע בתקנון החברה, אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות של החברה ביום 23 במאי 2019, הענקת כתב התחייבות לשיפוי לדירקטורים ונושאי משרה בחברה המכהנים בחברה וכפי שיכהנו בה מעת לעת (להלן: "כתב שיפוי" או "ההתחייבות לשיפוי" ו-"נושא המשרה"), בהתאמה, בהתאם להחלטת הדירקטוריון מיום 21 במאי 2019 והחלטת ועדת הביקורת מיום 20 במאי 2019. כתבי שיפוי אלו החליפו כל התחייבות קודמת שנתנה החברה בקשר עם התשקיף טרם מועד אישור האסיפה לשיפוי, למי מנושאי המשרה. ביום 6 בפברואר 2020 אישרה ועדת התגמול של החברה ואישר דירקטוריון החברה, הענקת כתב שיפוי לנושאות משרה נוספות בתאגיד וכן המליץ דירקטוריון החברה לאסיפה הכללית, לאשר את הגדלת סכום השיפוי בכתבי השיפוי כך שסכום השיפוי לא יעלה על הנמוך מבין: 1 מיליארד ₪ (במקום 700 מיליון ₪ כפי שאושר בסמוך לתשקיף) או סכום המהווה 25% מההון העצמי של החברה נכון למועד התשלום על פי הדוחות הכספיים האחרונים של החברה שאושרו לפני מועד התשלום בפועל לפי כתב השיפוי שהוענק לנושאי המשרה בחברה. נכון למועד הדוח, הגדלת סכום השיפוי כאמור כפופה לאישור האסיפה הכללית.

20.1.1. שיפוי נושאי משרה

(א) במסגרת כתיב השיפוי נקבע כי החברה רשאית מעת לעת, ובכפוף לכל דין, לשפות נושא משרה בה בדיעבד (להלן: "היתר לשיפוי"), או לתת התחייבות מראש לשיפוי (להלן: "התחייבות לשיפוי") נושא משרה בה, בשל חבות, תשלום או הוצאה שהוטלה עליו או שהוציא, עקב פעולה שעשה בתוקף היותו נושא משרה בחברה, בשל כל אחד מאלה:

(1) חבות כספית שהוטלה עליו לטובת אדם אחר על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית משפט ולרבות תשלום לנפגע הפרה כאמור בסעיף 52(א)1(א) לחוק ניירות ערך, ובלבד שההתחייבות לשיפוי על פי סעיף זה תוגבל לאירועים שלדעת הדירקטוריון צפויים לאור פעילות החברה בפועל בעת מתן ההתחייבות לשיפוי, וכן לסכום או לאמת מידה שהדירקטוריון קבע כי הם סבירים בנסיבות העניין, וכן שבהתחייבות לשיפוי יצוינו האירועים שלדעת הדירקטוריון צפויים לאור פעילות החברה בפועל בעת מתן ההתחייבות, וכן הסכום או אמת המידה אשר הדירקטוריון קבע כי הם סבירים בנסיבות העניין;

(2) הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחת עורך דין, שהוציא נושא משרה עקב חקירה או הליך שהתנהל נגדו בידי רשות המוסמכת לנהל חקירה או הליך (ובכלל כד הליך לפי פרקים 3' (הטלת עיצום כספי בידי רשות ניירות ערך), ח'4' (הטלת אמצעי אכיפה מנהליים בידי ועדת האכיפה המינהלית) או ט'1' (הסדר להימנעות מנקיטת הליכים או להפסקת הליכים, המותנית בתנאים) לחוק ניירות ערך או לפי הליך לפי סימן ד' (הטלת עיצום כספי בידי רשות ניירות ערך) לפרק הרביעי בחלק התשיעי לחוק החברות (להלן: "הליך אכיפה מנהלי"), ואשר הסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדו ובלו שהוטלה עליו חבות כספית כחלופה להליך פלילי, או שהסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדו אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית או בקשר לעיצום כספי;

בפסקה זו –

"סיום הליך בלא הגשת כתב אישום בענין שנפתחה בו חקירה פלילית" - משמעו סגירת התיק לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "חוק סדר הדין הפלילי"), או עיכוב הליכים בידי היועץ המשפטי לממשלה לפי סעיף 231 לחוק סדר הדין הפלילי;

"חבות כספית כחלופה להליך פלילי" - חבות כספית שהוטלה על פי חוק כחלופה להליך פלילי, לרבות קנס מינהלי לפי חוק העבירות המנהליות, התשמ"ו-1985, קנס על עבירה שנקבעה כעבירת קנס לפי הוראות חוק סדר הדין הפלילי, עיצום כספי או כופר;

(3) הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחת עורך דין, שהוציא נושא המשרה או שחויב בהן בידי בית משפט, בהליך שהוגש נגדו בידי החברה או בשמה או בידי אדם אחר, או באישום פלילי שממנו זוכה, או באישום פלילי שבו הורשע בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית.

(4) למען הסר ספק, לא יינתן שיפוי בגין הליך אכיפה מנהלי שהתנהל בעניינו של נושא משרה, למעט לפי הוראות סעיפים 1(ו)-2) לעיל.

(ב) כל החלטה בדבר היתר שיפוי נושא משרה בדיעבד, וכן כל החלטה בדבר התחייבות לשיפוי נושא משרה מראש וכן כל החלטה על התקשרות בביטוח נושאי משרה, טעונה, בנוסף לאישור לפי כל דין, אישור מראש של האסיפה הכללית.

(ג) החברה התחייבה, באופן בלתי חוזר, לשפות כל נושא משרה בשל כל חבות, תשלום או הוצאה כמפורט בסעיף (ד) להלן, בשל פעולה המזכה בשיפוי שעשה או שיעשה בתוקף היותו נושא משרה בחברה, שלא קיבל בגינה שיפוי מאחר, ובלבד שהסכום המרבי של השיפוי לא יעלה על סכום השיפוי המרבי, הכל בהתאם לאמור בסעיף ז' (להלן. לעניין כתב השיפוי יראו את הפעולות המזכות בשיפוי, כהגדרתן בכתב השיפוי, כצפויות לדעת דירקטוריון החברה לאור הגשת תשקיף החברה לרשות ניירות ערך ופרסומו ופרסום דוחות על ידי החברה, וכן לאור האפשרות שהחברה תפרסם במהלך תקופת תשקיף המדף דוחות הצעת מדף.

"פעולה המזכה בשיפוי" -

מילוי חובה ו/או ביצוע פעולה לצורך אחד מאלה:

(1) הנפקת ניירות ערך ורישום למסחר, במסגרת ההצעה לציבור לרבות בכל הנוגע, במישרין או בעקיפין, להליכי ההצעה לציבור ולמסירת מידע לצורך הליכי ההצעה לציבור ובכלל זאת הכנה, אישור בדבר ההנפקה, חתימה והגשת התשקיף, והגילוי במסגרת התשקיף, לרבות הכנה, אישור, הגשה וחתימה של טיוטות של התשקיף והגילוי במסגרתם;

(2) הכנה, אישור, הגשה, חתימה ופרסום של דוחות הצעת מדף (על נספחיהם), על בסיס תשקיף המדף, ובכלל כד, כל הנוגע, במישרין ובעקיפין, להליכי ההצעה לציבור ולמסירת מידע לצורך הליכי ההצעה לציבור ובכלל זאת

הכנה, אישור בדבר הנפקה והגשת דוחות הצעת מדף על ידי החברה, חתימה והגשת דוחות הצעת המדף והגילוי במסגרת דוחות הצעת המדף (לרבות, למען הסר ספק, המידע אשר יצורף לדוח הצעת המדף בדרך של הפניה);

(3) הכנה, אישור, חתימה ופרסום של דוחות שנתיים ורבעוניים על כלל פרקיהם, ובכלל זה הדוחות הכספיים, דוח תיאור עסקי התאגיד ודוח הדירקטוריון על מצב עניני התאגיד על פי תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, והכל כל עוד החברה היא תאגיד מדווח, כהגדרתו בחוק ניירות ערך.

(ד) ההתחייבות לשיפוי נושא המשרה כאמור בסעיף (א) לעיל, תחול בגין כל אחד מאלה, בלבד:

(1) חבות כספית אם וככל שתוטל על נושא המשרה לטובת אדם ו/או גוף אחר, על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית המשפט ולרבות תשלום לנפגע הפרה כאמור בסעיף 52 נד(א)(1) לחוק ניירות ערך;

(2) הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחת עורך דין, שהוציא נושא המשרה או שחויב בהן בידי בית משפט בהליך שהוגש נגדו בידי החברה או בשמה או בידי אדם ו/או גוף אחר, או באישום פלילי שממנו יזוכה, או באישום פלילי שבו יורשע בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית;

(3) הוצאות התדיינות סבירות, לרבות שכר טרחת עורך דין, שהוציא נושא המשרה עקב חקירה או הליך שהתנהל נגדו בידי רשות המוסמכת לנהל חקירה או הליך (ובכלל כך הליך אכיפה מנהלי), ואשר הסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדו ובלי שהוטלה עליו חבות כספית כחלופה להליך פלילי, או שהסתיים בלא הגשת כתב אישום נגדו אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית או בקשר לעיצום כספי.

בסעיף זה:

סיום הליך בלא הגשת כתב אישום בעניין שנפתחה בו חקירה פלילית - משמעו סגירת התיק לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי, או עיכוב הליכים בידי היועץ המשפטי לממשלה לפי סעיף 231 לחוק סדר הדין הפלילי;

"חבות כספית כחלופה להליך פלילי" - חבות כספית שהוטלה על פי חוק כחלופה להליך פלילי, לרבות קנס מנהלי לפי חוק העבירות המינהליות, התש"ו-1985, קנס על עבירה שנקבעה כעבירת קנס לפי הוראות חוק סדר הדין הפלילי, עיצום כספי או כופר.

(ה) ביצוע כל תשלום לפי כתב השיפוי מותנה בכך שוועדת הביקורת של החברה אישרה כי מתקיימים התנאים הקבועים בכתב השיפוי לביצוע התשלום. אם אין בחברה ועדת ביקורת, יותנה ביצוע התשלום לפי כתב השיפוי אך ורק באישור האסיפה הכללית, כי מתקיימים התנאים הקבועים בכתב השיפוי לביצוע התשלום.

(ו) בכפוף לסעיף (ז) להלן, במסגרת כתבי השיפוי שהוענקו בסמוך לתשקיף, סכום השיפוי שעשויה החברה לשלם לכל נושאי המשרה, במצטבר, על פי כתב התחייבות לשיפוי זה, לא יעלה על 700 מיליון ש"ח, בגין כל התשקיף (כהגדרתו בכתב השיפוי). ביום 6 בפברואר, 2020 אישרה ועדת התגמול והמליצה לדירקטוריון החברה לאשר הגדלה של סכום השיפוי כך שלא יעלה על הנמוך מבין: 1 מיליארד ₪ או סכום המהווה 25% מההון העצמי של החברה נכון למועד התשלום על פי הדוחות הכספיים האחרונים של החברה שאושרו לפני מועד התשלום בפועל לפי כתב השיפוי שהוענק לנושאי המשרה בחברה. נכון למועד הדוח, הגדלת סכום השיפוי כאמור כפופה לאישור האסיפה הכללית.

(ז) בנוסף להגבלה לפי הוראות סעיף (ו), סכום השיפוי המירבי המצטבר שישולם על ידי החברה לנושאי המשרה על פי כתב השיפוי ועל פי כל התחייבות וכתב שיפוי אחר לנושאי משרה (כמשמעותם לפי חוק החברות) שניתנה או ככל שיינתנו על ידה בעתיד, לא יעלה על סכום המהווה 25% מההון העצמי של החברה (בנטרול זכויות מיעוט) על פי הדוחות הכספיים המאוחדים האחרונים של החברה שאושרו לפני מועד התשלום בפועל לפי כתב השיפוי ובניכוי שיפויים שניתנו או יינתנו בחברות מאוחדות וחברות כלולות בהתאם לשיעור החזקה של החברה בהן.

(ח) סכום השיפוי לפי סעיפים (ו) ו-(ז) במצטבר ייקרא לעיל ולהלן: "סכום השיפוי המירבי".

(ט) לעניין סעיפים (ו)-(ח) לעיל, חברות מאוחדות וחברות כלולות - כמשמעותן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010.

(י) אם וככל שסך כל סכומי השיפוי שהחברה תידרש לשלם לנושאי משרה בחברה, יעלה על סכום השיפוי המירבי או על יתרת סכום השיפוי המירבי (כפי שתהיה קיימת באותה עת, לאחר הפחתת הסכומים שניתנו לפי כתב שיפוי זה או כל כתב שיפוי אחר לנושאי המשרה, שניתן או יינתן בעתיד) לפי סעיף (ז) לעיל, יחולק סכום השיפוי המירבי או יתרתו, לפי הענין, בין נושאי המשרה שיהיו זכאים לשיפוי, באופן שסכום השיפוי שיקבל כל אחד מנושאי המשרה, בפועל, יחושב על פי היחס שבין סכום השיפוי שייגיע לכל אחד מנושאי המשרה בגין החבויות או ההוצאות או

התשלומים בהם עליו לשאת כאמור בסעיף (ד) לעיל לבין סכום השיפוי שיגיע לכל נושאי המשרה האמורים, בגין החבויות או ההוצאות או התשלומים בהם עליהם לשאת כאמור בסעיף (ד), במצטבר בגין אותו אירוע.

(יא) התחייבות השיפוי של החברה לא תחול לגבי כל סכום שהמבטח של פוליסת ביטוח נושאי משרה הכיר באחריותו לגביו והעמיד אותו לרשות נושא המשרה במועד המאפשר לו לקיים חבות שהוטלה עליו. אולם אם חויב נושא המשרה בשל אירוע בר שיפוי בסכום העולה על הסכום ששילם לו המבטח - יינתן השיפוי לגבי ההפרש שבין סכום החבות הכספית שהוטלה על נושא המשרה ו/או ההוצאות המשפטיות שנושא המשרה הוציא או שחויב בהן, כאמור בסעיף (ד) לעיל, לבין הסכום שהתקבל מאת המבטח בגין אותו ענין, ובלבד שסכום השיפוי שהחברה תחויב בו לפי כתב התחייבות זה לא יעלה על סכום השיפוי המירבי. כמו כן, תשפה החברה את נושא המשרה בגין השתתפות עצמית שיידרש לשלם על פי פוליסת הביטוח. לא הכיר המבטח באחריותו בגין אירוע כאמור, לא יהיה בשיפוי נושא המשרה משום ויתור של החברה על טענה כלפי המבטח, כי האירוע הוא בר ביטוח.

החברה לא תשפה נושא משרה בגין חבות או הוצאה שקיבל בגינה שיפוי מאחר וכי תשלומי החברה על פי כתב השיפוי יהוו "רובד נוסף" מעבר לסך כל תגמולי הביטוח שישולמו על ידי המבטח, ככל שכאלה ישולמו. כמו כן, הודגש בכתב השיפוי כי ההתחייבות לשיפוי אינה חוזה לטובת צד ג' כלשהו, לרבות מבטח כלשהו, והיא אינה ניתנת להמחאה, ולא תהא לכל מבטח זכות לדרוש השתתפות של החברה בתשלום אשר לו מחויב מבטח על פי הסכם ביטוח שנערך עימו למעט ההשתתפות העצמית הנקובה בהסכם כאמור (ככל שנקובה).

(יב) השיפוי כאמור לא יחול במקרים הבאים:

- (1) הפרת חובת אמונים, למעט הפרת חובת אמונים כלפי החברה אם נושא המשרה פעל בתום לב והיה לו יסוד סביר להניח שהפעולה לא תפגע בטובת החברה;
- (2) הפרת חובת זהירות שנעשתה בכוונה או בפזיזות, למעט אם נעשתה ברשלנות בלבד;
- (3) פעולה שנעשתה מתוך כוונה להפיק רווח אישי שלא כדין;
- (4) שיפוי בגין תשלום קנס, קנס אזרחי, עיצום כספי או כופר שהוטל על נושא המשרה.
- (5) הליך אכיפה מנהלי שהתנהל בעניינו של נושא המשרה, וזאת מבלי לגרוע מהוראות סעיפים 11 ו-13 לעיל.

(יג) ההתחייבות לשיפוי כפופה לתנאים שנקבעו בכתב השיפוי, לענין הטיפול בהליכים משפטיים ו/או מנהליים, שיתוף פעולה מצד מקבל השיפוי, השבת סכומים ששולמו בעודף וכו'.

(יד) התחייבות החברה לפי כתב השיפוי בתוקף ממועד פרסום התשקיף במאי 2019, והיא חלה, על פעולה בקשר לתשקיף או לדוח כספי שבוצעה לפני ו/או אחרי מועד זה, אך לא יאוחר מתום תקופת השיפוי (כפי שמוגדרת בסעיף (טו) להלן). למען הסר ספק, יובהר, כי ההתחייבות לשיפוי תחול גם לאחר תום תקופת השיפוי, כהגדרתו להלן, כל עוד הפעולה בקשר לתשקיף או לדוח כספי בוצעה לפני תום תקופת השיפוי, וזאת אף אם התביעה או ההליך נגד נושא המשרה הוגשו או החלו לאחר תום תקופת השיפוי.

(טו) "תום תקופת השיפוי" – המוקדם מבין אלה:

- (1) שלוש שנים ממועד פרסום התשקיף.
- (2) שנה מהמועד הקובע, אלא אם עד למועד זה אישרה החברה תכנית אכיפה בהתאם לחוזר הרשות "קריטריונים לבחינת בקשות למתן התחייבות מראש לשיפוי נושאי משרה בחברות ממשלתיות" מיום 15 באוקטובר 2015 (להלן: "תכנית אכיפה"), והחברה החלה ליישם את תכנית האכיפה. סברה הרשות כי תכנית האכיפה אינה עומדת בהוראות החוזר – המועד שייקבע על ידי הרשות לתיקון תכנית האכיפה, אלא אם עד למועד זה יאשר דירקטוריון החברה כי תכנית האכיפה תוקנה בהתאם להערות הרשות. יצוין כי נכון למועד זה תכנית האכיפה הועברה לאישור רשות החברות הממשלתיות. "המועד הקובע" משמעו מועד פרסום התשקיף אשר הוכן על ידי החברה.
- (3) המועד בו החליטה האסיפה הכללית על הפקעת השיפוי לפי כתב התחייבות לשיפוי זה בכלל או לנושא משרה מסוים, במקרה של אי-עמידה בתכנית האכיפה, כגון במקרה שבו ננקטו פעולות אכיפה מנהליות נגד החברה על ידי רשות לניירות ערך, במקרה שנתגלו פגמים בדוח הדירקטוריון בדבר קיום הוראות תכנית האכיפה או במקרה של חוות דעת שלילית של רואה החשבון המבקר על אפקטיביות הבקרה הפנימית. לפני קבלת החלטת האסיפה, תודיע הרשות לחברה על כוונתה להמליץ לשרים על הפקעת השיפוי כאמור בסעיף זה, ותינתן לה הזדמנות להשמיע את עמדתה בעניין זה.

פקע תוקפה של ההתחייבות לשיפוי, לא תפגע בשל כך זכותם של נושאי המשרה לשיפוי בגין אירוע שהתרחש בתקופה בה הייתה ההתחייבות בתוקף.

(טז) ההתחייבות לשיפוי תהיה תקפה הן ביחס להליכים שינקטו נגד נושא המשרה תוך כדי עבודתו או כהונתו בחברה והן ביחס להליכים שינקטו נגדו, לאחר מועד סיום עבודתו או כהונתו בחברה ובלבד שהם מתייחסים לפעולות שנעשו על ידו ממועד מינויו כנושא משרה תוך כדי או עקב היותו נושא משרה בחברה או כתוצאה מכך, עד לתום תקופת השיפוי. ההתחייבות לשיפוי תעמוד גם לזכות עיזבונו של נושא המשרה, יורשיו וחליפים אחרים שלו על פי דין.

20.1.2. ביטוח נושאי משרה

(א) החברה רשאית להתקשר בחוזה לביטוח אחריותו של נושא משרה בה בשל חבות שתוטל עליו עקב פעולה שעשה בתוקף היותו נושא משרה בה, בכל אחד מאלה:

- (1) הפרת חובת הזהירות כלפי החברה או כלפי אדם אחר;
- (2) הפרת חובת אמונים כלפי החברה, ובלבד שנושא המשרה פעל בתום לב והיה לו יסוד סביר להניח שהפעולה לא תפגע בטובת החברה;
- (3) חבות כספית שתוטל עליו לטובת אדם אחר;
- (4) הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורכי דין, שהוציא נושא המשרה, בקשר עם הליך אכיפה מנהלי שהתנהל בעניינו;
- (5) תשלום לנפגע העבירה כאמור בסעיף 52(א)(1) לחוק ניירות ערך.

(ב) לא יהיה תוקף להוראה בתקנון, המתירה לחברה להתקשר בחוזה לביטוח אחריותו של נושא משרה בה, להוראה בתקנון או להחלטת דירקטוריון המתירה לשפות נושא משרה, בשל כל אחד מאלה:

- (1) הפרת חובת אמונים, למעט לעניין שיפוי וביטוח בשל הפרת חובת אמונים כאמור בסעיף 261(2) לחוק החברות;
- (2) הפרת חובת זהירות שנעשתה בכוונה או בפזיזות, למעט אם נעשתה ברשלנות בלבד;
- (3) פעולה מתוך כוונה להפיק רווח אישי שלא כדין;
- (4) קנס, קנס אזרחי, עיצום כספי או כופר שהוטל עליו;
- (5) הליך אכיפה מנהלי שהתנהל בעניינו, וזאת מבלי לגרוע מהוראות סעיפים 1(1) - 2(2) לעיל, 4(1) - 5(1) לעיל.

(ג) יובהר כי בפרק זה, התחייבות ביחס לשיפוי וביטוח, כאמור לנושא משרה, יכולה להיות בתוקף גם לאחר שנושא המשרה חדל מלכהן בחברה, וזאת בכפוף לכל דין.

אלי כהן
מנכ"ל

מרדכי מרדכי
יו"ר הדירקטוריון

תאריך

פרק ה' – אפקטיביות הבקרה הפנימית

דוח של הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי לפי תקנות החברות הממשלתיות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי), התשס"ח - 2007

הנהלה, בפיקוח ובאישור הדירקטוריון של מקורות חברת מים בע"מ (להלן - החברה), אחראים לקביעתה והתקיימותה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי בחברה. בקרה פנימית על דיווח כספי היא תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים למטרות חיצוניות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים והוראות חוק החברות הממשלתיות. בשל המגבלות המובנות שלה, מערכת בקרה פנימית על דיווח כספי אינה מיועדת לספק ביטחון מוחלט שהצגה מוטעית בדוחות הכספיים תימנע או תתגלה. הדירקטוריון והנהלה ביצעו בדיקה והערכה של הבקרה הפנימית בחברה על הדיווח הכספי והאפקטיביות שלה, בהתבסס על הקריטריונים שנקבעו במודל בקרה המכונה "מודל קוסו 2013". בהתבסס על הערכה זו, הדירקטוריון והנהלת החברה הגיעו למסקנה, כי הבקרה הפנימית בחברה על הדיווח הכספי של החברה לתקופה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2020 הינה אפקטיבית.

מרדכי מרדכי, יו"ר דירקטוריון

אלי כהן, מנהל כללי

רונית זלמן - מלאך, סמנכ"ל כספים

22 במרץ 2021

תאריך

22 במרץ 2021

תאריך

22 במרץ 2021

תאריך

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של מקורות חברת מים בע"מ
בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי), התשס"ח-
2007

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של מקורות חברת מים בע"מ והחברות הבנות (להלן – "החברה") ליום 31 בדצמבר 2020, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמו על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן – "COSO").

הדירקטוריון והנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח של הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי כמצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן והכנסותיהן הכלולות באיחוד מהווים 7.7% ו-4.7% בהתאמה, מהסכומים המתייחסים בדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר, 2020 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך. אפקטיביות של הבקרה הפנימית על דיווח כספי של אותן חברות בוקרה על ידי רואי חשבון מבקרים אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לאפקטיביות של רכיבי בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות, מבוססת על דוח רואה החשבון המבקרים האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיומה מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים אשר חשבונם לדרושים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון המבקרים האחרים מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה ממשלתית הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות, בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), הוראות רשות החברות הממשלתיות והוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע – 2010. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה ממשלתית כוללת את המדיניות והנהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות, את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה, נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של החברה, ובכפוף לאישורים של רשויות המדינה הנדרשים על פי דין; ו-(3) מספקים מידה סבירה של בטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של מדיניות או נהלים תשתנה לרעה.

חולשה מהותית היא ליקוי או צירוף של ליקויים, בבקרה הפנימית על דיווח כספי, עד כדי כך שקיימת אפשרות סבירה כי הצגה מוטעית מהותית בדוחות כספיים שנתיים או רבעוניים של החברה לא תמנע או תתגלה במועד.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון מבקרים האחרים, החברה קיימה, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2020 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

כמו כן, ביקרנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי של החברה לימים 31 בדצמבר 2020 ו-2019, ואת הדוחות המאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים, לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 והדוח שלנו מיום 22 במרץ, 2021 (להלן: "הדוח") כלל חוות דעת בלתי מסויגת.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

חיפה,
22 במרץ 2021

נספח – חוות דעת אקטואר החברה

19 ינואר 2021

לכבוד,
מקורות חברת מים בע"מ**הנדון: הערכה אקטוארית בהתאם להוראות תקן חשבונאות בינלאומי 19, הטבות עובד, ליום 31 בדצמבר 2020 עבור מקורות חברת מים בע"מ****1 כללי**

להלן הערכת שווי ההטבות לעובדי מקורות חברת מים בע"מ ליום 31 בדצמבר 2020. העבודה בוצעה בהתאם להנחיות תקן חשבונאות בינלאומי מספר 19 (מעודכן 2011) לבקשת סמנכ"ל הכספים וידוע לנו כי החברה צפויה לעשות שימוש בהערכה זו לצורך עריכת דוחותיה הכספיים.

לא מתקיימת כל תלות בין החברה עבורה בוצעה עבודה זו לבין החברה המגישה הערכה זו והאקטואר החתום עליה.

לצורכי הכנתה של הערכה זו נעשה שימוש בתוצאותיהם של חישובים אשר נערכו במסגרת הערכה אקטוארית קודמת ואין לראות בהכללתם כחלק מהערכה זו.

הרישום החשבונאי בגין הסכם הפרישה שנחתם ביוני 2019 עודכן לבקשת החברה, כך שישקף את עלויות ההסכם ליום 31 בדצמבר 2020.

אנו מסכימים לצרף חוות דעתנו זו לדוחותיה הכספיים של החברה.

1.1 פירוט ההטבות אשר בגינן נערך תחשיב אקטוארי ואשר המידע בגינן מפורט במסגרת הערכה זו

- מענק 3% בפרישה
- פדיון ימי מחלה
- הטבות לאחר פרישה
- פנסיה מוקדמת
- מענק בגובה 16% בפרישה מוקדמת
- מענק הסתגלות בפרישה מוקדמת
- מענק חלף הודעה מוקדמת בפרישה מוקדמת

2 מידע בדבר עורך ההערכה האקטוארית

2.1 שם המומחה

ג'ורא אליגון, אקטואר F.I.L.A.A

2.2 השכלה

- בוגר האוניברסיטה העברית בחוגים מתמטיקה וסטטיסטיקה ;
- בוגר לימודי תעודה (אקטואריה) בבית הספר למנהל עסקים באוניברסיטת תל אביב.

2.3 ניסיון מקצועי

- החל משנת 2008 – אקטואר ראשי בחברת ג. אליגון בע"מ. במסגרת זו ערכתי מספר רב של הערכות אקטואריות בדבר הטבות לעובדים וכן ביצעתי ביקורת על הערכות בדבר הטבות לעובדים אשר הוכנו על ידי גורמים אחרים.
- 2008 עד 2009 – נציג ציבור בבית הדין לעבודה
- החל משנת 1993 – פעילות כאקטואר יועץ
 - החל משנת 2006 – מתן שירותי ביקורת ובדיקות בנושאי אקטואריה למטה השכר באגף החשב הכללי.
 - ביצוע פרויקטים בתחומי האקטואריה והפנסיה ללקוחות שונים, לרבות ייעוץ וביקורת בנושאי ביטוח ואקטואריה למוסדות ממשלתיים (כגון: משרד האוצר, הממונה על הגבלים עסקיים, פרקליטות מיסוי וכלכלה, היחידה לחקירות הונאה של המשטרה ומשרד הביטחון) וכן לחברות (כגון: בזק בינלאומי, ישראלפוט, בנק לאומי למשכנתאות, כרמל אולפיינים, מכתשים אגן, מנורה חברה לביטוח וכלל חברה לביטוח).
 - מתן חוות דעת ושימוש כעד מומחה בתביעות והתדיינות משפטיות. במסגרת זו שימשתי בין היתר כמומחה מטעם שר האוצר ושר הביטחון בקשר לבג"ץ אשר הוגש נגדם על ידי "צוות" ארגון גמלאי צה"ל בנושאי היווני פנסיה והשלכות לגבי פנסיה תקציבית ;
 - פעילות כבורר בענייני ביטוח.
- 1999 עד 2002 – קרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות
 - דירקטור מטעם הציבור עד לתום המינוי בשנת 2001 ;
 - לאחר תום המינוי כדירקטור מטעם הציבור פעל כחבר ועדת השקעות
- 1993 – מפקדת אזור יהודה ושומרון – תפקיד: מפקח על הביטוח באזור יהודה ושומרון
- 1988 עד 1993 – אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר – תפקיד: אקטואר ראשי לאוצר
- 1983 עד 1988 – סהר חברה ישראלית לביטוח
- 1980 עד 1983 – מגדל חברה לביטוח
- 1975 עד 1980 – הסנה חברה לביטוח

3 בסיס הנתונים אשר שימש לצורך ביצוע ההערכה האקטוארית
לצורך הכנת ההערכה האקטוארית נתקבלו נתונים רבים מהמעסיק, כפי שאלו מפורטים להלן. הנתונים הינם עדכניים ליום 31 בדצמבר 2020.

3.1 נתונים כלליים המתקבלים ללא קשר להטבות הקיימות בחברה:

- מספר מזהה לכל עובד וגמלאי – כגון תעודת זהות או מספר עובד ;
- תאריך לידה ;
- תאריך תחילת עבודה (לעובדים פעילים בלבד) ; וכן
- מין העובד.

3.2 נתונים המתקבלים בהקשר להטבות הקיימות בחברה:

נתונים אלו מפורטים בהמשך בהתאם להטבה הרלוונטית.

3.3 איכות הנתונים

נתונים אלו הינם באחריות בלעדית של החברה ואינם מבוקרים על ידינו. חברתנו מבצעת בדיקות לוגיות ובדיקות סבירות בלבד, אשר נועדו לבסס כי נתוני המקור אשר התקבלו הינם רלוונטיים ומהימנים ועל כן יכולים לשמש לצורך הכנת ההערכה האקטוארית.

3.3.1 בעיות אשר אותרו בבסיס הנתונים

לא אותרו בעיות נתונים המצריכות דיווח.

4 הנחות אקטואריות

4.1 הנחות שנלקחות בהתאם להערכת החברה

4.1.1 שיעור עליית שכר שנתי עתידי

קיבלנו את הערכת ההנהלה כי שיעור עליית השכר השנתי העתידי הינו מורכב מהרכיבים הבאים:

4.1.1.1 עליית שכר בהתאם להסכם יוני 2019

- תוספת שהייה של 3% אשר תשולם 4 שנים לאחר מועד השגת דרגת השכר המקסימאלית. הונח כי מועד התשלום הינו בממוצע מועד השלמת ותק של 15 שנה. עבור קבוצת עובדים סגורה תוספת השהייה תעמוד על 6%
- לפורשים לפנסיה מוקדמת תוספת דרגה בפרישה של 1%.

4.1.1.2 עלייה כתוצאה מהסכם השכר בחברה

עליית השכר השנתית הינה בשיעור של 0.5% ריאלי.

4.1.1.3 עלייה אישית

קיבלנו את הערכת ההנהלה כי שיעור עליית השכר האישית הינה לפי גיל:

שיעור עליית שכר	גיל	שיעור עליית שכר	גיל	שיעור עליית שכר	גיל	שיעור עליית שכר	גיל
0.78%	56	1.53%	45	2.77%	34	4.98%	עד 18
0.70%	57	1.45%	46	2.61%	35		24
0.63%	58	1.38%	47	2.47%	36	4.69%	25
0.55%	59	1.31%	48	2.33%	37	4.42%	26
0.47%	60	1.24%	49	2.21%	38	4.17%	27
0.38%	61	1.17%	50	2.09%	39	3.93%	28
0.29%	62	1.11%	51	1.98%	40	3.70%	29
0.19%	63	1.04%	52	1.88%	41	3.49%	30
0.09%	64	0.98%	53	1.78%	42	3.29%	31
0.00%	65	0.91%	54	1.69%	43	3.10%	32
	והלאה	0.84%	55	1.61%	44	2.93%	33

4.1.2 שיעורי עזיבות

קיבלנו את הערכת ההנהלה כי שיעורי העזיבות הינם כדלקמן:

4.1.2.1 פיטורין

.0%

4.1.2.2 התפטרות

שיעור התפטרות שנתי	גיל
1.0%	18 עד 34
0.5%	35 עד 40
0.0%	לאחר מכן

4.1.3 פרישה מוקדמת

תנאי הזכאות לפרישה במסגרת תוכנית הפרישה מיוני 2019 הינם:

- ותק מעל 20 שנות עבודה ביום הפרישה
- גיל בין 53 לבין 64 ביום הפרישה
- פעיל בזמן ביום הפרישה.

החברה גיבשה רשימה של פורשים במסגרת הסכם יוני 2019 הכוללת את תאריך הפרישה החזוי.

הונח כי העזיבה תהיה בהתאם לרשימה זו.

4.1.4 גיל פרישה

גיל הפרישה לעובדים נקבע כגיל 67.

4.2 הנחות שנלקחות בהתאם להערכת האקטואר

4.2.1 ריבית היוון

בהתאם לעמדת סגל חשבונאית 1-21: קיומו של שוק עמוק באגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה בישראל אשר פורמה על ידי רשות ניירות ערך ביום 25 בנובמבר 2014 התחשיבים האקטואריים הנכללים במסגרת חוות דעת זו עושים שימוש בעקום ריבית המבוסס על תשואות אגרות החוב הקונצרניות הצמודות למדד המחירים לצרכן ואשר דירוגן הינו AA- ומעלה.

עקום הריביות אשר שימש לצורך היוון ההתחייבויות נרכש מחברת מרווח הוגן והוא כולל עקום צמוד ועקום נומינאלי.

היות ושיעור התשואה הפנימי אינו זהה לכל ההטבות הוא יוצג תחת כל הטבה בנפרד.

4.2.2 אינפלציה

תחזית האינפלציה נקבעה בהתאם לפער בין העקום הצמוד והעקום הנומינאלי לעיל. בהתאם לכך האינפלציה החזויה מתעדכנת מחודש לחודש.

4.2.3 לוח סטטיסטיים

לצורך ביצוע ההערכה האקטוארית נעשה שימוש בלוחות סטטיסטיים אשר פורסמו על ידי משרד האוצר במסגרת חוזר פנסייה 6-3-2017 וכן בלוח פ-6 לעניין שיפורי תמותה כפי שזה פורסם במסגרת חוזר ביטוח 2019-1-10.

חוזר זה ייחודי בכך שלראשונה יוצרו לוחות תמותה נפרדים כתלות בסוג קרן הפנסייה. מצב זה יצר אי בהירות לעניין לוחות התמותה בהם יש להשתמש וזאת כתוצאה מהעובדה שבעוד שחברות אינן עורכות חיתום רפואי לעובדים ערב קליטתם בחברה, קרנות פנסייה חדשות כן עורכות חיתום כאמור ולכן לוחות התמותה המיועדים להן מייצגים אוכלוסיות בריאות יותר.

על מנת לתת מענה למצב זה אנו עושים שימוש בלוחות אשר מיועדים לקרנות ותיקיות כל עוד לשנת הלידה הרלוונטית קיימת אינפורמציה במסגרת לוח זה.

5 שיטת החישוב

5.1 גישת ההערכה המיטבית (Best Estimate)

בהיעדר מחיר שוק להתחייבות או לנכס, מוערך שווי השוק בהתאם לפרמטרים כלכליים והסתברותיים, בלתי מוטים. דהיינו, הגישה השמרנית המחמירה שהייתה נהוגה בעבר אינה נהוגה יותר והיא הוחלפה בגישה של חתירה לתמחור שהיה מתקבל לפי נתוני השוק.

5.2 יחידת זכאות חזויה (Projected Unit Credit)

בהתאם לנדרש בתקן חשבונאות בינלאומי 19 ההערכה האקטוארית משתמשת בשיטת יחידת זכאות חזויה. בהתאם לשיטה זו העובד צובר את הזכאות להטבה בחלקים שווים על פני שנות העסקתו.

6 מענק 3%

6.1 תיאור המבנה המשפטי של ההטבה

החברה משלמת בעת העזיבה מענק בגובה של 3% ממשכורת חודשית כפול ותק בחודשים.

קביעת הותק לעניין תשלום המענק מתייחסת לתקופות הבאות:

- חודשי עבודה החל מיום ינואר 1981.
- בניכוי: חודשים בגין תקופת הקפאה של ההסכם בין אוקטובר 1985 לבין מרץ 1990.

תשלום המענק מתבצע במקרים הבאים:

- מוות
- פרישה בגיל
- מפורטים
- נכות

6.2 נתונים דמוגרפיים

להלן ריכוז הנתונים הדמוגרפיים אשר קיבלו ביטוי במסגרת הערכה זו:

6.2.1 עובדים פעילים

31 בדצמבר 2020	מספר העובדים הכלולים בחישוב
1,488	מהם: גברים
1,110	מהם: נשים
378	גיל ממוצע
48	והתק ממוצע בחברה בשנים
18	

6.3 קבצים, נתונים והנחות שהתקבלו מהחברה, בנוסף על הנתונים המפורטים בפרק 3 לעיל

6.3.1 נתונים ברמת העובד

- סכום המענק אילו העובד עוזב היום.

6.4 שיעור היוון

שיעור התשואה הפנימי (נומינאלי) אשר מתקבל מהתחשיב האקטוארי הינו 2.631% והמח"מ אשר נקבע להתחייבות הינו 11.84.

6.5 הנחות אקטואריות נוספות אשר שימשו לצורך חישוב הטבה זו אין

6.6 תוצאות ההערכה האקטוארית

6.6.1 שינוי בערך הנוכחי של ההתחייבות ברוטו במהלך תקופה של שנה אשר הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

שקל חדש	
163,315,276	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת פתיחה
8,002,291	עלות שירות שוטפת
-	השפעת הסכם שכר – יוני 2019
3,875,816	ריבית על ההתחייבות
-	הטבות ששולמו מנכסי התוכנית
(13,050,838)	הטבות ששולמו שלא מנכסי התוכנית
-	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות דמוגרפיות
(1,115,386)	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות פיננסיות
1,129,510	הפרשי מדידה כתוצאה מניסיון העבר
162,156,669	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת סגירה

6.7 ניתוח רגישות

השפעה (שקל חדש)	
(17,353,668)	גידול של 1% בריבית ההיוון
20,931,180	קיטון של 1% בריבית ההיוון
(9,478)	קיטון בשיעור של 10% משיעור התמורה
9,455	גידול בשיעור של 10% משיעור התמורה
(2,158,916)	קיטון בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
2,213,713	גידול בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
(9,081,117)	גידול של 0.5% בשיעור ההתפטרות

7 פדיון ימי מחלה

7.1 תיאור המבנה המשפטי של ההטבה

במהלך תקופת העבודה עובדים זכאים לימי מחלה אותם הם זכאים לנצל במהלך עבודתם.

מספר ימי העבודה להם עובד זכאי בשנה הינו 25 יום.

העובדים רשאים לצבור ימים לצורך ניצול עתידי כאשר אין תקרה למספר הימים הצבורים.

העובדים זכאים למענק אי ניצול ימי מחלה במידה ויעזבו את החברה באחד מהמקרים הבאים:

- מוות
 - הגעה לגיל פרישה
 - יציאה לפרישה מוקדמת (גישור)
- אופן חישוב פדיון ימי המחלה הינו תלוי שיעור הניצול של ימי המחלה בתקופת ההעסקה.
- אם שיעור הניצול הינו בין 36% ל- 65% העובד זכאי לפדות 6 ימי עבודה על כל 25 ימים.
 - אם שיעור הניצול נמוך מ- 36% העובד זכאי לפדות 8 ימי עבודה על כל 25 ימים.

7.2 נתונים דמוגרפיים

להלן ריכוז הנתונים הדמוגרפיים אשר קיבלו ביטוי במסגרת הערכה זו:

7.2.1 עובדים פעילים

31 בדצמבר 2020	מספר העובדים הכלולים בחישוב
1,488	מהם: גברים
1,100	מהם: נשים
378	גיל ממוצע
48	וותק ממוצע בחברה בשנים
18	

7.3 קבצים, נתונים והנחות שהתקבלו מהחברה, בנוסף על הנתונים המפורטים בפרק 3 לעיל

7.3.1 נתונים ברמת העובד

- סכום הפדיון אילו העובד עוזב היום.

7.4 שיעור היוון

שיעור התשואה הפנימי (נומינאלי) אשר מתקבל מהתחשיב האקטוארי הינו 2.573% והמחייב אשר נקבע להתחייבות הינו 11.20.

7.5 הנחות אקטואריות נוספות אשר שימשו לצורך חישוב הטבה זו

ימי מחלה מנוצלים LIFO

שיעור ניצול ימי המחלה יוותר ללא שינוי עד למועד עזיבת העובד.

7.6 תוצאות ההערכה האקטוארית

7.6.1 שינוי בערך הנוכחי של ההתחייבות ברוטו במהלך תקופה של שנה אשר הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

שקל חדש	
84,651,362	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת פתיחה
4,019,999	עלות שירות
	השפעת הסכם שכר – יוני 2019
1,953,495	ריבית על ההתחייבות
-	הטבות ששולמו מנכסי התוכנית
(7,461,958)	הטבות ששולמו שלא מנכסי התוכנית
-	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות דמוגרפיות
(659,764)	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות פיננסיות
866,831	הפרשי מדידה כתוצאה מניסיון העבר
83,369,965	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת סגירה

7.7 ניתוח רגישות

השפעה (שקל חדש)	
(8,475,367)	גידול של 1% בריבית ההיוון
10,135,457	קיטון של 1% בריבית ההיוון
(9,255)	קיטון בשיעור של 10% משיעור התמורה
9,236	גידול בשיעור של 10% משיעור התמורה
(1,005,718)	קיטון בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
1,029,526	גידול בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
(4,425,160)	גידול של 0.5% בשיעור ההתפטרות

8 הטבות לאחר פרישה

8.1 תיאור המבנה המשפטי של ההטבה

עובדים אשר פרשו לגמלאות בין אם תחת הסכם פרישה מוקדמת, בהגעה לגיל פרישה או בקרות מקרה נכות וכן שארי עובדים וגמלאים שנפטרו זכאים למספר הטבות במהלך השנה.

הטבות אלו כוללות:

- מענק מים
- מתנות בחגים

8.2 נתונים דמוגרפיים

להלן ריכוז הנתונים הדמוגרפיים אשר קיבלו ביטוי במסגרת הערכה זו:

8.2.1 עובדים פעילים (לרבות פנסיונרים צפויים)

31 בדצמבר 2020	
1,488	מספר העובדים הכלולים בחישוב
1,100	מהם: גברים
378	מהם: נשים
48	גיל ממוצע
18	וותק ממוצע בחברה בשנים

8.2.2 פנסיונרים מוקדמים

31 בדצמבר 2020	
136	מספר העובדים הכלולים בחישוב
119	מהם: גברים
17	מהם: נשים
62	גיל ממוצע

8.2.3 פנסיונרים ושאים

31 בדצמבר 2020	
1,687	מספר העובדים הכלולים בחישוב
1,447	מהם: גברים
240	מהם: נשים
79	גיל ממוצע

8.3 קבצים, נתונים והנחות שהתקבלו מהחברה, בנוסף על הנתונים המפורטים בפרק 3 לעיל

8.3.1 נתונים ברמת החברה

- ערך המתנות לשנה עומד על סך של 2,821 ש"ח.

8.4 שיעור היוון

שיעור התשואה הפנימי (נומינאלי) אשר מתקבל מהתחשיב האקטוארי הינו 2.966% והמח"מ אשר נקבע להתחייבות הינו 15.25.

8.5 הנחות אקטואריות נוספות אשר שימשו לצורך חישוב הטבה זו

שווי ההטבה הינו צמוד למדד המחירים לצרכן.

8.6 תוצאות ההערכה האקטוארית

8.6.1 שינוי בערך הנוכחי של ההתחייבות ברוטו במהלך תקופה של שנה אשר הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

שקל חדש	
117,130,122	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת פתיחה
1,866,785	עלות שירות שוטפת
-	השפעת הסכם שכר – יוני 2019
3,075,185	ריבית על ההתחייבות
-	הטבות ששולמו מנכסי התוכנית
(5,361,157)	הטבות ששולמו שלא מנכסי התוכנית
-	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות דמוגרפיות
195,948	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות פיננסיות
(1,399,227)	הפרשי מדידה כתוצאה מניסיון העבר
115,507,656	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת סגירה

8.7 ניתוח רגישות

השפעה (שקל חדש)	
(15,449,292)	גידול של 1% בריבית ההיוון
19,815,595	קיטון של 1% בריבית ההיוון
2,249,134	קיטון בשיעור של 10% משיעור התמותה
(1,950,705)	גידול בשיעור של 10% משיעור התמותה
-	קיטון בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
-	גידול בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
-	גידול של 0.5% בשיעור ההתפטרות

9 פנסיה בתקופת פרישה מוקדמת

9.1 תיאור המבנה המשפטי של ההטבה

קיימים עובדים אשר הוצאו לפנסיה מוקדמת במסגרת תוכנית פרישה, או בתנאי התוכנית האחרונה אשר פורסמה.

9.1.1 עובדים אשר פרשו לפני יוני 2019

עובדים אלו מקבלים מהחברה תשלומי פנסיה חודשיים עד לקליטתם על ידי קרן הפנסיה. כמו כן, בתקופה זו מבצעת החברה הפקדות לקרן הפנסיה במטרה להביא את העובד למיקסום זכויותיו בקרן.

מועד קליטת העובד על ידי קרן הפנסיה נקבע בהתאם לקרטיריונים הבאים:

- גברים יקלטו על ידי קרן הפנסיה בהגיעם לגיל פרישה לפי חוק, דהיינו גיל 67.
 - נשים יקלטו על ידי קרן הפנסיה במועד המאוחר מבין:
 - הגיען לגיל פרישת חובה, דהיינו גיל 67; או
 - השגת 35 שנות ותק בקרן הפנסיה.
- אך בכל מקרה לא לפני הגיען לגיל פרישה לפי חוק, כלומר גיל 62 עד 64 כתלות בתאריך לידתן.

9.1.2 תוכנית פרישה יוני 2019

מועד קליטת העובד על ידי קרן הפנסיה יהיה במועד הגיעו לגיל פרישת חובה (67). במידה ועובד נפטר בתקופת הפרישה המוקדמת השארים יקלטו על ידי קרן הפנסיה והיא זו אשר תהא חייבת בתשלום פנסיות השארים ביתרת תקופת הגישור.

אופן קביעת פנסיות הגישור מתואר מטה.

9.1.2.1 פורשים בעלי קרן פנסיה ותיקה

יקבלו פנסיות גישור כאחוז מהשכר הפנסיוני האחרון.

אחוז מהשכר ייקבע לפי הפרוט הבא: 10% + צבירה של 3.5% ב-10 שנות הותק הראשונות בעבודה + 2% לעשר השנים הבאות + 1% לכל שנה נוספת ולא יותר מ-70%.

9.1.2.2 פורשים השייכים לקרן פנסיה חדשה

אופן החישוב עדיין לא נקבע ולכן לצורך ההערכה יחושב בדומה לחישוב שנעשה בקרנות הפנסיה-סה"כ צבירה בקופות מחולק במקדם המרה בהתאם למקדמים בקרן הפנסיה מגדל מקפת אשר פורסמו בנספח ה (מקדם זקנה ללא תשלומים מובטחים עם 60% לבן/ בת הזוג) בתקנון יוני 2018.

צבירה בקופות בהתאם לסכומים בקופות כפי שהתקבלו מיחידת השכר עבור מרכיב הפיצויים (6%) של העובד מוכפל ב 78% - בהתאם למקדם הצבירה שנקבע בחוזה חברת חשמל.

9.2 נתונים דמוגרפיים

להלן ריכוז הנתונים הדמוגרפיים אשר קיבלו ביטוי במסגרת הערכה זו:

9.2.1 עובדים פעילים הנכללים ברשימת הפורשים הצפויים

31 בדצמבר 2020	מספר העובדים הנכללים בחישוב
56	מהם: גברים
40	מהם: נשים
16	גיל ממוצע
58	וותק ממוצע בחברה בשנים
30	

9.2.2 פנסיונרים מוקדמים

31 בדצמבר
2020

134	מספר העובדים הכלולים בחישוב
117	מהם: גברים
17	מהם: נשים
62	גיל ממוצע

9.3 קבצים, נתונים והנחות שהתקבלו מהחברה, בנוסף על הנתונים המפורטים בפרק 3 לעיל

9.3.1 נתונים ברמת העובד

- סך הפנסיה החודשית המשולמת, לרבות הפקדות לקרן;
- גיל תום תשלומי הפנסיה;
- סכום צבירה לפיצויים בקרן פנסיה חדשה.

9.4 שיעור היוון

שיעור התשואה הפנימי (נומינאלי) אשר מתקבל מהתחשיב האקטוארי הינו 1.528% והמח"מ אשר נקבע להתחייבות הינו 4.46.

9.5 הנחות אקטואריות נוספות אשר שימשו לצורך חישוב הטבה זו

- סכום הצבירה לפיצויים בקרן פנסיה חדשה הומר לסכום צבור כולל (תגמולים ופיצויים) על ידי הכפלה ב- $78\% * 6 / 20.5$
- מקדם הקצבה אשר שימש למעבר מסכום צבור לסכום פנסיה בתקופת הגישור הינו בהתאם למקדמים הנהוגים בקרן הפנסיה מגדל מקפת אשר פורסמו במסגרת נספח ה' לתקנון יוני 2018.

9.6 תוצאות ההערכה האקטוארית

9.6.1 שינוי בערך הנוכחי של ההתחייבות ברוטו במהלך תקופה של שנה אשר הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

שקל חדש	
237,763,390	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת פתיחה
-	עלות שירות
4,380,778	השפעת הסכם שכר – יוני 2019
3,342,874	ריבית על ההתחייבות
-	הטבות ששולמו מנכסי התוכנית
(27,240,888)	הטבות ששולמו שלא מנכסי התוכנית
-	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות דמוגרפיות
(1,992,258)	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות פיננסיות
10,324,458	הפרשי מדידה כתוצאה מניסיון העבר
226,578,354	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת סגירה

9.7 ניתוח רגישות

השפעה
(שקל חדש)

(9,710,578)	גידול של 1% בריבית ההיוון
10,477,972	קיטון של 1% בריבית ההיוון
197,594	קיטון בשיעור של 10% משיעור התמורה
(197,373)	גידול בשיעור של 10% משיעור התמורה
(128,539)	קיטון בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
128,693	גידול בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
-	גידול של 0.5% בשיעור ההתפטרות

10 מענק 16%

10.1 תיאור המבנה המשפטי של ההטבה

החברה משלמת לעובדים אשר יפרשו במסגרת תוכנית הפרישה המוקדמת בעת העזיבה מענק בגובה של 16% מהשכר הפנסיוני בגין כל שנת עבודה.

10.2 נתונים דמוגרפיים

להלן ריכוז הנתונים הדמוגרפיים אשר קיבלו ביטוי במסגרת הערכה זו:

10.2.1 עובדים פעילים הנכללים ברשימת הפורשים הצפויים

31 בדצמבר 2020	
56	מספר העובדים הכלולים בחישוב
40	מהם: גברים
16	מהם: נשים
58	גיל ממוצע
30	וותק ממוצע בחברה בשנים

10.3 קבצים, נתונים והנחות שהתקבלו מהחברה, בנוסף על הנתונים המפורטים בפרק 3 לעיל

10.3.1 נתונים ברמת העובד

אין

10.4 שיעור היוון

שיעור התשואה הפנימי (נומינאלי) אשר מתקבל מהתחשיב האקטוארי הינו 0.336% והמח"מ אשר נקבע להתחייבות הינו 1.32.

10.5 הנחות אקטואריות נוספות אשר שימשו לצורך חישוב הטבה זו

אין

10.6 תוצאות ההערכה האקטוארית

10.6.1 שינוי בערך הנוכחי של ההתחייבות ברוטו במהלך תקופה של שנה אשר הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

שקל חדש	
7,713,399	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת פתיחה
752,217	השפעת הסכם שכר – יוני 2019
40,925	ריבית על ההתחייבות
-	הטבות ששולמו מנכסי התוכנית
(3,297,030)	הטבות ששולמו שלא מנכסי התוכנית
-	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות דמוגרפיות
(14,299)	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות פיננסיות
(165,579)	הפרשי מדידה כתוצאה מניסיון העבר
5,029,633	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת סגירה

10.7 ניתוח רגישות

השפעה (שקל חדש)	
(65,734)	גידול של 1% בריבית ההיוון
67,658	קיטון של 1% בריבית ההיוון
14	קיטון בשיעור של 10% משיעור התמורה
(14)	גידול בשיעור של 10% משיעור התמורה
(7,273)	קיטון בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
7,280	גידול בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
-	גידול של 0.5% בשיעור ההתפטרות

11 הסתגלות

11.1 תיאור המבנה המשפטי של ההטבה

החברה משלמת לעובדים אשר יפרשו במסגרת תוכנית הפרישה המוקדמת בעת העזיבה מענק הסתגלות בגובה של 4 משכורות.

11.2 נתונים דמוגרפיים

להלן ריכוז הנתונים הדמוגרפיים אשר קיבלו ביטוי במסגרת הערכה זו:

11.2.1 עובדים פעילים הנכללים ברשימת הפורשים הצפויים

31 בדצמבר 2020	
56	מספר העובדים הכלולים בחישוב
40	מהם: גברים
16	מהם: נשים
58	גיל ממוצע
30	וותק ממוצע בחברה בשנים

11.3 קבצים, נתונים והנחות שהתקבלו מהחברה, בנוסף על הנתונים המפורטים בפרק 3 לעיל

11.3.1 נתונים ברמת העובד

אין

11.3.2 תוספת שכר

תוספת לשכר בשעור ממוצע של 30% מהשכר.

חשוב לציין כי ביתרת הפתיחה תוספת זו אינה מופיעה.

11.4 שיעור היוון

שיעור התשואה הפנימי (נומינאלי) אשר מתקבל מהתחשיב האקטוארי הינו 0.332% והמח"מ אשר נקבע להתחייבות הינו 1.30.

11.5 הנחות אקטואריות נוספות אשר שימשו לצורך חישוב הטבה זו

אין

11.6 תוצאות ההערכה האקטוארית

11.6.1 שינוי בערך הנוכחי של ההתחייבות ברוטו במהלך תקופה של שנה אשר הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

שקל חדש	
6,179,039	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת פתיחה
748,610	השפעת הסכם שכר – יוני 2019
33,465	ריבית על ההתחייבות
-	הטבות ששולמו מנכסי התוכנית
(3,123,301)	הטבות ששולמו שלא מנכסי התוכנית
-	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות דמוגרפיות
(15,445)	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות פיננסיות
1,597,534	הפרשי מדידה כתוצאה מניסיון העבר
5,419,902	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת סגירה

11.7 ניתוח רגישות

השפעה (שקל חדש)	
(70,304)	גידול של 1% בריבית ההיוון
72,353	קיטון של 1% בריבית ההיוון
15	קיטון בשיעור של 10% משיעור התמורה
(15)	גידול בשיעור של 10% משיעור התמורה
(7,877)	קיטון בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
7,885	גידול בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
-	גידול של 0.5% בשיעור ההתפטרות

12 מענק חלף הודעה מוקדמת

12.1 תיאור המבנה המשפטי של ההטבה

החברה משלמת לעובדים אשר יפרשו במסגרת תוכנית הפרישה המוקדמת בעת העזיבה מענק בגובה של 3 משכורות.

12.2 נתונים דמוגרפיים

להלן ריכוז הנתונים הדמוגרפיים אשר קיבלו ביטוי במסגרת הערכה זו:

12.2.1 עובדים פעילים הנכללים ברשימת הפורשים הצפויים

31 בדצמבר 2020	
56	מספר העובדים הכלולים בחישוב
40	מהם: גברים
16	מהם: נשים
58	גיל ממוצע
30	וותק ממוצע בחברה בשנים

12.3 קבצים, נתונים והנחות שהתקבלו מהחברה, בנוסף על הנתונים המפורטים בפרק 3 לעיל

12.3.1 נתונים ברמת העובד

אין

12.3.2 תוספת שכר

בשנת 2019 הייתה תוספת לשכר בשעור ממוצע של 30% מהשכר.

חשוב לציין כי ביתרת הסגירה תוספת זו אינה מופיעה.

12.4 שיעור היוון

שיעור התשואה הפנימי (נומינאלי) אשר מתקבל מהתחשיב האקטוארי הינו 0.332% והמח"מ אשר נקבע להתחייבות הינו 1.31.

12.5 תוצאות ההערכה האקטוארית

12.5.1 שינוי בערך הנוכחי של ההתחייבות ברוטו במהלך תקופה של שנה אשר הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

שקל חדש	
6,016,611	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת פתיחה
425,810	השפעת הסכם שכר – יוני 2019
34,144	ריבית על ההתחייבות
-	הטבות ששולמו מנכסי התוכנית
(1,937,663)	הטבות ששולמו שלא מנכסי התוכנית
-	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות דמוגרפיות
(8,890)	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות פיננסיות
(1,409,388)	הפרשי מדידה כתוצאה מניסיון העבר
3,120,624	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת סגירה

12.5.2 השפעה המיוחסת להסכם יוני 2019
היתרה נובעת מיישום הסכם השכר.

12.6 ניתוח רגישות

השפעה (שקל חדש)	
(40,502)	גידול של 1% בריבית ההיוון
41,682	קיטון של 1% בריבית ההיוון
633	קיטון בשיעור של 10% משיעור התמורה
(632)	גידול בשיעור של 10% משיעור התמורה
(4,538)	קיטון בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
4,543	גידול בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
-	גידול של 0.5% בשיעור ההתפטרות

13 קופה מרכזית

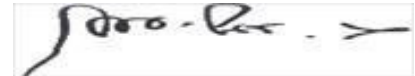
לחברה קופה מרכזית אשר נועדה לתשלום מענקים בעת עזיבת העבודה.

13.1 תוצאות ההערכה האקטוארית

13.1.1 שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית במהלך תקופה של שנה אשר הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

שקל חדש	
4,993,225	שווי הוגן של נכסי התכנית – יתרת פתיחה
111,187	ריבית על נכסים
-	הפרשות לתכנית על ידי המעביד
-	הטבות ששולמו מנכסי התוכנית
-	תשלום לעובדים מעבר למחויבות
(688,862)	נכסים ששחררו לקופת החברה
(111,306)	תשואה על הנכסים, שלא נכללה במסגרת הכנסות ריבית
4,304,244	שווי הוגן של נכסי התכנית – יתרת סגירה

בכבוד רב,

ג'ורא אליגון,

אקטואר F.I.L.A.A

14 בפברואר 2021

לכבוד,
מקורות חברת מים בע"מ**הנדון: הערכה אקטוארית בהתאם להוראות תקן חשבונאות בינלאומי 19, הטבות עובד, ליום 31 בדצמבר 2020 עבור שח"מ מקורות ביצוע בע"מ****1 כללי**

להלן הערכת שווי הטבות לעובדי שח"מ מקורות ביצוע בע"מ ליום 31 בדצמבר 2020. העבודה בוצעה בהתאם להנחיות תקן חשבונאות בינלאומי מספר 19 (מעודכן 2011) לבקשת סמנכ"ל הכספים וידוע לנו כי החברה צפויה לעשות שימוש בהערכה זו לצורך עריכת דוחותיה הכספיים.

לא מתקיימת כל תלות בין החברה עבורה בוצעה עבודה זו לבין החברה המגישה הערכה זו והאקטואר החתום עליה.

לצורכי הכנתה של הערכה זו נעשה שימוש בתוצאותיהם של חישובים אשר נערכו במסגרת הערכה אקטוארית קודמת ואין לראות בהכללתם כחלק מהערכה זו.

אנו מסכימים לצרף חוות דעתנו זו לדוחותיה הכספיים של החברה.

1.1 פירוט ההטבות אשר בגינן נערך תחשיב אקטוארי ואשר המידע בגינן מפורט במסגרת הערכה זו

- מענק 3% בפרישה
- פדיון ימי מחלה
- הטבות לאחר פרישה
- פנסיה מוקדמת
- מענק בגובה 16% בפרישה מוקדמת
- מענק הסתגלות בפרישה מוקדמת
- מענק חלף הודעה מוקדמת בפרישה מוקדמת

2 מידע בדבר עורך ההערכה האקטוארית

2.1 שם המומחה

ג'ורא אליגון, אקטואר F.I.L.A.A

2.2 השכלה

- בוגר האוניברסיטה העברית בחוגים מתמטיקה וסטטיסטיקה ;
- בוגר לימודי תעודה (אקטואריה) בבית הספר למנהל עסקים באוניברסיטת תל אביב.

2.3 ניסיון מקצועי

- החל משנת 2008 – אקטואר ראשי בחברת ג. אליגון בע"מ. במסגרת זו ערכתי מספר רב של הערכות אקטואריות בדבר הטבות לעובדים וכן ביצעתי ביקורת על הערכות בדבר הטבות לעובדים אשר הוכנו על ידי גורמים אחרים.
- 2008 עד 2009 – נציג ציבור בבית הדין לעבודה
- החל משנת 1993 – פעילות כאקטואר יועץ
 - החל משנת 2006 – מתן שירותי ביקורת וביקורת בנושאי אקטואריה למטה השכר באגף החשב הכללי.
 - ביצוע פרויקטים בתחומי האקטואריה והפנסיה ללקוחות שונים, לרבות ייעוץ וביקורת בנושאי ביטוח ואקטואריה למוסדות ממשלתיים (כגון: משרד האוצר, הממונה על הגבלים עסקיים, פרקליטות מיסוי וכלכלה, היחידה לחקירות הונאה של המשטרה ומשרד הביטחון) וכן לחברות (כגון: בזק בינלאומי, ישראלפוט, בנק לאומי למשכנתאות, כרמל אולפיינים, מכתשים אגן, מנורה חברה לביטוח וכלל חברה לביטוח).
 - מתן חוות דעת ושימוש כעד מומחה בתביעות והתדיינויות משפטיות. במסגרת זו שימשתי בין היתר כמומחה מטעם שר האוצר ושר הביטחון בקשר לבג"ץ אשר הוגש נגדם על ידי "צוות" ארגון גמלאי צה"ל בנושאי היווני פנסיה והשלכות לגבי פנסיה תקציבית ;
 - פעילות כבורר בענייני ביטוח.
- 1999 עד 2002 – קרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות
 - דירקטור מטעם הציבור עד לתום המינוי בשנת 2001 ;
 - לאחר תום המינוי כדירקטור מטעם הציבור פעל כחבר ועדת השקעות
- 1993 – מפקדת אזור יהודה ושומרון – תפקיד: מפקח על הביטוח באזור יהודה ושומרון
- 1988 עד 1993 – אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר – תפקיד: אקטואר ראשי לאוצר
- 1983 עד 1988 – סהר חברה ישראלית לביטוח
- 1980 עד 1983 – מגדל חברה לביטוח
- 1975 עד 1980 – הסנה חברה לביטוח

3 בסיס הנתונים אשר שימש לצורך ביצוע ההערכה האקטוארית

לצורך הכנת ההערכה האקטוארית נתקבלו נתונים רבים מהמעסיק, כפי שאלו מפורטים להלן. הנתונים הינם עדכניים ליום 31 בדצמבר 2020.

3.1 נתונים כלליים המתקבלים ללא קשר להטבות הקיימות בחברה:

- מספר מזהה לכל עובד וגמלאי – כגון תעודת זהות או מספר עובד ;
- תאריך לידה ;
- תאריך תחילת עבודה (לעובדים פעילים בלבד) ; וכן
- מין העובד.

3.2 נתונים המתקבלים בהקשר להטבות הקיימות בחברה:

נתונים אלו מפורטים בהמשך בהתאם להטבה הרלוונטית.

3.3 איכות הנתונים

נתונים אלו הינם באחריות בלעדית של החברה ואינם מבוקרים על ידינו. חברתנו מבצעת בדיקות לוגיות ובדיקות סבירות בלבד, אשר נועדו לבסס כי נתוני המקור אשר התקבלו הינם רלוונטיים ומהימנים ועל כן יכולים לשמש לצורך הכנת ההערכה האקטוארית.

3.3.1 בעיות אשר אותרו בבסיס הנתונים

לא אותרו בעיות נתונים המצריכות דיווח.

4 הנחות אקטואריות

4.1 הנחות שנלקחות בהתאם להערכת החברה

4.1.1 שיעור עליית שכר שנתי עתידי

קיבלנו את הערכת ההנהלה כי שיעור עליית השכר השנתי העתידי הינו מורכב מהרכיבים הבאים:

4.1.1.1 עליית שכר בהתאם להסכם יוני 2019

- תוספת שהייה של 3% אשר תשולם 4 שנים לאחר מועד השגת דרגת השכר המקסימאלית. הונח כי מועד התשלום הינו בממוצע מועד השלמת ותק של 15 שנה. עבור קבוצת עובדים סגורה תוספת השהייה תעמוד על 6%
- לפורשים לפנסיה מוקדמת תוספת דרגה בפרישה של 1%.

4.1.1.2 עלייה כתוצאה מהסכם השכר בחברה

עליית השכר השנתית הינה בשיעור של 0.5% ריאלי.

4.1.1.3 עלייה אישית

קיבלנו את הערכת ההנהלה כי שיעור עליית השכר האישית הינה לפי גיל:

שיעור עליית שכר	גיל	שיעור עליית שכר	גיל	שיעור עליית שכר	גיל	שיעור עליית שכר	גיל
0.78%	56	1.53%	45	2.77%	34	4.98%	עד 18
0.70%	57	1.45%	46	2.61%	35		24
0.63%	58	1.38%	47	2.47%	36	4.69%	25
0.55%	59	1.31%	48	2.33%	37	4.42%	26
0.47%	60	1.24%	49	2.21%	38	4.17%	27
0.38%	61	1.17%	50	2.09%	39	3.93%	28
0.29%	62	1.11%	51	1.98%	40	3.70%	29
0.19%	63	1.04%	52	1.88%	41	3.49%	30
0.09%	64	0.98%	53	1.78%	42	3.29%	31
0.00%	65	0.91%	54	1.69%	43	3.10%	32
	והלאה	0.84%	55	1.61%	44	2.93%	33

4.1.2 שיעורי עזיבות

קיבלנו את הערכת ההנהלה כי שיעורי העזיבות הינם כדלקמן:

4.1.2.1 פיטורין

.0%

4.1.2.2 התפטרות

שיעור התפטרות שנתי	גיל
1.0%	18 עד 34
0.5%	35 עד 40
0.0%	לאחר מכן

4.1.3 פרישה מוקדמת

תנאי הזכאות לפרישה במסגרת תוכנית הפרישה מיוני 2019 הינם:

- ותק מעל 20 שנות עבודה ביום הפרישה
- גיל בין 53 לבין 64 ביום הפרישה
- פעיל בזמן ביום הפרישה.

במסגרת תוכנית הפרישה צפויים לפרוש 36 עובדים, מבין העובדים המבוטחים בקרן פנסיה ותיקה, בהתאם לחלוקה הבאה:

שיעור העוזבים	שנה
40%	2019
20%	2020
20%	2021
10%	2022
10%	2023

נכון ליום 31 בדצמבר 2020 פרשו בפועל 17 איש. הונח כי תשעה-עשר (19) הפורשים העתידיים יפרשו לפי החלוקה הבאה:

שיעור העוזבים	שנה
50%	2021
25%	2022
25%	2023

גיל פרישה

גיל הפרישה לעובדים נקבע כגיל 67.

4.2 הנחות שנלקחות בהתאם להערכת האקטואר

4.2.1 ריבית היוון

בהתאם לעמדת סגל חשבונאית 1-21: קיומו של שוק עמוק באגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה בישראל אשר פורמה על ידי רשות ניירות ערך ביום 25 בנובמבר 2014 התחשיבים האקטואריים הנכללים במסגרת חוות דעת זו עושים שימוש בעקום ריבית המבוסס על תשואות אגרות החוב הקונצרניות הצמודות למדד המחירים לצרכן ואשר דירוגן הינו AA- ומעלה.

עקום הריביות אשר שימש לצורך היוון ההתחייבויות נרכש מחברת מרווח הוגן והוא כולל עקום צמוד ועקום נומינאלי.

היות ושיעור התשואה הפנימי אינו זהה לכל ההטבות הוא יוצג תחת כל הטבה בנפרד.

4.2.2 אינפלציה

תחזית האינפלציה נקבעה בהתאם לפער בין העקום הצמוד והעקום הנומינאלי לעיל. בהתאם לכך האינפלציה החזויה מתעדכנת מחודש לחודש.

4.2.3 לוח סטטיסטיים

לצורך ביצוע ההערכה האקטוארית נעשה שימוש בלוחות סטטיסטיים אשר פורסמו על ידי משרד האוצר במסגרת חוזר פנסיה 2017-3-6 וכן בלוח פ-6 לעניין שיפורי תמותה כפי שזה פורסם במסגרת חוזר ביטוח 2019-1-10.

חוזר זה ייחודי בכך שלראשונה יוצרו לוחות תמותה נפרדים כתלות בסוג קרן הפנסיה. מצב זה יצר אי בהירות לעניין לוחות התמותה בהם יש להשתמש וזאת כתוצאה מהעובדה שבעוד שחברות אינן עורכות חיתום רפואי לעובדים ערב קליטתם בחברה, קרנות פנסיה חדשות כן עורכות חיתום כאמור ולכן לוחות התמותה המיועדים להן מייצגים אוכלוסיות בריאות יותר.

על מנת לתת מענה למצב זה אנו עושים שימוש בלוחות אשר מיועדים לקרנות ותיקיות כל עוד לשנת הלידה הרלוונטית קיימת אינפורמציה במסגרת לוח זה.

5 שיטת החישוב

5.1 גישת ההערכה המיטבית (Best Estimate)

בהיעדר מחיר שוק להתחייבות או לנכס, מוערך שווי השוק בהתאם לפרמטרים כלכליים והסתברותיים, בלתי מוטים. דהיינו, הגישה השמרנית המחמירה שהייתה נהוגה בעבר אינה נהוגה יותר והיא הוחלפה בגישה של חתירה לתמחור שהיה מתקבל לפי נתוני השוק.

5.2 יחידת זכאות חזויה (Projected Unit Credit)

בהתאם לנדרש בתקן חשבונאות בינלאומי 19 ההערכה האקטוארית משתמשת בשיטת יחידת זכאות חזויה. בהתאם לשיטה זו העובד צובר את הזכאות להטבה בחלקים שווים על פני שנות העסקתו.

6 מענק 3%

6.1 תיאור המבנה המשפטי של ההטבה

החברה משלמת בעת העזיבה מענק בגובה של 3% ממשכורת חודשית כפול ותק בחודשים.

קביעת הותק לעניין תשלום המענק מתייחסת לתקופות הבאות:

- חודשי עבודה החל מיום ינואר 1981.
- בניכוי: חודשים בגין תקופת הקפאה של ההסכם בין אוקטובר 1985 לבין מרץ 1990.

תשלום המענק מתבצע במקרים הבאים:

- מוות
- פרישה בגיל
- מפורטים
- נכות

6.2 נתונים דמוגרפיים

להלן ריכוז הנתונים הדמוגרפיים אשר קיבלו ביטוי במסגרת הערכה זו:

6.2.1 עובדים פעילים

31 בדצמבר 2020	
472	מספר העובדים הכלולים בחישוב
395	מהם: גברים
77	מהם: נשים
48	גיל ממוצע
16	וותק ממוצע בחברה בשנים

6.3 קבצים, נתונים והנחות שהתקבלו מהחברה, בנוסף על הנתונים המפורטים בפרק 3 לעיל

6.3.1 נתונים ברמת העובד

- סכום המענק אילו העובד עוזב היום.

6.4 שיעור היוון

שיעור התשואה הפנימי (נומינאלי) אשר מתקבל מהתחשיב האקטוארי הינו 2.537% והמח"מ אשר נקבע להתחייבות הינו 9.4.

6.5 הנחות אקטואריות נוספות אשר שימשו לצורך חישוב הטבה זו אין

6.5.1 תוצאות ההערכה האקטוארית
 6.5.2 שינוי בערך הנוכחי של ההתחייבות ברוטו במהלך תקופה של שנה אשר הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

שקל חדש	
42,046,647	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת פתיחה
2,145,398	עלות שירות שוטפת
963,192	ריבית על ההתחייבות
-	הטבות ששולמו מנכסי התוכנית
(2,015,784)	הטבות ששולמו שלא מנכסי התוכנית
(42,986)	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות דמוגרפיות
(260,071)	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות פיננסיות
(1,032,054)	הפרשי מדידה כתוצאה מניסיון העבר
41,804,342	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת סגירה

6.6 ניתוח רגישות

השפעה (שקל חדש)	
(3,571,374)	גידול של 1% בריבית ההיוון
4,274,370	קיטון של 1% בריבית ההיוון
(1,798)	קיטון בשיעור של 10% משיעור התמותה
1,794	גידול בשיעור של 10% משיעור התמותה
(430,492)	קיטון בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
441,910	גידול בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
(1,873,839)	גידול של 0.5% בשיעור ההתפטרות

7 פדיון ימי מחלה

7.1 תיאור המבנה המשפטי של ההטבה

במהלך תקופת העבודה עובדים זכאים לימי מחלה אותם הם זכאים לנצל במהלך עבודתם.

מספר ימי העבודה להם עובד זכאי בשנה הינו 25 יום.

העובדים רשאים לצבור ימים לצורך ניצול עתידי כאשר אין תקרה למספר הימים הצבורים.

העובדים זכאים למענק אי ניצול ימי מחלה במידה ויעזבו את החברה באחד מהמקרים הבאים:

- מוות
 - הגעה לגיל פרישה
 - יציאה לפרישה מוקדמת (גישור)
- אופן חישוב פדיון ימי המחלה הינו תלוי שיעור הניצול של ימי המחלה בתקופת ההעסקה.
- אם שיעור הניצול הינו בין 36% ל- 65% העובד זכאי לפדות 6 ימי עבודה על כל 25 ימים.
 - אם שיעור הניצול נמוך מ- 36% העובד זכאי לפדות 8 ימי עבודה על כל 25 ימים.

7.2 נתונים דמוגרפיים

להלן ריכוז הנתונים הדמוגרפיים אשר קיבלו ביטוי במסגרת הערכה זו:

7.2.1 עובדים פעילים

31 בדצמבר 2020	
342	מספר העובדים הכלולים בחישוב
290	מהם: גברים
52	מהם: נשים
52	גיל ממוצע
21	וותק ממוצע בחברה בשנים

7.3 קבצים, נתונים והנחות שהתקבלו מהחברה, בנוסף על הנתונים המפורטים בפרק 3 לעיל

7.3.1 נתונים ברמת העובד

- סכום הפדיון אילו העובד עוזב היום.

7.4 שיעור היוון

שיעור התשואה הפנימי (נומינאלי) אשר מתקבל מהתחשיב האקטוארי הינו 2.351% והמחייב אשר נקבע להתחייבות הינו 7.8.

7.5 הנחות אקטואריות נוספות אשר שימשו לצורך חישוב הטבה זו

ימי מחלה מנוצלים LIFO

שיעור ניצול ימי המחלה יוותר ללא שינוי עד למועד עזיבת העובד.

7.6 תוצאות ההערכה האקטוארית

7.6.1 שינוי בערך הנוכחי של ההתחייבות ברוטו במהלך תקופה של שנה אשר הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

שקל חדש	
21,478,974	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת פתיחה
886,300	עלות שירות
467,746	ריבית על ההתחייבות
-	הטבות ששולמו מנכסי התוכנית
(430,170)	הטבות ששולמו שלא מנכסי התוכנית
(2,891)	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות דמוגרפיות
(150,797)	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות פיננסיות
(711,340)	הפרשי מדידה כתוצאה מניסיון העבר
21,537,822	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת סגירה

7.7 ניתוח רגישות

השפעה (שקל חדש)	
(1,544,162)	גידול של 1% בריבית ההיוון
1,806,334	קיטון של 1% בריבית ההיוון
(1,491)	קיטון בשיעור של 10% משיעור התמורה
1,488	גידול בשיעור של 10% משיעור התמורה
(166,992)	קיטון בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
170,487	גידול בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
(803,424)	גידול של 0.5% בשיעור ההתפטרות

8 הטבות לאחר פרישה

8.1 תיאור המבנה המשפטי של ההטבה

עובדים אשר פרשו לגמלאות בין אם תחת הסכם פרישה מוקדמת, בהגעה לגיל פרישה או בקרות מקרה נכות וכן שארי עובדים וגמלאים שנפטרו זכאים למספר הטבות במהלך השנה.

הטבות אלו כוללות:

- מענק מים
- מתנות בחגים

8.2 נתונים דמוגרפיים

להלן ריכוז הנתונים הדמוגרפיים אשר קיבלו ביטוי במסגרת הערכה זו:

8.2.1 עובדים פעילים (לרבות פנסיונרים צפויים)

31 בדצמבר 2020	
472	מספר העובדים הכלולים בחישוב
395	מהם: גברים
77	מהם: נשים
48	גיל ממוצע
16	וوتק ממוצע בחברה בשנים

8.2.2 פנסיונרים מוקדמים

31 בדצמבר 2020	
39	מספר העובדים הכלולים בחישוב
39	מהם: גברים
-	מהם: נשים
63	גיל ממוצע

8.2.3 פנסיונרים ושאים

31 בדצמבר 2020	
128	מספר העובדים הכלולים בחישוב
115	מהם: גברים
13	מהם: נשים
71	גיל ממוצע

8.3 קבצים, נתונים והנחות שהתקבלו מהחברה, בנוסף על הנתונים המפורטים בפרק 3 לעיל

8.3.1 נתונים ברמת החברה

- ערך המתנות לשנה עומד על סך של 2,827 ש"ח.

8.4 שיעור היוון

שיעור התשואה הפנימי (נומינאלי) אשר מתקבל מהתחשיב האקטוארי הינו 3.062% והמח"מ אשר נקבע להתחייבות הינו 18.0.

8.5 הנחות אקטואריות נוספות אשר שימשו לצורך חישוב הטבה זו

שווי ההטבה הינו צמוד למדד המחירים לצרכן.

8.6 תוצאות ההערכה האקטוארית

8.6.1 שינוי בערך הנוכחי של ההתחייבות ברוטו במהלך תקופה של שנה אשר הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

שקל חדש	
21,603,060	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת פתיחה
682,752	עלות שירות שוטפת
600,134	ריבית על ההתחייבות
-	הטבות ששולמו מנכסי התוכנית
(491,752)	הטבות ששולמו שלא מנכסי התוכנית
96,126	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות דמוגרפיות
111,852	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות פיננסיות
(436,488)	הפרשי מדידה כתוצאה מניסיון העבר
22,165,684	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת סגירה

8.7 ניתוח רגישות

השפעה (שקל חדש)	
(3,475,883)	גידול של 1% בריבית ההיוון
4,523,066	קיטון של 1% בריבית ההיוון
235,007	קיטון בשיעור של 10% משיעור התמורה
(202,133)	גידול בשיעור של 10% משיעור התמורה
-	קיטון בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
-	גידול בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
(1,566)	גידול של 0.5% בשיעור ההתפטרות

9 פנסיה בתקופת פרישה מוקדמת

9.1 תיאור המבנה המשפטי של ההטבה

קיימים עובדים אשר הוצאו לפנסיה מוקדמת במסגרת תוכנית פרישה, או בתנאי התוכנית האחרונה אשר פורסמה.

9.1.1 עובדים אשר פרשו לפני יוני 2019

עובדים אלו מקבלים מהחברה תשלומי פנסיה חודשיים עד לקליטתם על ידי קרן הפנסיה. כמו כן, בתקופה זו מבצעת החברה הפקדות לקרן הפנסיה במטרה להביא את העובד למיקסום זכויותיו בקרן.

מועד קליטת העובד על ידי קרן הפנסיה נקבע בהתאם לקרטיריונים הבאים:

- גברים יקלטו על ידי קרן הפנסיה בהגיעם לגיל פרישה לפי חוק, דהיינו גיל 67.
 - נשים יקלטו על ידי קרן הפנסיה במועד המאוחר מבין:
 - הגיען לגיל פרישת חובה, דהיינו גיל 67; או
 - השגת 35 שנות ותק בקרן הפנסיה.
- אך בכל מקרה לא לפני הגיען לגיל פרישה לפי חוק, כלומר גיל 62 עד 64 כתלות בתאריך לידתן.

9.1.2 תוכנית פרישה יוני 2019

מועד קליטת העובד על ידי קרן הפנסיה יהיה במועד הגיעו לגיל פרישת חובה (67). במידה ועובד נפטר בתקופת הפרישה המוקדמת השארים יקלטו על ידי קרן הפנסיה והיא זו אשר תהא חייבת בתשלום פנסיות השארים ביתרת תקופת הגישור.

אופן קביעת פנסיות הגישור מתואר מטה.

9.1.2.1 פורשים בעלי קרן פנסיה ותיקה

יקבלו פנסיות גישור כאחוז מהשכר הפנסיוני האחרון.

אחוז מהשכר ייקבע לפי הפרוט הבא: 10% + צבירה של 3.5% ב-10 שנות הותק הראשונות בעבודה + 2% לעשר השנים הבאות + 1% לכל שנה נוספת ולא יותר מ-70%.

9.1.2.2 פורשים השייכים לקרן פנסיה חדשה

אופן החישוב עדיין לא נקבע ולכן לצורך ההערכה יחושב בדומה לחישוב שנעשה בקרנות הפנסיה-סה"כ צבירה בקופות מחולק במקדם המרה בהתאם למקדמים בקרן הפנסיה מגדל מקפת אשר פורסמו בנספח ה (מקדם זקנה ללא תשלומים מובטחים עם 60% לבן/ בת הזוג) בתקנון יוני 2018.

צבירה בקופות בהתאם לסכומים בקופות כפי שהתקבלו מיחידת השכר עבור מרכיב הפיצויים (6%) של העובד מוכפל ב 78% - בהתאם למקדם הצבירה שנקבע בחוזה חברת חשמל.

9.2 נתונים דמוגרפיים

להלן ריכוז הנתונים הדמוגרפיים אשר קיבלו ביטוי במסגרת הערכה זו:

9.2.1 עובדים פעילים העונים לתנאי תוכנית הפרישה

31 בדצמבר 2020	מספר העובדים הכלולים בחישוב
141	מהם: גברים
128	מהם: נשים
13	גיל ממוצע
59	וותק ממוצע בחברה בשנים
30	

9.2.2 פנסיונרים מוקדמים

31 בדצמבר
2020

39	מספר העובדים הכלולים בחישוב
39	מהם: גברים
-	מהם: נשים
61	גיל ממוצע

9.3 קבצים, נתונים והנחות שהתקבלו מהחברה, בנוסף על הנתונים המפורטים בפרק 3 לעיל

9.3.1 נתונים ברמת העובד

- סך הפנסיה החודשית המשולמת, לרבות הפקדות לקרן;
- גיל תום תשלומי הפנסיה;
- סכום צבירה לפיצויים בקרן פנסיה חדשה.

9.4 שיעור היוון

שיעור התשואה הפנימי (נומינאלי) אשר מתקבל מהתחשיב האקטוארי הינו 1.406% והמח"מ אשר נקבע להתחייבות הינו 3.9.

9.5 הנחות אקטואריות נוספות אשר שימשו לצורך חישוב הטבה זו

- סכום הצבירה לפיצויים בקרן פנסיה חדשה הומר לסכום צבור כולל (תגמולים ופיצויים) על ידי הכפלה ב- $78\% * 6 / 20.5$
- מקדם הקצבה אשר שימש למעבר מסכום צבור לסכום פנסיה בתקופת הגישור הינו בהתאם למקדמים הנהוגים בקרן הפנסיה מגדל מקפת אשר פורסמו במסגרת נספח ה' לתקנון יוני 2018.

9.6 תוצאות ההערכה האקטוארית

9.6.1 שינוי בערך הנוכחי של ההתחייבות ברוטו במהלך תקופה של שנה אשר הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

שקל חדש	
57,219,817	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת פתיחה
901,637	עלות שירות עבר
762,995	ריבית על ההתחייבות
-	הטבות ששולמו מנכסי התוכנית
(6,924,515)	הטבות ששולמו שלא מנכסי התוכנית
7,663,521	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות דמוגרפיות
(336,394)	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות פיננסיות
(3,460,736)	הפרשי מדידה כתוצאה מניסיון העבר
55,826,325	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת סגירה

השפעה
(שקל חדש)

(2,122,858)	גידול של 1% בריבית ההיוון
2,278,046	קיטון של 1% בריבית ההיוון
50,133	קיטון בשיעור של 10% משיעור התמורה
(50,080)	גידול בשיעור של 10% משיעור התמורה
(2,288)	קיטון בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
2,284	גידול בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
(125,779)	גידול של 0.5% בשיעור ההתפטרות

10 מענק 16%

10.1 תיאור המבנה המשפטי של ההטבה

החברה משלמת לעובדים אשר יפרשו במסגרת תוכנית הפרישה המוקדמת בעת העזיבה מענק בגובה של 16% מהשכר הפנסיוני בגין כל שנת עבודה.

10.2 נתונים דמוגרפיים

להלן ריכוז הנתונים הדמוגרפיים אשר קיבלו ביטוי במסגרת הערכה זו:

10.2.1 עובדים פעילים העונים לתנאי תוכנית הפרישה

31 בדצמבר 2020	
141	מספר העובדים הכלולים בחישוב
128	מהם: גברים
13	מהם: נשים
59	גיל ממוצע
30	וותק ממוצע בחברה בשנים

10.3 קבצים, נתונים והנחות שהתקבלו מהחברה, בנוסף על הנתונים המפורטים בפרק 3 לעיל

10.3.1 נתונים ברמת העובד

אין

10.4 שיעור היוון

שיעור התשואה הפנימי (נומינאלי) אשר מתקבל מהתחשיב האקטוארי הינו 0.320% והמח"מ אשר נקבע להתחייבות הינו 1.3.

10.5 הנחות אקטואריות נוספות אשר שימשו לצורך חישוב הטבה זו

אין

10.6 תוצאות ההערכה האקטוארית

10.6.1 שינוי בערך הנוכחי של ההתחייבות ברוטו במהלך תקופה של שנה אשר הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

שקל חדש	
1,975,922	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת פתיחה
64,694	עלות שירות
11,391	ריבית על ההתחייבות
-	הטבות ששולמו מנכסי התוכנית
(610,586)	הטבות ששולמו שלא מנכסי התוכנית
594,825	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות דמוגרפיות
(6,138)	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות פיננסיות
(222,698)	הפרשי מדידה כתוצאה מניסיון העבר
1,807,410	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת סגירה

10.7 ניתוח רגישות

השפעה (שקל חדש)	
(22,409)	גידול של 1% בריבית ההיוון
23,062	קיטון של 1% בריבית ההיוון
486	קיטון בשיעור של 10% משיעור התמורה
(486)	גידול בשיעור של 10% משיעור התמורה
(2,121)	קיטון בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
2,123	גידול בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
(10,562)	גידול של 0.5% בשיעור ההתפטרות

11 הסתגלות

11.1 תיאור המבנה המשפטי של ההטבה

החברה משלמת לעובדים אשר יפרשו במסגרת תוכנית הפרישה המוקדמת בעת העזיבה מענק הסתגלות בגובה של 4 משכורות.

11.2 נתונים דמוגרפיים

להלן ריכוז הנתונים הדמוגרפיים אשר קיבלו ביטוי במסגרת הערכה זו:

11.2.1 עובדים פעילים העונים לתנאי תוכנית הפרישה

31 בדצמבר 2020	
141	מספר העובדים הכלולים בחישוב
128	מהם: גברים
13	מהם: נשים
59	גיל ממוצע
30	וותק ממוצע בחברה בשנים

11.3 קבצים, נתונים והנחות שהתקבלו מהחברה, בנוסף על הנתונים המפורטים בפרק 3 לעיל

11.3.1 נתונים ברמת העובד

אין

11.3.2 תוספת שכר

תוספת לשכר בשעור ממוצע של 30% מהשכר.

חשוב לציין כי ביתרת הפתיחה תוספת זו אינה מופיעה.

11.4 שיעור היוון

שיעור התשואה הפנימי (נומינאלי) אשר מתקבל מהתחשיב האקטוארי הינו 0.323% והמח"מ אשר נקבע להתחייבות הינו 1.3.

11.5 הנחות אקטואריות נוספות אשר שימשו לצורך חישוב הטבה זו

אין

11.6 תוצאות ההערכה האקטוארית

11.6.1 שינוי בערך הנוכחי של ההתחייבות ברוטו במהלך תקופה של שנה אשר הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

שקל חדש	
1,617,346	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת פתיחה
-	עלות שירות
9,248	ריבית על ההתחייבות
-	הטבות ששולמו מנכסי התוכנית
(489,152)	הטבות ששולמו שלא מנכסי התוכנית
623,273	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות דמוגרפיות
(6,420)	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות פיננסיות
137,868	הפרשי מדידה כתוצאה מניסיון העבר
1,892,163	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת סגירה

11.7 ניתוח רגישות

השפעה (שקל חדש)	
(23,708)	גידול של 1% בריבית ההיוון
24,401	קיטון של 1% בריבית ההיוון
500	קיטון בשיעור של 10% משיעור התמורה
(500)	גידול בשיעור של 10% משיעור התמורה
(2,314)	קיטון בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
2,316	גידול בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
(11,182)	גידול של 0.5% בשיעור ההתפטרות

12 מענק חלף הודעה מוקדמת

12.1 תיאור המבנה המשפטי של ההטבה

החברה משלמת לעובדים אשר יפרשו במסגרת תוכנית הפרישה המוקדמת בעת העזיבה מענק בגובה של 3 משכורות.

12.2 נתונים דמוגרפיים

להלן ריכוז הנתונים הדמוגרפיים אשר קיבלו ביטוי במסגרת הערכה זו :

12.2.1 עובדים פעילים העונים לתנאי תוכנית הפרישה

31 בדצמבר 2020	
141	מספר העובדים הכלולים בחישוב
128	מהם: גברים
13	מהם: נשים
59	גיל ממוצע
30	וותק ממוצע בחברה בשנים

12.3 קבצים, נתונים והנחות שהתקבלו מהחברה, בנוסף על הנתונים המפורטים בפרק 3 לעיל

12.3.1 נתונים ברמת העובד

אין

12.3.2 תוספת שכר

בשנת 2019 הייתה תוספת לשכר בשעור ממוצע של 30% מהשכר.

חשוב לציין כי ביתרת הסגירה תוספת זו אינה מופיעה.

12.4 שיעור היוון

שיעור התשואה הפנימי (נומינאלי) אשר מתקבל מהתחשיב האקטוארי הינו 0.323% והמח"מ אשר נקבע להתחייבות הינו 1.3.

12.5 הנחות אקטואריות נוספות אשר שימשו לצורך חישוב הטבה זו

אין

12.6 תוצאות ההערכה האקטוארית

12.6.1 שינוי בערך הנוכחי של ההתחייבות ברוטו במהלך תקופה של שנה אשר הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

שקל חדש	
1,576,913	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת פתיחה
-	עלות שירות
9,539	ריבית על ההתחייבות
-	הטבות ששולמו מנכסי התוכנית
(321,826)	הטבות ששולמו שלא מנכסי התוכנית
359,580	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות דמוגרפיות
(3,703)	הפרשי מדידה כתוצאה משינוי בהנחות פיננסיות
(528,870)	הפרשי מדידה כתוצאה מניסיון העבר
1,091,633	ערך נוכחי של ההתחייבות ברוטו – יתרת סגירה

12.7 ניתוח רגישות

השפעה (שקל חדש)	
(13,678)	גידול של 1% בריבית ההיוון
14,077	קיטון של 1% בריבית ההיוון
289	קיטון בשיעור של 10% משיעור התמורה
(289)	גידול בשיעור של 10% משיעור התמורה
(1,335)	קיטון בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
1,336	גידול בשיעור של 10% משיעור גידול שכר
(6,451)	גידול של 0.5% בשיעור ההתפטרות

13 קופה מרכזית

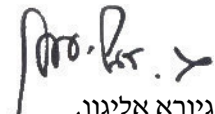
לחברה קופה מרכזית אשר נועדה לתשלום מענקים בעת עזיבת העבודה.

13.1 תוצאות ההערכה האקטוארית

13.1.1 שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית במהלך תקופה של שנה אשר הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

שקל חדש	
5,249	שווי הוגן של נכסי התכנית – יתרת פתיחה
118	ריבית על נכסים
-	הפרשות לתכנית על ידי המעביד
-	הטבות ששולמו מנכסי התוכנית
-	תשלום לעובדים מעבר למחויבות
(49)	תשואה על הנכסים, שלא נכללה במסגרת הכנסות ריבית
5,318	שווי הוגן של נכסי התכנית – יתרת סגירה

בכבוד רב,

ג'ורא אליגון,
אקטואר F.I.L.A.A